

EskiYeni Yayınları: 153

EĞİTİME ADANMIŞ BİR ÖMÜR İBRAHİM AŞKÎ [TANIK]

Mamika YILDIRIM

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ocak 2023

ISBN: 978-625-7673-65-5

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

Akşın, S. (1987). *Jön Türkler ve İttihat ve Terakki*. Ankara: Remzi Kitabevi.

Akün, Ö. F. (1995). Fâik Reşad (1851-1914), *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 12, 103-109. İstanbul: Türk Diyanet Vakfı Yayınları.

Akyol, H. (2006). *Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Akyüz, Y. (1997). *Türk Eğitim Tarihi* (6.Baskı). İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.

Ali Nusret (1328). Edebiyât-ı Etfal 1-2. *Makalât-ı Tarihîyye ve Edebiyye*. İstanbul: Tanin Matbaası, 77-99.

Ali Ulvi (1328). *Çocuklarımıza Neşideler*. İstanbul: Tanin Matbaası.

Aslışen, E. H. T. (2019). Edebi Türler Açısından Çocuk Edebiyatı. (Editör: Mübeccel Gönen). *Erken Çocukluk Döneminde Çocuk Edebiyatı* (5. Baskı). Ankara Eğiten Kitap, 93-157.

Ayaz, Y. (2013). 16. Yüzyıldan 19. Yüzyıl Başlarına: Osmanlı Toplumunda Çocuk Olmak. İstanbul: Kitap Yayınevi.

Ayni, M. A. (1327). *Hüccetü'l-İslâm İmam Gazâlî*. İstanbul: Matbaa-i Âmire.Bargut, Ş. (t.y.). *Bir Plesisor'un Bahriye Anıları*. y.y.

Barnett, L. (1954). *Âlem ve Dr. Einstein*. (Çev. İbrahim Aşkî Tanık). İstanbul: Kemal Tanju Neşriyat ve Matbaacılık.

Celal Sahir ve Mehmed Asım (1334). *Müntehab Çocuk Şiirleri*. İstanbul: Matbaa-i Amire.

Cihan, A. (2014). *Osmanlı'da Eğitim*. İstanbul: Akademik Kitaplar.

Çamdibi, M. (1994). *Şahsiyet Terbiyesi ve Gazâlî* (2. Baskı). İstanbul: M. Ü. İlahiyat Vakfı Yayınları.

Çıkla, S. (2005). Tanzimattan Günümüze Çocuk Edebiyatı ve Bazı Öneriler. *Hece* (Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı), 9 (104-105), 89-107.

Çoker, F. (1994a). *Deniz Harp Okulumuz 1773*. Ankara: Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Karargâh Basımevi.

Çoker, F. (1994b). *Bahriyemizin Yakın Tarihinden Kesitler*. Ankara: Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Karargâh Basımevi.

Demirel, Ş. (2010). *İbrahim Aşkî [Tanık] ve Çocukların Şiir Defteri*. Malatya: MedipresYayınları.

Demirel, Ş. (2011a). Çocuk ve Çocuğun Gelişim Özellikleri, İhtiyaçları ve İlgi Alanları. (Editör: Şener Demirel). *Edebî Metinlerle Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi, 1-41.

Demirel, Ş. (2011b). Çocuk Edebiyatı. (Editör: Şener Demirel). *Edebî Metinlerle Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi, 43-75.

Dilidüzgün, S. (2004). Çocuk edebiyatı Kavramı. (Editör: Z. Güneş). *Çocuk Edebiyatı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 1-12.

Dilidüzgün, S. (2018). *Çağdaş Çocuk Yazını*. Ankara: Tudem Yayınları.

Doğan, İ. (2009). *Dünden Bugüne Türk Ailesi: Sosyolojik Bir Değerlendirme*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Erdal, K. (2013). Çocuk edebiyatının kaynakları. (Editör: Ömer Yılar ve Lokman Turan). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi, 67-200.

Gökyay, O. Ş. (1973). *Dedem Korkut'un Kitabı*. İstanbul: MEB Basımevi.

Gönen, M ve Veziroğlu, M. (2019). Çocuk Edebiyatının Genel Hedefleri. (Editör: Mübeccel Gönen). *Erken Çocukluk Döneminde Çocuk Edebiyatı* (5. Baskı). Ankara: Eğiten Kitap, 1-12.

Günaydın, Y. T. (2005). İbrahim Aşkî ve Necip Fazıl. *Hece* (Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı), (97), 150-152.

Günaydın, Y. T. (2008). İbrahim Aşkî'nin ve Fuzûlî'yî Bir Sûfî Olarak Ele Alan Risalesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 180, 261-288.

Günaydın, Y. T. (2013). Örnek Hayatlar, Ahlakçı Bir Edebiyat Hocası: İbrahim Aşkî Tanık (1873-1977). *Diyanet Aylık Dergi*, 268, 68-70.

Günaydın, Y. T. (2018). *Eksik Kareler*. İstanbul: Kopernik Kitap.

Gündüz, M. (2007). II. Meşrutiyet'in Klasik Paradigmaları: İctihad, Sebülü'r-Reşad ve Türk Yurdu'nda Toplumsal Tezler. Ankara: Lotus Yayınları.

Gündüz, M. (2010). *Osmanlı Mirası, Cumhuriyet'in İnşası: Modernleşme, Eğitim, Kültür ve Aydınlar*. Ankara: Lotus Yayınları.

Gündüz, M. (2015). *Osmanlı Eğitim Mirası: Klasik ve Modern Dönem Üzerine Makaleler* (2. Baskı). (Haz. Mustafa Gündüz). Ankara: Doğubatı Yayınları.

Güven, İ. (2015). *Türk Eğitim Tarihi* (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Işık, İ. (2006). Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçılar ve Kültür Adamları Ansiklopedisi. 8, 3402, Ankara: Elvan Yayınları.

İbrahim Alaaddin (1329). *Çocuk Şiirleri*. İstanbul: Matbaa-i Ebüzziya.

İbrahim Alaaddin (1330). *Çocuk Şiirleri* (2. Baskı). İstanbul: Matbaa-i Ebüzziya.

İbrahim Alaaddin (1341a). Terbiye Nokta-i Nazarından Gülistan. *Tedrisad Mecmuası*, 64, 67-81.

İbrahim Alaaddin (1341b). Nabi'ye Göre Terbiye. *Tedrisad Mecmuası*, 65, 141-151.

İbrahim Alaaddin (1341c). Sümbülzade Vehbi'ye Göre Terbiye ve Tahsil. *Tedrisad Mecmuası*, 64, 67-81.

İbrahim Alaaddin (1341d). *Bedii Terbiye*. Resimli Gazete. İstanbul: Tanin Matbaası.

İbrahim Aşkı ve Faik Reşad (1313a). *İkinci Seneye Mahsus Kıraat*. İstanbul: Karabet Matbaası.

İbrahim Aşkı ve Faik Reşad (1313b). *Üçüncü Seneye Mahsus Kıraat*. İstanbul: Karabet Matbaası.

İbrahim Aşkı ve Faik Reşad (1313c). *Dördüncü Seneye Mahsus Kıraat*. İstanbul: Karabet Matbaası.

İbrahim Aşkı ve Faik Reşad (1313d). *Beşinci Seneye Mahsus Kıraat*. İstanbul: Karabet Matbaası.

İbrahim Aşkı (1927). Fuzûlî'nin Mezhebi. *İctihad*, XXII (222), 4261-4262.

İbrahim Aşkı (1330). Tekmile. *Mekteb Tebiyesi*. İstanbul: Zarafet Matbaası, 104-165.

İbrahim Aşkı (1332). *İngilizceden Tercüme Numûneleri*. İstanbul: İkdam Matbaası.

İbrahim Aşkı (1333). *Çocukların Şiir Defteri*. İstanbul: Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı Ayyıldız Kütüphanesi.

İbrahim Aşkı (1338). *Fuzûlî Hakkında Bir İki Söz*. İstanbul: Ali Şükrü Matbaası.

İbrahim Aşkı (1340). *Mekteb-i Bahriye Edebiyat Dersleri Hülâsaları*. İstanbul: Matbaa-i Bahriye.

Kahraman, Â. (2000). *Mütareke ve Milli Mücadele -1918-1922- Dönemi Edebiyat Dergilerinde Edebî Eleştiri*. Yayınlanmamış Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, İstanbul.

Kavcar, C. (1999). *Edebiyat ve Eğitim*. Ankara: Engin Yayınevi.

Kazıcı, Z. (1995). *Ana Hatlarıyla İslam Eğitim Tarihi*. İstanbul: İFAV Yayınları.

- Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kısakürek, N. F. (2010). *Favori ve Taç, Çerçeve 6* (1. Baskı). İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
- Kısakürek, N. F. (2012). *O ve Ben* (31. Baskı). İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
- Kısakürek, N. F. (2019). *Kafa Kâğıdı* (23.Baskı). İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
- Kür, İ. (1991). *Türkiye’de Süreli Çocuk Yayınları*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Levend, A. S. (1963). Ümmet Çağında Ahlak Kitaplarımız. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı, *Belleten*, 89-115.
- Lukens, R. J. (2018). *Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış*. (Çev. Cenk Pamay). İstanbul: Erdem Yayınları.
- Maclean, J. A. ve Dewey, J. (1928). *Adedin Ruhiyatı ve Hesap Öğretmek Usullerine Tatbiki*. (Çev. İbrahim Aşkı). İstanbul: Devlet Matbaası.
- Mahmud Cevad (1338). Maarif-i Umûmiye Nezâreti Tarihçe-i Teşkilat ve İcraatı. İstanbul: Matbaa-i Âmire.
- Mardin, Ş. (2006). *Religion, Society and Modernity in Turkey*. New York: Syracuse University Press.
- Mekteb Terbiyesi 1330. (1330). (Çev. İbrahim Aşkı). İstanbul: Zarafet Matbaası.
- Meriç, C. (1986). *Kültürden İrfana*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Meriç, C. (1987). *Çocuk Edebiyatı Yıllığı: Çocuk Edebiyatı*. 3-13. İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Muhyiddin İbnü’l Arabî (1955). *Tasavvuf*. (Çev. İbrahim Aşkı). İstanbul: Türkiye Ticaret Matbaası.
- Oğuzkan, A. F. (1994). İyi Bir Çocuk Edebiyatı Kitabı Dil Anlatım, Konu Bakımından Nasıl Olmalıdır? (Haz: Mustafa Ruhi Şirin). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları. 210-212.

Oğuzkan, F. (2010). Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı. Ankara: Emel Yayıncılık.

Oktay, A. S. (2019). *Kınalızâde Ali Efendi ve Ahlâk-ı Alâî*. İstanbul: İz Yayıncılık.

Öcal, M. (2018). Müderris ve Talebelerinin Kaleminden Osmanlı Devletinin Son Çeyreğinde Medreselerin Ahvali. (Editör: F. Aydın vd.). *Osmanlı Medreseleri: Eğitim, Yönetim ve Finans*. İstanbul: Mahya Yayıncılık, 539-578,

Özdemir, E. (1983). Anadili Öğretimi. *Türk Dili* (Dil Öğretimi Özel Sayısı). 379-380, 18-30.

Özdemir, M. (2011). "İbrahim Aşkî Tanık". İbrahim Aşkî Tanık. *Çocukların Şiir Defteri*. (Haz. Mehmet Özdemir). İstanbul: TimaşYayıncıları, 1-15.

Pettee, G. S. (1940). *Amerikan Gizli Haber Almasının İstikbali*. (Çev. İbrahim Aşkî Tanık). Ankara: T.C. Deniz Basımevi (Genel Kurmay Başkanlığı IX. Şube Yayını).

Satı [el-Husrî] (1325). Şiir ve Mûsikî. *Tedrisât-ı İbtidâiye Mecmuası*, 1, 32-38.

Satı [el-Husrî] (1328). *Çocuklarımıza Neşideler*. (Ali Ulvi). Tanin Matbaası: İstanbul, 3-9.

Said Halim Paşa (2017). *Bubranlarımız ve Son Eserleri* (14. Baskı). (Haz. M. Ertuğrul Düzdağ). İstanbul: İz Yayıncılık.

Selçuk, Z., Kayılı, H. ve Okut, L. (2003). *Çoklu Zekâ Uygulamaları* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Sever, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Somel, S. A. (2015). *Osmanlıda Eğitimin Modernleşmesi (1839-1908): İslamlaşma, Otokrasi ve Disiplin* (2. Baskı). (Çev. Osman Yener). İstanbul: İletişim Yayınları.

Spencer, H. (1335). *Terakki Kanunu ve Sebebi*. (Çev. İbrahim Aşkî). İstanbul: Ali Şükrü Matbaası.

Şanal, M. ve Demir, T. (2012). Heybeliada Bahriye Mektebi ve Türk Eğitim Tarihindeki Yeri. *Belleten*, 76(275), 167-206.

Şeker, M. (2002). Fatih Devri Osmanlı Müelliflerinden Ali b. Hüseyin el-Amasi ve Tariku'l Edeb'i. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı.

Şeyh Sadî-i Şirazi (2004). *Bostan ve Gülistan*. Allame Zemaşşeri. *Altın Küpeler*. (Çev.Yakup Kenan Necefzade). İstanbul: Bedir Yayınevi.

Şimşek, T. (2005). *Çocuk Edebiyatı*. Konya: Suna Yayınları.

Şimşek, T., Arıcı, A. F. vd. (2011). *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Şirin, M. R. (1994). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayını.

Şirin, M. R. (2007). *Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Tanık, İ. A. (1940). *Terbiye İşi*. İstanbul: Resimli Ay Matbaası.

Tanık, İ. A. (1954). İlâve - 2. *Âlem ve Dr. Einstein*. İstanbul: Kemal Tanju Neşriyat ve Matbaacılık, 73-95.

TDK. (1998). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Temizyürek, F. (2003). Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Önemi. *TÜBAR*, 8, 161-167.

Timur, K. (1995). *Mekteb Dergisi (I. Cilt, 1891-1892) (Tasnif, İnceleme ve Değerlendirme)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Todhunter, I. (1316). *İlm-i Cebir* (1. Kısım). (Çev. İbrahim Aşkı ve Ahmed Tefvik). İstanbul: Karabet Matbaası.

Topçu, N. (2010). *Maarif Davası*. (Haz. E. Elverdi ve İ. Kara). Ankara: Divan Yayınları.

Toz, H. (2013). Çocuk Edebiyatı Tarihi. (Editör: Ömer Yılar ve Lokman Turan). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi, 225-252.

Tunaya, T. Z. (1988). Türkiye’de Siyasi Partiler (Cilt I, II. Meşrutiyet Dönemi 1908-1918). İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları.

Tuncer, H. ve Yardımcı M. (2000). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: MEB Devlet Kitapları.

Türer, O. (1996). Erzurumlu İbrahim Hakkı’nın Çocuk Terbiyesine Dair

Düşünceleri, İslam’da Aile ve Çocuk Terbiyesi. 307-317. İstanbul: Ensar Neşriyat.

Uçman, A. (1999). Islâhat-ı İlmiyye Encümeni. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 19, 207- 209. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Uçman, A. (2004). Mekteb. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 29, 1-2. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2003). *Çocuk Edebiyatı* (2. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Yarbağ, C. (1967). 94 Yaşında Dinç Bir Denizci İbrahim Aşkı. *Hayat Tarih Mecmuası*, Yıl 3,1(6), 32-35.

Yavuz, K. E. (2004). Öğrenen ve Gelişen Eğitimciler İçin Çoklu Zekâ Teorisi Uygulama Rehberi. Ankara: Ceceli Yayınları.

Yıldırım, T. ve Yıldırım, M. (2020). Celal Sahir ve Müntehab Çocuk Şiirleri Üzerine. *Hikmet - Akademik Edebiyat Dergisi*, 13, 248 -258.

Yücebaş, H. (1959). Bütün Cepheleriyle Tevfik Fikret: Hayatı-Hatıraları-Şiirleri. İstanbul: Dizerkonca Matbaası.

Eskiyeni Yayınları: 154

SİNEMA VE EĞİTİM
ÖRGÜN EĞİTİMİN TÜRK SİNEMASINDA TEMSİLİ

Recep ÇÖKERDENOĞLU

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ocak 2023

ISBN: 978-625-7673-66-2

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Abisel, N.& Eryılmaz, T., (2014). “Sinemanın Çağdaşlaşması: Yeni Gerçekçilik, Yeni Dalgı”, *Sinema Araştırmaları: Kuramlar, Kavramlar, Yaklaşımlar*, der. Murat İri, (ss. 24-62). 3. Baskı, Derin Yayınları, İstanbul 2014.
- Ada, S. & Baysal, Z. N., (2018). *Sınıf Yönetimi*, Nobel Yayınları, Ankara 2018.
- Adanır, O., (2006). *İşitsel ve Görsel Anlam Üretimi*, Pozitif Basım Yayınları, İstanbul 2006.
- Adanır, O., (2012). *Sinemada Anlam ve Anlatım*, Say Yayınları, İstanbul 2012.
- Agocuk, P.& Keçeci, G., (2017). “The Role of Cinema and the Effect of Educational Levels of Politicians on Voting Attitude”, *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, (Erişim tarihi, 24.06.2019), <https://www.ejmste.com/article/the-role-of-cinema-and-the-effect-of-educational-levels-of-politicians-on-voting-attitude-5180>.
- Akçan E.& Polat S., (2016). “Eğitim Konulu Türk Filmlerinde Öğretmen İmajı: Öğretmen İmajına Tarihi Bakış”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Sayı: 22. (ss. 293-320), (Erişim tarihi, 10.12.2019), <http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/kuey.2016.012>.
- Akıncı, Y. N. A., (2015). “Kültürel Bir Ürün Olarak Türkiye’de Sinema Filmlerinde Okul, Öğretmen ve Öğrenci Temsilleri”, *Global Media Journal*, Sayı: 6 (Erişim tarihi, 06.06.2019), <https://globalmediajournaltr.yeditepe.edu.tr/sites/default/files/Aysun%20AKINCI%20YU%CC%88KSEL.pdf>.
- Aksoy, N., (2008). “Sınıf İçi Kurallar”, *Sınıf Yönetimi*, ed. Emin Karip, (ss. 11-34), 7. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2008.
- Alçekiç, Y., (2018)“Kişisel Rehberlik”, *Rehberlik ve Psikolojik Danışma*, ed. Halil Ekşi, Müge Yüksel, (ss.129-144), Nobel Yayınları, Ankara 2018.

- Altan, M. Z., (2016). *Öğretmenliğe Dair: Filmler ve Öğretmenler*, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2016.
- Altınbaş, Ş., (2018). *Türk Sinemasında Eğitim İçerikli Filmlerin Eğitim Unsurları Açısından Analizi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2018.
- Amaya, A.B., (2008). *Film in Composition: Developing Critical Thinking Skills Through the Study of Film in First-Year Composition*, Doctor of Philosophy, Indiana University, Pennsylvania 2008.
- Ankaralıgil, N., (2008). “Van Dijk’in Eleştirel Söylem Analizinden Haraketle Kuşatma Filmi Üzerine İdeoloji Çözümlemesi”, *Film Çözümlemeleri*, ed. Seyide Parsa, (ss.151-167), Multilingual Yayınları, İstanbul 2008.
- Apple, M.W.,&Beane, J.A., (2011). *Demokratik Okullar: Güçlü Eğitimden Dersler*, çev. Mediha Sarı, Dipnot Yayınları, Ankara 2011.
- Arı, R., (2018). *Eğitim Psikolojisi*, 7. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara 2018.
- Arnheim, R., (2007). *Görsel Düşünme*, çev. Rahmi Öğdül, Metis Yayınları, İstanbul 2007.
- Arslanoğlu, İ., (2012). *Eğitim Felsefesi*, Nobel Yayınları, Ankara 2012.
- Arslantepe, M., (2012). *Sinema Okuryazarlığı*, Umuttepe Yayınları, Kocaeli 2012.
- Aslan, A., (2012). *Küreselleşmenin Neresindeyiz?*, İnsan Yayınları, İstanbul 2012.
- Aydoğan, İ., (2017). *Eğitim ve Paradigma: Eğitime ve Yönetime Paradigmatik Bir Bakış*, 2. Baskı, Harf Eğitim Yayınları, Ankara 2017.
- Aytaç, K., (2012). *Avrupa Eğitim Tarihi: Antik Çağdan 19. Yüzyılın Sonlarına Kadar*, Phoenix Yayınları, Ankara 2012.
- Aziz, A., (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*, 6. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara 2011.
- Bakır, K., (2012). “John Dewey’in Eğitim Felsefesi Üzerine”, *Demokratik Eğitim*, 2. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2012.

- Balcı, A., (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*, 9. Baskı Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2011.
- Barker, C. & Galasinski, D., (2001). "A Dialogue on Language and Identity", *Cultural Studies and Discourse Analysis*, Sage Publications, London 2001.
- Başar, H., (2008). *Sınıf Yönetimi*, 14. Baskı, Anı Yayınları, Ankara 2008.
- Bayraklı, B., (2017). *Mukayeseli Eğitim Felsefesi*, Düşün Yayıncılık, İstanbul 2017.
- Bilis, A. E., (2014). "Selam Filmi Örneğinde İslami Düşüncenin Sine-mada Temsili", *Akdeniz İletişim Dergisi*, Sayı: 21, (ss. 9-27), (Erişim tarihi, 03.03.2020), <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/505347>.
- Birkök, M. C., (2008). "Bir Toplumsallaştırma Aracı Olarak Eğitimde Alternatif Medya Kullanımı: Sinema Filmleri", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Sayı:2 (s.s.1-12), (Erişim tarihi, 06.06.2019). https://www.pegem.net/Akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=37125.
- Blasco, P. G., Moreto, G.B., Mariluz, G. L., Marcelo, J., Marcand, A. R., (2015). "Education Through Movies: Improving Teaching Skills and Fostering Reflection Among Students and Teachers", *Journal for Learning Through the Arts*, (Erişim tarihi, 05.06.2019), <https://eric.ed.gov/?id=EJ1086983>.
- Bruner, J., (2009). *Eğitim Süreci*, çev. Talip Öztürk, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2009.
- Bordwell, D. &Thompson, K., (2011). *Film Sanatı*, çev. Ertan Yılmaz, Emrah Suat Onat, Deki Yayınları, Ankara 2011.
- Boynton M. &Boynton C., (2007). *Eğitimciler için Disiplin Sorunlarını Önleme ve Çözme Rehberi*; Redhouse Eğitim Yayınları, İstanbul 2007.
- Brown, G. &Yule, G., (2012). *Discourse Analysis: Cambridge Textbook in Linguistics*, Cambridge University Press, Cambridge 2012.
- Bumin, K., (1998). *Batı'da Devlet ve Çocuk*, 2. Basım, Yol Yayınları, İstanbul 1998.
- Bursalıoğlu, Z., (2012). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*, 10. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2012.

- Burgard, K. L., (2009). *Hollywood and History: A Qualitative Study of the Impact of Film on High School Students Historical Understanding*, Doctor of Philosophy, University Of Missouri, Kansas 2009.
- Butler, A.M., (2011). *Film Çalışmaları*, Kalkedon Yayınları, İstanbul 2011.
- Büker, S., (2012). *Sinemada Anlam Yaratma*, Hayalperest Yayınevi, İstanbul 2012.
- Büyüköztürk Ş. vd., (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 12. Baskı, Pegem Yayınları, Ankara 2012.
- Celep, C., (2004). *Sınıf Yönetimi ve Disiplini*, 3. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara 2004.
- Celep, C., (2000). *Eğitimde Örgütsel Adanma ve Öğretmenler*, Anı Yayınları, Ankara 2000.
- Cemaloğlu, N., (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, ed. Abdurrahman Tanrıdoğan, (ss.133-164), 2. Baskı, Anı Yayınları, Ankara 2011.
- Cevizci, A., (2016). *Eğitim Felsefesi*, 4. Baskı, Say Yayınları, İstanbul 2016.
- Çelik, V., (2008). *Sınıf Yönetimi*, 4. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara 2008.
- Çelik, V., (2003). *Eğitimsel Liderlik*, 3. Baskı, Pegem Yayınları, Ankara 2003.
- Coşkun, E., (2009). *Türk Sinemasında Akım Araştırması*, Phoenix Yayınları, Ankara 2009.
- Coşkun, M. K., (2015). “Değerler Eğitiminde Sinematerapinin İmkânı ve Gücü”, *Sinema ve Din*, ed. Yorulmaz vd., Değerler Eğitimi Merkezi, İstanbul 2015.
- Cox, D. & Levine M., (2018). *Filmle Düşünmek: Felsefe Yapmak ve Film İzlemek*, çev. Onur Orhangazi, Ütopya Yayınları, Ankara 2018.
- Çağlayan, Y., (2015). *Tabrif-i Tedrisat: Sistem Eğitiminden Eğitim Sistemine*, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2015.
- Çoban, B., (2015). “Söylem, İdeoloji ve Eylem: İktidar ve Muhalefet Arasındaki Mücadeleyi Çözümleme Denemesi”, *Söylem ve İdeolo-*

- loji*, ed. Barış Çoban ve Zeynep Özarslan, (ss.199-233), Su Yayınları, İstanbul 2015.
- Çelik, V., (2000). *Okul Kültürü ve Yönetimi*, 2. Baskı, Pegem Yayınları, Ankara 2000.
- Derrida, J., (1994). *Göstergebilim ve Gramatoloji*, çev. Tülin Akşin, Ada Yayınları, İstanbul 1994.
- Demoğlu, E. M., (2013). *Sinemada Gerçeklik ve Sabte-Belgesel* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2013.
- Dewey, J., (2007). *Deneyim ve Eğitim*, çev. Sinan Akıllı, ODTÜ Yayıncılık, Ankara 2007.
- Dewey, J., (2004). *Demokrasi ve Eğitim*, çev. Tufan Göbekçin, Yeryüzü Yayınevi, Ankara 2004.
- Diken, B.&Loustsen, C. B., (2016). *Filmleler Sosyoloji*, 4. Baskı, Metis Yayınları, İstanbul 2016.
- Edgar, A. &Sedgwick, P., (2007). *Kültürel Kuramda Anahtar Kavramlar*, çev. Mesut Karavaş, Açılım Kitap, İstanbul 2007.
- Edgar, D., (1969). *Audiovisual Methods in Teaching*, The Dryden Press, Ohio 1969.
- Ekiz, D., (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ana Yayınları, Ankara 2009.
- English, W. F. &Staffy, E.B., (1995). "Using Film to Attain a Cultural and Contextual Understanding of Moral Leadership", *American Education Research Association*, California 1995, (Erişim tarihi, 05.01.2019), <https://books.google.com.tr/>.
- Erden, M., (2014). *Sınıf Yönetimi*, 2. Baskı, Arkadaş Yayınları, Ankara 2014.
- Erdoğan, İ., (2001). "Ders, Konferans, Panel ve Seminer Etkinliklerinde Başarının Yolları", *Sınıf Yönetimi*, 3. Baskı, Sistem Yayınları, Ankara 2001.
- Erdoğan, İ., (2004). *Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği*, 5. Baskı, Sistem Yayıncılık, İstanbul 2004.
- Ergenç, A., (2016). "Azınlık Sinemasının Gör Dediği: İki Dil Bir Bavul ve Babamın Sesi", *Gözdeki Kıymık*, der. Hüseyin Köse, Özgür İpek, (ss.113-120), Metis Yayınları, İstanbul 2016.

- Ergün, M., (2011). *Eğitim Felsefesi*, 3. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2011.
- Ergün, M., (2008). “Sınıfta Motivasyon”, *Sınıf Yönetimi*, 7. Baskı, ed. Emin Karip, (ss. 131-147), Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2008.
- Fairclough, N., (2015). “Dil ve İdeoloji”, *Söylem ve İdeoloji*, ed. Barış Çoban ve Zeynep Özarslan, (ss. 121-134), Su Yayınları, İstanbul 2015.
- Ferro, M., (1995). *Sinema ve Tarih*, çev. Turhan Ilgaz, Hülya Tufan, Kesit Yayıncılık, İstanbul 1995.
- Freire, P., (2011). *Ezilenlerin Pedagojisi*, çev. Dilek Hattatoğlu ve Erol Özbek, 8. Baskı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2011.
- Fortna, B. C., (2005). *Mekteb-i Hümayun Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminde İslam, Devlet ve Eğitim*, İletişim Yayınları, İstanbul 2005.
- İnam, A., (2014). “Eğitime Felsefe ile Bakmak”, *I. Eğitim Kongresi: 21. Yüzyılda Bir Eğitim Felsefesi Oluşturmak ve Özel Okullar*, Azim Matbaacılık, Antalya 2014.
- İnce, Y., (2011). *Destanların Öğretiminde Film Kullanımının Ortaöğretim Türk Edebiyatı Derslerindeki Akademik Başarıya Etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2011.
- İnce, Y., (2013). “Sinema Filmlerinin Eğitim Amaçlı Kullanımı: Tarihsel Bir Değerlendirme”, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 19, (ss. 21-36), (Erişim tarihi, 04.05.2019), <https://search.proquest.com/openview/c2bdd2c08c55d9c272103df0bc2ba774/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1796367>.
- İri, M., (2012). “Sınıfsız Toplumun Hababam Sınıfı: İnek Şaban'ın Düşündürdükleri”, *Bir Film İzlemek: Pop Kültürü Sökmek*, Derin Yayınları, İstanbul 2012.
- İnal, K., (2008). *Eğitim ve İdeoloji*, Kalkedon Yayınları, İstanbul 2008.
- Gander, M. J.,&Gardiner, H. W., (2004). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*, çev. Ali Dönmez, Nermin Çelen& Bekir Onur, 5. Baskı, İmge Yayınları, İstanbul 2004.

- Gatto, J. T., (2018). *Eğitim: Bir Kitle İmha Silahı*, 4. Baskı, Edam Yayınları, İstanbul 2018.
- Gerald, G., (2014). *Eğitime Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar*, Ütopya Yayınları, Ankara 2014.
- Geray, H., (2006). *Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş*, 2. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara 2006.
- Gökner, E., (2016). “Türkçe Roman: Anlatı Geleneğinden Nobel Ödülüne”, *Modern Dünyada Türkiye*, çev. Zuhal Bilgin, ed. Reşat Kasaba, Kitap Yayınevi, İstanbul 2016.
- Gülcü, A., (2014). “Yeni Teknolojilerin Eğitime Etkisi: Tekno-Eğitim”, *Çağın Problemleri Karşısında Eğitim Sempozyumu*, Bayburt Üniversitesi Yayınları, Bayburt 2014.
- Gülşen, E., (2016). *Sinemanın Kökleri: Anlam Arayışında Sanat ve Sinema*, İnsan Yayınları, İstanbul 2016.
- Gür, B. S., (2016). *Eğitimle İmtihan*, 2. Baskı, Seta Yayınları, Ankara 2016.
- Halifeoğlu, S., (2013). “Değerli”, *Sinema ve Psikanaliz*, 2. Baskı, der. Özden Terbaş, (ss. 49-54), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2013.
- Hoşgörür, V., (2008). “İletişim”, *Sınıf Yönetimi*, 8. Baskı, ed. Zeki Kaya, (ss.151-180), Pegem Yayınları, Ankara 2008.
- Howe, M. J.A., (2001). *Öğrenme Psikolojisi*, çev. Ebru Kılıç, Alfa Yayınları, İstanbul 2001.
- Kant, I., (2006). *Eğitim Üzerine*, çev. Ahmet Aydoğan, İz Yayıncılık, İstanbul 2006.
- Kaplan, İ., (2009). *Türkiye’de Milli Eğitim İdeolojisi ve Siyasal Toplum-sallaşma Üzerine Etkisi*, İletişim Yayınları, İstanbul 2009.
- Karasar, N., (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 24. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara 2012.
- Kayaalp, İ., (2002). *Eğitim Düşüncesi ve İletişim Kültürü*, Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul 2002.
- Khan, S., (2019). *Dünya Okulu: Eğitimi Yeniden Düşünmek*, çev. Cem Akış, 13. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2019.
- Kükten, G., (1996). *Felsefe Açısından Eğitim: Platon, J.J. Rousseau, B. Russell*, Alfa Yayınları, İstanbul 1996.

- Küken, G., (2001). *Ortaçağda Eğitim Felsefesi*, Alfa Yayınları, İstanbul 2001.
- Kuş, E., (2012). *Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri, Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri: Nicel mi? Nitel mi?*, Ana Yayınları, Ankara 2012.
- Kısaç, İ., (2008). “Öğretmen-Öğrenci İletişimi”, *Sınıf Yönetimi*, ed. Emin Karip, (ss. 111-118), 7. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2008.
- Smith K. R.& Ormer. E. V., (1949). *Learning Theories and Instructional Film Research*, (Erişim tarihi, 20.06.2019), The Pennsylvania State College: Instructional Film Research Program, <https://books.google.com.tr/books>.
- Kocadaş, B., (2004). “Kitle İletişim Araçları Eğitim İlişkisi”, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 4 / 3, (Haziran 2004), 129-135, (Erişim tarihi, 06.05.2019). <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/52388>.
- Korkmaz, M., (2015). “Din Dersi Öğretmenlerinin Bir Öğretim Materyali Olarak Filmlerden Yararlanma Durumu”, *Sinema ve Din*, ed. Yorulmaz vd., Değerler Eğitimi Merkezi, İstanbul 2015.
- Kracauer, S., (2010). *Caligari'den Hitler'e Alman Sinemasının Psikolojik Tarihi*, çev. Ertan Yılmaz, Deki Yayınları, Ankara 2010.
- Lotman, Y. M., (1999). *Sinema Estetiğinin Sorunları: "Filmin Semiyotiğine Giriş"*, çev. Oğuz Özügül, 2. Baskı, Öteki Matbaası, Ankara 1999.
- Lucie, B. A., (2014). “Toplumsal Değişmeler Ekseninde Türkiye Sineması”, *Sinemada Bir Asır*, ed. Abdurrahman Çelik, Altın Portakal Uluslararası Film Festivali Armağan Kitabı, Orient Basım, Ankara 2014.
- Lukacs, J., (2018). *Modern Çağın Sonu*, çev. İbrahim Kapaklıkaya, Ke-tebe Yayınları, İstanbul 2018.
- Lynch, G., (2009). “Cultural Theory and Cultural Studies”, *Companion to Religion and Film*, Routledge, London& New York 2009.

- Lynton, B., (2007). *Globalizing Education, Policies, Pedagogies and Politics*, ed. Michael vd., Peter Long Publication, New York 2007.
- Mardin, Ş., (2007). *İdeoloji*, 12. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2007.
- Mathews C. S. Fornaciari C. J. & Rubens A., (2012). "Understanding the Use of Feature Films to Maximize Student Learning", *Journal Of Business Education*, (Erişim tarihi, 03.06.2019), <https://eric.ed.gov/?id=EJ1056318>.
- Monaco, J., (2014). *Bir Film Nasıl Okunur? Sinema Dili, Tarihi ve Kuramı, Sinema, Medya ve Mültimedya Dünyası*, çev. Ertan Yılmaz, 16. Baskı, Oğlak Yayınları, İstanbul 2014.
- Montessori, M., (2016). *Çocuğun Keşfi*, çev. Okhan Gündüz, Kaknüs Yayınları, İstanbul 2016.
- Morin, E., (2003). *Geleceğin Eğitimi İçin Gerekli Yedi Bilgi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2003.
- Neill, A. S., (2000). *Özgürlük Okulu*, çev. Nilgün Şarman, Payel Yayınları, İstanbul 2000.
- Noddings, N., (2016). *Eğitim Felsefesi*, çev. Raşit Çelik, 3. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara 2016.
- Nurlu, G., (2009). "Fichte'nin Alman Kır Eğitimi Yurdu Akımı'ndaki Yeri", *Fichte'nin Eğitim Üzerine Düşünceleri ve Türkiye'deki Yansımaları*, ed. Bahri Ata, (ss. 23-34), Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2009.
- Okçabol, R., (2005). *Türkiye Eğitim Sistemi*, Ütopya Yayınları, Ankara 2005.
- Okutan, M., (2008). "Disiplin Problemlerinin Sürekliliği", *Sınıf Yönetimi*, ed. Emin Karip, (ss. 1-9), 7. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2008.
- Onaran, A. Ş., (1999). *Sinemaya Giriş*, 2. Baskı, Maltepe Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1999.
- Özden, Y., (2008). "Sınıf İçinde Öğrenme Öğretme Ortamının Düzenlenmesi", *Sınıf Yönetimi*, ed. Emin Karip, (ss. 35-68), 7. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2008.
- Özerman, Ş.A., (2001). *Medya, Dil ve İletişim*, Martı Yayınevi, İstanbul 2001.

- Öztaş, S., (2007). *Tarih Öğretimi ve Filmler: Tarih Öğretiminde Film Kullanılmasının Öğrenci Başarısı Üzerine Etkileri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2007.
- Özyuvar, A., (2015). *Sessiz Dönem Türk Sinema Antolojisi(1895-1928)*, Küre Yayınları, İstanbul 2015.
- Özden, Z., (2004). *Film Eleştirisi: Film Eleştirisinde Temel Yaklaşımlar ve Tür Filmi Eleştirisi*, 2. Baskı, İmge Yayınları, İstanbul 2004.
- Özkan, H., (2016). “Okulu Yeniden Yapılandırmak”, *Alternatif Eğitim Dergisi*, ed. Kemal İnal, Sayı:1, (ss.139-146).
- Özgedik, M., (2014). *Türk Eğitim Tarihi*, Ülke Yayınları, İstanbul 2014.
- Polat, S.& Akcan, E., (2018). “Eğitim Temalı Filmlerin Çokkültürlü Eğitim Açısından Analizi”, *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish*, Sayı: 12, (ss. 475-504), (Erişim tarihi, 06.05.2019), <http://www.academia.edu/download/54803913/Polat-Akcan.pdf>.
- Ranciere, J., (2016). *Cahil Hoca: Zihinsel Özgürleşme Üzerine Beş Ders*, çev. Savaş Kılıç, 5. Baskı, Metis Yayınları, İstanbul 2016.
- Robinson, K.&Aronica, L., (2015). *Creative Schools: “The Grassroots Revolution That’s Transforming Education”*, Penguin Books, New York 2015.
- Robinson, K. &Aronica, L., (2017). *Yaratıcı Öğrenciler: Çocukların Geleceğini Düşünenler İçin Eğitimde Yaratıcılık Devrimi Yaratmak*, çev. Dilek Boyraz, Sola Yayınları, İstanbul 2017.
- Robinson, K. &Aronica, L., (2018). *Öz: Eğitimde ve Hayatta Tutku Yaratmak*, çev. Dilek Boyraz, Sola Yayınları, İstanbul 2018.
- Roden, K., (2007). *At Movies: An Interpretives Study of the Use of Films with University Students*, Doctorate Thesis, University Of Oklahoma, Oklahoma 2007.
- Rousseau, J. J., (2017). *Emile ya da Eğitim Üzerine*, 8.Baskı, İş Bankası Yayınları, İstanbul 2017.
- Russell, B., (2004). *Eğitim Üzerine*, çev. Nail Bezel, 6.Baskı, Say Yayınları, İstanbul 2004.

- Ryan, M.&Kellner, D., (2010). *Politik Kamera: Çağdaş Hollywood Sinemasının İdeolojisi ve Politikası*, çev. Elif Özsayar, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2010.
- Sarıbudak, D. & Oruç, Ş., (2017). *Eğitim Ortamları İçin Eğitim İçerikli Filmler*, Efe Akademi Yayınları, İstanbul 2017.
- Sarıbudak, D., (2014). *Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Eğitim İçerikli Filmlerin Eğitim Ortamlarına Etkisine İlişkin Görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Aydın Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüleri, İstanbul 2014.
- Schmidt, J. J., (2017). *Okullarda Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, çev. Nagihan Oğuz Duran, Nobel Yayınları, Ankara 2017.
- Selçuk, Z.& Güner, N., (2004). *Sınıf İçi Rehberlik Uygulamaları*, 4. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara 2004.
- Silman, F., (2018). *Eğitim Konulu Filmler: Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Bir Rehber*, 3. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2018.
- Spring, J., (1991). *Özgür Eğitim*, çev. Aysen Ekmekçi, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 1991.
- Selçuk, Z., (2001). *Okul Deneyimi ve Uygulama*, 2. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara 2001.
- Sim, Ş. &Göncü, S., (2018). “Milliyetçilik Bağlamında Bahoz/Fırtına Filminin Söylemsel Analizi”, *Erciyes İletişim Dergisi*, Sayı: 6, (ss. 327-352), (Erişim tarihi, 03.05.2020), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erciyesiletisim/issue/42719/472932>.
- Slattery, M., (2011). *Sosyolojide Temel Fikirler*, ed. Ümit Tatlıcan ve Gülhan Demiriz, çev. Şebnem Özkan, 4. Baskı, Sentez Yayınları, Bursa 2011.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G., (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Anı Yayınları, Ankara 2011.
- Sönmez, V., (2002). *Eğitim Felsefesi*, 6. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara 2002.
- Şişman, M., (2008). *Eğitim Bilimine Giriş*, 4. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2008.

- Tanoğlu, L., (2013). “Koro”, *Sinema ve Psikanaliz*, der. Özden Terbaş, (ss. 19-28), 2. Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2013.
- Terek, Ü. G., (2014). “Sinemada Estetik Kaygı ve Anlatım Aracı Olarak Sinema Tekniği”, *Sinema Araştırmaları: Kuramlar, Kavramlar, Yaklaşımlar*, der. Murat İri, 3. Baskı, (ss.7-23), Derin Yayınları, İstanbul 2014.
- Tezcan, M., (1972). “Toplumsal Yaşantımızda Sinema ve Halk Eğitimiindeki Rolü”, *AÜEBFD*, Sayı: 3, (Erişim tarihi, 04.05.2019), <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/>.
- Tezcan, M., (2017). *Eğitim Sosyolojisi*, 17. Baskı, Anı Yayınları, Ankara 2017.
- Topçu, N., (2012). *Psikoloji*, 3. Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul 2012.
- Topçu, N., (2011). *Türkiye'nin Maarif Davası*, 7. Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul 2011.
- Tozlu, N., (2016). *Eğitimden Felsefeye*, 3. Baskı, Bayburt Üniversitesi Yayınları, Bayburt 2016.
- Tunalı, İ., (2009). *Felsefeye Giriş*, Altın Kitaplar, İstanbul 2009.
- Turgut, Y., (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, ed. Abdurrahman Tanrıdoğan, 2. Baskı, Anı Yayınları, Ankara 2011.
- Türk, E., (1999). *Türk Eğitim Sistemi*, Nobel Yayınları, Ankara 1999.
- Ülken, H. Z., (2013). *Eğitim Felsefesi*, 3. Baskı, Doğu Batı Yayınları, İstanbul 2013.
- Warburton, N., (2016). *Felsefenin Kısa Tarihi*. 12. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul 2016.
- Wedding, D.&Niemic, R. M., (2018). *Filmlerle Pozitif Psikolojisi: Karakter Güçlerini Geliştirmek İçin Filmlerden Yararlanma*, çev. Gülnihal Kafa, Kaknüs Yayınları, İstanbul 2018.
- Wedding, D.&Niemic, R. M., (2016). *Sinema ve Akıl Sağlığı: Psikopatolojileri Anlamak İçin Filmlerden Yararlanmak*, çev. Rengin Arvay Aratan, Kaknüs Yayınları, İstanbul 2016.
- Wollen, P., (2004). *Sinemada Göstergeler ve Anlam*, çev. Zafer Aracagök ve Bülent Doğan, 2. Baskı, Metis Yayınları, İstanbul 2004.

- Van Dijk, T., (2015). *Söylem ve İdeoloji: Çok Alanlı Bir Yaklaşım*, çev. Nurcan Ateş, ed. Barış Çoban, Zeynep Özarlan, (ss.15-100), 2. Baskı, Su Yayınları, İstanbul 2015.
- Vincenti, G., (1993). *Sinemanın Yüzyılı*, çev. Engin Ayça, Evrensel Kültür Yayınları, İstanbul 1993.
- Yalanız, Y., (2018). “Sinemaya Konu Olan Eğitim Sistemlerinin Örgütsel ve Yönetimsel Sorunları, *Akademi Dergisi*, Sayı: 5, (ss. 138-163), (Erişim tarihi, 04.05.2020), Trt, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trta/issue/35456/356658>.
- Yeşilyaprak, B., (2001). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*, 2. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara 2001.
- Yorulmaz, B., (2010). *Sinema ve Din Eğitimi*, 2. Baskı, Dem Yayınları, İstanbul 2010.
- Yörükoğlu, A., (2007). *Gençlik Çağı: Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar*, 13.Baskı, Özgür Yayınları, İstanbul 2007.
- Vizyon, B., (2018). Milli Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyon Belgesi, <https://2023vizyonu.meb.gov.tr/>.

Eskiyeni Yayınları: 156

MORİTZ SCHLİCK'İN BİLGİ KURAMI
Viyana Çevresi Üzerine Araştırmalar- I

Dr. Mehmet Eren GEDİKLİ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Şubat 2023

ISBN: 978-625-7673-68-6

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

Yararlanılan M. Schlick Eserleri

- Schlick, M., *General Theory of Knowledge*, Trans.: Albert E. Blumberg, Springer-Verlag, New York, 1974.
- Schlick, M., *Philosophical Papers Volume II (1925-1936)*, Ed.: Henk L. Mulder, Barbara F. B. Van De Velde-Schlick, Trans.: Peter Heath, Wilfrid Sellars, Herbert Feigl, May Brodbeck, D. Reidel Publishing Company, London, 1979, içinde:
- _____, (1926) *Experience, Cognition and Metaphysics*
- _____, (1930) *The Future of Philosophy*
- _____, (1930) *The Turning-Point in Philosophy*
- _____, (1931) *The Future of Philosophy*
- _____, (1932) *A New Philosophy of Experience*
- _____, (1932) *Form and Content. An Introduction to Philosophical Thinking*
- _____, (1932) *Positivism and Realism*
- _____, (1934) *On the Foundation of Knowledge*
- _____, (1935) *Facts and Propositions*
- _____, (1935) *Is There a Factual a Priori?*
- _____, (1935) *Unanswerable Questions?*
- _____, (1936) *Meaning and Verification*
- _____, (1936) *The Vienna School and Traditional Philosophy*
- Schlick, M., *Allgemeine Erkenntnislehre Abteilung I Band 1 (Moritz Schlick. Gesamtausgabe)*, Springer, 2008.

Yararlanılan Diğer Eserler

- Akarsu, B., *Çağdaş Felsefe Kant'tan Günümüze Felsefe Akımları*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1994.
- Baykal, N.; Timur, B., *Bulanık Mantık İlke ve Temelleri*, Bıçaklar Kitabevi, Ankara, 2004.
- Brown, J., R. (Der.), *Bilim Felsefesi*, Fol Kitap, Ankara, 2020.

- Cassirer, E., *Kant'ın Yaşamı ve Öğretisi*, Çev.: Doğan Özlem, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 2007.
- Cevizci, A., *Bilgi Felsefesi*, Say Yayınları, İstanbul, 2012.
- Çitil, A. A., *Çağdaş Felsefe-I*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2012.
- Çüçen, A. K., *Bilgi Felsefesi*, Sentez Yayıncılık 6. Baskı, Bursa, 2017.
- Darwin, C., *Türlerin Kökeni*, Çev.: Sevim Belli, Onur Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Erkıpçak, H. T., *Viyana Çevresi Program Yazıları*, Pinhan Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Friedman, M., *Reconsidering Logical Positivism*, Cambridge University Press, 1999.
- Gedikli, M. E., *Kant ve Darwin'de Ahlaklılık Problemi*, Dört Öge Dergisi Sayı: 20 (89-115), Ankara, 2021.
- Gedikli, M. E., *Kant'ta Saf Doğa Biliminin İmkânı ve İlkeleri*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt:2, Sayı: 6, Yıl: 2022 Bahar.
- Gedikli, M. E., *Platon'un Realist ve Anti-Realist Yorumları*, Eskiyeni Yayınları, Ankara, 2022.
- Gür, B. S. "Matematik Belası" Üzerine Matematik Felsefesinde Köşe Taşları, Nesin Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Hegel, G.W.F., *Hukuk Felsefesinin Prensipleri*, Çev.: Cenap Karakaya, Sosyal Yayınları, İstanbul, 2004.
- Heimsoeth, H., *Kant'ın Felsefesi*, Çev.: Takiyettin Mengüşoğlu, Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2007.
- Hilbert, D., *The Foundations of Geometry*, Trans.: D. E. J. Townsend, The Open Court Publishing, Illinois, 1950.
- Hospers, J., *Analitik Felsefeye Giriş*, Adres Yayınları, Ankara, 2017.
- Husserl, E., *Kesin Bir Bilim Olarak Felsefe*, Çev.: Abdullah Kaygı, Türkiye Felsefe Kurumu, Ankara, 2007.
- İyi, S., *Çağımızda Metafizik Sorunu*, Ayraç Yayınevi, Ankara, 1999.
- Kant, I., *Arı Usun Eleştirisi*, Çev.: Aziz Yardımlı, İdea Yayınevi, İstanbul, 2008.

- Loux, J. M., Crisp, T. M., *Metaphysics A Contemporary Introduction*, Routledge, New York, 2017.
- McGuinness, B., (Ed.), *Moritz Schlick*, D. Reidel Publishing, Netherlands, 1985.
- Özcan, Z. (Der. ve Çev.), *Viyana Çevresi Üzerine: Felsefede Son Büyük Dönemeç*, Birleşik Yayınevi, Ankara, 2012.
- Özcan, Z., *Dil Felsefesi I (Mantıkçı Paradigma)*, Sentez Yayıncılık, Bursa, 2014.
- Özlem, D., *Bilim Felsefesi (Ders Notları)*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 2003.
- Özlem, D., *Felsefe ve Doğa Bilimleri*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 2003.
- Özlem, D., *Mantık*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 2004.
- Pihlström, S., *Why Solipsism Matters*, Bloomsbury Publishing, UK, 2020.
- Poincare, H., *Bilim ve Hipotez*, Çev.: Fethi Yücel, Fol Kitap, Ankara, 2019.
- Rosenberg, A., *Bilim Felsefesi Çağdaş Bir Giriş*, Çev.: İbrahim Yıldız, Dipnot Yayınları, Ankara, 2015.
- Ross, D. *Aristoteles*, Çev.: Ahmet Arslan, İhsan Oktay Anar, Özcan (Yalçın) Kavasoglu, Zerrin Kurtoğlu, Kabalci Yayınevi, İstanbul, 2002.
- Stevenson, L.; Haberman, D.L.; Wright, P. M.; Witt, C., *İnsan Doğası Üzerine Onüç Teori*, Çev.: Damla Tanla, The Kitap Yayınları, İstanbul, 2018.
- Takıcak, M., *Matematik Felsefesi*, Doruk Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Textor, M., *The Disappearance of the Soul and the Turn against Metaphysics Austrian Philosophy 1874-1918*, Oxford University Press, Oxford, 2021.
- Ural, Ş., *Basitlik İlkesi*, Kabalci Yayınları, İstanbul, 2011.
- Ural, Ş., *Pozitivist Felsefe*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2012.
- Yıldırım, C., *Mantık Doğru Düşünme Yöntemi*, Bilgi Yayınları, Ankara, 1999.
- Yıldırım, C., *Matematiksel Düşünme*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2004.

Yararlanılan Tezler

Bayar, I., *Viyana Çevresi'nin Bilimsellik Ölçütü Üzerine Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 1999.

Healey, J. D., *An Investigation into Moritz Schlick's Foundationalist Epistemology* (Phd. Thesis/ Yayımlanmamış Doktora Tezi), University of St Andrews, Scotland, 2019.

Eskiyei Yayınları: 155

KÜRESELLEŞME VE TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ

Recep ÇÖKERDENOĞLU

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak

FCR

Baskı ve Cilt

NY MATBAACILIK YAYINCILIK

KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ocak 2023

ISBN: 978-625-7673-67-9

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1

Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, A., (2012), *Bilgi, Teknoloji ve Yenilik Üretim Stratejisi: Ulusal Yenilik Sistemleri*, Literatür Yayınları, İstanbul 2012.
- Ahmad, F., (1995), “Osmanlı İmparatorluğu’nun Son Dönemlerinde Milliyetçilik ve Sosyalizm Üzerine Bazı Düşünceler”, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Sosyalizm ve Milliyetçilik*, ed. Erik J. Zürcher ve Mete Tunçay, İletişim Yayınları, İstanbul 1995.
- Akçura, Y., (2005), *Üç Tarz-ı Siyaset*, Lotus Yayınları, Ankara 2005.
- Akyol, T., (2007), *Tarihten Geleceğe*, Truva Yayınları, İstanbul 2007.
- Akyol, T., (2006), *Eğrisiyle Doğrusuyla Avrupa*, Truva Yayınları, İstanbul 2006.
- Anderson, B., (2011), *Hayali Cemaatler, Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması*, çev. İskender Savaşır, Metis Yayınları, İstanbul 2011.
- Anderson, B., (2001), “Kimin Hayali Cemaati”, *Tartışılan Sınırlar Değişen Milliyetçilik*, der. Mustafa Armağan, Şehir Yayınları, İstanbul 2001.
- Albrow, M., (2009), “Yerel Kültürlerin Ötesine Yolculuk”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Hakan Arıkan, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Arık, R. O., (2012), “Milliyet İdeolojisi”, *Milletler ve Milliyetçilikler*, ed. Mümtaz’er Türköne, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2012.
- Armağan, M., (Der.), (2001), “Modernlik ve Milliyetçiliğin Yeni Yüzleri”, *Tartışılan Sınırlar Değişen Milliyetçilik*, Şehir Yayınları, İstanbul 2001.
- Appadurai, A., (2009), “Küresel, Kültürel Ekonomideki Bölünme ve Farklılıklar”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Yavuz Çakır-İkrime Çakır, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Aslan, A., (2012), *Küreselleşmenin Neresindeyiz?*, İnsan Yayınları, İstanbul 2012.
- Atasoy, F., (2005), *Küreselleşme ve Milliyetçilik*, Ötügen Yayınları, İstanbul 2005.

- Ayvazoğlu, B., (2009), “Peyami Safa”, *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık*, c. 5, İletişim Yayınları, İstanbul 2009.
- Başer, S., (2011), *Türk İnanma ve Anlama Modeline Dair*, İrfan Yayıncılık, Ankara 2011.
- Barber, B., (2009), “Cihad McDünyaya Karşı: Küreselcilik ve Kabilecilik Dünyayı Yeniden Şekillendiriyor”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Haluk Özdemir, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Baudrillard, J., (2012), *Tüketim Toplumu*, çev. Hazal Deliceçaylı ve Ferda Keskin, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2012.
- Bauman, Z., (2005), *Bireyselleşmiş Toplum*, çev. Yavuz Alogan, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2005.
- Bauman, Z., (2012), *Küreselleşme, Toplumsal Sonuçları*, çev. Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2012.
- Baydur, M., (2004), *Kemalizm ve Değişen Paradigma*, İlk Yayınları, İstanbul 2004.
- Baydur, M., (1994), *Milliyetçilik*, “Alternatif Üniversite”, Ağaç Yayıncılık, İstanbul 1994.
- Berger, B. ve Huntington, S., (2003), *Bir Küre Bin Bir Küreselleşme, (Çağdaş Dünyada Kültürel Çeşitlilik)*, çev. Ayla Orta, Kitap Yayınevi, İstanbul 2003.
- Beck, U., (2009), “Küreselleşme Nedir?”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Kudret Bülbül, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Bora, T., (1995), *Milliyetçiliğin Kara Baharı*, Birikim Yayınları, İstanbul 1995.
- Bostancı, M. N., (1999), *Bir Kolektif Bilinç Olarak Milliyetçilik*, Doğan Kitap, İstanbul 1999.
- Bostancı, M. N., (2008), *Cumhuriyet’i Anlamak, Kurucu İdeoloji, Ekonomi ve Siyasete Dair*, Timaş Yayınları, İstanbul 2008.
- Bulaç, A., (2003), *Küreselleşme*, Gazeteci Yazarlar Vakfı Yayınları, İstanbul 2003.
- Bülbül, K., (2009), “Kültür ve Medeniyet Tartışmalarına Türkiye’den Bakmak”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, Orion Yayınları, Ankara 2009.

- Cangızbay, K., (2004), *Globalleşme ve Kamusal Alan*, ed. Meral Özbek, Hill Yayınları, İstanbul 2004.
- Carr, H. E., (2012), “Milliyetçilik ve Sonrası”, *Milletler ve Milliyetçilikler*, ed. Mümtaz'er Türköne, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2012.
- Castells, M., (2013), *Ağ Toplumunun Yükselişi/Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür*, c. 1, çev. Ebru Kılıç, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2013.
- Castells, M., (2013), *Kimliğin Gücü/Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür*, c. 2, çev. Ebru Kılıç, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2013.
- Chatterjee, H., (2001), “Milliyetçiliği Anlamaya Giriş”, *Tartışılan Sınırlar Değişen Milliyetçilik*, der. Mustafa Armağan, Şehir Yayınları, İstanbul 2001.
- Cowen, N., (2004), *Küresel Tarih*, Tüm Zamanlar Yayınları, İstanbul 2004.
- Çaha, Ö., (2008), *Bitmeyen Beraberlik: Modern Dünyada Din ve Devlet*, Timaş Yayınları, İstanbul 2008.
- Çalış, Ş., (2003), *Üç Tarz-ı Siyasetten Globalizme, Küresel Sistemde Siyaset, Yönetim, Ekonomi*, ed. M. Akif Çukurçayır, Çizgi Yayınları, Konya 2003.
- Çayla, İ., (2002), “Politik Sembolizm ve Yeni Zamanlarda MHP”, *Milliyetçilik Faşizm ve MHP*, der. Seyfi Öngider, Aykırı Güncel Yayınları, İstanbul 2002.
- Çiğdem, A., (1996), “Globalizasyon Nomos'u”, *Postmodernizm ve İslam, Küreselleşme ve Oryantalizm*, der. Abdullah Topçuoğlu ve Yasin Aktay, Vadi Yayınları, Ankara 1996.
- Danişmend, İ. H., (2012), “Milletlerin Tarifindeki İhtilaflar”, *Milletler ve Milliyetçilikler*, ed. Mümtaz'er Türköne, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2012.
- David, M. ve Robins, K., (2011), *Kimlik Mekânları, Küresel Medya, Elektronik Ortamlar ve Kültürel Sınırlar*, çev. Emrehan Zeybekoğlu, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2011.
- Demir, Ö. ve Acar, M., (1997), *Sosyal Bilimler Sözlüğü*, Vadi Yayınları, Ankara 1997.

- Dicken, P., (2009), “Yeni Jeo-Ekonomi”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Ahmet Ağca, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Ellie, K., (2012), “Milliyetçilik ve Self-Determinasyon”, *Milletler ve Milliyetçilikler*, ed. Mümtaz’er Türköne, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2012.
- Erkal, M., Baloğlu, B. ve Baloğlu, F., (1997), *Ansiklopedik Sosyoloji Sözlüğü*, Der Yayınları, İstanbul 1997.
- Erverdi, E., Özer, D. ve Debbabağolu, A., (1979), *Türk Milliyetçiliği ve Batılaşma*, Dergâh Yayınları, İstanbul 1979.
- Fox, J., (2001), *Chomsky ve Küreselleşme*, çev. Ebru Kılıç, Everest Yayınları, İstanbul 2001.
- François, G., (2009), “Türk Milliyetçiliği Üzerine Düşünceler”, *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Milliyetçilik*, c. 4, İletişim Yayınları, İstanbul 2009.
- Fukuyama, F., (2009), “Tarihin Sonu mu?”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Yusuf Kaplan, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- İlhan, A., (1997), *Hangi Küreselleşme*, Bilgi Yayınevi, İstanbul 1997.
- Janoski, T., (2010), *Siyaset Sosyolojisi*, çev. Ajdan Küçükçiftçi, Phoenix Yayınları, Ankara 2010.
- Jung, D. ve Piccoli, W., (2004), *Yol Ayrımında Türkiye*, çev. Berna Kurt, Kitap Yayınevi, İstanbul 2004.
- Garih, Ü., (2007), *Globalleşme Sürecinde Türkiye*, Hayat Yayınları, İstanbul 2007.
- Gellner, E., (2012), *Milliyetçiliğe Bakmak*, çev. Simten Coşar-Saltuk Özertürk-Nalan Soyarik, İletişim Yayınları, İstanbul 2012.
- Giddens, A., (2009), “Modernitenin Küreselleşmesi”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Kudret Bülbül, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Giddens, A., (2010), *Modernliğin Sonuçları*, çev. Ersin Kuşdil, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2010.
- Giddens, A., (2008), *Sosyoloji*, Kırmızı Yayınları, İstanbul 2008.
- Golkany, İ., (2009), “Beşerî Refahın Küreselleşmesi”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Hakan Arıkan, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.

- Gökalp, Z., (2008), *Türkçülüğün Esasları*, Toker Yayınları, İstanbul 2008.
- Gökalp, Z., (2006), *Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak*, Akçağ Yayınları, Ankara 2006.
- Guibernau, M., (2010), “Küreselleşme, Modernite ve Ulusal Kimlik”, *Ulusal Kimlik ve Etnik Açılım*, çev. Neşe Nur Domaniç, ed. Vasıf Erenus, Sarmal Yayınevi, İstanbul 2010.
- Güngör, E., (2011), *Türk Kültürü ve Milliyetçilik*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2011.
- Güngör, E., (2007), *Dünden Bugünden Tarih-Kültür ve Milliyetçilik*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2007.
- Güngör, E., (2012), “Milliyetçilik ve Medeniyetçilik”, *Milletler ve Milliyetçilikler*, ed. Mümtaz’er Türköne, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2012.
- Hall, S., (1998), “Yerel ve Küresel: Küreselleşme ve Etniklik”, *Kültür, Küreselleşme ve Dünya Sistemi*, çev. Ümit Hüsrev Yolsal-Gülcan Seçkin, der. A. D. King, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara 1998.
- Habermas, J., (2001), “Avrupalı Ulus-Devlet”, *Tartışılan Sınırlar Değişen Milliyetçilik*, der. Mustafa Armağan, Şehir Yayınları, İstanbul 2001.
- Habermas, J., (2008), *Küreselleşme ve Milli Devletlerin Akıbeti*, çev. Medeni Beyaztaş, Bakış Yayınları, İstanbul 2008.
- Harvey, D., (2010), *Postmodernliğin Durumu: Kültürel Değişimin Kökenleri*, çev. Sungur Savran, Metis Yayınları, İstanbul 2010.
- Harvey, D., (2009), “Zaman Mekân Sıkışması ve Postmodern Durum”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Hardt, M. ve Negri, A., (2012), *İmparatorluk*, çev. Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2012.
- Hayes, C., (2010), *Milliyetçilik: Bir Din, Batı Siyasal Düşüncesinde Ulusalçılık Tasavvuru*, çev. Murat Çiftkaya, İz Yayıncılık, İstanbul 2010.
- Heyd, U., (2010), *Türk Milliyetçiliğinin Kökenleri*, çev. A. Göke Bozkurt, İlgü Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2010.

- Hirst, P. ve Thompson, G., (2009), “Küreselleşme Gerekli Bir Mit mi?”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Nasuh Uslu, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Hirst, P. ve Thompson, G., (2003), *Küreselleşme Sorgulanıyor*, çev. Çağla Erdem ve Elif Yücel, Dost Yayınları, Ankara 2003.
- Hocaoğlu, D., (2008), *Devletçilik Bumerangı*, Ufuk Kitapları, İstanbul 2008.
- Hobsbawm, J. E., (2010), *Milletler ve Milliyetçilik: Program, Mit, Gerçeklik*, çev. Osman Akınhay, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2010.
- Hobsbawm, J. E., (1999), *İmparatorluk Çağı*, çev. Vedat Aslan, Dost Yayınları, Ankara 1999.
- Hugher, C., (2009), “Küreselleşme, Güvenlik ve 9/11 Üzerine Düşünceler”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Yavuz Çakır-İkrime Çakır, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Kalb ve Land., (2009), “Mozayikğin Ötesi, Küreselleşen Bir Çağda Kültürel Kimliğin Sorgulanması”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Zekeriya Tüysüz, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Kadioğlu, A., (2009), “Milliyetçilik-Liberalizm Ekseninde Vatandaşlık ve Bireysellik”, *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Milliyetçilik*, c. 4, İletişim Yayınları, İstanbul 2009.
- Kafesoğlu, İ., (1966), *Türk Milliyetçiliğinin Meseleleri*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1996.
- Karpat, H. K., (2009), *Osmanlı’dan Günümüze Kimlik ve İdeoloji*, çev. Güneş Ayas, Timaş Yayınları, İstanbul 2009.
- Kellner, H. ve Soeffner, H., (2003), “Almanya’da Küresel Küreselleşme”, *Bir Küre Bin Bir Küreselleşme (Çağdaş Dünyada Kültürel Çeşitlilik)*, çev. Ayla Ortaç, ed. Berger ve Huntington, Kitap Yayınevi, İstanbul 2003.
- Kemal, S., (2013), *Özgürlüğün Baş Dönmesi*, Timaş Yayınları, İstanbul 2013.
- Keohane ve Nye, Jr., (2008), “Küreselleşme: Yeni Olan Ne? Olmayan Ne? (ve Ne Olmuş Yani)”, *Küresel Dönüşümler*, Phoenix Yayınları, Ankara 2008.

- Keyman, F. ve Sarıbay, A.Y., (1998), *Küreselleşme, Sivil Toplum ve İslam*, Vadi Yayınları, Ankara 1998.
- Kazgan, G., (2002), *Küreselleşme ve Ulus Devlet*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2002.
- Kissinger, H., (2010), *Diplomasi*, çev. İbrahim H. Kurt, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2010.
- Koçak, C., (2009), “Kemalist Milliyetçiliğin Bulanık Suları”, *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Milliyetçilik*, c. 4, İletişim Yayınları, İstanbul 2009.
- Koçdemir, K., (2004), *Milli Devlet ve Küreselleşme, Anlamı Değişen Sınırlar*, Ötügen Yayınları, İstanbul 2004.
- Kohn, H., (2012), “Milliyetçilik Fikri”, *Milletler ve Milliyetçilikler*, ed. Mümtaz’er Türköne, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2012.
- Kösoğlu, N., (2013), *Milli Kültür ve Kimlik*, Ötügen Yayınları, İstanbul 2013.
- Landau, J. M., (1999), *Pantürkizm*, çev. Mesut Akın, Sarmal Yayınevi, İstanbul 1999.
- Lieber, R. ve Wiesberg, R., (2009), “Küreselleşme, Kültür ve Kimlik Krizi”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Kudret Bülbül, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Marchetti, S., (2008), *Avrupalıların Gözüyle Türkler: Mitos ve Yanlış Anlaşılma, Dünyada Türk İmgesi*, Kitap Yayınevi, İstanbul 2008.
- Marzui, A., (2009), “Evrenselleşme İddiası: Küreselleşen Bir Çağda Batı Kültürü”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Hakan Arıkan, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Marzui, A., (2002), *Globalleşme Bir Aldatmaca mı?*, çev. İbrahim M. Ebu-Rebi, M.A. Muqtedir Han, Gerald Boxberger, Harald Himenta, İnkılab Yayınları, İstanbul 2002.
- Mete, Ö. L., (2007), “Kardeşliğimizi Zorlayan Kimlik Tartışmaları”, *Milliyetçilik ve Milliyetsizlik*, Timaş Yayınları, İstanbul 2007.
- Modelski, G., (2009), “Küreselleşme”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Kudret Bülbül ve Refik Yalıkaya, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Munck, R., (2003), *Emeğin Yeni Dünyası: Küresel Dayanışma*, Kitap Yayınevi, İstanbul 2003.

- Nedjalkova, A., (2003), *Kim Korkar Küreselleşmeden*, çev. Ahmet Hüseyin, Alfa Yayınları, İstanbul 2003.
- Oba, A. E., (1995), *Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu*, İmge Kitabevi, Ankara 1995.
- Odyakmaz, A. N. ve Odyakmaz, A. N., (2008), *İletişim Sözlüğü*, Babil Yayınları, İstanbul 2008.
- Ohmae, K., (2009), “Ulus-Devletin Sonu”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Zülfü Dicleli, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Okumuş, E., (2011), *Zamanın Toplumsal Gerçekliği*, Özgü Yayınları, İstanbul 2011.
- Öke, M. K., (2001), *Küresel Toplum*, Avrasya Stratejik Merkezi Yayınları, Ankara 2001.
- Öke, M. K., (2005), *Kılıç ve Ney*, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2005.
- Özbudun, E. ve Keyman, F., (2003), “Türkiye’de Kültürel Küreselleşme”, *Bir Küre Bin Bir Küreselleşme*, ed. Berger ve Huntington, Kitap Yayınları, İstanbul 2003.
- Özdemir, S., (1998), *Medya Emperyalizmi ve Küreselleşme*, Timaş Yayınları, İstanbul 1998.
- Özkırımlı, U., (2008), *Milliyetçilik Kuramları, Eleştirel Bir Bakış*, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2008.
- Özdemir, M. N., (2000), *Millet ve Türk Milliyetçiliği*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2000.
- Held, D. ve McGrew A., (2008), *Küresel Dönüşümler, Büyük Küreselleşme Tartışması*, çev. Ali Rıza Güngen, ed. David Held ve Anthony McGrew, Phoenix Yayınları, Ankara 2008.
- Renan, E., (2012), “Millet Nedir?”, *Milletler ve Milliyetçilikler*, ed. Mümtaz’er Türköne, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2012.
- Ritzer, G., (2009), “McDonalddlaştırmaya Giriş”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Kudret Bülbül, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Ritzer, G., (2011), *Küresel Dünya*, çev. Melih Pakdemir, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2011.
- Robertson, R., (1999), *Küreselleşme: Toplum Kuramı ve Küresel Kültür*, çev. Ümit Hüsrev Yolsal, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara 1999.

- Robins, K., (2008), “Küreselleşmeyi Karşılama”, *Küresel Dönüşümler*, ed. David Held ve Anthony McGrew, Phoenix Yayınları, Ankara 2008.
- Rodrik, D., (2009), “Küreselleşme Sınırı Aştı mı?”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. İzzet Akyol-Fatma Ünsal, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Safa, P., (2006), *Türk İnkılabına Bakışlar*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2006.
- Sarıbay, A. Y., (1992), *Siyasal Sosyoloji*, Gündoğan Yayınları, Ankara 1992.
- Sarıbay, A. Y., (2004), *Modernitenin İronisi Olarak Globalleşme*, Everest Yayınları, İstanbul 2004.
- Smith, A. D., (2012), “Milletin Savunusu”, *Milletler ve Milliyetçilikler*, ed. Mümtaz’er Türköne, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2012.
- Smith, A. D., (1999), *Milli Kimlik*, çev. Bahadır Sina Şener, İletişim Yayınları, İstanbul 1999.
- Smith, A. D., (2002), *Küresel Çağda Milletler ve Milliyetçilik*, çev. Derya Kömürcü, Everest Yayınları, İstanbul 2002.
- Smith, A. D., (2009), “Global Kültüre Doğru”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Sander, O., (2006), *1918’den Günümüze Siyasi Tarih*, İmge Kitabevi, Ankara 2006.
- Sarıtaş, İ., (2006), *Feodaliteden Küreselleşmeye: Temel Kavram ve Süreçler*, ed. Tefik Erdem, Lotus Yayınları, Ankara 2006.
- Steger, M., (2006), *Küreselleşme*, çev. Abdullah Ersoy, Dost Yayınları, Ankara 2006.
- Sinanoglu, O., (2001), *Bye Bye Türkçe*, Otopsi Yayınevi, İstanbul 2001.
- Stiglitz, J., (2004), *Küreselleşme Büyük Hayal Kırıklığı*, çev. Arzu Taşçıoğlu-Deniz Vural, Plan B Yayınları, İstanbul 2004.
- Şaylan, G., (2003), *Değişim, Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi*, İmge Kitabevi, Ankara 2003.
- Turner, B., (2003), *Oryantalizm, Postmodernizm ve Globalizm*, Anka Yayınları, İstanbul 2003.

- Talas, M. ve Bildirici, S. S., (2008), *Farklı Yönleriyle Küreselleşme*, Doğu Kütüphanesi, İstanbul 2008.
- Timur, T., (1996), *Küreselleşme ve Demokrasi Krizi*, İmge Kitabevi, Ankara 1996.
- Tomlinson, J., (1999), *Kültürel Emperyalizm: Eleştirel Bir Giriş*, çev. Emrehan Zeybekoğlu, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 1999.
- Tomlinson, J., (2004), *Küreselleşme ve Kültür*, çev. Arzu Eker, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2004.
- Topçu, N., (2012), “Milliyetçilik”, *Milletler ve Milliyetçilikler*, ed. Mümtaz’er Türköne, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2012.
- Topçu, N., (2010), *Yarıncı Türkiye*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2010.
- Türköne, M., (2006), *Türk Modernleşmesi*, Lotus Yayınevi, Ankara 2006.
- Türköne, M., (2008), *Türklük ve Kürtlük*, Ufuk Yayınları, İstanbul 2008.
- Türköne, M., (2006), *Siyaset*, Lotus Yayınevi, Ankara 2006.
- Türkdoğan, O., (2013), *Türk Ulus-Devlet Kimliği*, Çizgi Kitabevi, Konya 2013.
- Türkdoğan, O., (2004), *Milli Kültür, Modernleşme ve İslam*, IQ Yayıncılık, İstanbul 2004.
- Türkeş, A., (1998), *Milliyetçilik*, Kamer Yayınları, İstanbul 1998.
- Uğur, U. R., (2009), *Şebenderzade Filibeli Ahmed Hilmi’de Türklük Tasavvuru*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2009.
- Ülken, H. Z., (2008), *Millet ve Tarih Şuuru*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2008.
- Wallerstein, I., (2009), “Kalkınmacılık ve Küreselleşmeden Sonrası Ne?”, *Küreselleşme (Temel Metinler)*, çev. Yusuf Okan Kavuncu, ed. Kudret Bülbül, Orion Yayınları, Ankara 2009.
- Weber, M., (2012), “Millet”, *Milletler ve Milliyetçilikler*, ed. Mümtaz’er Türköne, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2012.
- Yanardağ, M., (2002), “MHP’nin Geleceği: Sonuçlar ve Olasılıklar”, *Milliyetçilik Faşizm ve MHP*, der. Seyfi Öngider, Aykırı Güncel Yayınları, İstanbul 2002.
- Yılmaz, A., (2004), *İkinci Küreselleşme Dalgası*, Vadi Yayınları, Ankara 2004.

Yunşiang, Y., (2003), “Çin’de Devlet ve Kültürel Geçiş Süreci”, *Bir Küre Bin Bir Küreselleşme*, çev. Ayla Ortaç, Kitap Yayınevi, İstanbul 2003.

Zengingönül, O., (2004), *Yoksulluk, Gelişmişlik ve İşgücü Piyasaları Ekseninde Küreselleşme*, Adres Yayınları, Ankara 2004.

Sürelî Yayınlar

Coşkun, V., (2004), “Küreselleşme ve Ulus Devletin Geleceği”, *Muhafazakâr Düşünce*, Sayı: 1, Orient Yayınları, Ankara 2004.

Demir, V., (2008), “Türkiye’nin Demokrasi Süreci”, *Köprü*, Sayı:104, İstanbul 2008.

Erdoğan, İ., (2006), “Popüler Kültürde Gasp ve Popülerin Gayri Meşruluğu”, *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 15, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2006.

Erkızan, H. N., (2006), “Küreselleşme ve Kültür: Küreselleşmenin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri”, *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 18, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2006.

İnalçık, H., (2011), “Ziya Gökalp, Yüzyıla Damgasını Vuran Düşünür”, *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 12, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2011.

Karakaş, M., (2006), “Türkçülük ve Türk Milliyetçiliği”, *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 38, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2006.

Kılıçbay, M. A., (2006), “Kültür Çoğunluğu Sona Eerken”, *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 18, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2006.

Kırca, S., (2006), “Medya Ürünlerinin Küresel Yayılımı: Uluslararası Kimliklerin Yaratılması”, *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 15, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2006.

Mutlu, E., (2006), “Popüler Kültürü Eleştirmek”, *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 15, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2006.

Oktik, N., (2006), “Globalleşme ve Yüksek Öğretim”, *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 18, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2006.

Oğuz, A., (2006), “Rusya Türklerinin Türk Milliyetçiliğiyle İlişkileri”, *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 38, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2006.

Selçuk, S. S., (2005), “Dünden Bugüne Milliyetçilik”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, c. 12, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir 2005.

- Somel, C., (2006), “Az Gelişmişlik Perspektiften Küreselleşme”, *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 18, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2006.
- Stratton, J., (2002), “Siberalan ve Kültürün Küreselleştirilmesi”, *Cogito*, Sayı: 30, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2002.
- Yıldırım, E., (2006), “Küreselleşen Dünyada Milliyetçilik”, *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 38, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2006.

İnternet

- Kongar, E., (e.t. 2015-05-19), www.kongar.org/makaleler/.
- Habermas, J., (e.t.2015-15- 04), “Modernleşme: Tamamlanmamış Bir Proje”, ankara.edu.tr.

EskiYeni Yayınları: 157

KİLİSE HUKUKU

Temel Kaynakları ve Ana Konuları

Dr. Musa Osman KARATOSUN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak

FCR

Baskı ve Cilt

NY MATBAACILIK YAYINCILIK

KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Şubat 2023

ISBN: 978-625-7673-69-3

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1

Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Aberth, John. *From the Brink of the Apocalypse: Confronting Famine, War, Plague and Death in the Later Middle Ages*. London: Routledge, 2. Basım, 2010.
- Aquinas, Thomas. *Summa Contra Gentiles*. çev. A. G Pegis vd. 4 Cilt. Notre Dame: Notre Dame University Press, 1975.
- Aquinas, Thomas. *Summa Theologica*. çev. Laurence Shapcote. London: Benziger Brothers, 1947.
- Arrieta, Juan Ignacio (ed.). *Code of Canon Law Annotated*. Canada: Librairie Wilson & Lafleur, 4. Basım, 2022.
- Aydın, Mehmet. "Kilise". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. C. 26, 2002.
- Aydın, Mehmet. "Türkiye'ye Yönelik Katolik Misyonerliğin Dünü ve Bugünü". ed. Ömer Faruk Harman. Ensar Neşriyat, 2004.
- Backhouse, Edward - Tylor, Charles. *Early Church History: to the Death of Constantine*. London: Simpkin, Marshall, Hamilton, Kent & Co. Limited, 1892.
- Barrett, J. Matthew. "The Theological Case for Progressive Taxation as Applied to Diocesan Taxes or Assessments under Canon Law in the United States". *Jurist* 63 (2003), 312-365.
- Bettenson, Henry. *Documents of the Christian Church*. ed. Chris Maunder. Oxford: Oxford University Press, 3. Basım, 1999.
- Bonner, D. W. "Reiffenstuel, Anacletus (Johann Georg)". *New Catholic Encyclopedia*. 12/34. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Boudinhon, Auguste. "Domicile". *The Catholic Encyclopedia*. New York: Robert Appleton Company, 1909.
<http://www.newadvent.org/cathen/05103b.htm>
- Boudinhon, Auguste. "Priest". *The Catholic Encyclopedia*. New York: Robert Appleton Company, 1911.
<https://www.newadvent.org/cathen/12406a.htm>
- Bouscaren, Lincoln T. *The Canon Law Digest: Officially Published Documents Affecting the Code of Canon Law*. 14 Cilt. Milwaukee: The Bruce Publishing Company, 1934.

- Boyle, L. E. "Canon Law, History Of: Classical Period". *New Catholic Encyclopedia*. 3/46-50. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Boyle, L. E. "Corpus Iuris Canonici". *New Catholic Encyclopedia*. 4/272-273. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Boyle, L. E. "Extravagantes". *New Catholic Encyclopedia*. 5/570. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Bright, William. *Notes on the Canons of the First Four General Councils*. Oxford: Clarendon Press, 1882.
- Chapman, John. "Didache". *The Catholic Encyclopedia*. C. 4. New York: Robert Appleton Company, 1908. New Advent: <http://www.newadvent.org/cathen/04779a.htm>
- Cook, John Granger. "Ἐλλακοί and ἄρσενοκοῖται: In Defence of Tertullian's Translation". *New Testament Studies* 65 (2019), 332-352.
- Coriden, James A. *An Introduction to Canon Law*. New York: Paulist Press, 3. Basım, 2019.
- Coxe, A. Cleveland vd. (ed.). "Dialogue with Trypho". çev. Marcus Dods. *Ante-Nicene Fathers. The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenaeus*. New York: Christian Literature Publishing Co., 1886. <http://oll.libertyfund.org/titles/1975>
- Coxe, A. Cleveland vd. (ed.). "Justin Martyr". çev. Marcus Dods. *Ante-Nicene Fathers. The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenaeus*. 1/157-187. New York: Christian Literature Publishing Co., 1885. <http://oll.libertyfund.org/titles/1975>
- Çiftçi, Halit Ahmet. *Bir Hıristiyan Apolojist Olarak Justin Martyr*. Ankara: Sonçağ Yayıncılık, 2023.
- Çoban, Bekir Zakir. *Geçmişten Günümüze Papalık*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2009.
- Draper, Jonathan A. *The Didache in Modern Research*. Leiden: E. J. Brill, 1996.
- Dvornik, Francis. *Konsiller Tarihi: İznik'ten II. Vatikan'a*. çev. Mehmet Aydın. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1990.
- Emiroğlu, Haluk. "Roma Hukuku'nun Bilgi Kaynaklarından Corpus Iuris Civilis ve Türkiye'de Hukuk Resepsiyonu". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 51/3 (2001), 85-96.

- Erbaş, Ali. *Hıristiyan Ayinleri (Sakramentler)*. İstanbul: Nun Yayıncılık, 1998.
- Fanning, William. "Chapter". *The Catholic Encyclopedia*. New York: Robert Appleton Company, 1908.
<https://www.newadvent.org/cathen/03582b.htm>
- Fortescue, Adrian. *The Mass: A Study of the Roman Liturgy*. thk. Bernard Ward - Herbert Thurston. Boonville, New York: Preserving Christian Publications, 2nd Basım, 2007.
- Gottfried, Robert S. *The Black Death: Natural and Human Disaster in Medieval Europe*. New York: The Free Press, 1983.
- Gözler, Kemal. "Res Iudicata'nın Türkçesi Üzerine". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 56/2 (2007), 45-61.
- Haag, Anthony. "Syllabus". *The Catholic Encyclopedia*. C. 14. New York: Robert Appleton Company, 1912.
- Huizinga, Peter J - Ladislav, M. Orsy. "Canon Law". *Encyclopedia Britannica*, 19 Şubat 2021.
<https://www.britannica.com/topic/canon-law>
- Jasper, Detlev. "The beginning of the decretal tradition: papal letters from the origin of the genre through the pontificate of Stephen V". *Papal Letters in the Early Middle Ages*. ed. Horst Fuhrmann - Detlev Jasper. Washington, D.C. : Catholic University of America, 2001.
- Jules, Besson. "Collections of Ancient Canons". *The Catholic Encyclopedia*. C. 3. New York: Robert Appleton Company, 1908.
- Karatosun, Musa Osman. "Din ve Ahlak İlkeleri Çerçevesinde Katolik Kilisesinin Mahremiyet Algısı". ed. Yavuz Ünal vd. 2/389-408. Ordu: Ordu İlahiyat Vakfı, 2015.
- Karatosun, Musa Osman. *Katolik Kilisesinde Kutsal Müzik Anlayışı ve Türkiye'deki Uygulanışı. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı*. Adana: Çukurova Üniversitesi, 2018.
- Karatosun, Musa Osman. "Katolik Kilisesinin Günlük İbadet Kitaplarının İçeriği ve Türkiye'de Kullanılan Muadilinin Analizi". *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 10/22 (2019), 163-180. <https://doi.org/10.35415/sirnakifd.553798>

- Karatosun, Musa Osman. "Kilise Hukukunda Evharistiya Ayininin Sihat Şartları". *Marife* 22/2 (2022), 585-604.
<https://doi.org/10.33420/marife.1189246>
- Karatosun, Musa Osman. "Kilise Hukukunda Kadınların Manastır Hayatını Düzenleyen Son Papalık Genelgesi 'Vultum Dei Quarere' ile Gelen Yenilikler". *Milel ve Nihal İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 19/2 (2022), 225-252.
- Karatosun, Musa Osman. "Türkçe Kitâb-ı Mukaddes Tefsirleri Üzerine Bir Değerlendirme". *İslara Uluslararası İslam Araştırmaları Kongresi Bildiriler Kitabı*. ed. Erdem Can Öztürk - Mahmud Esad Erkaya. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Yayınları, 2022.
- Katar, Mehmet. *Hiristiyanlık'ta Paskalya: Başlangıçtan Günümüze İsa'nın Diriliş Kutlamaları*. Ankara: 72 Ofset, 2003.
- Kazhdan, Alexander - Talbot, Alice-Mary. "Codex Theodosianus". *The Oxford Dictionary of Byzantium*. C. 1. Oxford: Oxford University Press, 1991.
- Kazhdan, Alexander - Talbot, Alice-Mary. "Corpus Iuris Civilis". *The Oxford Dictionary of Byzantium*. C. 1. Oxford: Oxford University Press, 1991.
- Kelly, John. *The Great Mortality: An Intimate History of the Black Death, the Most Devastating Plague of All Time*. New York: Harper Perennial, 2006.
- Lefebvre, C. "Hostiensis (Henry of Segusio)". *New Catholic Encyclopedia*. 7/134-136. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Lynch, J. E. "The 1917 Code of Canon Law". *New Catholic Encyclopedia*. 3/55-56. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Lynch, J. E. "The 1983 Code of Canon Law to Present". *New Catholic Encyclopedia*. 3/56-58. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Ming, John. "Concupiscence". *The Catholic Encyclopedia*. C. 4. New York: Robert Appleton Company, 1908.
<http://www.newadvent.org/cathen/04208a.htm>
- Morrisey, F. G. "Canon Law, 1983 Code". *New Catholic Encyclopedia*. 3/34-37. Detroit: Thomson/Gale, 2003.

- Nagy, Piroska - Biron-Ouellet, Xavier. "A Collective Emotion in Medieval Italy: The Flagellant Movement of 1260". *Emotion Review* 12/3 (2020), 1-11.
<https://doi.org/10.1177/11754073919897313>
- O'rourke, J. J. "Presbyter". *New Catholic Encyclopedia*. 11/672-673. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Pamir, Dominik. *Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri*. İstanbul: Yaylacık Matbaacılık, 2000.
- Pattenden, Miles. *Pius IV and the Fall of the Carafa: Nepotism and Papal Authority in Counter-Reformation Rome*. Oxford: Oxford University Press, 2013.
- Peters, Edward N. *The 1917 Pio-Benedictine Code of Canon Law: in English Translation with Extensive Scholarly Apparatus*. San Francisco: Ignatius Press, 2001.
- Pharr, Clyde vd. *The Theodosian Code and Novels and the Sirmondian Constitutions: A Translation With Commentary, Glossary, and Bibliography*. New Jersey: The Lawbook Exchange, 2001.
- Pohle, Joseph. "Eucharist". *The Catholic Encyclopedia*. C. 5. New York: Robert Appleton Company, 1909.
- Rambaud-Buhot, J. "Gratian, Decretum Of (Concordantium Canonum)". *New Catholic Encyclopedia*. 6/420-422. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Roetzel, Calvin J. *Harper's Bible Dictionary*. ed. Paul J. Achtemeier. San Fransico: Harper & Row, 1996.
- Rosen, C. M. "Joannes Andreae". *New Catholic Encyclopedia*. 7/881-882. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Sägmüller, Johannes Baptist. "Ecclesiastical Letters". *The Catholic Encyclopedia*. C. 9. New York: Robert Appleton Company, 1910.
- Schaefer, Francis. "Burchard of Worms". *The Catholic Encyclopedia*. C. 3. New York: Robert Appleton Company, 1910.
- Schaff, Philip. *The Creeds of Christendom with a Historical and Critical Notes*. 3 Cilt. New York: Harper & Brothers, 1919.
- Schaff, Philip - Henry Wace (ed.). *A Select Library of Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church, Second Series*. 14 Cilt. New York: Charles Scribner's Sons, 1916.

-, *Hristiyanlık Tarihi*. çev. Sibel Sel. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 2004.
- Spiteri, Laurence. *Canon Law Explained: A Handbook for Laymen*. Manchester: Sophia Institute Press, 2. Basım, 2013.
- Stickler, A. M. "Huguccio (Hugh of Pisa)". *New Catholic Encyclopedia*. 7/164-165. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Sullivan, John Francis. *The Externals of the Catholic Church: Her Government, Ceremonies, Festivals, Sacramentals, And Devotions*. New York: P. J. Kenedy & Sons, 1917.
- Süleymân b. el-Eş'as b. İshâk es-Sicistânî el-Ezdî, Ebû Dâvûd. *Kitâbü'l-Merâsil*. Beyrut, 1988.
- Tarakçı, Muhammet. "St. Thomas Aquinas'a Göre Aslı Günah". *Ulu-dağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 15/1 (2006), 307-318.
- Thurston, Herbert. "Deacons". *The Catholic Encyclopedia*. New York: Robert Appleton Company, 1908.
<http://www.newadvent.org/cathen/04647c.htm>
- Van Hove, Alphonse. "Blessed Henry of Segusio". *The Catholic Encyclopedia*. C. 7. New York: Robert Appleton Company, 1910.
- Van Hove, Alphonse. "Huguccio". *The Catholic Encyclopedia*. C. 7. New York: Robert Appleton Company, 1910.
- Weiser, Francis X. *Handbook of Christian Feasts and Customs: The Year of the Lord in Liturgy and Folklore*. New York: Harcourt, Brace & World, Inc. , 1958.
- Yıldırım, Münir - Karatosun, Musa Osman. "Katolik Kilisesinin Jübile Anlayışı ve 2016 Merhamet Yılı". *Türkiye'de Dinler Tarihi'nin Kurumsallaşması Sürecinde Prof. Dr. Abdurrahman Küçük*. ed. Ahmet Hikmet Eroğlu. 477-521. Ankara: Berikan, 2016.
- Ziegler, A. K. "Medieval Latin Literature". *New Catholic Encyclopedia*. 9/437-464. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Catechism of The Catholic Church (CCC): Revised in accordance with the official Latin text promulgated by Pope John Paul II*. Washington, DC: United States Conference of Catholic Bishops, 2. Basım, 1997.
- Catechismus Catholicae Ecclesia*. Citta del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2. Basım, 1997.

- http://www.vatican.va/archive/catechism_lt/index_lt.htm
- Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Paulis PP. II promulgatus*. Vatican City: Libreria Editrice Vaticana, 1983.
- Codex Iuris Canonici (Code of Canon Law): Latin - English Edition*. Washington, DC: Canon Law Society of America, 2. Basım, 2012.
- Codex Iuris Canonici, Pii X Pontificis Maximi, iussu digestus; Benedicti Papae XV, auctoritate promulgatus. Praefatione, fontium annotatione et indice analytico-alphabetico ab emo Petro Card. Gasparri, auctus*. New York: Kennedy & Sons, 1918.
- Kutsal Ayinin Kitabı*. İstanbul: Sent Antuan Kilisesi, 1997.
- Liturgia Horarum IV: Tempus Per Annum Hebdomadae I - XIV*. VI Cilt. Chicago: Midwest Theological Forum, 2010.
- Missale Romanum: ex Decreto SS. Concilii Tridenti Restitutum Summorum Pontificum Cura Recognitum*. Romae: Sacrae Rituum Congregationis, Editio Typica., 1962.
- Ordo Celebrandi Matrimonium*. Vatican City: Libreria Editrice Vaticana, Editio Typica., 2008.
- Ordo Confirmationis*. Vatican City: Libreria Editrice Vaticana, Editio Typica., 1973.
- Ordo Dedicationis Ecclesiae et Altaris*. Vatican City: Libreria Editrice Vaticana, Editio Typica., 1977.
- Ordo Exsequiarum*. Vatican City: Libreria Editrice Vaticana, Editio Typica., 1969.
- Ordo Initiationis Christinae Adulorum*. Vatican City: Libreria Editrice Vaticana, Editio Typica., 1972.
- Ordo Paenitentiae*. Vatican City: Libreria Editrice Vaticana, Editio Typica., 1974.
- Ordo Unctionis infirmorum eorumque pastoralis curae*. Vatican City: Libreria Editrice Vaticana, Editio Typica., 1972.
- Rituale Romanum iussu editum*. Romae, 1614.
- The Roman Missal*. New Jersey: Catholic Book Publishing Corp., English Translation According to the Third Latin Typical (2002)., 2011.

Eski Yeni Yayınları: 159

İBN SÎNÂ'DA NEDENSELLİK VE İNSAN HÜRRİYETİ

SümeYYe ŞEN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Mart 2023

ISBN: 978-625-7673-71-6

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Akarsu, Bedia. *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Yayınları, 7. Basım, 1998.
- Aksu, İbrahim. *İbn Sînâ Felsefesinde Mizâc Kavramı ve Nefs ile Olan İlişkisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2012.
- Aksu, İbrahim. “İbn Sînâ Felsefesinde Mizaç-Ahlâk İlişkisi”. *İslam Düşüncesinde Mizaç Teorileri*. 125-154. Ankara: Nobel Yayınları, 2016.
- Ali Durusoy. *İbn Sînâ Felsefesinde İnsan ve Âlemdeki Yeri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1993.
- Alper, Ömer Mahir. “İbn Sînâ”. *TDV İslâm Ansiklopedisi*. C. 20. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1999.
- Alper, Ömer Mahir. *İbn Sînâ*. İstanbul: İSAM Yayınları, 2018.
- Altıntaş, Hayrani. *İbn Sina Metafiziği*. Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 1992.
- Aphrodisias, Alexander. *The De Anima of Alexander of Aphrodisias: A Translation and Commentary*. çev. Athanasios P. Fotinis. Washington D.C: University Press of America, 1979.
- Arif, Syamsuddin. “Causality in Islamic Philosophy: The Arguments of Ibn Sînâ”. *Islam & Science* 7/1 (2009), 51-68.
- Aristoteles. *Fizik*. çev. Saffet Babür. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2001.
- Aristoteles. *Metafizik*. çev. Ahmet Arslan. İstanbul: Sosyal Yayınları, 1996.
- Aristoteles. *Ruh Üzerine*. çev. Zeki Özcan. Bursa: Sentez Yayıncılık, 2018.
- Arslan, Ahmet. *İlkçağ Felsefe Tarihi 1*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 11. Basım, 2020.
- Atay, Hüseyin. *Farabi ve İbn Sina'ya Göre Yaratma*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 2001.

- Baran, Sedat. "İbn Sînâ'da İdrak Mertebeleri ve İkinci Felsefi Ma'kûller". *Tasavvur Dergisi* 6/1 (2020), 291-312.
- Belo, Catarina. *İbni Sina ve İbni Rüşd: Belirlenimcilik ve Rastlantı*. çev. Öndercan Muti. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2021.
- Berg, Bruce L. - Lune, Howard. "Nitel Araştırma Desenleme". çev. Yeliz Temli Durmuş. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 33-74. Konya: Eğitim Yayınevi, 2019.
- Bertolacci, Amos. "The Doctrine of Material and Formal Causality in the İlähiyyât of Avicenna's Kitâb al-Şifâ". *Quaestio* 2 (2002), 125-154.
- Black, Deborah L. "Estimation (Wahm) in Avicenna: The Logical and Psychological Dimensions". *Dialogue* 32/2 (2010), 219-258.
- Cengiz, Yunus. "İbn Sînâ'nın Zihin Felsefesinde Eylem Süreci". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 55/2 (2014), 99-128.
- Cevizci, Ahmet. *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları, 2000.
- Cevizci, Ahmet. *Felsefe Tarihi*. İstanbul: Say Yayınları, 6. Basım, 2015.
- Çağrı, Mustafa. "İtidal". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. C. 23. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2001.
- Çağrı, Mustafa. "Şevk". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 39/20-22. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2010.
- Çağrı, Mustafa - Hökelekli, Hayati. "İrade". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. C. 22. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2000.
- Çapku, Ahmet. "Risâletü'l-Kazâ ve'l-Kader" ve İbn Sînâ'da Kazâ-Kader Anlayışı. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2001.
- Davidson, Herbert A. *Fârâbî, İbn Sînâ ve İbn Rüşd'de Akıl*. çev. Erkan Kurt. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2020.
- De Cillis, Maria. *Free Will and Predestination in Islamic Thought: Theoretical Compromises in the Works of Avicenna, al-Ghazâlî and İbn 'Arabî*. London: Routledge Publishing, 2013.

- De Haan, Daniel D. *Necessary Existence and the Doctrine of Being in Avicenna's Metaphysics of the Healing*. Leiden: Brill Publishing, 2020.
- Demirhan Erdemir, Ayşegül. "Ahlât-ı Erbaa". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. C. 2. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1989.
- Deniz, Gürbüz. "İbn Sînâ'nın Ahlak Ait Risalesi (Risale fi'l Birr ve'l-İsm)". *Diyanet İlmî Dergi* 50/1 (2014), 233-243.
- Deniz, Gürbüz. *İnsan Hürriyetinin Metafizik Temelleri*. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2017.
- Dennett, Daniel C. *Özgürlük Alanı*. çev. Emrah Günok. İstanbul: Alfa Yayıncılık, 2020.
- Doğan, Mehtap. "İbn Sînâ Metafiziğinde Nefs-Beden Düalizmi Üzerine Bir Zihin Felsefesi Değerlendirmesi". *İlahiyat Tetkikleri Dergisi* 49/1 (2018), 161-184.
- Dönmez, İbrahim Kâfi. "İcmâ". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. C. 21. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2010.
- Duran, Recep. *İslam Felsefesi Sözlüğü*. Ankara: Hece Yayınları, 2019.
- Durusoy, Ali. *İbn Sînâ Felsefesinde İnsan ve Âlemdeki Yeri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1993.
- Galen. "Maqāle fî Enne Quvā'n-Nefs Tābi'atun li-Mizāci'l-Beden". *Galens Traktat Daß die Kräfte der Seele den Mischungen des Körpers folgen in arabischer Übersetzung*. ed. Hans Hinrich Biesterfeldt. Erişim 31 Aralık 2021. <https://www.graeco-arabic-studies.org/single-text/text/biesterfeldt-33/page/9.html>
- Göz, Kemal. "İbn Sînâ Düşüncesinde Ortak Duyu (Hiss-i Müşterek) Kavramı". *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5/10 (2018), 305-329.
- Gutas, Dimitri. "İbn Sînâ Felsefesinde Hayal-Oluşturucu Güç (el-Mütehayyile) ve Aşkın Bilgi". çev. M. Cüneyt Kaya. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 35 (2008), 159-174.

- Gutas, Dimitri. *İbn Sînâ'nın Mirası*. çev. M. Cüneyt Kaya. İstanbul: Klasik Yayınları, 2010.
- Haklı, Şaban. "İbn Sînâ Felsefesinde Fâil Nedenin Nedensellik Sorunu Açısından İncelenmesi". *Marife Dergisi* 4/1 (2004), 121-137.
- Hourani, George F. "İbn Sînâ'nın Kaderin Sırrı Risalesi". çev. Aydın Özdemir. *Marife Dergisi* 13/3 (2013), 169-189.
- Hökekleli, Hayati. "İdrak". 21/477-478. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2000.
- Ivry, Alfred. "An Evaluation of the Neoplatonic Elements in Al-Farabi's and Ibn Sina's Metaphysics". *International Symposium on Ibn Turk, Khwarezmi, Farabi, Beyruni and Ibn Sina*. 135-146. Ankara, 1990.
- Ivry, Alfred. "Destiny Revisited: Avicenna's Concept of Determinism". *Islamic Theology and Philosophy: Studies in Honor of George F. Hourani*. ed. Michael E. Marmura. 160-171. Albany: SUNY Press, 1984.
- İbn Sînâ. "Arş Risalesi". çev. Hidayet Peker. *İbn Sînâ'nın Epistemolojisi*. 153-177. Bursa: Emin Yayınları, 2011.
- İbn Sînâ. *Dânişnâme-i Alâî*. çev. Murat Demirkol. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2013.
- İbn Sînâ. "Edviye-i Kalbiyye Tercümesi". çev. Kilisli Rıfat Bilge. *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*. 721-799. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2014.
- İbn Sînâ. *El-Kânûn fi't-Tıbb* 1. ed. Mustafa Koç - Eyyüp Tanrıverdi. çev. Tokadî Mustafa Efendi. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2018.
- İbn Sînâ. *El-Kânûn fi't-Tıbb* 1. çev. Esin Kahya. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2020.
- İbn Sînâ. *El-Kânûn fi't-Tıbb* 3. çev. Esin Kahya. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2020.

- İbn Sînâ. *El-Kânûn fi't-Tıbb* 3. çev. Esin Kahya. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2020.
- İbn Sînâ. *En-Necât*. çev. Kübra Şenel. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2013.
- İbn Sînâ. “Etki ve Edilginin Kısımları”. çev. Hüseyin Aydın vd. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/9 (2000), 624-628.
- İbn Sînâ. *Et-Ta'likât*. çev. İsmail Hanoğlu. Ankara: Elis Yayınları, 2019.
- İbn Sînâ. *Fizik*. çev. Muhittin Macit - Ferruh Özpılavcı. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2014.
- İbn Sînâ. *Hayy bin Yakkân*. çev. Şerafeddin Yaltkaya. İstanbul: Büyüyen Ay Yayınları, 2014.
- İbn Sînâ. *Hayy bin Yakkân*. çev. Yusuf Özkan Özburun vd. İstanbul: İnsan Yayınları, 2019.
- İbn Sînâ. *II. Analitikler*. çev. Ömer Türker. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2015.
- İbn Sînâ. “*İlmu'n-Nefs min Kitābu's-Şifā*”. thk. Baron Karra Dovo. Paris: Dar Byblion, 2009.
- İbn Sînâ. “İbn Sina'nın 'Düşünen Nefsi ve Durumlarını Tanıma' Adlı Risalesinin Çeviri ve İncelemesi”. çev. Hasan Akkanat. *Felsefe Dünyası* 2/48 (2008), 163-185.
- İbn Sînâ. “İbn Sînâ'nın Tıbdan Bir Ürcuzesi”. çev. Şerafettin Yaltkaya. *Türk Tıp Tarihi Arkivi* 1/4 (1935), 127-144.
- İbn Sînâ. “İnâyet ve Kötülüğün İlâhî Kazâya Girişinin Açıklanması Üzerine”. çev. Mahmut Kaya. *Felsefe Metinleri*. 299-306. İstanbul: Klasik Yayınları, 2003.
- İbn Sînâ. *İşaretler ve Tembihler*. çev. Muhittin Macit vd. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2017.
- İbn Sînâ. *Kategoriler*. çev. Muhittin Macit. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2010.
- İbn Sînâ. *Kitābu'l-Ḥayevān*. thk. İbrahim Medkûr. İran, 1406.

- İbn Sînâ. *Kitâbü'ş-Şifâ: Nefs*. ed. Eşref Altaş. çev. Mehmet Zahit Tir-yaki. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi, 2021.
- İbn Sînâ. "Kuvayı Erbaa (Dört Kuvvet)". çev. Mirza Mesud Baykal. *Türk Tıp Tarihi Arşivi* 3/9 (1938), 17-25.
- İbn Sînâ. *Metafizik*. çev. Ekrem Demirli, Ömer Türker. İstanbul: Litera, 2017.
- İbn Sînâ. *Nefsîn Halleri*. çev. Ömer Ali Yıldırım. İstanbul: Litera Ya-yıncılık, 2020.
- İbn Sînâ. *Oluş ve Bozuluş*. çev. Muammer İskenderoğlu. İstanbul: Litera, 2008.
- İbn Sînâ. "Risâle fi'l-Kelâmi 'alâ en-Nefsi'n-Nâtıka". *Ahḫvâlu'n-Nefs*. thk. Aḫmad Fu'âd el-Eḫvânî. Kahire: Dâru'l-İḫyâ el-Kutubi'l-'Arabiyye, ts.
- İbn Sînâ. *Tanımlar Kitabı*. çev. Aygün Akyol, İclâl Arslan. Ankara: Elis, 2013.
- İbn Sînâ. "Tevhîdin Hakikati ve Nübüvvetin İspâtı Üzerine". çev. Mahmut Kaya. *Felsefe Metinleri*. 307-323. İstanbul: Klasik Yayınları, 2017.
- İbn Sînâ. *'Uyûnu'l-Ḥıkme*. thk. 'Abdurrahmân el-Bedevî. Lübnan: Dâru'l-Ḳalem, 1980.
- Karakuş, Rahmi. "Neden Üzerine Düşünme". *Beytulhıkme Felsefe Dergisi* 1/1 (2011), 1-16.
- Keklik, Nihat. "İbn Sînâ'ya Göre Çocukta ve Gençlerde Mu'tedil Mizacın Şartları". *İbn Sînâ Doğumunun Bininci Yılı Armağanı*. ed. Aydın Sayılı. 311-318. Ankara: Türk Tarih Kurumu Ya-yınları, 2014.
- Kılıç, Muhammet Fatih. *İbn Sînâ'nın Sebeplik Teorisi*. İstanbul: İstan-bul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora, 2013.
- Koca, Özgür. *Islam, Causality and Freedom*. Cambridge: Cambridge University Press, 2020.

- Korkut, Şenol. “İskender Afrodîsî’nin Faal Akıl Teorisi”. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5/9 (ts.), 41-78.
- Kutluer, İlhan. “Determinizm”. 9/215-220. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 1994.
- Kutluer, İlhan. “İlliyyet”. 22/120-121. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2000.
- Lune, Howard - Berg, Bruce L. “Sosyal Tarihi Araştırma ve Sözel Gelenekler”. çev. Gökhan Kayır. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. ed. Asım Arı. 299-322. Konya: Eğitim Yayınevi, 2019.
- Macit, Muhittin. *İbn Sînâ’da Doğa Felsefesi ve Meşşâî Gelenekteki Yeri*. İstanbul: Litera, 2006.
- Mckee, Alan. *Texual Analysis: A Beginner’s Guide*. London: SAGE Publications, 2003.
- Özalp, Hasan. “Tanrı-Doğa İlişkileri Bağlamında Metafiziksel Fâil Neden: İbn Sînâ Örneği”. *İslami Araştırmalar Dergisi* 24/3 (2013), 146-159.
- Özturan, Hümeýra. *Êthostan Ahlâka*. İstanbul: Klasik Yayınları, 2020.
- Peker, Hidayet. *İbn Sînâ’nın Epistemolojisi*. Bursa: Emin Yayınları, 2012.
- Philoponus, John. *On Aristotle Physics 2*. çev. A. R. Lacey. London: Bloomsbury Publishing, 2014.
<https://books.google.com.tr/books?id=zZlJAwAAQBAJ>
- Platon. *Timaios*. çev. Erol Güney - Lütü Ay. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1989.
- Proclus. *Commentary on Plato’s Timaeus*. çev. David T. Runia - Michael Share. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- Richardson, Kara. “Avicenna’s Conception of the Efficient Cause”. *British Journal for the History of Philosophy* 21/2 (2013), 220-239.

- Ruffus, Anthony - McGinnis, Jon. "Willful Understanding: Avicenna's Philosophy of Action and Theory of the Will". *De Gruyter* 97/2 (2015), 160-195.
- Searle, John R. *Özgürlük ve Nörobiyoloji*. çev. Zeki Özcan. Bursa: Sentez Yayıncılık, 2019.
- Simplicus. *On Aristotle Physics 2*. çev. Barrie Fleet. London: Bloomsbury Publishing, 2014.
- Şahin, Eyüp. "İbn Sînâ'da Ruhun Ferdiyetinin Bekası Problemi". *Uluslararası İbn Sînâ Sempozyumu Bildiriler*. 31-41. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları, 2009.
- Taççi Yıldırım, Emine. "İbn Sînâ'da Ruh-Nefs Kavramı ve Ruh Kasesi Bağlamında Ruhun Bedenle Olan Münasebeti". *Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi* 11/2 (2020), 671-692.
- Terkan, Fehrullah. "El-Fârâbî'ye Atfedilen Et-Ta'likât İsimli Eser Hakkında Bir Not". *Diyanet İlmî Dergi* 50/1 (2014), 213-228.
- Tevfik, Rıza. *Kâmûs-ı Felsefe*. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2015.
- Tiryaki, Mehmet Zahit. "İbn Sînâ'da Ahlâkî Önergelerin Kaynağı". *İslâm Düşüncesinde Ahlâkî Önergelerin Kaynağı*. ed. Eşref Altaş - Mervener Yılmaz. 151-168. Ankara: Nobel Yayınları, 2016.
- Tiryaki, Mehmet Zahit. "İbn Sînâ'nın Kitâbu'n-Nefs'inde Beden ve Bedensellik". *İnsan Nedir? İslam Düşüncesinde İnsan Tasavvurları*. ed. Ömer Türker - İbrahim Halil Üçer. 371-429. İstanbul: İlem Yayınları, 2019.
- Tiryaki, Mehmet Zahit. "Tahayyül Kavramında İbn Sînâcı Dönüşümler". *Kavram Geliştirme Sosyal Bilimlerde Yeni İmkanlar*. ed. Kübra Bilgin Tiryaki - Lütfi Sunar. 199-252. Ankara: Nobel Yayınları, 2016.
- Toksöz, Hatice. "İbn Sînâ'nın Metafizik Sisteminde İrade ve İnsanın Özgürlüğü Problemi". *Milel ve Nihal* 9/1 (2012), 105-134.
- Toktaş, Fatih. "İbn Sînâ'nın 'Risâle fî 'İlmi'l-Ahlâk' Risalesinin Takdim, Tahkik ve Çevirisi". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7-52.

- Türkben, Yaşar. *İbn Sînâ ve Thomas Aquinas'ta Kötülük Problemi*. Ankara: Elis Yayınları, 2018.
- Türker, Ömer. *İbn Sînâ'da Metafizik Bilginin İmkânı*. İstanbul: İsam Yayınları, 2019.
- Uysal, Enver. *Kindî ve İbn Sînâ Felsefesinin Temel Kavramları*. Bursa: Emin Yayınları, 2008.
- Üçer, İbrahim Halil. "Antik-Helenistik Birikimin İslâm Dünyasına İntikali: Aristotelesçi Felsefenin Üç Büyük Dönüşüm Evresi". *İslam Felsefesi Tarih ve Problemler*. ed. M. Cüneyt Kaya. 37-70. Ankara: İsam Yayınları, 2018.
- Üçer, İbrahim Halil. *İbn Sînâ Felsefesinde Suret, Cevher ve Varlık*. İstanbul: Klasik Yayınları, 2017.
- Üçer, İbrahim Halil. "İbn Sînâ'nın Mizaç Tanımı Üzerine: eş-Şifâ'/el-Kevn ve'l-Fesâd, VI'nın Karşılaştırmalı Bir Analizi". *İslam Düşüncesinde Mizaç Teorileri*. ed. Mehmet Zahit Tiryaki - Kübra Bilgin Tiryaki. Ankara: Nobel Yayınları, 2016.
- Wisnovsky, Robert. *İbn Sînâ Metafiziği*. çev. İbrahim Halil Üçer. İstanbul: Klasik Yayınları, 2010.
- Wisnovsky, Robert. "Towards a History of Avicenna's Distinction Between Immanent and Transcendent Causes". *Before and After Avicenna*. ed. David C. Reisman. Leiden: Brill Academic Publishing, 2003.
- Yapar, Merve. "İbn Sînâ Felsefesinde Haz Kavramı". *Uzman Araştırmacı Eğitim Programı Makaleler-I*. ed. Turgay Anar. İstanbul: İstanbul Bilimler Akademisi Vakfı, 2017.
- Yıldırım, Ali - Şimşek, Hasan. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- Yıldırım, Ömer Ali. "Ebü'l-Berekât El-Bağdâdî ve İbn Sînâ Bağlamında Nefislerin Bireyselleşmesi". *Bilimname Dergisi* 3/39 (2019), 187-219.
- Zeman, Adam. *Bilinç Kullanım Kılavuzu*. çev. Gürol Koca. İstanbul: Metis Bilim Yayınları, 2017.

Eskiyei Yayınları: 158

Ahlâk: Eleştiri ve İnşa
-Charles Larmore'un Düşüncesinde-

Ramazan BAYRAKTAR

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Şubat 2023

ISBN: 978-625-7673-70-9

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Alvarez, Maria, "Reasons for Action: Justification, Motivation, Explanation". *Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2017 Edition) ed. Edward N. Zalta, <https://plato.stanford.edu/archives/win2017/entries/reasons-just-vs-expl/>, (Erişim: 26.04.2022).
- Akdağ, Özcan. *Tanrı ve Özgürlük*. Ankara: Elis Yayınları, 2016.
- Anscombe, G.E.M. "Modern Ahlâk Felsefesi". Çev. Mehmet Sabır Şaybak. *Felsefe Dünyası Dergisi* 71 (2020), 281-301.
- Aristoteles, *Nikomakhos'a Etik*. Çev. Furkan Akderin. İstanbul: Say Yayınları: 2014.
- Badiou, Alain. *Başka Bir Estetik & Sanatlar İçin Küçük Bir Kılavuz*. Çev. Aziz Ufuk Kılıç. İstanbul: Metis Yayınları, 2013.
- Başdemir, Hasan Yücel. *Liberalizmin Ahlâki Temelleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2007.
- Başdemir, Hasan Yücel. "İskoç Aydınlanma Eriği: Hutcheson, Hume ve Smith". *Liberal Düşünce*, 10/37 (Kış 2005), 27-44.
- Bauman, Zygmunt. *Modernik ve Müphemlik*. Çev. İsmail Türkmen. İstanbul: Metis Yayınları, 2003.
- Bauman, Zygmunt. *Özgürlük*. Çev. Kübra Eren. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2015.
- Bauman, Zygmunt. *Yasa Koyucular ve Yorumcular: Modernite, Postmodernite ve Entelektüeller Üzerine*. Çev. Kemal Atakay. İstanbul: Metis Yayınları, 2003.
- Berlin, Isaiah. "İki Özgürlük Kavramı", Çev. Mustafa Erdoğan. *Liberal Düşünce Dergisi* 12/45 (Kış-Bahar 2007), 59-72.
- Cevizci, Ahmet. *Paradigma Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları, 1999.
- Ahmet Cevizci, *Paradigma Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2005.
- Cevizci, Ahmet. *Felsefe Tarihi Thales'ten Baudrillard'a*. İstanbul: Say Yayınları, 2010.
- Cevizci, Ahmet. *Felsefenin Kısa Tarihi*. İstanbul: Say Yayınları, 2016.
- Cevizci, Ahmet. *Büyük Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Say Yayınları, 2017.

- Crisp, Roger. *Reasons and the Good*. New York: Oxford University Press, 2006.
- Çetin, Halis. "Liberalizmin Temel İlkeleri". *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 2/1 (2001), 219-237.
- Demir Güneş, Cevriye. "Emmanuel Levinas". *Çağdaş Fransız Felsefesi*, ed. Işıl Bayar Bravo, Hamdi Bravo, Banu Alan Sümer. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2019.
- Descartes, Rene. *Felsefenin İlkeleri*. Çev. Mesut Akın. İstanbul: Say Yayınları, 2007.
- Dewey, John. *Özgürlük ve Kültür*. Çev. Vedat Günyol. Ankara: Remzi Kitabevi, 1987.
- Ege, Ragıp. "Jacques Derrida", *Felsefe Ansiklopedisi*, Ed. Ahmet Cevzici. İstanbul: Ebabil Yayıncılık, 2006, 4/181-194.
- Ferry, Luc. *Gençler İçin Batı Felsefesi*. Çev. Devrim Çetinkasap. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2009.
- Frolov, İvan. *Felsefe Sözlüğü*. Çev. Aziz Çalışlar. İstanbul: Cem Yayınevi, 1991.
- Gaus, Gerald F.. "Liberalism, Negative and Positive Liberty". *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Stanford: Stanford University Press, 1997.
- Güleç, Mehmet. *Kant'ta Tanrı ve Tanrısallaştırılan Akıl*. Ankara: Elis Yayınları, 2016.
- Gündoğdu, Hakan. *John Dewey'de Felsefe, Deneyim ve Yöntem*. Ankara, Grafiker Yayınları, 2018.
- Habermas, Jürgen. *İletişimsel Eylemlilik Kuramı 1: Eylem Rasyonelliği ve Toplumsal Rasyonelleşme*. Çev. Mustafa Tüzel. İstanbul: Kabcacı Yayınevi, 2001.
- Hallaq, Wael B. *İmkânsız Devlet: Modern Çağda Niçin Bir İslam Devleti Mümkün Değildir?* Çev. Aziz Hikmet. İstanbul: Babil Kitap, 2019.
- Heidegger, Martin. *Metafizik Nedir?*. Çev. Yusuf Örneç. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu, 2009.
- Horkheimer, Max. *Akıl Tutulması*. Çev. Orhan Koçak. İstanbul: Metis Yayınları, 1998.

- Kala, Muhammet Enes. *Erdem ve Ödev Ahlakına Yeni Yaklaşımlar: David Ross ve Alasdair MacIntyre*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2015.
- James, William. *Pragmatizm*. Çev. Tahir Karakaş. İstanbul: İletişim Yayınları, 2017.
- Kant, Immanuel. *Pratik Usun Eleştirisi*. Çev. İ. Zeki Eyüpoğlu. İstanbul: Say Yayınları, 2001.
- Kant, Immanuel. *Ahlak Metafiziğinin Temellendirilmesi*. Çev. İoanna Kuçuradi. Ankara: Türk Felsefe Kurumu, 2002.
- Kant, Immanuel. “Aydınlanma Nedir?”. Çev. Atilla Yayla. *Liberal Düşünce* 10/38-39 (Bahar -Yaz 2005), 225-230.
- Kenny, Anthony. *Batı Felsefesinin Yeni Tarihi: Modern Felsefenin Yükselişi Cilt 3*. Çev. Volkan Uzundağ. İstanbul: Küre Yayınları, 2018.
- Kiesewetter, Benjamin. “Rationality as Reasons-Responsiveness”, *Australasian Philosophical Review* 4/4 (2020), 332-342.
- Kuehn, Manfred. *Immanuel Kant*. Çev. Bülent O. Doğan. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2011.
- Küçükalp, Kasım - Cevzici, Ahmet. *Batı Düşüncesi: Felsefi Temeller*. Ankara: İsam Yayınları, 2017.
- Küçükalp, Kasım. *Batı Metafiziğinin Dekonstrüksiyonuna Yönelik İki Yaklaşım: Heidegger ve Derrida*, Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008.
- Kasım, Küçükalp, “Postmodernizm”. *Felsefe Tarihi*, Ed. Celal Türer. Ankara: Bilay Yayınları, 2019.
- Larmore, Charles. *The Patterns of Moral Complexity*. New York: Cambridge University Press, 1987.
- Larmore, Charles. *The Morals of Modernity*. New York: Cambridge University Press, 1996.
- Larmore, Charles. *The Autonomy of Morality*. New York: Cambridge University Press, 2008.
- Larmore, Charles. *The Practices of the Self*. London: The University of Chicago Press. 2010.
- Larmore, Charles. *What is Political Philosophy?*. New Jersey, Princeton University Press, 2020.
- Larmore, Charles. *Morality and Metaphysics*. New York: Cambridge University Press, 2021.

- Larmore, Charles. "The Holes in Holism". *European Journal of Political Theory*, 12/2 (2013), 205-216.
- Larmore, Charles. "What is Political Philosophy?", *Journal of Moral Philosophy* 10/3 (2013), 276-306.
- Larmore, Charles. "Kant and the Meanings of Autonomy". *International Yearbook of German Idealism* 9 (2011), 3- 21.
- Larmore, Charles. "Reflection and Morality", *Social Philosophy and Policy*, 27/2 (2010), 1-28.
- Larmore, Charles. "The Idea of a Life Plan". *Social Philosophy & Policy* 16/1 (1999), 96-112.
- Larmore, Charles. "The Right and The Good". *Philosophia*, 20/1-2 (2007), 15-32.
- Larmore, Charles. "Back to Kant, No Way". *Inquiry: An Interdisciplinary Journal of Philosophy* 46:2 (2010), 260-271.
- Larmore, Charles. "Moral Judgment". *The Review of Metaphysics, Philosophy Education Society* 35/2 (1981), 275-296.
- Larmore, Charles. "The Moral Basis of Political Liberalism". *The Journal of Political Philosophy*, 96/12 (1999), 599-625.
- Larmore, Charles. "Pluralism and Reasonable Disagreement". *Social Philosophy and Policy* 11/1 (1994), 61-79.
- Larmore, Charles. "The Foundations of Modern Democracy: Reflections on Jurgen Habermas". *European Journal of Philosophy* 3/1 (1995), 55-68.
- Larmore, Charles. "Siyasal Liberalizm Üzerine". Çev. Çağa Tanyar. *Liberaller ve Cemaatçiler*, Haz. Berten Andre, Da Silveria Pablo, Pourtois Herve, Ankara: Dost Kitabevi, 2006.
- Levinas, Emmanuel. *Sonsuza Tanıklık Emmanuel Levinas'tan Seçme Yazılar*. Yay. Haz. Zeynep Direk, Erdem Gökyaran, İstanbul: Metis Yayınları, 2013.
- Lukes, Steven. "Bireycilik Tipleri". *Felsefe Ansiklopedisi*, Çev. Levent Sevinçok, Ed. Ahmet Cevizci, İstanbul: Eabil Yayıncılık, 2006, 2/654-657.
- MacIntyre, Alasdair. *Erdem Peşinde: Ahlâk Toerisi Üzerine Bir Çalışma*. Çev. Muttalip Özcan, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2001.

- MacIntyre, Alasdair. *Ethik'in Kısa Tarihi: Homerik Çağdan 21. Yüzyula*. Çev. Hakkı Hünler, Solmaz Zeylüt Hünler. İstanbul: Engin Yayıncılık, 2001.
- Martı, Huriye. *Seçme Hadisler Güzel Ahlâk*, İzmir: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2019.
- McCloskey, H.J.. *Meta-Ethics and Normative Ethics*. Netherlands: Martinus Nijhoff, The Hague, 1969.
- Rawls, John. *Siyasal Liberalizm*. Çev. Mehmet Fevzi Bilgin. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2007.
- Rawls, John. *Bir Adalet Teorisi*, Çev. Vedat Ahsen Coşar. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2017.
- Rodis-Lewis, Genevieve. *Descartes ve Rasyonalizm*. Çev. Haldun Karyol. İstanbul: İletişim Yayınları, 1993.
- Ricoeur, Paul. *Başkası Olarak Kendisi*. Çev. Hakkı Hünler. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2010.
- Snow, Nancy E.. "Neo-Aristotelian Virtue Ethics". *The Oxford Handbook of Virtue*, Ed. Nancy E. Snow. New York: Oxford University Press, 2018.
- Sobel, David, Wall Steven. *Reasons For Action*. New York: Cambridge University Press, 2009.
- Sümer, Banu Alan, "Jacques Derrida". *Çağdaş Fransız Felsefesi*, Ed. Işıl Bayar Bravo, Hamdi Bravo, Banu Alan Sümer. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2019.
- Taylor, Charles. *Benliğin Kaynakları: Modern Kimliğin İnşası*. Çev. Selma Aygül Baş, Bilal Baş. İstanbul: Küre Yayınları, 2018.
- Türer, Celal. *Ahlâktan Felsefeye Felsefeden Ahlâka*. İstanbul: Dergâh Yayınları, 2017.
- Türer, Celal. "Ahlâki Bunalımın Nedenleri". *Çağımızın Ahlâk Bunalımı ve Çözüm Arayışları -Milletlerarası Tartışmalı İlmî Toplantı-*, İstanbul: Ensar Neşriyat, 2009, 15-32.
- Türer, Celal - Küçükkalp, Kasım. "18. Yüzyıl Felsefesi-2 (Aydınlanma)". *Felsefe Tarihi*, ed. Celal Türer. Ankara: Bilay Yayınları, 2019.
- W. Wood, Allen. *Kant*. Çev. Aliye Kovanlıkaya. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, 2009.

- Yıldız, Ahmet. "Naturalist Olmayan Realist Bir Metaetik Teori". *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 19 (Haziran 2021), 195-229.
- Yılmaz, Ramazan. *Richard Rorty'nin Heidegger Eleştirisi: Keşfedilen Hakikatten Yaratılan Hakikate*. Ankara: Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2020.
- Yılmaz, Ramazan. "Oyunu Kurallarına Göre Oynamak: Richard Rorty ve Ahlâk". *Türkiye İlahiyat Araştırmaları Dergisi* 3/2 (2019), 339-349.
- Brown University, "Charles Larmore". <https://vivo.brown.edu/display/clarmore>. Erişim: 29 Mayıs 2022.
- The New York Times, "Derek Parfit, Philosopher Who Explored Identity and Moral Choice". <https://www.nytimes.com/2017/01/04/world/derek-parfit-philosopher-who-explored-identity-and-moral-choice-dies-at-74.html>. Erişim: 26.04.2022.
- "Thomas Scanlon". <https://philosophy.fas.harvard.edu/people/thomas-m-scanlon>. Erişim: 25.08.2022.

Eskiyei Yayınları: 160

SİNEMORMON

Mormonları Filmleri Üzerinden Tanımak

Emine BATTAL

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Mart 2023

ISBN: 978-625-7673-72-3

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

Kitaplar, Kitap Bölümleri ve Makaleler

- Aktay, Yasin. "Amerika'da Kudüs'ü Kurmak İçin: Mormonlarda Din ve Değerler Eğitimi". *Değerler Eğitimi Dergisi* 1/3 (2003), 27-61.
- Aktay, Yasin. "Mormonluk: Amerika'nın Ahir Zamanının Dini ve Azizleri". *Milel ve Nihal* 1/2 (2004), 95-125.
- Alakuş, Abdullah. *İsa Mesih Figürlü Filmlerin Dinler Tarihi Açısından Değerlendirilmesi: Hollywood Örneği*. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2017.
- Albayrak, Kadir. *Dinlerin Rengi Renklerin Dili*. Ankara: Sarkaç Yayınları, 2010.
- Allen, Julie K. "Mormonism, Gender, and Art in Nineteenth-Century Scandinavia". *The Routledge Handbook of Mormonism and Gender*. ed. Amy Hoyt - Taylor G. Petrey. 114-128. New York: Routledge, 2022.
- Anderson, Sky L. *A Reason to Believe: A Rhetorical Analysis of Mormon Missionary Films*. Colorado: Colorado State University, Master's Thesis, 2012.
- Ankerberg, John vd. *The Facts on The Mormon Church*. Oregon: Harvest House Publishers, 2009.
- Arrington, Leonard J. "The Looseness of Zion: Joseph Smith and the Lighter View". 19 Kasım 1974. <https://speeches.byu.edu/talks/leonard-j-arrington/looseness-zion-joseph-smith-lighter-view/>
- Arrington, Leonard J. - Bitton, Davis. *The Mormon Experience: A History of the Latter-day Saints*. New York: Alfred A. Knopf, 1979.
- Astle, Randy. "Mormons and Cinema". *Mormons and Popular Culture: The Global Influence of an American Phenomenon*. Santa Barbara: Praeger, 2013.
- Astle, Randy. "What Is Mormon Cinema? Defining Genre". *Dialogue: A Journal of Mormon Thought* 42/4 (2009), 18-67.

- Astle, Randy - Burton, Gideon O. "The Fourth Wave: The Mass Media Era (1974-2000)". *BYU Studies Quarterly* 46/2 (2007), 96-125.
- Astle, Randy - Burton, Gideon O. "The Second Wave: Home Cinema (1929-1953)". *BYU Studies Quarterly* 46/2 (2007), 44-75.
- Aston, Warren. "DeVere Baker and His Ocean Rafts". *Meridian Magazine*. 31 Ocak 2011. Erişim 12 Kasım 2022. <https://latterdaysaintsmag.com/article-1-7413/>
- Aydın, Fuat. "Mormonlar İsa Mesih'in Son Gün Azizleri'nin Kilisesi". *Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri*. ed. Ömer Faruk Harman. 215-266. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2004.
- Aydın, Mehmet. *Türkiye'ye Yönelik Batı Kökenli Dinî Cereyanlar*. Konya: NKM, 2010.
- Bakker, Freek L. *The Challenge of the Silver Screen: An Analysis of the Cinematic Portraits of Jesus, Rama, Buddha and Muhammed*. Leiden: Brill, 2009.
- Barker, Eilen. *New Religious Movements: A Practical Introduction*. London: HMSO Publications, 1989.
- Battal, Emine. *Kıyametin Gölgesinde: Yeni Dini Hareketler ve Şiddet*. İstanbul: Okur Akademi, 2019.
- Battal, Emine. "Yeni Dini Hareketlerde İbadet ve Ritüeller". *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. ed. Süleyman Turan - Sancar. 277-288. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Battal, Emine. "Yeni Dini Hareketlerin Misyonerlik Faaliyetlerinde Kadınların yeri". *Yeni Dini Hareketler ve Misyonerlik*. ed. Süleyman Turan. 145-167. Konya: Eğitim Yayınevi, 2022.
- Battal, Emine. "Yeni Dini Hareketlerle İlgili Film ve Belgeseller". *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. ed. Süleyman Turan - Faruk Sancar. 369-386. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Bayraktar, Zehra - Turan, Süleyman. "Yeni Dini Hareketlere Katılım Sürecindeki Tören ve Uygulamalar". *Yeni Dini Hareketler ve Misyonerlik*. ed. Süleyman Turan. 47-70. Konya: Eğitim Yayınevi, 2022.

- Bednarowski, Mary Farrell. *New Religions and the Theological Imagination in America*. Bloomington: Indiana University Press, 1989.
- Berg, Bruce L. - Lune, Howard. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. çev. Asım Arı. Konya: Eğitim Yayınevi, 2016.
- Blizek, William L. "Dinden Faydalanarak Dinleri Yorumlama". çev. Bilal Yorulmaz. *Sinema ve Din*. ed. Bilal Yorulmaz. 1213-1224. İstanbul: Dem Yayınları, 2015.
- Bradshaw, Jeffrey. "What are the Three Degrees Within the Celestial Kingdom?" *Meridian Magazine*. 09 Ağustos 2012. Erişim 18 Ocak 2023. <https://latterdaysaintmag.com/article-1-11255/>
- Brighamurst, Newell G. *Brigham Young and the Expanding American Frontier*. Boston: Little, Brown, 1986.
- Brighamurst, Newell G. *Saints, Slaves and Blacks: The Changing Place of Black People Within Mormonism*. Salt Lake City: Greg Kofford Books, 2. Basım, 2018.
- Bromley, David vd. "Atrocity Tales, the Unification Church, and the Social Construction of Evil". *Journal of Communication* 29/3 (1979), 42-53.
- Bryant, M. Darrol. "Cinema, Religion and Popular Culture". *Religion in Film*. ed. John R. May - Michael Bird. 101-114. Knoxville: The University of Tennessee Press, 1982.
- Burton, Gideon O. "Establishing Shot: The Scope of Mormon Cinema". *BYU Studies Quarterly* 46/22 (2007), 2-8.
- Burton, Gideon O. - Astle, Randy. "A History of Mormon Cinema". *BYU Studies Quarterly* 46/2 (2007), 12-21.
- Burton, Gideon O. - Astle, Randy. "The Fifth Wave: Cultural and Commercial Viability (2000-Present)". *BYU Studies Quarterly* 46/2 (2007), 126-154.
- Burton, Gideon O. - Astle, Randy. "The First Wave: The Clawson Brothers and the New Frontier (1905-1929)". *BYU Studies Quarterly* 46/2 (2007), 22-43.
- Burton, Gideon O. - Astle, Randy. "The Third Wave: Judge Whitaker and the Classical Era (1953-1974)". *BYU Studies Quarterly* 46/2 (2007), 76-95.

- Bushman, Claudia L. *Contemporary Mormonism: Latter-day Saints in Modern America*. Westport: Praeger Publishers, 2006.
- Bushman, Richard Lyman. *Mormonism - A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Campbell, Courtney. "Social Responsibility and LDS Ethics". *Sunstone* 9/2 (1984), 11-15.
- Campion, Jane - Campion, Anna. *Holy Smoke: A Novel*. New York: Hyperion, 1999.
- Cannon, Brian Q. - Olmstead, Jacob W. "'Scandalous Film': The Campaign to Suppress Anti-Mormon Motion Pictures, 1911-12". *Journal of Mormon History* 29/2 (2003), 42-76.
- Ceram, C. W. *Sinemanın Arkeolojisi*. çev. Hasan Aydın. İstanbul: Agora Kitaplığı, 2007.
- Clarke, James. *Sinema Akımları: Sinema Dünyasını Değiştiren Filmler*. çev. Çağdaş Eylem Babaoğlu. İstanbul: Kalkedon, 2011.
- Condie, Spencer J. "Missionary, Missionary Life". *Encyclopedia of Mormonism*. ed. Daniel H. Ludlow. New York: Macmillan Publishing, 1992.
- Cornwall, Rebecca Foster - Arrington, Leonard J. "Perpetuation of a Myth: Mormon Danites in Five Western Novels, 1840-90". *Brigham Young University Studies* 23/2 (1983), 147-165.
- Cracroft, Richard H. "Nephi, Seer of Modern Times: The Home Literature Novels of Nephi Anderson". *Brigham Young University Studies* 25/2 (1985), 3-15.
- Creswell, John W. *Nitel Araştırma Yöntemleri*. çev. Selçuk Beşir Demir - Mesut Bütün. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2021.
- D'Arc, James V. "Darryl F. Zanuck's 'Brigham Young': A Film in Context". *Brigham Young University Studies* 29/1 (1989), 5-33.
- D'Arc, James V. "The Mormon as Vampire: A Compare: A Comparative Study of Winifred Graham's The Love Story of a Mormon, the Film Trapped by the Mormons, and Bram Stoker's Dracula". *BYU Studies Quarterly* 46/2 (2007). <https://scholarsarchive.byu.edu/byusq/vol46/iss2/8>

- Davies, Douglas J. *An Introduction to Mormonism*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- Dearinger, Lindsay. "Mormonism in 'A Study in Scarlet': Colonization on the Frontiers (of Sherlockian Logic)". *CEA Critic* 76/1 (2014), 52-71.
- Delmont, James. "God's Army". *Journal of Religion and Film* 4/2 (2000).
<https://digitalcommons.unomaha.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1809&context=jrf>
- Eliade, Mircea. *Kutsal ve Kutsal Dışı*. çev. Ali Berktaş. İstanbul: Alfa, 2017.
- Garron, Barry. "'Angels in America': THR's 2003 Review". *The Hollywood Reporter*. 07 Aralık 2018. Erişim 14 Ekim 2022.
<https://www.hollywoodreporter.com/tv/tv-news/angels-america-review-2003-hbo-tv-adaptation-1153657/>
- Gentry, Leland H. "The Danite Band of 1838". *Brigham Young University Studies* 14/4 (1974), 421-450.
- Geray, Haluk. *Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları, 2004.
- Ghez, Didier. "More About the Mormons". *Disney History*. 26 Mart 2008. Erişim 09 Kasım 2022. <http://disneybooks.blogspot.com/2008/03/more-about-mormons-this-just-in-from.html>
- Givens, Terry L. "The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints". *Introduction to New and Alternative Religions in America*. ed. Eugene V Gallagher - W. Michael Ashcraft. 19-37. USA, 2006.
- Goodman, Walter. "TV Weekend; An American History Of Plural Marriages". *The New York Times*. 30 Ağustos 1991. Erişim 12 Eylül 2022. <https://www.nytimes.com/1991/08/30/movies/tv-weekend-an-american-history-of-plural-marriages.html>
- Gökçe, Orhan. *Klasik ve Nitel Veri Analizi*. Ankara: Çizgi Kitabevi, 2019.
- Hanks, Maxine. *Mormon Faith in America*. New York: Facts On File, 2003.

- Hatch, Greg. "Family History Library of The Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints". *Serials Review* 32/2 (Haziran 2006), 137-142. <https://doi.org/10.1080/00987913.2006.10765046>
- Heath, Harvard S. "The Reed Smoot Hearings: A Quest for Legitimacy". *Journal of Mormon History* 33/2 (2007), 1-80.
- Hinckley, Gordon B. "What Are People Asking About Us?" *Ensign* 28/11 (1998). <https://www.churchofjesuschrist.org/study/ensign/1998/11/what-are-people-asking-about-us?lang=eng>
- Hudson, Winthrop S. *Religion in America*. New York: Charles Scribner's Sons, 1973.
- Hunter, Preston. "What Is LDS Cinema". *LDSFilm*. 30 Nisan 2001. Erişim 12 Haziran 2022. http://www.ldsfilm.com/lds_cinema.html
- Hutchinson, Janis. *The Mormon Missionaries: An Inside Look at Their Real Message and Methods*. Everett: Cross and Pen Ministries, 2011.
- Işık, Ramazan. "Mormonluk ve Mormon Kilisesi Üzerine Bir Araştırma". *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 10/1 (2006), 165-190.
- Jackson, Andrew. *Mormonism Explained: What Latter-day Saints Teach and Practice*. Illinois: Crossway Books, 2008.
- Jones, Jared. "Latter-day Saint Video Vault: "For Time or Eternity" Takes a Stark Approach to Forever Families". *This Week in Mormons*. 02 Ağustos 2019. Erişim 05 Aralık 2022. <https://www.thisweekinmormons.com/2019/08/latter-day-saint-video-vault-for-time-or-eternity-takes-a-stark-approach-to-forever-families/>
- Jones, Jared. "Latter-day Saint Video Vault: 'The Windows of Heaven' Inspires at Historical Expense". *This Week in Mormons*. 24 Mayıs 2019. Erişim 01 Aralık 2022. <https://www.thisweekinmormons.com/2019/05/latter-day-saint-video-vault-windows-of-heaven-inspires-at-historical-expense/>

- Katar, Mehmet. "Mesih İsa'nın Son Gün Azizleri Kilisesi". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 346-351. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Katar, Mehmet. *Mesih İsa'nın Son Gün Azizleri Mormonlar*. Ankara: Eski Yeni Yayınları, 1. Baskı., 2017.
- Kızılabdullah, Yıldız - Kızılabdullah, Şahin. "Mormon Kilisesi'nde Eğitim". *Dini Araştırmalar* 15/41 (2012), 36-58.
- Köse, Ali. *Milenyum Tarikatları*. İstanbul: Timaş, 2011.
- Kump, Eileen Gibbons. "A Year's Supply of Humor". *Ensign* 13/8 (1983).
<https://www.churchofjesuschrist.org/study/ensign/1983/08/a-years-supply-of-humor?lang=eng>
- Kurczeski, Gabby. "11 Lost Films Where No Known Print Exists". *Movieweb*. 16 Ocak 2023. Erişim 20 Ocak 2023.
<https://movieweb.com/lost-films-with-no-known-prints/#st-elmo-1914>
- Lamb, Connie. "Symbols of the LDS Relief Society" 14/1 (2013), 111-129.
- Lamb, Martin Thomas. *The Golden Bible: Or, The Book of Mormon. Is it from God?* New York: Ward and Drummond, 1887.
- Lee, Rex E. *What Do Mormons Believe?* Salt Lake City: Deseret Book, 1992.
- Lively, Robert L. "The Mormon Missionary: Who Is That Knocking at My Door?" *International Bulletin of Mission Research* 41/3 (2017), 251-260. <https://doi.org/DOI:10.1177/2396939317706445>
- Lloyd, R. Scott. "This Thing Was Not Done in a Corner". *Church News*. 26 Ekim 1996. Erişim 23 Aralık 2022. <https://www.thechurchnews.com/1996/10/26/23253124/this-thing-was-not-done-in-a-corner>
- Lyden, John. "Introduction". *The Routledge Companion to Religion and Film*. ed. John Lyden. 1-10. New York: Routledge, 2009.
- Mason, Patrick Q. - Mauss, Armand L. "Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints". *World Religions and Spirituality Project*. 27

- Temmuz 2013. Erişim 01 Ocak 2023. <https://wrldrels.org/2016/10/08/lds/>
- Mauss, Armand. "Mormonism". *Encyclopedia of Religion and Society*. ed. William H. Swatos. 311-313. London: Altamira Press, 1998.
- Mauss, Armand L. "Culture, Charisma, and Change: Reflections on Mormon Temple Worship". *Dialogue: A Journal of Mormon Thought* 20/4 (1987), 77-83.
- McIntyre, Elisha. "Knock Knocking on Heaven's Door: Humour and Religion in Mormon Comedy". *Handbook of New Religions and Cultural Production*. ed. Carole M. Cusack - Alex Norman. 71-97. Leiden: Brill, 2012.
- Melton, J. Gordon. *Encyclopedic Handbook of Cults in America*. New York: Garland Pub., 1992.
- Meslin, Michel. "Baptism". *Encyclopedia of Religions*. 779-783. USA: Thomas Gale, 2005.
- Meyer, Birgit. "Pentecostalism, Prosperity and Popular Cinema in Ghana". *Culture and Religion* 3/1 (01 Mayıs 2002), 67-87. <https://doi.org/10.1080/01438300208567183>
- Midgley, Louis. "Anti-Mormonism and the Newfangled Countercult Culture". *Review of Books on the Book of Mormon 1989-2011* 10/1 (1998), 271-340.
- Nelson, Richard Alan. *A History of Latter-Day Saint Screen Portrayals in the Anti-Mormon Film Era 1905-1936*. Brigham Young University, Master Thesis, 1975.
- Nelson, Richard Alan. "Commercial Propaganda in the Silent Film: A Case Study of 'A Mormon Maid' (1917)". *Film History* 1/2 (1987), 149-162.
- Nelson, William O. "Anti-Mormon Publications". *Encyclopedia of Mormonism*. ed. Daniel H. Ludlow. 45-52. New York: Macmillan, 1992. <https://contentdm.lib.byu.edu/digital/collection/EoM/id/5473>
- O'Dea, Thomas F. *The Mormons*. Chicago: The University of Chicago Press, 1957.

- Olmstead, Jacob W. "A Victim of the Mormons and The Danites : Images and Relics from Early Twentieth-Century Anti-Mormon Silent Films". *Mormon Historical Studies* 5/1 (2004), 203-221.
- Ostler, Craig James - LeFevre, Brooke. "Missing Competitor". *The John Whitmer Historical Association Journal* 38/2 (2018), 24-45.
- Packer, Lynn Kenneth. "The Lost Mormon Film: One Hundred Years of Mormonism". *Salt Lake Magazine*. 17 Ocak 2017. Erişim 09 Aralık 2022. <https://www.saltlakemagazine.com/lost-mormon-film-one-hundred-years-mormonism/>
- Paietta, Ann C. *Saints, Clergy and Other Religious Figures on Film and Television, 1895-2003*. London: McFarland and Company, 2005.
- Peters, Benjamin - Peters, John Durham. "Introduction: Small Meabs, Great Things". *Mormon Studies Review* 5 (2018), 17-25. <https://doi.org/10.18809/msr.2018.0102>
- Peterson, Daniel C. "Observing Hugh Nibley". *Meridian Magazine*. 25 Ağustos 2021. Erişim 13 Ekim 2022. <https://latterdaysaintmag.com/observing-hugh-nibley/>
- Pierce, Scott D. "Utah: The Struggle for Statehood". *Deseret News*. 29 Aralık 1995. Erişim 12 Eylül 2022. <https://www.deseret.com/1995/12/29/19212664/utah-the-struggle-for-statehood>
- Rawlins, Peter B. "A Serious Look at Humor". *New Era* 4/8 (1974). <https://www.churchofjesuschrist.org/study/new-era/1974/08/a-serious-look-at-humor?lang=eng>
- Riley, I. Woodbridge. "Saints, Latter Day". *Encyclopedia of Religion and Ethics*. ed. James Hasting. 11/82-90. New York: Charles Scribner's Sons, 1917.
- Ryan, Michael - Lenos, Melissa. *Film Çözümlemesine Giriş*. çev. Emrah Suat Onat. Ankara: De Ki, 2012.
- Seyfeli, Canan. "Evharistiyada İsa Mesih: Sembol ve/veya Gerçek". *Dicle İlahiyat Dergisi* 25/1 (2022), 47-69.
- Smith, James R. *Mormon Mission Prep: A Practical Guide to Spiritual and Physical Preparation*, 2011.

- Smith, Joseph Fielding. *Doctrine of Salvation*. 3 Cilt. Salt Lake City: Bookcraft, 1959.
- Spencer, Joseph M. "Mormons, Films, Scriptures". *Dialogue: A Journal of Mormon Thought* 45/3 (2012), 171-179.
- Stanley, Alessandra. "Television; Finally, TV Drama to Argue About". *The New York Times*. 30 Kasım 2003. Erişim 09 Ekim 2022. <https://www.nytimes.com/2003/11/30/arts/television-finally-tv-drama-to-argue-about.html>
- Sümer, Necati. *Beyaz Perdedeki Kristal Yalnızlık*. Ankara: Maarif Mektepleri, 2019.
- Şenavcu, Halil İbrahim. "Filmlerde Kutsal Kitap: 'The Book of Eli' Örneği". *Darulfunun İlahiyat* 31/1 (2020), 99-118.
- Tanner, Jerald - Tanner, Sandra. *The Changing World of Mormonism*. Chicago: Moody Press, 1981.
- Taşpınar, İsmail. "Katolik Kilisesi ve Sinema". *Sinema ve Din*. ed. Bilal Yorulmaz. 211-226. İstanbul: Dem Yayınları, 2015.
- Thomas, D. Ray. "Tips for Raising Stronger Families". *Ensign* 30/6 (2000).
<https://www.churchofjesuschrist.org/study/ensign/2000/06/tips-for-raising-stronger-families.html?lang=eng#title1>
- Thorp, Malcolm R. "'The Mormon Peril': The Crusade against the Saints in Britain, 1910-1914". *Journal of Mormon History* 2 (1975), 69-88.
- Thorp, Malcolm R. "Winifred Graham and the Mormon Image in England". *Journal of Mormon History* 6 (1979), 107-121.
- Tuğran, Filiz Erdoğan - Tuğran, Hakan. "Pelikülden Dijitale: Sinema'daki Değişimler". *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi* 5/4 (2016), 193-206.
- Turan, Süleyman. *Abusionem: Yeni Dini Hareketlerin İstismar Dünyası*. İstanbul: Okur Akademi, 2022.
- Turan, Süleyman. "Kutsal Aptallık ve Aptallar Festivali, Ortaçağda Bir Dini Festivalin Betimsel Analizi". *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 18/36 (2019), 557-582.
- Turan, Süleyman. *Tanrı'nın Engeli Mi Engelli Tanrı Mı?* İstanbul: Okur Akademi, 2018.

- Turan, Süleyman. “Yeni Dini Hareketlerin Yaşayan Dünya Dinleri ve Mensuplarıyla İlişkileri”. *Dinler Arası İlişkiler*. ed. Ali İhsa Güngör. 399-424. Ankara: Grafiker Yayınları, 2017.
- Turan, Süleyman - Battal, Emine. “Yeni Dini Hareketler”. *Dinler Tarihi*. ed. Mustafa Alıcı - Süleyman Turan. 507-537. İstanbul: Lisans Yayıncılık, 2020.
- Turan, Süleyman - Battal, Emine. “Yeni Dini Hareketlerde Mehdi ve Mesih İnancı”. *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. 289-305. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Turan, Süleyman - Battal, Emine. *Dünya Dinlerinde Kutsal Metinler*. Ankara: STS Yayınları, 2018.
- Weagel, Elisabeth. “Representations of Nineteenth Century Mormonism in A Mormon Maid: A Cinematic Analysis”. *Journal of Religion and Film* 22/3 (2018). <https://digitalcommons.unomaha.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2008&context=jrf>
- Wilcox, Brad. “If We Can Laugh At It, We Can Live With It”. *Ensign* 30/3 (2000). <https://www.churchofjesuschrist.org/study/ensign/2000/03/if-we-can-laugh-at-it-we-can-live-with-it?lang=eng>
- Yaman, Fatih. *Mormonlar ve Amerikan Toplumsal Yapısı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- Yıldırım, Ali - Şimşek, Hasan. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Yıldız, İlhan. “Mormonizm’de Aile”. *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 10 (2002), 103-121.
- Yıldız, İlhan. “Ortadoğu ve Türkiye’de Mormonların Misyonerlik Çalışmaları”. *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 12 (2003), 215-235.
- Yorulmaz, Bilal. *Sinema ve Din Eğitimi*. İstanbul: Dem Yayınları, 2016.

Web Sayfaları

- Andrea Nolen. “Call of the Rockies (1931)”. Erişim 11 Kasım 2022. <https://www.andreanolen.com/home/the-call-of-the-rockies>
- BYU Library-Special Collections. “Brigham Young University. Motion Picture Studio”. Erişim 14 Ekim 2022. http://archives.lib.byu.edu/agents/corporate_entities/349?&page=9
- Church News*. “New Summer Hours Announced for Showing of ‘Legacy’” (21 Mayıs 1994). <https://www.thechurchnews.com/1994/5/21/23257026/new-summer-hours-announced-for-showing-of-legacy>
- Decent Films. “The Wicker Man (1973)”. Erişim 07 Ağustos 2022. <http://decentfilms.com/reviews/wickerman1973>
- Family Search. “Family Search Library”. 27 Eylül 2021. Erişim 16 Ocak 2023. <https://www.familysearch.org/en/family-history-library/>
- Holocaust Encyclopedia. “The Malmedy Massacre”. Erişim 01 Şubat 2023. <https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/the-malmedy-massacre>
- Imdb. “Angels in America”. 2003. Erişim 09 Ekim 2022. <https://www.imdb.com/title/tt0318997/>
- Imdb. “Mobsters and Mormons”. 2005. Erişim 12 Kasım 2022. <https://www.imdb.com/title/tt0439707/>
- LDSFilm. “Prophet: The Story of Joseph Smith”. Erişim 12 Ekim 2022. <http://www.ldsfilm.com/Prophet/Prophet.html>
- Mormon Faq. “Mormon Rites”. 16 Ocak 2023. Erişim 01 Ocak 2023. <https://mormonfaq.com/mormon-beliefs/what-is-mormonism/mormon-rites>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Brigham City”. Erişim 16 Kasım 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/brigham-city/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Clawson Brothers Films”. Erişim 12 Ocak 2023. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/clawson-brothers-films/>

- Mormon Literature and Creative Arts. “Centennial Scout Camp”. Erişim 18 Şubat 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/centennial-scout-camp/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Corianton: A Story of Unholy Love”. Erişim 18 Aralık 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/corianton-2/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Film”. Erişim 13 Eylül 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/search?query=&area=Film>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Junior Council”. Erişim 21 Aralık 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/junior-council-tv/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Legacy”. Erişim 16 Kasım 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/legacy-5/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Oliver Cowdery, Witness to the Book of Mormon”. Erişim 07 Kasım 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/oliver-cowdery-witness-to-the-book-of-mormon/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Out of Step”. Erişim 14 Ekim 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/out-of-step/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Perilous Journey”. Erişim 16 Kasım 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/perilous-journey/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Pioneers in Petticoats”. Erişim 25 Aralık 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/pioneers-in-petticoats/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “States of Grace”. Erişim 13 Kasım 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/states-of-grace-2/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “The Eighty-sixth Annual Conference of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints”. Erişim 10 Ocak 2023. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/the-eighty-sixth-annual-conference-of-the-church-of-jesus-christ-of-latter-day-saints/>

- Mormon Literature and Creative Arts. “The Endowment”. Erişim 18 Aralık 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/the-temple-endowment/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “The Man From Utah”. Erişim 13 Kasım 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/the-man-from-utah/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “The Message of the Ages”. Erişim 21 Aralık 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/the-message-of-the-ages/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “The Other Side of Heaven”. Erişim 14 Ekim 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/the-other-side-of-heaven/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “The Singles Ward”. Erişim 14 Ekim 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/the-singles-ward/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “The Testaments of One Fold and One Shepherd”. Erişim 17 Kasım 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/the-testaments-of-one-fold-and-one-shepherd/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Tribute to Faith”. Erişim 18 Aralık 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/tribute-to-faith/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Wetzel Whitaker”. Erişim 24 Aralık 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/people/wetzel-whitaker/>
- Mormon Literature and Creative Arts. “Where the Saints Have Trod”. Erişim 18 Aralık 2022. <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/where-the-saints-have-trod/>
- PBS Utah. “Battalion”. 2003. Erişim 12 Eylül 2022. <https://www.pbsutah.org/pbs-utah-productions/shows/battalion/>
- Temples of The Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints. “Salt Lake Temple”. Erişim 28 Ocak 2023. <https://churchofjesuschristtemples.org/salt-lake-temple/>

- The Church of Jesus Christ of Latter Day Saints. “Church Presidents”. Erişim 12 Ocak 2023. <https://newsroom.churchofjesuschrist.org/article/church-presidents>
- The Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints. “Danitees”. Erişim 06 Şubat 2023. <https://www.churchofjesuschrist.org/study/history/topics/danites?lang=eng>
- The Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints. “Single Adults”. Erişim 31 Ocak 2023. <https://www.churchofjesuschrist.org/comeuntochrist/belong/a-place-for-everyone/single-adults>
- The Church of Jesus Christ of latter-Day Saints. “The Grand Destiny of the Faithful”. Erişim 08 Ocak 2023. <https://www.churchofjesuschrist.org/study/manual/teachings-of-presidents-of-the-church-lorenzo-snow/chapter-5-the-grand-destiny-of-the-faithful?lang=eng>
- The Church of Jesus Christ of Latter Day Saints. “Welfare Programs”. Erişim 01 Şubat 2023. <https://www.churchofjesuschrist.org/study/history/topics/welfare-programs?lang=eng>
- The Everyday Cinephile. “A Trip to Salt Lake City (1905) Review”. 05 Nisan 2022. Erişim 12 Kasım 2022. <https://theeverydaycinephile.com/silents/a-trip-to-salt-lake-city-1905-review/>
- The Everyday Cinephile. “Mormons in Classic Hollywood Films”. 09 Mart 2022. Erişim 14 Aralık 2022. <https://theeverydaycinephile.com/utah-in-film/mormon-portrayals-in-classic-hollywood/>
- The Everyday Cinephile. “Pioneering Utah Filmmakers: From Flickers to Sound”. 19 Haziran 2021. Erişim 05 Aralık 2022. <https://theeverydaycinephile.com/utah-in-film/early-utah-independent-filmmaking/>
- The Joseph Smith Papers. “The Pearl of Great Price”. 13 Nisan 2021. Erişim 12 Ocak 2023. <https://www.josephsmithpapers.org/site/the-pearl-of-great-price>

The Pearl of Great Price. Erişim 07 Ocak 2023. <https://www.churchofjesuschrist.org/study/scriptures/pgp/a-of-f/1?lang=eng>

This is the Place. “Satuary Walk”. Erişim 04 Şubat 2023. <https://www.thisistheplace.org/todays-fun/statuary-walk>

Understanding Mormonism. “Visit Teaching”. Erişim 20 Aralık 2022.

Utah.com. “Salt Lake Temple”. 19 Ocak 2023. Erişim 20 Ocak 2023. <https://www.utah.com/things-to-do/attractions/mormon/salt-lake-temple/>

Filmler

A Time for Sowing. yön. Wetzel Whitaker (Film, 1960). <https://www.youtube.com/watch?v=-AJOGqmWoPc>

As the Twig is Bent. yön. Wetzel Whitaker (Film, 1958). <https://www.youtube.com/watch?v=8ighKpOHUKY>

Believers. yön. Daniel Myrick (Film, 2007). <https://www.imdb.com/title/tt0878652/>

Beyond the red Wall: The Persecution of Falun Gong. yön. Peter Rowe (Film, 2007). https://www.imdb.com/title/tt1139657/?ref_=fn_al_tt_1

Brigham. yön. Tom McGowan (Film, 1977). <https://www.youtube.com/watch?v=i7ayp8duFiY>

Children of God. yön. John Smithson (Film, 1994). https://www.imdb.com/title/tt6051792/?ref_=fn_al_tt_1

Church in Action. yön. Judge Whitaker (Film, 1970). <https://www.youtube.com/watch?v=0YyLrsUqHG4>

Church in Action. yön. David K. Jacobs (Film, 1978). https://www.youtube.com/watch?v=_8ZvaaMd2Aw

Deprogrammed. yön. Mia Donovan (Film, 2015). https://www.imdb.com/title/tt4543744/?ref_=fn_al_tt_1

Faults. yön. Riley Stearns (Film, 2014). https://www.imdb.com/title/tt3021360/?ref_=fn_al_tt_1

For Time or Eternity? yön. Judge Whitaker (Film, 1969). <https://www.youtube.com/watch?v=ugK40wZtbxw>

- God's Army*. yön. Richard Dutcher (Film, 2000). https://www.youtube.com/watch?v=llHPAQ2_fGA
- Holy Hell*. yön. Will Allen (Film, 2016). https://www.imdb.com/title/tt5278464/?ref_=fn_al_tt_1
- Holy Smoke*. yön. Jane Campion (Film, 1999). <https://www.imdb.com/title/tt0144715/>
- How Near to the Angels*. yön. Wetzel Whitaker (Film, 1956). <https://www.youtube.com/watch?v=4DJklc6CYbI>
- How Rare a Possession: The Book of Mormon*. yön. Russell Holt (Film, 1987). https://www.youtube.com/watch?v=l0_1JcUnsX8
- Johnny Lingo*. yön. Wetzel Whitaker (Film, 1969). <https://www.youtube.com/watch?v=gXlj5zFsk0>
- Join Us*. yön. Ondi Timoner (Film, 2007). <https://www.imdb.com/title/tt1059801/>
- Joseph Smith: Prophet of the Restoration*. yön. T.C. Christensen - Gary Cook (Film, 2005). <https://www.youtube.com/watch?v=1xVw6PsSinI>
- La Tentation de Saint Antoine*. yön. Georges Melies (Film, 1898). <https://www.imdb.com/title/tt0224240/>
- Legacy*. yön. Kieth Merrill (Film, 1993). <https://www.youtube.com/watch?v=TZALT-fK9Ao&t=41s>
- Man's Search for Happiness*. yön. Judge Whitaker (Film, 1964). <https://www.youtube.com/watch?v=FHF1OZPVymg>
- Meet the Mormons*. yön. Blair Treu (Film, 2014). <https://www.youtube.com/watch?v=MmJarULercl>
- One Hundred Years of Mormonism*. yön. Norval MacGregor (Film, 1913). <https://www.imdb.com/title/tt0003241/>
- Pioneer in Petticoats*. yön. Wetzel Whitaker (Film, 1969). <https://www.youtube.com/watch?v=zLMj7n-8l70>
- Rosemary's Baby*. yön. Roman Polanski (Film, 1968). https://www.imdb.com/title/tt0063522/?ref_=fn_al_tt_1
- Saints and Soldiers*. yön. Ryan Little (Film, 2003). <https://webteizle.one/izle/altyazi/saints-and-soldiers>
- September Down*. yön. Christopher Cain (Film, 2007). https://www.imdb.com/title/tt0473700/?ref_=fn_al_tt_1

- Singles Ward.* yön. Kurt Hale (Film, 2002). <https://www.imdb.com/title/tt0306069/>
- Summer of Decision.* yön. Richard Neil Evans (Film, 1962). https://www.youtube.com/watch?v=55GX_O8fpkE
- The Best Two Years.* yön. Scott S. Anderson (Film, 2004). <https://www.youtube.com/watch?v=-DB9b5EvyE4>
- The First Vision.* yön. David K. Jacobs (Film, 1976). <https://www.youtube.com/watch?v=HynOQtJCzZk>
- The Lamb of God.* yön. Russell Holt (Film, 1992). <https://www.youtube.com/watch?v=zA7zokRFn2Y>
- The Mountain of the Lord.* yön. Peter N. Johnson (Film, 1993). <https://www.youtube.com/watch?v=ANKxxfwhBN0>
- The Other Side of Heaven.* yön. Mitch Davis (Film, 2001). <https://www.youtube.com/watch?v=Qr0VDEEEJto>
- The Sacrament.* yön. Ti West (Film, 2013). https://www.imdb.com/title/tt2383068/?ref_=nv_sr_srsrg_0
- The Search for Truth.* yön. Judge Whitaker (Film, 1962). <https://www.youtube.com/watch?v=QkPNiFBZKs8>
- The Seventh Victim.* yön. Marc Robson (Film, 1943). https://www.imdb.com/title/tt0036341/?ref_=fn_al_tt_1
- Unto the Least of These.* yön. Wetzel Whitaker (Film, 1959). <https://www.youtube.com/watch?v=FbyX1-NGwp0>
- Up in Smoke.* yön. Wetzel Whitaker (Film, 1960). <https://www.youtube.com/watch?v=G1tWg05jpXo>
- Vie et Passion du Christ.* yön. Lucien Nonguet - Ferdinand Zecca (Film, 1903). <https://www.imdb.com/title/tt0127962/>
- Waco: The Rules of Engagement.* yön. William Gazecki (Film, 1997). https://www.imdb.com/title/tt0120472/?ref_=fn_al_tt_1
- Windows of Heaven.* yön. Judge Whitaker (Film, 1963). <https://www.youtube.com/watch?v=cEZ0ajHbfuA>

EskiYeni Yayınları: 161

KELAM SOSYOLOJİSİ

Editör

Prof. Dr. Mustafa TEKİN

Kitaptaki yazıların dil ve içerik açısından sorumluluğu yazarlara aittir.

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt

NY MATBAACILIK YAYINCILIK

KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Mart 2023

ISBN: 978-625-7673-73-0

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1

Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

hayati kararlar alma inisiyatifinden yoksunlaştırıldığını fark edemez bile. Eleřtirel dűřünme yahut içtihat dediğimiz olgu, insan zihnine y2nelen her çeşit ‘ego’ vesayetini kaldırmanın ve insanı 2zg2rleştirmenin bir yolu olarak g2r2lmelidir. Zira ‘varlığa en uygun olanı arama’ çabasına kodlanan insan zihni, Kur’an’ın ‘iltibas’ (*bakikat kılığına girme/biğergereklik*) olarak resmettiği;²⁴ hakikati yerinden edip hakikat iddiasıyla gelip onun yerine kurulan olgu ve değer sahteliklerini ortadan kaldırmaya ayarlıdır:

“Bu ayar sakın ola bozulmaya”.²⁵

Kaynakça

- A. J. Arberry, *The Spiritual Physick of Rhazes, i.e. Muhammad b. Zakariyya ar-Rāzī at-Tıbb ar-rūhānī*, (terc. A. J. Arberry), Londra 1950.
- E. Renan, *Averroes et L’Averroisme–Essai historique*, Paris 1852.
- Gazalī, *Miřkātu’l-envār*, ev. şadi Eren, DİB Yayınları: Ankara, 2014.
- G. E. von Grunebaum, “Concept and Function of Reason in Islamic Ethics”, *Oriens*, (Brill) Cilt: 15 (Aralık 1962), ss. 1-17.
- Hasan el-Rassās, *el-Mucez fi usūli’d-dīn*, thk. Cemāl eř-řāmī, Sa’de, 1438/2017.
- John William Draper, *The History of the Conflict Between Religion and Science*, New York: Appleton And Company 1875.
- Mātüridī, *Te’vilātü’l-Kur’an*, İlmi kontrol: Bekir Topaloğlu, İstanbul: Mizan Yayınevi, 2005-2010.
- Mātüridī, *Kitābu’t-tevhīd*, Tahkik: Bekir Topaloğlu ve Muhammed Aruı, DİB Yay. 2018)

²⁴ 2/Bakara, 42; 3/Āl-i İmrān, 71.

²⁵ 55/Rahmān, 8.

Mehmet Emin Maşalı, Tâhâ Abdurrahman'ın Modernite ve Modernist Kur'an Yorumlarına Yönelik Eleştirisi", *İslam Araştırmaları Dergisi*, 34 (2015): 1-51.)

Samer Akkach, "Polarising 'ilm: Science and Religion in Early Modern Islam", *İlm: Science, Religion and Art in Islam*, (ed.) Samer Akkach) Adelaide, trz.

Eskiyei Yayınları: 162

Din Sosyolojisi Perspektifinden
KUR'AN'DA TOPLUMSAL ÇATIŞMA

Dr. Mustafa SARMIŞ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Editör
Dr. Esra YILDIRIM

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Mart 2023

ISBN: 978-625-7673-74-7

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meâli*. Haz. Hayrettin Karaman vd. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2004.
- Ahmed, Manzuriddin. "Kur'an'da Siyasi Kavramlar". Çev. Kazım Güleçyüz. *İslam'da Siyaset Düşüncesi* kitabının içinde. İnsan Yayınları, İstanbul, 1995.
- Aktaş, Faruk. *Kur'an'da Cehalet Kavramı*. Ekin Yayınları, İstanbul, 2001.
- Aktay, Yasin. "Giriş: Sosyolojinin Nesnesi Olarak Din". Der. Yasin Aktay - M. Emin Köktaş. *Din Sosyolojisi* kitabının içinde. Vadi Yayınları, 2. Basım, Konya, 1998.
- Altıkardeş, İsmet. *Din ve Sosyal Bütünleşme*. Rağbet Yayınları, İstanbul, 2004.
- Altıntaş, Ramazan. *Bütün Yönleriyle Cahiliyye*. Ribat Yayınları, Konya, tarihsiz.
- Arican, Musa Kazım. *Dini Tekelcilik -Din Felsefesi Açısından Bir Çözümleme-*. Eskiyeşi Yayınları, Ankara, 2013.
- Aron, Raymond. *Sosyolojik Düşüncenin Evreleri*. Çev. Korkmaz Alemdar, Bilgi Yayınları, 4. Basım, Ankara, 2000.
- Arslantürk, Zeki - Amman, M. Tayfun. *Sosyoloji -Kavramlar-Kurumlar-Süreçler-Teoriler*. Çamlıca Yayınları, 4. Basım, İstanbul, 2001.
- Ateş, Abdurrahman. *Kur'an'a Göre Dinde Zorlama ve Şiddet Sorunu*. Beyan Yayınları, İstanbul, 2002.
- Aydın, Mehmet. *Din Felsefesi*. İzmir İlahiyat Fakültesi Yayınları, 8. Basım, İzmir, 1999.
- Aydın, Mustafa. *İslam'ın Tarih Sosyolojisi - İlk Dönem İslam Toplumunun Şekillenışı*. Pınar Yayınları, 2. Basım, İstanbul, 2001.
- Aydınalp. Halil. "Sosyal Çatışma ve Din". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c.19, S.2, 2010, 187-215.

- Bahadır, Abdülkerim. *İnsanın Anlam Arayışı ve Din - Logoterapik Bir Araştırma*. İnsan Yayınları, İstanbul, 2002.
- Ba-Yunus, İlyas - Ahmed, Ferid. *İslam Sosyolojisi: Bir Giriş Denemesi*. Çev. Rıdvan Kaya. Bir Yayınları, İstanbul, 1986.
- Bayyigit, Mehmet (Ed.). *Kur'an Sosyolojisi Üzerine Denemeler*. Yediveren Yayınları, Konya, 2003.
- Beneton, Philippe. *Toplumsal Sınıflar*. Çev. Hüsni Dilli. İletişim Yayınları, İstanbul, 1991.
- Berger, Peter L. *Kutsal Şemsiye - Dinin Sosyolojik Teorisinin Ana Unsurları*. Çev. Ali Coşkun. Rağbet Yayınları, 2. Basım, İstanbul, 2000.
- Bilgin, Vejdi. *Sosyal Çözülme ve Din*. Etüt Yayınları, Samsun, 1997.
- Bulaç, Ali. "Modern Dünya İle Çatışma ve Uyumdan Modernite'yi Aşmaya". *Bilgi ve Hikmet Dergisi*, S.8, 1994.
- El-Cabiri, Muhammed Abid. *Arap-İslam Siyasal Akıl*. Çev. Vecdi Akyüz. Kitabevi Yayınları, 2. Basım, İstanbul, 2001.
- Canatan, Kadir. *İslam Sosyolojisi - Tarihsel ve Çağdaş Birikimin Değerlendirilmesi*. Beyan Yayınları, İstanbul, 2005.
- Candan, Abdulcelil. *Kur'an'da Hak-Batıl Mücadelesi*. 2 Kaynak Yayınları, Ankara, 2000.
- Capps, Walter H. "Toplum ve Din". *Din, Toplum ve Kültür - Din Sosyolojisi ve Antropolojisine Giriş* kitabının içinde. Çev. Ali Coşkun. İz Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- Cox, James L. *Kutsal İfade Etmek - Din Fenomenolojisine Giriş*. Çev. Fuat Aydın. İz Yayıncılık, İstanbul, 2004.
- Çelik, Nur Betül. *İdeolojinin Soykütüğü Marx ve İdeoloji*. Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 2005.
- Çelik, Celaleddin. *Kur'an'da Toplumsal Değişim*. İnsan Yayınları, İstanbul, 1996.
- Dönmezer, Sulhi. *Sosyoloji*. İ.İ.T.İ.A. Nihad Sayar-Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları, 7. Basım, İstanbul, 1978.
- Durmaz, Canan. *Çatışma Çözümü ve İslam*. Palet Yayınları, Konya, 2021.

- Düzgün, Şaban Ali. *Sosyal Teoloji - İnsanın Yeryüzü Serüveni*. Akçağ Yayınları, Ankara, 1999.
- Düzgün, Şaban Ali. *Din, Birey ve Toplum*. Akçağ Yayınları, Ankara, 1997.
- Fazlur Rahman. “Allah’ın Elçisi ve Mesajı”. Çev. Adil Çiftçi. *Allah’ın Elçisi ve Mesajı Makaleler I* kitabının içinde. Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 1997.
- Fazlur Rahman. *İslam*. Çev. Mehmet Dağ - Mehmet Aydın. Ankara Okulu Yayınları, 6. Basım, Ankara, 2000.
- Fazlur Rahman. “İslam ve Siyasi Aksiyon: Siyaset Dinin Hizmetinde”. Çev. Kazım Güleçyüz. *İslam’da Siyaset Düşüncesi* kitabının içinde. İnsan Yayınları, İstanbul, 1995.
- Fazlur Rahman. “İslam’da Başkaldırı Hukuku”. Çev. Adil Çiftçi. *Allah’ın Elçisi ve Mesajı Makaleler I* kitabının içinde. Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 1997.
- Fazlur Rahman. “Kur’an’ın Bazı Temel Ahlaki Kavramları”. Çev. Adil Çiftçi. *Allah’ın Elçisi ve Mesajı Makaleler I* kitabının içinde. Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 1997.
- Fichter, Joseph. *Sosyoloji Nedir?*. Çev. Nilgün Çelebi. Toplum Yayınları, Konya, Tarihsiz.
- Giddens, Anthony. *Sosyoloji*. Ayraç Yayınları, Ankara, 2000.
- Güler, İlhami. “Kur’an’da ‘Cihad’ın Teoloji-Politiği”. *Politik Teoloji Yazıları* kitabının içinde. Kitabiyat Yayınları, Ankara, 2002.
- Günay, Ünver. *Din Sosyolojisi*. İnsan Yayınları, 3. Basım, İstanbul, 2000.
- Güney, Salih. *Davranış Bilimleri*. Nobel Yayınları, 2. Basım, Ankara, 2000.
- Gökberk, Macit. *Felsefe Tarihi*. Remzi Kitabevi, 10. Basım, İstanbul, 1999.
- Gökçe, Orhan - N. Ata Atabey. *Davranış Bilimleri Ders Notları*. Ed. Orhan Gökçe. Dizgi Ofset, 2. Basım, Konya, 2003.
- İbn-i Haldun. *Mukaddime*. Çev. Halil Kendir. 2 Cilt. Yeni Şafak Kültür Armağanı, İstanbul, 2004.

- Hamid, T. Abdülkadir. *Mekke Döneminde Siyasi Düşünce Metodolojisi*. Çev. Vahdettin İnce. Ekin Yayınları, İstanbul, 2001.
- Hamidullah, Muhammed. *İslam Peygamberi*. Çev. Salih Tuğ. Yeni Şafak Kültür Armağanı, Ankara, 2003.
- Hilav, Selahattin. *Diyalektik Düşüncenin Tarihi*. Sosyal Yayınları, 3. Basım, İstanbul, 1997.
- İzutsu, Toshihiko. *Kur'an'da Dini ve Ahlaki Kavramlar*. Çev. Selahattin Ayaz. Pınar Yayınları, 2. Basım, İstanbul, 1991.
- Karip, Emin. *Çatışma Yönetimi*. PegemA Yayınları, 3. Basım, Ankara, 2003.
- Kayacan, Murat. *Kur'an'da Peygamberler ve Karşı Tavırlar*. Ekin Yayınları, İstanbul, 2004.
- Kehrer, Günter. "Din Sosyolojisi". Çev. M. Emin Köktaş, Der. Yasin Aktay - M. Emin Köktaş. *Din Sosyolojisi* kitabının içinde. Vadi Yayınları, 2. Basım, Konya, 1998.
- Kirman, Mehmet Ali. *Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü*. Rağbet Yayınları, İstanbul, 2004.
- Kızılçelik, Sezgin. *Sosyoloji Teorileri*. 2 Cilt. Yunus Emre Yayınları, 2. Basım, Konya, 1994.
- Kongar, Emre. *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*. Remzi Kitabevi, İstanbul, 1981.
- Korkmaz, Arif. "Kur'an Sosyolojisi: İki Yaklaşım". *ASEAD*, c.7, S.9, 2020, 158-183.
- Köktaş, M. Emin. *Türkiye'de Dini Hayat - İzmir Örneği*. İşaret Yayınları, İstanbul, 1993.
- Köseihal, Nurettin Şazi. *Sosyoloji Tarihi*. Remzi Kitabevi, 4. Basım, İstanbul, 1989.
- Marshall, Gordon. *Sosyoloji Sözlüğü*. Çev. Osman Akınhay. Derya Kömürcü, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 2003.
- Mardin, Şerif. *Din ve İdeoloji*. İletişim Yayınları, 12. Basım, İstanbul, 2003.
- Marx, Karl. *1844 İktisadi ve Felsefi El Yazmaları*. Çev. Ahmet Fethi. *Felsefe Yazıları - Karl Marx* kitabının içinde. Hil Yayınları, İstanbul, 2004.

- Marx, Karl. *Feuerbach Üzerine Tezler*. Çev. Ahmet Fethi. *Felsefe Yazıları - Karl Marx* kitabının içinde. Hil Yayınları, İstanbul, 2004.
- Marx, Karl - Engels, Friedrich. *Alman İdeolojisi Bölüm I*. Çev. Ahmet Fethi. *Felsefe Yazıları - Karl Marx* kitabının içinde. Hil Yayınları, İstanbul, 2004.
- Marx, Karl - Engels, Friedrich. “Din ve İdeoloji”. Çev. Mevlüde Ayyıldızoğlu. Der. Yasin Aktay - M. Emin Köktaş. *Din Sosyolojisi* kitabının içinde. Vadi Yayınları, 2. Basım, Konya, 1998.
- Marx, Karl - Engels, Friedrich. *Komünist Partisi Manifestosu*. Çev. Cenap Karakaya. Sosyal Yayınları, 2. Basım, İstanbul, 2003.
- Morris, Brian. *Din Üzerine Antropolojik İncelemeler*. Çev. Tayfun Atay. İmge Yayınları, Ankara, 2004.
- Mustafa, Nevin Abdulhalık. *İslam Düşüncesinde Muhalefet*. Çev. Vecdi Akyüz. Ayışığı Kitapları, İstanbul, 2001.
- Okumuş, Ejder. *Din ve Toplumsal Çatışma*. İnsan Yayınları, İstanbul, 2017.
- Okumuş, Ejder. *Meşruyet Ekseninde Din ve Devlet*. Pınar Yayınları, İstanbul, 2003.
- Okumuş, Ejder. *Kur'an'da Toplumsal Çöküş*. İnsan Yayınları, İstanbul, 1995.
- Özankaya, Özer. *Toplumbilim*. Cem Yayınları, 8. Basım, İstanbul, 1994.
- Özdeş, Talip. “Çatışma veya Uzlaşma -21.Yüzyıla Girerken Çoğulculuğa Kur'an Açısından Bir Bakış”. *Cumhuriyet Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü İnternet Dergisi*.
- Özsoy, Ömer. *Sünnetullah - Bir Kur'an İfadesinin Kavramlaşması*. Fecr Yayınevi, 2. Basım, Ankara, 1999.
- Öztürk, Mustafa. “Kur'an'a Göre 'Öteki'nin Konumu’”. *Kur'an'ı Kendi Tarihinde Okumak - Tefsirde Anakronizme Ret Yazıları* kitabının içinde. Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 2004.

- Paçacı, Mehmet. "Allah'ın Krallığı" Sendromu ve Günümüz Müslümanları". *Kur'an ve Ben Ne Kadar Tarihseliz?* kitabının içinde. Ankara Okulu Yayınları, 2. Basım, Ankara, 2002.
- Pazarbaşı, Erdoğan. *Kur'an ve Medeniyet - Doğuşu - Gelişimi - Çöküşü*. Pınar Yayınları, İstanbul, 1996.
- Poloma, Margaret M. *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*. Çev. Hayriye Erbaş. Gündoğan Yayınları, Ankara, 1993.
- Ruelland, Jacques G. *Kutsal Savaşlar Tarihi*. Çev. Teoman Tunçdoğan. İletişim Yayınları, İstanbul, 2004.
- Es-Sadr, Muhammed Bakır. *Kur'an Okulu*. Çev. Mehmet Yolcu. Fecr Yayınevi, 3. Basım, Ankara, 1996.
- Said, Cevdet. *Bireysel ve Toplumsal Değişmenin Yasaları*. İnsan Yayınları, 4. Basım, İstanbul, 1998.
- Sarmış, Mustafa. "Kur'an'da Toplumsal Çatışma". *Mütefekkir*, c.1, S.2, 2014, 123-151.
- Sarmış, Mustafa. *Kur'an'ın Tarihselliğinden Kur'an Sosyolojisine Geçiş*. Selçuk Üniversitesi, Yüksek Lisans Semineri, 2005.
- Sezen, Yümnü. *Sosyoloji Açısından Din*. Marmara Üniversitesi İlahiyat Vakfı Yayınları, 2. Basım, İstanbul, 1993.
- Sezen, Yümnü. *İslam'ın Sosyolojik Yorumu*. İz Yayınları, İstanbul, 2004.
- Sıddıki, Mazharuddin. *Kur'an'da Tarih Kavramı*. Çev. Süleyman Kalkan. Pınar Yayınları, İstanbul, 1982.
- Simmel, Georg. *Çatışma Fikri ve Modern Kültürde Çatışma*. Çev. Ahmet Aydoğan. İz Yayıncılık, İstanbul, 1999.
- Soylu, Ali. *Kur'an'da Servet Dağılımı*. Pınar Yayınları, İstanbul, 2003.
- Şentürk, Recep. *Yeni Din Sosyolojileri*. Gelenek Yayınları, İstanbul, 2004.
- Şeriati, Ali. *Dine Karşı Din*. Çev. Ali Aydın. Bilge Adam Yayınları, Van, 2005.
- Şimşek, M. Sait. *Kur'an'ın Ana Konuları*. Beyan Yayınları, 2. Basım, İstanbul, 2001.

- Taplamacıoğlu, Mehmet. *Din Sosyolojisi*. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1963.
- Tezcan, Mahmut. *Sosyolojiye Giriş "Temel Kavramlar"*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara, 1995.
- Thompson, Ian. *Odaktaki Sosyoloji - Din Sosyolojisine Giriş*. Çev. Bekir Zakir Çoban. Birey Yayınları, İstanbul, 2004.
- Vatandaş, Celaleddin. *Tevhid ve Değişim*. Pınar Yayınları, İstanbul, 1992.
- Wach, Joachim. "Dini Tecrübenin Toplulukta Tezahürü". *Odaktaki Sosyoloji - Din Sosyolojisine Giriş* kitabının içinde. Çev. Bekir Zakir Çoban. Birey Yayınları, İstanbul, 2004.
- Wach, Joachim. *Din Sosyolojisi*. Çev. Ünver Günay. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1985.
- Wuthnow, Robert J. "Din Sosyolojisi". *Din ve Modernlik - Toplum Bilim Yazıları I* kitabının içinde. Çev. Adil Çiftçi. Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 2002.
- Yaman, Ahmet. *İslam Devletler Hukukunda Savaş*. Beyan Yayınları, İstanbul, 1998.
- Yaran, Cafer Sadık. *Kötülük ve Teodise*. Vadi Yayınları, Ankara, 1997.
- Yıldırım, Esra. *El-İnfi'alat en-Nefsiyye fi Meşabidi Ehli'l-Cennet ve Ehli'n-Nar fi'l-Kur'an el-Kerim*. Al Mamoun Yayınları, Amman, 2022.
- Yılmaz, Hayati. *Toplumsal Dönüşümde Sunnet*. Rağbet Yayınları, İstanbul, 2004.
- Yolcu, Mehmet. *Kur'an'ın Zihniyeti Değiştirilmesi*. Denge Yayınları, 2. Basım, İstanbul, 2005.

Eskiyesi Yayınları: 163

NİZÂMÎ GENCEVÎ'DE MANEVÎ DEĞERLER

Dr. Lamiya MUSTAFAYEVA

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Nisan 2023

ISBN: 978-625-7673-76-1

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKLAR

- Aclûnî, İsmail b. Muhammed. *Keşfü'l-Hafâ ve Müzîlü'l-İlbâs*. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1988.
- Adler, Alfred. *İnsanı Tanıma Sanatı*. çev. Kamuran Şipal, İstanbul: Say Yayınları, 12. Basım, 2010.
- Ağamirov, Cahan. *İran Edebiyatşünaslığında Nizâmî Gencevî İrsinin Öyrenilmesi ve Tedqiqi*. Bakı: Azerbaycan Respublikası Tehsil Nazirliyi Gence Devlet Universiteti, 2015.
- Akbaba, Sırrı. "Eğitimde Motivasyon". *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* 12 (2012), 343-361.
- Akseki, Ahmet Hamdi. *Ahlak Dersleri*. Ankara: DİB Yayınları, 5. Basım, 2016.
- Akseki, Ahmet Hamdi. *İslam Dini*. Ankara: DİB Yayınları, 20. Basım, 1969.
- Alanka, Ömer – Cezik, Aslıhan. "Dijital Kibir: Sosyal Medyadaki Narsistik Ritüellere İlişkin Bir İnceleme". *TRT Akademi Dergisi* 1/2 (2016), 548-569.
- Araslı, Hemid. *Şairin Hayatı*. Bakı: Azernesr Matbaası, 1940.
- Araslı, Hemid. *Azerbaycan Edebiyatı Tarihi ve Problemleri*. Bakı: Gençlik Yayınları, 1998.
- Araslı, Nüşabe. *Nizâmî ve Türk Edebiyatı*. Bakı: Elm Neşriyatı, 1980.
- Axundov, Mirze Mehemed. *Şeyx Nizâmî*. Bakı: Zerdabi LTD MMC, 2017.
- Ay, Mehmet Emin. *Çocuklarımıza Allah'ı Nasıl Anlatalım*. İstanbul: Timaş Yayınları, 29. Basım, 2012.
- Aydın, Mehmet Zeki. *Ailede Ahlak Eğitimi*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2009.
- Aydın, Muhammed Şevki. "İslam Ahlak Eğitimi", *İslam Ahlaki Temel Konular Güncel Yorumlar*. ed. Muhammed Şevki Aydın, A. Hadi Adanalı. Ankara: DİB Yayınları, 2. Basım, 2015.
- Aydın, Cüneyd. "Kader İncancının Savunma Mekanizması ve Dini Başa Çıkma Kavramları Açısından Değerlendirilmesi". *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi* 18/35 (2019), 101-122.
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealti, Asırlar Boyu Tarihi Seyri İçinde Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealti, 2. Basım, 2011.

- Bayar, Volkan – Bayar, Saadet Aylin. “Erdemli İnsan Yetiştirme Modeli: Hacı Bektâş-ı Velî Felsefesinden Çağcıl Eğitim Sistemleri İçin Bazı Çıkarımlar”. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*. 5/9 (2014), 19-42.
- Bayhan, Pınar San – Artan İsmihan. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2012.
- Bayrak, Gülhanım. vd. *Ailede Cinsel Eğitim*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2011.
- Бертельс, Евгений. *Великий Азербайджанский Поэт Низами*. Баку: Издательство АзФАН, 1940.
- Bilgin, A. Azmi. “Yunus’un Sözü”. *Türk Dili Dergisi* 116/819 (2020), 30-34.
- Ceferov, Mamed Cefer. *Nizâmî, Xemse Motivleri Mikayıl Abdullayev Yaradıcılığında*. Bakı: İşiq Yayınları, 1990.
- Cebecioğlu, Ethem. *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*. İstanbul: Ağaç Kitapevi Yayınları, 5. Basım, 2009.
- Ceylan, İsa. *Pozitif Psikoloji Yaklaşımıyla Mümin İnsanın Kişilik Özellikleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- Cilacı, Osman. “Dua”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 9/530-535. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.
- Coşgun, Şengül. *Kültürlerarası İletişim Sürecinde Kalıp Düşüncelerin ve Önyargıların Rolü: “Antalya’da Yaşayan Güneydoğulular ile Antalya Yerlileri Arasındaki Kalıp Düşünceler ve Önyargılar*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2004.
- Cüceloğlu, Doğan. *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitapevi, 9. Basım, 1999.
- Çağlayan, Harun. “İnsan Onuru Bağlamında Sorumluluk Bilinci”. *E-Makalat Mezhep Araştırmaları Dergisi* 8/2 (2015), 97-120.
- Çağrıçı, Mustafa. “Kin”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 26/30-31. Ankara: TDV Yayınları, 2002.
- Çağrıçı, Mustafa. “Hased”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 16/378-380. İstanbul: TDV Yayınları, 1997.
- Çubukçu, İbrahim Agah. *İslam Felsefesinde Allah’ın Varlığının Delilleri*. Ankara: AÜİF Yayınları, 1967.
- Danışman, Şahin. *Montessori Yaklaşımına Genel Bir Bakış ve Eğitim Ortamının Düzenlenmesi*. *Eğitimde Politika Analizi Dergisi* 1/2 (2012), 85-113.

- Demir, Ömer. “Din Eğitiminde Bütüncül Dünya Görüşü Çerçevesinde Bütünsel Öğrenme” *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 10/1 (2015), 74-98.
- Demir, Ömer. “Felsefe ve Din Eğitimi İlişkinde Felsefi Kazanımlar”. *Ekev Akademi Dergisi* 19/64 (2015), 195-224.
- Develioğlu, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*. Ankara: Aydın Kitapevi Yayınları, 29. Basım, 2012.
- Dodurgalı, Abdurrahman. *Eğitim Sosyolojisi*. İstanbul: M.Ü.İ.F.V. Yayınları, 1995.
- Doğan, Mehmet. *Doğan Büyük Türkçe Sözlük*. Ankara: Yazar Yayınları, 23. Basım, 2011.
- Dorothy, Haskett, R. “Mitochondrial DNA and Human Evolution” (1987), by Rebecca Louise Cann, Mark Stoneking, and Allan Charles Wilson”. *Embryo Project Encyclopedia*, 2014/10.
- Duran, Volkan. “Değerler Eğitimi Açısından Ahlak ve Etik Kavramları İnsani Kalkınma Sürecinde Değerler Eğitimi”. *Karakter ve Değerler Eğitimi*. ed. Bayram Özer, Ankara: Pegem Yayınları, 2019.
- Dündar, Mahmut. *İlk Dönem İslami Eğitim-Öğretim Faaliyetleri*. İstanbul: İsrak Yayınları, 2011.
- Efendizade, Oktay. “Gence”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 14/17-20. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.
- Elimirzeyev, Xalid. *Nizâmî Gencevinin İnsan Konsepsiyası*. Bakı: Gençlik Yayınları, 2001.
- Eliyev, Rüstem M. *Nizâmî Gencevî*. çev. Cahangir V. Qehremanov. Bakı: Elm Neşriyatı, 1979.
- Erakkuş, Özgür. *Eğitim Kurumlarında Yönetici ve Öğretmenlerin Kişisel Gelişim Düzeylerindeki Artışı Öğrenci Verimliliğine Etkisi ve Bir Uygulama*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2004.
- Eroğlu, Susran Erkan. “Saldırganlık Davranışlarının Boyutları ve İlişkili Olduğu Faktörler: Lise ve Üniversite Öğrencileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 21 (2009), 205-221.
- Ersoy, Feride. “Sosyal Bilgiler Eğitiminde Değerler Ölçütü Olarak İtidal”. *Uluslararası İslam Eğitim Kongresi Bildiriler Kitabı*. İstanbul: Yekder Yayınları, 2019.

- Fazlıoğlu, İhsan. *Kendini Aramak*. İstanbul: Papersense Yayınları, 4. Baskım, 2015.
- Füzuli, Mehmed. *Eserleri Altı Cildde*. II Cilt. Bakı: Şerq Qerb Yayınları, 2005.
- Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Ahmed. *İhyau Ulümi'd-Din*. çev. Ahmet Serdaroğlu. II Cilt. İstanbul: Bedir Yayınevi.
- Gencevî, Nizâmî. *Divani Nizâmî Genceli, Türkçe (Azerbaycanca) Qesideler – Qezeller*. der. Eloğlu-Hüseyn Şerqi Soytürk. Bakı: Nurlar Neşriyatı, 2006.
- Gencevî, Nizâmî. *Sirler Xezinesi*. çev. Süleyman Rüstem. Bakı: Azerbaycan Devlet Neşriyatı, 1953.
- Gencevî, Nizâmî. *Sirler Xezinesi*. Bakı: Lider Neşriyatı, 2004.
- Gencevî, Nizâmî. *Xosrov ve Şirin*. çev. Resul Rza. Bakı: Azerbaycan SSR Elmler Akademisi, 1962.
- Gencevî, Nizâmî. *Xosrov ve Şirin*. çev. Resul Rza. Bakı: Lider Neşriyatı, 2004.
- Gencevî, Nizâmî. *İsgendername (Şerefname)*. çev. Abdulla Şaiq. Bakı: Lider Neşriyat, 2004.
- Gencevî, Nizâmî. *İsgendername (İqbalname)*. çev. Mikayıl Rzaquluzade. Bakı: Lider Neşriyat, 2004.
- Gencevî, Nizâmî. *İsgendername (Şerefname, İqbalname)*. çev. Abdulla Şaiq-Mikayıl Rzaquluzade. Bakı: Yazıçı Neşriyat, 1982.
- Gencevî, Nizâmî. *Leyli ve Mecnun*. çev. Semed Vurğun. Bakı: Lider Neşriyat, 2004.
- Genceli, Nizâmî. *Leyla ile Mecnun*. çev. M. Faruk Gürtünca. İstanbul: Ülkü Matbaası, 1966.
- Gencevî, Nizâmî. *Lirika*. der. Xelil Yusifli. Bakı: Lider Neşriyatı, 2004.
- Gencevî, Nizâmî. *Yeddi Gözel*. çev. Memmed Rahim. Bakı: Lider Neşriyat, 2004.
- Gencevî, Nizâmî. *Lirika*. çev. Mübariz Elizade. Bakı: Elm Neşriyatı, 1983.
- Gencevî, Nizâmî. *Poemalar*. der. Şemistan Mikayilov-S. E. Rüstemova-Asya Bekirova. Bakı: Maarif Neşriyatı, 1985.
- Genç, Turan. "Toplumsal İşbölümü". *Eğitim ve Bilim Dergisi* 15 (1991), 48-56.

- Göcen Gülüşan. *Şükür ve Psikolojik İyi Olma Arasındaki İlişki Üzerine Bir Alan Araştırması*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2012.
- Güllü, İzzet. “Psikoanaliz Yazıları; Narsisim, Kibir, Kendini Beğenme İleti ve İlacı”. Erişim 29 Nisan 2020.
https://www.tavsiyeediyorum.com/makale_4251.htm.
- Gülçin. *Lirika Nizâmî Gencevî*. Bakı: Gençlik Yayınevi, 1980.
- Gümüşhânevî, Ahmed Ziyâeddin. *Râmûzü'l-ehâdiş*. III Cilt. İstanbul 1275/1859.
- Gündüz, Turgay. *İslam Gençlik ve Din Eğitimi*. Bursa: Düşünce Yayınları, 1. Basım, 2002.
- Gündüz, Turgay. *Kur'an'da Korku Motifi, İnzar Kavramına Eğitimbilimsel Yaklaşım*. İstanbul: Düşünce Kitapevi, 2004.
- Gürses, İbrahim. “Önyargının Nedenleri”. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14/1 (2005), 143-160.
- Gürses, İbrahim – Kılavuz, Mehmet Akif. “Kuşakların Ahlaki Değerleri Birlikte Öğrenmesi: Kohlberg’in Ahlaki Gelişim Kuramı Açısından Bir Değerlendirme”. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 25/1 (2016), 97-117.
- Hökekleli, Hayati. *Ailede, Okulda, Toplumda Değerler Psikolojisi ve Eğitimi*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2011.
- Hökekleli, Hayati. *Psikoloji, Din ve Eğitim Yönüyle İnsani Değerler*. İstanbul: Dem Yayınları, 2013.
- İbn Arabi. *İlahi Aşk*. çev. Mahmut Kanık. İstanbul: İnsan Yayınları, 10. Basım, 2005.
- İbn Hazım. *El-Fasl, Dinler ve Mezhepler Tarihi*. çev. Halil İbrahim Bulut. III Cilt. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurulu Başkanlığı, 2017.
- İsen, Mustafa vd. *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*. ed. Mustafa İsen. Ankara: Grafiker Yayınları, 2009.
- Jungi Carl Gustav. *Keşfedilmemiş Benlik*. çev. Canan Ener Silay, İstanbul: İlhan Yayınevi, 1999.
- Kağıtçıbaşı, Çiğdem - Cemalcılar, Zeynep. *Dünden Bu Güne İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Geçiş*. İstanbul: Evrim Yayınevi, 16. Basım, 2014.
- Kanar, Mehmet. “Nizâmî Gencevî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 33/183-185. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.

- Kazıcı, Ziya. “Ahilik”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 1/540-542. İstanbul: TDV Yayınları, 1988.
- Kaya, Alim - Bozkurt, Binaz. “Kadercilik Eğitimi ile Özyeterlik İnancı ve Savunma Mekanizmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. *Ege Eğitim Dergisi* 18/1 (2017), 124-145.
- Kemikli, Bilal. *Şiir ve İrfan*. İstanbul: Kitapevi Yayınları, 2017.
- Kerimli, Teymur. *Nizâmî ve Tarix*. Bakı: Elm Yayınları, 2002.
- Kınalızade, Ali Efendi. *Ahlak, Ahlak-i Alai*. ed. Hüseyin Algül. İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser.
- Kılavuz, Mehmet Akif. “Anne Baba Örnek Davranışlarının Çocukların ve Ergenlerin Dini Kişiliğinin Oluşumuna Etkileri”. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14/2 (2005), 41-58.
- Kılavuz, Mehmet Akif. *Yaşlanma Dönemi Din Eğitimi*. Bursa: Arasta Yayınları, 2003.
- Kılavuz, Mehmet Akif. *Kuşaklararası Din Eğitimi*. İstanbul: Düşünce Yayınevi, 1. Basım, 2011.
- Kınter, Nurten. *Benlik Saygısı ve Dindarlık İlişkisi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008.
- Korkmazgöz, Rıza. “Değerler Eğitiminin İnanç sistemi Açısından Değerlendirilmesi”. *Karakter ve Değerler Eğitimi* ed. Bayram Özer. Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2019.
- Köprülü, Fuad. *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*. Ankara: Akçağ Yayınları, 11. Basım, 2009.
- Kuşçu, Özden. vd. “Montessori Eğitiminin Çocuklarda Sorumluluk Alma, Sırasını Bekleme, Başladığı İş Bitirme Becerisine Etkisinin Değerlendirilmesi”. *Değerler Eğitimi Dergisi* 12/27 (2014), 307-322.
- Lillard, Paula Polk. *İlk ve Ortaokulda Montessori Eğitimi*. çev. Okhan Gündüz. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2014.
- Malkoç, Asude-Erginsoy, Devrim. “Rekabetçi Tutum, Bilişsel Çarpıtmalar ve Çok Boyutlu Kıskançlık”. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi* 28 (2012), 1-14.
- Manafov, Rafiz. *John Hick’in Din Felsefesinde Kötülük Problemi*. Ankara: Elis Yayınları, 2. Basım, 2007.
- Maslow, Abraham. *İnsan Olmanın Psikolojisi*. çev. Okhan Gündüz. İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık, 2001.

- Meydan, Hasan. *Din Eğitiminde Manevi Boyut*. İstanbul: Dem Yayınları, 2015.
- Mogilner, Cassie – Michael, I Norton. “Time, Money and Happiness”. *Current Opinion in Psychology* 10 (2016), 12-16.
- Montessori, Maria. *Emici Zihin*. çev: Okhan Gündüz. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2015.
- Musayev, İslam. “Ortaokul Öğrencilerinin Olumlu ve Olumsuz Davranışlara İlişkin Görüşleri”. *Akademik Bakış Dergisi* 46 (2014), 1-12.
- Müctebâî, Fetullâh vd., “Hâfız-i Şîrâzî Kimdir?”. çev. Çetin Kaska. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi* 19/2 (2019), 515-548.
- Necefzade, Azizağa. “Nizâmî Gencevînin Yaradıcılığında Bilinçizm”. *Nizâmî Gencevî- 870 (Meqaleler Toplusı)*. ed. Roza Eyvazova. Bakı: Elm ve Tehsil, 2012.
- Önal, Şenay Hayta. *Bir Sorumluluk Eğitim Programının Lise Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Sorumluluk Düzeylerine Etkisi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005.
- Özdemir, Metin. *İlahi Adalet ve Rahmet Penceresinden Kötülük ve Musibetler*. Ankara: DİB Yayınları, 2013.
- Peker, Hüseyin. *Din ve Ahlak Eğitimi Psikolojik ve Metodik Esaslar*. Samsun: Aksi Seda Matbaası, 2. Basım, 1998.
- Polater, Kadir. “Kur’an Açısından Kibir Sorunu ve Sonuçları”. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 17/1 (2013), 63-88.
- Post, Stephen G. “It’s good to be good: 2011 Fifth annual scientific report on health, Happiness and Helping Others”. *International Journal of Person Centered Medicine* 1/4 (2011), 814-829.
- Qocayev, Memmed. *Nizâmînin İnsan Felsefesi*. Bakı: Mütârcim Yayınları, 2. Basım, 2012.
- Quluzade, Mirzağa Y. *Nizâmî Gencevî, Hayatı ve Yaradıcılığı*. Bakı: Azərbaycan SSR Elmler Akademisi Neşriyatı, 1953.
- Resultzade, Mehmed Emin. *Azerbaycan Şairi Nizâmî*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1951.
- Resultzade, Memmed Emin. *Azerbaycan Şairi Nizâmî*. Bakı: Azərbaycan Devlet Neşriyatı, 1991.
- Rüstemova, Azade. *Nizâmî Gencevî, Hayatı ve Sanatı*. Bakı: Elm Neşriyatı, 1979.

- Sadıgov, Dilber. *Nizâmî Gencevî Eserlerinde Eğitimin İncelenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Sağlam, İsmail. *Çocuk ve İbadet, 7-14 Yaş Dönemi İbadet Eğitimi Üzerine Bir Araştırma*. Bursa: Düşünce Yayınları, 2003.
- Seferli, Elyar. vd. *Nizâmî Gencevî, Azerbaycanca Yazdığı Divan*. Bakı: İqra Neşriyatı, 2013.
- Senâî, *Hadîkatü'l-hakîka*. nşr. Müderris-i Razavî. Tahran: 1368.
- Senemoğlu, Nuray. *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Pegem Akademi, 18. Basım, 2010.
- Soykan, Çiğdem. “Öfke ve Öfke Yönetimi”. *Kriz Dergisi* 11/2 (2003), 19-27.
- Soysaldı, Mehmet. “Kalbin Manevi Hastalıklarından Yalan ve Korunma Yolları”. *Tasavvuf: İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi* 15 (2005), 89-105.
- Sultanzade, Hidayet Vahdet - Nağısoylu, Muhsin. *Nizâmî İnciler*. çev. Orhan Tan. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 1991.
- Süleymanova, Naile. “Tarihi Süreçte Azerbaycan’da Ahilik ve Ahiler”. *Ahilik Uluslararası Sempozyumu*. ed. Ali Çavuşoğlu. Kayseri: Kayseri Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği, 2011.
- Şanver, Mehmet. *Kur’an’da Tebliğ ve Eğitim Psikolojisi*. İstanbul: Pınar Yayınları, 2. Basım, 2004.
- Şener, İbrahim - Yıldız, Alim. *Türk İslam Edebiyatı*. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2008.
- Şenol, Recai. (der.). *Dünyada İz Bırakan İnsanlardan Geçmişten Günümüze Özdeyişler Hazinesi*. İstanbul: Yalın Yayıncılık, 2013.
- Şeriati, Ali. *İnsanın Dört Zindanı*, İstanbul: İşaret Yayınları, 5. Basım, 1997.
- Şeriati, Ali. *Kendini Bilmek*, Ankara: Endişe Yayınları, 1990.
- Şeybânî, Muhammed b. Hasan. *el-Câmî’u’s-şâğîr*. Beyrut: 1406/1986.
- Şişman, Mehmet. *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2006.
- Tezcan, Mahmut. *Türklerle İlgili Stereotipler (Kalıp Yargılar) ve Türk Değerleri Üzerine Bir Deneme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 1974.
- Tuna, Ezgi. “Haset ve Kıskançlığın Tanımlanması ve Klinik Görünümü”. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 58/2 (2018), 1751-1767.

- Uludağ, Süleyman. “Muhabbet”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 30/388-389. İstanbul: TDV Yayınları, 2005.
- Xalısbeyli, Tağı. *Nizâmî Gencevî ve Azərbaycan Qaynaqları*. Bakı: Azərbaycan Devlet Neşriyatı, 1991.
- Xelilov, Penah. “Nizâmî Əsərlərində Türklük”. *Nizâmî Gencevî,- 870 (Məqələlər Toplusu)*. ed. Roza Eyvazova. Bakı: Elm və Tehsil, 2012.
- Yıldırım, Ali - Şimşek, Hasan. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 9. Basım, 2013.
- Yıldırım, Zeki. “Enbiya, 30 Ekseninde Evrenin Oluşumu”. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 39 (2013), 47-76.
- Yılmaz, Nazife. “Sosyal Risk Faktörü Olarak Kur’an’da Münafıkların Durumu”. *Journal Of Analytic Divinity International Refereed Journal* 4/1 (2020), 287-299.
- Yılmaz, Saim. “Nizâmî Gencevî’de Adaleli Yönetici İdeası”. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* 8/18 (2010), 201-210.
- Yılmaz, Saim. *Nizâmî Gencevî’de Değer Problemi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1995.
- Yusifov, Mübariz. *Nizâmîde Azərbaycançılıq*. Bakı: Elm və Tehsil Yayınları, 2012.
- Yüksel, Azmi-Yılmaz, Lütfi. *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*. Ankara: Birleşik Yayınları, 1993.
- Zamanov, Nadir. *Nizâmî Poeziyası ve Tesviri Sanat*. Bakı: Elm Neşriyatı, 1981.
- Dahi Azərbaycan Şairi və Mütəfəkkiri Nizâmî Gencevî’nin 870 illik Yubileyinin Keçirilməsi Haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Serencamı, Bakı Şehəri, (23 Dekabr 2011).
- https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160106_vert_fut_ijilik (Erişim 16 Ağustos 2020)
- http://ganca.org/index.php?option=com_content&view=article&id=58:eyx-Nizâmînin_mzar&catid=40:Nizâmî-gncvi&Itemid=3 (Erişim 22 Kasım 2019).

Eskiyei Yayınları: 164

METAFİZİK VE NEDENSELLİK

-Hikmetü'l-'Ayn Geleneği-

Zeynelabidin HÜSEYİNİ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak

FCR

Editör

Doç.Dr. Yasın APAYDIN

Baskı ve Cilt

NY MATBAACILIK YAYINCILIK

KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Nisan 2023

ISBN: 978-625-7673-75-4

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1

Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Acar, Rahim: "Metodolojik Tabiatçılık Tartışmaları Bağlamında Gazzâlî'nin Tabii Nedensellik Eleştirisi", *Din ve Felsefe Araştırmaları*, 5/1 (2022), s. 74-91.
- Alper, Ömer Mahir: "VII/XIII. Yüzyılda İbn Sinâcı Gelenek: Tenkit ve Terkip Arasında", *Uluslararası 13. Yüzyılda Felsefe Sempozyumu Bildirileri* içinde, Ed. Murat Demirkol-Enes Kala, Ankara, 2014, s. 17-26.
- Alper, Ömer Mahir: "Akledileni Akletmek: İslâm Mantık Geleneğinde İkinci Akledilirler'in Yorumu ve Osmanlı'da Alımlanması Üzerine Bir İnceleme" *Nazarîyat: İslâm Felsefe ve Bilim Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1/2 (2015), s. 36-68.
- Alper, Ömer Mahir: *Varlık ve İnsan: Kemalpaşazâde Bağlamında Bir Tasavvurun Yeniden İnşası*, İstanbul, Klasik Yayınları, 2010.
- Alper, Ömer Mahir: "Mahiyetin Mec'ûliyeti' Bağlamında Kemalpaşazâde'nin Cürcânî Eleştirisi", *İslâm Düşüncesinde Süreklilik ve Değişim: Seyyid Şerif Cürcanî Örneği* içinde, Ed. M. Cüneyt Kaya, İstanbul, Klasik Yayınları, 2015, s. 197-226.
- Altaş, Eşref: *Fahreddin er-Râzî'nin İbn Sînâ Yorumu ve Eleştirisi*, İstanbul, İz Yayıncılık, 2009.
- Altaş, Eşref: "Fârâbî'den Beyzâvî'ye Umûr-ı Âmme Kavramının Gelişimi, Dönüşümü ve Beyzâvî'nin Tercihleri", *İslâm İlim ve Düşünce Geleneğinde Kâdî Beyzâvî* içinde, İstanbul, İSAM Yayınları, 2017, s. 153-212.
- Apaydın, Yasin: *Metafizik'in Meselesini Temellendirmek: Tecrid Geleneği Bağlamında Umur-ı Âmme Sorunu*, İstanbul, Endülüs Yayınları, 2019.
- Apaydın, Yasin: "Çerkeşyâzâde Mehmed Tevfik Efendi'nin Mâhiyetin Mec'ûliyeti Meselesine Dair Risâlesi", *Tabkik İslami İlimler Araştırma ve Neşir Dergisi*, 2 (1) 2019, s. 1-30.
- Apaydın, Yasin & Musakhanov, Orhan: *Kelâm ile Tasavvuf Arasında Bahâeddinzâde ve Kader Anlayışı*, İstanbul, Endülüs Yayınları, 2021.

- Âmirî: “et-Takrîr li evcehi’t-Takrîr”, *Resâil-i Ebi’l-Hasan Âmirî* içinde, thk. Sahbân Halifât, Tahran, Merkez Neşr-i Dânişgahi, 1375.
- Âmirî: “İnkâzu’l-beşer mine’l-cebri ve’l-kader”, *Resâil-i Ebi’l-Hasan Âmirî* içinde, thk. Sahbân Halifât, Tahran, Merkez Neşr-i Dânişgahi, 1375.
- Arıcı, Mustakim: *Fahreddin Râzî Sonrası Metafizik Düşünce: Kâtibi Örneği*, İstanbul, Klasik Yayınları, 2015.
- Arıcı, Mustakim: “Gelenek Oluşturan Bir Felsefe Klasiği Olarak Hikmetü’l-Ayn ve Etkileri”, *Uluslararası 13. Yüzyılda Felsefe Sempozyumu Bildirileri* içinde, Ed. Murat Demirkol-Enes Kala, Ankara, YBÜY, 2014, s. 332-349.
- Arıcı, Mustakim: “Âlim ve Filozof: Kutbuddîn Şîrâzî”, *Doğudan Batıya Düşüncenin Serüveni* içinde, Ed. Bayram Ali Çetinkaya, İstanbul, İnsan Yayınları, c. 6, 2015, s. 961-977.
- Aristoteles: *Metafizik*, çev. Y. Gurur Sev, İstanbul, Pinhan Yayıncılık, 2015.
- Arslan, M.Fatih: “Celâlüddîn ed-Devvânî’nin Varlık Felsefesi”, *Basılmamış Doktora Tezi* İstanbul, İstanbul Üniversitesi SBE, 2015.
- el-Attâr, Hasan: *Risâle fi mec’ûliyeti’l-mâbiyyât*, thk. Muhammed Abdülkâdir v.d, Dârü’l-İhsân, Kâhire, 2019.
- Aydın, Hasan: *Eski Yunan’dan İslâm’ın Klasik Çağına Neden Kavramı ve Nedensellik Sorunu*, İstanbul, Bilim ve Gelecek Kitaplığı, 2009.
- Ayten, İ. Halil: “Kutbuddîn-i Şîrâzî’nin Şerhu Hikmetü’l-‘ayn Adlı Eserinin Tahkik ve İncelemesi”, *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul, Marmara Üniversitesi SBE, 2019.
- Baga, M. Sami: “Mu‘tezilî Bir Kelâmcının Gözünden Filozofların Yaratma Görüşü: İbnü’l-Melâhimî’nin Eleştirileri”, *Anemon: Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2021), s. 95-103.
- Baga, M. Sami: *İslâm Felsefesinde Cisim Teorisi: Hikmetü’l-‘ayn Geleneği*, İstanbul, İSAM Yayınları, 2020.
- Behmenyâr, İbn Merzubân: *et-Tahsîl*, Ed. Murtaza Mutahharî, Dânişgâh-ı Tahran, Tahran, 1997.

- Benevich, Fedor: “The Essence-Existence Distinction: Four Elements of the Post-Avicennian Metaphysical Dispute (11-13th Centuries)”, *Oriens*, 45 (2017), s. 203-258.
- Bertolacci, Amos: “The Doctrine of Material and Formal Causality in the *Ilâhiyyât* of Avicenna’s *Kitâb al-Şifâ*”, *Quaestio*, 2 (2002), s. 125-154.
- Cürcânî, S. Şerif: *Risâle fi’l-ğaraz ve’l-ğâye*, Süleymaniye Ktp. , Darü’l-Mesnevî 512.
- Cürcânî, S. Şerif: *et-Ta’rifât*, Mağrib, ed-Dâru’l-beyzâ, 2006.
- Cürcânî, S. Şerif: *Hâşiye alâ Şerhi Hikmeti’l-ayn*, Kazan, Tipolotografya İmparatorskago Universiteta, 1904.
- Cürcânî, S. Şerif: *Şerhu’l-Mevâkıf*, çev. Ömer Türker, İstanbul, TYEKBY, 2015.
- Çankı, M.Nâmık: “Cause”, *Büyük Felsefe Lüğati*, İstanbul, Cumhuriyet Matbaası, c.1, 1954, s. 338-345.
- Demirkol, Murat: “Kâtibi ve Tüsi’de Tanrı’nın Varlığını Zincirlemenin İptali Yoluyla İspatlama”, *Kelam Araştırmaları Dergisi [Kader]*, 9/2 (2011), s. 92-129.
- Ebherî: *Zübdetü’l-hakâik*, Süleymaniye Ktp. , Murat Molla 1107.
- Ebherî: *Tenzîlu’l-efkâr fi ta’dili’l-esrâr*, Süleymaniye Ktp. , Koca Ragıp Paşa 824.
- Ebherî: *Telhisü’l-hakâik*, Süleymaniye Ktp. , Murat Molla 1107.
- Ebherî: *Zübdetü’l-esrâr*, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi 925.
- Ebherî: *Keşfü’l-hakâik fi tahriri’d-dekâik*, thk. Hüseyin Sarioğlu, İstanbul, Çantay Kitabevi, 1998.
- Ebherî: *Unvânü’l-hâk ve burhânü’s-sıdk*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 3134.
- Ebherî: *Beyânü’l-esrâr*, Süleymaniye Ktp. , Murat Molla 1107.
- Ebherî: *Merâsîdü’l-mekâsîd*, Süleymaniye Ktp. , Koca Ragıp Paşa 826.
- Ebü’l-Berekât: *Kitabü’l-mu’teber fi’l-hikme*, thk. Yusuf Mahmud, Doha, Dâru’l-Hikme, 2012.
- Erdem, Engin: *Varlıktan Tanrı’ya İbn Sînâ’nın Metafizik Delili*, İstanbul, Endülüs Yayınları, 2016.
- Fârâbî: *es-Siyâsetü’l-medeniyye: Mebâdi’ül-mevcûdât*, çev. , Mehmet S. Aydın v.d., İstanbul, Büyüyenay Yayınları, 2012.

- Fârâbî: *el-Medînetü'l-fâzıla*, çev. Yaşar Aydınli, İstanbul, Litera Yayıncılık, 2018.
- Gazzâlî: *Mî yâru'l-ilm: İlmin Ölçütü*, çev. Hasan Hacak & Ali Durusoy, İstanbul, TYEKBY, 2013.
- Gazzâlî: *Makâsıdu'l-Felâsife*, thk. Ahmed Ferîd el-Mezîdî, Beyrut, Darü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2008.
- Gazzâlî: *Tehâfütü'l-Felâsife*, çev. Mahmut Kaya-Hüseyin Sarioğlu, İstanbul, TYEKBY, 2014.
- Gazzâlî: *el-İktisâd fi'l-itikâd*, thk. Enes Muhammed & Adnan eş-Şerefi, Cidde, Dârü'l-Minhâc, 2012.
- Görgün, Tahsin: "Mâhiyet", *DİA*, İstanbul, İSAM Yayınları, c. 27, 2013, s. 336-338.
- Hafri, Şemsüddîn: *Sevâdü'l-ayn fi hikmeti'l'-ayn: (havâşî ber şerh Hikmetü'l'-ayn Mirek Buhari)*, Meşhed, Bünyâd-ı Pejûheşha-yı İslâmi, 1392.
- Haydarî, Kemal: *Şerhu Nihâyeti'l-bikme*, Beyrut, Müessesetü'l-Hüdâ, 2013.
- Hillî: *İzâhu'l-Makâsıd min hikmeti 'Ayni'l-kavâid*, nşr. Ali Nâki Münzevî, Tahran, Çaphâne-i Dânişgâh, 1959.
- Hillî: *Keşfü'l-murâd fi şerhi Tecridi'l-i'tikâd*, thk. Hasanzâde Âmulî, Kum, Müessesetü'l-neşri'l-İslâmi, 1432.
- Hillî: *el-Esrâru'l-hâfiyye fi'l'-ulûmi'l-akliyye*, thk. Merkezu'l'-ulûm ve's-sekâfeti'l-İslâmiyye, Kum, Müesseeti'l-Büstân, 1387.
- İbn Mübârekşâh: *Şerhu Hikmeti'l'-ayn*, nşr. Cafer Zâhidî, Meşhed, Müessese-i Çâb ve İntişârât ve Girâfîk Dânişgâh-i Firdevsî, 1355.
- İbn Mübârekşâh: *Levâmî'u'l-envâr fi şerhi Tevâli'i'l-envâr*, Topkapı Sarayı Üçüncü Ahmed Kütüphanesi 1750.
- İbn Mübârekşâh: *Şerhu'l-Hidâyeti'l-bikme*, Süleymaniye Ktp. , Laleli 2536.
- İbn Sinâ: *Kitâbu'ş-Şifa: Fizik*, çev. Muhittin Macit & Ferruh Özpilavcı, İstanbul, Litera Yayıncılık, 2004.
- İbn Sinâ: *Kitâbu'ş-Şifa: Metafizik*, çev. Ekrem Demirli & Ömer Türker, İstanbul, Litera Yayıncılık, 2004.
- İbn Sinâ: *Kitâbu'l-Hidâye*, nşr. Muhammed Abduh, Kahire, Külliyyetü Dâri'l-Ulûm, 1974.

- İbn Sinâ: *et-Ta'likât*, thk. Seyyid Hüseyin Museviyân, Tahran, Müessesese-i Pejûheş-i Hikmet ve Felsefe-i İnan, 1391.
- İbn Sinâ: *el-Hikmetü'l-arûziyye*, thk. Muhsin Salih, Beyrut, Dârü'l-Hâdî, 2007.
- İbn Sinâ: *el-Mebde' ve'l-meâd*, thk. A. Nûrânî, Tahrân, Muessesese-i Mutâl'ât-i İslâmî, 1363.
- İbn Sinâ: *Kitâbü'l-Hudûd*, Livre Des Definitions, nşr. A. M. Goichon, Kahire, Publications de l'Institut Français d'Archeologie Orientale du Caire, 1963.
- İbn Kemmûne: *Şerhu't-telvîhâti'l-levhiyye ve'l-arşîyye*, thk. Necefkulî Habîbî, Mirâs Mektûb, Tahran, 2012.
- İbrahim, Bilal: "Causing an Essence: Notes on the Concept of Ja'l al-Mâhiyyâ from Fakhr al-Dîn al-Râzî to Mullâ Sadrâ", *Philosophy Theology in Islam: Later Ash'arism East and West*, Ed: Ayman Shihadeh& Jan Thiele, Leiden, Brill, 2020, s. 156-194.
- Kâdî Abdülcebbar: *el-Muğnî fi ebvâbi't-Tevhid ve'l-adl*, thk. Tevfik et-Tâvil & Sâid Zâyed, Kâhire, el-Müessesetü'l-Mısıriyyetü'l-Âmme, 1964.
- Kâdî Mir Meybûdî: *'Ale'l-Hidâye*, Dersâadet, Arif Efendi Matbaası, 1321.
- Kara Halil: *Haşiye ala Şerhi Hikmeti'l-ayn*, Süleymaniye Ktp. , Nuruosmaniye 2668.
- Kara, Richardson: "Avicenna's Conception of the Efficient Cause", *Journal for The History of Philosophy*, 21/2 (2013), s. 220-239.
- Karlığa, H. Bekir: "Muhammed b. Mübârekşah", *DİA*, İstanbul, İSAM Yayınları, c. 30, 2020, s. 556-557.
- Kaya, Mahmut: "Sûret", *DİA*, İstanbul, İSAM Yayınları, c. 37, 2009, s. 539-540.
- Kaya, Mahmut: "Madde", *DİA*, İstanbul, İSAM Yayınları, c. 27, 2003, s. 302-304.
- Kaya, Mahmut: "Sudûr", *DİA*, İstanbul, İSAM Yayınları, c. 37, 2009, s. 467-468.
- Kaya, Mahmut: "Revâkiyyûn", *DİA*, İstanbul, İSAM Yayınları, c. 35, 2008, s. 24-26.

- Kaya, M. Cüneyt: "Cause and Effect", *The Oxford Encyclopedia of Philosophy, Science and Technology in Islam*, Ed. İbrahim Kalın, Oxford University Press, 2014.
- Kaya, M. Cüneyt: *Varlık ve İmkân: Aristoteles'ten İbn Sinâ'ya İmkânın Tarihi*, İstanbul, Klasik Yayınları, 2011.
- Kaya, Veysel: *İbn Sinâ'nın Kelâmâ Etkisi*, Ankara, Otto Yayınları, 2015.
- Kaya, Veysel: "Alemin Ezeliliği Tartışmalarında Hocazade'nin Yeri", *Uluslararası Hocazâde Sempozyumu*, Ed. Tevfik Yücedoğru v.d, Bursa, Bursa BBY, 2011, s. 253-268
- Kâtibî: *Hikmetü'l-'ayn*, thk. Abbas Sadri, Tahran, Encümen-i Âsâr ve Mefâhir-i Ferhengi, 2005.
- Kâtibî: *Es'iletü Kâtibî 'ani'l-Meâlim li-Fahreddin er-Râzî ma'a te'âliki İbn Kemmûne*, thk Sabine Schmidtke & Reza Pouravady, Tahran, Müessesesi-i Hikmet ve Felsefe, 1376.
- Kâtibî: *el-Mufassal fî şerhi'l-Muhassal*, thk. Abdülcabbâr Ebû Senîne & Muhammed Ekrem Ebû Ğuş, Amman, Aslein Studies Publication&Kelâm Research Media, 2018.
- Kâtibî: *el-Münassas fî şerhi'l-Mülabbhas*, Süleymaniye Ktp. , Şehit Ali Paşa 1680.
- Kâtibî: *Mübâhasât beyne't-Tûsî ve'l-Kâtibî, Ecvibetü'l-mesâili'n-Nasriyye* içinde, nşr. Andullah Nurânî, Tahran, Pejûheşgâh-i Ulûm-i İnsânî ve Mütâlaât-i Ferhengî, 1373.
- Kehhâle, Ömer Rıza: *Mu'cemü'l-Müellifin*, Beyrut Mektebetü'l-Müsennâ, 1957.
- Kefevî, Ebû'l-Bekâ: *el-Külliyât*, thk. Adnan Derviş & Muhammed el-Mısrî, Şam, Müessesetü'r-Risâle, 2012.
- Kemalpaşazâde: *Risâle fî tekaddümi'l-'illeti't-tâmmeti ale'l-ma'lûl, Mecmûu resâili'l-allâme İbn Kemalpaşa* içinde, thk. Hamza el-Bekrî, İstanbul, Darü'l-Lübâb, 2018.
- Kemalpaşazâde: *Risâle fî tahkiki'l-Murâdi'l-Kâilin bi-Enne Vâcib Teâla Mûcibü'n-biz-zât, Mecmûu resâili'l-allâme İbn Kemalpaşa* içinde, thk. Hamza el-Bekrî, İstanbul, Darü'l-Lübâb, 2018.
- Kılıç, M. Fatih: *Ebheri'de Tanrı-Âlem İlişkisi*, İstanbul, Önsöz Yayıncılık, 2019.

- Kılıç, M. Fatih: *İbn Sînâ'nın Sebeplik Teorisi*, Ankara, Elis Yayınları, 2021.
- Kılıç, M. Fatih: "İbn Sînâ'dan Ebherî'ye Tam İlet-Nakıs İlet Ayırımı Ortaya Çıkışı, *Nazariyat İslam Felsefe ve Bilim Araştırmaları Dergisi*, 4/1 (2017), s. 69-90.
- Kılıç, M. Fatih: "İbn Sînâ'nın Hudûs Yorumu", *Beytulhikme: An International Journal of Philosophy*, 1/2 (2011), s. 104-132.
- Kılıç, M. Fatih: "İbn Sînâ Felsefesinde Fail Neden", *İLEM Yıllık*, 1 (2006), s. 113-126.
- Kılıç, M. Fatih: "İbn Sînâ'da Sudûrun Mantığı: Sebeplik-Sudûr İlişkisi Hakkında Bir İnceleme," *e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, 9/18 (2017), s. 1057-1073.
- Kılıç, M. Fatih & Borsbuğa, Mustafa: "Hocazâde ve Sinan Paşa'nın Tam İlet Tartışmasına Katkıları: Kelimeteyn fi Bahsi'l-İleti ve'l-Ma'lül", *Uluslararası 14. ve 15. Yüzyıl İslam Düşüncesinde Felsefe, Kelam ve Tasavvuf Sempozyumu Bildirileri* içinde, Ed. Murat Demirkol v.d., YBÜY, c. 1, 2020, s. 134-148.
- Kindi: *İlk Felsefe Üzerine, Felsefi Risâleler* içinde, İstanbul, Klasik Yayınları, 2014.
- Kindi: *Oluş ve Bozuluşun Yakın Etkin Sebebi Üzerine, Felsefi Risâleler* içinde, İstanbul, Klasik Yayınları, 2014.
- Koca, M. Ali: "Müteahhirûn Dönemi Eş'ariyye Kelâmında Ma'dûmun Şeyyiyeti ve Mâhiyetlerin Yaratılmışlığı Problemi", *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul, Marmara Üniversitesi SBE, 2013.
- Kutbüddîn-i Şîrâzî: *Kitâbü'l-Fevâid fi şerhi Hikmeti 'ayni'l-kavâid*, Beyâzıt Devlet Ktp., Veliyüddin Efendi 3399.
- Kutluer, İlhan: "Determinizm", *DİA*, İstanbul, İSAM Yayınları, c. 9, 1994, s. 215-220.
- Kutluer, İlhan: "İlhiyyet", *DİA*, İstanbul, İSAM Yayınları, c. 22, 2000, s. 120-121.
- Kutluer, İlhan: "Gâiyyet", *DİA*, İstanbul, İSAM Yayınları, c. 13, 1996, s. 292-295.
- Küçük, M. Tayfun: "Tûsî ve Kâtibî'nin İsbât-ı Vâcib Tartışması", *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara, Ankara Üniversitesi SBE, 2020.

- Lizzini, Olga: “The Relation Between Form and Matter: Some Brief Observationns on the Homology Argument (İlâhiyât, II.4) and the Deduction of Fluvus”, *Interpreting Avicenna: Science And Philosophy in Medieval Islam*, Ed. H. Daiber ve D. Pingree, Leiden, Brill, s. 175-189.
- Mirzâ Cân: *Hâşiye ‘alâ Şerhi Hikmeti’l-’ayn*, Kazan, Tipolotografya İmparatorskago Universiteta, 1904.
- Öz, Mustafa: “İbnü’l-Mutahhar Hillî”, *DİA*, İstanbul, İSAM Yayınları, c. 18, 1998, s. 37-39.
- Özturan, Mehmet: *İbn Sînâ Sonrası Kavram Mantığı*, İstanbul, Klasik Yayınları, 2020.
- Platon: *Timaios*, çev. Erol Güneş & Lütfi Ay, İstanbul, Sosyal Yayınları, 2001.
- er-Râzî, Fahreddîn *el-Mebâhisü’l-meşrikiyye fi ‘ilmi’l-ilâhiyyât ve’t-tabîiyyât*, nşr. M. M. El-Bağdâdî, Beyrut, Darü’l-Kitâb’l-Ârabi, 1990.
- er-Râzî, Fahreddîn *Mülâbhas fi’l-hikme ve’l-mantık*, Süleymaniye Ktp., Koca Ragıp Paşa 877.
- er-Râzî, Fahreddîn *Şerhü’l-İşârât ve’t-Tenbihât*, tsh. Ali Rıza Necefzade, Tahran, Encümen-i Asâr ve Mefâhir-i Ferhengi, 2005.
- er-Râzî, Fahreddîn *Şerhu ‘Uyûni’l-hikme*, thk. A. Hicâzî Sakkâ, Tahran, Müessesetü’s-Sâdıq, 1373.
- er-Râzî, Fahreddîn: *Me’âlim fi usûli’l-din*, thk. Nizâr Hammâdi, Kuveyt, Dâru’z-Ziyâ, 2012.
- er-Râzî, Fahreddîn: *el-Metâlibü’l-’âliye mine’l-‘ilmi’l-ilâhî*, thk. A. Hicâzî es-Sekâ, Beyrut, Dâru’l-Kitâb’l-Ârabi, 1987.
- er-Râzî, Fahreddîn *el-Muhassal*, çev. Eşref Altaş, İstanbul, Klasik Yayınları, 2019.
- Reçber, M.Sait: “Gazzâlî ve Zorunlu Varlık Kavramı”, *900. Vefat Yılında İmam Gazzâlî Sempozyumu Bildirileri* içinde, İstanbul, Marmara Üniversitesi Yayınları, 2012, s. 547-560.
- Reçber, M.Sait: “Plotinus: Tanrı’nın Birliği ve Basitliği Üzerine”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 51 (1) 2010, s. 59-78.

- el-Rouayheb, Khaled: "Two Fourteenth-Century İslamic Philosophers: Ibn Mubārakshah al-Bukhārī and Mullāzāde al-Khārziyāni", *Oriens* 48 (2020), s. 345-366.
- Sālība, Cemil: *el-Mu'cemü'l-felsefi*, Beyrut, Dârü'l-Kitâbi'l-Lübânî, 1982.
- Semerkindî: *el-Ma'ârif fî şerhi's-Sahâ'if*, thk: Abdullah Muhammed Abdullah İsmail & Nazîr Muhammed Nazîr İyâd, Kâhire, el-Mektebetü'l-Ezheriyye lit-Turâs, 2015.
- Sühreverdî: *el-Elvâhü'l-İmâdiyye*, çev. Ahmet Kamil Cihan v.d, İstanbul, TYEKBY, 2017.
- Sühreverdî: *Kitâbü't-Telvihati'l-levhiyye ve'l-arşıyye*, Mecmu'a-i Musannefât-ı Şeyh-i İshrâk içinde tsh. Henry Corbin, Tahran, Pejûheşgâh-i Ulûm-i İnsânî ve Mütâlaât-i Ferhengî, 2001.
- Şehrezûrî: *Resâilü's-şecereti'l-ilâhiyye fi 'ulumi'l-hakâiki'r-rabbânîyye*, thk. Necefkûli Habibi, Tahran, Müessese Pejuheş Hikmâ ve Felsefe-i İnan, 383.
- Şemsüddîn Isfahânî: *Tesdîdü'l-kavâid fi şerhi Tecridi'l'akâid*, Kuveyt, Dârü'z-Ziyâ, 2012.
- Şerbetçi, Azmi: "Kutbûddîn-i Şîrâzî", *DİA*, İstanbul, İSAM Yayınları, c. 26, 2002, s. 487-489.
- Tâlişi: *Şerhu Hikmeti'l'ayn*, Süleymaniye Ktp. , Köprülü Fâzıl Ahmet Paşa 882.
- Tâlişi: *Şerhu Tevâli'i'l-envâr*, Süleymaniye Ktp. , Fatih 3052.
- Taşkın, Bilal: *İslam Düşüncesinde Varlık Tartışmaları: Sadeddin et-Teftazani Merkezli bir İnceleme*, İstanbul , İz Yayıncılık, 2020.
- Taşköprülüzâde: *en-Nehel ve'l-alel fî tabkiki aksâmi'l'ilel*, Beyâzîd Devlet Ktp. , Veliyüddin Efendi 3238.
- Tevfik, Rıza: *Kâmûs-ı felsefe*, haz. Recep Alpyağıl, Ankara, Doğu Batı Yayınları, 2015.
- Tûsî, Nâsirüddîn: *Telbisü'l-Mubassal*, thk. Muhsin Bidârfer, Kum, Mektebetu Bidâr, 1397.
- Tûsî, Nâsirüddîn: *Şerhu'l-İşârat ve't-Tenbihât*, thk. Hasanzâde Amûli, Kum, Bustâne-Ketâb, 1373
- Türker, Ömer: *İbn Sînâ Felsefesinde Metafizik Bilginin İmkânı Sorunu*, İstanbul, İSAM Yayınları, 2010.

- Türker, Ömer: “İbn Sina Düşüncesinde Nedensellik İlkesinin Temellendirilmesi ve Metafizikteki İşlevi”, *Uluslararası İbn Sînâ Sempozyumu Bildirileri* içinde, İstanbul, İstanbul BBY, c. 1, 2009, s. 317-324.
- Üçer, İbrahim Halil: “Tanrı, İrade ve Metafizik Nedenlik: Taşköprülüzâde’nin Tam-Eksik Neden Ayrımı ve Felsefi-Kelâmî Kaynakları”, *Taşköprülüzâde’de Bilgi, Bilim ve Varlık* içinde, Ankara, İlem Yayınları, 2020, s. 321-347.
- Üçer, İbrahim Halil: *İbn Sînâ Felsefesinde Suret, Cevher ve Varlık*, İstanbul, Klasik Yayınları, 2017.
- Wisnovsky, Robert: “Towards a History of Avicenna’s Distinction between Immanent and Transcendent Causes”, *in Before and After Avicenna*, Ed. D.Reisman, Leiden, Brill, 2003, s. 49–68.
- Wisnovsky, Robert: *İbn Sînâ Metafizizi*, çev. İbrahim Halil Üçer, İstanbul, Klasik Yayınları, 2010.
- Yıldırım, Ömer Ali: “Ma’dûm ve Mümkün: Mûtezile’nin “Ma’dûm” ve İbn Sînâ’nın “Mümkün” Kavramı Üzerine Değerlendirmeler”, *İslâm Araştırmalar Dergisi*, 30 (2013), s. 81-107.
- Yıldırım, Ömer Ali: “Mübârekşah el-Buhârî’nin Şerhu Hikmeti’l-’Ayn’ında Varlık ve Mahiyetle İlgili Tartışmalar”, *İslâm İlim ve Düşünce Tarihinde Şerh Geleneği* içinde, Ed. Mesut Kaya-Sezai Engin, İstanbul, Endülüs Yayınları, 2020, s. 147-197.

EskiYeni Yayınları: 165

ÖĞRETMENİN DUYGU-DÜŞÜNCE DÜNYASI
DİN ANLAYIŞ VE YAŞANTISI

-Eğitim Sistemi, Din ve Toplum Üçgeninde-

Dr. Rıza KARABAĞ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Nisan 2023

ISBN: 978-625-7673-77-8

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKLAR

- Akdoğan, A. (2002). *Geleneksel Toplumdan Modern Topluma Geçişte Dini Hayat*. İstanbul: Rağbet.
- Akpınar, B. (2002). *Eğitim ve Tarih*. Mehmet Taşpınar (Ed.). Öğretmenlik Mesleği. Elazığ: Elazığ Üniversitesi Kitabevi.
- Akşit, B., Şentürk, R., Küçükkural, Ö., Cengiz, K. (2012). *Türkiye'de Dindarlık. Sosyal Gerilimler Ekseninde İnanç ve Yaşam Biçimleri*. İstanbul: İletişim.
- Akyüz, H. (1992). *Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı
- Akyüz, N. (2002). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Din Anlayışı Ölçeği Üzerine Bir Pilot Araştırma. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 18 (1): 123-134.
- Akyüz, N. (2007). *Dinin Örgütsel İklimi Dini Gruplar*. Ankara: Gündüz
- Akyüz, Y. (1978). *Türkiye'de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkiler*. Ankara: Dogan Basımevi
- (2010). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Pagem Akademi
- Allport, G. W. (2014). *Birey ve Dini*. Ankara: Elis
- Alperen, A. (2003). *Sosyolojik Açısından Türkiye'de İslam ve Modernleşme*. Adana: Karahan.
- Apaydın, H, Ş. (2001). *Kişilik özelliklerinin Din Tutum ve davranışlara Etkisi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Aron, R. (1986). *Sosyolojik Düşüncenin Evreleri*. Çev. Korkmaz Alemdar. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür
- Arslan, M. (2002). Dinsel Boyutluluğun Sosyolojik Bağlamı: Faktör Analitik Bir Çalışma. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*. 2 (4):161-186.
- Arslan, Z. (2006). *Öğretmenlerde Dindarlık, Değerler ve İş Doyumu Üzerine Bir Araştırma* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Arslantürk, Z. (1998). *Kutsalın Dönüşü Yeni Toplum Arayışları*. İstanbul: Ayışığı Kitapları Birleşik Dağıtım
- Aslan, K. (2001). Eğitimin Toplumsal Temelleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (5):16-30.
- Aslantürk, Z. (1999). *Araştırma Metod ve Teknikleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.
- Aslantürk, Z; Amman, T. (1999). *Sosyoloji*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.
- Ataünal, Aydoğan (1994). *Türkiye'de İlkokul Öğretmen Yetiştirme Sorunu(1923- 1994) ve A.B.D, İngiltere, Fransa ve Almanya'daki Çağdaş Uygulamalar ve Eğilimler*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı
- Atiker E. (1995). *Bireyselleşme ve Toplumsal Farklılaşma*. İstanbul: İ.Ü.E.F.Y.

- Aydın, A. R. (1995). *Dini İnkârın Psiko-Sosyal Nedenleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Samsun: 19 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, M. S. (2012). *Din Felsefesi*. İzmir: İzmir İlahiyat Fakültesi
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 37(2): 61-82
- Balcı, Ali. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Pegem A
- Baş, T. (2006). *Anket Nasıl Yapılır*. Ankara: Seçkin
- Başer, V. (1999). Çocukluğun Değişen Dünyası: Çocukluk Alt-Kültürlerinin Dönüşümü. *Tezkire Dergisi*, Üç Aylık Derleme. (16):Ç133–153.
- Başkurt, İ. (1995). *Federal Almanya'da Din Eğitimi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı.
- Bayrak, C. (2005). *Bir Sistem Olarak Okul*. Özcan Demirel, Zeki Kaya (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Pagem A
- Bayraklı, B. (1997). *İslam'da Eğitim -Batı Eğitim Sistemleriyle Mukayeseli-*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı.
- Baysal, A. C. (1998). *Tutumlar, Sosyal Psikoloji*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Berger, P. (1993). *Dinin Sosyal Gerçekliği*. Çev. Ali Coşkun. İstanbul: İnsan.
- Bergson, H.(2004). *Ahlak ile Dinin İki Kaynağı*. Çev. Mukadder Yakupoğlu. Ankara: Doğu Batı
- Berkes, N. (1978). *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, İstanbul: Doğu-Batı Yayınları
- Bilhan, S. (1996). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi
- Binbaşıoğlu, C. (1995). *Türkiye'de Eğitim Bilimleri Tarihi*. Ankara: : Milli Eğitim Bakanlığı
- Bircan, İ., Sefunç, M. (2003). *Eğitimin Yönetmelik Temelleri*. Veysel Sönmez (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Anı
- Bolay, S. H. (1996). *Felsefi Doktrinler ve Terimler Sözlüğü*. Ankara: Akçağ.
- Bostancı, N. (2002). *Toplum ve Kültür. Sosyolojiye Giriş*. İstanbul: Beta.
- Buyruk, H. (2014). Öğretmenlik Mesleğinde Kadınlar: Türkiye'de Öğretmenliğin Feminizasyonundan Bahsetmek Mümkün Mü? *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*. 12(47): 96-123.
- Büyükköztürk, Ş. (2007). *Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A
- Çapçioğlu, İ. (2008). *Sosyo-Politik Tutumlar ve Dindarlık İlişkisi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Celken, H. Y. (1991). *Eğitim Sosyolojisi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Ceylan H. H. (1990). *Cumhuriyet Dönemi Din-Devlet İlişkileri II. Cilt*. İstanbul: Risale
- Coşkun, A. (2005). *Sosyal Değişme ve Dini Normlar*. İstanbul: Dem.
- Cüceloğlu, D. (1997). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Çarkoğlu, A., Toprak, B. (2006). *Değişen Türkiye'de Din, Toplum ve Siyaset*. İstanbul: Tesev
- Çelebi, A. (2002). *Toplum ve Siyaset. Sosyolojiye Giriş*. İstanbul: Beta.

- Çelik, V. (2002). *Türk Eğitim Sisteminin Örgüt Ve Yönetim Yapısı*. Mehmet Taşpınar (Ed.). Öğretmenlik Mesleği. Elazığ: Elazığ Üniversitesi Kitabevi.
- Çeliköz, N. (2004). *Bir Meslek Olarak Öğretmenlik ve Etiği, Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Asil
- Çelikten, M., Can, N. (2003). Yönetici, Öğretmen ve Veli Gözüyle İdeal Öğretmen, *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (15): 253-267.
- Çelikten, M., Şanal, M., Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (19): 207-237
- Çoban, A. E., Karaman, N. G., Doğan, T. (2010). Öğretmen Adaylarının Kültürel Farklılıklara Yönelik Bakış Açılarının Çeşitli Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*. 10(1):125-131.
- Çoklar, A. N. (2010). *Ailede Dönüşümler*. Ferhat Odabaşı (Ed.). Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Işığında Dönüşümler (185-208). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Dağcı, A., Kartopu, S. (2014). Meslekî Tükenmişlik İle Dindarlık Eğilimi Arasındaki İlişki Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 9(8):365-383.
- DİB (2014). <http://www.diyaret.gov.tr/tr/kategori/istatistikler/136> (04.07.2015)
- Dikici, A (2002). *Eğitim ve Toplum*. Mehmet Taşpınar (Ed.). Öğretmenlik Mesleği. Ankara. Nobel.
- Doğan, H. (1997). Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 30 (1), 1-26.
- Doğan, İ. (2002) *Eğitimin Sosyal Temelleri*. Yüksel Özden (Ed.). Öğretmenlik mesleğine Giriş. Ankara: Pagem A.
- (2002). *Eğitimin Sosyal (Toplumsal) Temelleri*. Yüksel Özden (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Pagem A
- (2004). *Toplum ve Eğitim Sorunları Üzerine Felsefi Ve Sosyolojik Tabliller*. Ankara: Pagem A
- (2004). *Toplum ve Eğitim*. Ankara: Pagem A
- Doğan, Ş. (2007). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Dini Tutumları*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Dönmez, B. (2002) *Bir Eğitim Kurumu Olarak Okul*. Yüksel Özden (Ed.). Öğretmenlik mesleğine Giriş. Ankara: Pagem A.
- Dönmezer, S. (1982). *Sosyoloji*. Ankara: Savaş
- (1999). *Toplumbilim*. İstanbul: Beta.
- Duman, Tayyip (1991). *Türkiye’de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme*. İstanbul: Araştırma-İnceleme Dizisi
- Durmuş, Ç., Okutan, M. (2002) *Eğitimin Hukuksal Temelleri*. Yüksel Özden (Ed.). Öğretmenlik mesleğine Giriş. (ss. 237-266). Ankara: Pagem A.
- Dursunoğlu, H. (2003). Cumhuriyet Döneminde İlköğretime Öğretmen Yetiştirmenin Tarihi Gelişimi. *Milli Eğitim Dergisi*. (60).

- Ebü'l-Hasan Ali b. İsmail el-Eş'ârî, (1980). *Makalâtü'l-İslâmiyyin ve İhtilâfu'l-Musâllîn*, C.I Beyrut: Beyrut
- Engin, R. (2004). *Tarsus'ta Dini Hayat*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Er, İ. (1998). *Din Sosyolojisi*. Ankara: Akçağ.
- Er, İ. (1998a). Sosyal Bilimlerde ve İslam'da Din Anlayışı. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. (7). 7.s:1-12
- Erdem, S. (1992). *Liseler Din Psikoloji Ders Kitabı*. İstanbul: Fil.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım.
- (1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ankara: Alkım.
- Erdiç, Ş. (2012). *Din Görevlilerinin Sosyoekonomik ve Kültürel Tabanı*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi
- Ergun, M., Ergezer, B., Çevik, İ., Özdaş, A. (1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Ocak
- Ergüneş, Y.(2002). *Türk Milli Eğitim Sisteminin Yapısı*. (Ed.) Yüksel Özden. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Pagem Akademi
- Erişti, B. (2010). *Eğitimde Dönüşümler*. Ferhat Odabaşı(Ed.). Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Işığında Dönüşümler (ss. 1-18). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Erkal, M. (1998). *Muhafazakârlık, Erol Güngör İçin*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Erkan, E. (2004). *Harran Üniversitesi Öğrencilerinin Dini İnanç ve Yaşayışı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Şanlıurfa: Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Eroğlu, H. (1987). Modern Eğitim İlkesi Olarak Eğitim Birliği ve Yanlış Uygulamalar. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Sayı 10 Cilt IV
- Erol, N. (2011). Toplumsal Değişme ve Eğitim: "Temel İlişkiler, Çelişkiler, Tartışmalar. *Akademik Bakış*. Cilt 5 Sayı 9:109-122
- Esen, Y. (2004) .*Öğretmenlerin Toplumsal/Mesleki Rollerine İskin Değerlendirmeler*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi
- Eserpek, A. (1978). Eğitim ve Sosyal Değişme, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 11 (1), ss. 125
- Eskicumalı, A. (2002) *Eğitim, Öğretim ve Öğretmenlik Mesleği*. Yüksel Özden (Ed.). Öğretmenlik mesleğine Giriş. Ankara: Pagem A.
- Fıçlalı, E. R. (1985). *Çağımızda İtikadi İslam Mezhepleri Tarihi*. İstanbul: Selçuk
- Frayer, H. (2012). *Sosyoloji Kuramları Tarihi*. Çev. Tahir Çağatay. Ankara: Doğu Batı
- (2013). *Din Sosyolojisi*. Çev. Turgut Kalpsüz. Ankara: Doğu Batı
- Gök, F. (2003). Hizmet Öncesi ve Hizmetiçi Öğretmen Yetiştirme. *Öğretmen Yetiştirme ve İstihdamı Sempozyumu Kitabı*. Ankara: Eğitim-Sen
- Gökçe, B. (2004). *Türkiye'nin Toplumsal yapısı ve Toplumsal Kurumlar*. Ankara: Savaş Kitap

- Göle, N. (2005). *Modernleşme Bağlamında İslami Kimlik Arayışı*. Sibel Bozdoğan, Reşat Kasaba (Ed.). Türkiye’de Modernleşme Ve Ulusal Kimlik (ss. 70-81). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt
- Gömlüksiz M.N. (2002). *Öğretmenlik Mesleğinin Nitelikleri*. Mehmet Taşpınar (Ed.). Öğretmenlik Mesleği. Elazığ: Nobel
- Gözütok, D. (1994). *Eğitim Bilimine Giriş*. Fatma Varış (Ed.). Konya: Atlas
- Grint, K. (1998). *Çalışma Sosyolojisi*. Çev. Veysel Bozkurt, Burcu Çekmece, Selda Göktan. İstanbul: Alfa
- Gülalap, H. (2005). *Türkiye’de Modernleşme Politikaları ve İslamcı Siyaset*. Sibel Bozdoğan, Reşat Kasaba (Ed.). Türkiye’de Modernleşme ve Ulusal Kimlik (ss. 43-53). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt
- Günay, Ü. (1982). Din ve Toplumsal Farklılaşma. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. (5): 71-86
- (1986). Modern Sanayi Toplumlarında Din:I. *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fak. Dergisi*. (3): 41-88.
- (1987). Modern Sanayi Toplumlarında Din: II. *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. (4): 29-58.
- (1997).Türkiye’de Toplumsal Değişme ve Din. *Türk Yurdu Dergisi* 17(116-117) : 80-89.
- (1999). *Erzurum ve Çevre Köylerinde Dini Hayat*. İstanbul: Erzurum Kitaplığı,
- (1999). *Toplumsal Değişme Tasavvuf Tarikatlar ve Türkiye*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi
- (2014) *Din Sosyolojisi*. İstanbul: İnsan
- Gündüz, H.B.(2005) *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ankara: Öğreti-Pegem Akademi
- Güven, İ. (2001) Öğretmen Yetistirmenin Uluslararası Boyutu: 45.UNESCO Uluslararası Eğitim Kongresi. *Milli Eğitim Dergisi* sayı:150. http://dbgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/150/guven.htm (28.06.2015)
- Güven, K. (2005). *Eğitimin Toplumsal Temelleri*. Musa Gürsel, Muhsin Hesapcioğlu.(Ed.) Öğretmenlik Mesleğine Giriş (ss.111-132) Ankara: Eğitim Kitabevi
- Hançerlioğlu, O. (1986). *Toplumbilim Sözlüğü*. İstanbul: Remzi
- Hesapçıoğlu, M. (2009). Türkiye’de Cumhuriyet Döneminde Eğitim Politikası Ve Felsefesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı: 29, Sayfa: 121-138
- Hoşgörür, V. (2005). *Eğitimin Toplumsal Temelleri*. Özcan Demirel, Zeki Kaya (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş (ss. 101-122). Ankara: Pagem A
- Hökekleli, H. (2001). *Din Psikolojisi*, Ankara Türkiye Diyanet Vakfı <http://www.islamansiklopedisi.info/dial/pdf/c13/c130014.pdf> (19.07.2015). “fitrat”. İslam Ansiklopedisi. 13: 47-48

http://www.milliegitimhaber.com/wp-content/uploads/2015/06/screenshot-www.egitimbirsen.org_tr-2015-05-29-03-24-02.png (18.08.2015)

İbn Manzûr,(1410/1990). *Lisânu'l-Arab*. I. Beyrut: Beyrut

İbn-i Haldun. (1990). *Mukaddime*. Çev. Zakir Kadiri Ugan. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı

Kabakçı, I. (2010). *Mesleki Gelişimde Dönüşümler*. Ferhat Odabaşı (Ed.). Bilgi Ve İletişim Teknolojileri İşığında Dönüşümler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Kağıtçıbaşı, Ç. (1985). *İnsan Ve İnsanlar*. İstanbul: Beta Basın Dağıtım.

Kalaycıoğlu, S. (2002). *Toplumsal Tabakalaşma. Sosyolojiye Giriş*. İstanbul: Beta.

Karakütük, K. (2003). *Eğitimin Ekonomik Temelleri*. Veysel Sönmez (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş (ss. 143 - 181). Ankara: Anı Yayıncılık

Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel

Karavaşin, H. (2008). Din Sosyolojisinde Dindarlığın Ölçülmesi Problemi Üzerine Bir Araştırma. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XLIX, (I): 191-200.

Kaya, M. (1998). *Din Eğitiminde İletişim ve Dini Tutum*. Samsun: Etüt.

Kaya, Y. K. (1974). *İnsan Yetiştirme Düzenimiz*. Ankara: Müve Yayıncılık.

Kaya, Z. (2005). *Eğitimin Psikolojik Temelleri*. Özcan Demirel, Zeki Kaya (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Pagem A.

Kehrer, G. (1992). *Din Sosyolojisi*. Çev. Semahat Yüksel. İstanbul: Kubbealtı.

Kessler, G. *Sosyolojiye Başlangıç*. Çev. Z. Fahri Fındıkoğlu. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü 30. Yıl yayınları.

Kızılcıkel, S. (2011). *Sosyoloji Tarihi*. Ankara: Anı.

Kızılluluk, H. (2013). *Eğitimin Toplumsal Temelleri*. Ankara: Anı.

Kirman, M. A. (2004). *Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Rekabet .

Koçer, Hasan Ali (1987). *Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Kongar, E. (1972). *Toplumsal Değişme*. Ankara: Bilgi.

----- (1985). *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

----- (1999). *Kültür Üzerine*. İstanbul: Remzi.

Konuk, O. (2002). *Toplum ve Eğitim. Sosyolojiye Giriş*. İstanbul: Beta.

----- (2011). *Bir Sorun ve Çözüm Kaynağı Olarak Türk Eğitim Sistemi*. Mehmet Zincirkıran (Ed.). Düünden Bugüne Türkiye’nin Toplumsal Yapısı (ss. 383-398). Bursa: Dora Basım.

Koşttaş, M. (1995). *Üniversite Öğrencilerinde Dine Bakış*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Köktaş, M. E. (1993). *Türkiye’de Dini Hayat*. İstanbul: İşaret.

----- (2011). *Türkiye’de Din ve Siyaset: Demokratikleşme Sürecinin Bir Problem Alanı*. Mehmet Zincirkıran (Ed.). Düünden Bugüne Türkiye’nin Toplumsal Yapısı (ss. 189 - 218). Bursa: Dora Basım Yayın.

- Köse, A. (1997). *Neden İslam'ı Seçiyorlar: Müslüman Olan İngilizler Üzerine Psiko-Sosyolojik Bir İnceleme*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi.
- Kösemeihal, N. Ş. (1982). *Sosyoloji Tarihi*. İstanbul: Remzi.
- Köylü, M. (2017). Batı Ülkelerinde Din Eğitimi: Genel Bir Bakış. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 6 (4): 223-246.
- Kula, M. N. (2006). Bedensel Engellilere Yönelik Tutumlar ile Dini Tutumlar Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *İslami Araştırmalar Dergisi*. *Din Psikolojisi Özel Sayısı*. 19 (3):511-524.
- Kurt A. (2009). Dindarlığı Etkileyen Faktörler. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 18 (2): 1-26.
- (2002). *Toplum ve Din. Sosyolojiye Giriş*. İstanbul: Beta.
- (2014). *Din Sosyolojisi*. Bursa: Sentez.
- Kurtkan, A. (1974). *Genel Sosyoloji*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Gazetecilik Enstitüsü.
- Kuzudişli A., "Anlatım", www.dinibil.Com/Default.Asp?L=TR&Mid=1589 (20.02.2015).
- Laroque, P. (1993). *Sosyal Sınıflar*. Çev. Yaşar Gürbüz. İstanbul: Remzi.
- Leyens, Jacques-Philippe - Yzerbyt, Vincent - Schadron, Georges. (1996). *Stéréotypes et Cognition Sociale*, Traduction de. Georges Schadron. Mardaga: Sprimont.
- Mardin, Ş. (2005). *Modern Türk Sosyal Bilimleri Üzerine Bazı Düşünceler*. Sibel Bozdoğan, Reşat Kasaba (Ed.). Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik (ss. 54-69). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.
- (2014). *Din ve İdeoloji*. İstanbul: İletişim.
- Marshall, G. (2014). *Sosyoloji Sözlüğü*. Çev. Osman Akınhay,. Derya Kömürcü. Ankara: Bilim Sanat
- MEB. Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esasları. Talim ve Terbiye Kurulu 20/02/2014 tarihli ve 9 sayılı Kurul kararı. (2014). Erişim 22 Mayıs 2015 https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_06/30161256_9_cizelgeveesaslar.pdf.
- MEB. (1995). *Türkiye'de öğretmen yetiştirme(1848-1995)*. Ankara: Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası
- (2015). <http://www.meb.gov.tr/milli-egitim-bakanliginin-kisa-tarihcesi/duyuru> (07.06.2015)
- (2015). <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/4.5.652.pdf> (02.06.2015)
- (2015). http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html (17.06.2015)
- Mehmet, D. M. (1996). *Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: İz.
- Melikoff, (1999). *Alevi-Bektaşiliğin Tarihi Kökenleri Bektaşî-Kızılbaş Bölünmesi ve Neticeleri, Tarihi ve kültürel Boyutlarıyla Türkiye'de Aleviler Bektaşiler Nusayrilere*. İstanbul: İsav.

- Mensching, G. (2012). *Din Sosyolojisi*. Çev. Mehmet Aydın. Konya: Nüve Kültür
- Mohammadi, A., Ş. (2010). *Üniversite Öğrencilerinin din Anlayışı*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Aslan, M. (2004) *Türk Popüler Dindarlığı*. İstanbul: Dem
- Numanoğlu, G. (1999). Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-II: Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yeni Kimlikler. Ankara: *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 32, (1-2): 341-350.
- Okumuş, E. (2003). *Toplumsal Değişme ve Din*. İstanbul: İnsan
- Onat, H. (2002). Türkiye’de İslam Mezhepleri Tarihi’nin Gelişim Sürecinde Prof. D. Ethem Ruhi Fırlalı’nın Yeri”, *Ethem Ruhi Fırlalı’ya Armağan*. Ankara: Vadi.
- (2003). *Türkiye’de Din Anayışında Değişim Süreci*. Ankara: Ankara Okulu
- Oruc, M. (1993). *İlköğretim Okulu II. Kademe Öğrencilerinin Fen Tutumları İle Fen Başarıları Arasındaki İlişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Ozankaya, Ö. (1986). *Toplumbilim*. Ankara: Tekin
- (1995). *Temel Toplumbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Cem
- Öcal, M. (2001). *Din Eğitimi ve Öğretiminde Metotlar*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- (2004). Türkiye’de Kur’an Eğitim ve Öğretiminde Görülen Gelişmeler ve Bir İcazetname Örneği. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13(2): 81-140.
- (2008). Türkiye’de Din Eğitimi Tarihi Literatürü. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 16 (12): 399-430
- Öz, S. (2013). Din, Dindarlık İlişkisi Çerçevesinde Öğretmenlerin Dini Anlayış ve Yaşayışları. *Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 3(3):61-77
- Özbolat, A. (2011). *Sosyal Hareketlilik ve Dini Hayatta Farklılaşma*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özcan, Y. Z. (2002). *Sosyolojide Yöntem. Sosyolojiye Giriş*. İstanbul: Beta.
- Özdemir, M. Ç. (2007). Sosyal Değişme Karşısında Aile ve Okul. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 5 (2): 185-198
- Özdemir, S., Yalın, H. İ., Sezgin, F. (2004). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Nobel
- Özden, Y. (1999). *Eğitimde Dönüşüm Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: Pegem Akademi.
- (2002) *Eğitimde Yeni Sistem Arayışları*. Yüksel Özden (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. (ss. 269-295). Ankara: Pagem A.
- Özmen, F. (2002). *Eğitimde Okul ve Sınıf*. Mehmet Taşpınar (Ed.). Öğretmenlik Mesleği (ss. 169-191). Elazığ: Elazığ Üniversitesi Kitabevi.
- Öztürk, C. (2001). *Yüzyılın Eşiğinde Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme. 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi*. İstanbul: Serdar Eğitim (223-280)
- Özveren, A. (2008). Osmanlı İmparatorluğu’ndan Cumhuriyete Eğitim Sistemimize Tarihin Penceresinden Bir Bakış. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2 (3): 225-236.
- Özyurt, S. (1999) *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Adapazarı: Değişim
- Parmaksızoğlu, İ. (1966). *Türkiye’de Din Eğitimi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

- Pehlivan, H. (1992). *Öğretmen Liselerinin Öğretmen Yetiştirmedeki Yeri.*(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pehlivan, İ. (1998). *Yönelimsel Mesleki ve Örgütsel Etik.* Ankara: Pagem Akademi
- Peker H. (1993). *Din Psikolojisi.* Samsun: Sönmez
- , (2000). *Din Psikolojisi.* Samsun: Aksiseda Matbaası.
- Perşembe, E. (2007). Toplumsal Değişme ve Din İlişkisi Üzerine. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi.* 5 (2): 185-198.
- Polama, M. M. (1993). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları.* Çev. Hayriye Erbaş. Ankara: Gündoğan.
- Sağ, V. (2013). Toplumsal Değişim ve Eğitim Üzerine. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi* 27 (1): 11-25
- Sarıbay, A. Y. (1985). *Türkiye’de Modernleşme Din ve Parti Politikası, MSP Örnek Olayı.* İstanbul: Alan.
- Sarıkaya, Y. (1997). *Medreseler ve Modernleşme.* İstanbul: İz Yayıncılık.
- Sarpkata, R. (2005). *Bir Meslek Olarak Öğretmenlik.* Musa Gürsel, Muhsin Hesapcioğlu.(Ed.) Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Eğitim Kitabevi
- Sayın, Ö. (1994). *Sosyolojiye Giriş,* İzmir: Akademi Kitabevi.
- Semerci, Ç. (2002). *Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma: Sorunlar Ve Yönelimler.* Mehmet Taşpınar(Ed.). Öğretmenlik Mesleği (ss. 251-267). Elazığ: Elazığ Üniversitesi Kitabevi.
- Senemoğlu, N. (2003). *Eğitimin Psikolojik Temelleri.* Veysel Sönmez (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş (ss. 107 - 142). Ankara: Anı Yayıncılık
- Sezal. İ. (2002). *Toplum ve Aile. Sosyolojiye Giriş* (ss. 134-165). İstanbul: Beta.
- Sezen, Y. (1994). *İslam Sosyolojisine Giriş.* İstanbul: Turan Kültür Vakfı.
- , (1998). *Sosyoloji Açısından Din.* İstanbul: M.Ü.İ.F.V. Yay.
- , (2004). *İslam’ın Sosyolojik Yorumu.* İstanbul: İz
- Sönmez, S. (2006). Toplumsal Değişme ve Öğretmen. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* (13): 301-310
- Sönmez, V. (2003). *Eğitimin Tarihsel Temelleri.* Veysel Sönmez (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş (ss. 1 - 41). Ankara: Anı Yayıncılık
- Subaşı, N. (1995). Fundamentalizm, İslam ve Hilafet. *İslami Araştırmalar Dergisi* Cilt: 8. Sayı: 3-4. s:250-262
- , (2014). *Cumhuriyet’ten Günümüze Dinsel Modernleşme ve Dini Yapıların Değişimi.* Lütfi Sunar (Ed.). Türkiye’de Toplumsal Değişim (ss. 279-302). Ankara: Nobel
- Sunar, L. (2014). *Toplumsal Değişimi Açıklamak: Temel Kavram ve Kuramlar.* Ed. Lütfi Sunar. Türkiye’de Toplumsal Değişim. Ankara: Nobel
- Sunar, L., Kaya, Y. (2014). *Toplumsal Yaşamda Değerler: Modernleşme, Muhafazakarlaşma ve Kutuplaşma.* Lütfi Sunar (Ed.). Türkiye’de Toplumsal Değişim (ss. 327-360). Ankara: Nobel.

- Sümbül, M. (1996). Öğretmen Niteliği ve Öğretimdeki Rollerini, *Eğitim Yönetimi*, Yıl, 2, sayı 4, s.605.
- Sümbül, A. M. (2005). *Bir Meslek Olarak Öğretmenlik*. Özcan Demirel, Zeki Kaya (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş (ss. 243-276). Ankara: Pagem A
- Şahin, A. E. (2003). *Meslek ve Öğretmenlik*. Veysel Sönmez (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş (ss. 269-320). Ankara: Anı Yayıncılık
- Şahin, M. (2012). Eğitimi ve Okulu Etkileyen Bazı Sosyal Değişimlerin Kavramsal Çözümlemesi. *Milli Eğitim Üç Aylık Eğitim Ve Sosyal Bilimler Dergisi*. S.194. ss.132-147
- Şahin, T. (2003). *Eğitimin Teknolojik Temelleri*. Veysel Sönmez (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş (ss. 183 - 208). Ankara: Anı Yayıncılık
- Şentürk, R. (2008). *Türk Düşüncesinin sosyolojisi*. İstanbul: Etkileşim.
- Şerif, M, (1995).*Din ve İdeoloji*, İstanbul: İnsan.
- Şerif, M., Şerif, C. W. (1996). *Sosyal Psikolojiye Giriş* C.2. Çev. Mustafa Atakay, Aysun Yavuz. İstanbul: Sosyal.
- Şimşek, S. (2009). *Din Görevlilerinin Din Anlayışına Psiko-Sosyal Bir Yaklaşım* (K. Maraş Örneği),(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş
- Şişman, M. (1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi
- , (2006) *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara: Pegem Akademi.
- Tan, M. (2000). *Eğitimde Kadın-Erkek Eşitliği ve Türkiye Gerçeği*. Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş: Eğitim, Çalışma Yaşamı ve Siyaset içinde. Tüsiad. no: 12/290
- Taplamacıoğlu, M. (1967). *Din Sosyolojisi*. Ankara:Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
- Taş K. (2005). *Üniversite Gençliğinin Dindarlık Kriterleri*. Ankara: Alter.
- Tekin, M. (2014). *Türkiye’de Sekülerizmin Eski ve Yeni Tezahürleri*. Lütfi Sunar (Ed.). Türkiye’de Toplumsal Değişim (ss. 303-326). Ankara: Nobel.
- Tezcan, M. (1984). *Sosyal ve Kültürel Değişme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- , (1985). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri
- , (2003). *Eğitimin Siyasal Temelleri*. Veysel Sönmez (Ed.). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Toprak, G. N. (2008). *Cumhuriyetin İlk Döneminde Türk Eğitim Sistemi ve Köy Enstitüleri*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyonkarahisar
- Turhan, M. (1987). *Kültür Değişmeleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı
- Turner, B. S. (2012). Post-Seküler Toplumda Din. Çev. Özcan Güngör. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*. 12 (3): 199 -224
- Türer, A. (2011). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Detay

- Türkdogan, O. (1977). *Köy Sosyolojisinin Temel Sorunları*, İstanbul: Dede Korkut Yayınları.
- (1995). Modernleşmenin Yeni Boyutları. *İslami Araştırmalar*. 8 (3-4): 232-249
- (1996). *Milli Kültür Modernleşme ve İslam*. İstanbul: Birleşik.
- (2003). *Türk Sosyolojisi*. İstanbul: IQ Kültür Sanat
- (2009). *Bilimsel Araştırma Metodolojisi*. İstanbul: Timaş
- Türkkahraman M. (2006). *Toplum ve Temel Toplumsal Kurumlar Sosyolojisine Giriş*. Ankara:Alp
- Ülken, H. Z. (2009). *Felsefeye Giriş*. İstanbul: Türkiye Ak Bankası.
- Ünsaldı, L. (2012). *Sosyoloji Tarihi*. Ankara: Pagem Akademi.
- Wach, Y. (1995). *Din Sosyolojisi*. Çev. Ünver Günay. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Vakfı
- Wallece, R. A., Wolf, A. (2013). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*. Çev. Leyla Elburuz. M. Rami Ayas. Ankara: Doğu Batı
- Weber, M. (1985). *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhü*. Çev. Zeynep Aruoba, İstanbul: Hil.
- (1993). *Sosyoloji Yazıları*. Çev. Taha Parla. İstanbul: Hürriyet Vakfı
- (2005). *Sosyoloji Yazıları*. Çev. Taha Parla. İstanbul: İletişim.
- (2012). *Din Sosyolojisi*. Çev. Latif Boyacı. İstanbul: Yarın
- Yapıcı, A. (2002). Dinî Yaşayışın Farklı Görüntüleri ve Dogmatik Dindarlık. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2(2): 75-118
- (2006) Yeni Bir Dindarlık Ölçeği Ve Üniversiteli Gençlerin Dinin Etkisini Hissetme Düzeyi: *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 6(1), 65-115
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin
- Yılman, M. (2005). *Eğitimin Tarihsel Temelleri*. (Ed.) Özcan Demirel, Zeki Kaya. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Pagem Akademi
- Yılmaz, S. (2007). *İlköğretim Okulları Öğretmenlerinin Din Algılarının Sosyolojik Tablîli*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Yurdabakan, İ. (Ocak 2002). Küreselleşme Konusundaki Yaklaşımlar ve Eğitim. *Eğitim Araştırmaları* 6: 61-64.

Eskiyeeni Yayınları: 166

VAİZLİK TEN TERÖRİSTLİĞE
BİR İHANETİN PORTRESİ
FETHULLAHCİ TERÖR ÖRGÜTÜ (FETÖ/PDY)

Prof. Dr. Ali GÜR

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR -Coşkun Işıkgül

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Mayıs 2023

ISBN: 978-625-7673-78-5

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

1. Abayhan, Yasemin. "Bir 'Cemaat' Terör Örgütüne Nasıl Dönüştü? Gülen Cemaati'nin Eski Grup Üyelerinin Anlatımına Dayalı Değerlendirilmesi". *Liberal Düşünce Dergisi* 87 (2017), 5-32.
2. Acar, Özgen. "FETO'nun Başlangıcı! Hariçten Gazel" <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/ozgen-acar/fetonun-baslangici-haricten-gazel-1726916>. (2020).
3. Acar, Ünal. "Oded Yinon'un İsrail İçin Bir Strateji Raporunun Değerlendirilmesi". *Journal of International Social Research* 11/59 (2018).
4. Acar, Yiğit. "Yargıdaki ve Emniyetteki F Tipi Yapılanma". <https://www.politikadergisi.com/okur-makale/yargidaki-ve-emniyetteki-f-tipi-yapilanma>. 2010.
5. Acet, Mehmet. "FETÖ'nün Türksat'ta bıraktığı deliller". <https://www.yenisafak.com/yazarlar/mehmet-acet/fetounun-turksatuta-biraktigi-deliller-2030673> (2016).
6. Açıkgenç, Alparslan. "Said Nursi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 35/565-572. TDV, 2018. <https://islamansiklopedisi.org.tr/said-nursi>
7. Adabaş, Selma Bıyıklı - Aktaş, Yıldız Seçil. "Biz Bu Olayın Üstüne Gideceğiz". <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/biz-bu-olayin-ustune-gidecegiz/88988>. 2014.
8. Adanahılal.com. "Osman Diyadin: FETÖ MHP'ye Koalisyon Teklifi Yaptı". <https://www.adanahilal.com/haber-osman-diyadin-feto-mhp-ye-koalisyon-teklifi-yapti-21824.html>, 2022.
9. Afyoncu, Erhan. 15 Temmuz 2016 Türkiye'yi Darbeyle İşgal Teşebbüsü. Ankara: MEB, 2016.
10. Açar, Rabia Nur. "Gladyo'nun Korecesi: Moon Tarikati". <https://oncu.genclik.org.tr/rabia-nur-agar-yazdi-gladyonun-korecesi-moon-tarikati/> (2021).
11. Ahaber.com. "Gülen'in Gizli İlişkisi Deşifre Oldu." <https://www.ahaber.com.tr/gundem/2015/02/11/gulenin-gizli-iliskisi-desifre-oldu>, 2015.
12. Ahmed, Mahmud - Beşiruddin, Mirza. Ahmediyete Davet, 2013.
13. Ahmed, Mirza Gulâm. Blessings of Prayer. London: Islam International Publications Ltd Islamabad, 2007. <https://www.alislam.org/book/blessings-of-prayer/>

14. Akan, Murat. *Kozmik Karargah - Dünyayı Yöneten Üst Akıl: B'nai B'rith*. İstanbul: Hayat Yayınları, 2017.
15. Akar, Mustafa. "The Family: Hiçbir Şey Gerçek Değil, Her Şey Mubah". <https://www.lacivertdergi.com/dosya/2019/10/17/the-family-hicbir-sey-gercek-degil-her-sey-mubah>. 2019.
16. Akbaş, Bektaş. *II. Abdülhamid Döneminde Cizvit Teşkilatının Osmanlı Topraklarındaki Eğitim Faaliyetleri (1876–1909)*. Aksaray Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
17. Akben, Mehmet. *Hz. İsa'nın Nüzulü Meselesi: Dini ve Politik Yaklaşımlar*. Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2007.
18. Akdenizpress.com. "FETÖ Kabala Büyüsü mü Yaptı?" <https://www.akdenizpress.com/haber/771-feto-kabala-buyusu-mu-yapti>, 2017.
19. AKGazete. "FETÖ'nün Son Silahı Büyü!" <https://www.akgazete.com.tr/haber/fetonun-son-silahi-buyu-841>. 2017.
20. Akgül, Ahmet. *Küresel Fesatçılık ve Fetullahçılık*. İstanbul: Buğra Yayınları, 5. Basım, 2017.
21. Akgün, Mustafa. "15 Temmuz'a Döşenen Taşlar". <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/mustafa-akgun/15-temmuz-a-dosenen-taslar-39609.html> (2022).
22. Akgün, Mustafa. "Hasan Sabbah ve FETÖ - Yeni Akit". <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/mustafa-akgun/hasan-sabbah-ve-feto-34125.html>. 2020.
23. Akit Gazetesi. "Teröristbaşı Gülen, Turgut Özal'ı Zehirlediklerini İtiraf Etti!" <https://www.yeniakit.com.tr/haber/teroristbasi-gulen-turgut-ozali-zehirlediklerini-iteraf-etti-510929.html>. 2018.
24. Akkır, Ramazan. "Türkiye'de Din İle Siyaset İlişkisi Bağlamında Millî Nizam Partisi". *Mevzu-Sosyal Bilimler Dergisi* 3 (2020), 115-138.
25. Akoğlu, Haldun. "Zehir ve Zehirlenmelerin Tarihi ya da Ünlü Cinayetler". <https://acilci.net/zehir-zehirlenmelerin-tarihi-unlu-zehirler-ve-cinayetler/> (blog), 2017.
26. Aksakaloğlu, Yağız. "FETÖ'nün Zihin Kontrol Yöntemleri". https://21yyte.org/tr/merkezler/islevsel-arastirma-merkezleri/teostra-teji-arastirmalari-merkezi/feto-nun-zihin-kontrol-yontemleri#_ftn25 (2019).
27. Aksakaloğlu, Yağız. "Harun Bayıl! Moon Tarikatı-FETÖ İlişkisi". <https://www.veryansintv.com/harun-bayil-moon-tarikati-feto-iliskisi/> (2020).
28. Aksoy, A Şerif. *İttihat ve Terakki*. Nokta Kitap, 2008.

29. Aksoy, Tevfik. "FETÖ'nün Uluslararası Kodları Cemaatten Terör Örgüt-lüğüne" isimli kitap tanıtımı. *Eskiyeni* 34 (2017), 233-236.
30. Akşam Gazetesi. "Bahçeli: Gülen Cemaati Bizi Fazla Sevemedi". <https://www.aksam.com.tr/siyaset/bahceli-gulen-cemaati-bizi-fazla-sevemedi/haber-406799>. 2015.
31. Akşam Gazetesi. "Gülen'le İlgili Şok Rapor: Mossad İstedi Destekledik". <https://www.aksam.com.tr/guncel/gulenle-ilgili-sok-rapor-mossad-istedi-destekledik/haber-397021>, 2015.
32. Akşam Gazetesi. "Gülen'den Çocuklara Korkunç İşkence!" <https://www.aksam.com.tr/guncel/gulenden-cocuklara-korkunc-iskence/haber-539315>. 2016.
33. Aktaş, İhsan. "Modernistlerle Hurafeciler Arasında Kaybolan İslam İnancı". <https://fikirnamedergi.com/2018/06/modernistlerle-hurafeciler-arasinda-kaybolan-islam-inanci/> (blog), 2018.
34. Aktay, Aydın. "Paralel Nurculuk: Bir Klonlama Örneği Olarak Nur Hareketinin Gülenizme Dönüşümü". *Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 6/1 (30 Haziran 2019), 101-120.
35. Aktay, Yasin. "Din". *Sosyal Bilimlerde Temel Kavramlar*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 3. Basım, 2013.
36. Aktı, Ümit. "*FETÖ ve İslam'a İndirilen Darbe*". 53-65. Ankara: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayınları, 2020.
37. Akyıldız, Yasin. "Sömürgecinin Gücü Modern Devşirmeler ve Döneler". *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi* 71 (2019), 44-56.
38. Akyüz, Niyazi. *Dinin Örgütsel İklimi Dini Gruplar*. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2007.
39. Alathı, Alev. *Aydınlanma Değil, Merhamet!: Gogol'un İzinde 1. Kitap*. Everest Yayınları, 2004.
40. Albayrak, H. Şule. "ABD'de Hıristiyan Siyonizmi: Kökeni, İnanç Esasları ve Günümüz Amerikan Siyasetine Etkisi". *Darulfünun İlahiyat* 30/1 (2019), 141-169.
41. Albayrak, H. Şule. "Günümüz Türk Din Sosyolojisine İbn Halduncu Bir Katkı: 15 Temmuz Darbe Girişimi." *İslami İlimler Dergisi* 12/1 (2017).
42. Albayrak, Nuh. "İhanet Ağacının Sadece Kolları Budanırsa Gövdesi Daha da Güçlenir". <https://www.star.com.tr/yazar/ihanel-agacinin-sadece-kollari-budanirsa-govdesi-daha-da-guclenir-yazi-1557856/>. 2020.
43. Alkan, Metin. "FETÖ". <http://www.acipayamgazetesi.com/?Syf=22&Mkl=916680>. 2016

44. Allen Jr, John L. *Opus Dei: An Objective Look Behind The Myths And Reality Of The Most Controversial Force In The Catholic Church*. Image, 2007.
45. Alp, Özden. “FETÖ’nün Siyasetle İlişkisi”. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/fe-tonun-siyasetle-iliskisi/827260>, 2017.
46. Alpman, Polat S. “Bir Tasarım Bir Temenni Şimdinin ‘Hakiki’Burjuvazisi ve Eleştirisi”. *Birlik Dergisi* 278-279 (2012), 38-45.
47. Altaylı, Fatih. “Neo İslamic Masonlar”. <https://www.hurriyet.com.tr/fatih-altayli-neo-islamic-masonlar-39179862> (2000).
48. Altındal, Aytunç. “Bilinmeyen Vatikan - Opus Dei - Ahtapotun kolları”. <https://www.yenimesaj.com.tr/bilinmeyen-vatikan-opus-dei-ahtapotun-kollari-H1304826.htm> (2000).
49. Altındal, Aytunç. *Papa 16. Benedikt Gizli Türkiye Gündemi*. İstanbul: Destek Yayınları, 2018.
50. Altındal, Aytunç. *Vatikan ve Tapınak Şövalyeleri*. Destek Publishing and Media Group, 2021.
51. Altınkaya, Veli. “Fetoş ve Haşhaşılık”. <https://www.kayserihaber.com.tr/kose-yazilari/fetos-ve-hashasilik-4316.html>. 2016.
52. Anadolu Ajansı. “FETÖ Elebaşı Gülen Yazılarında 10 Ayrı Kod Adı Kullanmış”. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/feto-elebasi-gulen-yazilarinda-10-ayri-kod-adi-kullanmis/1700151>, 2020.
53. Anadolu Ajansı. “FETÖ Sanığı Gurbetçiye Örgütün ‘Şefkat Tokadı’ Tehdidi”. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/feto-sanigi-gurbetciye-orgutun-sefkat-tokadi-tehdidi/1638076>, 2019.
54. Anadolu Ajansı. “FETÖ’nün ‘Kaset Kumpası’ Davasında Karar Açıldı”. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/fe-tonun-kaset-kumpasi-davasinda-karar-aciklandi-/2574465>, 2022.
55. Anadolu Ajansı. “Japonya’da Abe Suikastıyla Gündeme Gelen Moon Tarikatı ile Siyasilerin İlişkileri Tartışılıyor”. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/japonyada-abe-suikastiyla-gundeme-gelen-moon-tarikati-ile-siyasilerin-iliskileri-tartisiliyor/2649040>, 2022.
56. Anadolu Ajansı. “Latif Erdoğan FETÖ Çatı Davasında Tanık Olarak Dinlendi”. <https://www.aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi/latif-erdogan-feto-cati-davasinda-tanik-olarak-dinlendi/752186>, 2017.
57. Anadolu Ajansı. “Turgut Özal’ın Ölümünde FETÖ Şüphesi”. <https://www.aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi/turgut-ozalin-olumunde-feto-suphesi/625194>, 2016.

58. Anadolu Haber Ajansı. "Bediüzzaman'ın Talebelerinden Ortak Açıklama". <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/bediuzzamanin-talebelerinden-ortak-aciklama/193904>. 2013.
59. Anayasa Mahkemesi. "Anayasa Mahkemesi Üyeleri Alparslan Altan ve Erdal Tercan'ın Meslekten Çıkarılmasına İlişkin Gerekçeli Kararın Basın Duyurusu". <https://www.anayasa.gov.tr/tr/duyurular/anayasa-mahkemesi-uyeleri-alparslan-altan-ve-erdal-tercan-in-meslekten-cikarilmasina-iliskin-gerekceli-kararin-basin-duyurusu/>. 2016.
60. Anayasa Mahkemesi. http://www.anayasa.gov.tr/media/4928/kd_09.pdf, http://www.anayasa.gov.tr/media/4928/kd_09.pdf (Kanun No. 1971/1). 9 Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi (1971).
61. Aras, Bulent - Caha, Omer. "Fethullah Gulen and His Liberal 'Turkish Islam' movement". *Middle East Review of International Affairs* 4/4 (2000), 30-42.
62. Arayancan, Ayşe Atıcı. *Haşhaşiler Efsaneler ve Gerçekler*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 2018.
63. Ardıç, Engin. "Başka Türü Bir Serseriliğe Kalkışabilirler". <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/ardic/2016/03/04/baska-turlu-bir-serserilige-kalkisabilirler> (2014).
64. Arseven, Serdar. "Devlet Bahçeli-Fetullah Gülen atışması!" Yeni Akit Gazetesi. 2018. <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/serdar-arsseven/devlet-bahceli-fetullah-gulen-atismasi-12436.html>
65. Arslan, Hakkı. "FETÖ Başı Hakkında Çarpıcı Bilgiler". <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/kose-yazilari/hakki-arslan/feto-basi-hakkinda-carpici-bilgiler-592767> (2016).
66. Arslan, Hüseyin. "Dini Gruplar ve Siyaset: Yeni Asya Grubu Örneği". *Dini Gruplar, Siyaset ve Bürokrasi*. 367-393. Bursa: Bursa Akademi Yayınları, 2017.
67. Arslan, Hüseyin. "Rüya Metaforu Üzerinden Din İstismarı: FETÖ Örneği". *Liberal Düşünce Dergisi* 87 (2017), 33-47.
68. Arslan, Hüseyin. *Dini Gruplar ve Siyaset – 1 Yeni Asya Grubu*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2012.
69. Arslan, Rengin. "Kılıçdaroğlu: 15 Temmuz Kontrollü Darbe Girişimidir". <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-39478777> (2017).
70. Asan, Yasemin. "Kontrollü Darbe' Yaygarası". <https://www.yenisafak.com/gundem/kontrollu-darbe-yaygarasi-3838648> (2022).
71. Aslan, Rengin. "Kılıçdaroğlu: 15 Temmuz Kontrollü Darbe Girişimidir". <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-39478777> (2017).
72. Aşık, Mustafa. *Fethullah Gülen Aynası*. Kökler Derneği Yayınları, 2013.

73. Ata, Bahri. "Ignatius Loyola ve Cizvit Okullarının Eğitim Anlayışı". *Pegem Atıf İndeksi*, 001-214.
74. Atar, Ersan. "Kötü Günler İcat Edin". <https://www.yeniasir.com.tr/gundem/2016/07/13/kotu-gunler-icad-edin> (2016).
75. Ateş, Hamza - Akpınar, Aydın. "Üniversitelerdeki FETÖ Yapılanması: Türk Üniversitelerinden İhraç Edilen Akademisyenler Üzerine Bir Araştırma". *Strategic Public Management Journal* 3/5 (30 Mayıs 2017), 1-30.
76. Atıcı, Ayşe. *Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nda Batını Hareketi*. Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2005.
77. Atilla, Toygun. "İhraç Edilen Emniyet Müdüründen İlker Başbuğ İtirafı". <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/eski-emniyet-mudurunden-ilker-basbug-itarafi-40509661>. 2017.
78. Avazturk.com. "Gülenin 'Hayati' da Yalan Çıktı". <https://www.avazturk.com/gulenin-hayati-da-yalan-cikti-38122h.htm>. 2017.
79. Avcı, Engin. *Radikal İslamcı Terörizmin Meşru Gösterilmesi: Türkiye Hizbullahı Örneği*. Ankara: Kara Harp Okulu, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2011.
80. Ay, Nazif. "Nedir Bu Evanjelizm". <https://www.odatv4.com/analiz/nedir-bu-evanjelizm-24051828-139464>. 2018.
81. Aydın, Çetin. "Altan Kardeşlere Subliminal Mesaj Gözaltısı". <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/altan-kardeslere-subliminal-mesaj-gozaltisi-40221465>. 10 Eylül 2016.
82. Aydın, İsmail Şefik. "Devlet Zaaf Kaldırmaz". <https://www.aydinlik.com.tr/haber/devlet-zaaf-kaldirmaz-117397> (2019).
83. Aydın, Mahmut. "Dinlerarası Diyalog Yeni Bir Misyon Yöntemi mi?- Kurumsal ve Bireysel Diyalog Faaliyetleri Üzerine Bir Değerlendirme". *İslamiyat* V, 30-42.
84. Aydın, Mahmut. "Evanjelik Hıristiyanlığın Misyon Yöntemleri ve Türkiye'deki Yansımaları". *Dinler Tarihçileri Gözüyle Türkiye'de Misyonerlik, Dinler Tarihi Araştırmaları V.* (2005).
85. Aydın, Mahmut. *FETÖ'nün Uluslararası Kodları: Cemaatten Terör Örgütlüğüne*. Eskiyei Yayınları, 2017.
86. Aydın, Mahmut. "Melez ve Senkretik Bir Yapılanma Olarak Fetullahçı Terör Örgütü". *Eskiyei* 34 (2017), 75-94.
87. Aydın, Mehmet. *Türkiye'ye Yönelik Batı Kökenli Dinî Cereyanlar*. NKM, 2010.
88. Aydın, Mustafa. "Türkiye'de Din Sosyolojisi Çalışmaları: Tarihsel Gelişim ve Bazı Eğilimler". *Din Sosyolojisi*, (1996), 314-349.

89. Ayık, Hasan. "Din - Devlet İlişkileri Bağlamında İslami Cemaatlerin Devletle İlişkileri Üzerine". *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 2/1 (2016), 62-77.
90. Aytekin, İbrahim Güray. "Tarihte Kurulmuş İlk Organize Ajan , Kumpas ve Suikast Örgütü Haşhaşilik ve Haşhaşiler". <https://www.oncevatan.com.tr/yasam/tarihte-kurulmus-ilk-organize-ajan-kumpas-ve-suikast-orgutu-hashasilik-h191747.html>. 2022.
91. Aytmatov, Cengiz. *Gün Olur Asra Bedel*. İstanbul: Ötüken Neşriyat AŞ, 62. Baskı., 2019.
92. Badkar, Mamta. "Gülen-Linked Body Condemns Attempted Turkey Coup | Financial Times". <https://www.ft.com/content/a1179f09-97ec-312d-88a3-54a9defa24a1>. 2016.
93. Bahadır, Merve - Çapcıoğlu, İhsan. "Yeni Dini Hareketlerde Çevrimiçi ve Çevrimdışı Yönelimler: Sahaja Yoga Örneği". *İslami Araştırmalar* 32/2 (2021), 372-386.
94. Bakır, Zülfiye Zeynep. "Üç Cemaat!" https://www.insamer.com/tr/uc-cemaat-_331.html#_edn6 (2016).
95. Balaban, Sabri. "Sizce CHP Atatürk Partisi mi?" <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/sabri-balaman/sizce-chp-ataturk-partisi-mi-37619.html> (2021).
96. Baran Dergisi. "Mirza Gulâm Ahmed Kadiyani Bizimkilere Benzemiyor mu Yani?" <https://www.barandergisi.net/mirza-gulam-ahmed-kadiyani-bizimkilere-benzemiyor-mu-yani-makale,364.html>. 2012.
97. Bardakçı, Murat. "Haşhaşilik Sadece Haşhaştan ve Suikastten İbaret Değil". <https://www.haberturk.com/yazarlar/murat-bardakci/913840-hashasilik-sadece-hashastan-ve-suikastten-ibaret-degil>. 2014.
98. Barker, Eileen. "Doing Love: Tensions In The Ideal Family". *The Family and the Unification Church* 15 (1983), 35.
99. Barlas, Banu. "FETÖ Kabala Büyüsü mü Yaptı?" <https://www.akdenizpress.com/haber/771-feto-kabala-buyusu-mu-yapti>. 2017.
100. Bartol, Vladimir. *Alamut*. North Atlantic Books, 2007.
101. Başaran, Doğan. "ABD'nin Küresel İmparatorluk Tahayyülü ve Bunun Aracı Olarak 'Büyük Ortadoğu' Projesi". *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* 3/6 (2017), 63-87.
102. Başbakanlık. "Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname". <https://www.resmigazete.gov.tr/eski-ler/2016/07/20160723-8.htm>. 2016.

103. Başbuğ, İlker. “ABD, 1999 Yılında Öcalan’ı Verip Gülen’i mi Aldı?” <https://web.archive.org/web/20200901083020/https://www.youtube.com/watch?v=5AoifPlbQQE>. 2020.
104. Başdemir, Hasan Yücel. “Ezoterik Grupların Epistemolojisi”. *Liberal Düşünce Dergisi* 83 (2016), 75-90.
105. Bauman, Zygmunt. *Cemaatler*. çev. Nurdan Soysal. İstanbul: Say Yayınları, 2. Basım, 2016.
106. Bayraktar, Mehmet. “Küreselleştirme ve Küreselleşme”. *Dini Araştırmalar* 6/17 (2003).
107. Bayraktar, Mehmet. *Dinlerarası Diyalog ve Başkalaştırılan İslâm*. Beyaz Kule, 2009.
108. Bayraklı, Enes - Ulutaş, Ufuk. *FETÖ’nün Anatomisi*. İstanbul, SETA Yayınları, 2017.
109. Bayraklı, Enes vd. *FETÖ’nün Birleşik Krallık Yapılanması*. SETA Yayınları, 2018.
110. Bayraklı, Enes. “Modern Çağın Haşhaşileri”. <https://www.setav.org/modern-cagin-hashasileri/>. 2016.
111. Bayram, Aydın. *Ahmediyye Hareketinde Hilafet Sistemi*. Ankara: İlahiyat Yayınları, 1. Basım, 2021. <https://www.ilahiyatyayin.com/ahmediyye-hareketinde-hilafet-sistemi>
112. BBC News. “Profile: Fethullah Gulen’s Hizmet Movement”. BBC News (2011), blm. World. <https://www.bbc.com/news/world-13503361>
113. BBC News. “Türkiye’de Son 10 Yılda Düzenlenen Büyük Saldırıları”. <https://www.bbc.com/turkce/articles/clmgndprxg8o>. 2022.
114. BBC. “Gülen’den Darbe Girişimi Yorumu: Bu Bir Senaryo”. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-36835771>. (2016).
115. Bebbington, David W. *Evangelicalism in Modern Britain: A History from the 1730s to the 1980s*. Routledge, 2003.
116. Bedir, Şener Faruk. “Reformasyon’dan Günümüze Evanjelik Hıristiyanlık”. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi* 3/2 (2013), 73-98.
117. Bell, Jeanne Viner. “The Reverend Moon and His Works: A Personal Observation”. *Unificationism And Modern Society: An Appraisal of the Thought and Work of the Reverend Sun Myung Moon*. New York, 1988.
118. Bengin, Tunca. “Fetullah, Özel Harp Dairesi Elemanıydı”. <https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/tunca-bengin/fetullah-ozel-harp-dairesi-elemaniydi-2792428> (2018).
119. Berger, Peter L. “Dinler ve Küreselleşme”. (Çev. Hatice Gül), *Bilimname: Düşünce Platformu* 2017/34 (2017), 603-613.

120. Berkes, Niyazi. *Türkiye’de Çağdaşlaşma*. 12. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul. 1978
121. Berkkan, Kürşad. *Alamut’un Efendisi Hasan Sabbah ve Haşhaşiler*. Yedi-veren Yayınları, 2017
122. Bertoldi, Giuseppe. *Memoirs of the Secret Societies of the South of Italy: Particularly the Carbonari*. J. Murray, 1821.
123. Beyaz Gazete. “Latif Erdoğan: Fethullah Gülen’in Masonluk Belgeleri Gerçek”. <https://beyazgazete.com/haber/2015/3/30/latif-erdogan-fethullah-gulen-in-masonluk-belgeleri-gercek-2614518.html>. 2015.
124. Bıyık, Mustafa. “Moonculuk”. *İslam Ansiklopedisi*. 276-279. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2005.
125. Bıyık, Mustafa. “Yeni Dünya Düzenine Küresel Bir Din Modeli: Moonculuk”. *Milel ve Nihal* 1/1 (2003), 93-114.
126. Bilbilik, Erol. *Amerikaperestler*. İstanbul: Nergiz Yayınları, 2016.
127. Bilen, Osman. “FETÖ: 15 Temmuz Darbe Girişiminin Faili ve Yeniçağ Dini Spiritüalizmin Temsilcisi Vesayetçi Bir Zihniyete Dair Çözümler”. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi* 20/15 Temmuz (2020), 31-66.
128. Birsell, Haktan. “Fransız Misyonerler Tarafından İstanbul ve Levant Misyonununun Oluşturulması (Papaz J. Baptist Piolet’in Mektubu)”. *Electronic Turkish Studies* 9/4 (2014).
129. Biyografi.net. “Fethullah Gülen Kimdir?”. <https://www.biyografi.net/tr/fethullah-gulen-kimdir/>. 2017.
130. Blaustein, Albert P. Reverend Moon and the Making of Constitutions. UMS,1988, s.149-150
131. Bleek, Philipp C. “Revisiting Aum Shinrikyo: New Insights into the Most Extensive Non-State Biological Weapons Program to Date”. *Washington DC: Nuclear Threat Initiative*. 2011
132. Bleich, Erik. “What Is Islamophobia and How Much Is There? Theorizing and Measuring an Emerging Comparative Concept”. *American Behavioral Scientist* 55/12; 2011, s. 1581-1600.
133. Blustein, Paul - Mayer, Jane. “Milan Mystery: How the June Suicide of Ambrosiano’s Chief Exposed a Murky Maze”. *The Wall Street Journal* 30 (1982).
134. Bodur, H. Ezber. “Moonculuk Hareketi ve Türkiye’de Benzer Bir Cemaat Yapılanmasının Sosyolojik Analizi”. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 1 (2003), 13-39.

135. Bolat, Metin. “FETÖ Elebaşı Zaman Gazetesinin Tirajının Artırılmasını İstemiş”. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/feto-elebası-zaman-gazetesinin-tirajinin-artirilmasini-istemis/623613>. 2016.
136. Box, Meredith - McCormack, Gavin. “Terror in Japan The Red Army (1969-2001) and Aum Supreme Truth (1987-2000)”. 2004.
137. Bozarslan, Felat. “Bir Çanta Dolusu Ziyet Gitmiş”. 2017. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/bir-canta-dolusu-ziyinet-gitmis-40415335>
138. Bromley, David G vd. “Perfect Families: Vision of the Future in a New Religious Movement”. *Marriage & Family Review* 4/3-4 (1982), 119-129.
139. Budak, Cemil Murat. “Büyükelçi Karlov Suikastının Üzerinden 5 Yıl Geçti”. Anadolu Ajansı. 2021. Erişim 16 Mart 2023. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/buyukelci-karlov-suikastinin-uzerinden-5-yil-gecti/2450826>
140. Bulgur, Durmuş. “Kadiyanilik”. *Şarkiyat Mecmuası* 13 (2011), 1-38.
141. Bulur, Sertaç- Gemicı, Orhan Onur. FETÖ tefecilik yapmış, kilise yaptırmış. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/feto-tefecilik-yapmis-kilise-yaptirmis/1053196> (2018).
142. Bursa Hakimiyet Gazetesi. “Bursa’da FETÖ Davasında Akılalmaz Olay! Üzerlerinden ‘Kilit’ Çıktı”. <https://www.bursahakimiyet.com.tr/bursa/bursa-daki-feto-davasinda-akilalmaz-olay-uzerlerinden-kilit-cikti-190020>. 2017.
143. Bursadabugün Gazetesi. “Bursa’da FETÖ Davası Duruşmasında ‘Kilit Sırrı’”. <https://www.bursadabugun.com/haber/bursa-da-feto-davasidurusmasinda-kilit-sirri-843156.html>. 2017.
144. Büyükkara, Mehmet Ali. ““Din İstismarına Karşı Kadim Geleneğimize, Orta Yoldaki Ana Mecramıza Can Vermeliyiz”. *Diyanet Dergisi* 309 (2016), 36-42.
145. Büyükkara, Mehmet Ali. “İslam Kaynaklı Mezheplerin Ortadoğu’daki Coğrafi Dağılımı ve Tahmini Nüfusları”. *e-Makalat Mezhep Araştırmaları Dergisi* 6/2 (2013), 321-354.
146. Can, Enes. “FETÖ Elebaşı, Adil Öksüz’ü Falakaya Yatırdı”. <https://www.aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi/feto-elebası-adil-oksuzu-falakaya-yatirdi/1369483>. 2019.
147. Cartwright, Robert H - Kent, Stephen A. “Social Control in Alternative religions: A familial perspective”. *Sociological Analysis* 53/4 (1992), 345-361.

148. Cebeci, Suat vd. "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Dini Grup Algıları". *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 15 (2019), 88-113.
149. Cerrahoğlu, Nilgün. "FETÖ Bir 'Opus Dei' Taklidi mi?" <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/nilgun-cerrahoglu/feto-bir-opus-dei-taklidi-mi-575456> (2016).
150. Chrissydes, George D. *Exploring New Religions*. Bloomsbury Publishing, 1999.
151. Cindemir, Kasım. "BM'nin Tepesinde Bir Tarikatçı mı". <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/bm-nin-tepesinde-bir-tarikatci-mi-5209328> (2006),
152. Clarke, John James. *Oriental Enlightenment: The Encounter Between Asian and Western Thought*. Psychology Press, 1997.
153. CNN Türk. "Bülent Arınç'tan FETÖ Çıkışı: Bana Ahmak Diyebilirsiniz". <https://www.cnnturk.com/turkiye/bulent-arinctan-feto-cikisi-bana-ahmak-diyebilirsiniz>. 2016.
154. CNN Türk. "Fethullah Gülen Mason İddiasına' Açıklama". <https://www.cnnturk.com/turkiye/fethullah-gulen-mason-iddiasina-aciklama>, 2015.
155. CNN Türk. "FETÖ Şüphelinin Evinde, Gülen'in Ermeni Papaza Yazdığı Mektup Çıktı". <https://www.cnnturk.com/turkiye/feto-suphelinin-evinde-gulenin-ermeni-papaza-yazdigi-mektup-cikti>. 2019.
156. CNN Türk. "Her Yerde Aranan 9 Firari General". 11 Aralık 2018. Erişim 28 Şubat 2023. <https://www.cnnturk.com/turkiye/her-yerde-aranan-9-firari-general>
157. Colin, Campbell. "Clarifying the Cult on JSTOR". 1977. <https://www.jstor.org/stable/590001?origin=crossref>
158. Crenshaw, Martha. "Have Motivations for Terrorism Changed?" *Tangled Roots: Social and Psychological Factors in the Genesis of Terrorism*. 51-57. IOS Press, 2006.
159. Cumhuriyet Gazetesi. "AKP'li Şamil Tayyar: Hulusi Akar Yargılanmalı". 2016. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/akpli-samil-tayyar-hulusi-akar-yargilanmali-568346>
160. Cumhuriyet Gazetesi. "Bülent Arınç: KHK'lilerden Özür Diliyorum". <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/bulent-arinc-khklilerden-ozur-diliyorum-1572709>. 2019.
161. Cumhuriyet Gazetesi. "Fethullah Mason mu?" <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/ozgen-acar/fethullah-mason-mu-1723901>, 2020.

162. Cumhuriyet Gazetesi. “Gülen CIA İşbirliği”. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/gulen-cia-isbirligi-206886>. 2010.
163. Cumhuriyet Gazetesi. “Yarbay Ali Tatar’ın İntihar Mektubu”. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/yarbay-ali-tatarin-intihar-mektubu-527423>. 2016.
164. Cumhuriyet Gazetesi. “Bülent Arınç’tan Hakimlere ‘Damat’ Teşekkürü”. <https://www.cumhuriyet.com.tr/siyaset/bulent-arinctan-hakimlere-re-damat-tesekkuru-1888898>. 2021.
165. Cumhuriyet Gazetesi. “Enes Kanter Soyadını Gülen Yaptı: Hocaefendi Yolunda Anam, Babam Feda Olsun”. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/enes-kanter-soyadini-gulen-yapti-hocaefendi-yolunda-anam-babam-feda-olsun-581259>, 2016.
166. Cüveynî, Alaaddin Ata Melik vd. *Tarih-i Cihan Güşa*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1. Basım, 2013.
167. Çağatay, Neşet - Çubukçu, İbrahim Ağâh. *İslâm Mezhepleri Tarihi/1*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1985.
168. Çaha, Ömer. “Gülen’in Mankurtları Nasıl Azgın Kurtlara Dönüştü?” *Karar*, (2016). <https://www.karar.com/prof-dr-omer-caha-yazdi-gulenin-mankurtlari-nasil-azgin-kurtlara-donustu-213941>
169. Çakıcı, Ahmet. “FETÖ’nün PKK ile İş Birliğini Saldırlar Deşifre Etti”. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/fetonun-pkk-ile-is-birliginin-saldirilar-desifre-etti-694977.html>. 2022.
170. Çakır, Elif. “Fethullah Gülen Kur’an-ı Kerim’i Yere Fırlatmış”. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2014/03/12/fethullah-gulen-kurani-kerimi-yere-firlatmis> (2014).
171. Çakır, Ruşen. “Gülen Cemaati: Nereden nereye?” <https://www.aljazeera.com.tr/gorus/gulen-cemaati-nereden-nereye>. 2016.
172. Çakır, Ruşen. *Ayet ve Slogan: Türkiye’de İslami Oluşumlar*. Metis Yayınları, 1990.
173. Çakmakçı, Mustafa. “Milli Eğitime Girmesi Mecburiyeti...” https://www.unyekent.com/kose-yazilari/1600_lu_yillarda_izmir_sabatay_sevi_ve_bu_gun_fethullah_gulen_gercek_siyasi_tarih_dersi_nin_milli_egitime_girmesi_mecburiyeti-3356.html (2022).
174. Çalışkan, Erhan - Tekin, Tolga. “Ajan Tarikatlar Birbirinin Kopyası”. <https://www.yeniasir.com.tr/gundem/2019/07/17/ajan-tarikatlar-birbirinin-kopyasi> (2019).
175. Çalmuk, Fehmi. “Milli Görüş’ün Ensesinde Boza Pişiren FETÖ’cüler (1)”. <https://www.hurses.com.tr/fehmi-calmuk/milli-gorusun-ensesinde-boza-pisiren-fetoculer-1/haber-35633> (2020).

176. Çam, Süleyman. *Osmanlı'dan Cumhuriyete Geçiş Sürecinde Mezhep Tartışmaları*. Adana: Çukurova Üniversitesi, Doktora Tezi, 2019.
177. Çatalbaş, Resul. "Avrupa'nın İlk Evanjelikleri: Moravyalılar". *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 12/23 (2013), 113-126.
178. Çavdar, Ayşe. "Gülen Cemaati: Devlet Niyet, Sermaye Kısmet". <https://tr.boell.org/tr/2015/05/27/guelen-cemaati-devlet-niyet-sermaye-kismet>, 2015.
179. Çavdar, Tevfik. *Osmanlıların Yarı-Sömürge Oluşu*. İstanbul: Ocak Yayıncılık, 1970.
180. Çelik, Mehmet Mazlum. "Üniversite ve Bankaları ile FETÖ'nün İlham Kaynağı Bir Tarikat: Opus Dei". <https://www.indyrturk.com/node/387966/haber/%C3%BCniversite-ve-bankalar%C4%B1-ile-fet%C3%B6n%C3%BCn-ilham-kayna%C4%9F%C4%B1-bir-tarikat-opus-dei> (2021).
181. Çetin, Ensar. "Hıristiyan Fundamentalizmi ve Ortadoğu'da Tanrıyı Kıyamete Zorlama Stratejisi". *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 5/1 (2014), 1-16.
182. Çetinkaya, Aliye. "Savcıdan MİT Başkanı'na: İfadeye Gel". <https://www.sabah.com.tr/gundem/2014/02/07/savcidan-mit-baskanina-ifadeye-gel>. 2014.
183. Çınar, Ahmet. "Fethullah Gülen Cemaati'nin Hikayesi: Hepiniz Oradaydınız! (1)". <https://haber.sol.org.tr/toplum/fethullah-gulen-cemaatinin-hikayesi-hepiniz-oradaydiniz-1-163491>, 2016.
184. Çiçek, Nevzat. "Nurcular ve Gülen'in Birleşme ve Ayrışma Noktaları". <https://www.timeturk.com/tr/2014/03/15/nurcular-ve-gulen-in-birlesme-ve-ayrisma-noktalari.html>. 2014.
185. Çomaklı, Ş. Ertan - Turan, Deniz. *FETÖ ve PKK Bağlamında Terör Amaçlı Kullanılan Kamusal Mal ve Hizmetler*. Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2017.
186. Çoraklı, Selim. "Darbe Algısına İtirafçı Tokadı". <https://www.dikgazete.com/yazi/darbe-algisina-itarafci-tokadi-4082.html>. 2021.
187. Çoraklı, Selim. *Darbelerin Efendisi HOCIA İstihbarat Ağındaki Köstebek*. İstanbul: Eftelya, 2016.
188. Daftary, Farhad. *Muhaliif İslam'ın 1400 Yılı İsmaililer Tarih ve Kuram*. çev. Ercüment Özkaya. İstanbul: Rastlantı Yayınları, 2001.
189. Dağ, Ahmet. "Evanjelizm ile Çılgın Bir Adamın 'Yeni ABD Düzeni'". *Umran*, Eylül (2018), 53-56.

190. Dağ, Ahmet. “Tarihsel Olarak Gizil Dini-Siyasal-Felsefi Topluluklar ve Araçsallaştırılmış Bir Kültürün Anatomisi”. *Küresel Etkiler Medya ve Demokrasi*. Kocaeli: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 2018.
191. Dailymotion. “Fetullah Gülen - Yahudi Çocukları İçin Yüreğimin Yağları Eriyor”. <https://www.dailymotion.com/video/x24k2d7>. Yayın Tarihi 2014.
192. Dailymotion.com. “Gülen: Erdoğan Parti Kurmak İçin Yanıma Geldi”. <https://www.dailymotion.com/video/x6hwj2k>. 2018. Erişim 28 Şubat 2023.
193. Dalkıran, Sayın. “Uyguladıkları Prensipler Bakımından Nizari-İsmaililer ve FETÖ Benzeşmesi”. *Katre Uluslararası İnsan Araştırmaları Dergisi* 10 (2020), 97-128.
194. Davidson, Lawrence. “Christian Zionism as a Representation of American Manifest Destiny”. *Critique: Critical Middle Eastern Studies* 14/2 (2005), 157-169.
195. Davud, İmam Ebu. *Kitabü's-Sünne*. İstanbul: Tahlil Basım Yayın Eğitim Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti., 2020.
196. Dawson, Lorne L. *Cults and New Religious Movements: A Reader*. Blackwell Oxford, 2003.
197. Dayangaç, Sami. “Moon Tarikatı”. http://www.kayserihaber.com.tr/kose-yazilari/moon_tarikati-10733.html (2022).
198. Dede, Ersoy. “FETÖ Ne Zaman Büyüdü?” <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/aktuel/ersoy-dede/2016/08/05/feto-ne-zaman-buyudu>. 2016.
199. Dede, Ersoy. “O Partideki Kripto FETÖcü Kim?” <https://www.star.com.tr/yazar/o-partideki-kripto-fetocu-kim-yazi-1522587/>. 2020.
200. Defteri, Ferhâd - Döner, Naim. “Gazzâlî ve İsmâiliyye”. *e-Şarkıyat İlmî Araştırmalar Dergisi* 8/1 (15) (2016), 526-544.
201. Demir, Hilmi. “Dış Politikada Evanjelizmi Bilmek Neden Önemli?” *Türkiye Gazetesi* (2018). <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/kose-yazilari/hilmi-demir/dis-politikada-evanjelizmi-bilmek-neden-onemli-604934>
202. Demir, Hilmi. “Radikal/Yıkıcı Kült Gruplar: Kavram ve Teorik Bir Çerçeve”. *TEPAV Değerlendirme Notu*, 2019.
203. Demir, Hilmi. “Selçukluların Bâtınilerle Mücadelesi”. <https://www.tepav.org.tr/tr/blog/s/6766>. 2020.
204. Demir, Hilmi. “Selçukluların Bâtınilerle Mücadelesi”. <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/kose-yazilari/hilmi-demir/selcuklularin-batinilerle-mucadelesi-615164>. 2020.

205. Demir, Hilmi. *Gülen Örgütü. Ezoterik Bir Kültür Cemaatinin Radikalleşmesi*. Ay Yayıncılık, 2017.
206. Demir, Osman - Üzücü, Adem. "Türkiye'de Yaşanan Ara Rejimlerin Ekonomi Açısından Değerlendirilmesi". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 19 (2001), 1-2.
207. Demir, Sertaç Timur - Çağlar, İsmail. *FETÖ'nün ve 15 Temmuz Darbe Girişiminin İletişim Stratejisi*. İstanbul: SETA, 2017.
208. Demirci, Ali Serdar. *Yeni Dini Hareketler ve Opus Dei*. Eftalya Kitap, 2019.
209. Demirci, H. Aliyar. "15 Temmuz Siyasi ve Sivil Depreminin Ardından Tespitler ve Gözlemler". *Türkiye Günlüğü* 127 (2016), 93-108.
210. Demirci, Kürşat. "Dahhâk". *TDV İslâm Ansiklopedisi* 8. Türkiye Diyanet Vakfı (1993), 408-409.
211. Demirel, Abdurrahman. "Mehmet Ali Büyükkara İle FETÖ Üzerine Röpörtaj". *Üsküdar Kültür Sanat ve Medeniyet Dergisi* 2/3 (216M.S.), 97-102.
212. Demirel, Kadir. <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/kadir-demirel/illuminati-feto-cetesi-opus-dei-ve-moon-tarikati-16921.html> (2016).
213. Demirkaya, Nergis. AYM Başkanı Arslan'a FETÖ 'kışkacı'. <https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2017/01/12/aym-baskani-arslana-feto-kiskaci> (2017).
214. Devrimci, Asyacan Nermin. *Dağların Şeyhi Hasan Sabbah*. Mola Kitap, 2013.
215. Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı. *Kendi Dilinden FETÖ: Örgütlü Bir Din İstismarı*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2017.
216. Dinç, Ahmet. "Fethullah Gülen: Cevap Veriyorum". *Aksiyon Dergisi* 183 (1998).
217. Diyanet İşleri Başkanlığı. "Dini İstismar Hareketi FETÖ/PDY". *Olağanüstü Din Şurası Kararları*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2016.
218. Diyanet İşleri Başkanlığı. "FETÖ'nün Sapkın Söylemlerinin İncelendiği Rapor Açıklandı". <https://www.diyaret.tv/fetonun-sapkin-soylemlerinin-inceledigi-rapor-aciklandi/>. 2017.
219. Diyanet.tv. "Diyanet FETÖ Raporu". <https://www.diyaret.tv/diyaret-feto-raporu/>.
220. Doğan, Şahin. "Nurculukla Buruk Bir Hesaplaşma". <https://www.risalehaber.com/nurculukla-buruk-bir-hesaplasma-19679yy.htm>. 2017.
221. Doğan, Yasin. *Kadiyanilik ve Gulâm Ahmed'in Dini-Siyasi iddiaları*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2018.

222. Dokuz8haber.net. “Japonya’da Suikast Revizyonu: 7 Bakan Moon’cu Çıktı, Kabine Değişti”. <https://www.dokuz8haber.net/japon-basbakan-dan-suikast-sonrasi-kabinede-revizyon-7-bakan-tarikat-baglantisisebebiyle-gorevden-alindi>, 2022.
223. Duman, M. Zeki. “Türkiye’de Laiklik Sorununun Siyasal Temelleri”. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 7/2 (2010), 284-303.
224. Durmuş, Sümeyye. *Evanjelizm Bağlamında ABD Dış Politikasında Dinin Rolü: Sosyal İnşacı Bir Analiz*. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
225. Durst, Mose. *To Bigotry, No Sanction: Reverend Sun Myung Moon and the Unification Church*. Regnery Gateway, 1984.
226. Dursun, Sevda. “Evanjelistler açık tehdittir”. <https://www.gercek hayat.com.tr/kapak/evanjelistler-acik-tehdittir/>. 2018.
227. Eagleton, Terry. “The Fraternal Corrections, Opus Dei and the Catholic Church”. *Harper’s Magazine* (2006). <https://harpers.org/archive/2006/04/the-fraternal-corrections/>
228. Efendi, Ahmet Mithat. *Zeyl-i Hasan Mellah yahut Sır İçinde Esrar*,(2000). Haz. Ali Şükrü Çoruk, TDK Yay., Ank.
229. Eğilmez, Savaş. “Eğilmez: ‘FETÖ’nün İlham Kaynağı Batıniler””. <https://www.sondakika.com/haber/haber-egilmez-feto-nun-ilham-kaynagi-batiniler-9318964/>, 2017.
230. Eileen, Barker. “Religious Movements: Cult and Anticult Since Jonestown on JSTOR”. *Annual Review of Sociology* Vol. 12 (1986). Published By: Annual Reviews.
231. Ekinci, Tarık Buğra. “Haşhaşilerin Dünyü ve Bugünü”. <https://www.ekrembugraekinci.com/article/?ID=492&haşhaşilerin-dünyü-ve-bugünü>
232. Elmas, Büşra. *Evanjellik Hristiyanlarda Kıyamet İnanca*. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2017.
233. Elwell, Walter. *Evangelical Dictionary of Theology*. Grand Rapids: Baker Academic, 2. Basım, 2017.
234. Emine, KAYA. “Dini Grupların Dini Bilgi Kaynaklarını Kullanırken Araştırdığı Formlar (FETÖ Örneği)”. *Journal of Analytic Divinity* 1/1 (2017), 65-82.
235. Ensonhaber.com. “Fethullah Gülen’in 28 Şubat Gerçeği”. <https://www.ensonhaber.com/gundem/fethullah-gulenin-28-subat-gercegi-2014-03-17>, 2014.

236. Ensonhaber.com. “Latif Erdoğan: Mirzabeyoğlu Gülen’in Emriyle Tutuklandı”. <https://www.ensonhaber.com/gundem/latif-erdogan-mirzabeyoglu-gulenin-emriyle-tutuklandi-2014-07-24>, 2014.
237. Ensonhaber.com. “Türkçe Olimpiyatları Neyi Amaçlıyor?” <https://www.ensonhaber.com/kultur-sanat/turkce-olimpiyatları-neyi-amaçlıyor-2012-06-05>, 2012.
238. Erandaç, Bülent. “Gülen’in Kemal Bey Rüyası”. <https://www.takvim.com.tr/yazarlar/erandac/2016/07/02/gulenin-kemal-bey-ruyasi> (2016).
239. Erdem, Tefvik. “Türkiye’de Darbe ve Müdahalelerin Kısa Tarihi | Stratejik Düşünce Enstitüsü”. <https://www.sde.org.tr/tevfik-erdem/genel/turkiyede-darbe-ve-mudahalelerin-kisa-tarihi-kose-yazisi-10443>. 2019.
240. Erden, Hasan. “Papazlar İslam ilahiyatçılarında Neler Yaptırıyorlar?” <https://www.gunisigigazetesi.net/papazlar-islam-ilahiyatçılarında-neler-makale,2121.html> (2009).
241. Erdoğan, Latif. “Gülen, Allah ile Görüşüğünü Söyleyen Sapkın Biri”. <https://kriterdergi.com/yazar/latiferdogan/gulen-allah-ile-gorustugunu-soyleyen-sapkin-biri> (2016).
242. Erdoğan, Latif. *Fethullah Gülen Hocaefendi: “Küçük Dünyam”*. Doğan Medya Center, 1998.
243. Erdoğan, Bilgin. “Nurculuk Hareketi ve Tefrika”. https://www.munferit.net/2018/08/nurculuk-hareketi-ve-tefrika_27.html. 2018.
244. Erdoğan, Latif. *Şeytanın Gülen Yüzü*. İstanbul: Turkuvaz, 6. baskı, 2016.
245. Ergil, Doğu. *100 Soruda Fethullah Gülen ve Hareketi*. Timaş, 2010.
246. Ergin, Sedat. “Fethullah Gülen ABD’de Oturma İznini Nasıl Aldı?” <https://www.hurriyet.com.tr/fethullah-gulen-abd-de-oturma-iznini-nasil-aldi-26381961>. 2014.
247. Ergün, Kürşad Kağan. “Dini Kültlerde Terör Örgütüne Dönüşme Potansiyeli: Aum Shinrikyo Vakası”. *Türk Savaş Çalışmaları Dergisi* 2/2 (25 Ekim 2021), 196-207.
248. Ersöz, Salih Sedat. “FETÖ’nün İçyüzü”. <https://www.konyayenigun.com/fetonun-icyuzu-makale,11809.html>. 2022.
249. Ertem, Alper Volkan. “Fetullah Gülen’in Söylemlerinde 15 Temmuz Darbe Girişiminin İzleri”. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi* 8/17 (2022), 190-207.
250. Eskridge, Larry. “How Many Evangelicals Are There?” *Institute for the Study of American Evangelicals*. 2012
251. Esposito, John L - Kalin, Ibrahim. *Islamophobia: The Challenge of Pluralism in the 21st Century*. New York: Oxford University Press., 2011.

252. Estruch, Juan - Glick, Elizabeth Ladd. *Saints and Schemers: Opus Dei and Its Paradoxes*. Oxford University Press, 1995.
253. Eşmeli, İsmet - Topal, Sena Sultan. “Yeni Dini Hareketler ve Kurtuluş Öğretisi”. *Universal Journal of Theology* 7/2 (2022), 91-107.
254. Eş-Şehristani, Muhammed. *Milel ve Nihal*. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2017.
255. Euronews. “Gülen Finlandiya Kanalına Konuştu: 15 Temmuz Araştırıl-sa Altı Boş Çıkacaktı”.
256. Euronews. Fetullah Gülen. Türkiye Bana Saldırı Düzenleyebilir. <https://tr.euronews.com/2018/04/10/fethullah-gulen-turkiye-bana-sald-r-duzenleyebilir>. 2018.
257. Fedayi, Cemal. “Ahmet Özsoy: 28 Şubat’tan 15 Temmuz’a”. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler* 2/2 (2016), 5-15.
258. Ferhat. “ABD’nin Paralel Devleti: Evanjelistler”. <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/pazar/ferhat-unlu/2018/08/12/abd-nin-paralel-devleti-evanjelistler>. 2018.
259. Ferrari, Silvio. “‘Religion in the Public Sphere’, *European Journal of Philosophy*, 14, pp. 1–25”. *Religion in the Public Space*. 23-48. Routledge, 2016.
260. FETÖ Gerçekleri. “Fetullah Gülen Kimdir?” <https://Fetogercekleri.Com/Fetullah-Gulen-Kimdir/>. Erişim 02 Mart 2023. <https://feto-gercekleri.com/fetullah-gulen-kimdir/>
261. FETÖgerçekleri.com. ABD Siyasetini Yönlendirmek İsteyen FETÖ, Cumhuriyetçi Parti’ye 250 Bin Dolar Bağış Yapmış (2020). <https://feto-gercekleri.com/abd-siyasetini-yonlendirmek-isteyen-feto-cumhuriyetci-partiye-250-bin-dolar-bagis-yapmis/>
262. Fırlı, E Rûhi. *Kadiyanilik (Ahmediyye Mezhebi)*. DEÜ., Yay., İzmir. 1986
263. Fırlı, E Rûhi. “Kadiyanilik”. *İslam Ansiklopedisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2001. 137-139.
264. Fibhaber. İşte FETÖ Lideri Gülen’in İhanet Mektubu. <https://www.fibhaber.com/gundem/iste-feto-lideri-gulen-in-ihanel-mektubu-h54861.html>, 2016.
265. Fikriyat. “FETÖ’nün Ceddi Kadiyani’ye Kadar Dayanıyor”. <https://www.fikriyat.com/gundem/2017/08/04/fetonun-ceddi-kadiyane-kadar-dayaniyor>. 2017.
266. Flinn, Frank K. *Encyclopedia of Catholicism*. Infobase Publishing, 2007.
267. Fowler, Robert B. vd. “Modern Amerikan Toplumunda Din ve Siyasal Kültür”. (Çev. T. Küçükcan). *Liberal Düşünce* 30-31 (2003), 45-67.

268. Fuller, Graham E.-Lesser, Ian O. *Kuşatılanlar, İslam ve Batının Jeopolitiği*. (çev. Ö. Arkan). İstanbul: Sabah Kitapları.1996
269. Gazete Manifesto. “Şamil Tayyar’dan Saray’a Sitem: Tankların Üstüne Çıkan Benim Ama...” <https://gazetemanifesto.com/2016/samil-tayyar-dan-saraya-sitem-tanklarin-ustune-cikan-benim-ama-55415/>. 2016.
270. Gazete Vatan. “Rapor Ortaya Çıktı! FETÖ 400 Milyar Doları...” <https://www.gazetevatan.com/gundem/rapor-ortaya-cikti-feto-400-milyar-dolari-1051056>, 2017.
271. Gentile, Emilio. *God’s Democracy: American Religion after September 11*. Praeger, 2008.
272. Georg, Simmel. The Sociology of Secrecy and of Secret Societies. *American Journal of Sociology*, Volume 11, Issue 4 (Jan., 1906).
273. Gerçek Hayat. “FETÖ Kendini ‘Mehdi’ İlan Ederek Siyonistlerden Nasıl Para Aldı?” <https://www.gzt.com/gercek-hayat/feto-kendini-mehdi-ilan-ederek-siyonistlerden-nasil-para-aldi-3598798>. Gzt. 2021.
274. Gerçek Hayat. “FETÖ’nün Cizvit Kopyası Işık Evleri Nasıl Kuruldu?” (2021). <https://www.gzt.com/gercek-hayat/fetonun-cizvit-kopyasi-isik-evleri-nasil-kuruldu-3598794>
275. Gerçek Hayat. “FETÖ’nün Korkunç ‘Hakim Kiralama’ Stratejisi”. <https://www.gzt.com/gercek-hayat/fetonun-korkunc-hakim-kiralama-stratejisi-3598810>. Gzt. 2021.
276. Gerçek Hayat. “MHP’ye Paralel Kuşatma”. <https://www.gercekhayat.com.tr/kapak/mhpye-paralel-kusatma/>, 2016.
277. Gerçek Hayat. <https://www.gzt.com/gercek-hayat/fetoyu-sarsan-raporun-icerigi-neydi-3598813>. “FETÖ’yü Sarsan Raporun İçeriği Neydi?” 2021.
278. Gerçek Hayat. “FETÖ’nün İzmir’deki İlk Işık Evleri”. <https://www.gercekhayat.com.tr/tenya-orgut-feto/fetonun-izmirdeki-ilk-isik-evleri/>, 2019.
279. Girgin, Metin. “Fetullah Gülen Vicdandan Yoksun Bir Psikopat”. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/feto-pdy-sanigi-tugamiral-imren-fetullah-gulen-vicdandan-yoksun-bir-psikopat/966947>. 2017.
280. Gledhill, A. “An Analysis of the Munir Report: A Critical Study of the Punjab Disturbances Inquiry Report”. *International Affairs* 34/3 (1958), 399-400.
281. Göka, Erol. “Militan Ezoterik Yapı Olarak FETÖ’nün Psikolojik Değerlendirmesi”. *Psikiyatri-Psikoloji* (<http://www.erolgoka.net/militan-ezoterik-yapi-olarak-fetonun-psikolojik-degerlendirmesi/>). 2020.

282. Gökçer, Tahincioğlu. “15 Temmuz Darbe Girişimini Araştırma Komisyonu Raporuna Eklenmeyen CHP Raporunda, AKP ile Gülen Cemaati İlişkilerinin Dökümü Var”. <https://t24.com.tr/haber/tam-metin-15-temmuz-darbe-girisimini-arastirma-komisyonu-raporuna-eklenmeyen-chp-raporunda-akp-ile-gulen-cemaati-iliskilerinin-dokumu-var,1047559>. 2022.
283. Göktaş, Kemal. “Çözümüne Karşı Hakan Fidan’a Gözaltı Girişimi”. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/cozume-karsi-hakan-fidana-gozalti-girisimi-582491>. 2016.
284. Göktaş, Kemal. “70’li Yıllar Devlete ‘Sızıntı’”. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/70li-yillar-devlete-sizinti-581157>. 2016.
285. Göktaş, Kemal. “İşte FETÖ Sözlüğü”. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/iste-feto-sozlugu-581491>. 2016.
286. Göktaş, Kemal. “Paradaki simge”. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/paradaki-simge-580490>. 2016.
287. Göktaş, Kemal. “Pensilvanya Ziyaretlerinde Tutulan Çarpıcı Notlar: İpekçi’yi Öldürenin Elini Öperim”. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/pensilvanya-ziyaretlerinde-tutulan-carpici-notlar-ipekciyi-oldurenin-elini-operim-581944> (2016).
288. Görüş21. Bağlantıları ile Fetullah Gülen Cemaati”. <https://gorus21.com/baglantilari-ile-fetullah-gulen-cemaati/>, 2021.
289. Gregory, Rose. “Terrorism Financing in Foreign Conflict Zones on JSTOR”. <https://www.jstor.org/stable/26358996>.
290. Guthrie, Stan. “Doors into Islam”. ChristianityToday.com. <https://www.christianitytoday.com/ct/2002/september9/1.34.html>. 2002.
291. Güldağı, Mustafa. “Hasan Sabbah ve Modern Haşhaşiler”. *Genç Birikim* 177 (2014), 11-15.
292. Gülen, Fethullah. *Fasıldan Fasıla III*. İstanbul: Nil Yayınları, 2010.
293. Gülen, Fetullah. “Ruhun Teneffüs Zamanları”. <https://fgulen.com/tr/hayati-tr/hayatindan-kesitler/fgulen-com-Ruhun-Teneffus-Zamanlari,2001>.
294. Gülen, M. Fethullah. *Fasıldan Fasıla-2*. İstanbul: Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Yayınları, 2016.
295. Gülen, M Fethullah. Küresel Barışa Doğru. İstanbul, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Yayınları, 2008.
296. Gülen, M. Fethullah. *Prizma I*. İstanbul: Nil Yayınları, 1997.
297. Gülen, S - Öztürk, Hüseyin. *İtiraflarda FETÖ’nün Devlete Sızması (Askeriye, Mülkiye, Adliye)*. SETA Yayınları, 2018.

298. Gülener, Serdar. “ABD Siyasetinde Evanjelizm’in Etkisi Artıyor”. <https://www.setav.org/abd-siyasetinde-evanjelizmin-etkisi-artiyor/>. 2018.
299. Güler, İlhami. “(The) Cemaat-Hizmet Hareketi ve FETÖ’leşmeyi Anlamak”. <https://www.ilhamiyyat.com/the-cemaat-hizmet-hareketi-ve-fetolesmeyi-anlamak/>, 2017.
300. Gülerce, Hüseyin. *Kirli Hesaplar Çarşısı: Gülenizm: Küresel Hipnoz*. İstanbul: Kahverengi Yayınları, 2016.
301. Gündoğdu, Serdar. “Erhan Afyocu’ya Cevap ve Tahrif Edilen Konu İsmaililik”. <http://www.tasnimnews.com/tr/news/2016/08/05/1149195/erhan-afyocu-ya-cevap-ve-tahrif-edilen-konu-ismaililik>. 2016.
302. Gündüz, Şinasi. “Protestan Geleneğinde Yeni Hıristiyan Sağı Olarak Evanjelizm”. *VIII. Kur’an Sempozyumu 14-15 Mayıs 2005: Günümüz Dünyasında Müslümanlar*. Fecr Yayınları (2006), 51-60.
303. Gündüz, Şinasi. *Misyonerlerin Çalışma Yöntemleri*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2004.
304. Gündüz, Şinasi. *Misyonerlik*. Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları, 2005.
305. Güneş Gazetesi. “Kemal Kılıçdaroğlu’nun Kasım Gülek’in Kızı Tayyibe’nin Evinde Akşener ile Görüşmesi CHP’de Krize Yol Açtı”. <https://www.gunes.com/gundem/kemal-kilicdaroglu-nun-kasim-gulekin-kizi-tayyibenin-evinde-aksener-ile-gorusmesi-chpde-krize-yol-acti-869369>, 2018.
306. Güneş, Mehmet. “Dünya Tarihinin Dönüm Noktası: Çanakale Dirilişi”. *Türk Yurdu Dergisi* 105/343 (2016).
307. Güneşli, Ahmet. “Din-Siyaset İlişkisi ve Türkiye’deki Durum Üzerine”. <https://www.yeniduzen.com/din-siyaset-iliskisi-ve-turkiyedeki-durum-uzerine-81123h.htm> (2014).
308. Güngör, Ali İsmail. *Tanrı’nın Şövalyeleri Cizvitler*. Çağlar Yayınları, 2004.
309. Güranlı, Zeynep. “Fethullah Gülen’e ‘Reaktif Anksiyete’ Teşhisi Konulmuş”. <https://www.sozcu.com.tr/2017/gundem/fethullah-gulene-reaktif-anksiyete-teshisi-konulmus-1628851/>. 2017.
310. Gzt. “FETÖ, Humeyni Devrimi’ni nasıl Övdü?” <https://www.gzt.com/gercek-hayat/feto-humeyni-devrimini-nasil-ovdu-3598806>. 2021.
311. Gzt. “Terör Örgütü Lideri Gülen, Erbakan’ın İftarına Neden Katılmadı?” <https://www.gzt.com/gercek-hayat/teror-orgutu-lideri-gulen-erbakanin-iftarina-neden-katilmadi-3598850>. 2021.
312. Gzt. “FETÖ’nün 100 Yıllık Hikâyesi”. <https://www.gzt.com/gercek-hayat/feotonun-100-yillik-hikyesi-3598668>, 2021.

313. Gzt. "FETÖ'nün Karanlık Yolunun Kritik Dönemeci: 60'lı Yıllar (1. Dosya)". <https://www.gzt.com/gercek-hayat/fetonun-karanlik-yolunun-kritik-donemeci-60li-yillar-1-dosya-3598789>, 1921.
314. Gzt. "Terörist Gülen'in Masonluk Toplantıları Nasıl Başladı?" <https://www.gzt.com/gercek-hayat/terorist-gulenin-masonluk-toplantilari-nasil-basladi-3598801>, 2021.
315. Haber46. "Serap Başak Çil, Fethullah Gülen'in Kızı mı? Bomba İddia Sosyal Medyayı Salladı". <https://www.haber46.com.tr/serap-basak-cil-fethullah-gulenin-kizi-mi-bomba-iddia-sosyal-medyayi-salladi>, 2016.
316. Haber61. "FETÖ Elebaşı Gülen'in Kod Adları Deşifre Oldu". <https://www.haber61.net/feto-elebası-gulenin-kod-adlari-desifre-oldu>, 2020.
317. Haber7. "Teröristbaşı Gülen'den Ölüm Emri". <https://www.haber7.com/guncel/haber/2212096-teroristbasi-gulenden-olum-emri>. 2016.
318. Haber7. "AK Partili Vekil Açıkladı: Gülen'in Babası Ermeni". <https://www.haber7.com/guncel/haber/2201612-ak-partili-vekil-acikladi-gulenin-babasi-ermeni>, 2016.
319. Haber7. "Çarpıcı Yazı: FETÖ'nün Mide Bulandıran İlişkileri". <https://www.haber7.com/guncel/haber/2972586-carpici-yazi-fetonun-mide-bulandiran-iliskileri>, 2020.
320. Haber7. "Teröristbaşı Gülen'e Soruları Cinler Getirmiş". <https://www.haber7.com/guncel/haber/2144956-teroristbasi-gulene-sorulari-cinler-getirmis>. 2016.
321. Haberkuduz. "FETÖ Bir Sabetay Örgütüdür... Kestane Pazarının Büyük Sırrı". <https://www.haberkuduz.com.tr/haber-feto-bir-sabetay-orgutudur-kestane-pazarinin-buyuk-sirri-55294.html>, 2021.
322. Haberkuduz. "Vatikan Dinler Arası Diyalog ile Kendini Pazarlıyor". <https://haberkuduz.com/page/-vatikan-dinler-arasi-diyalog-ile-kendini-pazarliyor-/13435>. 2017.
323. Haberler. "Özdağ: Fetullah Gülen, 1976- 1977'de Manisa'da Akıl Hastanesinde Tedavi Gördü". <https://www.haberler.com/guncel/ozdag-fetullah-gulen-1976-1977-de-manisa-da-9101850-haberi/>, 2016.
324. Habertürk Gazetesi. "Elebaşı Gülen, 'Stadyumlar Kanla Dolacak' Demiş 5 Bin Kişilik İnfaz Listesi Hazırlamışlar". <http://www.haberturk.com/izmir-haberleri/76197220-elebası-gulen-stadyumlar-kanla-dolacak-demis5-bin-kisilik-infaz-listesi>. 2020.
325. Habertürk Gazetesi. "Latif Erdoğan: Fetullah Gülen'e 16 Yaşından Sonra Özel Eğitim Verildi, Maaşlar CIA Tarafından Ödendi". <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1277656-latif-erdogan>

- gulene-16-yasindan-sonra-ozel-egitim-verildi-maaslar-cia-tarafindan-odendi, 2016.
326. Habertürk Gazetesi. FETÖ'nün Tarihçesi - 15 Temmuz Darbe Girişimi Raporu. TBMM Araştırma Komisyonu. <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1508856-fetonun-tarihcesi-15-temmuz-darbe-girisimi-raporu>, 2017.
327. Habertürk. "Evanjelizm ne demek?" 2018. <https://www.haberturk.com/evangelist-nedir-evanjelizm-ne-anlama-geliyor-2095048>
328. Habertürk. "Gülen İnsanları 3 Harflilerle Etkisi Altına Alıyor". <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1271139-melih-gokcek-fethullah-gulen-insanlari-3-harflilerle-etkisi-altina-aliyor>. 2016.
329. Hadden, Jeffrey K. "The rise and fall of American televangelism". *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 527/1 (1993), 113-130.
330. Hajdari, Sevgi Altundal. "Tarihi Süreç İçerisinde Misyonerlik ve Misyonerlerin Yetim Faaliyetleri". *İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi* 3 (2016), 60.
331. Hakan, Ahmet. "Tanıdığım Kadarıyla İhsan Arslan". <https://www.hurriyet.com.tr/tanidigim-kadariyla-ihsan-arslan-7506854>. 2007.
332. Hakyemez, Cemil. "Tekke ve Zaviyeler Kanunu Çerçevesinde Alevilik-Bektaşılık". *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 13/25 (2014), 161-174.
333. Hall, John R. *New Religious Movements: A Practical Introduction*, by Eileen Barker. Lanham, MD: Unipub, 1989, xii+ 234.
334. Hallsell, Grace. *Tanrı'yı Kıyamete Zorlamak (Armageddon, Hıristiyan Kıyametçiliği ve İsrail)*. Ankara: KİM Yayınları, 2003.
335. Hassan, Steven. *Combatting Cult Mind Control*. Park Street Press Rochester, VT, 1990.
336. Hatipoğlu, Haydar. *Sünen-i İbni Mace Tercümesi ve Şerhi*. 10 Cilt. İstanbul: Ravza Yayınları, 2015.
337. Hazar, Bekir. "Aynı operasyon". <https://www.takvim.com.tr/yazarlar/bekirhazar/2016/08/06/ayni-operasyon>. 2016.
338. Haberiniz. "FETÖ'den Talimat: Hedef Siyasi Parti ve STK'lar". <https://haberiniz.com.tr/gundem/fetoden-talimat-hedef-siyasi-parti-ve-stklar-23032021>, ts.
339. Heper, Metin. "The European Union, the Turkish Military and Democracy". *South European Society and Politics* 10/1 (2005), 33-44.
340. Hidayet, Vahapoğlu M. *Osmanlı'dan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okulları*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları. 2005.

341. Hikmet, Ertuğrul. *Himmeli Milleti Olan İnsan M. Fethullah Gülen*. İzmir: Işık Yayınları, 2008.
342. Hobson, John M. - Ermert, Esra. *Batı Medeniyetinin Doğulu Kökenleri*. Yapı Kredi Yayınları, 2006.
343. HSYK. "Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurul Kararı (Karar No: 2016/426, Tutanak No:17)". <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160825-5.pdf>, 2016.
344. Hudson, R.A. *The Sociology and Psychology of Terrorism: Who Becomes a Terrorist and Why?* Library of Congress Washington Dc Federal Research Div, 1999.
345. Hunter, James Davison. *American Evangelicalism: Conservative Religion and the Quandary of Modernity*. Rutgers University Press, 1983.
346. Hutchison, Robert. *Their Kingdom Come: Inside the Secret World of Opus Dei*. Macmillan, 2014.
347. Hutton, Joseph Edmund. *A Short History of the Moravian Church*. Moravian Publication Office, 1895.
348. Hürriyet Gazetesi. "Arınç: Melek İpek Bir İyilik Meleğidir, Bugün Olsa Yine Elini Öperim". <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/arinc-melek-ipek-bir-iyilik-melegidir-bugun-olsa-yine-elini-operim-30005311>. 2015.
349. Hürriyet Gazetesi. "Başbakan Erdoğan: En Ahlsız Darbe Girişimi". <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/basbakan-erdogan-en-ahlsiz-darbe-girisimi-25566536>. 2014.
350. Hürriyet Gazetesi. "Ecevit'in Sözleri PKK'ya Malzeme". <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/ecevit-in-sozleri-pkk-ya-malzeme-319339>. 2005.
351. Hürriyet Gazetesi. "Enes Kanter Evlatlıktan Reddedildiğini Doğruladı!" <https://www.hurriyet.com.tr/enes-kanter-evlatliktan-reddedildigini-dogruladi-40185455>, 2016.
352. Hürriyet Gazetesi. "Gülen'den Açıklama". <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/gulenden-aciklama-25122717>. 2013.
353. Hürriyet Gazetesi. "The Times: Türkiye Karşıtı Rapor Parayla Yazdırıldı". <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/the-times-turkiye-karsiti-rapor-parayla-yazdirildi-40177766>. 2016.
354. Hürriyet Gazetesi. "Tuncay Opcin ABD'de görüntüledi". <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/tuncay-opcin-abdde-goruntulendi-40232638>. 2016.
355. Hürriyet Gazetesi. "Uzlaşma Ödülleri". <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/uzlasma-odulleri-39280723>. 1997.

356. Hürtaş, Sibel. “FETÖ Önce Cemaat; 2013’ten Sonra Terör Örgütü”. <https://www.evrensel.net/haber/300877/feto-once-cemaat-2013ten-sonra-teror-orgutu> (2016).
357. Hürtaş, Sibel. “FETÖ’ye Tapınak Şövalyeleri Benzetmesi”. <https://artigercek.com/guncel/fetoye-tapinak-sovalyeleri-benzetmesi-14000h> (2017).
358. Indyturk.com. “Alparslan Türkeş’in Cenaze Namazını Fetullah Gülen Kıldırma İstemi”. <https://www.indyturk.com/node/276106/siyaset/alparslan-t%C3%BCrke%C5%9Fin-cenaze-namaz%C4%B1n%C4%B1-fetullah-g%C3%BClen-k%C4%B1ld%C4%B1rmak-istemi%C5%9F>, 2020.
359. Indyturk.com. “Bülent Ecevit FETÖ’nün Adamıydı, Erdoğan Gerekirse Siyasi Ayaktan Yargılanmalı” <https://www.indyturk.com/node/134616/r%C3%B6portaj/b%C3%BClent-ecevit-fet%C3%B6n%C3%BCn-adam%C4%B1yd%C4%B1-erdo%C4%9Fan-gerekirse-siyasi-ayaktan-yarg%C4%B1lanmal%C4%B1>. (2020).
360. İrmak, Atakan. “FETÖ’nün ‘Cin’cisi Yakayı Ele Verdi! Örgütün Tepe Yöneticilerine Büyü Yapıp...” <https://www.sabah.com.tr/gundem/2022/06/27/fetonun-cincisi-yakayi-ele-verdi-orgutun-tepe-yoneticileri-ne-buyu-yapip>. 2022.
361. Ivanow, Wladimir. *Alamut and Lamasar: Two Mediaeval Ismaili Strongholds in Iran*, an Archaeological Study. Ismaili Society, 1960.
362. Izady, Michael. Religion in Pakistan. https://gulf2000.columbia.edu/images/maps/Pakistan_Religion_lg.png, Erişim Tarihi: 09.03.2023
363. İhlas Haber Ajansı. “Fethullah Gülen Akıl Hastanesinde Yatmış”. <https://www.iha.com.tr/manisa-haberleri/fethullah-gulen-akil-hastanesinde-yatmis-1462022/>, 2016.
364. İlhan, Avni. “Bedâ”. *TDV İslâm Ansiklopedisi* 5 (1992), 290-291.
365. İlhan, Rifat Serav. “Kült Örgütleri Bağlamında Fethullahçı Terör Örgütü (FETÖ): Adanmışlık ve İtaat Davranışının Psikososyal Dinamikleri”. *15 Temmuz Geçmiş Gelecek*. İstanbul: Pınar Yayınları, 2018.
366. İnaç, Hüsamettin. “Uluslararası Proje Bir Örgüt Olarak FETÖ ve Yeni Dünya Düzeni”. *İhanet ve Diriliş 15 Temmuz ve Milli Birlik Paneli*. 25-35. Ankara: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayınları, 2020.
367. İnat, Kemal. *Almanya’da FETÖ Yapılanması ve Almanya’nın FETÖ Politikası*. SETA, 2018.

368. İnternethaber. “Akit’ten Gülen’e Edilebilecek En Ağır Laf”. <https://www.internethaber.com/akitten-gulene-edilebilecek-en-agir-laf-621885h.htm>, 2013.
369. İnternethaber. “Fethullah Gülen’den Meral Akşener Talimatı!” <https://www.internethaber.com/fethullah-gulenden-meral-aksener-talimati-1575936h.htm>, 2016.
370. İnternethaber. “Fethullah Gülen’in Cinli Büyülü Sırat Köprüsü Planı!” <https://www.internethaber.com/fethullah-gulenin-cinli-buyulu-sirat-koprusu-plani-1758167h.htm>, 2017.
371. İnternethaber. “Mehmet Metiner’den Bülent Arınç’a İstifa Çağrısı”. <https://www.internethaber.com/mehmet-metinerden-bulent-arinca-istifa-cagrisi-video-galerisi-2143139.htm>. 2020. Erişim 28 Şubat 2023.
372. İnternethaber. “Sabetay Sevi’nin Evini Ziyaret Eden Gülen’e Ne Söylendi?” <https://www.internethaber.com/sabetay-sevinin-evini-ziyaret-eden-gulene-ne-soylendi-1709378h.htm>, 2016.
373. İstek, Gülşen. “Cizvit Tarikatının Liselerde Verdiği Eğitim ve Buna Karşı Oluşan Tepkiler: Avusturya Örneği”. *Akademik İncelemeler Dergisi* 14/2 (2019), 163-198.
374. İzgazete. “Gülen’in Yardımcısı Latif Erdoğan’dan Çarpıcı İtiraf”. <https://www.izgazete.net/gulenin-yardimcisi-latif-erdogandan-carpici-itaraf>, 2016.
375. Jackson, Brian A. vd. *Aptitude for Destruction*, Volume 2: Case Studies of Organizational Learning in Five Terrorist Groups. Rand Corporation, 2005.
376. Jones, Seth G. - Libicki, Martin C. *How Terrorist Groups End: Lessons for Countering Al Qaeda*. Rand Corporation, 2008.
377. Kamacı, Koray. “Kadiyanilik ve FETÖ Benzerliği”. <https://www.oncevatan.com.tr/kadiyanilik-ve-feto-benzerligi-makale,54532.html> (2022).
378. Kaplan, David E - Marshal, Marshal. *The Cult at the End of the World*. Los Angeles: BennettBooksLtd, 1996.
379. Kaplan, Hilal. “FETÖ’nün Atası Kadiyaniler”. <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/hilalkaplan/2017/08/04/fetonun-atasi-kadiyaniler> (2017).
380. Kar, Robert L. *Ölümcül Kültler: Gerçek İnananların Suçları*. Greenwood Publishing Group, 2003.
381. Kara, Erol. “FETÖ’yü CHP’li Kasım Gülek Doğurdu”. <https://www.elazighakimiyethaber.com/yazi/erol-kara/fetoyu-chpli-kasim-gulek-dogurdu/28691/> (2020).

382. Kara, Faruk. "Haşhaşilerden FETÖ'ye Mutlak İtaat ve Gizlilik". <https://www.sonhaberler.com/hashasilerden-fetoye-mutlak-itaat-ve-gizlilik-makale-800006>. Sonhaberler.com. Sonhaberler.com. 2016.
383. Kara, İlyas. *Hamas: Bir Direnişin Perde Arkası*. RA Yayıncılık, İstanbul. 2006.
384. Kara, Vehbi. "Bediüzzaman Feto'nun Mahiyetinden Bahsediyor". <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/vehbi-kara/bediuzzaman-fetonun-mahiyetinden-bahsediyor-36429.html>. 2021.
385. Kara, Vehbi. "Sabetay Tarikati ve FETÖ Yapılanması". <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/vehbi-kara/sabetay-tarikati-ve-feto-yapilanmasi-38041.html> (2022).
386. Karabat, Ayşe. "Fethullah Gülen Hakkında Bir Psikolojik Analiz". <https://www.haksozhaber.net/fethullah-gulen-hakkinda-bir-psikolojik-analiz-81869h.htm>. 2016.
387. Karabelias, Gerassimos. "Civil-Military Relations: A Comparative Analysis of the Role of the Military in the Political Transformation of Post-War Turkey and Greece: 1980-1995". Final Report submitted to North Atlantic Treaty Organization (NATO) in June 1998, 96-98.
388. Karadağ, Kemal. "FETÖ'nün Trump Rüyası". <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/fetonun-trump-ruyasi/684497>. 2016.
389. Karagöz, Betül. *Kültürel Çalışmalar Okulu ve Neo-Muhafazakarlık: S. Hall ve L. Grossbergs Yaklaşımlarının Karşılaştırılması*. Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2003.
390. Karakaya, Hasan. "Bir Türlü Anlayamadığım, İçinden Çıkamadığım İşler!" <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/hasan-karakaya/bir-turlu-anlayamadigim-icinden-cikamadigim-isler-5187.html>. 2014.
391. Karakaya, Hasan. "İşte, Fetullah Gülen'in Kur'an-ı Kerim'i Yere Fırlattığı O Cami!" <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/hasan-karakaya/iste-fetullah-gulenin-kuran-i-kerimi-yere-firlattigi-o-cami-8210.html> (2014).
392. Karakuş, Naciye. *ABD başkanı Donald Trump'ın Söylemlerinde İslamofobi*. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
393. Karaman, Nazif. "FETÖ, Hıristiyan Tarikatlar Gibi." <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/04/feto-hiristiyan-tarikatlar-gibi> (2015).
394. Karaman, Nazif. "Gülen'in Sohbetlerini Dinleyip Bana Şiddet Uygulardı". <https://www.memurlar.net/haber/581507/gulen-in-sohbetlerini-dinleyip-bana-siddet-uygulardi.html>. 2016.

395. Karar Gazetesi. "FETÖ'nün ilham kaynağı Haşhaşiler". <https://www.karar.com/fetonun-ilham-kaynagi-hashasiler-1503816>. 2016.
396. Kasap, Selam. "Mahkeme Salonlarındaki FETÖ Otomatları". <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/mahkeme-salonlarindaki-feto-otomatlari/887208>. 2017.
397. Kaymal, Cansu. *Cemaatten Darbeci Bir Harekete Dönüşümün Serüveni: Gülen Hareketinin Analizi*. İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
398. Kekeç, Ahmet. "12 Mart ve Fetullah Gülen". <https://www.star.com.tr/yazar/12-mart-ve-fetullah-gulen-yazi-1320216/>. 2018.
399. Keleş, Ahmet. "Ahmet Keleş: Dicle Üniversitesini Paralel Devletin Kandil'i Yaptılar". <https://www.star.com.tr/guncel/ahmet-keles-dicle-universitesini-paralel-devletin-kandili-yaptilar-haber-870384/>. 2014.
400. Keleş, Ahmet. "FETÖ'nün Kronolojik Analizi". *EskiYeni* 34 (2017), 69-73.
401. Kemal, Ahmet. "Military Rule and the Future of Democracy in Turkey". *Merip Reports* 122 (1984), 12-15.
402. Kemal, Melahat. "15 Temmuz: Örtülü CIA Darbesi Neden Başarısız Oldu?" <https://www.timeturk.com/15-temmuz-ortulu-cia-darbesi-neden-basarisiz-oldu/haber-214850> (2016).
403. Kent, Stephan A. "Brainwashing Programs in The Family/Children of God and Scientology". *Misunderstanding Cults*, 2001. 349-378.
404. Kılıç, Remzi. "Misyonerlik ve Türkiye'ye Yönelik Misyoner Faaliyetleri". *Türklük Bilimi Araştırmaları* 19 (2006), 327-342.
405. Kılıçoğlu, Selim. "Mamuratü'l-Aziz Vilayeti Yabancı Misyonu: Kapusenler (Capucins)". *Art-Sanat Dergisi* 17 (2022), 253-273.
406. Kıran, Kenan. "Siyasi Cinayetlerde ve Karanlık Olaylarda FETÖ'nün İz". <https://kriterdergi.com/moon-tarikati/siyasi-cinayetlerde-karanlik-olaylarda-fetonun-izi> (2016).
407. Kızılarslan, Sema. "Geçmişten Günümüze "FETÖ'nün Siyasi Ayağı". <https://medyascope.tv/2020/02/05/gecmisten-gunumuze-fetonun-siyasi-ayagi/> (2020).
408. Kirman, M. Ali. "Beyin Yıkama Teorileri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 45/1 (2004), 7-32.
409. Kirman, M. Ali. *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*. Birleşik Dağıtım Kitabevi, 2010.
410. Kirman, M. Ali. "Yeni Dini Hareketleri Tanımlama Problemi ve Tipolojik Yaklaşımlar". *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 3/1 (2003), 27-43.

411. Knitter, Paul F. - Aydın, Mahmut (Çev.). "Diyalog ve Misyon". *İslamiyat Dergisi* 5/3 (2002).
412. Kolay, Arif. "Milli Birlik ve Bütünlüğümüzün Tesisi Açısından Geçmişten Günümüze Darbelerin değerlendirilmesi". *İhanet ve Diriliş 15 Temmuz ve Milli Birlik Paneli*. 9-24. Ankara: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayınları, 2020.
413. Kolvenbach, P. "Themes of Jesuit higher education". *Heartland III*. 2000.
414. Korkmaz, Ferhat. "İlk Dönem Romancılığımızda Dikkat Çeken Bir Cemiyet". *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi* 1/1 (2012), 517-531.
415. Korkmaz, Sıddık. "Hasan Onat'ın Şiilik Araştırmaları Üzerine Değerlendirmeler". *e-Makalat Mezhep Araştırmaları Dergisi* 14/1 (2021), 264-280.
416. Korkmaz, Tamer. "Bunları Asla Unutmayacağız...". <https://www.yenisafak.com/yazarlar/tamer-korkmaz/bunlari-asla-unutmayacagiz-2055691> (2020).
417. Korkmaz, Tamer. "Hablemitoğlu Suikastı Yahut Pirincin İçindeki Beyaz Taşlar!" *Yeni Şafak* (2015). <https://www.yenisafak.com/yazarlar/tamer-korkmaz/hablemitoglu-suikasti-yahut-pirincin-icindeki-beyaz-talar-2024663>
418. Korkmaz, Tamer. "Rabin'in Oğlu Fetullah Bunalımda!" <https://www.yenisafak.com/yazarlar/tamer-korkmaz/rabinin-oglu-fetullah-bunalimda-2031135> (2016).
419. Koru, Fehmi. *Ben Böyle Gördüm: Cemaat'in Siyasetle Sınırı*. Alfa, 2016.
420. Koyuncu, Büke. "AK Parti'nin Ulusal Kimlik Vizyonunda İslam Unsuru: Türkiye'de Ulusal Kimlik-Din İlişkisi Üzerine Bir Örnek Olay İncelemesi". Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Doktora Tezi, 2013
421. Kökçe, Halime. "7 Şubat Mit Kumpası, İşaret Fişegiydi". <https://www.star.com.tr/yazar/7-subat-mit-kumpasi-isaret-fisegiydi-yazi-1608034/>. 2021.
422. Köroğlu, Ahmet. "Elisabeth Özdalga, İslamcılığın Türkiye Seyri: Sosyolojik Bir Perspektif, İstanbul: İletişim Yayınları, 2007, 316 s". *İnsan ve Toplum* 2/4 (ts.), 275-280.
423. Köymen, Mehmet Altay. *Nizamı'l-Mülk Siyaset-Nâme*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2017.
424. Kronos36.news. "Hasan Sabbah'tan Sonra Tarihin En Büyük İkinci İhanetisiniz", <https://kronos36.news/tr/hasan-sabbahtan-sonra-tarihin-en-buyuk-ikinci-ihanetisiniz/>. 2017.

425. Kulishaber. "Gülen Deccal mi? Şok Benzerlik!" <https://www.kulishaber.com.tr/gulen-deccal-mi-sok-benzerlik/17631/>. 2016.
426. Kurt, Abdurrahman. *Din Sosyolojisi*. Bursa: Sentez Yayıncılık, 2018.
427. Kurt, Ramazan Kağan. *Evanjelizm Dünya İmparatorluğu ve Türkiye*. İstanbul: Birharf Yayınları, 2. Basım, 2006.
428. Kutsal, Necdet. *Batının Keskin Kılıcı: Doğudan Gelen Sözde Molla: Bir İşgal Hareketi*. İstanbul: Gaziosmanpaşa Belediyesi, 2018.
429. Kuyaksil, Ali. *Fetullahçı Terör Örgütü Gerçeği*. Ankara: Orion Kitabevi, 2018.
430. Küçüköner, Halide Rumeysa. "Ahmedilikte Hilafet Eksenli Ayrışmalar". *e-Makalat Mezhep Araştırmaları Dergisi* 14/2 (2021), 862-903.
431. Küçüköner, Halide Rumeysa. "Ahmediler'de Şii Söylem: 'Muharrem Ayı ve Hz. Hüseyin'in Yüce Konumu' İsimli Cuma Hutbesi Örneği". *Turkish Journal of Shiite Studies* 4/1 (2022), 7-32.
432. Küçüköner, Halide Rumeysa. "Kadiyaniliğin İsim ve İçerik Bakımından Kendisini Konumlandırma Problemi". *Şarkiyat* 11/2 (2019), 669-683.
433. Küçüköner, Halide Rumeysa. "Mormon Bakış Açısından Ahmedilik: Garth Jones ve Onun "İslam'ın Ahmedileri: Bir Mormon Karşılaştırması ve Perspektifi Makalesine Dair Değerlendirme ve Tercüme". *Şarkiyat* 12/3 (2020), 642-688.
434. Küçüköner, Halide Rumeysa. *Mirza Gulâm Ahmed ve Ahmedilerin Mirza Gulâm Ahmed Telakkisi*. Dicle Üniversitesi, Doktora Tezi, 2018.
435. LaReau, Renee M. "Opus Dei: Secretive Cult or 'Work of God'?" *U.S. Catholic*. 2006.
436. Larson, Warren F. "Critical Contextualization and Muslim Conversion". *International Journal of Frontier Missions* 13/4 (1996), 189-191.
437. Le Bon, Gustave. *Kitleler Psikolojisi*. (Çev. Yunus Ender) İstanbul: Hayat Yayıncılık, 1997.
438. Lernoux, Penny. "The Papal Spiderweb. 1. Opus-Dei and the Perfect Society". *Nation* 248/14 (1989), 469.
439. Lieber, F. "Carbonari". *Encyclopedia Americana*. II/513-514. Philadelphia: Thomas Desilver & Co., 1834.
440. Lovell, David W. "The Challenges of Turkish Democracy". *University of Helsinki, Language Centre*, 2010
441. Maalouf, Amin. *Semerkant*. (Çev. Ali Berktaş) Yapı Kredi Yayınları, 2021.

442. MacGregor, Geddes. *“Overcoming Prejudice”, Unificationism And Modern Society: An Appraisal of the Thought and Work of the Reverend Sun Myung Moon*. New York: Frederick Sontag & Thomas Walsh, 1988.
443. Macit, Erkan. “FETÖ’nün Metafizik ve Büyü ile Kaos Planı”. <https://www.hurhaber.com/feto-nun-metafizik-ve-buyu-ile-kaos-plani-yazi-415757.html> (2018).
444. Mackert, Jürgen. “The Secret Society and the Social Dynamics of Terrorist Behavior”. *Revue de Synthèse* 135/4 (2014), 331-359.
445. Maraskimlik.com. “Fetullah Gülen Ermeni mi?” <https://www.maraskimlik.com/siyaset/fetullah-gulen-ermeni-mi-h13992.html>, 2016.
446. Mardin, Şerif. “Türkiye’de Dini Sembollerin Dönüşümü Üstüne Bir Not”. *Türkiye’de Din ve Siyaset* içinde, (1991),193-212.
447. Mardin, Şerif. *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri 1895-1908*. İletişim Yayınları, 2016.
448. Mardin, Şerif. *Yeni Osmanlı Düşüncesinin Doğuşu*. İletişim Yayınları, 2015.
449. Martin, James. “Opus Dei in the United States.” *America* 172/6 (1995), 8-17.
450. Martínez, Jessica Hamar. “Americans Express Increasingly Warm Feelings Toward Religious Groups”. *Pew Research Center*, February 15 (2017).
451. Marx, Karl. *Yahudi Sorunu*. (Çev. Niyazi Berkes) Sol Yayınları: Ankara.1997
452. Masci, David - Smith, Gregory A. “5 Facts About US Evangelical Protestants”. *Pew Research Center*, 2018.
453. Medick, Veit - Nelles, Roland. “Fethullah Gülen: Zu Besuch Beim Türkischen Staatsfeind Nummer Eins”. *Der Spiegel* (2016). <https://www.spiegel.de/politik/ausland/fethullah-guelen-zu-besuch-bei-staatsfeind-nummer-eins-a-1103433.html>
454. Medyagundem. “Fetullah Gülen’in Gayrimeşru Kızı Var İddiasında Şok Belgeler!” <http://www.medyagundem.com/fetullah-gulenin-gayri-mesru-kizi-var-iddiasinda-sok-belgeler/>, 2014.
455. Medyagundem. “Fetullah’ın Malikanesinin Tapusu Katoliklerin Çıktı!” <http://www.medyagundem.com/fetullahin-malikanesinin-tapusu-katoliklerin-cikti/>. 2014.
456. Memleket. “Latif Erdoğan: Gülen Allah’la Konuştuğunu Söyledi”. <https://www.memleket.com.tr/latif-erdogan-gulen-allahla-konustugu-nu-soyledi-1237v.htm>, 2017.

457. Memurlar. “İşte FETÖ’nün Gen Haritası”. <https://www.memurlar.net/haber/903568/iste-feto-nun-gen-haritasi.html>. 2020.
458. Memurlar. “Latif Erdoğan: Gülen Banyoları Gizli Kamera Yerleştirdi”. <https://www.memurlar.net/haber/629260/latif-erdogan-gulen-banyolar-gizli-kamera-yerlestirirdi.html>, 2018.
459. Meridyenhaber. “Asıl Hedefin MHP Lideri Devlet Bahçeli Olduğu Belirtiliyor...”. <https://www.meridyenhaber.com/asil-hedefin-mhp-lideri-devlet-bahceli-oldugu-belirtildi>, 2021.
460. Mısıroğlu, Kadir. *Tarihten Günümüze Tahrif Hareketleri*. Sebil Yayınevi, 2012.
461. MİT Müsteşarlığı. Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı Tarafından TBMM Darbe Girişimi Meclis Araştırma Komisyonuna Sunulan Rapor. *Bilgilendirme Raporu* (2017).
462. Milat Gazetesi. “Evangelizm nedir? Kan Donduran Detayları ile Evangelistler!” <https://www.milatgazetesi.com/haber/evangelizm-nedir-kan-donduran-detaylari-ile-151662/> (2018).
463. Miller, Martin A. *The Intellectual Origins of Modern Terrorism in Europe.* *Terrorism in context*, 2003.
464. Milli Gazete. “Gülen’in Annesi Kim?” <https://www.milligazete.com.tr/haber/936816/gulenin-annesi-kim>, 2016.
465. Milli Gazete. “Moon Kilisesi ve Türkiye”. <https://www.milligazete.com.tr/gundem/moon-kilisesi-ve-turkiye-18098>, 2005.
466. Milli Güvenlik Kurulu. “20 Temmuz 2016 Tarihli Milli Güvenlik Kurulu Toplantısı”. Ankara: <https://www.mgk.gov.tr/index.php/20-temmuz-2016-tarihli-toplantisi>, 2016.
467. Milli Nizam Partisi. *Milli Nizam Partisi Program ve Tüzük*. İstanbul: Haktanır Matbaası, 1970.
468. Milliyet Gazetesi. “Fethullah Gülen’den Akit’e 60 dava”. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/fethullah-gulenden-akite-60-dava-1824472>, 2014.
469. Milliyet Gazetesi. “FETÖ Cinsel İstismarcı”. <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/erzurum/feto-cinsel-istismarci-11999091>. 2017.
470. Milliyet Gazetesi. “Gülhan Kışanak ve Ekrem Dumanlı O Görüşmesi ile İlgili Bomba İddia”. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/gulhan-kisanak-ve-ekrem-dumanli-o-gorusmesi-ile-ilgili-bomba-iddia-2323221>. 2016.
471. Milliyet Gazetesi. “Taksim’de Bombalı Saldırı! Bombayı Bırakan Kişi Gözaltına Alındı! Eylem Talimatı...” <https://www.milliyet.com.tr/>

- gundem/son-dakika-istiklal-caddesinde-patlama-ekipler-bolgede-6856715. 2022.
472. Milliyet Gazetesi. "Ergenekon ve Balyoz'da Sır Dolu 12 Ölüm". <https://www.milliyet.com.tr/gundem/ergenekon-ve-balyozda-sir-dolu-12-olum-1780703>. 2013.
473. Miş, Nebi vd. "*Temmuz Darbe Girişimi Toplumsal Algı Araştırması*". SETA Yayınları, İstanbul, 2016
474. Mithat, Ahmet - Çoruk, Ali Şükrü. *Hasan Mellâh, Yahut, Sır İçinde Esrar*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu, 2000.
475. Monahan, Torin. "The Future of Security? Surveillance Operations at Homeland Security Fusion Centers". *Social Justice* 37/2/3 (120-121 (2010)), 84-98.
476. Moon, Sun Myung. *We Who Have Been Called to Do God's Work*. London, 1978
477. Moon, Sun Myung. *The Divine Principle*. New York, 5. Basım, 1977.
478. Murakami, Haruki. "Underground". Trans. Alfred Birnbaum and Philip Gabriel. New York: Random House, *Vintage International*. 2003
479. Murat, Baki. "FETÖ'nün İlham Kaynağı Cizvitler-1..." *Yenisöz*, 2016.
480. Murat, Baki. "Haşhaşi Benzetmeleri FETÖ'nün İşine Yarıyor...". *Yenisöz*, 2016.
481. Muslim, Haccac Bin. *Sahihi Müslim Tercüme ve Şerhi* (12 Cilt Takım) - İmam Müslim Kitabı. 12 Cilt. İstanbul: Sönmez Neşriyat, 2018.
482. Mutahhari, Murtaza. *İslâm ve Değişim (Zamanın Gereklere)*. (Çev. Burhanettin Dağ) Ankara: Fecr Yayınevi, 2000.
483. Myklebust, Olav Guttorm. "The study of missions in theological education: an historical inquiry into the place of world evangelisation in western protestant ministerial training with particular reference to Alexander Duff's chair of evangelistic theology". Oslo: *Egede Instituttet*, 1955.
484. Namlı, Abdullah. "Kelime-i Tevhid'in Bütünlüğü ve Paralel Devlet Yapılanması". *The Journal of Academic Social Science Studies* 13/83 (2020), 315-337.
485. Nelson, Thomas. *Evangelicals Around the World: A Global Handbook for the 21st Century*. Thomas Nelson, 2015.
486. Nethaber. "Turgut Özal'ın Hazırlattığı Gülen Cemaati Raporunda Neler Yok ki". <https://www.nethaber.com/gundem/turgut-ozalin-hazirlattigi-gulen-cemaati-raporunda-neler-yok-ki-20652>, 2020.
487. Nicernolas. "Cizvitler Tarikati". https://nicernolas.blogspot.com/2017/06/cizvitler-tarikati_8.html, 2017.

488. Noam Friedlander - Günsel, Enver (Çev.). *Tanrının İşleri*. İstanbul: Neden Kitap, 2010.
489. Nokta Dergisi. “Röportaj: Yaşar Nuri Öztürk”. *Nokta Dergisi*, 1996.
490. NTV. “CHP’den ‘Gülen’den 5 Bin Lira Bağış’ İddiasına Yalanlama”. https://www.ntv.com.tr/turkiye/chpden-gulenden-bagis-iddiasina-yalanlama,Y_8YvT3HNU-2rY_vJtFBIQ, 2017.
491. NTV. “Fethullah Gülen: İsrail’den İzin Almalıydılar”. https://www.ntv.com.tr/dunya/fethullah-gulen-israilden-izin-almalyidilar,kIC_HTknIEawvlzh-VOxdg, 2010.
492. NTV. “FETÖ’nün Kaset Kumpası Davasında Karar”. <https://www.ntv.com.tr/turkiye/fetonun-kaset-kumpasi-davasinda-karar,ilbaQWO7YE60aT3NrgkwCg>, 2022
493. Ntv. “İçişleri Bakanlığı ‘Aranan Teröristler’in Listesini Yayınladı”. <https://www.ntv.com.tr/turkiye/icisleri-aranan-teroristleri-acikladi,FVx9nEEElkyNyHpxFlGyJA>, 2015.
494. Nursi, Bediüzzaman Said. *Emirdağ Lâhikası*. Envar Nesriyat, 2016.
495. Nursi, Bediüzzaman Said-i - Nursi, Abdülmeccid. *İşârâtü'l-İcâz fi Mezânni'l-İcâz*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2015.
496. Oakes, Len. *The Charismatic Personality*. Australian Academic Press, 2010.
497. Odatv. “Deniz Baykal’ın ve MHP’lilerin Kasedini İlk Kim İzledi”. <https://www.odatv4.com/guncel/deniz-baykalin-ve-mhplilerin-kase-dini-ilk-kim-izledi-1401171200-107699>, 2017.
498. Odatv. “41 Polisin Gözaltı Operasyonunun Altından O Gazetecinin Cinayeti Çıktı”. <https://www.odatv4.com//guncel/41-polisin-gozalti-operasyonunun-altindan-o-gazetecinin-cinayeti-cikti-2406161200-96334>, 2016.
499. Odatv. “Demirel, Fethullah Gülen Hakkında Ne Söyledi”. <https://www.odatv4.com/siyaset/demirel-fethullah-gulen-hakkinda-ne-soyledi-2006151200-77530>, 2015.
500. Odatv. “Fethullah Gülen O İsmi Tekme Tokat Dövdü”. <https://www.odatv4.com/medya/fethullah-gulen-o-ismi-tekme-tokat-dovdu-0806161200-95511>, 2016.
501. Odatv. “Fethullah Gülen Sabetayist mi”. <https://www.odatv4.com/guncel/fethullah-gulen-sabetayist-mi-2308161200-99541>, 2016.
502. Odatv. “Fethullah Gülen: ‘Evlerine Ateşler Sal Yerin Dibine Batır’”. <https://www.odatv4.com/guncel/evlerine-atesler-sal-yerin-dibine-batir-2103161200-91570>, 2017.

503. Odatv. “Fethullah Gülen’den Darbe Açıklaması”. <https://www.odatv4.com/guncel/fethullah-gulenden-darbe-aciklamasi-1707161200-97446>. 2016.
504. Odatv. “Fethullah Gülen’in Kod Adı Ne”. <https://www.odatv4.com/guncel/fethullah-gulenin-kod-adi-ne--1601151200-70198>, 2015.
505. Odatv. “FETÖ İç Organlara Sirayet Edip Kanser Yapabiliyor”. <https://www.odatv4.com/guncel/feto-ic-organlara-sirayet-edip-kanser-yapabiliyor-0510161200-101693>. 2016.
506. Odatv. “FETÖ’yle Mücadele İçin Emekli Oldu”. <https://www.odatv4.com/guncel/fetoyle-mucadele-icin-emekli-oldu-2907171200-120417>. 2017.
507. Odatv. “Gülen’in Gerçek Adı Ne?” <https://www.odatv4.com/analiz/gulenin-gercek-adi-ne-2906081200-2215>, 2008.
508. Odatv. “Kılıçdaroğlu’nun Açıklamadığı Adil Öksüz Bilgisi Ortaya Çıktı”. <https://www.odatv4.com/guncel/kilicdaroglunun-aciklamadigi-adil-oksuz-bilgisi-ortaya-cikti-2809161200-101281>. 2016.
509. Odatv. “Latif Erdoğan’dan MİT-Gülen-Koç İddiası”. <https://www.odatv4.com/siyaset/latif-erdogandan-mit-gulen-iddiasi-0808161200-98794>, 2016.
510. Odatv. “Şamil Tayyar’ın Karnı Neden Ağrıyor”. <https://www.odatv4.com/guncel/samil-tayyarin-karni-neden-agriyor-2304161200-93259>. 2016.
511. Odatv. “Şarlatan Tayyare’yi FETÖ İmamları Vekil Yaptı”. <https://www.odatv4.com/medya/sarlatan-tayyareyi-feto-imamlari-vekil-yapti-2310171200-125851>. 2017.
512. Odatv. Canlı Yakalayın, Elleri Arkadan Bağlı, Diz Çökmüş Fotoğrafını Çekin”. <https://www.odatv4.com/guncel/canli-yakalayin-elleri-arkadan-bagli-diz-cokmus-fotografini-cekin-1109171200-123018>. “2017.
513. Ogur, Yıldırım. “Sushi, Tarikat ve Suikast”. <https://www.karar.com/yazarlar/yildiray-ogur/sushi-tarikat-ve-suikast-1593566> (2022).
514. Oğuztan, Ümit. “Moon Tarikati”. <https://www.haberdukkani.com/m/yazi.php?id=556382> (2016).
515. Olson, Kyle B. “Aum Shinrikyo: Once and Future Threat?” *Emerging Infectious Diseases* 5/4 (1999), 513.
516. Olson, Roger E. *The Westminster Handbook to Evangelical Theology*. Westminster John Knox Press, 2004.
517. Onedio. “Tokyo Metrosu’nda Düzenlenen Sarin Gazı Saldırısı ve Aum Shinrikyo Tarikati”, 2021. <https://onedio.com/haber/tokyo-metrosu-nda-duzenlenen-sarin-gazi-saldirisi-ve-aum-shinrikyo-tarikati-1015349>

518. Onedio. "Latif Erdoğan: 'Subay ve Astsubayların Yüzde 90'ı FETÖ'cü". <https://onedio.com/haber/latif-erdogan-subay-ve-astsubaylarin-yuzde-90-i-feto-cu-725148>, 2016.
519. Onedio. "Türkiye'de de Toplantı Yaptılar! Japonya Başbakanı Abe'nin Ölümüyle Bağlantılı Olan 'Moon Tarikatı' Nedir?" <https://onedio.com/haber/turkiye-de-de-toplanti-yaptilar-japonya-basbakani-abe-nin-olumuyla-baglantili-olan-moon-tarikati-nedir-1082431>, 2022.
520. Ongun, Hasan Hüseyin. "Başlangıçtan Günümüze Said Nursi ve Nurculuk Hareketi". Ankara: *Türkiye Günlüğü Der.* S. 45 (1997), 57-71.
521. Opusdei. "Christians in the Middle of the World". <https://opusdei.org/en-ie/article/members/>, 2014.
522. Opusdei. "Opus Dei: Historical Overview". <https://opusdei.org/en/article/historical-overview/>, 2006.
523. Orakoğlu, Bülent. "FETÖ Elebaşı Gülen Neden Hacca Gitmedi?" <https://www.yenisafak.com/yazarlar/bulent-orakoglu/feto-elebasigulen-neden-hacca-gitmedi-2045581> (2018).
524. Oran, Filiz Çoban. "Amerikan Kimliği ve Dış Politikasında Evanjelizmin İzleri: Sosyal-İnşacı Perspektiften ABD-İsrail İlişkileri". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 6/3 (2017), 2019-2037.
525. Oruç, Mehmet. *Dinlerarası Diyalog Tuzağı ve Dinde Reform*. İstanbul: Arı sanat Yayınevi, 2003.
526. Osmanoglu, Mahmut. "Pakistan'ın Kripto Gayri Müslimleri: Kadıyaniler". <http://www.mucerret.com/yazarlar/pakistanin-kripto-gayri-muslimleri-kadiyaniler/>, 2017.
527. Ölçekçi, Haluk. "15 Temmuz Öncesi FETÖ Medyasında Psikolojik Savaş Gazeteciliği". *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi* 7/1 (2018), 427-454.
528. Öngören, Reşat. "Tarikat". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 40/95-105. İstanbul: TDV, 2011.
529. Önsay, Süleyman. "İbrahimi Din Sadece İslam'dır!" <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/suleyman-onsay/ibrahimi-din-sadece-islamdir-16724.html> (2016).
530. Öz, Mustafa. "Haşîşiyye". *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 16/418-419. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010.
531. Öz, Mustafa. "Takiyye". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 39/453-454. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010.
532. Özaydın, Abdulkerim. "Hasan Sabbah". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 16/347-350. İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997.

533. Özben, Mevlüt. “McCemaat ve Yeni Dini Hareketten (YDH) Terör Örgütüne: FETÖ”. *Muhafazakâr Düşünce* 49 (2016), 167-181.
534. Özbey. “Planlar Kimsenin Eline Geçmemeliydi Ama Geçti”. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/planlar-kimsenin-eline-gecmemeliydi-ama-gecti-1787746>. 2020.
535. Özçelik, İsmet. “FETÖ’nün Siyasi Ayağı Nerede?” <https://www.aydinlik.com.tr/koseyazisi/fe-tonun-siyasi-ayagi-nerede-267038> (2021).
536. Özdalga, Elisabeth. *İslamcılığın Türkiye Seyri*. İstanbul: İletişim yayınları, 2006.
537. Özdemir, Muhammed. “Pakistan’dan Fitnecilere Karşı Hz.Muhammed Kararı!” <https://www.milligazete.com.tr/haber/5144721/pakistandan-fitnecilere-karsi-hzmuhammed-karari> (2020).
538. Özden, Alp. “FETÖ’nün İslam İnancını Tahrifi”. <https://www.aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi/fe-tonun-islam-inancini-tahrifi/828165>. 2017.
539. Özel, Cemal. “*Türkiye’de Çokkültürlülük Çoğulculuk ve Din*”. Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2012
540. Özer, Can Kemal. “Tenya Örgüt FETÖ’nün Ağa Babası Cizvitler”. <https://www.gercekhayat.com.tr/genel/tenya-orgut-fe-tonun-aga-baba-si-cizvitler/> (2019).
541. Özer, Can Kemal. “Tom Cruise: FETÖ’nün kankası”. <https://www.gercekhayat.com.tr/tenya-orgut-feto/tom-cruise-fe-tonun-kankasi/> (2019).
542. Özer, Kemal. *Gülen Şeytanlar Tarihi*. Hayy Kitap, 2018.
543. Özer, Metin. “FETÖ’nün Papazı Erdoğan’a Saldırdı”. <https://www.haber27.com/yazarlar/metin-oz-er/fe-tonun-papazi-erdogana-saldir-di-35>. 2021.
544. Özer, Metin. “FETÖ’yü Kurup Finanse Eden Yahudi Tüccarlar”. https://bandirmamanset.com/kose-yazilari/fe-toyu_kurup_finanse_eden_sabetay_tuccarlar-14777.html (2021).
545. Özer, Metin. “Vatikan’da Ne Oldu, Papazlar Fetullah Gülen’in İkizini Nerede Buldu?” <http://www.habervitrini.com/vatikanda-ne-oldu-papazlar-fetullah-gulenin-ikizini-nerede-buldu/1033896>. 2021.
546. Özer, Murat - Özer, Gülşen. “28 Şubat Sürecinde FETÖ’nün Furuat Söylemi”. *Kriter Dergi*. 5(48), (2020). <https://kriterdergi.com/dosya-4-yilinda-15-temmuz/28-subat-surecinde-fe-tonun-furuat-soylemi>
547. Özgen. “Gülen ve Yahudilik!” <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/ozgen-acar/gulen-ve-yahudilik-1723131> (2020).

548. Özkan, A. Rafet. *Amerikan Evanjelicileri: Baptistler*. Erzurum: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2005.
549. Özkan, Ali Rafet. *Kıyamet Tarikatları: Yeni Dini Hareketler*. IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2006.
550. Özker, Can Kemal. “Ana Yahudi, Baba Ermeni, Kendi Münafık”. <https://www.gercekhayat.com.tr/tenya-orgut-feto/ana-yahudi-baba-ermen-kendi-munafik/> (2019).
551. Özker, Can Kemal. “Dünyada ve Türkiye’deki Mooncu Siyasetçiler”. <https://www.gercekhayat.com.tr/tenya-orgut-feto/dunyada-ve-turkiye-deki-mooncu-siyasetciler/> (2019).
552. Özkök, Ertuğrul. “Fethullah Gülen-Papa Buluşması”. <https://www.hurriyet.com.tr/fethullah-gulen-papa-bulusmasi-39005400> (1998).
553. Özmen, Mehmet. “Akit TV’den Şamil Tayyar’a: Şarlatan Tayyare - Dailymotion Video”. <https://www.dailymotion.com/video/x65so78>. 2017.
554. Öztat, İsmail. “FETÖ ile Cizvitler Arasındaki İlginç Benzerlik”. <https://www.olay.com.tr/feto-ile-cizvitler-arasindaki-iliginc-benzerlik-224300> (2017).
555. Öztürk, E. *Kilise’nin Militanları Cizvitler*. Vera Kitap, 2017.
556. Öztürk, Hüseyin. “FETÖ Üzerine Bir Analiz”. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 15/ (2018), 175-191.
557. Öztürk, Mustafa. *Din Sermayesinden İktidar Devşirmek FETÖ*. Ankara Okulu Yayınları, 2017.
558. Öztürkçü, Mustafa. *Nurun Kahramanları*. İstanbul: Nesil Yayınları, 3. Basım, 2002.
559. Paksoy, Murat. “FETÖ’nün Hükümeti Yıkma Yönelik İlk Kalkışması: 7 Şubat 2012 Mit Kumpası”. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/fetonun-hukumeti-yikmaya-yonelik-ilk-kalkismasi-7-subat-2012-mit-kumpasi/1884609>. 2020.
560. Paktürk, Şaziye. “Müslüman Ahmediye Cemaatini Tanıyalım”. *Maneviyat*, c 1 (2011).
561. Parachini, John V. vd. *Diversion of Nuclear, Biological, and Chemical Weapons Expertise from the Former Soviet Union: Understanding an Evolving Problem*. RAND Corp. *Arlington Va National Security*, 2005.
562. Pardeli, Hümeyra. “FETÖ Sanığı Tabip Albay: Gülen ‘İçki İçin Günahı Ben Üstleniyorum’ Dedi”. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/feto-sanigi-tabip-albay-gulen-icki-icin-gunahi-ben-ustleniyorum-dedi-40591773>. 2017.

563. Parkinson, Joe - Entous, Adam. "Turkey's Powerful Spy Network Failed to See Coup Coming". *Wall Street Journal* (2016). <http://www.wsj.com/articles/turkeys-powerful-spy-network-never-saw-coup-coming-1469823062>
564. Parlıyan, Abdullah. *Sünen-i Tirmizî Tercemesi* (Berae Suresi tefsiri, Bab:10, Hadis No: 3095). Konya: Konya Kitapçılık, 2007.
565. Parshall, Phil. *New Paths in Muslim Evangelism: Evangelical Approaches to Contextualization*. Baker Book House, 1980.
566. Pazarıcı, Emin. "Özel Bölümdeki Gizli Rapor". 2018. <https://www.aksam.com.tr/yazarlar/emin-pazarci/ozel-bolumdeki-gizli-rapor-c2/haber-777760>.
567. Peçe, Halil - Bilici, İlhan. "Türk Siyasal Hayatında Asker-Sivil İlişkileri, 15 Temmuz ve Dinî Gruplar Meselesi". *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 15 (2018), 27-42.
568. Peköz, Muzaffer. "Cemaat-AKP Savaşında Gülen'in Elde Ettiği Gücün Sırrı Nereden Geliyor". <https://sendika.org/2014/12/cemaat-akp-savasinda-gulenin-elde-ettigi-gucun-sirri-nereden-geliyor-dr-mustafa-pekoz-236211/>, 2014.
569. Pencere tv. "AKP'li Şamil Tayyar Nereden, Nereye!.." <https://pencere.tv.com/siyaset/akpli-samil-tayyar-nereden-nereye-141452h>. 2021.
570. Pepper, Curtis Bill. "Opus Dei, advocatus papae." *Nation* 255/4 (1992), 139-140.
571. Perinçek, Doğu. *FETÖ Darbesi: Kökleri Yükselişi Ezilmesi ve Sonuçları*. Kaynak Yayınları, 2017.
572. Peter, Berger. *Sekülerizmin Gerilemesi*. Ankara: Vadi Yayınları, 1995.
573. Pilapil, Vicante R. "Opus Dei in Spain". *The World Today* 27/5 (1971), 211-221.
574. Piri Medya. "Ergenekon'da Sır İntiharlar". <https://www.yenisafak.com/gundem/ergenekonda-sir-intiharlar-230080> (2009).
575. Piri, Yakup. *Opus Dei: Roma Katolik Kilisesi'nde Bir Piskoposluk*. Bursa Uludağ Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
576. Polat, Bayram. *Evanjelik Bir Hareket Metodist Kilisesi*. IQ Kültür Sanat, 2008.
577. Polis Akademisi Başkanlığı. "FETÖ'nün Analizi". Polis Akademisi Yayınları 31 (2017), 7-24.
578. Poyraz, Ergün. *İhanet ve Darbe*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 2016.
579. Pusulahaber. "Latif Erdoğan'dan Fethullah Gülen Okulları Hakkında Bomba İddia". <https://www.pusulahaber.com.tr/latif-erdogandan-fethullah-gulen-okullari-hakkinda-bomba-iddia-131645h.htm>, 2014.

580. Ramoğlu, Ersin. “Karay Yahudisi Fetullah Gülen”. <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/bolgeler/ramoglu/2016/12/28/karay-yahudisi-fetullah-gulen> (2016).
581. Ranstorp, Magnus. *Understanding Violent Radicalisation: Terrorist and Jihadist Movements in Europe*. New York: Routledge, 1. Basım, 2010.
582. Rath, R John. “The Carbonari: Their Origins, İnitation Rites, and Aims”. *The American Historical Review* 69/2 (1964), 353-370.
583. Richardson, Herbert Warren. “Constitutional İssues in the Case of Rev. Moon: Amicus Briefs Presented to the United States Supreme Court”. *Studies in Religion and Society* 10 (1984).
584. Robinson, Carin - Wilcox, Clyde. “The Faith of George W. Bush: The Personal, Practical, and Political”. *Religion and the American Presidency*, 2007. 233-259.
585. Sabah Gazetesi. “Fethullah Gülen’in Askerlik Macerası”. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2014/06/25/fethullah-gulenin-askerlik-macerasi> (2014).
586. Sabah Gazetesi. “FETÖ’nün ‘Cin’cisi Yakayı Ele Verdi! Örgütün Tepe Yöneticilerine Büyü Yapıp...” <https://www.sabah.com.tr/gundem/2022/06/27/fetonun-cincisi-yakayi-ele-verdi-orgutun-tepe-yoneticilere-rine-buyu-yapip>, 2022.
587. Sabah Gazetesi. “FETÖ’nün Kaçağı Hz. Yusufu Yalanlarına Alet Etti”. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/10/04/fetonun-kacagi-hz-yusufu-yananlarina-alet-etti>, 2016.
588. Sabah Gazetesi. “Fetullah Gülen’in MHP Notları Ortaya Çıktı”. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/06/27/fetullah-gulenin-mhp-notlari-ortaya-cikti>, 2016.
589. Sabah Gazetesi. “Nedim Şener: FETÖ’nün Yazıcıoğlu Cinayeti”. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/08/19/nedim-sener-fetonun-yazicioglu-cinayeti>, 2016. Sabah Gazetesi. FETÖ’nün ablalarına ‘kıtmir’ dualı özel kolye
590. “Sabah Gazetesi. Fetö’nün Ablalarına Kıtmir Dualı Özel Kolye”. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/11/07/fetonun-ablalarina-kitmir-duali-ozel-kolye>, 2016.
591. Sadakat. “Diyalog Tuzağı: Moon Tarikatı”. <http://www.sadakat.net/diyalog-tuza/1153-moon-tarikat.html>, 2022.
592. Sakin, Orhan. *Cizvit Cemaati ve Gizli Talimatları*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 2018.
593. Saliba, John A. *Understanding New Religious Movements*. Rowman Altamira, 2003.

594. Salleh, Mohd Afandi. *The Christian Right & US Foreign Policy in the 21 st Century*. Airlangga University Press, 2020.
595. Samson, Adam - Fontanella-Khan, James. "Gulen Turns Turkey Coup Accusations on Erdogan". *Financial Times* (2016), blm. Fethullah Gulen. <https://www.ft.com/content/a07a7eea-4b84-11e6-8172-e39ec d3b86fc>
596. Sanchez, Phillip V. "The Vision of Rev. Sun Myung Moon in Twentieth Century America". *Unificationism And Modern Society: An Appraisal of the Thought and Work of the Reverend Sun Myung Moon*, ed. Frederick Sontag & Thomas G. Walsh, New York, 1988.
597. Sargın, Ahmet. "İsrail ve FETÖ Terör Örgütü". <https://www.ilerigaze tesi.com.tr/israil-ve-feto-teror-orgutu-makale,13295.html> (2016).
598. Sarıbay, A - Keyman, F. "Global Yerel Eksende Türkiye, Siyaset ve Toplumsal Yaşam". *Global Yerel Eksende Türkiye* S. 1 (2000).
599. Sarıkaya, Mehmet Emin. "Dini Gruplarda Güç Devşirme Yöntemleri: FETÖ Örneği". *Turkish Studies (Elektronik)* 12/16 (2017), 423-438.
600. Sarica, Abdullah. "Ohal Komisyonundan Final: 127 Bin Başvuru Karara Bağlandı". <https://www.yenisafak.com/gundem/ohal-komisyonun dan-final-127-bin-basvuru-karara-baglandi-3901367>. Yeni Şafak. Yeni Şafak. 2023.
601. Say, Zekeriya. "FETÖ'cülerin İntihar Gibi Kazaları!" 2017. <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/zekeriya-say/fetoculerin-intihar-gibi-kazalari-19441.html>
602. Saygılı, Sefa. "FETÖ'cülerin Sapkın Yolu". <https://www.yeniakit.com. tr/yazarlar/sefa-saygili/fetoculerin-sapkin-yolu-24300.html> (2018).
603. Saygılı, Sefa. "Fetullah Gülen'in Ruh Sağlığı". <https://www.yeniakit. com.tr/yazarlar/sefa-saygili/fetullah-gulenin-ruh-sagligi-16255.html> (2016).
604. Saygılı, Sefa. "Sefa Saygılı'dan 'Haşhaşiler'in Özellikleri". <https://www. son.tv/haber-230591/>. 2014.
605. Saylam, Gökalp. *ABD Dış Politikası ve Evanjelizm*. Ufuk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
606. Sayyid, Salman. *A Fundamental Fear: Eurocentrism and the Emergence of Islamism*. New York: Bloomsbury Publishing, 2015.
607. Sazyek, Esra. "19. Yüzyıldan İki Kamusal Mektup: Giuseppe Mazzini ile Mustafa Fazıl Paşa'nın Saraya Mektupları". *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 25 (2021), 505-518.
608. Schwartz, Lita Linzer - Kaslow, Florence W. "The cult phenomenon: Historical, sociological, and familial factors contributing to their

- development and appeal". *Marriage & Family Review* 4/3-4 (1982), 3-30.
609. Selvi, Abdulkadir. "Fetullah Gülen: "Ben Nurcu değilim"". <https://www.yenisafak.com/yazarlar/abdulkadir-selvi/fetullah-gulen-ben-nurcu-degilim-2010876> (2015).
610. Selvi, Haluk - Topcu, Uğur. "Protestan Misyonerlerin Gözünden 20. Yüzyılın Başında Hindistan'da İslami Reform ve Misyonerlik". *Gazi Akademik Bakış* 14/27 (2020), 175-202.
611. Serdaroglu, Rıfat. "Türk Tipi Cizvitler/FETÖ". <https://rifatserdaroglu.net/2017/11/06/turk-tipi-cizvitlerfeto/>, 2017.
612. Sert, Arman vd. "Strateji, Örgütlenme ve Motivasyonu Kendine Özgü Bir Terörist Örgüt: FETÖ". *Güvenlik Bilimleri Dergisi International Security Congress Special Issue* (2020), 1-28.
613. Sevinç, Necdet. *Osmanlı'dan Günümüze Misyoner Faaliyetleri*. Milenyum Yayınları, 2002.
614. Sevindi, Nevval. *Fethullah Gülen ile New York Sohbeti - Nevval Sevindi*. İstanbul: Sabah Kitapları, 4. Basım, 1997.
615. Shakak, İ. *Yahudi Tarihi Yahudi Dini*. (Çev. Ahmet Emin Dağ). İstanbul: Anka Yayınları, 2013
616. Shiver, Cornelia. "The Carbonari". *Social Science*, 1964; 34(4): 234-241.
617. Shupe, Anson D. *Wolves Within the Fold: Religious Leadership and Abuses of Power*. Rutgers University Press, 1998.
618. Sırkılı, Aylin - Karadağ, Kemal. "Mit Tirlarının Durdurulmasının FETÖ Kumpası Olduğu Tescillendi". <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/mit-tirlarinin-durdurulmasinin-feto-kumpasi-oldugu-tescillendi/1518888>. 2019.
619. Silva, Alvaro. "My Life in Opus Dei". *Commonweal Magazine* (2005).
620. Simson, Wolfgang. *Houses That Change the World: The Return of the House Churches*. *Authentic Lifestyle*, 1999.
621. Smith, Gregory A. "About three-in-ten US adults are now religiously unaffiliated". *Pew Research Center* 14 (2021).
622. Sondakika. "Baykal ile Bazı MHP'lilere Yönelik Kaset Kumpasının Altından da FETÖ Çıktı". <https://www.sondakika.com/haber/haber-baykal-ile-bazi-mhp-lilere-yonelik-kaset-10074538/>, 2017.
623. Sontag, Frederick. "The God of Principle: A Critical Evaluation". *Ten Theologians Respond to the Unification Church*. 110, 1981.
624. Sözcü Gazetesi. "AKP'li Vekilden 'FETÖ Büyüsü' İddiası". <https://www.sozcü.com.tr/2016/gundem/akpli-vekilden-feto-buyusu-iddiasi-1355199/>, 2016.

625. Sözcü Gazetesi. “AKP’li Vekilden FETÖ Büyüsü İddiası”. <https://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/akpli-vekilden-feto-buyusu-iddiasi-1355199/> (2016).
626. Sözcü Gazetesi. “FETÖ’cü Rüyasında Kadın ABD Başkanı”. <https://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/fetocu-ruyasinda-kadin-abd-baskani-1465191/>. 2016. /
627. Sözcü Gazetesi. “Kimdir Bu ‘Haşhaşiler?’” <https://www.sozcu.com.tr/2014/gundem/kimdir-bu-hashasiler-441593/>. 2014.
628. Sözcü Gazetesi. “Masonlardan Fethullah Gülen Açıklaması”. <https://www.sozcu.com.tr/2015/gundem/masonlardan-fethullah-gulen-aciklamasi-788402/>, 2015.
629. Sözcü Gazetesi. “MHP’den Davutoğlu’na Tarihi ‘Menderes’ Yanıtı”. <https://www.sozcu.com.tr/2015/gundem/mhpden-davutoglu-na-tarihi-menderes-yaniti-831148/>, 2015.
630. Spector, Stephen. *Evangelicals and Israel: The Story of American Christian Zionism*. New York: Oxford University Press, 2009.
631. Spencer, Michelle L. “Lessons From Japan: Resilience After Tokyo and Fukushima”. *Journal of Strategic Security* 6/2 (2013), 70-79.
632. Star Gazetesi. “Fethullah Gülen: Masonların Kötü Bir Şey Yaptığını Kim Söyleyebilir?” <https://www.star.com.tr/guncel/fethullah-gulen-mason-larin-kotu-bir-sey-yaptigini-kim-soyleyebilir-haber-1015533/>, 2015.
633. Star Gazetesi. “Fethullah Gülen’in 28 Şubat’taki Utanç Verici Sözleri”. <https://www.star.com.tr/guncel/fethullah-gulenin-28-subattaki-utanc-verici-sozleri-haber-1004978/>. 2015.
634. Star Gazetesi. “Fethullah Gülen’in Bulunduğu Pensilvanya’daki Çiftliğin Esrarengiz Hikayesi”. <https://www.star.com.tr/guncel/fethullah-gulenin-bulundugu-pensilvanyadaki-ciftligin-esrarengiz-hikayesi-haber-859184/>, 2014.
635. Star Gazetesi. “İkna Odalarında O Fetva Vardı ‘Füruat’la Bizi Yıktı”. <https://www.star.com.tr/guncel/gulenin-28-subatta-basortusu-direni-sini-kiran-fetvasi-haber-850526/>, 2014.
636. Steigleder, Klaus. “Opus Dei: An Insider’s View”. *Free Inquiry* 15/1 (1995).
637. Stratejik Düşünce Enstitüsü. “Trump Evanjeliklere Papazla PR yapıyor”. <https://www.sde.org.tr/amerika/prof-dr-ozcan-hidirtrump-evanjelikle-re-papazla-pr-yapiyor-haberi-6393>. 2018.
638. Subaşı, Necdet. *Din Sosyolojisine Giriş*. DEM, 2014.
639. Sunar, Lütfi. “Ayдынlanma Döneminde Doğuya Bakış: Değişen İlgi ve Söylemler”. *İstanbul University Journal of Sociology* 3/24 (2012), 59-82.

640. Sungu, İhsan. *Tanzimat ve Yeni Osmanlılar, Tanzimat 2*. İstanbul: MEB Yayınları, 1999.
641. Süt, Ömer. "FETÖ 'Hususi'lerine Haftalık 25 Bin Lira Ödemiş". <https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/feto-hususilerine-haftalik-25-bin-lira-odemis-40340081> (2017),
642. Süt, Ömer. "FETÖ'den 'Fetullah Gülen'e Küfret, Kendini Sakla' Talimatı". <https://www.aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi/fetoden-fetullah-gulene-ku%CC%88fret-kendini-sakla-talimati/906243>, 2017.
643. Süt, Ömer. "FETÖ'nün 'Haşhaşi' Benzerliği İddianamede". <https://www.aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi/fetonun-hashasi-benzerligi-iddianamede/692261>. 2016.
644. Şahin, Mehmet vd. "*Uluslararası Bir Tehdit Olarak FETÖ: Polis Akademisi II. Uluslararası Güvenlik Sempozyumu Raporu*". 2018.
645. Şahin, Mehmet. *Din-Dış Politika İlişkisi: ABD Örneği*. Ankara: Barış Kitabevi, 2009.
646. Şahin, Zafer. "FETÖ'den Patriğe soykırım mektubu". https://www.yeni.asir.com.tr/yazarlar/zafer_sahin/2016/10/08/fetoden-patrigesoykirim-mektubu (2016).
647. Şahinöz, Cemil. "F. Gülen'in Bediüzzaman'ı Kürt Diye Görmek İstememesi Kaderin Cilvesi". <https://www.risalehaber.com/f-gulenin-bediuzzamani-kurt-diye-gormek-istememesi-kaderin-cilvesi-18426yy.htm>. 2016.
648. Şahintürk, Fatih. "Özel Harp'in Askeriydi". *Yeni Şafak*. 2016. <https://www.yenisafak.com/gundem/ozel-harpin-askeriydi-2517963>
649. Şendil, Fatih. "İşte Haşhaşi Kafası". <https://www.yeniasir.com.tr/surmanset/2017/07/08/iste-hashasi-kafasi>. 2017.
650. Şener, Nedim. "Arınc'ın Damadı Olduğu İçin Beraatine..." <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/nedim-sener/arincin-damadi-oldugu-icin-beraatine-41949671>. 2021.
651. Şener, Nedim. "1.112 15.000 1.500". <https://www.posta.com.tr/yazarlar/nedim-sener/1-112-15-000-1-500-2088803> (2019).
652. Şener, Nedim. "Bir Mankurtlaşmış FETÖ'cü Hikâyesi: 'Hocamız O Kadar Temiz ki CIA Referans Veriyor'". <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/nedim-sener/bir-mankurtlasmis-fetocu-hikayesi-hocamiz-0-kadar-temiz-ki-cia-referans-veriyor-42140648>. 2022.
653. Şener, Nedim. "FETÖ'nün Siyasi Ayağı". <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/nedim-sener/fetonun-siyasi-ayagi-41641589> (2020).
654. Şener, Nedim. "Sosyal Medyada FETÖ'cülerin Yüzde 75'i 'Atatürkçü' Kılığına Büründü". <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/nedim>

- sener/sosyal-medyada-fetoculerin-yuzde-75i-ataturkcu-kiligina-burundu-41893439. 2021.
655. Şener, Nedim. “Şeytanın Oyuncakları”. <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/nedim-sener/seytanin-oyuncaklari-41512340> (2020).
656. Şener, Nedim. *Ergenekon Belgelerinde Fethullah Gülen ve Cemaat*. İstanbul: Destek Yayınları, 2016.
657. Şener, Nedim. *Şeytanın Kara Kutusu*. Destek Yayınları, 2018.
658. Şentürk, M. Utku. “Hasan Sabbah ve Fethullah Gülen Arasındaki 7 Fark”. <https://www.evrensel.net/haber/77106/hasan-sabbah-ve-fethullah-gulen-arasindaki-7-fark>. 2014.
659. Şeybe, İbn Ebi. *Musannef*. 16 Cilt. İstanbul: Ocak Yayıncılık, 1. Basım, 2013.
660. Şimşek, Hakan. “Haşhaşilik Böyle Birşey...” <https://www.gazetebir.com.tr/yazarlar/hakan-simsek/hashasilik-boyle-birsey---/1124/>. 2016.
661. Şimşirgil, Ahmet. “Asrın İhanetinin Analizi”. <https://www.ahmet.simsirgil.com/asrin-ihanetinin-analizi/>, 2016.
662. T24. “İşte MHP'nin, Darbe Komisyonu'nun Raporuna Düştüğü Muhalfet Şerhi”. <https://T24.Com.Tr/Haber/Iste-Mhpnin-Darbe-Komisyonusunun-Raporuna-Dustugu-Muhalefet-Serhi,408509>. 2017.
663. T24. “İlker Başbuğ'dan Ergenekon Davası Açıklaması: Gururuna Yediremeyip İntihar Edenler Ne Olacak?” <https://t24.com.tr/haber/ilker-basbug-dan-ergenekon-davasi-aciklamasi-gururuna-yediremeyip-intihar-edenler-ne-olacak,828960>. 2019.
664. T24. “Yeni Akit: Fethullah Gülen tımarhanede yatmış!” <https://t24.com.tr/haber/yeni-akit-fethullah-gulen-timarhanede-yatmis,262554>. 2014.
665. T24. “Emniyetin ‘FETÖ’ Raporundan: Büyü, Cin, Akıl Ötesi Kurgular, Rüyalar!..” <https://t24.com.tr/haber/emniyetin-feto-raporundan-buyu-cin-akil-otesi-kurgular-ruyalar,391565>. 2017.
666. T24. “FETÖ İddianamesinden MHP Notları Bahçeli Münafık, Akşener Güzel İnsan”. <https://t24.com.tr/haber/feto-iddianamesinden-mhp-notlari-bahceli-munafik-aksener-guzel-insan,347281>, 2016.
667. T24. “Akit'ten: Gülen'in Kirli Çamaşırlarını Koklayıp Kafa Yapan Hain Cemaat, AKP'ye Travestili Şantaj Derdinde”. <https://t24.com.tr/haber/akitden-gulenin-kirli-camasirlarini-koklayip-kafa-yapan-hain-cemaat-akpye-travestili-santaj-derdinde,269748>, 2014.
668. Takvim Gazetesi. “FETÖ Elebaşı Gülen'i Mehdi İlan Eden Hakim İlhan Karagöz Hakkında 13 Yıl 6 Ay Hapis Cezası! Örgütün Uyuyan Hücrisiydi”. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2022/06/30/feto-elebasisi>

- güleni-mehdi-ilan-eden-hakim-ilhan-karagoz-hakkinda-13-yil-6-ay-hapis-cezasi-orgutun-uyuyan-hucresiydi. 2022.
669. Takvim Gazetesi. “FETÖ’nün Finosu Uslu’dan İnsanlık Dışı Twit”. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2017/05/10/fetonun-finosu-usludan-insanlik-disi-twit>. 2017.
670. Takvim Gazetesi. “FETÖ’nün İlham Kaynağı Haşhaşiler ve Hasan Sabbah”. <https://www.takvim.com.tr/galeri/turkiye/fetonun-ilham-kaynagi-hashesiler-ve-hasan-sabbah>. 2016.
671. Takvim Gazetesi. “FETÖ’ye Cizvit Benzetmesi”. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2016/12/05/fetoye-cizvit-benzetmesi>, 2016.
672. Takvim Gazetesi. “Gülen İyice Çıldırıldı Kendini Haplara Vurdu!” <https://www.takvim.com.tr/guncel/2016/03/08/fethullah-gulen-iyice-cildirdi-kendini-haplara-vurdu>. 2016.
673. Takvim Gazetesi. “Gülen Papa Buluşmasına Ecevit Aracılık Etti”. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2016/12/03/gulen-papa-bulusma-sina-ecevit-aracilik-etti>, 2016.
674. Takvim Gazetesi. “Gülen’in DBP’li Başkanla Görüşme Talimatı Verdiği Ortaya Çıktı”. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2018/01/17/gulenin-dbpli-baskanla-gorusme-talimati-verdigi-ortaya-cikti>. 2018.
675. Takvim Gazetesi. “Gülen’in Yol Arkadaşı!” <https://www.takvim.com.tr/guncel/2014/05/23/gulenin-yol-arkadasi>. 2014.
676. Takvim Gazetesi. “Joe Biden’dan Evanjelist Nükleer Çıkışı! Dünya Armageddon’la Karşı Karşıya Kalabilir”. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2022/10/07/joe-bidendan-evanjelist-nukleer-cikisi-dunya-armageddonla-karsi-karsiya-kalabilir>. 2022.
677. Takvim Gazetesi. “Şefkat Tepe’de Hz. Peygamber’e Saygısızlık”. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2014/02/11/sefkat-tepede-hz-peygambere-saygisizlik-1392128073>. 2014.
678. Takvim Gazetesi. “Teröristbaşı Gülen’in CHP ile İlişkisi 15 Yaşındayken Başlamış”. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2020/01/13/teroristbasi-gulenin-chp-ile-iliskisi-15-yasindayken-baslamis>, 2020.
679. Takvim Gazetesi. “Yargıtay 16. Ceza Dairesinden FETÖ Üyeligi Kriterleri Açıkladı. İşte FETÖ’nün Piramit Sistemi”. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2020/03/08/yargitay-16-ceza-dairesinden-feto-uyeligi-kriterleri-acikladi-iste-fetonun-piramit-sistemi>, 2020.
680. Tanış, Tolga. “Fethullah Gülen’in ABD Macerasının Mihenk Taşları”. <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/tolga-tanis/fethullah-gulenin-abd-macerasinin-mihenk-taslari-40183777>. 2016.

681. Tanrıverdi, Adnan. "Fetullah Gülen ve Gülenizm". <https://www.assam.org.tr/index.php/konular/ic-guvenlik/fetullah-gulen-ve-gulenizm.html>. 2015.
682. Tanyu, Hikmet. "Büyü". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 6/501-506. İstanbul: TDV, 1992.
683. Tarhan, Nevzat. "FETÖ Hareketinin 'Paylaşılmış Paranoyası' Nasıl Darbeciliğe Dönüştü?" <https://www.derintarih.com/kapak-dosyasi/feto-hareketinin-paylasilmis-paranoyasi-nasil-darbecilige-donustu/>. (2017).
684. Tarhan, Nevzat. "FETÖ'yü ve Terörü Besleyen Mezopotamya Kültürü". <https://www.nevzattarhan.com/fetoyu-ve-teroru-besleyen-mezopotamya-kulturu.html>. 2016.
685. Tarhan, Nevzat. "Gülenizm ile orijinal Nurculuk arasındaki 17 farkı - Galeri - Türkiye". <https://www.sabah.com.tr/galeri/turkiye/gulenizm-ile-orijinal-nurculuk-arasindaki-17-farki> (2014).
686. Tasdelen, Hürol. *Mason Tarikatı ve Emperyalizm I*. Ankara, 2019.
687. Taslaman, Caner - Dorman, Emre. "Kur'an Kullanı Düşünmeye Teşvik Ediyor". <https://www.aksam.com.tr/ramazan/kuran-kullari-dusunme-ye-tesvik-ediyor/haber-415417>. 2015.
688. Taş, Tülin. *19. Yüzyıl Anadolu'da Katolik Misyonerlerin Eğitim Alanındaki Faaliyetleri*. Erciyes Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2006.
689. Taşkın, Ercan. "15 Temmuz Hain Darbe Girişiminin Ekonomik Etkileri". *İhanet ve Diriliş 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Paneli*. 37-51. Ankara: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayınları, 2020.
690. TBMM. "Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu Tutanakları, 24. Dönem 5. Yasama Yılı 17. Birleşim, 2014." https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/tutanak_g_sd.birlesim_baslangic?P4=22278&P5=H&page1=24&page2=24. 2014.
691. TBMM. *Fethullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu* (2017).
692. TelifHaber. "Babası İçin Söyledi: 'Öyle Gitti Bok Yere'". https://www.youtube.com/watch?v=yV9-VvVxorw&ab_channel=TelifHaber. Yayın Tarihi 2016.
693. Tenny-Brittian, William. *House Church Manual*. Challice Press, 2004.
694. Terry, John Mark. *Missiology: An Introduction to the Foundations, History, and Strategies of World Missions*. B&H Publishing Group, 2015.

695. Terzioğlu, Hülya - Güman, Osman. *Dini İstismar Boyutuyla 15 Temmuz Darbe Girişiminin Arka Planı: Teolojik, Tarihsel ve Sosyolojik Analizler*. İstanbul: Orient, 2017.
696. Tevfik, Ebüzziya Mehmed - Güleriyüz, Süleyman. *Hasan Sabbah*. Mai Yayinevi, 2022.
697. Tezcan, Fatih. "Fetullah Gülen'in Bulunduğu Pensilvanya'daki Çiftliğin Esrarengiz Hikayesi ve Cizvit Tarikatı". <http://www.analizmerkezi.com/fetullah-gulenin-bulundugu-pensilvanyadaki-ciftligin-esrarengiz-hikayesi-ve-cizvit-t-39592h.htm>, 2014.
698. Tezel, Mevlüt. "28 Şubat'ın Ekonomik ve FETÖ Boyutu". Sabah. <https://www.sabah.com.tr/magazin/28-subatin-ekonomik-ve-feto-boyutu-5397775>. 2021.
699. TGRT Haber. "Gülen İhlas Finansa adamlarını Yerleştirdi". <https://www.tgrthaber.com.tr/medya-videolari/latif-erdogan-gulen-ihlas-finansa-adamlarini-yerlestirdi>: 2016.
700. Thaler-Singer, Margaret. *Cults in our midst: the continuing fight against their hidden menace*. San Francisco: JosseyBass. 2003.
701. Thierry, Hentch. *Hayali Doğu-Batı'nın Akdenizli Doğu'ya Politik Bakışı*. (Çev. Aysel Bora) İstanbul: Metis Yayinevi.1996.
702. Topcan, Özlem. "Batı Medeniyeti Gölgesinde Ötekilerin İnşası". *Türk Dünyası Araştırmaları* 126/249 (2020), 347-368.
703. TRT Haber. "Adana'da FETÖ Soruşturması". <https://www.trthaber.com/haber/turkiye/adanada-feto-sorusturmasi-283997.html>. 2016.
704. TRT Haber. "Bunlar Allah'ı İstismar Ederek Milleti Aldattılar". <https://www.trthaber.com/haber/gundem/bunlar-allahi-istismar-ederek-milleti-aldattilar-264388.html>. 2016.
705. TRT Haber. "Çocukları Kimsesiz Olarak Gösterip Kurumlara Yerleştirmişler". <https://www.trthaber.com/haber/gundem/cocuklari-kimsesiz-olarak-gosterip-kurumlara-yerlestirmisler-305213.html>. 2017.
706. TRT Haber. "FETÖ'cü Önder Aytaç'tan Deniz Baykal İtirafı: Kasetleri Örgüt Çekti ve Yayınladı". <https://www.trthaber.com/gundem/feto-cu-onder-aytac-tan-deniz-baykal-itirafi-kasetleri-h77672.html>, 2022.
707. TRT Haber. "İngiltere'de Kraliyet Ailesinin Rüşvet Skandalının Altından FETÖ Çıktı". <https://www.trthaber.com/haber/dunya/ingiltere-de-kraliyet-ailesinin-rusvet-skandalinin-altindan-feto-cikti-669037.html>. 2022.
708. TRT Haber. "Kadiyaniliğin, Mormonluğun FETÖ ile Ortak Paydası Var". <https://www.trthaber.com/haber/gundem/kadiyaniligini-mormonlugun-feto-ile-ortak-paydasi-var-283227.html>. 2016.

709. TRT Haber. "Kaset Kumpası Şüphelininin Kardeşinden FETÖ İtirafı". <https://www.trthaber.com/haber/gundem/kaset-kumpasi-suphelininin-kardesinde-feto-itirafi-335871.html>, 2017.
710. TRT Haber. "Turgut Özal'ın Ölümündeki FETÖ Şüphelisi Doktor ABD'de Ortaya Çıktı". <https://www.trthaber.com/haber/gundem/turgut-ozalin-olumundeki-feto-suphelisi-doktor-abdde-ortaya-cikti-375035.html>, 2018.
711. TRT. "Evanjelizm: Tanrıyı Kiyamete, İnsanlığı Felakete Sürüklemek". <https://www.trt.net.tr/azerbaycan/qlobal-perspektiv/2018/08/08/evanjelizm-tanriyi-kiyamete-insanligi-felakete-suruklemek-1027574>. 2018.
712. Tunceroğlu, Ayşe G. "Moon Hikâyesi". <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/kose-yazilari/ayse-g-tunceroglu/moon-hikayesi-143349> (2002).
713. Tunç, Ahmet - Atılğan, A. "Paralel Devlet Yapılanmasının (PDY) Kamu Kurumlarına Sirayeti ve Bürokratik Vesayet Darbesi". *Kahraman Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 15 (2018), 76-104.
714. Turan, Abdulkadir - Yücedağ, Ahmet. *Küresel Düzendeki İngiltere Etkisi ve İngiltere'nin İslam Politikası*. sdam.org.tr, 2019.
715. Turan, Osman. *Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi*. İstanbul: Ötügen Neşriyat AŞ, 1969.
716. Turan, Süleyman - Uzun, Sema Nur. "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri". *Dinbilimleri Journal* 18/3 (2018).
717. Turan, Süleyman - Uzun, Sema Nur. "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri". *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. İstanbul: OkurAkademi Yayınları, 2018.
718. Turkishnews. "Opus Dei, Moon, Gülen". <https://www.turkishnews.com/tr/content/2022/11/24/opus-dei-moon-gulen/>, 2022.
719. Tümer, Günay. "Cizvitler". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 8/40-42. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
720. Türkiye Gazetesi. "Fethullah Gülen'i ABD'ye Bakın Kim Yerleştirmiş". <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/fethullah-guleni-abdye-bakin-kim-yerlestirmis-235469>, 2011.
721. Türkiye Gazetesi. "FETÖ'nün Clinton'a Yaptığı Bağış Miktarı Belli Oldu!" <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/fetonun-clintona-yaptigi-bagis-miktari-belli-oldu-418568>.
722. Türkiye Gazetesi. "Latif Erdoğan: 'Fetullah Gülen'in Cinlerle İrtibatı Var'". <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/latif-erdogan-fetullah-gulenin-cinlerle-irtibati-var-392589>, 2016.

723. Türkiye Gazetesi. “Zaman’ın Eski Yayın Yönetmeninden Darbe Tweeti!” <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/zamanin-eski-yayin-yonetmeninden-darbe-tweeti-389408>. 2016.
724. Türkten, Ferdi. “Ergenekon Davasında FETÖ Emir ve Talimatı Tespit Edildi”. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/ergenekon-davasinda-feto-emir-ve-talimati-tespit-edildi/681373>. 2016.
725. Twaddle, Michael. *Christian Missions and Third World States*. Christian Missionaries & the State in the Third World, 2002.
726. Uğur, Fuat. “Günümüzün Süfyani Deccal’i Fetullah Gülen”. Türkiye Gazetesi (2018). <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/kose-yazilari/kuat-ugur/gunumuzun-sufyani-deccali-fetullah-gulen-600868>
727. Uğur, Fuat. “Volkan Bayar Bir FETÖ Matruşkası mı?” <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/kose-yazilari/kuat-ugur/volkan-bayar-bir-feto-matruskasi-mi-601599>. 2018.
728. Umbrasas, Karl. “The Life Course of Apocalyptic Groups on JSTOR”. <https://www.jstor.org/stable/26477718>, 2018.
729. Umran Kültür ve Medeniyet Hareketi. “CIA Din Projeleri Gülen Opus Dei Moon Tarikatları”. http://www.umranhareketi.com/sayfa.php?de_tay=cia-din-projeleri-gulen-opus-dei-moon-tarikatlari, 2016.
730. Uysal, Kazım. “Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) Darbe Teşebbüsü”. *İhanet ve Diriliş 15 Temmuz ve Milli Birlik Paneli*. 1-9. Ankara: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayınları, 2020.
731. Uzun, Cem Duran vd. *İddianamelerde 15 Temmuz darbe girişimi ve FETÖ*. SETA, 2017.
732. Uzun, Cem Duran. “Altıncı Yılında Darbe Davalarının Bilançosu”. <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/perspektif/cem-duran-uzun/2022/07/16/altinci-yilinda-darbe-davalarinin-bilancosu> (2022).
733. Uzun, Sabri. *İN: Baykal Kaseti, Dink Cinayeti ve Diğer Komplolar*. Kırmızı Kedi, 2014.
734. Parlametohaber. “Fetullahçı Fetullah Gülen Yapan CHP Genel Sekreteri Kasım Gülek’tir”. <https://www.parlametohaber.com/fetullahi-fetullah-gulen-yapan-chp-genel-sekreteri-kasim-gulektir/> (2017).
735. Ünal, Aydın. “FETÖ Tamam, Ya Fetullahçılık?” <https://www.duzce.yerelhaber.com/aydin-unal/57526-feto-tamam-ya-fetullahcilik> (2018).
736. Ünlü, Ferhat. “Neo-Gladyo: FETÖ”. *Kriter Dergi* 2/15 (2017). <https://kriterdergi.com/dosya/neo-gladyo-feto>

737. Ünsal, Hadiye. “Gülen ve Gulâm ya da FETÖ ve Kadiyanilik”. <https://www.star.com.tr/acik-gorus/gulen-ve-gulam-ya-da-feto-ve-kadiyan-eelik-haber-1142547/>. 2016.
738. Üstel, Aziz. “Gülen’in Babası CIA de Akraları Kim?” <https://www.star.com.tr/guncel/aziz-ustel-yazdi-gulenin-babasi-cia-de-akralari-kim-haber-1434147/>. 2019.
739. Üzümcü, Adem. “28 Şubat Süreci, e-Muhtıra ve 15 Temmuz FETÖ Darbe Girişiminin Ekonomi-Politik Analizi”. *ESAM Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 74-121.
740. Vatan Gazetesi. “Gülen: ‘Başörtüsü Furuattır’”. <https://www.gazete-vatan.com/gundem/gulen-basortusu-furuattir-149990>, 2007.
741. Vatan Gazetesi. “Haşhaşiler Gibi Suikast Planladılar”. <https://www.gazetevatan.com/gundem/hashasiler-gibi-suikast-planladilar-1026241>. 2021.
742. Veren, Nurettin. “FETÖ Evangalistlerin Türkiye şubesidir”. <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/nurettin-veren/feto-evangalistlerin-turkiye-subesidir-25413.html> (2018).
743. Veren, Nurettin. “Şimdi Anlıyorum ki, Erbakan’a Yapılan Darbeyi de Gülen Planlamış”. <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/nurettin-veren/simdi-anliyorum-ki-erbakana-yapilan-darbeyi-de-gulen-planlamis-15982.html> (2016).
744. Veryansın TV. “Son FETÖ Kumpası Savunucusu Şamil Tayyar: Hesap Vermedikçe Saldırganlaşıyor”. <https://www.veryansintv.com/son-feto-kumpasi-savunucusu-samil-tayyar/>, 2019.
745. VOA Türkçe. “Fethullah Gülen’den 15 Temmuz Mesajı”. <https://www.voaturkce.com/a/fethullah-guenden-15temmuz-mesaji/3944897.html>. 2017.
746. Vodinalı, Hüseyin. “O Kitaptaki FETÖ: İlimli İslam’ın Opus Dei’si, Çakma Osmanlı Halifesi”. <https://www.aydinlik.com.tr/koseyazisi/okitaptaki-feto-ilimli-islam-in-opus-deisi-cakma-osmanli-halifesi-67973>, 2017.
747. Von Collani, C. “China in the German ‘Geistesgeschichte’ in the Seventeenth and Eighteenth Centuries, Stephen Uhalley, Jr. & Wu Xiaoxin”. *China and Christianity: Burdened Past, Hopeful Future*. 2001
748. Walsh, Michael J. *Opus Dei: An Investigation Into the Powerful, Secretive Society Within the Catholic Church*. HarperSanFrancisco, 2004.
749. Web.archive. “Niagara Foundation’s Honorary President M. Fethullah Gülen Named in TIME Magazine’s ‘World’s 100 Most Influential People’ for 2013”, <https://web.archive.org/web/20130419231450/>

<http://www.niagarafoundation.org/niagara-foundations-honorary-president-m-fethullah-gulen-named-in-time-magazines-worlds-100-most-influential-people-for-2013/>. 2013.

750. Weber, Max. *Sosyoloji Yazıları*. (Çev. Taha Parla) İstanbul: İletişim Yayınları, 2. Basım, 1998.
751. White, George E. *Bir Amerikan Misyonerinin Merzifon Amerikan Koleji Hatıraları*. İstanbul: Enderun Kitabevi, 1995.
752. Whitehouse, Maggy. *The Secret History of Opus Dei: Unravelling the Mysteries of One of the Most Controversial and Powerful Forces in World Religion, from Its Humble Beginnings to Its Great Prominence and Influence Across Five Continents Today*. Southwater, 2009.
753. Wikipedia. "Carbonari Örgütü". https://tr.wikipedia.org/wiki/Carbonari_%C3%96rg%C3%Bct%C3%BC. 2023. Erişim 19 Şubat 2023
754. Wilcox, Clyde - Robinson, Carin. *Onward Christian soldiers?: the religious right in American politics*. Routledge, 2018.
755. Work, Henry. "Contemporary Youth: Their Psychological Needs and Beliefs". *Cults and New Religious Movements: A report of the American Psychiatric Association*, ed. Marc Galanter, USA: *American Psychiatric Association*, 1989; 85-92.
756. Wormald, Benjamin. "The Future of World Religions: Population Growth Projections, 2010-2050". *Pew Research Center's Religion & Public Life Project*, 2015.
757. Wormald, Benjamin. *America's Changing Religious Landscape*. Pew Research Center, 2015.
758. Wright, Stuart. "The Dynamics of Movement Membership: Joining and Leaving New Religious Movements". *Teaching New Religious Movements*, (2007), 187-209.
759. Yamaç, Muhammed. "Din Referanslı Hareketlerin Sosyo-Politik Bağlamda Karşılaştırılması: Evanjelizm ve Gülenizm (FETÖ) Örneği". *Tetik 2* (2022), 285-318.
760. Yamaç, Muhammed. "Evanjelik Dini Hareketin Teo-sosyolojik Paradigması". *İhya Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi* 8/2 (2022), 704-726.
761. Yamaç, Muhammed. *Darbe ve Din (Cumhuriyet Dönemi Örneği)*. Eskişehir: Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi, Doktora Tezi, 2019.
762. Yazar, Mete - Bozkurt, Ceyhun. *Darbenin Kayıp Saatleri: Ölmek İçin Güzel Bir Gün Annem!* Destek Yayınları, 2016.

763. Yardımcı, İlhan. “Cizvit Tarikatı ile Paralel Örgüt Benzerliği”. <https://www.yazarportal.com/cizvit-tarikati-ile-paralel-orgut-benzer-ligi/113066/>. 2014.
764. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı. “Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı FETÖ Çatı İddianamesi”. <https://www.yargitaycb.gov.tr/documents/15temmuzbrosurTR.pdf>, 2016.
765. Yargı, Abdullah. “Nurculuk Hareketi İçerisindeki Vakıf Bireylerin Vakıflıktan Ayrılmasındaki Etkenler”. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 49 (2020), 569-592.
766. Yavuz, M. Hakan - Esposito, John L. *Turkish Islam and the Secular State: The Gülen Movement*. Syracuse University Press, 2003.
767. Yavuz, M. Hakan. “Bediüzzaman Said Nursi ve Nurculuk”. *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce* 6 (2004), 264-294.
768. Yavuzylmaz, Yusuf. “Cemaatten Terör Örgütüne FETÖ ve 15 Temmuz Darbe Girişimi Üzerine Sosyolojik Düşünceler-8”. <https://www.hertaraf.com/www.hertaraf.com/haber-cemaatten-teror-orgutune-fetove-15-temmuz-darbe-girisimi-uzerine-sosyolojik-dusunceler-8-7925>. 2021.
769. Yayla, Atilla. “15 Temmuz ve Türkiye’nin Siyasal Kültürü: Siyasî Partiler Özelinde Bir Değerlendirme”. *Liberal Düşünce Dergisi* 84 (2016), 57-66.
770. Yayla, Atilla. “Öncesi ve Sonrasıyla Türkiye’nin 15 Temmuz Vakası”. *Liberal Düşünce Dergisi* 87 (2017), 49-74.
771. Yayman, Hüseyin. “Öcalan’ı Verdiler, Gülen’i Aldılar, Erdoğan’ı Hapsettiler!” <https://www.gazetevatan.com/yazarlar/huseyin-yayman/ocalan-i-verdiler-gulen-i-aldilar-erdogan-i-hapsettiler-707263>. 2014.
772. Yazıcıoğlu, Yıldız. “‘FETÖ’Gerekçeli OHAL’de Neler Kapatıldı?” *Amerika’nın Sesi | Voice of America - Turkish*. 2017.
773. Yel, Ali Murat. “Bir Katolik Tarikatı: Opus Dei”. *Divân: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi* 9 (2000), 151-165.
774. Yel, Ali Murat. “Geleneğin Bozulması: Kurtuluş Teolojisi ve Cizvitler”. *Divân: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi* 5 (1998), 33-55.
775. Yeni Akit Gazetesi. “28 Şubat Darbesi’nde Şok Fetullah Gülen Ayrıntısı!” <https://www.yeniakit.com.tr/haber/28-subat-darbesinde-sok-fetullah-gulen-ayrintisi-54416.html>. 2015.
776. Yeni Akit Gazetesi. “AK Parti Erzurum Milletvekili Orhan Deligöz: Gülen’in Babası Ermeni”. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/ak-parti-erzurum-milletvekili-orhan-deligoz-gulenin-babasi-ermeni-229810.html>, 2016.

777. Yeni Akit Gazetesi. “Bu Olayı İlk Kez Duyacaksınız! İşte Fetullah Gülen’i İkna Eden CHP’li..” <https://www.yeniakit.com.tr/haber/bu-olay-ilik-kez-duyacaksınız-iste-fetullah-guleni-ikna-eden-chpli-1660237.html>, 2022.
778. Yeni Akit Gazetesi. “Darbeci Paşalar FETÖ’ye Sarıldı”. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/darbeci-pasalar-fetoye-sarildi-120621.html>. 2016.
779. Yeni Akit Gazetesi. “Fethullah Gülen Tımarhaneye Yatırılmış”. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/fethullah-gulen-timarhaneye-yatirilmis-158860.html>, 2016.
780. Yeni Akit Gazetesi. “FETÖ Elebaşısı Fetullah Gülen: Ahirette İlk Önce Ecevit’e Şefaataç Olurum!” <https://www.yeniakit.com.tr/haber/feto-elebasisi-fetullah-gulen-ahirette-ilk-once-ecevit-sefaataci-olurum-1674183.html>, 2022.
781. Yeni Akit Gazetesi. “FETÖ’nün MHP’ye Operasyonu Böyle Deşifre Oldu!” <https://www.yeniakit.com.tr/haber/fetonun-mhpye-operasyonu-boyle-desifre-oldu-463540.html>, 2018.
782. Yeni Akit Gazetesi. “Fetullah Gülen’in Gözdesi”. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/fetullah-gulenin-gozdesi-296129.html>. 2017.
783. Yeni Akit Gazetesi. “Gülen, Kırklareli’nden Bakın Neden Kaçtı”. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/gulen-kirklarelinden-bakin-neden-kacti-312171.html>. 2017.
784. Yeni Akit Gazetesi. “Gündemi Sarsan Flaş İddia: Alparslan Türkeş’in İnfaz Emrini FETÖ Verdi”. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/gundemi-sarsan-flas-iddia-alparslan-turkesin-infaz-emrini-feto-verdi-1246094.html>. 2020.
785. Yeni Akit Gazetesi. “Hazin Son... Hizmet Hareketi’nden FETÖ’ye Uzanan Yol”. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/hazin-sonhizmet-hareketinden-fetoye-uzanan-yol-200652.html>. 2016.
786. Yeni Akit Gazetesi. “İşte Nurcular’ın Gülen’i Desteklememesinin Nedenleri”. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/iste-nurcularin-guleni-desteklememesinin-nedenleri-61306.html>. 2015.
787. Yeni Akit Gazetesi. “Masonlar Fetullah Gülen’e de Belge Verecek mi?” <https://www.yeniakit.com.tr/haber/masonlar-fetullah-gulene-de-belge-vercek-mi-59407.html>, 2015.
788. Yeni Akit Gazetesi. “Terörist Gülen’in Tekme Tokat Dövdüğü Kişi Kimdir?” <https://www.yeniakit.com.tr/haber/terorist-gulenin-tekme-tokat-dovdugu-kisi-kimdir-206212.html>. 2016.

789. Yeni Akit Gazetesi. “Teröristbaşı Gülen Deccal mi? Hadislerdeki Şok Benzerlik!” <https://www.yeniakit.com.tr/haber/teroristbasi-gulen-deccal-mi-hadislerdeki-sok-benzerlik-222811.html>. 2016.
790. Yeni Akit Gazetesi. “Yazarımızın Evi Haczedildi”. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/yazarimizin-evi-haczedildi-80233.html>. 2015.
791. Yeni Akit. “Mason İlişkisi Ortaya Çıkan FETÖ, Turgut Özal’ı Böyle Tehdit Etti: Kopacak Kıyamet Senin Kıyametindir”. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/mason-iliskisi-ortaya-cikan-feto-turgut-ozali-boyle-tehdit-etti-kopacak-kiyamet-senin-kiyametindir-1223258.html>, 2020.
792. Yeni Akit. “Örgütün Kurumlarına Yerleştiği Sembol”. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/orgutun-kurumlarina-yerlestirdigi-sembol-209753.html>, 2016.
793. Yeni Akit Gazetesi. FETÖ talimatı: Hamile kalın, mağdurları oynayın. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/feto-talimati-hamile-kalin-magdurlari-oyunayin-420890.html>, 2018.
794. Yeni Mesaj Gazetesi. “Beni, AKP’li Nevzat Yalçıntaş Moon’cu Yaptı”. <https://www.yenimesaj.com.tr/beni-akpli-nevzat-yalcintas-mooncu-yapti-H1077011.htm>, 2002.
795. Yeni Mesaj Gazetesi. “Bugünün Kadıyanileri ya da Hristiyanlığın Hizmetkarları”. <https://www.yenimesaj.com.tr/bugunun-kadiyanileri-ya-da-hristiyanligin-hizmetkarlari-H1121663.htm>. 2005.
796. Yeni Söz. “FETÖ, Örgütün Çözülmesini Böyle Önlüyor”. <https://www.yenisoz.com.tr/haber/feto-orgutun-cozulmesini-boyle-onluyor-16370>. 2016.
797. Yeni Söz. “İslam topraklarının İngiliz Anahtarları”. <https://www.yenisoz.com.tr/haber/islam-topraklarinin-ingiliz-anahtarlari-12908>. 2016.
798. Yeni Söz. “Latif Erdoğan Gülen’in Düşüncelerini Deşifre Etti”. <https://www.yenisoz.com.tr/haber/latif-erdogan-gulen-in-dusuncelerini-ni-desifre-etti-10311/>, ts.
799. Yeni Şafak Gazetesi. “FETÖ CHP’nin Eseri”. <https://www.yenisafak.com/gundem/feto-chpnin-eseri-3521667>, 2020.
800. Yeni Şafak Gazetesi. “Bu adama Dikkat Edin”. <https://www.yenisafak.com/gundem/bu-adama-dikkat-edin-2513796>, 2016.
801. Yeni Şafak Gazetesi. “Ekrem Dumanlı’dan Erdoğan’a Tehdit”. <https://www.yenisafak.com/video-galeri/haber/ekrem-dumanlidan-erdogana-tehdit-2055587>. 2015.

802. Yeni Şafak Gazetesi. “Fethullah Gülen’in Sırlarla Dolu Karanlık Dünyası”. <https://www.yenisafak.com/gundem/fethullah-gulenin-sirlarla-dolu-karanlik-dunyasi-2110893>, 2015.
803. Yeni Şafak Gazetesi. “FETÖ Özal’ı Tehdit Etti: Şimdi İstersen Uyu, Bundan Sonra Kopacak Kıyamet Senin Kıyametindir”. <https://www.yenisafak.com/gundem/feto-ozali-tehdit-etti-simdi-istersen-uyu-bundan-sonra-kopacak-kiyamet-senin-kiyametindir-3538403>, 2020.
804. Yeni Şafak Gazetesi. “FETÖ Yapılanması- 15 Temmuz’un Dijital Kütüphanesi”. <https://www.yenisafak.com/15temmuz/feto-yapilanmasi-kurulus-detay>, 2016.
805. Yeni Şafak Gazetesi. “FETÖ’cüler Mason Locasında Cirit Atıyor”. <https://www.yenisafak.com/gundem/fetoculer-mason-locasinda-cirit-atiyor-3015644>, 2018.
806. Yeni Şafak Gazetesi. “Gülen ve Gülek’in Karanlık Bağlantıları”. <https://www.yenisafak.com/gundem/gulen-ve-gulekin-karanlik-baglantilari-2515085>. (2016).
807. Yeni Şafak Gazetesi. “Gülen Yine Renk Verdi: Kara Marmara”. <https://www.yenisafak.com/gundem/gulen-yine-renk-verdi-kara-marmara-690568>, 2014.
808. Yeni Şafak Gazetesi. “Gülen: Demirel Yahudi İnönü Suryani”. <https://www.yenisafak.com/gundem/gulen-demirel-yahudi-inonu-suryani-2488279>, 2016.
809. Yeni Şafak Gazetesi. “Gülen’in Papa ile Görüşme Trafığı”. <https://www.yenisafak.com/gundem/gulenin-papa-ile-gorusme-trafigi-2603265>, 2017.
810. Yeni Şafak Gazetesi. “İşte Fethullah Gülen’in Masonluk Belgeleri”. <https://www.yenisafak.com/gundem/iste-fethullah-gulenin-masonluk-belgeleri-2110900>, 2015.
811. Yeni Şafak Gazetesi. “Meğer Sessizlik Bir Çılgınlık”. <https://www.yenisafak.com/gundem/meger-sessizlik-bir-cigliklmish-668322>, 2014.
812. Yeni Şafak Gazetesi. “Muhsin Yazıcıoğlu’nun Ölüm Emri FETÖ Elebaşı Gülen’den”. <https://www.yenisafak.com/gundem/muhsin-yazicioglunun-olum-emri-feto-elebasigulenden-2615409>, 2017.
813. Yeni Şafak Gazetesi. “Teröristbaşı Darbeyi Yıllar Önce Böyle Haber Vermiş”. <https://www.yenisafak.com/video-galeri/gundem/terorist-basi-darbeyi-yillar-once-boyle-haber-vermis-2106258>, 2016.
814. Yeni Şafak Gazetesi. “Türkeş’i FETÖ Öldürdü: Elebaşı Fetullah Gülen’in Latif Erdoğan’a Söyledikleri Şüpheleri Arttırdı”. <https://www.yenisafak.com/gundem/turkes-i-feto-oldurdü-elebasigulenden-2106258>

- yenisafak.com/gundem/turkesi-feto-oldurdu-elebası-fetullah-gulenin-latif-erdogana-soyledikleri-supheleri-arttirdi-3540516, 2020.
815. Yeni Şafak Gazetesi. <https://www.yenisafak.com/gundem/selam-tevhid-kumpasinda-hesap-zamani-2616274>. "Selam Tevhid kumpasında hesap zamanı" (2017).
816. Yeni Şafak Gazetesi. "Cebindeki Para 150 Milyar Dolar". <https://www.yenisafak.com/gundem/cebindeki-para-150-milyar-dolar-2494266>. (2016).
817. Yeni Şafak Gazetesi. "CIA Destekli Tarikat". <https://www.yenisafak.com/gundem/cia-destekli-tarikat-2314263>, 2015.
818. Yeni Şafak Gazetesi. "FETÖ'den Siyasi Partilere Sızın Talimatı". <https://www.yenisafak.com/gundem/fetoden-siyasi-partilere-sizin-talimati-3615075>, 2021.
819. Yeni Şafak Gazetesi. "FETÖ'nün Yeni Haberleşme Yöntemleri Deşifre Edildi: Talimatlar Havale ve EFT'den". <https://www.yenisafak.com/gundem/fe-tonun-yeni-haberlesme-yontemleri-desifre-edildi-talimatlar-havale-ve-eftden-3795137>, 2022.
820. Yeni Şafak Gazetesi. "Fetullah Gülen Kimdir". <https://www.yenisafak.com/15temmuz/fetullah-gulen-kimdir-olay-detay>, Erişim 02 Mart 2023.
821. Yeni Şafak Gazetesi. "Gizli güç hep arkasındaydı". <https://www.yenisafak.com/gundem/gizli-guc-hep-arkasindaydi-2514727>, 2016.
822. Yeni Şafak Gazetesi. "O Kurye Gülek mi". <https://www.yenisafak.com/gundem/o-kurye-gulek-mi-3256982>, 2018.
823. Yeni Şafak. "FETÖ'cü Eski Tuğgeneral Serdar Atasoy Tutuklandı". <https://www.yenisafak.com/gundem/fetocu-eski-tuggeneral-serdar-atasoy-tutuklandi-3652128>. 2021.
824. Yeni Şafak. "FETÖ'cülerin Yalanı Ele Geçirilen Mektupla Ortaya Çıktı". <https://www.yenisafak.com/gundem/fetoculerin-yalani-ele-gecirilen-mektupla-ortaya-cikti-2599779>. 2017.
825. Yeni Şafak. "FETÖ'nün Din Anlayışı Sapkındır". <https://www.yenisafak.com/hayat/fe-tonun-din-anlayisi-sapkindir-2511858>, 2016.
826. Yeni Şafak. "FETÖ'nün sapkınlık ve hezeyanları 1". <https://tr-tr.facebook.com/YeniSafak/videos/10154733165985769/>. 2016.
827. Yeni Şafak. "Gülen'in İstismar Etmediği Değer Kalmadı". <https://www.yenisafak.com/gundem/gulenin-istismar-etmediği-değer-kalmadı-2535208>. 2016.
828. Yeni Şafak. "Gülen'in Masörü Anlattı: CIA da Gelirdi Paşalar da". Yeni Şafak. Yeni Şafak. 2016. Erişim 29 Mart 2023. <https://www.yenisafak.com>

com/gundem/gulenin-masoru-anlatti-cia-da-gelirdi-pasalar-da-2512908

829. Yeniçağ Gazetesi. “Turgut Özal ve Fethullah Gülen’in Fotoğrafının Sırrı Ortaya Çıktı”. <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/-163538h.htm>. 2017.
830. Yenilmez, Turgut. “Burada Yazılanların Tamamı Gerçektir ve Belgelidir”. Fatih Haber, (2017).
831. Yenimeram. “TL’deki Çarpıcı FETÖ Ayrıntısı!” <https://www.yenimeram.com.tr/tl-deki-carpici-feto-ayrintisi-216106.htm>, 2016.
832. Yerlikaya, Turgay. “Diasporik Bir Tehdit Olarak FETÖ: Algılar, Manipülasyonlar ve Mücadele Biçimleri”. *15 Temmuz’da Medya: Darbe ve Direnişin Mecrası*. 133-155. İstanbul: SETA Yayınları, 2017.
833. Yıldırım, Mustafa. *Sivil Örümeğin Ağında*. Ankara: Ulus Dağı Yayınları, 2010.
834. Yıldırım, Yüksel. “Toplumsal Güçlerin ve Sosyolojinin Açmazında Evrensel Dinlerde Beklenen Kurtarıcı İnancı”. *Sosyologca* 10/20 (2020), 28-49.
835. Yıldız, Ömer. “Hasan Sabbah Haşîşilik ve FETÖ”. <https://www.van-siyaseti.com>. 2016.
836. Yılmaz, Hakan. “Evanjelik hareketin ABD siyaset kurumundan dini talepleri üzerine bir inceleme”. *Oksident* 2/1 (2020), 27-58.
837. Yılmaz, Hakan. *Amerika’da Evanjelik Hareket: Dini ve Siyasi Yansımaları*. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Doktora Tezi, 2019.
838. Yılmaz, Mehtap. “Cemaat İslâmî Değilse Risale-i Nur’ları Niye Filtre Ediyor?” <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/mehtap-yilmaz/cemaat-islami-degilse-risale-i-nurlari-niye-filtre-ediyor-2596.html> (2013).
839. Yılmaz, Mehtap. “Fethullah Gülen’in Kulağını Çeken Çekene!” <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/mehtap-yilmaz/fethullah-gulenin-kulagini-ceken-cekene-7534.html> (2014).
840. Yılmaz, Mehtap. “Fetullah Gülen’in Risale-i Nurları Tahrif Etmesine Bile Bile Göz Yuman Korkaklara!” <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/mehtap-yilmaz/fetullah-gulenin-risale-i-nurlari-tahrif-etmesine-bile-bile-goz-yuman-korkaklara-12372.html> (2015).
841. Yılmaz, Mehtap. “Gazeteci Mehtap Yılmaz ile Söyleşi...” <https://www.barandergisi.net/roportaj/gazeteci-mehtap-yilmaz-ile-soylesi-h1696.html>, 2014.
842. Yılmaz, Mehtap. “Gülen Cemaati- (İslami+İnsani)=Gülenizm!” <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/mehtap-yilmaz/gulen-cemaati-islamiinsanigulenizm-3795.html>. 2013.

843. Yılmaz, Mehtap. “Haydar Baş’ın Sopası!” <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/mehtap-yilmaz/haydar-basin-sopasi-25325.html> (2018).
844. Yılmaz, Mehtap. “Yahudilere Dua, Müslüman’a Beddua! Belam mı Olmaya Kastediyorsun Gülen Hoca?” <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/mehtap-yilmaz/yahudilere-dua-muslumana-beddua-belam-mi-olmaya-kastediyorsun-gulen-hoca-4120.html> (2013).
845. Yılmaz, Ömer. *Alman Mistik Düşüncesi*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2011.
846. Yitik, A. İhsan “Yeni Dini Hareketler ve Misyonerlik: Türkiye Örneği”. *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. İstanbul: OkurAkademi Yayınları, 2018.
847. You Tube. “Ben Devleti Yıkmayı 20 yaşında Planlamışım”. https://www.youtube.com/watch?v=pDIT731LVTc&ab_channel=HaberNette.
848. You Tube. “Fethullah Gülen: Allah ile Konuştum, Kainatı Benim İçin Devam Ettiriyor”. https://www.youtube.com/watch?v=GEX4OYL5SZY&ab_channel=abdullahasker23. Yayın Tarihi 2017.
849. You Tube. “Fethullah Gülen: Cebrail Parti Kursu Desteklemem!” https://www.youtube.com/watch?v=IGg1HaNYANA&ab_channel=ExcaliburOnyedi. Yayın Tarihi 1995.
850. You Tube. “Fethullah Gülen: Hakim de Kiralayacaksınız”. <https://www.youtube.com/watch?v=RU7KwmvObME>. Yayın Tarihi 2014.
851. You Tube. “FETÖ Muhsin Yazıcıoğlu’nu Bu Sözleri Yüzünden mi Öldürdü?” haz. Fatih Tezcan. Yayın Tarihi 2016. https://www.youtube.com/watch?v=muRe3i_S4UE
852. You Tube. “Fetullah Gülen’in Peygamber Efendimize Hakareti!” <https://www.youtube.com/watch?v=mpZ23BVIR4Y>. Erişim 20 Aralık 2022
853. You Tube. “Gülen’in 1999’da Yayınlanan Olay Videosu: ‘Sivrilirsek Sonumuz Cezayir Gibi Olur’”. haz. Medyascope. Yayın Tarihi 2016. https://www.youtube.com/watch?v=7Y_cLmsmOuY
854. You Tube. “Muhsin Yazıcıoğlu FETÖ’ye Meydan Okuyor”. Yayın Tarihi 2011. <https://www.youtube.com/watch?v=skBXEZIgC3Y>
855. You Tube. “Şamil Tayyar: Referans noktam Fetullah Gülen Hoca Efendi”. haz. Politik Arşivler. https://www.youtube.com/watch?v=zYFN_h9K9fw. Yayın Tarihi 09 Haziran 2020.
856. Yörükân, Yusuf Ziya. “Ebû'l-Fetih Şehrestâni”. *Dârül-Funûn İlahiyat Fakültesi Mecmuası* 2/5/6 (1926), 259.

857. Yüksel, İbrahim. “FETÖ Terör Örgütü Hakkında Emniyet ve Diyanet Teşkilatının 15 Temmuz Sonrası Hazırladıkları Çalışmaların Sosyolojik Analizi”. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19/15 (2019), 41-58.
858. Zahir, İhsan İlahi - Aytekin, Arif. *İslam Dünyasında İngiliz Emperyalizmi: Kadıyanilik*. İstanbul: Ebru Yayınları, 1985.
859. Zaimoğlu, Gönül. *Hegemonya ve İdeoloji Bağlamında Basının Rolü: Zaman Gazetesi'nde 17-25 Aralık Öncesi ve Sonrasında Yayımlanan İktidarla İlgili Haberlerdeki Söylem Değişimi Üzerine Bir İnceleme*. Akdeniz Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2016
860. Zencani, Seyyid İbrahim el-Musevi. *Akâidu'l-İmâmiyye*. 175 Cilt. Kum, 1982.

EskiYeni Yayınları: 167

EVRENSEL TEKÂMÛL VE TANRI ANLAYIŞI
–Pierre Teilhard de Chardin Özelinde–

Dr. Yasin BAYAR

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Mayıs 2023

ISBN: 978-625-7673-79-2

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Barbour, Ian G., *Religion and Science: Historical and Contemporary Issues*, New York 1997.
- Barbour, Ian G., *Religion in an Age of Science*, London 1990.
- Bayrakdar, Mehmet, "Tekâmül Nazariyesi", *DİA*, İstanbul 2011, c. 40.
- Behe, Michael, *Darwin's Black Box: The Biochemical Challenge to Evolution* (second edition 2006), s.195-196.
- Birx, H. James, *The Phenomenon of Pierre Teilhard de Chardin*, "Religion and Science: The Best of Enemies-The Worse of Friends", Alabama 1997.
- Braaten, M. and Windschitll, M. Working, *Toward a Stronger Conceptualization of Scientific Explanation For Science Education*, Science Education, 95(4), 2011.
- Bucaille, Maurice, *İnsanın Kökeni Nedir*, İnsan Yayınları, İstanbul 1983.
- Caruana, Louis, *Darwin and Catholicism*, TT Clark, 2009.
- Chauchard, Paul, *Man and Cosmos, Scientific Phenomenology in Teilhard de Chardin*, Herder and Herder Publisher, 1965.
- Cowell, Siôn, *The Teilhard Lexicon: Understanding Language, Terminology and Vision of the Writings of Pierre Teilhard de Chardin*, Sussex Academic Press, 2001.
- "Darwinizm", *Meydan Larousse Büyük Lügat ve Ansiklopedi*, Meydan Gazetecilik ve Neşriyat, 1973, c., s. 48.
- D'Cunha, Giovanni, *Evolutionary Creation: The Perspective of Teilhard de Chardin*, <http://snphilosophers2005.tripod.com/>.
- Devoy, Loretta Marie, *A Study of The Eucharistic Texts of Teilhard de Chardin*, Loretta Marie Devoy, Fordham University, 1987.
- Dos Santos, Gildasio Mendes, *Living Real Experience in Virtual Network Environments in Pierre Teilhard de Chardin*, Pro Quest Dissertations and Theses, 2000.
- Edwards, Denis, *Teilhard's Vision as Agenda for Rahner's Christology*, Pacifica 23, June 2010.

- “Entropy”, *Oxford Dictionary of English 2e*, Oxford University Press, 2003.
- Faricy, Robert L., *Teilhard de Chardin's Theology of the Christian in the world*, Sheedand Ward: New York 1967.
- Ferrer, Jorge N., Sherman, Jacob H. (Professors), *Participatory Approach to A Science of Consciousness: Teilhard's Psychophysics of Noosphere*, Contemporary Transpersonal Theory, 2012.
- Forster, Dion, *Post-Human Consciousness and the Evolutionary Cosmology of Pierre Teilhard de Chardin*, 2005.
- Glycerio, Maria Luiza and Paulsen Janice B., *Is Noogenesis Progressing?*, 2000.
- Grunberg, T ve Grunberg, D., *Bilim Felsefesi*, İ. Taşdelen (Ed) 1.Baskı, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir 2011.
- Homlish, John, *God and The Cosmos According To Teilhard de Chardin and Alfred North Whitehead*, McMasterUniversity, 1975.
- Joge, S.R., *Psychophysics of theNoosphere: Teilhard de Chardin and the EMF Field Theory of Consciousness*, 2011.
- Kellum, Eugenia Frances, *Creative Union as Understood by Teilhard de Chardin*, Tallahassee, 1972.
- King, Thomas, M., *Believer sand Their Disbelief: St. Terese of Lisieux, Mother Teresa and Teilhard*, 2007.
- “Lamarckçılık”, *Meydan Larousse Büyük Lügat ve Ansiklopedi*, Meydan Gazetecilik ve Neşriyat, 1973, c. 12, s.198.
- Lane, David H., *The Phenomenon of Teilhard: Prophet for a New Age*, Mercer University Pressi, 1996.
- Mabry, John R., *Cyberspace and the Dream of Teilhard de Chardin*, Creation Spirituality, 2004.
- McCarty, Doran, *Makers of the Modern Theological Mind, Teilhard de Chardin*, Word Books, Publisher, Texas 1976.
- Milne, Joseph, *Cosmos and Consciousness: A Study of Teilhard de Chardin*, Temenos Acedemy Lecture, 1995.
- Mooney, Christopher F., *Teilhard de Chardin and The Mystery of Christ*, 1966.
- Murray, Michael H., *The Thought of Teilhard de Chardin*, The Seabury Press, New York 1966.

- Özemre, Ahmet Yüksel, "Madde", *DİA*, Ankara 2003, c.27.
- Özlem, Doğan, *Bilim Felsefesi Ders Notları*, İnkılap Yayınevi, İstanbul 2003.
- Ricciardelli, Angela Rose, *A Comparison of Wilfrid Deson's and Pierre Teilhard de Chardin's Thinking with Regard to the Nature of Man's Survival in a United World*, 1985.
- Speaight, Robert, *The Life of Teilhard de Chardin*, Harper Row Publishers, 1967.
- Sutton, Agneta, *Teilhard de Chardin's Christocentric Trinitarianism*, New Blackfriars, Blackwell Publishing Ltd. 2010.
- Teilhard de Chardin, Pierre, *Activation of Energy*, A Helen and Kurt Wolff Book, translated by Rene Hague, 1971.
- Teilhard de Chardin, Pierre, *The Appearance of Man*, Harper Row Publishers, J. M. Cohen, 1965.
- Teilhard de Chardin, Pierre, *The Divine Milieu*, Harper Tochookbooks, translated by Pierre Leroy, 1960.
- Teilhard de Chardin, Pierre, *The Future of Man*, Image Books, translated by Norman Denny, 1964.
- Teilhard de Chardin, Pierre, *Human Energy*, A Helen and Kurt WolffBook, translated by J. M. Cohen, 1969.
- Teilhard de Chardin, Pierre, *The Human Phenomenon*, Sussex Academic Press, translated by Sarah Appleton-Weber, 1999.
- Teilhard de Chardin, Pierre, *Man's Place in Nature*, Collins Fontana Books, translated by Rene Hague, New York 1966.
- Teilhard de Chardin, Pierre, *The Phenomenon of Man*, tr. B. Wall, New York 1965.
- Teilhard de Chardin, Pierre, *Science and Christ*, Harper Row Publishers, translated by Rene Hague, 1969.
- Teilhard de Chardin, Pierre, *Writings in Time of War*, Harper and Row, Publishers, New York 1968.
- Teilhard de Chardin, Pierre, *The Vision of the Past*, Harperand Row, Publishers, New York 1967.
- Thackeray, J. Francis, *On Piltdown: The Possible Roles of Teilhard de Chardin, Martin Hinton and Charles Dawson*, Institute for Human Evolution, 2011.

- Toulmin, Stephen, *The Return to Cosmology*, University of California Press, 1982.
- Ukwamedua, Nelson Udako, *A Critical Analysis of Pierre Teilhard de Chardin's Evolutionary Humanism*, Nnamdi Azikiwe University Awka Anambra State, 2012.
- Vitray-Meyerovitch, Eva de, *İslâm'ın Gülüryüzü*, Şule Yayınları, İstanbul 2012.
- Watkins, Steven Robert, *Teilhard de Chardin's View of Diminishment and The Late Stories of Flannery O'connor*, The University of Texas at Arlington, 2005.
- Whitehead, Alfred North, *Modes of Thought*, Macmillian Co. Free Press Edition, New York 1968.
- Whitehead, Alfred North, *Process and Reality: An Essay in Cosmology*, Macmillian co., Free Press Editon, New York 1969.
- Whitehead, Alfred North, *Religion in the Making*, The World Publishing Co., Living Age Books, Cleveland 1960.
- Whitehead, Alfred North, *Science and The Modern World*, Macmillan Co., Free Press Edition, New York 1967.
- Wood, Linda Sargent, *A More Perfect Union*, Oxford University Press, 2010.
- Yandell, Keith E., "Teilhard", *The Encyclopedia of Philosophy*, Volumes 7-8, 1967.
- Yıldırım, Cemal, *Bilim Felsefesi*, Remzi Kitabevi, İstanbul 2000.

Sürelî Yayınlar

- Baltazar, Eulalio, "Liberation Theology and Teilhard de Chardin", *The Teilhard Review and Journal of Creative Evolution*, Vol, 22, No. 3, Autumn, 1987.
- Bone, E. L., "Teilhard", *New Catholic Encyclopedia*, Volume XIII, The Catholic University of America, 1967.
- Buckeridge, J. S., "The Ongoing Evolution of Humanness Perspectives from Darwin to de Chardin", *South African Journal of Science* 105, November/December 2009.
- Carol, Jean Vale, "Teilhard de Chardin: Ontogenesis vs. Ontology", s.s.j. *Theological Studies* 53, 1992.

- Chang, Hasog and Nancy Cartright, "Measurement", *The Routledge Companion to Philosophy of Science*, 2008
- Faricy, Robert L., "Teilhard de Chardin's Theology of Redemption", *Theological Studies* 27, 1966.
- Galenli, Ludovico and Scalfari Francesco, "Teilhard de Chardin's Engagemet with the Relationship between Science and Theology in Light", *Ecotheology* 10 (2): 197, 2005.
- Gray, Donald P., "The Phenomenon of Teilhard", *Theological Studies*, Vol. 36, No 1, 1975.
- Grumett, David, "Teilhard de Chardin's Evolutionary Natural Theology", *Zygon*, vol. 42, no. 2, (June 2007).
- North, Robert, "Teilhard and The Problem of Creation", *Theological Studies* 24/4, 1963.
- O'Murch, Diarmuid, "Teilhard: A Mystical Survivor", *Ecotheology* 10,1 99-108, 2005.
- Rudolph, J. L. Stewart, "Evolution and the Nature of Science: On the Historical Discord and its implications For Education", *Journal of Research in Science Teaching*, 35(10), 1998.
- Schneider, Robert J., "Essay VII: Theologies of an Evolving Creation", *Science and Faith: Perspectives on Christianity and Science*, from <http://community.berea.edu/scienceandfaith/essay07.asp>.
- Sherrard, Philips, "Teilhard de Chardin and the Christian Vision", *Studies in Comparative Religion*, Vol. 4, No 3, 1970.

Web Siteleri

- Gowan, John A., Teilhard de Chardin- Prophet of Information Age, <http://www.webcitation.org/5eiYkyw2n>, (2 Şubat 2016).
- Teilhard de Chardin and the Omega Point, <http://www.britannica.com/bcom/eb/article/8/0,5716,73418+1+71560,00.html> (5 Mayıs 2015).
- Grim, John, Tucker, Mary Evelyn, Teilhard's Biography, <http://teilharddechardin.org/index.php/biography>, (16 Temmuz 2017).
- <http://www.ocp.org/artists/587> (23 Haziran 2016).
- <http://www.teilharddechardin.org/> (19 Ağustos 2014).

<http://www.teilhardproject.com/> (22 Temmuz 2014).

<http://teilharddechardin.org/index.php/the-american-teilhard-association-for-the-future-of-man> (9 Aralık 2014).

<http://www.teilhard.org.uk/> (13 Aralık 2014).

<http://www.stensen.org/> (5 Kasım 2014).

<http://discovery.nationalarchives.gov.uk/details/rd/ed43db01-8ca8-4ace-a790-115171487f68> (17 Şubat 2017).

Eskiyei Yayınları: 168

TÖZ VE KİŞİLİK İKİLEMİNDE TANRI DÜŞÜNCESİ
-Benedictus SPINOZA & Hermann LOTZE-

Mehmet Eren GEDİKLİ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Mayıs 2023

ISBN: 978-625-7673-80-8

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

Spinoza'nın Eserleri:

- Spinoza, Benedictus De (Baruch), *Etika* (çev.: Hilmi Ziya Ülken), Dost Kitabevi Yayınları (2. Baskı), Ankara, 2006.
- Spinoza, Benedictus De (Baruch), *Ethica* (çev.: Çiğdem Dürüşken), Kabalıcı Yayınevi, İstanbul, 2011.
- Spinoza, Benedictus De (Baruch), *İlahiyat ve Peygamberlik Hakkında* (çev. ve der. : Veysel Atayman), İstanbul, 2006.
- Spinoza, Benedictus De (Baruch), *Kötülük Mektupları* (çev.: Alber Nahum), Norgunk Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- Spinoza, Benedictus De (Baruch), *Siyaset Üzerine Seçmeler* (çev.: Afşar Timuçin), Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2003.
- Spinoza, Benedictus De (Baruch), *Teolojik Politik İnceleme* (çev.: C. B. Akal/ R. Ergün), Dost Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2008.
- Spinoza, Benedictus De (Baruch), *Tractatus Theologico-Politicus ya da Tanrıbilimsel Politik İnceleme* (çev.: Betül Ertuğrul), Biblos Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2008.

Lotze'nin Eserleri:

- Lotze, Hermann. *Microcosmus: An Essay Concerning Man and His Relation to the World Vol. II* (Trans. Elizabeth Hamilton&E.E. Constanve Jones). Edinburgh: 1885.
- Lotze, Hermann. *Lotze's Outlines of Philosophy I- Outlines of Metaphysics* (Trans. George T. Ladd). Boston: 1884.
- Lotze, Hermann. *Lotze's Outlines of Philosophy II- Outlines of the Philosophy of Religion* (Trans. George T. Ladd). Boston: 1885.
- Lotze, Hermann. *Lotze's Outlines of Philosophy VI- Logic and Encyclopedia of Philosophy* (Trans. George T. Ladd). Boston: 1887.

Diğer Kaynaklar:

- Arıcan, Kazım, M, *Panteizm, Ateizm ve Panenteizm Bağlamından Spinoza'nın Tanrı Anlayışı*, İz Yayıncılık, İstanbul, 2004.
- Arslan, İshak, *Çağdaş Doğa Düşüncesi*, Küre Yayınları, İstanbul, 2012.

- Aydın, Mehmet, *Din Felsefesi*, İzmir İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları (9. Baskı), İzmir, 2001.
- Balanuye, Çetin, *Spinoza: Bir Hakikat İfadesi*, Say Yayınları, İstanbul, 2012.
- Basinger, David, Peterson, Michael, Reichenbach, Bruce, Hasker, Williams, *Akıl ve İnanç Din Felsefesine Giriş* (çev.:Rahim Acar), Küre Yayınları, İstanbul, 2006.
- Beiser, Frederick. *Late German Idealism: Trendelenburg and Lotze*, Oxford University Press, 2013.
- Bıçak, Ayhan, *Tarih Düşüncesi, Tarih Felsefesinin Oluşumu*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2004.
- C.S. Evans, R.Z. Manis, *Din Felsefesi İman Üzerine Rasyonel Düşünme*, Elis Yayınları, Ankara, 2010.
- Cevizci, Ahmet (Der.), *Felsefe Ansiklopedisi Cilt: 4*, Babil Yayıncılık, Ankara, 2006.
- Cevizci, Ahmet, *Etiğe Giriş*, Paradigma Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- Cevizci, Ahmet, *On Yedinci Yüzyıl Felsefe Tarihi*, Asa Kitabevi, Bursa, 2011.
- Cevizci, Ahmet, *Paradigma Felsefe Sözlüğü (6. Baskı)*, Paradigma Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- Collingwood, Robin, George, *Doğa Tasarımı* (çev.: Kurtuluş Dinçer), İmge Kitabevi, Ankara, 1999.
- Craig, Edward (ed.), *The Shorter Routledge Encyclopedia of Philosophy*, Routledge Published, London, 2005.
- Çınar, Aliye, *Modern Batı Düşüncesi Ekseninde Rasyonel Teoloji*, Düşünce Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2008.
- Dalkılıç, Bayram, *Yunus Emre'de Allah – Âlem – İnsan Münasebeti*, Kendiözü Yayınları, Konya, 2004.
- Davies, Brian, *Din Felsefesine Giriş* (çev.: Fatih Taştan), Paradigma Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Deleuze, Gilles, *Spinoza Üzerine Onbir Ders*, Kabalcı Yayınları, İstanbul, 2008.
- Descartes, Rene, *Aklını İyi Kullanmak ve Bilimlerde Doğruyu Aramak için Metod Üzerine Konuşma*, (çev.: Mehmet Karasan), Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1986.

- Descartes, Rene, *Metot Üzerine Konuşma*, (çev.: K. Sahir Sel) Sosyal Yayınları (2. Baskı), İstanbul, 1994.
- Erbas, Ali, *Hristiyanlıkta Reform ve Protestanlık Tarihi*, İnsan Yayınları, İstanbul, 2004.
- Erdem, Hüsameddin, *Bir Tanrı-Âlem Münasebeti Olarak Panteizm ve Vahdet-i Vücud*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1990.
- Erdem, Hüsameddin, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, “*deizm maddesi*” cilt: 9, Diyanet Vakfı Neşriyat, İstanbul, 1994.
- Fransez, Moris, *Spinoza'nın Tao'su, Yol Yayınları* (2. Baskı), Ankara, 2004.
- Gilson Etienne, *Tanrı ve Felsefe*, (çev.: Mehmet Aydın), Birleşik Yayıncılık (2. Baskı), İstanbul, 1999.
- Hazard, Paul, *Batı Düşüncesindeki Büyük Değişim*, (çev.: Erol Güngör), Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1999.
- Hume, David, *İnsan Zihni Üzerine Bir Araştırma*, (çev.: Selmin Evrim), Milli Eğitim Basımevi (2. Baskı), İstanbul, 1986.
- Işık, Aydın, *Bir Felsefi Problem Olarak Vahiy ve Mucize*, Elis Yayınları, Ankara, 2006.
- Kant, Immanuel, *Aru Usun Eleştirisi*, (çev.: Aziz Yardımlı), İdea Yayınevi, İstanbul, 2008.
- Kılıç, Recep, *Modern Batı Düşüncesinde Vahiy*, Ötüken Neşriyatı, İstanbul, 2004.
- Kılıç, Recep & Reçber, Mehmet Sait (Ed.), *Din Felsefesi*, Grafiker Yayınları, Ankara, 2016.
- Küçük, Mehmet Alparslan, *Kutsal Kitap Anlayışı Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam Örneği*, Berikan Yayınevi, Ankara, 2009.
- Losee, John, *Bilim Felsefesine Tarihsel Bir Giriş*, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2012.
- Olgun, Hakan, *Luther ve Reformu Katolisizm'i Protesto*, Fecr Yayınevi, Ankara, 2011.
- Özlem, Doğan, *Etik (Ahlak Felsefesi)*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 2004
- Rızık, Hadi, *Spinoza'yı Anlamak* (çev.: Işık Ergüden), İletişim Yayınları, İstanbul, 2012.

- Russ, Jacqueline, *Avrupa Düşüncesinin Serüveni Antik Çağlardan Günümüze Batı Düşüncesi*, (çev.: Özcan Doğan), Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2011.
- Sullivan, Richard, "Stanford Encyclopedia of Philosophy". *Hermann Lotze*. Stanford University. Retrieved 30 July 2020.
- Şahin, Naim, *Hegel'in Tanrısı*, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya, 2001.
- Taliaferro, Charles and J. Marty, Elsa, *A Dictionary of Philosophy of Religion*, The Continuum International Publishing Group, London, 2010.
- Tarnas, Richard, *Batı Düşüncesi Tarihi I-II*, (çev.: Yusuf Kaplan), Külliyyat Yayınları, İstanbul, 2012.
- Tatian, Diego, *Spinoza: Dünya Sevgisi* (çev.: Hüsam Turşucu, Sevin Aksoy Hancı), Dost Kitabevi, Ankara, 2009.
- Taylan, Necip, *Düşünce Tarihinde Tanrı Sorunu*, Ayışığı Kitapları, İstanbul, 1998.
- Topaloğlu, Fatih, *Felsefi ve Teolojik Açardan Mucize*, Rağbet Yayınları, İstanbul, 2011.
- Uslu, Ferit, *Felsefi Açardan İmanı Temellendirme*, Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 2004.
- Vorlander, Karl, *Felsefe Tarihi*, (çev.: Mehmet İzzet, Orhan Saadeddin, Günümüz Türkçesine Aktaran: Yüksel Kanar), İz Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- Walther, Manfred, *Spinoza Günleri, Teolojik-Politik İnceleme Etrafında*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2009.
- Yaran, Cafer, Sadık, *Klasik ve Çağdaş Metinlerle Din Felsefesi*, Etüt Yayınları, Samsun, 1997.
- Yaran, Sadık Cafer, *Kötülük ve Teodise*, Vadi Yayınları, Konya, 1997.
- Yasa, Metin, *İbn Arabi ve Spinoza'da Varlık*, Elis Yayınları, Ankara, 2003.
- Zelyüt, Solmaz, *Spinoza*, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2010.
- Nadler, Steve, *Spinoza'nın Etika'sı -Bir Giriş-* (çev.: Özgür Şahin), Say Yayınları, İstanbul, 2021.

EskiYeni Yayınları: 169

SOSYAL MEDYANIN LİSE GENÇLİĞİNİN
DEĞERLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
-İzmir Örneği-

Dr. İsmail PARLAMIŞ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Mayıs 2023

ISBN: 978-625-7673-81-5

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Yusuf, “Geleneksel Medya ile İlişkiler”, *Medya İlişkileri*, Anadolu Üniversitesi Yay., 2017, s. 26-45.
- Aksoy, Erdal, “Toplum ve Kültür”, Hayati Beşirli, *Sosyolojiye Giriş*, Ed.: İhsan Çapcıoğlu, Grafiker Yay., Ankara, 2013.
- Akşam Gazetesi, “Sosyal medya kıyıya vuran bebek cesedini konuşuyor”, 3/09/2015, Erişim: <https://www.aksam.com.tr/yasam/sosyal-medya-kiyiya-vuran-bebek-cesedini-konusuyor/haber-439301>, 30/12/2022.
- Akter, Tutku, “Merkeziyetsiz Medya: İnternet ve Etik”, 7-8-9 *Ekim Medya ve Etik Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Ed.: Mustafa Yağbasan, Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi, Elazığ, 2009, ss. 89-98.
- Alkan, Ahmet, Erdem, Ramazan, “Güç: Formal ve İnfomal Yönden Güce Kavramsal Bir Bakış”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, C. 10, S. 24, 2019, ss. 405-433.
- Altıkardeş, İsmet, *Din Sosyalleşme ve Hoşgörü*, Rağbet Yay., İstanbul, 2003.
- Armağan, İbrahim, *Gençlik Gözüyle Gençlik*, Kırkısraklılar Vakfı Usadem Yay., İstanbul, 2004.
- Aron, Raymond, *Sosyolojik Düşüncenin Evreleri*, Çev.: Korkmaz Alem-dar, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., Ankara, 1986.
- Arslantürk, Zeki, *Sosyal Bilimciler İçin Araştırma Metod ve Teknikleri*, Çamlıca Yay., 5. Basım, İstanbul, 2001.
- Arslantürk, Zeki, Arslantürk, E. Hamit, *Uygulamalı Sosyal Araştırma*, Çamlıca Yay. 2. Baskı, İstanbul, 2011.
- Arslantürk, Zeki, Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, Kaknüs Yay., İstanbul, 2000.
- Asadi, Aaron, *YouTube Vlogging The Complete Manual*, Imagine Publishing, 2015, Erişim: <https://www.studocu.com/ph/document/benguet-state-university/college-of-teacher-education/you-tube-vlogging-the-complete-manual-pdfdrive/44549351>, 08/02/2023.

- Avcı, Nazmi, *Toplumsal Değerler ve Gençlik*, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2007.
- Aydın, Mustafa, “Gençliğin Değer Algısı: Konya Örneği”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, C. 1, S. 3, 2003, ss. 121-144.
- Aydın, Mustafa, *Gençliğin Dini ve Sosyal Değerleri*, Çizgi Kitabevi Yay., Konya, 2010.
- Aydınalp, Halil, “Birlikte Yaşama Hukukunun Sosyolojik Temelleri”, *Kutlu Doğum Haftası “Hz. Peygamber ve Birlikte Yaşama Hukuku” Sempozyumu (17-19 Nisan 2015) Mardin*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay. 1. Baskı, İstanbul, 2016, ss. 91-108, Erişim: <https://dinhizmetleri.diyamet.gov.tr/Documents/2015%20Hz.%20Peygamber%20ve%20Birlikte%20Ya%C5%9Fama%20Hukuku.pdf>, 12/02/2022.
- Babacan, Mehmet Emin, *Sosyal Medya ve Gençlik*, Açılımkitap, İstanbul, 2015.
- Balcı, Ali, *Sosyal Bilimlerde Araştırma*, Pegem Akademi Yay., 9. Baskı, Ankara, 2011.
- Başaran, İbrahim Ethem, *Eğitim Psikolojisi*, Ankara, 1998.
- Bayhan, Vehbi, *Üniversite Gençliğinde Anomi ve Yabancılaşma*, Kültür Bakanlığı Yay., 1. Basım, Ankara: 1997.
- Bayram, Kayhan, Aydınalp, Halil, “Sosyal Bütünleşme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik, Güvenirlik Çalışması”, *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* (Aralık, 2021) S. 27, ss. 110-133, Erişim: <https://dergipark.org.tr/sirnakifd>, 12/02/2022.
- Bell, Daniel, *The Coming of Postindustrial Society: A Venture in Social Forecasting*, Basic Books, New York, 1999.
- Bilgin, Nuri, *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Psikolojik Çalışmalar*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 1995.
- Bilgin, Vejdi, *Sosyal Çözülme ve Din*, Etüt Yay., Samsun, 1997.
- Bilgiseven, Amiran Kurtkan, *Din Sosyolojisi*, Filiz Kitabevi, 1985.
- Bilgiseven, Amiran Kurtkan, *Genel Sosyoloji*, Filiz Kitabevi, 5. Baskı, İstanbul, 1995.
- Bilgiseven, Amiran Kurtkan, *Sosyal İlimler Metodolojisi*, Filiz Kitabevi, Üçüncü Baskı, İstanbul, 1989.

- Binark, Mutlu, “Yeni Medya Çalışmaları”, *Yeni Medya Çalışmaları*, Der: Mutlu Binark, Dipnot Yay., Ankara, 2007.
- Binark, Mutlu, “Yeni Medya Dolayımı İletişim Ortamında Olanakların ve Ol(a)mayanların Farkında Olmak”, *Evrensel Kültür Dergisi*, S. 216, 2009, ss. 60-63.
- Blumer, Herbert, *Symbolic Interactionism: Perspective and Method*, University of California Press, Berkeley and Los Angeles, California, 1986, Erişim: https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/2747599/mod_folder/content/0/COMPLEMENTAR%20-%201969%20-%20Blumer%20-%20Symbolic%20Interactionism.pdf, 15/04/2022.
- Bostancı, Mustafa, *Sosyal Medyanın Gelişimi ve İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi S.B.E., Kayseri, 2010.
- Bostancı, Mustafa, *Sosyal Medya: Dün, Bugün, Yarın*, Palet Yay., Konya, 2019.
- Burcu, Esra, “Gençlik Teorilerinin Sınıflandırılmasına İlişkin Bir Çalışma”, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, C. 1, S. 1-2, 1998, ss. 105-136.
- Büyüköztürk, Şener, “Anket Geliştirme”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, C. 3, S. 2, 2005, ss. 133-151, Erişim: <https://dergipark.org.tr/en/pub/tebd/issue/26124/275190> 31/12/2022.
- Büyüköztürk, Şener, *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Pegem Akademi, Ankara, 2013.
- Canoğlu, Ayşe, *Talcott Parsons’ın Amerikan Sosyolojisine Katkıları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi S.B.E. Sosyoloji Bölümü, İstanbul, 1989.
- Crowley, David, Heyer, Paul, “İlk Uygarlıkların İletişim Araçları”, *İletişim Tarihi Taş Devri Materyallerinden Sosyal Medyaya*, Ed.: David Crowley, Paul Heyer, Çev.: Berkay Ersöz, Siyasal Kitabevi, 5. Baskı, Ankara, 2019, ss. 17-20.
- Castells, Manuel, “An Introduction To The Information Age”, 1997, s. 138-149. Erişim: http://emerymartin.net/FE503/Week1/castells_and_garnham_critique.pdf, 10/09/2022.

- Castells, Manuel, “Ağ Toplumunda Küreselleşme, Kimlik ve Toplum- Calhoun, Lyon ve Touraine’e Cevap!”, *Küresel Kuşatma Karşısında İnsan*, Der.: Mustafa Armağan, Çev.: Şahabettin Yalçın, Ketebe Yay., İstanbul, 2004, ss. 103-131.
- Castells, Manuel, “The Network Society: From Knowledge to Policy”, *The Network Society: From Knowledge to Policy*, Ed.: Manuel Castells, Gustavo Cardoso, Washington, DC: Johns Hopkins Center for Transatlantic Relations, 2005, ss. 3-21. Erişim: <https://www.dhi.ac.uk/san/waysofbeing/data/communication-zangana-castells-2006.pdf>, 20/08/2022.
- Castells, Manuel, Ince, Martin, *Manuel Castells’le Söyleşiler*, Çev.: Ebru Kılıç, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay., İstanbul, 2006.
- Castells, Manuel, *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür, Birinci Cilt, Ağ Toplumun Yükselişi*, 3. Baskı, Çev.: Ebru Kılıç, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay., İstanbul, 2013.
- Castells, Manuel, *İnternet Galaksisi*, Çev.: Tuğba Asrak Hasdemir vd., Phoenix Yay., Ankara, 2020.
- Choudhury, Nupur, “World Wide Web and Its Journey from Web 1.0 to Web 4.0”, *International Journal of Computer Science and Information Technologies*, Vol. 5 (6), 2014, 8096-8100, Erişim: <http://ijcsit.com/docs/Volume%205/vol5issue06/ijcsit20140506265.pdf>, 12/11/2022.
- Çağlak, Uğur, “Whatsapp, Whatsapp Grupları ve Kullanım Alışkanlıkları: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 12 S. 66, 2019, ss. 626-639, Erişim: <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/whatsapp-whatsapp-groups-and-usage-habits-a-research-on-university-students.pdf>, 13/02/2023.
- Çalışkur, Ayşem, *Psikolojide Değerler ve Gençlik*, Papatya Yay., İstanbul, 2010.
- Çapcıoğlu, İhsan, “Gençlik Dönemi ‘Kimlik Arayışı’nın Demokratik Değerlerin ve İletişim Becerilerinin Gelişimine Etkisi”, *Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C.1, S. 2, 2016, ss. 57-76.
- Çapcıoğlu, İhsan, “Mahremiyet Anlayışı Farklılıkları”, *Tüm Yönleriyle Mahremiyet*, Ed.: H. Şule Albayrak, T.C. Aile ve Sosyal Hiz-

- metler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2022, ss. 65-89.
- Çebi, Sezgin ve Akıllı, Yelda Şahin, “Türkiye’de Gençliğin İnternet Üzerinden Katılımı Özelinde Genç Siyasallığı ve Müzakereci Demokrasi”, Der.: Aslı Telli Aydemir, *Katılımın “e-hali”: Gençlerin Sanal Âlemi İçinde*, İstanbul, 2011, ss. 198-232.
- Çınar, Aliye, *Değerler Felsefesi ve Psikolojisi*, Emin Yay., Bursa, 2013.
- Çileli, Meral, *Gençlik Değerleri Üzerine Bir Araştırma*, Ara Yay., İstanbul, 1990.
- Dayı, Tolunay, *Sivil Toplum Kuruluşları ve Çevrecilik: Tema Vakfı Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi S.B.E., Sakarya, 2008.
- Dedeoğlu, Gözde, *Teknoloji, İletişim, Yeni Medya ve Etik*, Sentez Yay., İstanbul, 2016.
- Demirören Haber Ajansı (DHA), “Ankara’da 13 köpek zehirlenerek öldürüldü”, 10/04/2019, <https://www.youtube.com/watch?v=VvMfvZoS79A>, 07/01/2023.
- Dijilopedi, “2020 Türkiye İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya İstatistikleri”, 2020, Erişim: <https://dijilopedi.com/2020-turkiye-internet-kullanimi-ve-sosyal-medya-istatistikleri/>, 31/12/2022.
- Dilmaç, Bülent, *Bir Grup Fen Lisesi Öğrencisine Verilen İnsani Değerler Eğitiminin İnsani Değerler Ölçeği ile Sınanması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Konya, 2007.
- Doğan, İsmail, *Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar*, Pegem Yay., 8. Baskı, Ankara, 2008.
- DPT, *İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1968-1972*, Erişim: <http://www.sp.gov.tr/upload/xSPTemelBelge/files/D2PxI+plan2.pdf>, 31/01/2023.
- DPT, *Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1973-1977*, Erişim: https://fka.gov.tr/sharepoint/userfiles/Icerik_Dosya_Ekleri/Kalkinma_Planlari/III.%20Be%C5%9F%20Y%C4%B1l%C4%B1k%20Kalk%C4%B1nma%20Plan%C4%B1%201973-1977.pdf, 31/01/2023.

- DPT, *Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1979-1983*, Erişim: <http://www.sp.gov.tr/upload/xSPTemelBelge/files/tmApE+plan4.pdf>, 31/01/2023.
- DPT, *Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1985-1989*, Erişim: https://fka.gov.tr/sharepoint/userfiles/Icerik_Dosya_Ekleri/Kalkinma_Planlari/V.%20Be%C5%9F%20Y%C4%B1ll%C4%B1k%20Kalk%C4%B1nma%20Plan%C4%B1%201985-1989.pdf, 31/01/2023.
- DPT, *Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990-1994*, Erişim: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Altinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1990-1994.pdf, 31/01/2023.
- Durkheim, Emile, *Toplumsal İşbölümü*, Çev.: Özer Ozankaya, Cem Yay., İstanbul, 2006.
- Durkheim, Emile, *İntihar Toplumbilimsel İnceleme*, Çev.: Özer Ozankaya, Türk Tarih Kurumu Basımevi Ankara, 1986.
- Eldeniz, Levent, “İkinci Medya Çağında Etkileşimin Rolü ve Web 2.0”, *İkinci Medya Çağında İnternet*, Der.: Filiz Aydoğan, Ayşen Akyüz, Alfa Yay., İstanbul, 2010.
- Erkal, Mustafa E. “Toplumda Bir Sosyal Grup Olarak Gençlik” *İstanbul Üniversitesi Dergisi*, C. 43, 1987, ss. 357-375.
- Erkal, Mustafa E., *Sosyoloji (Toplumbilimi)*, Der Yay., İstanbul, 1999.
- Euronews (Türkçe), “Yeni Zelanda kenetlendi: Cuma namazı canlı yayınlandı, Başbakan Ardern hadis okudu, baş örtüsü taktı”, 29/03/2019, Erişim: https://www.youtube.com/watch?v=eUE5x48Qq_Y, 30/12/2022.
- European Centre for The Development of Vocational Training (CEDEFOP), “Young Europeans: a survey among young people aged between 15-30 in the EU / Eurobarometer”, 27/11/2009, Erişim: <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/young-europeans-survey-among-young-people-aged-between-15-30-eurobarometer>, 31/01/2023.
- Facebook, Erişim: <https://tr-tr.facebook.com/legal/terms>, 08/02/2023.
- Fichter, Joseph H., *Sosyoloji Nedir*, Çev. Nilgün Çelebi, Anı Yay., Ankara, 2016.

- Frankena, William K., "Value and Valuation", *The Encyclopedia of Philosophy*, Vol: 8, London, 1967.
- Gamgam, Hamza, Altunkaynak. Bülent, *Parametrik Olmayan Yöntemler*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2008.
- Geray, Haluk, *İletişim ve Teknoloji: Uluslararası Birikim Düzeninde Yeni Medya Politikaları*, Ütopya Yay., Ankara, 2003.
- Giddens, Anthony, *Sosyoloji(b)*, Çev.: Hüseyin Özel, Cemal Güzel vd., Ayraç Yay., İstanbul, 2000.
- Giddens, Anthony, *Sosyoloji(a)*, Çev.: Cemal Güzel vd., Kırmızı Yay., İstanbul, 2012.
- Gökçe, Birsen, *Orta Öğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları*, İstanbul, 1984.
- Gökçe, Birsen, *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*, Savaş Yay., Ankara, 1988.
- Gökçe, Orhan, Afacan, H. Hakan, Çukurçayır, M. Akif, "Türk Gençliğinin Sosyal Değerleri", *Ata Dergisi*, S. 6, Yıl: 1994, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya, 1995, ss. 131-139.
- Gümüş, Özlem D., *Kültür, Değerler, Kişilik ve Siyasal İdeoloji Arasındaki İlişkiler: Kültürlerarası Bir Karşılaştırma (Türkiye-Abd)*, Ankara Üniversitesi S.B.E., Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2009.
- Günay, Ünver, *Din Sosyolojisi*, İnsan Yay., 3. Baskı, İstanbul, 2000.
- Güncel Türkçe Sözlük, "Değer", Erişim: <https://sozluk.gov.tr/02/05/2021>.
- Güncel Türkçe Sözlük, "Norm", Erişim: <https://sozluk.gov.tr/13/02/2022>.
- Güngör, Erol, *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 11. Basım, 1997.
- Güngör, Erol, *Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2000.
- Güngör, Erol, *Türk Kültürü ve Milliyetçilik*, Ötüken Neşriyat, 19. Basım, İstanbul, 2009.
- Hançerlioğlu, Orhan, "Değer", *Felsefe Ansiklopedisi*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1976.

- Hökekleli, Hayati, Gündüz, Turgay, “Üstün Yetenekli Çocukların Değer Yönelimleri ve Eğitimleri”, *Değerler ve Eğitimi*, Ed.: Recep Kaymakcan, Seyfi Kenan, Hayati Hökekleli, Z. Seyma Arslan, Mahmut Zengin, Dem Yay., İstanbul, 2013, ss. 373-396.
- Internet World Stats, “World Internet Usage and Population Statistics 2022 Year Estimates”, 2022, Erişim: <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>, 31.12.2022.
- Irak, Dağhan, Yazıcıoğlu, Onur, *Türkiye ve Sosyal Medya*, Okyanus Yay., İstanbul, 2012.
- İslamoğlu, A. Hamdi, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Beta Yay., İzmit, 2009.
- Kağıtçıbaşı, Çiğdem, *Gençlerin Tutumları Kültürler Arası Bir Karşılaştırma*, ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi Yay., Ankara, 1973.
- Kağıtçıbaşı, Çiğdem, *İnsan ve İnsanlar*, Evrim Yay., 7. Basım, İstanbul, 1988.
- Kağıtçıbaşı, Çiğdem, *Sosyal Değişmenin Psikolojik Boyutları İzmir Lise Gençleri Üzerinde Bir İnceleme*, Sosyal Bilimler Derneği Yay., Ankara, 1972.
- Kaplan, M. Andreas; Haenlein, Michael, “Users of The World, Unite! The Challenges And Opportunities of Social Media”, *Business Horizons* (2010), C. 53, S. 1, ss. 59-68. Erişim: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0007681309001232?via%3Dihub>, 26/11/2022.
- Kaptan, Saim, *Bilimsel Araştırma ve Gözlem Teknikleri*, Tekışık Veb Ofset Tesisleri, Ankara, 1989.
- Kara, Hakan, “Bilgisayar/İnternet Teknolojisi ve Değişen Gazetecilik”, *Yeni İletişim Teknolojileri ve Medya*, Der. Sevda Alankuş, IPS İletişim Vakfı Yay., İstanbul, 2003, ss. 91-136.
- Kara, Mustafa, *Metinlerle Osmanlılarda Tasavvuf ve Tarikatlar*, Sır Yay., İstanbul, 2004.
- Karababa, Ali, “Kuramsal Temelde Değer”, *Değerler ve Değerler Psikolojisi*, Ed.: Bülent Dilmaç, Hasan Hüseyin Bircan, Pegem Akademi Yay., 3. Baskı, Ankara, 2019, ss. 1-19.

- Karaşahin, Hakkı, “Gençlik ve Din”, *Din Sosyolojisi El Kitabı*, Ed.: Ni-yazi Akyüz; İhsan Çapcıoğlu, Grafiker Yay., Ankara, 2012, ss. 237-252.
- Kentel, Ferhat, “Türkiye’de Genc Olmak: Konformizm Ya Da Siyasetin Yeniden İnşası”, *Birikim*, S. 196, Ağustos, 2005, ss.11-17.
- Keskin, Yakup, “Değer Davranış İlişkisi”, *Değerler ve Değerler Psikoloji-si*, Ed.: Bülent Dilmaç, Hasan Hüseyin Bircan, Pegem Akademi Yay., Ankara, 2015, ss. 103-139.
- Keskin, Yakup, “Değer, İnanç ve Norm İlişkisi”, *Değerler Bilançosu*, Ed.: Hasan Hüseyin Bircan, Bülent Dilmaç, Çizgi Kitabevi, Konya, 2016, ss. 125-150.
- Kılıç, Recep, “Olgu ve Değer Problemi”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 35, Ankara, 1996, ss. 355-402.
- Kızılçelik, Sezgin, Erjem, Yaşar, *Açıklamalı Sosyoloji Sözlüğü*, Saray Kitabevleri, 4. Baskı, İzmir, 1996.
- Kızılçelik, Sezgin, *Sosyoloji Teorileri 1*, Mimoza Yay., Konya, 1992.
- Kirman, Mehmet Ali, *Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü*, Rağbet Yay., 2. Baskı, İstanbul, 2011.
- Koçoğlu, Sinem, “Instagram Tarihi: Instagram Nedir? Nasıl Kullanılır? Ne İşe Yarar?”, *Branding Türkiye*, 3 Mart 2018, Erişim: <https://www.brandingturkiye.com/instagram-tarihi-instagram-nedir-nasil-kullanilir-ne-ise-yarar/>, 14/02/2023.
- Kongar, Emre, *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*, Remzi Kitabevi Yay., İstanbul, 1985.
- Konrad Adenauer Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği, *Türkiye Gençlik Araştırması – 2021*, Ankara, 2022.
- Korkmaz, Arif, “Değerler Sosyolojisi”, *Toplum Bilimleri Dergisi*, S. 14, 2013, ss. 51-78.
- Krech, David, Crutchfield, Ritchard S., Ballachey, Egerton L., *Cemiyet İçinde Fert*, Çev.: Mümtaz Turhan, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1970.
- Kuçuradi, İonna, *İnsan ve Değerleri*, Türkiye Felsefe Kurumu, 7. Baskı, Ankara, 2018.
- Küçük, Lütfi, *Lise Gençliği Değerleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, S.B.E., Konya, 2009.

- Lister, Martin; Dovey, Jon; Giddings, Seth; Grant, Iain; Kelly, Kieran, *New Media: A Critical Introduction*, Routledge, 2nd Edition, New York, 2009.
- Lüküslü, G. Demet, '1960'lardan 2000'lere Gençlik Tipleri: Maddeci Başarıcı Manager Tipten Yuppie ve Tiki'ye', *Birikim*, S. 196, Ağustos, 2005, ss. 30-36.
- Lüküslü, G. Demet, "Farklı Kitaplardan Farklı Açılardan Gençlik Analizleri", *Birikim*, S. 196, Ağustos, 2005, ss. 69-72.
- Lüküslü, Demet, *Türkiye'de Gençlik Miti: 1980 Sonrası Gençliği*, İletişim Yay., İstanbul, 2015.
- Marshall, Gordon, *Sosyoloji Sözlüğü*, Çev.: Osman Akınhay, Derya Kömürcü, Bilim ve Sanat, Ankara, 1999.
- Maciver, R. M., Page, Charles H., *Cemiyet I*, Çev.: Amiran Kurtkan Bilgiseven, M.E.B. Yay., İstanbul, 1994.
- Manning, Jimmie, "Social Media, Definition and Classes Of", *Encyclopedia of Social Media and Politics*, Ed.: Kerric Harvey, Thousand Oaks, CA, 2014, ss. 1158-1162.
- Manovich, Lev, *The Language Of New Media*, The MIT Press, Cambridge, 2001, Erişim: https://dss-edit.com/plu/Manovich-Lev_The_Language_of_the_New_Media.pdf, 15/11/2022.
- Mayfield, Anthony, *What is Social Media*, 2008, Erişim: http://crmexchange.com/uploadedFiles/White_Papers/PDF/What_is_Social_Media_iCrossing_ebook.pdf, 27/11/2022.
- Mcneill, John, Mcneill, William H., *The Human Web: A Bird's-eye View of World History*, W. W. Norton&Company, New York and London, 2003.
- Mengüşoğlu, Takiyettin, *Felsefeye Giriş*, Remzi Kitabevi, Beşinci Basım, İstanbul, 1992.
- Mengüşoğlu, Takiyettin, *Felsefi Antropoloji*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul, 1971.
- Merton, Robert K., *Social Theory and Social Structure*, The Free Press, New York, 1968.
- Morsümbül, Şebnem, *Değerlerin Kuşaklar Arası Değişimi: Ankara Örneği*, Hacettepe Üniversitesi S.B.E., Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2014.

- Netflix, “Ndizi You”, 2018, Erişim: <https://www.netflix.com/tr/title/80211991>, 11/01/2023.
- Neuman, W. Lawrence, *Toplumsal Araştırma Yöntemleri, Nitel ve Nicel Yaklaşımlar I*, Çev.: Sedef Özge, Yayınodası Yay., Ankara, 2014.
- Nirun, Nihat, Erdoğan, Zeki, *Sosyoloji*, Yaygın Yükseköğretim Kurumu Yay., Ankara, 1977-1978.
- NTV, "Facebook'un paylaştığı kişisel bilgiler açıklandığından daha fazla", Haberler / Teknoloji Haberleri, 19/12/2018, Erişim: https://www.ntv.com.tr/teknoloji/facebookun-paylastigi-kisisel-bilgiler-aciklandigindan-daha-fazla_e7XbauipUS1jP61g4x6GQ, 24/12/2022.
- NTV, “WhatsApp’ın Türkiye’deki kullanıcı sayısı belli oldu”, 18/10/2019, Erişim: <https://www.ntv.com.tr/galeri/teknoloji/whatsappin-turkiyedeki-kullanici-sayisi-belli-oldu>, DJYlidHZ nkSG_UkLDN2Wbg/DUn_JfrVRkOKW89ycAuJng, 13/02/2023.
- Odabaşı, H. Ferhan vd., “Eğitim İçin Yeni Bir Ortam: Twitter” *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2 (1), 2012, ss. 89-103 Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ajes/issue/1526/18737>, 12/02/2023.
- O’Reilly, Tim, “What is Web 2.0 Design Patterns and Business Models for The Next Generation of Software”, 2005, Erişim: <https://www.oreilly.com/pub/a/web2/archive/what-is-web-20.html>, 13/11/2022.
- O’Reilly, Tim, “Web 2.0 Compact Definition: Trying Again”, *O’Reilly Radar*. Erişim: <http://radar.oreilly.com/archives/2006/12/web-20-compact-definition-tryi.html>, 13/11/2022.
- Oyman, Nihat, “Sosyal Medya Dindarlığı”, *Kabramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 28, 2016, ss. 125-167.
- Önal, Mehmet, “Değer”, *Felsefe Ansiklopedisi*, C. 4, Ebabel Yay., Ankara, 2006.
- Özçelik, Durmuş Ali, *Test Hazırlama Kılavuzu*, 5. Baskı, Pegem Akademi Yay., Ankara, 2013.

- Özdamar, Kazım, *Paket Programlarla İstatistiksel Veri Analizi-1*, Kaan Kitabevi, 4. Baskı, Eskişehir, 2002.
- Özensel, Ertan, “Sosyolojik Bir Olgu Olarak Değer”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, C. I, S. 3, İstanbul, 2003.
- Özensel, Ertan, *Türk Gençliğinin Değerleri (Liseli Gençlik Üzerine Bir Araştırma)*, Sakarya Üniversitesi S.B.E., Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2004.
- Özensel, Ertan, “Sosyoloji ve Değer”, *Değerler ve Değerler Psikolojisi*, Ed.: Bülent Dilmaç, Hasan Hüseyin Bircan, Pegem Akademi Yay., 3. Baskı, Ankara, 2019, ss. 63-80.
- Özensel, Ertan, “Toplumsal Değerlerin Taşıyıcı Kurumu Olarak Aile ve Aile Değerleri”, *Değer Çalışmaları*, Ed.: Nurten Gökalp, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Değer Araştırmaları Merkezi, Ankara, 2021, ss. 61-82.
- Özkalp, Enver, *Sosyolojiye Giriş*, Ekin Yay., 20. Baskı, Bursa, 2012.
- Özlem, Doğan, “Değerler Sorununda Nesnelcilik/Mutlakçılık ve Öznellik/Rölativizm Tartışması Üzerine”, *Bilgi ve Değer Sempozyumu Bildirileri*, Vadi Yay., Ankara, 2002.
- Parsons, Talcott, *The Social System With a New Preface by Bryan S.Turner*, Routledge, London, 1991.
- Pituch, Keenan A., Stevens, James P., *Applied Multivariate Statistics For The Social Sciences*, Routledge (Sixth edition), New York and London, 2016.
- Recro Digital Marketing, “We Are Social 2022 Türkiye Sosyal Medya Kullanımı Verileri”, 19/04/2022, Erişim: <https://recrodigital.com/we-are-social-2022-turkiye-sosyal-medya-kullanimi-verileri/#:~:text=We%20Are%20Social%202022%20T%C3%BCrkiye%20Raporuna%20G%C3%B6reT%C3%BCrkiye'nin%202022,%2C4'%C3%BC%20ise%20erkek.,08/02/2023>.
- Ritzer, George, *Modern Sosyoloji Kuramları*, Çev.: Himmet Hülür, De-ki Basım Yayım, Ankara, 2011.
- Poloma, Margaret M., *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*, Çev.: Hayriye Erbaş, Gündoğan Yay., Ankara, 1993.
- Robinson, Andrew, “Yazının Kökenleri”, *İletişim Tarihi Taş Devri Materyallerinden Sosyal Medyaya*, Ed.: David Crowley, Paul Heyer,

- Çev.: Berkay Ersöz, *Siyasal Kitabevi*, 5. Baskı, Ankara, 2019, ss. 53-61.
- Rogers, Everette, *Communication Technology: The New Media in Society*, Free Publishing, 1986, Erişim: https://books.google.com.tr/books?id=9uFT080FcRkC&pg=PA23&hl=tr&source=gb_s_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false, 15/11/2022.
- Rokeach, Milton, *The Nature of Human Values*, The Free Press, New York, 1973.
- Sabah Gazetesi, “Ankara Batıkent'te vahşet! Ankara'da köpekler zehirlenerek öldürüldü” (10/04/2019), Erişim: <https://www.sabah.com.tr/galeri/yasam/korkunc-goruntuler-ankarada-13-kopek-zehirlenerek-olduruldu>, 07/12/2022.
- Safko, Lon; Brake, David K., *Social Media Bible*, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey, 2009.
- Schaefer, Richard T.; Lamm, Robert P., *Sociology*, McGraw-Hill, 1995, Erişim: https://www.academia.edu/30503838/_Richard_T_Schaefer_Robert_P_Lamm_Sociology_5_BookFi_org_, 29/10/2022.
- Schmandt-Besserat, Denise, “Yazının En Eski Öncüsü”, *İletişim Tarihi Taş Devri Materyallerinden Sosyal Medyaya*, Ed.: David Crowley, Paul Heyer, Çev. Berkay Ersöz, *Siyasal Kitabevi*, 5. Baskı, Ankara, 2019, ss. 21-33.
- Schwartz, Shalom H., “Universals in the Content and Structure of Values: Theory and Empirical Tests in 20 Countries”, Ed.: M. Zanna, *Advances in Experimental Social Psychology*, Vol. 25, Academic Press. New York, 1992, ss. 1-65, Erişim: https://www.academia.edu/29396731/Universals_in_the_content_and_structure_of_values_Theoretical_advances_and_empirical_tests_in_20_countries, 27/02/2022.
- Schwartz, Shalom H., “A Proposal for Measuring Value Orientations across Nations”, *Questionnaire Package of the Eurorean Social Survey*, 2007, ss. 259-319, Erişim: http://www.europeansocialsurvey.org/docs/methodology/core_ess_questionnaire/ESS_core_questionnaire_human_values.pdf, 26/02/2022.

- Schwartz, Shalom H., “An Overview of The Schwartz Theory of Basic Values”, 2012, *Psychology and Culture*, 2(1), 2012, ss. 1-20, Erişim: <https://doi.org/10.9707/2307-0919.1116> , 25/ 01/2022.
- Seçer, İsmail, *SPSS ve LISREL ile Pratik Veri Analizi: Analiz ve Raporlaştırma*, Anı Yay., 3. Basım, Ankara, 2017.
- Seçmen, Emre Ahmet, “Uluslararası Televizyon Yayıncılığında Yeni Yönelimler: Dijital Film ve Dizi Platformu ‘Netflix’”, *Dijital Çağda Televizyon ve Medya*, Ed.: Ceyhan Kandemir, Der Yay., İstanbul, 2019, ss. 1-22.
- SEKAM, *Türkiye’de Gençlik Gençliğin Özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri*, SEKAM Yay., İstanbul, 2013.
- Sezen, Yümnü, *Sosyoloji Açısından Din*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yay., 2. Basım, İstanbul, 1993.
- Show Ana Haber, “Milyonların sevgilisi Rap’çi Ezhel tutuklandı”, 25/05/2018, Erişim: <https://www.youtube.com/watch?v=hBezYMeKHTw>, 30/12/2022.
- Sipahioğlu, Yaşar, “Özel Hayatın kapsamı: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında Bir Değerlendirme”, *Ankara Hacı Bayram Veli Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 3, 2013, ss. 227-266.
- Sirin, Selçuk R., “Socioeconomic Status And Academic Achievement: A Meta-Analytic Review Of Research”, *Review of Educational Research*, Vol. 75 No. 3, 2005, ss. 417-453. Erişim: https://www.researchgate.net/publication/235356240_Socioeconomic_Status_and_Academic_Achievement_A_Meta-Analytic_Review_of_Research 22/02/2022.
- Slattery, Martin, *Sosyolojide Temel Fikirler*, Yayına Hazırlayanlar: Ümit Tatlıcan, Gülhan Demiriz, Sentez Yay., 6. Baskı, İstanbul, 2014.
- Spranger, Eduard, *İnsan Tipleri Bir Kişilik Psikolojisi*, Çev.: Ahmet Aydoğan, İz Yay. İstanbul, 2001.
- Swingewood, Alan, *Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi*, Çev.: Osman Akınhay, Agora Kitaplığı, İstanbul, 2009.
- Şener, Sami, *Türkiye’de Gençlik*, İnkılab Yay., İstanbul, 2013.

- Tabachnick, Barbara G.; Fidel, Linda S., *Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı*, Çev. Ed.: Mustafa Baloğlu, Nobel Yay., Ankara, 2020.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi, Erişim: <https://e-okul.meb.gov.tr/OrtaOgretim/OKL/OOK06006.aspx>, 11/11/2018.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi, Erişim: <https://e-okul.meb.gov.tr/OrtaOgretim/OKL/OOK06011.aspx>, 11/11/2018.
- Tekin, Halil, *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Yargı Yay., 16. Baskı, Ankara, 2000.
- Theodorson, George A., Theodorson, Achilles G., *A Modern Dictionary of Sociology*, Barnes & Noble Books, New York, 1979.
- Thomas, William I. and Znaniecki, Florian, *The Polish Peasant in Europe and America. Monograph of An Immigran Group I*, Boston: The Gorham Press, 1918, Erişim: <https://archive.org/details/polishpeasantine01thomuoft/page/21/mode/1up>, 25/02/2022.
- Timisi, Nilüfer, *Yeni İletişim Teknolojileri ve Demokrasi*, Dost Kitabevi, Ankara, 2003.
- Tolan, Barlas, *Çağdaş Toplumun Bunalımı Anomi ve Yabancılaşma*, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yay., Ankara, 1981.
- Tolan, Barlas, *Toplum Bilimlerine Giriş*, Adım Yay., Ankara, 1991.
- Topçuoğlu, Abdullah, *Üniversite Gençliğinin Değerleri*, Vadi Yay., Ankara, 1999.
- Toprak, Ayben, *Gençlik ve Değerler Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma: Tomarza ve Hacılar İlçeleri*, Erciyes Üniversitesi S.B.E., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Törenli, Nurcan, *Bilişim Teknolojileri Temelinde Haber Medyasının Yeniden Biçimlenişi: Yeni Medya, Yeni İletişim Ortamı*, Bilim ve Sanat Yay., Ankara, 2005.
- TRT Haber, “Ömür Dediğin 167. Bölüm”, 19/11/2018, Erişim: <https://www.youtube.com/watch?v=7eyhIO4fyxk>, 07/01/2023.
- Tuncer, A. Selim, “Sosyal Medyanın Gelişimi”, *Sosyal Medya*, Ed.: F. Zeynep Özata, Anadolu Üniversitesi Yay., Ankara, 2013, ss. 2-24.

- Turner, Jonathan H. vd., *Sosyolojik Teorinin Oluşumu*, Çev.: Ümit Tatlıcan, Sentez Yay., 3. Baskı, Ankara, 2013.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Haber Bülteni Sayı: 33731, “İstatistiklerle Gençlik, 2019”, 2020, Erişim: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Youth-in-Statistics-2019-33731>, 31/12/2022.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Haber Bülteni Sayı: 30574, “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2019”, 2019, Erişim: [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2019-30574#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=%C4%B0nternet%20kullan%C4%B1m%C4%B1%202019%20y%C4%B1%C4%B1nda%2016,kad%C4%B1nlar%20%68%2C9%20oldu.](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2019-30574#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=%C4%B0nternet%20kullan%C4%B1m%C4%B1%202019%20y%C4%B1%C4%B1nda%2016,kad%C4%B1nlar%20%68%2C9%20oldu.), 31/12/2022.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Haber Bülteni Sayı: 45587, “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2022”, Erişim: [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587), 31/12/2022.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Haber Bülteni Sayı: 45587, “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2022”, 2022, Erişim: [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587), 31/12/2022.
- Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, “Değer” mad., T.D.K. Yay., 11. Baskı, Ankara, 2010.
- Türk Dil Kurumu, “evrensel” mad., *Güncel Türkçe Sözlük*, Erişim: <https://sozluk.gov.tr/>, 15/02/2023.
- Türk Dil Kurumu, “evrensellik” mad., *Güncel Türkçe Sözlük*, Erişim: <https://sozluk.gov.tr/>, 15/02/2023.
- Türk Dil Kurumu, “konfor” mad., *Güncel Türkçe Sözlük*, Erişim: <https://sozluk.gov.tr/>, 15/02/2023.
- Türk Dil Kurumu, “manevi” mad., *Güncel Türkçe Sözlük*, Erişim: <https://sozluk.gov.tr/>, 16/02/2023.

- Türkdoğan, Orhan, *Bilimsel Değerlendirme ve Araştırma Metodolojisi*, M.E.B. Yay., İstanbul, 1989.
- Twitter, Erişim: <https://twitter.com/>, 12/02/2023.
- Twitter, “Hakkında”, Erişim: <https://about.twitter.com/tr>, 12/02/2023.
- Twitter, “Twitter Kuralları”, Erişim: <https://help.twitter.com/en/rules-and-policies/twitter-rules>, 12/02/2023.
- United Nations, “Youth”, Erişim: <https://www.un.org/en/global-issues/youth>, 30/01/2023.
- Ülgener, Sabri F., *Zihniyet ve Din İslam, Tasavvuf Ahlakı ve Çözülme Devri İktisat Ahlakı*, Derin Yay., İstanbul, 2015.
- Ülken, Hilmi Ziya, *Bilgi ve Değer(a)*, Kürsü Yay., Ankara, Tarihsiz.
- Ülken, Hilmi Ziya, *Bilgi ve Değer(b)*, Ülken Yay., İkinci Basım, İstanbul, 2001.
- Ünal, Cavit, *Genel Tutumların veya Değerlerin Psikolojisi Üzerine Bir Araştırma*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yay., Ankara, 1981.
- Van Dijk, Jan, *Ağ Toplumu*, Çev.: Özlem Sakin, Epsilon Yay., 2. Baskı, İstanbul, 2018.
- Wallace, Ruth A.; Wolf, Alison, *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*, Çev.: Leyla Elburuz, M. Rami Ayas, Punto Yay., İzmir, 2004.
- We Are Social, “Digital 2020: 3.8 Billion People Use Social Media”, 2020, Erişim: <https://wearesocial.com/uk/blog/2020/01/digital-2020-3-8-billion-people-use-social-media/>, 31/12/2022.
- We are Social, “Digital 2022: Another Year of Bumper Growth”, 26/01/2022, Erişim: <https://wearesocial.com/uk/blog/2022/01/digital-2022-another-year-of-bumper-growth-2/>, 08/02/2023.
- Weber, Max, *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu*, Çev.: Zeynep Aruoba, Hil Yay., İstanbul, 1985.
- Whatsapp, “Whatsapp Hakkında”, Erişim: <https://www.whatsapp.com/about/>, 13/02/2023.
- White, Karl R., “The Relation Between Socioeconomic Status and Academic Achievement.” *Psychological Bulletin*, Vol. 91 No. 3, 1982, ss. 461-481.

- Yanık, Akan, “Yeni Medya Nedir Ne Değildir?” *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 9, S. 45, Ağustos 2016, ss. 898-910, Erişim: <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/what-is-new-media-or-not.pdf>, 16/11/2022.
- Yeşil, Yeliz, Fidan, Fatma, “Türkiye’de Y Kuşağının E-İletişim Kullanımı: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma”, *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 2017, C. 3, S. 1, ss. 100-109.
- Yorulmaz, Bilal, *Ailede Değerler Eğitimi*, Erkam Yay., İstanbul, 2017.
- Youtube, “About YouTube”, Erişim: <https://about.youtube/>, 08/02/2023.
- Youtube, “YouTube Topluluk Kuralları”, Erişim: <https://support.google.com/youtube/answer/9288567>, 08/02/2023.

Eskiyesi Yayınları: 170

**KUTSALIN EŞİĞİNDE
DİN FENOMENOLOJİSİ**

Őevket ÖZCAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Mayıs 2023

ISBN: 978-625-7673-82-2

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

dan yöneltilen sorular etrafında da şekillenmektedir. Bu durum Yahudilerin genel eğitim anlayışına da örnek teşkil etmektedir.

Yahudiler tarafından Pesah'ın özgürlük ile ilgili yönü ön plana çıkarılmakta ve yaşanan olumsuzluklar karşısında Pesah hikâyesi ve onu hatırlatan ritüeller ve semboller belleklerinde bir "Yahudi Ümidi" olarak yerini korumaktadır. Bu nedenle tarihi olaylar Yahudiler tarafından bu açıdan yorumlanmakta ve bu ümidin yegâne gerçekleştiricisi olarak tanrıya sadakat ve bağlılık ifade edilmektedir.

Sonuç olarak Pesah'taki ritüeller ve semboller aracılığıyla Yahudiler yaşadıkları tecrübeler sayesinde çeşitli baskı ve zulümlere maruz kalan diğer insanlara yönelik empatik tavır geliştirmelerine yardımcı olan/olabilecek önemli bir tecrübe altyapısı kazanır/kazanmalıdır. Aynı şekilde din bilimcileri için bu tecrübe, özellikle empati yöntemini kullanmak suretiyle Yahudilerin dini inanç dünyasını daha kapsayıcı tarzda kavrama imkânı taşır. Bunun için hem inananlara hem de araştırmacılara düşen en önemli görev ritüelleri ve sembolleri yüzeysel değil derin anlamlarına odaklanarak benimsemek veya incelemektir.

Kaynakça

Adıbelli, Ramazan (2009). *Mircea Eliade ve Din: Mircea Eliade'm Din Bilimi Çalışmalarının Metodolojik Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arık, Durmuş (2005). Türk Yahudiler: Kırım Kararı. *Dini Araştırmalar*, Cilt 7, Sayı 21, ss. 27-50.

Armstrong, Karen (2014). *Mitlerin Kısa Tarihi*. Çev. Dilek Şendil, İstanbul: Alfa Yayınları.

Aydın, Mahmut (2015). *Ana Hatlarıyla Dinler Tarihi: Tarih, İnanç, İbadet*. İstanbul: Ensar Neşriyat.

Ayık, Dursun Ali (2014). Falaşalar ve Etiyopya Yahudileri. *Milel ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, ss. 36- 60.

Bağır, Muhammed Ali (2018). Günümüz Samirilerinde Dini Hayata Dair Bazı Uygulamalar. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 20, Sayı 37, ss. 152- 181.

Behar, Rabi Nisim (2009). *Dini Uygulama Rehberi (El Gid Para El Pratikante)*. Çev. Mordehay Yanar, İstanbul: Gözlem Yayıncılık. Besalel, Yusuf (2001). *Yahudilik Ansiklopedisi*. C. 1, İstanbul: Gözlem Yayıncılık.

Besalel, Yusuf (2002). *Yahudilik Ansiklopedisi*. C. 2, İstanbul: Gözlem Yayıncılık.

Blech, Rabi Benjamin (2003). *Nedenleri ve Niçinleriyle Yahudilik*. Çev. Estreya Seval Vali, İstanbul: Gözlem Yayıncılık. Blitz, Shmuel (2008).

Bayramlar Kitabım. Çev. Moşe Farsi, İstanbul: Gözlem Yayıncılık.

Bokser, Baruch M. (1984). *The Origins of the Seder: The Passover Rite and Early Rabbinic Judaism*. London: University of California. Colautti.

Federico M. (2002). *Passover in the Works of Josephus*. Leiden, Boston, Köln: Brill.

Cox, James L. (2004). *Kutsal İfade Etmek: Din Fenomenolojisine Giriş*. Çev. Fuat Aydın, İstanbul: İz Yayınları.

Dosick, Wayne (1995). *Living Judaism: The Complete Guide to Jewish Belief, Tradition and Practice*. New York: Harper Collins.

Eliade, Mircea (2001). *Mitlerin Özellikleri*. Çev. Sema Fırat, İstanbul: Om Yayınevi.

Ellwood, Robert S.- Alles, Gregory D. (2017). *The Encyclopedia of Religions*. New York: Facts on File.

Hirsch, Emil G. (1905). Passover. *The Jewish Encyclopedia* (c. 11, ss. 548- 556). Ed. Isidore Singer, New York, London: Funk and Wagnals Company.

Eroğlu, Ahmet Hikmet (1999). Ekmek-Şarap Ayini (Evharistiya) Konusunda Katolikler ve Protestanlar Arasındaki Anlayış Farklılıkları. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 39, Sayı 1, ss. 439- 453.

Eroğlu, Ahmet Hikmet (2013). Kutsal Zaman. *Dinler Tarihi* (ss. 207- 234). Ed. Ahmet Hikmet Eroğlu, Ankara: Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Yayınları.

Firestone, Reuven (2004). *Yahudiliği Anlamak: İbrahim'in/Avram'ın Çocukları*. Çev. Çağlayan Erendağ- Levent Kartal, İstanbul: Gözlem Yayıncılık.

Gürkan, Salimle Leyla (2008). *Yahudilik*. İstanbul: İsam Yayınları.

Jacobs, Louis (2007). Passover. *Encyclopedia Judaica (Second Edition)*. C. 15, ss. 678- 680). Ed. Fred Skolnik, London: Macmillan Reference.

Jacobson, Simon (2018). The Seder Plate: A Microcosm of Your Psyche. Erişim: 24Haziran 2018. <https://www.chabad.org/kabbalah/>

article_cdo/aid/2546858/jewish/The-Seder-Plate-A-Microcosm-of-Your-Psyche.htm.

Katar, Mehmet (2007). Tevhitten Teslise Geçiş Sürecinde Hıristiyanlık (Bir Yahudi İhya Hareketi Olarak Başlayan Hıristiyanlığın Evrensel Bir Din Haline Geliş Öyküsü). *İslami Araştırmalar Dergisi*, Cilt 20, Sayı 3, ss. 330- 339.

Klein, Isaac (1992). *A Guide to Jewish Religious Practice*. New York: KTAV Publishing.

Kutsch, Ernst (2007). Passover in the New Testament. *Encyclopedia Judaica (Second Edition)*. C. 15, s. 681, Ed. Fred Skolnik, London: Macmillan Reference.

Lange, Nicholas de (2000). *An Introduction to Judaism*. Cambridge: Cambridge University. Morrill, Ann (2009). *Easter, Passover and Other Spring Festivals*. New York: Chelsea House.

Pesah Agadası (2008). Haz. Moşe Farsi, İstanbul: Gözlem Yayıncılık.

Robinson, George (2000). *Essential Judaism: A Complete Guide to Beliefs, Customs and Rituals*. New York: Packet.

Sacks, Jonathan (2013). *Rabbi Jonathan Sacks's Haggadah: Hebrew and English Text with New Essays and Commentary*. Jerusalem: Koren.

Sarkıoğlu, Ekrem (1997). *Dinlerde Mehdi Tasavvurları*. Samsun: Sidre Yayınları.

Sherbok, Dan&Lavinia (2011). *Yahudiliğin Kısa Tarihi*. İstanbul: İz Yayınları.

Smart, Ninian (1996). *Dimensions of the Sacred: An Anatomy of the World's Beliefs*. Berkeley, London: Harper Collins.

Tabory, Joseph (2008). *The JPS Commentary on the Haggadah: Historical Introduction, Translation and Commentary*. Philadelphia: The Jewish Publication Society.

Tora ve Aftara (2. Kitap: Şemot) (2007). Çev. Moşe Farsi vd., İstanbul: Gözlem Yayıncılık. Washofsky, Mark (2010). *Jewish Living: A Guide to Contemporary Reform Practice*. New York: URJ.

Yaron, Yoseif- El-Gamil, Yosef- Qanao, Avraham (2003). *An Introduction to Karaite Judaism: History, Theology, Practice and Custom*. New York: An-al-Qırqisani Center.

Zaslow, David (2017). *Reimagining Exodus: A Story of Freedom*. Brewster: Paraclete.

Eskiyei Yayınları: 171

ÇAĞDAŞ SÜNNET KRİTİKLERİ

Editör

Prof. Dr. Mustafa TEKİN

Kitaptaki yazuların dil ve içerik açısından sorumluluğu yazarlara aittir.

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak

FCR

Baskı ve Cilt

NY MATBAACILIK YAYINCILIK

KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Mayıs 2023

ISBN: 978-625-7673-84-6

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1

Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

kilde bir yere konumlandırmayı zorunlu kılmaktadır. Böylece Allah'tan peygambere lafzi olarak gelen vahyin peygamber tarafından dilin kalıpları içinde aktarıldığı iddia edilmektedir. Bu şekilde insani her tür durumu katı nassa dönüştürmek nasların sınırlı olayların ise çok olması nedeniyle İslam'ın temel ilkelerinin belirlenip bunlara uygunluğun esas alınması önem arz etmektedir.

Hadislere teşride müstakil bir yer verilmesine yönelik bu türden eleştiriler, Kur'an'ın yalnız literal anlamının benimsendiği bir tutuma neden olmaktadır. Öztürk, bu anlayışın İslam'ın geçmiş birikimini (rivayet) görmezden gelerek ayetlerin indiği dönemle ilişki kurmamasını eleştirmektedir.

Kur'an'ın anlaşılması hususunda önemli bir yere sahip olan sünnetin günümüzde hangi tür atıflara konu olduğu bu çalışmanın sınırlılığında ortaya konulmaya çalışıldı. Bu yaklaşımlar göstermektedir ki lafızla beraber sünnet ve onun sunduğu tarihsel gerçeklik kadar dil bilim ve sosyal bilimler olmak üzere klasik²⁷ ve modern metotların her birini ayrı ayrı dikkate almak gerekir (Görmez, 2014: 382). Böylece sünnet sadece şer'i bir delil olmaktan öte yeni toplumsal gerçeklikle buluşarak kültür ve medeniyetin üretimine yön veren bir değer sistemi olmayı sürdürecektir.

Kaynakça

- Alpyağlı, R. (2009). *Fark ve Yorum*. İstanbul: İz.
Arpa, E. (2002). *İbn Teymiye'nin Kur'an Anlayışı*. Ankara: Fecr.

²⁷ Usulcüler anlatanın şahsında anlatılanı esas almış, modern anlama yöntemi ise tarihsel ve toplumsal bağlamı tercih etmiştir (Görmez, 2014: 382).

- Ateş, S. (2002). *İslam'da Güncel Tartışmalar*. İstanbul: Yeni Ufuklar Neşriyat.
- Bayraklı, B. (2015). *Kur'ansız Müslümanlık*. İstanbul: Düşün.
- Choueiri, Y. M. (1990). *Islamic Fundamentalism*. America, Pinter.
- Debusi, E. Z. (2001). *Takvimü'l Edille*. Beyrut: Dar Al-Kotob Al-İlmiah.
- Görmez, M. (2014). *Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu*. Ankara: Otto.
- Güler, İ. (2015). Diğer Müzakereler. Kuramer. *Din Dili* içinde (ss.87-92). İstanbul: Kuramer.
- Güven, Ş. (2005). *Çok anlamlılık Sorunu*. İstanbul: Düşün.
<https://www.kuranmeali.com/Ayet>
- Hatiboğlu, M. S. (2017). *Hz. Peygamber ve Kur'an Dışı Vahiy (Gaybi Hadisler Meselesi)*. Ankara: Otto.
- Kuramer. (2015). *Din Dili*.
- Orhan, F. (2022). *Türkiye'de Kur'an İslamı Arayışları*. Ankara: Fecr.
- Orum, F. (2016). *Tasdik, Tebyin ve Nesb*. İstanbul: Süleymaniye Vakfı Yayınları.
- Özsoy, O. (2015). *Kur'an ve Tarihsellik Yazıları*. Ankara. Otto.
- Öztürk, M. (2014). *Kur'an'ı Kendi Tarihinde Okumak*. Ankara: Ankara.
- Öztürk, M. (2015). Diğer Müzakereler. Kuramer. *Din Dili* içinde (ss. 82-84). İstanbul: Kuramer.
- Tatar, B. (2015). Din Dilinin Ontolojik- Tarihsel Karakteri Üzerine Notlar. Kuramer. (2015). *Din Dili* içinde (ss.19-58). İstanbul: Kuramer.
- Yüksel, E. (2016). *Mesaj. Kur'an Çevirisi*. İstanbul: Ozan.
<https://www.kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=9&ayet=18>
<https://www.kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=33&ayet=43#:~:text=Allah%2C%20m%C3%BC'minlere%20kar%C5%9F%C4%B1%20%C3%A7ok,minlere%20engin%20merhametiyle%20muamele%20yapmaktad%C4%B1r.>

EskiYeni Yayınları: 172

ERGENLERDE DİNDAR BİR KİMLİK İNŞASI

Dr. Filiz ORHAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Mayıs 2023

ISBN: 978-625-7673-83-9

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Acar, N.V. ve Ark. (1996). "Bireylerin Dindarlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi". **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**, 12, 45-56.
- Acar, N. V. (2003). **Grupla Psikolojik Danışma İlke ve Teknikleri**. Ankara: Nobel. Adak, N. (2005). "**Toplumun Temel Yapı Taşı: Aile**". **Kurumlara Sosyolojik Bir Bakış**. Güçlü S. (Ed.), İstanbul: Birey.
- Adler A. (1938). **Social Interest: A Challenge to Mankind**. J. Linton ve R. Vaughan. (Trans.). London: Faber and Faber.
- Adler, A. (1964). **Superiority and Social Interest**. Newyork: H.L. Ansbacher. &R.R. Viking.
- Adler, A. (1985). **İnsanı Tanıma Sanatı**. Ş. Başar (Çev.). İstanbul: Der-gah. Adler, A. (2002). **Bireysel Psikoloji**. H. Özgü (Çev.). İstanbul: Hayat.
- Adler, A. (2003). **Yaşamın Anlam ve Amacı**. K. Sıpal (Çev.). İstanbul: Say.
- Adler, A. (1938/1933). **Social Interest: a Challenge to Mankind**. Der Sinn des Leben. (Çev.). London: Faber & Faber.
- Adorno, T.W. (2006). **The Culture Industry**. Londra: Rutledge.
- Akarsu, B. (1998). **Felsefe Terimleri Sözlüğü**. (7. Baskı). İstanbul: İnkılap.
- Akers, R. L., ve Cochran, J. K. (1985). "Adolescent marijuana use: A test of three theories of deviant behavior". **Deviant Behavior**, 6(4), 323-346.
- Akers, R. L. (1998). **Social Learning and Social Structure: A General Theory of Crime and Deviance**. Boston: Northeastern University Press.
- Akers, R. L. (2002). **Deviant Behaviour: A Social Learning Approach**, (3rd Ed.) Belmont: Wdsworth.

- Akyüz N., ve Çapçoğlu İ. (Ed.). (2008). **Ana Başlıklarıyla Din Sosyoloji**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Albayrak, A. (1995). **Ergenlerin Dini Gelişiminde Sevgi ve Korku Motifinin Etkinliği**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Allport, G. W., ve Ross, J. M. (1967). "Personal Religious Orientation and Prejudice." **Personality and Social Psychology**.
- Allport, W. G. (2004). **Birey ve Dini**. B. Sambur (Çev.). İstanbul: Elis.
- Allport, W. G. (1935). **Attitudes in C. Murchisoned. Handbook of Social Psychology**. Worcester: Clark University.
- Apaydın, H. (2001). "**Kişilik özelliklerinin dini tutum ve davranışlara etkisi**", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Althusser, L. (2006). **Yeniden Üretim Üzerine**. I. Ergüden& A. Tümertekin (Çev.) İstanbul: İthaki.
- Altınkaynak, S.(2004). **Çocuk Eğitimi Ailede Başlar**. <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2003/06/29.ozgurplatform/ozgurplatform3.html>. (07.02.2004).
- Ansbacher, H. L., ve Ansbacher, R. R. (1956). **The Individual Psychology of Alfred Adler**, New York: Harper and Row, Publishers, Inc.,165 - 241.
- Aral, N., Gürsoy, F., ve Köksal, A. (2001). **Okul öncesi eğitimde oyun**. İstanbul: Yapa.
- Arslantürk, Z. (2001). **Sosyal Bilimler için Araştırma Metot ve Teknikleri**, Çamlıca yayınları, İstanbul.
- Asch, S. E. (1955). "Opinions and Social Pressure". **Scientific American**, 793. Aydın, A. R. (2004). **Din ve Psikoloji İlişkisi Üzerine**. DBAA, İzmir.
- Ataç, F. (1991). **İnsan Yaşamında Psikolojik Gelişim**. İstanbul: Beta.
- Aydoğan, A. (2005). **Kişilik oluşumu ve sorunları içinde "Ferdiyet ve şahsiyet"** (ss.8197), İstanbul: İz.
- Aygün, A. (2000), "**Kişilik psikolojisi ve dindarlık**", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- Ayten, A. (2005). "Kendini Gerçekleştirme ve Dindarlık: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma". **MÜİFD**, C:2.
- Ayten, A. (2006). **Psikoloji ve Din**, İstanbul: İz.
- Bacanlı, H. (2003). **Gelişim ve Öğrenme**. Ankara: Nobel.
- Bacanlı, H. (2011). **Eğitim Psikolojisi**. (7. Baskı). Ankara: Pegem A.
- Bahadır, A. (2002). "Ergenlik Dönemi Kişilik Gelişiminde Temel Kavramlar", **S.B.E.D.Konya**.
- Bahadır, A. (2006). "Ergenlik Döneminde Dini Şüphe ve Tereddütler", H. Hökelekli (Edit), **Gençlik Din ve Değerler Psikolojisi, DEM Yayınları**, İstanbul, , 307-368.
- Bandura, A. (1971). "Behavior therapy from a social learning perspective". **Proceedings of the XIXth International Congress of Psychology**. London. Bandura, A. (1977). **Social Learning Theory**. Englewood Cliffs, N.J: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1986). **Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice- Hall, Inc.
- Bauman, Z. (1995). "Modernity and Ambivalence." **Cosmopolitans and Locals in World Culture in Global Culture, Nationalism, Globalization and Modernity**. Featherstone M. (Ed.). London: Sage.
- Bauman, Z. (1998). **Sosyolojik Düşünmek**. A Yılmaz (Çev.). İstanbul: Ayrıntı. Baumeister, R. F., ve Bushman, B. J. (2010). **Social Psychology and Human Nature** (Ed. 2nd.), Belmont, CA: Wdsworth.
- Bayrakçı, M. (2007). "Sosyal Öğrenme Kuramı ve Eğitimde Uygulanması", **SAÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi**. Sakarya.
- Bayraktar, R., ve Dağ, İ. (Edt). (1993). "VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları." **VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Düzenleme Kurulu ve Türk Psikologları Derneği**. Ankara.
- Beane, J. (1990). "A middle school curriculum: From rhetoric to reality". **National Middle School Association**. Columbus,
- Becker, H. (1963). **Outsiders: Studies in the Sociology of Deviance**. New York: Free Press.

- Benson, P., ve Spilka, B. (1973). "God Image as a Function of Self-Esteem and Locus of Control." **Journal for the Scientific Study of Religion**. Netherlands: Brill
- Berger, E. M. (1952). "The Relation Between Expressed Acceptance of Self and Expressed Acceptance of Others". **Journal of Abnormal and Social Psychology**, 47. United Kingdom.
- Berger, P.L., ve Luckmann, T. (1967), **The Social Construction of Reality**, New York: Anchor.
- Berger, P. L., (1982). **Invitation to Sociology**, England: Penguin.
- Bilgin, N. (1991). **Sosyal Psikolojiye Giriş**. (İkinci Basım, Nuri Bilgin (Ed.). İzmir. Binbaşıoğlu, C. (1990). **Eğitim Psikolojisi**, İstanbul: Binbaşıoğlu.
- Bostancı, N. (2003), "Etnisite, Modernizm ve Milliyetçilik", **Türkiye Günlüğü**, Sayı:75, 5-33.
- Bourdieu, B. (1979). **La Distinction Critique Sociale du Judgement**. Paris: Eds.e Minuit; Özkalp, E., Ark. (1991). **Davranış Bilimlerine Giriş**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Bozkurt, V. (2006). **Değişen Dünyada Sosyoloji**. Bursa: Ekin.
- Brouh, M. F. (1994). "Alleviation of loneliness: Evaluation of an Adlerian-based Group Therapy Program". **The Journal of Adlerian Theory**. Melbourne.
- Budak, S. (2003). **Psikoloji Sözlüğü**. Ankara: Bilim ve Sanat.
- Bulut, I. (1996). "Korunmaya Muhtaç Genç Kızların Ruh Sağlığına Etki Eden Psikolojik Faktörler." **Kriz Dergisi**, 2, 120.
- Burger, J. M. (2006). **Kişilik**. (Çev. İ. Deniz & E. Sarıoğlu.). İstanbul: Kaknüs.
- Cast, A. ve Burke, P. (2002). "A Theory of Self-Esteem". **Social Forces**, March, 2002, 80(3). (p 1041-1068).
- Crews, F. (1996). "The Verdict on Freud". **Psychological Science**, 7, 62-68. Coleman, K. P. (2003). "Perception of Parent-Child Attachment, Social Self-Efficacy, and Peer Relationships in Middle Childhood." **Human Development and Family Studies**, 12, (www.interscience.wiley.com).

- Coser, L. A., Buford, R., Patricia, A., ve Steffan ve Steven, L. Nock (1983). **Introduction to Sociology**. New York: Harcourt Brace Jovanovich Inc.
- Cüceloğlu, D. (1991). **İnsan ve Davranışı**. İstanbul: Remzi.
- Çamlıyer, H., ve Çamlıyer, H. (2001). **Eğitim Bütünlüğü İçerisinde Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun**. Manisa: Emek.
- Çapcıoğlu, İ. (2008). "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Yakın Sosyal Çevre ile İlişkilerinde Etkili Bir Faktör Olarak Dindarlık", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 49-64.
- Çapcıoğlu, İ., ve Solmaz, B. (Ed.). (2009). **Din Sosyolojisi: Klasik ve Çağdaş Yaklaşımlar**. (2. Baskı). Konya: Çizgi.
- Çapcıoğlu, İ., Şahin, C. M., ve Gümüş, E. (2012). "Leadership and Traditional Leadership Approaches". **Discussions About Leadership in Different Fields**, Ş. Ş. Erçetin (Ed.), 248-285. Bloomington, IN:iUniverse Inc.
- Çeçen, A. (2000). **İnsan Hakları** (3. Baskı). Ankara: Savaş.
- Çelik, C. (2004). "Türk Halk Dindarlığında Değişim ve Süreklilik: Ziyaret Fenomeni Örneği". **Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 4(1), 213-239.
- Çetin, B. (1991). **6-12 Yaşları Arasındaki Çocuklarda Allah Kavramının Gelişimi**. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Medeniyeti ve Sosyal Bilimleri Bölümü Din Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul.
- Delors, J. (coord.), (2000). "The Inner Treasure". **The UNESCO Report of the International Commission for Education in the 21st century**. İaşi: Polirom.
- Demirbaş, M., ve Yağbasan R. (2005). "Sosyal Öğrenme Teorisine Dayalı Öğretim Etkinliklerinin, Öğrencilerin Bilimsel Tutumlarının Kalcılığına Olan Etkisinin İncelenmesi", **Uludağ Eğitim Fakültesi Dergisi**, 18(2), 363-382. <http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.Htm>.
- Dewey, J. (1900). "The Aim of History in Elementary Education". **Elementary School Record**, 1(4). California.

- Dewey, J. (1976). "Okulda Ahlak Eğitimi". A. F. Oğuzkan (Çev.). **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 9 (1-4), 117. Ankara.
- DİE. (1999; 2000; 2001; 2002). **Devlet İstatistik Enstitüsü; İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması**. Ankara: DİE Yayınları.
- Diyanet İşleri Başkanlığı, 4-6 Yaş Kur'an Kursları Öğretici Kitabı, 2014. <https://egitimhizmetleri.diyaret.gov.tr/Documents/4-6-yas-ogretici-kitabi.pdf>
- Diyanet İşleri Başkanlığı, Hadislerle İslam, 5. Baskı, 2019. İzmir
- Diyanet İşleri Başkanlığı, Kuran Yolu Meali (Yeni).
- Diyanet İşleri Başkanlığı, Kuran Yolu Tefsiri.
- Doğan, R., ve Tosun, C. (2003). **İlköğretim 4. ve 5. Sınıflar İçin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi**. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Dönmezer, S. (1978). **Sosyoloji**. İstanbul: Merter.
- Durkheim, E. (1985). **Toplum Bilimsel Yöntemin Kuralları**. İstanbul: Bilgi/ Felsefe/ Sanat.
- Ecevit, M. (1994). "Çağdaş Kuram: Aile ve Kadına İlişkin Bazı Kavramsal İlişkiler". **Aile ve Eğitim XVIII. Eğitim Toplantısı**. Türk Eğitim Derneği. Ankara.
- Edles, L. D. (2002). **Uygulamalı Kültürel Sosyolojisi**, Çev. C. Atay, İstanbul: Babil. 2006.
- Eisenberg, N., Losoya, S. ve Fabes, R.A. (2001) 'Parental Socialisation of Children's Dysregulated Expression of Emotion and Externalising Problems', **Journal of Family Psychology**, Vol. 15, 183-205.
- Elmacı, F. (2006). "The Role of Social Support on Depression and Adjustment Levels of Adolescents Having Broken and Unbroken Families". **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice** 6(2), 421-431.
- Eren, S. (2007). "İnanç ve Sosyo-Kültürel Çevre Etkileşimi". **C.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Vol: 11, 129-152.
- Ergün, M. (1997). **Eğitim ve Toplum - Eğitim Sosyolojisine Giriş**. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Malatya.

- Erikson, E. H. (1963). **Childhood and Society**. (2. Ed.). New York: Norton.
- Fırat, E. (1977). **Üniversite Öğrencilerinde Allah İnancı**. Harran Üniversitesi. Urfa. Finkelhor, D., Hotaling, G. T., Lewis, I. A., ve Smith, C. (1989). "Sexual Abuse and its Relationship to Later Sexual Satisfaction, Marital Status, Religion, and Attitudes". **Journal of Interpersonal Violence**, Vol: 4.
- Fordman, F. (2004). **Jung Psikolojisinin Ana Hatları**. A. Yalçınar (Çev.). İstanbul: Say.
- Foster, R. A., ve Babcock, R. L. (2001). "God as a Man Versus God as a Woman: Perceiving God as a Function of the Gender of God and the Gender of the Participant". **International Journal for the Psychology of Religion**, 11.
- Fowler, J. W. (1981). **Stages of Faith: The psychology of Human Development and the Quest for Meaning**. San Francisco: Harper and Row.
- Freedman, J. L., Sears, D. O., ve Carlsmith, J. M. (1993). **Sosyal Psikoloji**. (2. Baskı). Ali Dönmez (Çev.). Ankara: İmge.
- Freud, S. (1996). **Günlük Yaşamın Psikopatolojisi** [The Psychopathology of Everyday Life]. F. Yeğin (Çev.) İstanbul: Payel.
- Fromm, E. (1993). **Erdem ve Mutluluk**. A. Yörükkan (Çev.). Ankara: Türkiye İş Bankası.
- Fromm, E. (2004). **Psikanaliz ve Din**. A. Arıtan (Çev.). İstanbul: Arıtan.
- Giddens, A. (1989). **Sociology**. United Kingdom: Policy Press.
- Giddens, A. (2005). **Sosyoloji**. Ankara: Ayraç.
- Gökbalp, E. (2009). "Medya, Kitle İletişimi ve Toplum," (Der.) N. Suğur, **Sosyolojiye Giriş**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF., 268-301.
- Gökçe, B. (2007). **Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Toplumsal Kurumları**. (3. Baskı). Ankara: Savaş.
- Güler, Ö. (2007). "Tanrı Algısı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". **A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Vol: 48, 123-133.

- Güler, Ö. (2007). **Tanrı' ya Yönelik Atıflar, Benlik Algısı ve Günahkarlık Duygusu (Yetişkin Örneklem)**. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gültekin, M. (Ed.) (2008). **Eğitim Bilimine Giriş**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.
- Günay, Ü. (1992). **Eğitim Sosyolojisi Dersleri**. Kayseri: Erciyes Üniversitesi. Günay, Ü. (1999). **Erzurum ve Çevre Köylerinde Dini Hayat**. İstanbul: Erzurum Kitaplığı.
- Güngör, E. (2000). **Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak**. İstanbul: Ötüken.
- Güvenç, M. (2005). **İstanbul Projesi Toplumsal Profil Çözümlemeleri**, İstanbul: Bimtaş.
- Haralambos, M., ve Holborn, M. (1995). **Sociology: Themes and Perspectives**. London: Harper Collins.
- Haralambos, M., Holborn, M., ve Heald, R. (2004). **Sociology: Themes and Perspectives**, (6th Ed.). London: HarperCollins Publishers.
- Hatipoğlu, Z. T. (1996). **Ergenlik Çağındaki Öğrencilerin Benlik Tasarım Düzeyleri ile Algılanan Anne Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Hills, P., ve Argyle, M. (1998). "Positive Moods Derived from Leisure and Their Relationship to Happiness and Personality". **Personality and Individual Differences**, Vol: 25, 523–535.
- Hoffman, E. (2004). **After Such Knowledge: Memory, History, and the Legacy of the Holocaust**. New York: Public Affairs.
- Hökekleli, H. (1998). **Din Psikolojisi**. Ankara: TDV.
- Inkeles, A. (1961). **National Character: A Psycho-Social Perspective**. Homewood: Dorey.
- İçli, G. (2002). **Sosyolojiye Giriş**. Ankara: Anı.
- Jung, C. G. (1993). **Din ve Psikoloji**, C. Şişman (Çev.). İstanbul: İnsan.

- Jones-Brown, D., ve Henriques, Z. (1997). "Promises and Pitfalls of Mentoring as a Juvenile Justice Strategy". **Criminal Justice Periodicals-Social Justice**, 212. Justice, W. G., ve Lambert. W. (1986). "A Comparative Study of the Language People to Describe the Personalities: God and Their Earthly Parents". **Journal of Pastoral Care**, 40(2), 166-182.
- Kanad, H. F. (1951). **Deneyisel Pedagoji**, 1(7). (8. Basım). Ankara: Örnek. Kağıtçıbaşı, Ç. (1990). "Türkiye'de Ailenin Sürekliliği ve Değişimi". **I. Aile Şurası Bildirileri. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Tanıtım Serisi 3**, Ankara. Kağıtçıbaşı Ç. (2008). **Günümüzde İnsan ve İnsanlar. Sosyal Psikolojiye Giriş**. İstanbul: Evrim.
- Karaçoşkun M. D. (2006). **Ateist Bir Mistik: Erich Fromm**, Samsun: Etüt.
- Karaçoşkun, M. D. (2004). "Dini Gelişim Kuramları". **Din Bilimleri Araştırma Dergisi**, 4(4). İstanbul.
- Karakaya, S. (2008). **Dindarlık ve Kişilik Arasındaki İlişki, Allport ve Fromm'un Karşılaştırmalı Analizi**. Yüksek Lisans Tezi. Adana.
- Karasar, N. (1991). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. (4. Baskı). Ankara.
- Katipoğlu, B. (1991). **Din Psikolojisi Açısından Freud Psikanalizi ve Din**, İzmir: Özden.
- Kerschensteiner, G. (1954). **Karakter Kavramı ve Karakter Terbiyesi**. H. F. Kanad (Çev.). Ankara: Örnek.
- Kılıç, A. F. (2007). "Din Sosyolojisinde Dini Grup Tipolojileri". **Değerler Eğitimi Dergisi**, 5 (13), 37-58.
- Kızmaz, Z. (2005). "Din ve Suçluluk: Suç Teorileri Açısından Kuramsal Bir Yaklaşım". **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 15 (1). Elazığ.
- Kirkpatrick, L. A. (1999). **Attachment and Religious Representations and Behavior**. In pp. **Handbook of attachment: Theory, Research, and Clinical Applications**, eds. J. Cassidy and P. R. Shaver. London/ New York: Guilford, 266-275.
- Kirkpatrick, L. A. (1998). "God as a Substitute Attachments Figure: A Longitudinal Study of Adult Attachment Style and Religious

- Change in College Students". **Personality and Social Psychology**, Bulletin.
- Koç, M. (2004). "Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi ve Genel Özellikleri". **Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 17.
- Köknel, Ö. (2005). **Kaygıdan Mutluluğa Kişilik**. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Kula, N. (2001). **Kimlik ve Din**. İstanbul: Ayışığı.
- Laing, R. D. (1971). **The Politics of Family**. New York: Vintage.
- Laker, A. (2000). **Beyond the Boundaries of Physical Education**. (First published). New York: Routledge Falmer.
- Lawrence, R. T. (1997). "Measuring the Image of God: The God Image Questionnaire and the God Image Scales". **Journal of Psychology and Theology**, 25, 214-236.
- Lévi-Strauss, C. (1962). **La Pensée Sauvage**. Paris: Plon.
- Lickona, T. E. (1991). **Educating for Character: How Our Schools Can Teach Respect and Responsibility**. New York: Bantam.
- Kur'an Yolu. Erişim 16 Nisan 2023. <https://kuran.diyaret.gov.tr>
- Maccoby, E. E. (1992). 'The Role of the Parents in the Socialisation of Children: An Historical Overview'. **Developmental Psychology**, Vol. 28, 17.
- Malone, Y. (2002). "Social Cognitive Theory and Choice Theory: A Compatibility Analysis". **International Journal of Reality Therapy**, 22 (1), 10-13.
- Marshall, G. (1999). **Sosyoloji Sözlüğü**. Ankara: Bilim ve Sanat.
- Matas, L., Arend, R. A., ve Sroufe, L. A. (1978). "Continuity of Adaptation in the Second Year: The Relationship Between Quality of Attachment and Later Competence". **Child Development**, Vol: 49, 547-556.
- MEB (2005). **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi (4-5. Sınıflar) Öğretim Programı**. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Mehmedoğlu, A. U. (2004). **Kişilik ve Din**. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi (DEM).

- Mihalic, S. W., ve Elliott, D. (1997). "A Social Learning Theory Model of Marital Violence". **Journal of Family Violence**, 12 (1), 21-47.
- Miller, G. A. (1956). "The Magical Number Seven, Plus or Minus Two". **Psychological Review**, 63 (2), 81-97. United Kingdom.
- Miller, N. E., ve Dollard, J. (1941). **Social Learning and Imitation**. New Haven: Yale University Press.
- Morgan, C. T. (1981). **Psikolojiye Giriş Ders Kitabı**. S. Karakaş (Çev.). Meteksan. Morris, B. (2004). **Din Üzerine Antropolojik İncelemeler: Bir Giriş Metni**. Anthropological Studies on Religion: An Introductory Text, Tayfun Atay (Çev.). Ankara: İmge.
- Morris, G. C. (2002). **Psikolojiyi Anlamak (Psikolojiye Giriş)**. H. B. Ayvaşık (Ed.), M. Sayıl (Çev.). Türk Psikologlar Derneği, Vol: 23.
- Musaoglu, E. (2002). **Dini Tecrübe Gelişimine Sosyal Öğrenme Kuramı Açısından bir Yaklaşım**. Yüksek Lisans Tezi. İzmir.
- Nirun, N. (1994). **Sistematik Sosyoloji Yönünden Aile ve Kültür**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi.
- Nia, M. E., ve Besharat, M. A. (2010). "Comparison of Athletes' Personality Characteristics in Individual and Team Sports". **Procedia Social and Behavioral Sciences**, 5 (2010), 808-812.
- Nowacki-Butzen, S .K. (2009). **God Image, Self-Concept and Attachment to God in Female Survivors of Sexual Trauma**. Doctoral Dissertation. Teksas: Regent University.
- Onay, A. (2004). **Dindarlık, Etkileşim ve Değişim**, İstanbul: D.E.M.
- Orçan M. (2010). "Kentleşme Sürecinde Tüketim Önceliklerinde Meydana Gelen Değişme". **Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi**, 2 (1), 1-16.
- Özbay, Ö. (2007). "Üniversite Öğrencileri arasında Din ve Sosyal Sapma". **Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 31 (1). Sivas.
- Özbudun, S. (2003). **Kültür Halleri**. Ankara: Ütopya.
- Özcan, M. (2007). **Avrupa'da ve Türkiye'de Suç İstatistikleri ve Suçlardaki Artış**. <http://www.usakgundem.com/yazar/626/>

- avrupa%E2%80%99da-vet%C3%BCrkiye%E2%80%99de-su%C3%A7-istatistikleri- ve- su%C3%A7lardaki-artist.html.
- Özkalp E., ve Kirel Ç. (2010). **Örgütsel Davranış**. Bursa: Ekin.
- Özkalp, E. (2007). **Sosyolojiye Giriş**. (15.Baskı). Bursa: Ekin.
- Özkalp, E., ve Ark. (1991). **Davranış Bilimlerine Giriş**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Özyurt, C. (2007). "Durkheim Sosyolojisinde Ahlaki Kontrol Sorunu". **Değerler Eğitimi Dergisi**, 5 (13), 115-121.
- Peker, H. (2010). **Din Psikolojisi**, İstanbul: Çamlıca.
- Piaget, J. (1939). **Çocukta Hüküm ve Muhakeme**, S. E. Siyavuşgil (Çev). İstanbul. Pianta, R. C. (1996). **Man and Scoring Guide for the Student-Teacher Relationship Scale**. (Unpublished Manuscript). University of Virginia, Charlottesville.
- Pitts, V. P. (1976). Drawing the Invisible: Children's Conceptualization of God. **Character Potential**, Vol: 8, 12-24.
- Poloma, M. M. (1993). **Çağdaş Sosyoloji Kuramları**. Ankara: Gündoğan.
- Reisinger, Y., ve Turner, L. W. (2003). **Cross-Cultural Behaviour in Tourism: Concepts And Analysis**. Butterworth-Hinemann.
- Ritzer, G. (1996). **Sociological Theory**. New York: The McGraw-Hill Companies.
- Ritzer, G. (1997). **Postmodern Social Theory**. New York: The McGraw-Hill.
- Ritzer, G. (2001). **Explorations in Social Theory: From Metotheorizing to Rationalization**. London: Sage.
- Rosenberg, M. (1979). **Conceiving the Self**. New York: Basic.
- Rosenstock I. M. (1966). "Why People Use Health Services". **Milbank Memorial Fund Quarterly**, Vol: 44, 94-124. United Kingdom.
- Rossetti, S. (1995). "The Impact of Child Sexual Abuse on Attitudes toward God and the Catholic Church". **Child Abuse and Neglect**, Vol: 19, 1469-1481.
- Rotter, J. B. (1954). **Social Learning and Clinical Psychology**. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

- Rotter, J. (1982). **The Development and Applications of Social Learning Theory: Selected Papers**. United Kingdom: Brattleboro Vt. Praeger.
- Ryan, R. M. (1991). "The nature of the self in autonomy and relatedness". In G. R. Goethals ve J. Strauss (Eds.), **Multidisciplinary Perspectives on the Self** (pp. 208-238). New York: Springer-Verlag.
- Saussure, F. (1998). **Genel Dilbilim Dersleri**. B. Vardar (Çev.). İstanbul: İstanbul.
- Sayar, K. (2003). "Sosyokültürel Açıdan Kişilik Bozuklukları". **Yeni Symposium**, 41 (2), 71-77.
- Sayar, K., ve Dinç, M. (2009). **Psikolojiye Giriş**. İstanbul: Dem.
- Sayın, A., ve Aslan S. (2005). "Duygudurum bozuklukları ile huy, karakter ve kişilik ilişkisi". **Türk Psikiyatri Dergisi**, Vol: 16, 276-283.
- Schunk, D. H., ve Hanson, A. R. (1985). "Peer Models: Influence on Children Self- Efficacy and Achievement". **Journal of Educational Psychology**, Vol: 77, 313-322. United Kingdom.
- Selçuk, M. (1991). **Çocuğun Eğitiminde Dini Motifler**. (2. Baskı). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Senemoğlu, N. (1998). **Gelişim Öğrenme ve Öğretim**. Ankara: Özsən.
- Sezgül, İ. (2009). "Medya Etiği". **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim**. Vol: 116. Sezgül, İ. (2010). "Ahlak-Değer İlişkisi ve Ahlaki Değerlerin Neliği Sorunu". **Ekev Ak. Der.**, 14 (45).
- Simon, S. B., Leland, W H., ve Kirschenbaum, H. (1972). **Values Clarification A Handbook Of Practical Strategies For Teachers And Students**. New York: Hart.
- Skinner, B. F. (1953). **Science and Human Behavior**. New York: NY: Macmillan.
- Slattery, M. (2007). **Sosyolojide Temel Fikirler**, Ü. Tatlıcan., ve G. Demiriz (Çev.). Bursa: Sentez.
- Smith, A. D. (1996). **Toplumsal Değişme Anlayışı**. Ankara: Gündoğan.
- Subaşı, N. (2002). "Türkiye Dindarlığı: Yeni Tipolojiler". **İslâmiyat Araştırma Dergisi**, 5(4), 17-40.

- Şahin, M. C. (2012). “Din”, **Sosyal Antropoloji içinde** (Edt: M. Macit). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Taplamacıoğlu, M. (1963). **Din Sosyolojisi**. Ankara: AÜİF.
- Taylor S.E., Peplau, L.A., ve Sears, D.O. (2000). **Social Psychology**. New Jersey: Prentice Hall.
- Taylor, S. E., Peplau, L. A., ve Sears, D.O. (2007). **Social Psychology**. D. Ali (Çev.). Ankara: İmge.
- Tezcan, M. (1984). **Eğitim Sosyolojisi**. (3.Baskı). Ankara: Çağ.
- Thomas, P. R., Murphy, S. M., ve Hardy, L. (1999). “Test of performance strategies: Development and Preliminary Validation of a Comprehensive Measure of Athletes’ Psychological Skills”. **Journal of Sports Sciences**, Vol:17, 697- 711.
- Tisdale, T. C., ve Ark. (1997). “Impact of Treatment on God İmage and Personal Adjustment, and Correlations of God Image to Personal Adjustment and Object Relations Development”. **Journal of Psychology and Theology**, Vol: 25, 227-239. United Kingdom.
- Tosun, C. (2012). **Din ve Kimlik**. TDV. İstanbul.
- Turgut, M. (2010). “Türkiye’de Ergen Profili”. **Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü**, Vol.147, 276.
- Uysal, V. (2006). **Türkiye’de Dindarlık ve Kadın**. İstanbul: Dem.
- Vygotsky, L. S. (1998). **Düşünce ve Dil**. S. Koray (Çev.). İstanbul: Toplumsal Dönüşüm.
- Watson, J. B. (1913). “Psychology as The Behaviorist Views It”. **Psychological Review**, Vol: 20. United Kingdom.
- Wheeler, V. A., ve Ladd, G. W. (1982). “Assesment of Children’s Self-efficacy for Social Interaction With Peers”. **Developmental Psychology**, Vol:18, 795-845. United Kingdom.
- Williams, R. (1982). **Kültür**. Aydın S. (Çev.). Ankara: İmge. Worsley, P. (1980). **Introducing Sociology**. New York: Penguin.
- Yaparel, R. (1987). “Dinin Tarifi Mümkün mü?”. **DEÜİFD**, Vol: 4, 403-417.

- Yapıcı, A. (2004). "Din Bilimleri Alanında Yapılan Empirik Çalışmalarda Karşılaşılan Metodolojik Bir Problem: Ölçek mi Olguyu, Olgu mu Ölçeği Oluşturmakta?". **Çukurova ÜİFD**, 4(1), 85-118.
- Yavuz, K. (1982). **Din Psikolojisi Araştırma Alanları**. Erzurum: A.Ü.İ.F.D.
- Yavuz, K. (1987). **Çocukta Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişmesi**. Ankara: DİB.
- Yavuz, K. (1988). "Günümüzde Din Psikolojisi". **Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Vol:8. Erzurum.
- Yavuz, K. (1998). **Günümüzde Din Eğitimi**. Adana: Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.
- Yelboğa, A. (2006). "Kişilik Özellikleri ve İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". **İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi**, 8 (2).
- Yavuz, K. (2003). "Din ve Güven", F. Erdem (Edt.) **Sosyal Bilimlerde Güven içinde**. Ankara: Vadi.
- Yıldız, M., ve Arık, R. S. (2011). "The Image of God in Children's Compositions". **Journal of Islamic Research**, 4 (1), 254-278.
- Yıldız, M. (2013). "Çocukların Tanrı İmgesi'nin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi". **Toplum Bilimleri Dergisi**, 7 (13), 45-63.
- Yörükoğlu, A. (2000). **Gençlik Çağı**. (11. Baskı). İstanbul: Özgür.
- Yörükoğlu, A. (2003). **Çocuk Ruh Sağlığı**. (26. Baskı). İstanbul: Özgür.
- Zuckerman, P. (2006). **Din Sosyolojisine Giriş**. İ. Çapcıoğlu ve H. Aydınalp (Çev.). Ankara: Birleşik.
- 4-6 Yaş Öğretici Kitabı (2014). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı.

Eskiyei Yayınları: 173

SÜHREVERDİ VE LEİBNİZ'DE NUR/MONAD ANLAYIŞLARI
-Mukayeseli Bir Yaklaşım-

Semra KIZILARSLAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Temmuz 2023

ISBN: 978-625-7673-85-3

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

BİBLOGRAFYA

a. Birincil Kaynaklar

- Al-Suhrawardî, Shihabuddin Yahya. *The Shape of Light_ Hayakal Al-Nur*, translated by Shaykh Tosun Bayrak al-Jerrahi al-Halvet, Fons Vitae, 1998.
- Es-Sühreverdî, Şihâbüddin. *El-Elvâbu'l-Îmâdiyye*, çev. Ahmet Kamil Cihan, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2017.
- Es-Sühreverdî, Şihâbüddin. *Hikmetü'l-İşrâk*, çev. Eyüp Bekiryazıcı, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2015.
- Es- Sühreverdî, Şihâbüddin. *Nur Heykelleri*, çev. Saffet Yetkin, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi (MEB), 1949.
- Es- Sühreverdî, Şihâbüddin. *Nur Heykelleri, Tasavvufun Kelimesi, Burçlar Risalesi*, çev. Ahmet Kamil Cihan, Salih Yalın, Arsan Taher, Hatice Göktepe, İstanbul: Litera Yayıncılık, 2017.
- Es- Sühreverdî, Şihâbüddin. *El-Meşâri' ve'l- Mutârabât*, tahkik ve tashih: Dr. Maksud Muhammedî, Eşref Ali Pür, Beyrut-Bağdat: al-Kamel, 2011.
- Es-Sühreverdî, Şihâbüddin. *Kitâbü'l-Mukâvemât-Felsefi İtirazlar*, çev. Ahmet Kamil Cihan, Salih Yalın, İstanbul: TYEKB Yay., 2020.
- Es- Sühreverdî, Şihâbüddin, *Kitâbü't-Telvihâti'l-Levhîyye ve'l-Arşîyye, Hikmet Parıltıları*, çev. Ahmet Kamil Cihan, Salih Yalın, İstanbul: TYEKB Yay., 2019.
- Leibniz. *Metafizik Üzerine Konuşma*, çev. Nusret Hızır, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1949.
- Leibniz, G. W. *Monadoloji*, çev. Suut K. Yetkin, İstanbul: Maarif Matbaası, 1943.
- Leibniz, G. W. *New Essays on Human Understanding*, ed. ve çev. Peter Remnant, Jonathan Bennet, Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- Leibniz, Freiherr von Gottfried Wilhelm. *Theodicy*, çev. E.M. Huggard, Oxford: Bibliobazaar, 2007.
- Leibniz, G. W. *Teodise*, çev. Hüseyin Batuhan, Ankara: Fol Yayıncılık, 2019.

- Strickland, Lloyd. *Leibniz's Monadology A New Translation and Guide*. Edinburg University Press, 2014.
- Suhrawardî, *Philosophy of Illumination*. Çev. John Wallbridge-Hossein Ziaî, Provo-Utah: Brigham Young University Press, 1999.
- Suhrawardî, Shihabuddin Yahya, Wheeler M. Thackston , Suhrawardî - *The Philosophical Allegories and Mystical Treatises A Parallel Persian-English Text*, translated by Wheeler M. Thackston Mazda Publishers, California, 1999.
- Sühreverdi, Şehabeddin. *Cebraîl'in Kanat Sesi*, çev. Sedat Baran, İstanbul: Sufi Kitap, 2010.
- Sühreverdi', Şihabuddin. *Kitabü't-Telvihâti'l-Levhiyye ve'l-Arşîyye*, tsh. Henry Corbin, Mecmu'a-i Musannefatı Şeyhul-İşrâk içinde, Tahran 1993.
- Sühreverdi, *İşrâk Felsefesi*, çev. Tahir Uluç, İstanbul: İz Yayıncılık, 2019.

b. İkincil Kaynaklar

- Adams, Robert Merrihew. Leibniz Determinist Theist Idealist. New York and Oxford: Oxford University Press, 1994.
- Adamson Peter; Taylor, Richard C. *İslam Felsefesine Giriş*, çev. M. Cüneyt Kaya. İstanbul: Küre Yayınları, 2018.
- Aiton, E. J. *Leibniz A Biography*. Bristol and Boston: Adam Hilger Ltd., 1985.
- Akarsu, Bedia."Monad" mad. *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1975.
- Akti, Selahattin. "Gazzali ve Leibniz Optimizminden Kant'ın Otantik Teodisesine Kötülük Sorunu", *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi*, Sayı: 6, Ocak 2017, ss.33-56
- Aldemir, Ergin. "Leibniz'in Monad Teorisi", <https://dusunbil.com/leibnizin-monad-teorisi/> , (15.1.2019).
- Almond, Ian. *History of Islam in German Thought From Leibniz to Nietzsche*, New York: Routledge, 2010.
- Al-Ghazâlî, *The NinetyNine Beautiful Names of God*, çev. David B. Burrell-Nazih Daher, Cambridge: Mega Printing, 2007.
- Âmirî, *el-Emed 'ale'l-ebed*, ed. Abdulkadir Muhammed Ali, Beyrut: Dar Al-Kotob Al-ilmiah, 1972.

- Al-Tahānāwī, *Kashshaf Istilahat el-Funun: The Dictionary of the Technical Terms Used in the Sciences of the Mussalmans*, Vol., ed. A. Springer, Calcutta: F. Corberg Bengal Military Orphan Press, 1862.
- Antognazza, Maria, Rosa. *Leibniz: An Intellectual Biography*, Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Antognazza, Maria, Rosa. *Leibniz*. Terc. Orhan Düz, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2013.
- Aristoteles, *Metafizik*, çev. Ahmet Arslan, İstanbul: Divan Kitap, 2017.
- Aristoteles, *Organon I: Kategoriyalar*, çev. Hamdi Ragıp Atademir, Ankara: Milli Eğitim Yayınları, 1989.
- Arslan, Ahmet. *İlk Çağ Felsefe Tarihi-Sokrates Öncesi Yunan Felsefesi C. 1*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Haziran 2006.
- Arslan, Ahmet. *İlk Çağ Felsefe Tarihi-Sofistlerden Platon'a C. 2*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Aralık 2006.
- Arslan, Ahmet. *İlk Çağ Felsefe Tarihi-Helenistik Dönem Felsefesi C. 4*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Ekim 2008.
- Arthur, Richard T. W., *Leibniz*, Polity, 2014.
- Aster, Ernst von. *İlkçağ ve Ortaçağ Felsefe Tarihi*, Günümüz Türkçesine uyarlayan: Vural Okur, İstanbul: İm Yayınevi, 2005.
- Avcı, Seyit. "Süfilerin Hadis Tesbit Ölçüleri: İsmail Hakkı Bursevi Üzerine Bir İnceleme", Makaleler, s.7-29.
- Baykent, Ufuk, Özen. "Spinoza ve Leibniz Metafiziklerinde Töz Kavramı", *Ulakbilge*, 5:11(2017), ss. 751-766.
- Bayraktar, Mehmet. *İslam Felsefesine Giriş*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997.
- Bennet, Jonathan. *Learning From Six Philosophers, Descartes, Spinoza, Leibniz, Locke, Berkeley and Hume*, Volume 1, Oxford University Press, New York, 2003.
- Bekiryazıcı, Eyüp. "İbn Sînâ Düşüncesi İshrâkîliğe Zemin Hazırlamış Mıdır?", *Diyanet İlmî Dergi*, c. 50, S. 1, ss.123-138.
- Bekiryazıcı, Eyüp. "İslam Düşüncesi ve İshrâkîlik", *Eskiye*, S. 28, 2014, ss. 25-36.
- Bekiryazıcı, Eyüp. İshrâk Felsefesinin Oluşumunda İbn Sînâ Etkisi (Ş. Sühreverdi Örneğinde), *EKEV Akademi Dergisi*, Yıl: 12, Sayı: 36 (Yaz 2008),

- Bekiryazıcı, Eyüp. “Şihâbüddin Sühreverdî’nin Felsefesinde Ontoloji Problemi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 2005.
- Bobro, Marc Elliot. *Self and Substance in Leibniz*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 2004.
- Bolay, Süleyman H. *Felsefi Doktrinler Sözlüğü*. İstanbul: Ötüken Yayınları, 1979.
- Borchert, Donald M. (ed.), “Monad and Monadology” mad. *Encyclopedia of Philosophy* C.6, USA: Thomson Gale, 2006.
- Boyce, Mary. *A History of Zoroastrianism: Volume One Early Period*, Leiden: E. J. Brill, 1975.
- Boyce, Mary. *Zoroastrians – Their Religious Beliefs and Practises*-. London: Routledge&Kegan Paul, 1979.
- Can, Cahit. “Zerdüşçülük, Zerdüş ve Hukuk (Avesta)”, *Ankara Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt. 25, S. 1, 1968, ss. 273-288.
- Cevizci, Ahmet. *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları, 1999.
- Cevizci, Ahmet. *Felsefe Tarihi Thales’ten Baudrillard’a*. İstanbul: Say Yayıncılık, 2009.
- Corbin, Henry. *Avicenna and the Visionary Recital*, çev. Willard R. Trask, USA: Princeton University Press (Bollingen Series), 1990.
- Corbin, Henry. *History of Islamic Philosophy*, çev. Liadain Sherrard. Londra ve New York: Kegan Paul International Islamic Publications, 1993.
- Corbin, Henry. *İslam Felsefesi Tarihi, Cilt I Başlangıçtan İbn Rüşd’ün Ölümüne*, çev. Hüseyin Hatemi, İstanbul, İletişim Yayınları.
- Corbin, Henry. *The Man of Light in Iranian Sufism*, çev. Nancy Pearson. New Lebanon: Omega Publications, 1994.
- Copleston, Frederick. *A History of Philosophy*, Volume 1 Greece and Rome, USA: İmage Books Doubleday, 1993.
- Cover, J. A. O’leary-Hawthorne, John. *Substance and Individuation in Leibniz*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999.
- Çubukçu, İbrahim, Agah. “Sühreverdî ve İşrâkiye Felsefesi”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Dergisi*, c. XVI. (1968).
- Deleuze, Gilles. *Leibniz Üzerine Beş Ders*, çev. Ulus Baker, İst.: Kabalıcı Yayınevi, 2007.

- Descartes: Discourse on Method, Mediation; Spinoza: The Ethics; Leibniz: The Monadology, Discourse on Metaphysics. The Rationalists Çev. John Veitch-R.H.M Elwes-George Montgomery-Albert R. Chandler, Doubleday Dolphin Books, 1960.
- Dînânî, Ğulâmhüseyin İbrâhîmî. *İslam Dünyasında Felsefi Düşüncenin Serüveni* 2. Cilt, çev. Tahir Uluç, İstanbul: Ketebe Yay., 2019.
- Dînânî, Ğulâmhüseyin İbrâhîmî. *İslam Dünyasında Felsefi Düşüncenin Serüveni*, 3. Cilt, çev. Tahir Uluç, İstanbul, Ketebe Yay., 2020.
- Dînânî, Ğulâmhüseyin İbrâhîmî. *Molla Sadrâ ve Sübveredî Dersleri*, terc. Alptekin Dursunoğlu, haz. Ozan Kemal Sarıalioğlu, İstanbul: Önsöz Yayıncılık, 2019
- Doğu'dan Batı'ya Düşüncenin Serüveni*. Proje Ed. Bayram Ali Çetinkaya, 7. Cilt: Endülüs ve Felsefenin İştirakleşmesi, 7. Cilt Editörü: Eyüp Bekir Yazıcı, İstanbul: İnsan Yayınları, 2017.
- Doru, M. Nesim, "İbn Sînâ Felsefesinde Meşrikî ve Mağribî Ayrımı Üzerine Bir Değerlendirme", *İstem*, Yıl: 7, S. 14, 2009, ss. 173-190.
- Edwards, Paul. (Editor in Chief) *The Encyclopedia of Philosophy Vol. 4*. New York: The Macmillan Company & The Free Press, 1907.
- Engel, S. Morris. *Language and Illumination*. The Hague: Martinus Nifhoff, 1969.
- Fârâbî, *Tabiat İlminin Kökleri Hakkında Yüksek Makaleler Kitabı*, çev. Necati Lugal-Aydın Sayılı, Türk Tarih Kurumu: Ankara, 1951.
- Garber, Daniel. Leibniz: *Body, Substance, Monad*, Oxford University Press, New York, 2009.
- Gazzâlî, *Mişkâtül-Envâr*, çev. Mahmut Kaya, İstanbul: Klasik Yayınları, 2016.
- "Gottfried Wilhelm Leibniz", Stanford *Encyclopedia of Philosophy*, <https://plato.stanford.edu/entries/leibniz/> (30.03.2020).
- Gutas, Dimitri. *Avicenna and the Aristotelian Tradition*, Lieden-Boston: Brill, 2014.
- Gündüz, Şinasi. "Mecusilik", *TDV İslam Ansiklopedisi*, <https://islamansiklopedisi.org.tr/mecusilik> , (10.03.2020).
- Güçlü, Abdülbaki; Uzun, Erkan; Uzun, Serkan; Yolsal, Ümit Hüsrev. *Felsefe Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2003.

- Hick, John (ed.). *Classical and Contemporary Readings in the Philosophy of Religion*, G. W. "Evil and the Best Possible World", Cambridge: Prentice-Hall, 1965.
- Iamblichus. *On The Pythagorean Life*, çev. Gillian Clark, Liverpool: Liverpool University Press, 1982.
- Izutsu, Toshihiko. "İshrâqiyah". *Encyclopedia of Religion*. Ed. Lindsay Jones, USA: Macmillan Reference, 2005, ss. 4552-4556.
- Izutsu, Toshihiko. *İslam'da Varlık Düşüncesi*, çev. İbrahim Kalın, İstanbul: İnsan Yayınları, 1995.
- Izutsu, Toshihiko. *The Concept and Reality of Existence*, Tokyo: The Keio Institute of Cultural and Linguistic Studies, Kokusai Printing, 2009.
- İbn Manzur, *Lisan'ül-Arab*, C. 4, Beyrut: Darü'l-Kütübî'l-İlmiyye, 2009.
- İbn Manzur, *Lisan'ül-Arab*, C. 6, Beyrut: Darü'l-Kütübî'l-İlmiyye, 2009.
- İbn Sînâ, *Arifler ve Olağanüstü Hadiselerin Sırları*, şerh. Fahreddin Razi, çev. Ömer Türker, İstanbul: Hayy Kitap, 2010.
- İbn Sînâ. *İşaretler ve Tembihler*, çev. Muhittin Macit-Ali Durusoy-Ekrem Demirli, İstanbul: Litera Yayıncılık, 2017.
- İbn Sînâ, *el-İşârât ve't-Tenbihât*, C. 1. terc. ve şerh Hasan Melikşâhî, çev. Tahir Uluç, İstanbul: Ketebe Yay., 2021.
- İbn Sînâ, *Kitabu'ş-Şifâ Mantığa Giriş*, çev. Ömer Türker İstanbul : Litera Yay., 2006.
- İkbal, Muhammed. *İslam'da Dini Düşüncenin Yeniden Yapılandırılması*, çev. Celal Soydan, Ankara: Hece Yay., 2013.
- Islamic Philosophy Volume 91*. Ed. Fuat Sezgin, Frankfurt: Publications of the Institute for the History of Arabic-Islamic Science, 2000.
- İmam Gazâlî, *Esmâ'ül-Hüsna*, çev. M. Ferhat, Ferhat Yayınları, 2005.
- İmam Gazâlî. *Mışkat'ül-Envar* (Nurlar Feneri), çev. Süleyman Ateş, İstanbul: Bedir Yayınevi, 1994.
- Jolley, Nicholas. *The Cambridge Companion to Leibniz* (Cambridge Companions to Philosophy), Cambridge University Press, Cambridge, 1994.
- Jolley, Nicholas. *The Light of the Soul –Theories of Ideas in Leibniz, Malebranche, and Descartes*, Clarendon Press, Oxford, 1998.

- Karapınar, Fikret. “ Rivayetlerde İşari Yorum ”, *Hadis Tetkikleri Dergisi*, s.89-104.
- Kılıç, Cevdet. “ Sühreverdî'nin Varlık Düşüncesinde Nurlar Hiyerarşisi ve Meşşai Felsefe ile Karşılaştırılması ”, *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13:2 (2008), ss. 55-72.
- Kutluer, İlhan. *İslam'ın Klasik Çağında Felsefe Tasavvuru*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2017.
- Kutluer, İlhan. “Sühreverdî, Maktül”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, <https://cdn.islamansiklopedisi.org.tr/dosya/38/C38012414.pdf>, (15.1.2019).
- Küyel, Mübahat-Türker. *Farabiye Atfedilen Bir Eser*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Yayınevi, 1990.
- Leibniz, Gottfried Wilhelm. *Monadoloji ve İlgili Yazılar, Mektuplar*, çev. Devrim Çetinkasap, İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2011.
- Leibniz, *Mysticism and Religion*, edited by Allison P. Courdet, Richard H. Popkin, Gordon M. Weiner, International Archives of the History of Ideas, Springer-Science+Media, B.V, 158.
- Mahajan, Deepti. “Monad”, <https://www.britannica.com/topic/monad>, (15.1.2019).
- Maraş, İbrahim, *Klasik İslam Felsefesinde Nur Metafiziği*, Ankara: Araştırma Yayınları, 2009.
- Mercer, Christia. *Leibniz's Metaphysics Its Origins and Development*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- Mercer, Christia, “Leibniz and His Master The Correspondence with Jakob Thomasius”, *Leibniz and His Correspondents*, ed. Paul Lodge, Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- Mutahhari, Murteza. *Felsefe Dersleri I*, çev. Ahmet Çelik, İstanbul: İnsan Yayınları, 1997.
- Nasr, S. Hüseyin. *İslam'da Düşünce ve Hayat*, çev. Fatih Tatlılıoğlu. İstanbul: İnsan Yayınları, 1988.
- Nasr, Seyyed Hossein. *Islamic Philosophy from its Origin to the Present*. New York, State University of New York Press, 2006.
- Nasr, Seyyed Hossein. *Three Muslim Sages_ Avicenna-Suhrawardi-Ibn Arabi*, Caravan Books, Delmar, New York, 1976.
- Perkins, Franklin. *Leibniz and China: A Commerce of Light*, Cambridge University Press, Cambridge, 2004.

- Plato, “*Thaetetos*”, *Complete Works*, ed. John M. Cooper, Cambridge: Hackett Publishing Company, 1997.
- Plato, *Timaeus and Critias* A New Translation by Robin Waterfield with an Introduction and notes by Andrew Gregory, Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Plotinus, *The Enneads*, çev. George Boys-Stones, John M. Dillan, Lloyd P. Gerson, R. A. H. King, Andrew Smith, James Wilberding, Cambridge: Cambridge University Press, 2018.
- Preus, Anthony. *Historical Dictionary of Ancient Greek Philosophy*, Plymouth, UK: The Scarecrow Press, 2007.
- Râğıb el-İsfâhâni, *Müfredât Kuran Istılahları Sözlüğü*, çev. Yusuf Abdülbaki Güneş, Mehmet Yolcu İstanbul: Çıra Yayınevi, 2006.
- Rescher, Nicholas. *G. W. Leibniz's Monadology*, Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 1991.
- Rosenthal, Erwin I.J. *Orta Çağ'da İslam Siyaset Düşüncesi*, çev. Ali Çaksu. İstanbul, İz Yayıncılık, 1996.
- Rosenthal, Franz. *Knowledge Triumphant*. Leiden-Boston: Brill, 2007.
- Russell, Bertrand. *A Critical Exposition of the Philosophy of Leibniz*. London: Routledge, 1992.
- Savile, Anthony. *Routledge Philosophy GuideBooks to Leibniz and the Monadology* (Routledge Philosophy Guide Books), Routledge, 2000.
- Scruton, Roger, *A Short History of Modern Philosophy*, London and New York: Routledge Classics, 1995.
- Sharif, M.M. *A History of Muslim Philosophy*. c.1, Wiesbaden: Otto Harrosowitz, 1963.
- Sheikh M. Saeed. *Islamic Philosophy*. London: Octagon Press, 1982.
- Shields, Christopher *The Blackwell Guide to Ancient Philosophy*, USA: Blackwell Publishing, 2006.
- Skirbekk, Gunnar. Gilje, Nils. *Antik Yunan'dan Modern Döneme Felsefe Tarihi*, çev. Emrah Akbaş, Şule Mutlu, İstanbul: Kesit Yayınevi, 2006.
- Sorell, Tom. - *The Rise of modern philosophy_ the tension between the new and traditional philosophies from Machiavelli to Leibniz*- Clarendon Press, Oxford, 1993.

- Stamettelos, Giannis. *Plotinus and the Presocratics*, Albany: State University of New York Press, 2007.
- Starr, S. Frederick. *Lost Enlightenment Central Asia's Golden Age from the Arab Conquest to Tamerlane*, Princeton: Princeton University Press, 2013.
- Sühreverdî ve İsrâk Felsefesi. Ed. M. Nesim Doru, Kamuran Gökdağ, Yunus Kaplan. İstanbul: Divan Kitap, 2015.
- Şhrezûrî, *Tarihu'l-Hukem, Nüzhet'ül-Ervah ve Ravzatu'l-Efrâh*, Tarblus: Cemi'iyetü'd-Da'veti'l-İslamiyyeti'l-Âlemiyye, 1988.
- Şhrezûrî, Şemsüddîn. *Nüzhetü'l-Ervâh ve Ravzatu'l-Efrâh-Bilgelerin Tarihi ve Özdeyişleri*, İstanbul: TYEKB Yay., 2015.
- Şhristânî, *Milel ve Nihal-Dinler, Mezhepler ve Felsefi Sistemler Tarihi*, çev. Mustafa Öz, İstanbul: Litera Yay., 2019.
- Şirâzî, Kutbiddin. *Şerhul-Hikmeti'l-İsrak*, nşr. A.A. Herati, Tahran, 1895-7.
- Tarde, Gabriel de. *Monadoloji ve Sosyoloji*. Çev. Özcan Doğan, Ankara: Öteki, 2004.
- Toomer, Gerald J. *Eastern Wisdom and Learning: The Study of Arabic in Seventeenth-Century England*, Oxford: Clarendon Press.
- Topaloğlu, Bekir. "Nür", *TDV Ansiklopedisi*, <https://islamansiklopedisi.org.tr/nur-esma-i-husna>, (10.03.2020).
- Ohlander, Erik S. - *Sufism in an Age of transition_ 'Umar al-Suhrawardî and the Rise of the Islamic Mystical Brotherhoods (Islamic History and Civilization)*, Leiden, Boston Brill, 2008.
- Ormsby, Eric Lee. *İslam Düşüncesinde İlahi Adalet Sorunu: Teodise*, çev. Metin Özdemir, Ankara: Kitabiyat Yay, 2001.
- Öcal, Şamil. "Platon'un Timaios Diyalogunda Tanrı ve Evrenin Oluşumu" *Beytülhikme Int. Jour/Phil.* 7 (1) 2017.
- Uluç, Tahir, "Kutbeddin Şirazi'nin İsrakiliğin Anlaşılması ve Dönüşmesindeki Rolü", *Marife*, c.16, S:2, 2016, ss. 205-235.
- Uluç, Tahir. *Sühreverdî'nin İbn Sinâ Eleştirisi*, İstanbul: İnsan Yay., 2014.
- Ülken, Hilmi Ziya. *İslam Felsefesi Kaynakları ve Tesirleri*, Ankara: Selçuk Yay., 1967.
- Walbridge, John. *The Leaven of the Ancients- Suhrawardî and the Heritage of Greeks*, Albany: SUNY Press, 1999.

- Walbridge, John. *The Wisdom of the Mystic East-Subrawardi and Platonic Orientalism*, SUNY Press, Albany, 2001.
- Woolhouse, Roger S. *Descartes, Spinoza, Leibniz –The Concept of Substance in Seventeenth-Century Metaphysics*, Routledge, London and New York, 1993.
- Woolhouse, Roger. *Starting with Leibniz*, Continuum, London and New York, 2011.
- Reason and Inspiration in Islam*. Ed. Todd Lowson. Londra: I.B. Tauris Publishers, 2005.
- Voltaire, Lizbon “Felaketi Üzerine Şiir”, çev. Metin Topuz, *Beytülhikme Int. J. Phil.*, 9 (1) 2019.
- Yalın, Salih. “Sühreverdî'nin el-Elvah'ul-İmadiyye Adlı Eseri Temelinde Fizik ve Metafiziğe İlişkin Görüşleri, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* XLIII, 2017/2, ss. 263-292.
- Yates, Frances A., Brunett, Charles. “Hermeticism”, Donald M. Borchert, *Encyclopedia of Philosophy*, C. 4, USA: Macmillan Reference, Thomson Gale, 2006.
- Yezdi, Mehdi Ha'iri. *The Principles of Epistemology in Islamic Philosophy: Knowledge by Presence*, Albany: SUNY Press, 1992.
- Yörükan, Yusuf Ziya. “Şeyh Sühreverdî'nin Felsefesi”, *Hikmet Yurdu*, Yıl:3 S. 5, Ocak-Haziran 2010, ss. 417-431.
- Ziyai, Hüseyin. “Sühreverdî: Aydınlanmacı Felsefe Doktrini”, ed. Charles E. Butterworth, *İslam Felsefesinde Siyasi Düşüncenin Gelişimi*, çev. Selahattin Yavuz, İstanbul: Pınar Yay., 2013.

Eskiyeni Yayınları: 174

HRİSTİYAN TEOLOJİSİNDE KUTSAL RUH

-Kökeni, Mahiyeti ve Doğmalaşma Süreci-

Yunus KAYMAZ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Haziran 2023

ISBN: 978-625-7673-86-0

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

Antik Kaynaklar

- “The Shepherd of Hermas”. *The Apostolic Fathers*. 2. Cilt. ed. ve çev. Bart D. Ehrman. Cambridge: Harvard University Press, 2003.
- “The Teaching of the Twelve Apostles” (Didakhe). *Ante-Nicene Fathers*. 7. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Açıklamalı Kutsal Kitap*. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 2010.
- Aetius. “Syntagmatum(The Treatise of “The Different” Aetius)”. çev. Frank Williams. *The Panarion of Epiphanius of Salamis Books II and III. De Fide*. ed. Johannes van Oort-Einar Thomassen. Leiden: Brill, 2013.
- Ambrose. “On the Holy Spirit”. *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. 10. Cilt, ed. Philip Schaff-Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1896.
- Aristides. “The Apology of Aristides the Philosopher”. *Ante-Nicene Fathers*. 9. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Athanasius. “De Synodus”. *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church*. 4. Cilt. ed. Philip Schaff- Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1892.
- , “Historia Arianorum”. *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. 4. Cilt. ed. Philip Schaff-Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1892.
- , “To the Emperor Jovian”. *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. 4. Cilt. ed. Philip Schaff-Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1892.
- , “Tomus ad Antiochenos”. *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)* 4. Cilt. ed. Philip Schaff- Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1892.
- , “Defence of Dionysius (De Sententia Dionysii)”. çev. Archibald Robertson. *Nicene and Post-Nicene Fathers (Second Series)*. 4. Cilt. ed. Philip Schaff-Henry Wace. Buffalo, NY: Christian Literature Publishing Co., 1892.
- , *The Letters of Saint Athanasius Concerning the Holy Spirit*. çev. ve der. C. R. B. Shapland. London: The Epworth Press, 1951.

- Athenagoras. "A Plea for the Christians". *Ante-Nicene Fathers*. 2. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Barnabas. "The Epistle of Barnabas". *Ante-Nicene Fathers*. 1. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Basil. "Letters". *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)* 8. Cilt. ed. Philip Schaff-Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1895.
- . *Against Eunomius*. İng. çev. Mark Delcogliano-Andrew Radde-Gallwitz. Washington, D.C: The Catholic University of America Press, 2011.
- . *On the Holy Spirit*. New York: St Vladimir's Seminary, 1980.
- Clement of Alexandria. "Instructor". *Ante-Nicene Fathers*. 2. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- . "The Stromata, or Miscellanies". *Ante-Nicene Fathers*. 2. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Clement of Rome. "First Epistle to the Corinthians". *Ante-Nicene Fathers*. 1. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Cyprian. "Ad Donatus". *Ante-Nicene Fathers*. 5 Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Epiphanius. "Panarion". çev. Frank Williams. *The Panarion of Epiphanius of Salamis (Book I)*. ed. Einar Thomassen & Johannes van Oort. Leiden: Brill, 2009.
- . "Panarion". çev. Frank Williams. *The Panarion of Epiphanius of Salamis Books II and III. De Fide*. ed. Johannes van Oort-Einar Thomassen. Leiden: Brill, 2013.
- . *Ancoratus (The Fathers of the Church)*. ing. çev. Young Richard Kim. ed. David G. Hunter. Washington, D.C: The Catholic University of America Press, 2014.
- Eunomius. "Confession of Faith (Expositio Fidei)". *Eunomius The Extant Works*. Oxford: Clarendon Press, 2002.
- . "The Apology (Liber Apologeticus)". *Eunomius The Extant Works*. Oxford: Clarendon Press, 2002.
- Eusebios. *Kilise Tarihi*. çev. Furkan Akderin. İstanbul: Chiviyazları Yayınevi, 2011.

- Gregory of Nazianzus. "Orations". *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. 7. Cilt. ed. Philip Schaff-Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1894.
- Gregory of Nyssa. "On the Holy Spirit, Against the Followers of Macedonius". *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. 6. Cilt. ed. Philip Schaff-Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1893.
- Hermas. "The Pastor of Hermas". *Ante-Nicene Fathers*. 2. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Hilary of Poitiers. "De Synodis". *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. 9. Cilt. ed. Philip Schaff- Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1899.
- , "On The Trinity". *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church*. 9. Cilt. ed. Philip Schaff- Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1899.
- Hippolytus. "The Refutation of All Heresies". *Ante-Nicene Fathers*. 5. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1886.
- Ignatius. "Epistle to the Ephesians". *Ante-Nicene Fathers*. 1. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- , "Epistle to the Magnesians". *Ante-Nicene Fathers*. 1. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library.
- , "Epistle to the Philadelphians". *Ante-Nicene Fathers*. 1. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Irenaeus of Lyons. *The Demonstration of the Apostolic Preaching*. İng. çev. J. Armitage Robinson. New York: The Macmillan Co. 1920.
- , "Against Heresies". *Ante-Nicene Fathers*. 1. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Jerome. "To the Presbyter Evangelus, on Melchizedeknicene". çev. Archibald Robertson. *Nicene and Post-Nicene Fathers(Second Series)*. 4. Cilt. ed. Philip Schaff-Henry Wace. Buffalo, NY: Christian Literature Publishing Co., 1912.
- , "De Viris Illustribus (On Illustrious Men)". *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. 3. Cilt. ed. Philip Schaff-Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1892.

- . *Commentary on Matthew*. The Fathers of the Church, İng. çev. Thomas P. Scheck. Washington, D.C: The Catholic University of America Press, 2014.
- Justin Martyr. "The First Apology Apology". *Ante-Nicene Fathers*. 1. Cilt. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Origen. "De Principiis". *Ante-Nicene Fathers*. 4. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- . "Commentary on the Gospel of John". *Ante-Nicene Fathers*. 9. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Philostorgius. *Epitome of the Ecclesiastical History of Philostorgius*. 3. Cilt. der. Photius (İstanbul piskoposu). çev. Edward Walford. London: Henry G. Bohn, 1855.
- Polycarpus. "Epistle to the Philippians". *Ante-Nicene Fathers*, 1. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- . "The Martyrdom of Polycarp". *Ante-Nicene Fathers*. 1. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Sokrates. "Ecclesiastical History". *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. 2. Cilt. ed. Philip Schaff-Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1890.
- Sozomenus. "Ecclesiastical History". *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. 2. Cilt. ed. Philip Schaff- Henry Wace. Oxford: The Christian Literature Company, 1890.
- Tatian. "Address to the Greeks". *Ante-Nicene Fathers*. 2. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Tertullianus. "Against Praxeas". *Ante-Nicene Fathers*. 4. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Tertullianus. "The Prescription Against Heretics". *Ante-Nicene Fathers*. Ed. Philip Schaff. 3. Cilt. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- Theodoret. "The Ecclesiastical History". *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. 3. Cilt. ed. Philip Schaff- Henry Wace. New York: The Christian Literature Company, 1892.
- Theophilus. "Theophilus to Autolycus". *Ante-Nicene Fathers*. 2. Cilt. ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.

Sözlükler ve Ansiklopedi Maddeleri

- Allen, James P. "Ba", *The Oxford Encyclopedia of Ancient Egypt*. 1. Cilt. ed. Donald B. Redford. 161-162. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- Bacchus, F.J. "Theophilus". *The Catholic Encyclopedia*. 14. Cilt. New York: Robert Appleton Company, 1912. Erişim 19 Eylül 2018. <http://www.newadvent.org/cathen/14625a.htm>
- , "St. Polycarp." *The Catholic Encyclopedia*. 12. Cilt. New York: Robert Appleton Company, 1911. Erişim 29 Kasım 2018. <http://www.newadvent.org/cathen/12219b.htm>
- Bévenot, M. "Cyprian. St.", *New Catholic Encyclopedia*. 4. Cilt. ed. Thomas Carson. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- Bromiley, Geoffrey W. *Theological Dictionary of the New Testament*. Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Company, 1958.
- Bunson, Margaret R. *Encyclopedia of Ancient Egypt*. New York: Facts On File, Inc. 2002.
- Chapman, J. "Didache". *The Catholic Encyclopedia*. 4. Cilt. New York: Robert Appleton Company. 1908. Erişim 27 Mart 2018. <http://www.newadvent.org/cathen/04779a.htm>
- Chapman, John. "Dionysius of Alexandria". *The Catholic Encyclopedia*. 5. Cilt. New York: Robert Appleton Company, 1909. Erişim 12 Mayıs 2019. <http://www.newadvent.org/cathen/05011a.htm>
- Chapman, John. "Montanists". *The Catholic Encyclopedia*. 10. Cilt. New York: Robert Appleton Company, 1911. Erişim 1 Haziran. 2018. <http://www.newadvent.org/cathen/10521a.htm>
- Christou, Panagiotis C. "Cyprian". *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 3/1822-1824. Detroit: Thomson Gale, 2005.
- Clark, Elizabeth A. "Clement of Alexandria". *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones 3/1822-1824. Detroit: Thomson Gale, 2005.
- Clark, Mary T. "Hilary of Poitiers". *Encyclopedia of Early Christianity*. ed. Everett Ferguson 527-528. New York: Routledge, 1999.
- Collins, John J. "Apocrypha. Old Testament". *Encyclopedia of Early Christianity*. ed. Everett Ferguson. 77-78. New York: Routledge, 1999.
- Crossan, D. M. "Paraclete". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 10/827-873. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- Crouzel, H. "Origen and Origenism". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 10/653-661. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.

- Danker, Frederick William. *The Concise Greek–English Lexicon of the New Testament*. Chicago: The University of Chicago Press, 2009.
- G. Downey, “Alexandria”, *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 1/268-270. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- Dresler, H. “Clement I, Pope, St.”. *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 3/773-775. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- Fee, Gordon D. “Gifts of the Spirit”. *Dictionary of Paul and His Letters*. ed. Gerald F. Hawthorne-Ralph P. Martin. Illinois: IVP Academic, 1993.
- Fiaich, T. Ó. “Clement of Alexandria”. *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 3/797-799. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- Gesenius, Wilhelm. “רוח”. *Hebrew and Chaldee Lexicon to the Old Testament Scriptures*. çev. Samuel Prideaux Tregelles. DCCLIX-DCCLXI (759-761). London, Samuel Bagster & Sons, Limited, 1846.
- Gribomont, J. “Gregory of Nyssa”. *Encyclopedia of Ancient Christianity* ed. Angelo Di Berardino. İng. çev. Joseph T. Papa-Erik A. Koenke-Eric E. Hewett. 2/183-186. Illinois, IVP Academic, 2014.
- Güç. Ahmet. “Ruh (Diğer Dinlerde)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 35: 197-199. İstanbul: DİB, 2018.
- Hahn, Scott. *Catholic Bible Dictionary*. New York: Random House, 2009.
- Harris, R. Laird. “רוח”. *Theological Wordbook of the Old Testament*. Chicago: Moody Press, 1980.
- Healy, Patrick. “Tatian”. *The Catholic Encyclopedia*. New York: Robert Appleton Company, 1912. Erişim 17 Ekim 2019.
<http://www.newadvent.org/cathen/14464b.htm>
- Hinson, E. Glenn. “Irenaeus”. *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 7/4538-4541. Detroit: Thomson Gale, 2005.
- Kannengiesser, Charles. “Apollinaris Of Laodicea–Apollinarianism”. *Encyclopedia of Ancient Christianity*. ed. Angelo Di Berardino. İng. çev. Joseph T. Papa-Erik A. Koenke-Eric E. Hewett. 1/181-183. Illinois, IVP Academic, 2014.
- , “Arius”. *Encyclopedia of Early Christianity*. ed. Everett Ferguson. 114-115. New York: Routledge, 2010.
- Kittel, Gerhard-Friedrich, Gerhard. *Theological Dictionary of the New Testament*. çev. Geoffrey W. Bromiley. Stuttgart: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1985.
- Liddell, Henry George-Scott, Robert. *Greek-English Lexicon*. Oxford: Clarendon Press, 1996.

- Lyman, Rebecca. "Monarchianism". *Encyclopedia of Early Christianity*. ed. Everett Ferguson. 764-765. New York: Routledge, 2010.
- Mara, M.G. "Ambrose of Milan". *Encyclopedia of Ancient Christianity*. ed. Angelo Di Berardino, İng. çev. Joseph T. Papa-Erik A. Koenke-Eric E. Hewett. 94-97. Illinois: IVP Academic, 2006.
- Murphy, F. X. "Ignatius of Antioch. St.". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 7/310-312. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- , "Polycarp, St.". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 11/464-465. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- Netzley, Patricia D. *The Greenhaven Encyclopedia of Ancient Egypt*. San Diego: Greenhaven Press, 2003.
- Norris, Frederick W. "Basil of Caesarea". *Encyclopedia of Early Christianity (Second Edition)*. ed. Everett Ferguson. 170-172. New York: Routledge, 1999.
- Norris, Frederick W. "Epiphanius of Salamis". *Encyclopedia of Early Christianity (Second Edition)*. ed. Everett Ferguson. 380-381. New York: Routledge, 1999.
- Norris, Frederick W. "Gregory of Nazianzus". *Encyclopedia of Early Christianity (Second Edition)*. ed. Everett Ferguson. 491-494. New York: Routledge, 1999.
- Peterson, J. B. "Athenagoras". *The Catholic Encyclopedia*. New York: Robert Appleton Company. 1907. Erişim 20 Eylül 2018.
<http://www.newadvent.org/cathen/02042b.htm>
- Preus, Anthony. "Pneuma", *Historical Dictionary of Ancient Greek Philosophy*, 212, Lanham, Maryland: The Scarecrow Press, Inc, 2007.
- Prinzivalli, E. "Didymus the Blind of Alexandria". *Encyclopedia of Ancient Christianity*. ed. Angelo Di Berardino. İng. çev. Joseph T. Papa-Erik A. Koenke-Eric E. Hewett. 1/710-711. Illinois: IVP Academic, 2006.
- Rhodes, J. N. "Didache". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 4/736. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- Rhodes, J. N. "Epistle of Barnabas". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 2/102. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- Riggi, C. "Epiphanius of Salamis". *Encyclopedia of Ancient Christianity*. ed. Angelo Di Berardino. İng. çev. Joseph T. Papa-Erik A. Koenke-Eric E. Hewett. 1/827-828. Illinois: IVP Academic, 2006.

- Ryan, E. G. "Dionysius of Alexandria". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 4/755. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- Saint, W. Le. "Montanism". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 9/828-829. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- Simonetti, M. "Hilary of Poitiers". *Encyclopedia of Ancient Christianity*. ed. Angelo Di Berardino. İng. çev. Joseph T. Papa-Erik A. Koenke-Eric E. Hewett. 2: 237-240. Illinois: IVP Academic, 2006.
- Simonetti, M. "Monarchians–Monarchianism". *Encyclopedia of Ancient Christianity*. ed. Angelo Di Berardino. ing. Çev. Joseph T. Papa-Erik A. Koenke-Eric E. Hewett. 2/819-820. Illinois, IVP Academic, 2014.
- Swift, Louis J. "Ambrose". *Encyclopedia of Early Christianity*, ed. Everett Ferguson. 41-43. New York: Routledge, 1999.
- Whittaker, M. "Shepherd of Hermas". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 6/785-786. Washington, D.C: Thomson& Gale, 2003.
- Whittaker, M. "Tatian". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 13/764-765. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.
- Yonick, A. "Tertullian". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 13/834-837. Washington, D.C: Thomson&Gale, 2003.

Modern Kaynaklar

- Abogado. Jannel *Hilary of Poitiers on Conciliating the Homouseans and the Homoeouseans: An Inquiry on the Fourth-Century Trinitarian Controversy*. Bern: Peter Lang AG, Internationaler Verlag der Wissenschaften, 2016.
- Abogado. Jannel. "Hilary of Poitiers Makes East and West Meet: The Conciliatory Theology of De Synodis". *Philippiniana Sacra* L/151 (2015), 437-472.
- Alfeyev. Hilarion. "The Trinitarian Teaching of St. Gregory Nazianzen". *The Trinity*. İng. çev. Eugene Grushetsky-Xenia Grushetsky. 107-130. St. Paul, U.S.A: Springer-Science+Business Media, B.V, 2003.
- Anastos, Milton V. "Basil's *Κατά Εὐνομίου*, A Critical Analysis". *Basil of Caesarea: Christian, Humanist, Ascetic*. ed. Paul Jonathan Fedwick. 67-136. Toronto, Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1981.
- Argarate, Pablo. "Basil's Treatise On the Holy Spirit". *The Actuality of Saint Basil the Great*. ed. Gunnar af Hallström. 10-42. Turku: Åbo Akademi, 2011.

- , "Gregory Of Nazianzus's Oratıon 31 On The Holy Spirit". The Ecu-
menical Legacy of the Cappadocians. ed. Nicu Dumitrascu. 185-198.
London: Palgrave Macmillan, 2016.
- , "The Holy Spirit in Athanasius' *Epistles to Serapion*". *Journal of Canadian Society for Coptic Studies* 2 (2011), 23-43.
- Autry. Arden Conrad. *Christ and the Spirit in The New Testament and in Christian Thought of the Second Century: A Comparative Study in Pneumatology*. Waco: Baylor University, Doktora Tezi, 1983.
- Averbeck. Richard E. "The Holy Spirit in the Hebrew Bible and Its Connections to the New Testament". *Who's Afraid of the Holy Spirit?* ed. M. James Sawyer-Daniel B. Wallace. 15-36. Dallas: Biblical Studies Press, 2005.
- Aydın. Ferhat. *Antik Mısır'da Din ve Siyaset İlişkisi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Aydın. Fuat. *Pavlus Hristiyanlığına Giriş*. Ankara: Eskiyeni Yayınları, 2011.
- , "Antakya Hıristiyanlığı ve Hıristiyan Kredosunun Belirlenmesine Yol Açan Tartışmalardaki Rolü". *İslâmî İlimler Dergisi*, 11/2 (Güz 2016), 85-108.
- Barnard. L. W. *Justin Martyr, His Life and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press, 1967.
- Barnes. T. D. "The Crimes of Basil of Ancyra". *The Journal of Theological Studies* 47/2 (October 1996). 550-554.
- Baş. Bilal. "Orthodoxy of Origen of Alexandria's Trinitarian Doctrine: Is his Theology Arian or Nicene?". *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 37:2 (2009), 93-110.
- , *Bir Hristiyan Mezhebi Olarak Aryüşçülük*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2016.
- Batuk. Cengiz. "Millenarianist Bir Hareket Olarak Montanizm". *MİLEL VE NİHAL* 1/1 (Aralık 2003), 41-71.
- Beazley. JohnMark Bennett. *De Spiritu Sancto: Novatian of Rome's Pneumatology in De Trinitate*. Louisville: The Southern Baptist Theological Seminary, Doktora Tezi, 2016.
- Beckwith. Carl L. *Hilary of Poitiers on the Trinity*. Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Beckwith. Roger. "Intertestamental Judaism, Its Literature and Its Significance". *Themolis* 15/3 (April 1990). 77-81.

- Beeley. Christopher A. "The Holy Spirit in Gregory Nazianzen: The Pneumatology of Oratio 31". *God in the Early Christian Thought*. ed. Andrew B. McGowan-Brian E. Daley-Timothy J. Gaden. 152-162. Leiden: Brill, 2009.
- ."The Holy Spirit in the Cappadocians: Past and Present". *Modern Theology* 26/1 (January 2010), 90-119.
- ." *Gregory of Nazianzus on the Trinity and the Knowledge of God Nazianzus*. Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Belleville. Linda L. "Paul's Polemic and Theology of the in Second Corinthians". *The Catholic Biblical Quarterly* 58/2 (1996), 281-304.
- Benware. Paul N. "The Work of the Holy Spirit Today". *The Fundamentals for the Twenty-First Century: Examining the Crucial Issues of the Christian Faith*. ed. Mal Couch. 311-322. Grand Rapids: Kregel, 2000.
- Blackburn. Barry L. "The Holy Spirit in Luke-Acts: A Survey". *Leaven* 5/2 (1997), 9-13.
- Borchardt. C. F. A. *Hilary of Poitiers' Role in the Arian Struggle*. The Hague: Springer-Science+Business Media, B.V, 1966.
- Brakke. David. *The Gnostics*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2010.
- Briggman. Anthony A. *The Theology of the Holy Spirit According to Irenaeus of Lyons*. Wisconsin: Marquette University, B.A., 2009.
- ." *The Theology of the Holy Spirit According to Irenaeus of Lyons*. Milwaukee: MarquetteUniversity, Doktora Tezi, 2009.
- Brugarolas. Migel. "The Holy Spirit as the "Glory" of Christ: Gregory of Nyssa on John 17:22". *The Ecumenical Legacy of the Cappadocians*. ed. Nicu Dumitrascu. 247-264. London: Palgrave Macmillan, 2016.
- Bruner. Frederick Dale. *A Theology of the Holy Spirit*. Michigan: William B. Eerdmans, 1982.
- Bucur. Bogdan G. "The Angelic Spirit in Early Christianity: Justin, the Martyr and Philosopher". *The Journal of Religion* 88:2 (2008), 190-208.
- Burge. Gary M. *The Anointed Community-The Holy Spirit in the Johannine Tradition*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company, 1952.
- Burns. J. Patout-Fagin, Gerald M. *The Holy Spirit*. Oregon: Wipf and Stock Publishers, 2002.
- Burton. Edward. *Testimonies to the Doctrine of the Trinity and of the Divinity of the Holy Ghost*. Oxford: Oxford University Press, 1831.

- Carson. D. A. "The Function of the Paraclete in John 16:7-11". *JBL* 98/4 (1979), 547-566.
- Czerwien. Jerzy. "The Second Ecumenical Council". *Folia Historica Cracoviensia* 13 (2007), 33-44.
- Çetin. Zeynep. *Pre-Sokratiklerden Aristoteles'e Ruh ve Ölümsüzlük Anlayışları*. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- Çifci. Hilal. *Kapadokyalı Babalardan Nyssalı Gregory: Hayatı ve Teslis Doktrinine Etkisi*. Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2017.
- Çifçi. Meryem K. *Eski Mısır Dininde Tanrı ve Öte Dünya İnancı*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Çiftçi. Halit Ahmet. *Bir Hristiyan Apolojist Olarak Aziz Justin Martyr*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Doktora Tezi, 2017.
- Daley. Brian E. *Gregory of Nazianzus*. New York: Routledge, 2006.
- Darcan. Hasan. "Athanasius ve İznik Konsili" *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XV/28 (2013/2), 169-191.
- Darcan. Hasan. *Athanasius ve İsa Anlayışı (Kristolojisi)*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Doktora Tezi, 2014.
- Drijvers. Jan Willem. *Cyril of Jerusalem: Bishop and City*. Leiden: Brill, 2004.
- Driver. G. R. "The Aramaic of the Book of Daniel". *Journal of Biblical Literature* 45/1-2 (1926), 110-119.
- Druzhinina. Olga A. *The Ecclesiology of St. Basil The Great*. Eugene: Pickwick Publications, 2016.
- Dunn. James D. G. *Tertullian*. London: Routledge, 2004.
- *Baptism in the Holy Spirit*. Philadelphia: The Westminster Press, 1970.
- *Jesus and the Spirit*. Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, 1975.
- Duralı. Teoman. "Metinler Işığında Aristoteles'in Canlıyla ve Canlının Evrimiyle İlgili Düşüncelerine Problematik Yaklaşım", *Felsefe Arkivi* 24 (1984), 257-343.
- Duygu. Zafer. *İsa, Pavlus, İnciller*. İstanbul: Düşün Yayıncılık, 2018.
- Eichrodt. Walther. *Theology of the Old Testament*. Philadelphia: The Westminster Press, 1967.
- Eliade. Mircea. *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi -Gotama Budha'dan Hıristiyanlığın Doğuşuna-*. 2. Cilt. çev. Ali Berktaş. İstanbul: Kabaalçı Yayınevi, 2003.

- Fedwick. Paul Jonathan. "A Chronology of the Life and Works of Basil of Caesarea". *Basil of Caesarea: Christian, Humanist, Ascetic*. ed. Paul Jonathan Fedwick. 3-20. Toronto: Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1981.
- Gabriel. Andrew K. "Pauline Pneumatology and the Question of Trinitarian Presuppositions". *Paul and His Theology*. ed. Stanley E. Porter. 347-362. Leiden: Brill, 2006.
- Gezmez. Arzu. *Siyasi ve Sosyal Açıdan Eski Mısır Dini*. Bilecik: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Goodenough. Erwin R. *The Theology of Justin Martyr*. Jena: Verlag Frommannsche Buchhandlung, 1923.
- Gordon D. Fee. *God's Empowering Presence: The Holy Spirit in the Letters of Paul*. Peabody, Massachusetts: Hendrickson Publishers, 1994.
- Gordon D. Fee. *Paul, the Spirit, and the People of God*. Peabody, Massachusetts: Hendrickson Publishers, 1996.
- Grant. Robert M. *Irenaeus of Lyons*. London: Routledge, 2009.
- . *Theophilus of Antioch-AD AUTOLYCUM-*. Oxford: Clarendon Press, 1970.
- Grillmeier. Alois. *Christ in Christian Tradition*. 1. Cit. Atlanta: John Knox Press, 1975.
- Gunkel. Hermann. *The Influence of the Holy Spirit*. Philadelphia: Fortress Press, 1979.
- Güler. Ayşe Rabia. *Nyssalı Gregory'nin Asketizm Anlayışı*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2017.
- Gülsoy. Pelin. *Platon'un Ruh Anlayışı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Gündüz. Şinasi. *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2015.
- . *Din ve İnanç Sözlüğü*. Ankara: Vadi Yayınları, 1998.
- . "Erken Dönem Hristiyan Gnostisizmi". *XVII. Kelam Anabilim Dalları Koordinasyon Toplantısı & Gnostik ve Okültizm Sempozyumu*. ed. Hulusi Arslan-Mustafa Bozkurt. 61-73. Malatya: İnönü Üniversitesi Matbaası, 2012.
- . "Gnostik Antropoloji", *Ekev Akademik Dergisi* 7/14 (Kış 2003), 1-13.
- Gwynn. David M. *Athanasius of Alexandria*. Oxford: Oxford University Press, 2012.

- Hanson. R. P. C. "Basil's Doctrine of Tradition in Relation to the Holy Spirit". *Vigiliae Christianae* 22/4 (Aralık 1968), 241-255.
- Hanson. R. P. C. *The Search for the Christian Doctrine of God*. Edinburgh: T&T Clark, 1997.
- Haykin. Michael A. G. *The Spirit of God: The Exegesis of 1 and 2 Corinthians in the Pneumatomachian Controversy of the Fourth Century*. Leiden: E. J. Brill, 1994.
- Hayta. Hayrunnisa. *Gnostik Bir Akım: Valentinyanizm*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Hedges. Zachary Thomas. "Filled with the Gifts of God": *The Holy Spirit As Agent Of Virtue Formation In The Participatory Pneumatology Of Didymus The Blind*. Louisville: The Southern Baptist Theological Seminary, Yüksek Lisans Tezi, 2017.
- Hefele. Joseph. *A History of the Councils of the Church*. çev. Henry Nutcombe Oxenham. Edinburgh: T&T Clark, 1896.
- Heil. Uta. "The Homoians". *Arianism: Roman Heresy and Barbarian Creed*. ed. Guido M Berndt-Roland Steinacher. 85-115. Farnham: Ashgate Publishing Limited, 2014.
- Heine. Ronald E. *Origen Scholarship in the Service of the Church*. Oxford: Oxford University Press, 2010.
- Heliso. Desta. "Divine Spirit and Human Spirit in Paul in the Light of Stoic and Biblical-Jewish Perspectives" *The Spirit and Christ in the New Testament and Christian Theology: Essays in Honor of Max Turner*. ed. I. Howard Marshall-Cornelis Bennema-Volker Rabens. 156-176. Michigan, Grand Rapids, 2012.
- Hildebrandt. Wilf. *An Old Testament Theology of the Spirit of God*. Massachusetts: Hendrickson Publishers, 1995.
- Hildebrant. Stephen M. *The Trinitarian Theology of Basil of Caesarea*. Washington, DC: The Catholic University of American Press, 2007.
- Hill. Kevin Douglas. *Athanasius and the Holy Spirit: The Development of His Early Pneumatology*. Minneapolis: Fortress Press, 2016.
- Hillar. Marian. *From Logos to Trinity*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
- Horton. Stanley M. *What the Bible Says about the Holy Spirit*. Springfield, Missouri: Gospel Publishing House, 2005.
- Hughes. Ian. *Imperial Brothers: Valentinian, Valens and the Disaster at Adrianople*. Barnsley: Pen&Sword Military, 2013.

- Hughes. Kyle R. "The Spirit Speaks: Pneumatological Innovation in the Scriptural Exegesis of Justin and Tertullian". *Vigiliae Christianae* 69 (2015), 463-483.
- Hunter. David G. "Fourth-Century Latin writers: Hilary, Victorinus, Ambrosiaster, Ambrose". *The Cambridge History of Early Christian Literature*. ed. Frances M. Young, Lewis Ayres, Andrew Louth. 302-317. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- Hur. Ju. *A Dynamic Reading of the Holy Spirit in Luke-Acts*. London: T&T Clark International, 2004.
- Hvidt. Niels Christian. *Christian Prophecy*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Işık. Harun. "Gnostisizmin Genel Teolojik Arka Planı ve Tarihsel Gelişimi", 29-43. *Gnostik Akımlar ve Okültizm Sempozyumu*. Malatya: İnönü Üniversitesi Matbaası. 2012.
- Jackson. Pamela. "Cyril of Jerusalem's Treatment of Scriptural Texts Concerning The Holy Spirit". *Traditio* 46 (1991). 1-31.
- Johnston. George. *The Spirit-Paraclete in the Gospel of John*. Cambridge: Cambridge University Press, 1970.
- Jonas. Hans. *The Gnostic Religion*. Boston, Massachusetts: Beacon Press, 2001.
- Kaçar. Turhan. "Montanizm: Erken Kilise'de Çatışan Gelenekler". *Tarih İncelemeleri Dergisi* XXVII/1 (Temmuz 2002), 39-59.
- : "Serdica Konsili M.S. 343: Doğu ve Batı Kiliselerinin Yol Ayrımı mı?". *Philia* 1 (2016), 461-470.
- : *Geç Antikçağ'da Hristiyanlık -Doğu'da İsa Doktrini'nin Siyasi ve Entelektüel Tarihi-*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2009.
- : "İznik Konsilinde İmparator ve Piskoposlar". *Toplumsal Tarih* 132 (2004), 66-69.
- Karataş. Nilay. *Origenes'te Ruh ve Kötülük Problemi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Doktora Tezi, 2019.
- Kaygın. Serpil. "Aristoteles'in Metafiziği ve Biyolojisi'nde Cinsiyet ve Öz". *Dört Öge* 10 (2016), 63-77.
- Kaymaz. Yunus. "Büyük Constantinus'un Hristiyanlığı Meselesi". *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XVI/29 (2014), 213-235.
- : *Konstantin ve Hristiyanlık*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- Kelly. J. N. D. *Early Christian Creeds*. London: Continuum, 2008.
- : *Early Christian Doctrines*. London: Adam & Charles Black, 1968.

- Kim. Lucien Jinkwang. "Is Montanism a Heretical Sect or Pentecostal Antecedent?". *AJPS* 12/1 (2009), 113-124.
- Kuşçu. Emir. "Gnostik Hıristiyan Bir Akım Olarak Valentinyanizm". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 31 (2011), 95-126.
- Lashier. Jackson. *Irenaeus on the Trinity*. Leiden: Brill, 2014.
- Levison. John R. *Filled with the Spirit*. Grandrapids, Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company, 2009.
- Leszek. Misiarczyk. "The Relationship between Nous, Pneuma and Logistikon in Evagrius Ponticus' Anthropology." *Studia Patristica* 68 (2013), 149-154.
- Lloyd, Geoffrey. "Pneuma between body and soul", *The Journal of the Royal Anthropological Institute*, 13 (2007), 135-146.
- Louth. Andrew. "The fourth-Century Alexandrians: Athanasius and Didymus". *The Cambridge History of Early Christian Literature*, ed. Frances M. Young, Lewis Ayres, Andrew Louth. 275-282. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- . *The Origins of the Christian Mystical Tradition*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Ludlow. Morwenna. *Gregory of Nyssa, Ancient and (Post)modern*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Maraval. Pierre. "Biography of Gregory Of Nyssa". *The Brill dictionary of Gregory of Nyssa*, ed. Lucas Francisco Mateo-Seco ve Giulio Maspero. 103-116. Leiden: Brill, 2010.
- Martin. Sean. *Gnostikler-İlk Hristiyan Sapkınlar*. İstanbul: Kalkedon Yayınları, 2010.
- Maspero. Giulio. *Trinity and Man Gregory of Nyssa's Ad Ablabium*. Leiden: Brill, 2007.
- McDonnell. Kilian. "Does Origen Have a Trinitarian Doctrine of the Holy Spirit?". *Gregorian Biblical Press* 75/1 (1994), 5-35.
- McGuckin. John Anthony. *The Westminster Handbook to Origen*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2004.
- Meredith. Anthon. *Gregory of Nyssa*. New York: Routledge, 1999.
- Moskala. Jiri. "The Holy Spirit in the Hebrew Scriptures". *Journal of the Adventist Theological Society* 24/2 (2013), 18-58.
- Moule. C. F. D. *Holy Spirit*. London: Continuum, 2000.
- Neve. Lloyd. *The Spirit of God in the Old Testament*. Tokyo, Japan: Seibunsha, 1972.

- Osborn. Eric. *Irenaeus of Lyons*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- . *Tertullian. First of Theologian of the West*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- Osiek. Carolyn. *The Shepherd of Hermas*. Minneapolis: Fortress Press, 1999.
- Özen. Âdem. *Yahudilikte İbadet*. İstanbul: Ayışığı Kitapları, 2001.
- Pereyra. Roberto. "The Holy Spirit in the Letters of Paul" *Davarlogos XIII/ 2* (2014), 5-24.
- Pfleiderer. Otto. *Primitive Christianity*. New York: Williams & Norgate, 1911.
- Prestige. G. L. *God in Patristic Thought*. London: S.P.C.K, 1952.
- Pretorius. Mark. "The Theological Centre of Pauline Theology as It Relates to the Holy Spirit", *HTS 62/1* (2006), 253-262.
- Quirke. Stephen. *Exploring Religion in Ancient Egypt*. West Sussex: Wiley Blackwell, 2015.
- Radde-Gallwitz. Andrew. "Ad Eustathium de sancta trinitate". *Gregory of Nyssa: The Minor Treatises on Trinitarian Theology and Apollinarism*. ed. Volker Henning Drecoll-Margitta Berghaus. 89-110. Leiden: Brill, 2011.
- . *Gregory of Nyssa's Doctrinal Works*. Oxford: Oxford University Press, 2018.
- Rainey. David Lloyd. *The Argument for the Deity of the Holy Spirit According to St. Basil the Great, Bishop of Caesarea*. Vancouver, Vancouver School of Theology: Doktora Tezi, 1991.
- Rudolph. Kurt. *Gnosis: The Nature and History of Gnosticism*. San Francisco: HarperOne, 1987.
- Sanders. E. P. *Paul The Apostle's Life, Letters, and Thought*. Minneapolis: Fortress Press, 2015.
- Schaff, Philip. "Introductory Note to the Epistle of Barnabas". *Ante-Nicene Fathers*. Ed. Philip Schaff. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, 1885.
- . "Prolegomena", *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church* (2. Series). Ed. Philip Schaff-Henry Wace. 8/12-13. Oxford: The Christian Literature Company, 1895.
- . *History of the Christian Church. Volume II: Ante-Nicene Christianity. A.D. 100-325*. Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library Publisher, 1882.

- Schaff. Philip-Wace, Henry. *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. Ed. Philip Schaff-Henry Wace. 5. Cilt. Oxford: The Christian Literature Company, 1893.
- , *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church (2. Series)*. Ed. Philip Schaff-Henry Wace. 7. Cilt. Oxford: The Christian Literature Company, 1894.
- Schatzmann. S. *A Pauline Theology of Charismata*. Peabody, Mass.: Hendrickson, 1987.
- Schoemaker. William Ross. *The Use of πππ in the Old Testament and of πνεύμα in te New Testament*. Menominee, Michigan. 1904.
- Scott. Ernest F. *The Fourth Gospel, Its Purpose and Theology*. Edinburgh: T.&T. Clark, 1987.
- Smeaton. George. *The Doctrine of the Holy Spirit*. Edinburgh: T&T Clark, 1882.
- Smith. J. Ritchie. *The Holy Spirit in the Gospels*. New York: The Macmillan Company, 1926.
- Stallard. Mike. "The Holy Spirit in the Old Testament". *FLIPHTML5*. 12 (Erişim 14 Mart 2018)
<https://fliphtml5.com/uyfn/djwr/basic>
- Suico. Jacob. *The Affirmation of the Divinity of the Holy Spirit in Basil the Great's De Spiritu Sancto*. Santiago: Santo Tomas University, 2017.
- Swete. Henry Barclay. *On the Early History of the Doctrine of the Holy Spirit*. Cambridge, Cambridge University Press, 1873.
- Swete. Henry Barclay. *The Holy Spirit in the Ancient Church*. London: Macmillan and Co., Limited, 1912.
- Şahin. Nadide. *Origen (Hayatı, Eserleri ve Hristiyan İlahiyatının Şekillenmesindeki Rolü)*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2018.
- Şimşir. Muhammet Salih. *Antik Mısır Dininde Kâhinlik, Sihir ve Büyü*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Temiztürk. Halil. "Kapadokyalı Bir Kilise Babası: Aziz Basil ve Hristiyanlığın Şekillenmesine Etkisi". *Karadeniz Teknik Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 3/1 (2016), 35-61.
- Thiselton. Anthony C. *The Holy Spirit- In Biblical Teaching, through the Centuries, and Today*. Michigan/Cambridge: Grand Rapids, 2013.
- Thomas. W. H. Griffith. *The Holy Spirit of God*. London: Longmans, Green, And Co., 1913.

- Tokay. Elif. *Anadolulu Bir Kilise Babası: Nazianzuslu Gregory*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- Toprak. Bilal. *Montanizm: İlk Dönem Apokaliptik Bir Reform Hareketi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- Toppyay. Yusuf. *Kutsal Kitap'ta ve Kur'an-ı Kerim'de "Nefs" Ve "Ruh" Sözcüklerinin Artsüremlili (Diachronic) Semantik İncelemesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2016.
- Trigg. Joseph Origen. London: Routledge, 2002.
- Turcescu. Lucian. *Gregory of Nyssa and the Concept of Divine Persons*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Turner. Max. "The Work of the Holy Spirit in Luke-Acts". *Word & World*, 23/2 (2003), 146-153.
- Vaggione. Richard Paul. *Eunomius Extant Works*. Oxford: Clarendon Press, 2002.
- Vaggione. Richard Paul. *Eunomius of Cyzicus and the Nicene Revolution*. Oxford: Clarendon Press, 2000.
- Walker. Benjamin. *Gnosticism Its History and Influence*. Wellingborough, Northamptonshire: The Aquarian Press, 1983.
- Wallace, Daniel B. "Greek Grammar and the Personality of the Holy Spirit". *Bulletin for Biblical Research* (2003), 97-125.
- Weinandy. Thomas G.-Keating, Daniel A. *Athanasius and His Legacy*. Minneapolis: Fortress Press, 2017.
- Weinandy. Thomas G. *Athanasius. A Theological Introduction*. Washington DC: The Catholic University of America Press, 2018.
- Weldon. J. E. C. *The Revelation of the Holy Spirit*. London: Macmillan and Co, Limited, 1902.
- Williams. Daniel H. *Ambrose of Milan and the End of the Arian-Nicene Conflicts*. Oxford: Clarendon Press, 1995.
- Williams. Roman. *Arius, Heresy&Tradition*. Grand Rapids, Michigan: William B. Eerlmans Publishing Company, 2002.
- Wiles. Maurice. *The Making of Christian Doctrine. A Study in the Principles of Early Doctrinal Development*. Cambridge: Cambridge University Press, 1967.
- Yarnold. Edward. *Cyril of Jerusalem*. New York: Routledge, 2000.
- Yılmaz. Nuh. *Tertullian'ın Kristolojisi*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2018.

- York. John. "Ministry and the Holy Spirit in Luke-Acts". *Leaven*, 12/3 (2004), 136-141.
- Yorulmaz. Suat. *Erken Dönem Hıristiyanlık'ta Gnostik Düşüncenin Öncüleri*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Young. Frances M.- Teal, Andrew. *From Nicaea to Chalcedon*. Grand Rapids, Michigan: Baker Academic, 2010.
- Young. Frances M. *From Nicaea to Chalcedon*. Grand Rapids, Michigan: Baker Academic, 2010.
- Zabkar. Louis V. *A Study of the Ba Concept in Ancient Egtptian Texts*. Chicago: The University of Chicago Press, 1968.
- Zachhuber. Johannes. "Basil and the Three-Hypostases Tradition". *XIII Patristics Conference*, Oxford: Studia Patristica, 2019.

İnternet Kaynakları

- "Corniaspa", <https://en.wikipedia.org/wiki/Corniaspa>.
- "Eustathius, Bishop of Sebaste", <https://www.britannica.com/biography/Eustathius>.
- "Origen on the Trinity", *Exploring The Depths Of The Divine* <https://exploringthedeptsofthedivine.wordpress.com/2016/04/01/origen-on-the-trinity/>
- "St. Theophilus of Antioch", *Catholic Faith and Reason*, (Erişim 2 Aralık 2018). <https://www.catholicfaithandreason.org/st-theophilus-of-antioch-about-120-190-ad.html>
- Battle, Allen J. "The Holy Spirit in John's Gospel", https://www.academia.edu/9271790/The_Holy_Spirit_in_Johns_Gospel
- Berryman. Sylvia "Pneuma" Encyclopedia of Philosophy. Encyclopedia.com. (16 Ekim 2020). <https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/pneuma>
- Coulson, John R. "Jesus and the Spirit in Paul's Theology: The Earthly Jesus", *Catholic Biblical Quarterly*, 8 Ocak 2017, 79. <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=88cec4f2-0b0e-4b38-801c-a59c6198021c%40pdc-v-sessmgr06>.
- Degbe, Simon K. "Heresy or Prophecy: Tertullian's Theology of the Holy Spirit in Early Christianity", *Open Science Repository Religion and Theology*, Online (open-access), e45011812. doi:10.7392/openaccess.45011812

- Ekstrand, D.W. "The Intertestamental Period and Its Significance Upon Christianity". *The Transformed Soul*. (Erişim 15 Mayıs 2017)
<http://www.thetransformedsoul.com/additional-studies/spiritual-life-studies/the-intertestamental-period-and-its-significance-upon-christianity>
- Hanson, Mark. "Tracing the Thread of Trinitarian Thought from Ignatius to Origen", <https://www.mbu.edu/seminary/journal/tracing-the-thread-of-trinitarian-thought-from-ignatius-to-origen/>
- Heren, Christopher. "The Holy Spirit in the Acts of the Apostles", www.academia.edu.
<http://gnosis.org/naghamm/nhlalpha.html>
<https://www.biblestudytools.com/bible-versions/>
<https://www.catholicfaithandreason.org/st-theophilus-of-antioch-about-120-190-ad.html>. 2.12.2018.
- Moore, Mark E. "Luke's View of the Holy Spirit". Erişim: 12 Mart 2017,
<https://markmoore.org/luke-view-of-the-holy-spirit/>.
- Peter Kirby, "Didache", *Early Christian Writings*. (Erişim 13 Ekim 2019).
<http://www.earlychristianwritings.com/didache.html>
- Robinson, J. Armitage. *A Discourse in Demonstration of the Apostolic Preaching* (Preface) <http://www.earlychristianwritings.com/text/demonstrationapostolic.html>
- Steenberg, M. C. "A World Full of Arians: A study of the Arian debate and the Trinitarian Controversy from AD 360-380", http://www.monachos.net/patristics/arians_360-380.shtml
- Stewart, Angus. "Was the Church Right to Condemn Montanism?"
<https://cprc.co.uk/articles/montanism/>
- Vallance, J. T. "Pneuma", *Oxford Classical Dictionary*, (10 Eylül 2020)
<https://oxfordre.com/classics/view/10.1093/acrefore/9780199381135.001.0001/acrefore-9780199381135-e-5145>

Eskiyeni Yayınları: 175

ZAMANIMIZIN KOKUSU
-Byung Chul Han Üzerine Bir İnceleme-

Ramazan KILIÇ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Haziran 2023

ISBN: 978-625-7673-88-4

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Adorno, Theodor W.-Horkheimer, Max, *Aydınlanmanın Diyalektiği*, çev. Nihat Ülner-Elif Öztarhan, İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2010.
- . *Aesthetic Theory*, Bkz. E-book: <https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/4966868/modfolder/content/0/ADORNO%20%20AESTHETIC%20THEORY.pdf?forcedownload=1>. (10.11.2022).
- Agamben, Giorgio, “*Covid 19: Gereksiz Bir Acil Durumun Yarattığı İstisna Hali*,” bkz. <https://terrabayt.com/covid19/covid-19-gereksiz-bir-acil-durumun-yarattigi-istisna-hali/>. (14.10.2022).
- . *Dünyevileşmeler*, çev. Betül Parlak, İstanbul: Monokl Yayınları, 2017.
- . *İstisna Hali*, çev. Kemal Atakay, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2020.
- . *Kutsal İnsan*, çev. İsmail Türken, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2017.
- Anderson, Chris, “*The End of Theory: The Data Deluge Makes the Scientific Method Obsolete (Teorinin Sonu: Veri Tufanı Bilimsel Yöntemi Eski Haline Getiriyor)*”, Bkz. <https://www.wired.com/2008/06/pb-theory/> . (22.09.2022).
- . “Hümanist Kimdir”, *Yeni Hümanistler: İnsandan Evrene Son Bilimsel Tartışmalar* içinde, ed. Jhon Brockman, çev. S. Nalan B.-Alper Kumcu, Ankara: TÜBİTAK Yayınları, 2014.
- Arendt, Hannah, *Geçmişle Gelecek Arasında*, çev. Bahadır Sina Şeker, İstanbul: İletişim Yayınları, 2012.
- . *İnsanlık Durumu*, çev. Bahadır Sina Şeker, İstanbul: İletişim Yayınları, 2018.
- . *Şiddet Üzerine*, çev. Bülent Peker, İstanbul: İletişim Yayınları, 2016.
- . *Totalitarizmin Kaynakları*, çev. İsmail Serin, İstanbul: İletişim Yayınları, 2017.
- Aristoteles, *Nikamakhos’a Etik*, çev. Furkan Akderin, İstanbul: Say Yayınları, 2022.
- Azuma, Hiroki, *General Will 2.0. Rousseau, Freud, Google*, (Genel İrade 2.0. Rousseau, Freud, Google, Vertical; Illustrated edition, New York: July 31, 2014, E-Book: <https://masterpdf.pro/download/4330427-general-will-2-0-rousseau-freud-google>. (14.12.2022).

- Baştürk, Efe, *Schmitt'ten Habermas'a Çağdaş Politik Felsefe*, Ankara: Fol Yayınları, 2022.
- Baudrillard, Jean, *Anahtar Sözcükler*, çev. Oğuz Adanır-Leyla Yıldırım, Ankara: Paragraf Yayınları, 2005.
- . *Nesnel Sistem*, çev. Oğuz Adanır-Aslı Karamollaoğlu, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2010.
- . *Simgesel Değiş Tokuş ve Ölüm*, çev. Oğuz Adanır-Aslı Karamollaoğlu, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2016.
- . *Simülakrlar ve Simülasyon*, çev. Oğuz Adanır, Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2011.
- . *Tüketim Toplumu*, çev. Hazal Deliçay-Ferda Keskin, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2013.
- Bauer, Thomas, *Dünyanın Tekdüzeleşmesi*, çev. Mücahit Kaya, İstanbul: Albaraka Yayınları, 2022.
- . *Müphemlik Kültürü ve İslam*, çev. Tanıl Bora, İstanbul: İletişim Yayınları, 2020.
- Bauman, Zygmunt, *Akışkan Hayat*, çev. Emre Pilgin, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2020.
- . *Kapımızdaki Yabancılar*, çev. Emre Borca İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2018.
- . *Modernlik ve Müphemlik*, çev. İsmail Türkmen, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2020.
- . *Postmodern Etik*, çev. Alev Türker, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2021.
- Benjamin, Walter, “*Capitalism as Religion (Din Olarak Kapitalizm)*” <https://cominsitu.wordpress.com/2018/06/08/capitalism-as-religion-benjamin-1921/> (12.11.2022).
- Bentham, Jeremy, *Panoptikon*, çev. B. Çoban-Z. Özarslan, İstanbul: Su Yayınları, 2016.
- Bommes, Michael and Tacke, Veronika, “Luhmann’s Systems Theory and Network Theory”, David Seidl and Kai Helge Becker (eds.), *Niklas Luhmann and Organization Studies*, Liber&Copenhagen Business School Press, s. 282-306. E-Book 2013: <http://samples.pubhub.dk/9788763003049.pdf> (10.06.2023).
- Burke, Edmund, *Yüce ve Güzel Kavramlarımızın Kaynağı Hakkında Felsefi Bir Soruşturma*, çev. Barış Gümüşbaş, İstanbul: BilgeSu Yayınları, 2008.

- Butler, Judith, “Bedenler ve İktidar”, çev. Şeyda Öztürk, *Cogito, Michel Foucault Özel Sayı 70-71*, (Yaz 2012), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2012.
- Camus, Albert, *Denemeler ve Bir Alman Dosta Mektuplar*, çev. Tahsin Yücel, İstanbul: Say Yayınları, 1982.
- . “Nobel Edebiyat Konuşması”, Bkz. <https://youtube/enXNVio de6g>. (08.10.2022).
- Carmichael, James, “Google Knows You Better Than You Know Yourself (Google Sizi Kendinizi Tanıdığınızdan Daha İyi Tanıyor)”, <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2014/08/google-knows-you-better-than-you-know-yourself/378608/> (12.11.2022).
- Castells, Manuel, *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür [Cilt 3: Bin Yılın Sonu]*, çev. Ebru Kılıç, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013.
- Cevizci, Ahmet, *Aydınlanma Felsefesi*, İstanbul: Say Yayınları, 2020.
- . Kasım Küçükalp, *Batı Düşüncesi: Felsefi Temeller*, İstanbul: İSAM Yayınları, 2019.
- . *Felsefe Tarihi*, İstanbul: Say Yayınları, 2016.
- David W. Jia, *Web 3.0 and IoT For Digital Transformation (Dijital Dönüşüm İçin Web 3.0 ve IoT)*, Bkz. <https://medium.com/@davidwjia/web-3-0-and-iot-for-digital-transformation-51a0160b5ebb>. (14.11.2022).
- Deneault, Alain, *Vasatlığın İktidarı*, çev. İrem Sağlamer, İstanbul: Yeni İnsan Yayınları, 2021.
- Dewey, Catilin, <https://www.washingtonpost.com/news/the-intersect/wp/2014/11/19/everything-google-knows-about-you-and-how-it-knows-it/> . (12.11.2022).
- Diamond, Jared, “İnsanlık Tarihinin Yeni Bir Bilimsel Sentez”, *Yeni Hümanistler: İnsandan Evrene Son Bilimsel Tartışmalar içinde*, ed. Jhon Brockman, çev. S. Nalan B.-Alper Kumcu, Ankara: TÜBİTAK Yayınları, 2014.
- . *Tüfek, Çelik ve Mikrop*, çev. Ülker İnce, İstanbul: Pegasus Yayınları, 2018.
- Direk, Zeynep, *Çağdaş Kıta Felsefesi: Bergson'dan Derrida'ya*, Ankara: Fol Yayınları, 2021.
- Eco, Umberto, *Yorum ve Aşırı Yorum*, çev. Kemal Atakay, İstanbul: Ayrintı Yayınları, 2019.

- Erincik, Selçuk, “Hobbes: Tanrı Devleti’nden Tanrı Devlet’e ya da Plenitudo Potestatis’in Serancamı”, *Journal of Islamic Research* 2015, 26 (1):10-23.
- Fârâbî, *es-Siyasetü’l-Medeniyye*, çev. Mehmet Aydın, İstanbul: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 1980.
- Foucault, Michel. *Bilginin Arkeolojisi*, çev. Veli Urhan, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2022.
- . *Cinselliğin Tarihi*, çev. Hülya Uğur Tanrıöver, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2010.
- . *Dicipline and Punish; The Brith of The Prison (Disiplin ve Ceza; Hapishanenin Doğuşu)*, London: Penguin Books Publish, 1991.
- . *Doğruyu Söylemek*, çev. Kerem Eksen İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2019.
- . *Hapishanenin Doğuşu*, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, İstanbul: İmge Kitabevi Yayınları, 2019.
- . *İktidarın Gözü*, çev. Işıl Ergüden, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2019.
- . *Kelimeler ve Şeyler*, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, İstanbul: İmge Kitabevi Yayınları, 2001.
- . *Özne ve İktidar*, çev. Osman Akınay, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2021.
- Freud, Sigmund, *Uygarlığın Huzursuzluğu*, çev. Haluk Barışcan, İstanbul: Metis Yayınları, 2019.
- Fromm, Erich, *İnsandaki Yıkıcılığın Kökenleri*, çev. Şükrü Alpagut, İstanbul: Say Yayınları, 2018.
- . *Sigmund’un Freud ve Misyonu*, çev. Orhan Düz, İstanbul: Say Yayınları, 2017.
- Fukuyama, Francis, *İnsan Ötesi Geleceğimiz*, çev. Çiğdem Aksoy From, Ankara: ODTÜ Yayınları, 2003.
- . *Tarihin Sonu ve Son İnsan*, çev. Zülfü Dicleli, İstanbul: Profil Kitap Yayınları, 2016.
- . “Transhumanism: The World’s Most Dangerous Ideas”, *Foreign Policy*, Sayı: 144, s. 42-43, 2004.
- G. Skirbekk-N. Gilje, *Antik Yunan’dan Modern Döneme Felsefe Tarihi*, çev. E. Akbaş, İstanbul: Kesit Yayınları, 2017.
- Görgün, Tahsin, *Anlam ve Yorum: Dini Metinlerin Anlaşılması ve Yorumlanması*, İstanbul: Külliyyat Yayınları, 2019.

- Görmez, Mehmet, Arılar Masalı ve Arılar Meseli, Bkz. <http://www.mehmetgormez.com/usulveahlak/isahlakiarilarma-salivearilar-meseli>. (17.10.2022).
- Guenon, Rene, *Niceliğin Egemenliği ve Çağın Bunalımı*, çev. Mahmut Kanık, İstanbul: İnsan Yayınları, 2021.
- Gündoğan, Ali Osman, *Albert Camus ve Başkaldırma Felsefesi*, İstanbul: Öteki, 2018.
- Habermas, Jürgen, *İdeoloji Olarak Teknik ve Bilim*, çev. Mustafa Tüzel, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2022.
- . *İletişimsel Eylem Kuramı*, çev. Mustafa Tüzel, İstanbul: Alfa Yayınları, 2019.
- . *İnsan Doğasının Geleceği*, çev. Kaan H. Ökten, İstanbul: Alfa Yayınları, 2019.
- . *Kamusalığın Yapısal Dönüşü*, çev. Tanıl Bora-Mithat Sancar, İstanbul: İletişim Yayınları, 1997.
- Han, Byung Chul, *Palyatif Toplum: Günümüzde Acı*, çev. Haluk Barışcan, İstanbul: Metis Yayınları, 2022.
- . *Enfokrasi: Dijitalleşme ve Demokrasinin Krizi*, çev. Mustafa Özdemir, İstanbul: Ketebe Yayınları, 2022.
- . *Eros'un İstirabı*, çev. Şeyda Öztürk, İstanbul: Metis Yayınları, 2022.
- . *Güzeli Kurtarmak*, çev. Kadir Filiz, İstanbul: İnsan Sanat Yayınları, 2021.
- . *Hyperculture: Culture and Globalization (Hiper-kültür: Kültür ve Globalleşme)*, Cambridge: Polity Press, 2021, E-Book: <https://www.wiley.com/en-ie/Hyperculture:+Culture+and+Globalisati-on-p-9781509546183> (18.12.2022).
- . *İktidar Nedir?*, çev. Mustafa Özdemir, İstanbul: İnsan Yayınları, 2020.
- . *Kapitalizm ve Ölüm Dürtüsü*, çev. Çağlar Tanyeri, İstanbul: İnka Yayınları, 2021.
- . *Psikopolitika*, çev. Haluk Barışcan, İstanbul: Metis Yayınları, 2020.
- . *Ritüellerin Yok Oluşuna Dair: Günümüzün Bir Topolojisi*, çev. Çağlar Tanyeri, İstanbul: İnka Yayınları, 2022.
- . *Şeffaflık Toplumu*, çev. Haluk Barışcan, İstanbul: Metis Yayınları, 2020.

- . *Şiddetin Topolojisi*, çev. Haluk Barışcan, İstanbul: Metis Yayınları, 2021.
- . *Yorgunluk Toplumu*, çev. Selim Karlitekin, İstanbul: Açılım Kitap Yayınları, 2021.
- . *Zamanın Kokusu*, çev. Şeyda Öztürk, İstanbul: Metis Yayınları, 2021.
- . *Ötekini Kovmak*, çev. Mustafa Özdemir, İstanbul: Ketebe Yayınları, 2023.
- . *Eğlencenin İyisi*, çev. Haluk Barışcan, İstanbul: Metis Yayınları, 2023.
- . “*Viral Olağanüstü Hal ve Yarının Dünyası*”, bkz. <https://terrabayt.com/dusunce/viral-olaganustu-hal-ve-yarinin-dunyasi/>. (14.10.2022).
- Harari, Yuval Noah, “*Big Data, Google and The End of Free Will (Büyük Veri, Google ve Özgür İradenin Sonu Üzerine)*”, Bkz. <https://www.ft.com/content/50bb4830-6a4c-11e6-ae5b-a7cc5dd5a28c>. On (12.11.2022).
- . *Homo Deus: Yarının Kısa Bir Tarihi*, çev. Poyzan Nur Taneli, İstanbul: Kolektif Kitap, 2018.
- Harvey, David, *Neoliberalizmin Kısa Tarihi*, çev. Aylin Onocak, İstanbul: Sel Yayınları, 2021.
- Hegel, George W. F., *Estetik: Güzel Sanatlar Üzerine Dersler-Cilt 1*, çev. Taylan Altuğ-Hakkı Hünler, İstanbul: Payel Yayınları, 1994.
- Heidegger, Martin, *Tekniğe İlişkin Soruşturma*, çev. Barış Gümüşbaş, İstanbul: Paradigma Yayınları, 1998.
- . *Teknik ve Dönüş & Özdeşlik ve Ayrım*, çev. Necati Aca, Ankara: Pharmakon, 2019.
- . *Varlık ve Zaman*, çev. Kaan H. Ökten, İstanbul: Alfa Yayınları, 2019.
- Horkheimer, Max, *Akıl Tutulması*, çev. Orhan Koçak, İstanbul: Metis Yayınları, 2016.
- Huxley, Aldous, *Cesur Yeni Dünya*, çev. Ümit Tosun, İstanbul: İthaki Yayınları, 2021.
- Işıl Bayar Bravo (Ed.), Banu Alan Sümer (Ed.), *Çağdaş Fransız Felsefesi*, Ankara: Phoenix Yayınları, 2019.
- Kaku, Michio, *İnsanlığın Geleceği*, çev. Yasemin Serap Oymak, Ankara: ODTÜ Yayınları, 2019.

- Kant, Immanuel, *Ebedi Barış Üzerine*, çev. Yavuz Abadan vd., Ankara: Ajans Türk Matbaası, 1960.
- . *Pratik Aklın Eleştirisi*, çev. İoanna Kuçuradi vd., Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, 2000.
- Kierkegaard, Soren, *Ya/ Ya da*, çev. Nur Beier, İstanbul: Alfa Yayınları, 2020.
- Koç, Aktuğ, “Foucault’un “Biyopolitika” Kavramının Teorik Çerçevesi”, *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, Aralık 2018, 2(2), s. 193-218.
- Kolektif, *Cogito: Hakikat Sonrası*, [Kış: 104. Sayı], İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2020.
- . “Impacts of Stressful Life Events and Traumatic Experiences on Onset of Obsessive-Compulsive Disorder (Stresli Yaşam Olayları ve Travmatik Deneyimlerin Obsesif- Kompulsif Bozukluğunun Başlangıcı Üzerindeki Etkileri)”, bkz. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7744562/>. (03.10.2022).
- Kornwachs, Klaus, *Teknoloji Felsefesine Giriş*, çev. S. Vural Kaya, İstanbul: Runik Kitap Yayınları, 2021.
- Kurt, İsmail, *Transhümanizm ve Tekillik Bağlamında Dinin Geleceği*, Ankara: Eskiyeeni Yayınları, 2022.
- Kurzweil, Ray, “Tekillik”, *Yeni Hümanistler: İnsandan Evrene Son Bilimsel Tartışmalar* içinde, ed. Jhon Brockman, çev. S. Nalan B.-Alper Kumcu, Ankara: TÜBİTAK Yayınları, 2014.
- . *İnsanlık 2.0: Tekillğe Doğru Biyolojisini Aşan İnsan (The Singularity is Near)*, çev. Mine Şengel, İstanbul: Alfa Yayınları, 2016.
- Kutay, Taceddin, *Sekülerleşmenin Hristiyan Kökenleri*, İstanbul: İz Yayıncılık, 2021.
- Lenin, Vladimir İlyiç, *Karl Marx ve Doktrini*, çev. Şiar Yalçın, Ankara: Bilim ve Sosyalizm Yayınları, 1990.
- Lévinas, Emmanuel, *Ölüm ve Zaman*, çev. Nami Başer, Ankara: Fol Yayınları, 2020.
- . *Zaman ve Başka*, çev. Özkan Güzel, Ankara: Fol Yayınları, 2021.
- Lewandowski, Anthony, “What is this all about? (Bütün Bunlar Neyle İlgili?)”, Bkz. <http://www.wayofthefuture.church/>. (19.07.2022).

- L'Heuillet, Helene, *Gecikmeye Övgü*, çev. Şehsuvar Aktaş, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2022.
- Luhmann, Niklas, "Entscheidungen in der "Informationsgesellschaft" (Bilgi Toplumunda Kararlar)", Bkz. https://www.fen.ch/texte/gast_luhmann_informationsgesellschaft.htm . (19.12.2022).
- . *Organisation and Decision*, ed. Dirk Baecker, From Deutsche Tr. Rhodes Barrett, pp. 26-61. Cambridge University Press, October 2018. E-book: <https://www.cambridge.org/core/books/organization-and-decision/F69AA272C0F1DC151692CF6ECAFCCE6A> (11.11.2022).
- Lyotard, Jean François, *Postmodern Durum*, çev. İsmet Birkan, Ankara: BilgeSu Yayınları, 2019.
- Marx, Karl, *Kapital*, çev. Nail Satılğan, İstanbul: Yordam Kitap Yayınları, 2015.
- McIntyre, Lee, *Hakikat Sonrası*, çev. Mehmet Fahrettin Biçici, İstanbul: Tellekt, 2019.
- Montaigne, Michel de, "That to study philosophy is to learn to die.", Quotidiana, ed. Patrick Madden, 18 Sep. 2006 .<http://essays.quotidiana.org/montaigne/that_to_study_philosophy/(09.05.2023).
- More, Thomas, *Utopia*, çev. Mine Urgan, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2019.
- Morris, David B., "Pain's Dominion", https://www.academia.edu/354762/Pains_Domain . 12.11.2022.
- Müftüoğlu, Atasoy, *Tarihin Taşrasında Yaşamak*, İstanbul: Mahya Yayınları, 2016.
- Neil, Thomas, *Göçmen Figürü*, çev. Dılsa Ritsa Eşli, İstanbul: İletişim Yayınları, 2022.
- Nietzsche, Friedrich, *Güç İstenci*, çev. Nilüfer Epçeli, İstanbul: Say Yayınları, 2022.
- . *Ahlakın Soy Kütüğü Üzerine*, çev. Aslı Yarbaşı, İzmir: İlya Yayınları, 2011.
- . *İyinin ve Kötünün Ötesinde*, çev. Mustafa Tüzel, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2017.
- . *İnanca Pek İnsanca I*, çev. Mustafa Tüzel, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2015.
- Novalis, *Geceye Övgüler*, çev. Ahmet Cemal, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2019.

- Nühlen, Jan Philipp, *Jeff Koons and the Artwork of Late Capitalism (Jeff Knoss ve Geç Kapitalizmin Yapıtları)*, Bkz. https://www.academia.edu/33571540/Jeff_Koons_and_the_Artwork_of_Late_Capitalism. (10.11.2022).
- Orwell, George, 1984, çev. Celal Üster, İstanbul: Can Yayınları, 2019.
- Özmağas, Utku, *Biyopolitika: İktidar ve Direniş: Foucault, Agamben ve Hart-Negri*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2021.
- Özturan, Hümevra, “Sistematik Felsefe II (Aristoteles)”, *Felsefe Tarihi* içinde, ed. Celal Türer, Ankara: Bilay Yayınları, 2020.
- Pearce, David, *The Hedonistic Imperative (Hazcılık İlkesi)*, E-book: <http://happymutations.com/ebooks/david-pearce-the-hedonistic-imperative.pdf>. (13.12.2022).
- Pentland, Alex, *Social Physics: How Social Networks Can Make Us Smarter (Sosyal Ağlar Bizi Nasıl Daha Akıllı Yapabilir?)*, E-Kitap: <https://archive.org/details/socialphysicshow0000pent>. (13.12.2022).
- , *Social Physics; How Good Ideas Spread- The Lessons from a New Science (Sosyal Fizik; İyi Fikirler Nasıl Yayılır- Yeni Bir Bilimden Dersler)*, <https://scribepublications.com.au/books-authors/books/social-physics-9781922070890>. (13.12.2022).
- Postman, Neil, *Televizyon: Öldüren Eğlence*, çev. Osman Akınhay, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2020.
- Rousseau, Jean Jack, *Toplum Sözleşmesi*, çev. Vedat Günyol, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2013.
- Raynauld, Philippe-Rials, Stephan, “Egemenlik: Egemenlik, Güç ve İktidar”, *Siyaset Felsefesi Sözlüğü*, “Egemenlik” maddesi, İstanbul: İletişim Yayınları, 2003.
- Ruby, Christian, *Siyaset Felsefesine Giriş*, çev. Aziz Ufuk, İstanbul: İletişim Yayınları, 2013.
- Schmitt, Carl, *Siyasal İlahiyat: Egemenlik Kuramı, Üzerine Dört Bölüm*, çev. A. Emre Zeybekoğlu, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, 2020.
- Schwap, Klaus, *Dördüncü Sanayi Devrimi*, çev. Zülfü Dicleli, İstanbul: Optimist Yayınları, 2017.
- Schödlbauer, Ulrich, *Goethes Wahlverwandtschaften (Goethe'nin Seçmeli Yakınlıkları)*, bkz. https://www.academia.edu/2475583/Der_Text_als_Material_Zu_Benjamins_Interpretation_von_Goethes_Wahlverwandtschaften. (08.11.2022).

- Seneca, *Tanrısal Öngörü*, çev. Çiğdem Düşürken, İstanbul: Alfa Yayınları, 2021.
- Strong, B. Tracy, “The General Will: in Rousseau and after Rousseau” (Rousseau’da ve Rousseau’dan Sonra Genel İrade), J. Farr, D. Williams (ed), *The General Will The Evoulation of a Concept (Genel İrade: Bir Kavramın Evrimi)* içinde, Cambridge: Cambridge Universty Press, 2015, E- Kitap için bkz. <https://www.cambridge.org/core/books/general-will/5B31D9AFF846F4E107C3433EFBF1D7FC>(16.12.2022)
- Thopson, Nicholas, *When Tech Knows You Better Than You Know Yourself (Teknoloji Sizi Kendinizi Tanıdığınızdan Daha İyi Tanıdığında)*, Bkz. <https://www.wired.com/story/artificial-intelli-gence-yuval-noah-harari-tristan-harris/>(12.11.2022).
- Tuncel, Ahu-Gülenç Kurt, *Siyaset Felsefesi Tarihi: Platon’dan Zizek’e*, İstanbul: Doğu Batı Yayınları, 2017.
- Türer, Celal, *Günümüz Düşüncesi: Dinamikleri ve Sorunları*, Ankara: Fecr Yayınları, 2022.
- Umut, Tuba Nur, “Ahlakî “Yapılmamalı”, İnsan Geliştirme Teknolojilerindeki Yapılabilirliği Sınırlandırabilir mi?”, *İstanbul Ü. Darülfünun İlahiyat Dergisi*, Sayı: 2, C. 29, s. 229-251.
- Vernaux, Roger, *Egzistansiyalizm Üzerine Dersler*, çev. Murtaza Korlaelçi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları, 1993.
- Wilson, Colin, *Yabancı*, çev. Cihan Barış Özkan, İstanbul: Notus Kitap, 2018.
- Wood, Ellen M., *Kapitalizmin Arkaik Kültürü*, çev. Oya Köymen, İstanbul: Yordam Kitap Yayınları, 2017.
- Yıldırım, Tamer, *Adorno ve Estetik*, Sakarya: Değişim Yayınları, 2018.
- Zizek, Slavoj, *Ahir Zamanlarda Yaşarken*, çev. Erkan Ünal, İstanbul: Metis Yayınları, 2021.
- , “Koronavirüsü, Kapitalizme Kill Billvari Bir Darbedir, Komünizm’in Yeniden Doğmasına Neden Olabilir”, bkz. <https://terrabayt.com/covid19/zizek-koronavirusu-kapitalizme-kill-bill-vari-bir-darbedir-komunizmin-yeniden-icat-edilmesine-yol-acabilir> (14.10.2022).
- Zweig, Stefan, *Die Uniformisierung der Welt: Essays und Lehren von 1902-1942 (Dünyanın Tekdüzeleşmesi: 1902-1942 Yıllarından Denemeler ve Dersler)*, haz. Knut Beck, Frankfurt: Suhrkamp Yayınları, 1990.

Eskiyei Yayınları: 176

İŞRÂK GELENEĞİNDE AHLAK

Betül ÖZCAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Temmuz 2023

ISBN: 978-625-7673-87-7

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Aristoteles. *Nikomakhos'a Etik*, çev. Saffet Babür, 5. Baskı, Ankara: BilgeSu Yayıncılık, 2014.
- Aristoteles. *Ruh Üzerine*, çev. Ömer Aygün, Gurur Sev, 2. Baskı, İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2019.
- Arslan, Ahmet. *İlkçağ Felsefe Tarihi*, 3. Baskı, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Cilt 3, 2011.
- Arslan, İshak. "Evrenin Sınırlarını Zorlamak: Hikmetü'l- İshrâk ve Şerhlerinde Meşşâî Kozmoloji Eleştirisi", *Nazariyat: İslâm Felsefe ve Bilim Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2014, cilt: I, sayı: 1, s.141-164.
- Aydın, Mehmet. "İbn Sinâ'nın Mutluluk (es-Sa'ade) Anlayışı", *İbn Sinâ'nın Doğumunun Bininci Yılı Armağanı*, der. Aydın Sayılı, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1984, s.432-451.
- Bekiryazıcı, Eyüp. "İbn-i Sinâ Düşüncesi İshrâkîliğe Zemin Hazırlamış mıdır?", *Eş-Şeyhu'r-Reis İbn-i Sinâ*, 2. Baskı Ankara: DİB Yayınları, 2015, s. 203-226.
- Cevizci, Ahmet. *İlkçağ Felsefesi Tarihi*, 2. Baskı, Bursa: Asa Kitapevi, 2000.
- Cihan, Ahmet Kamil. "İslam Ahlakının Temel İlke ve Değeri", *İslam Ahlak Esasları ve Felsefesi*, 3. Baskı, ed. Müfit Selim Saruhan, Ankara: Grafiker Yayınları, 2016, s. 61-75.
- Copleston, Frederick. "Ön Sokratikler ve Sokrates" *Felsefe Tarihi*, çev. Aziz Yardımlı, 2. Baskı, İstanbul: İdea Yayıncılık, Cilt 1, 1990.
- Corbin, Henry. *İslam Felsefesi Tarihi-1*, çev. Hüseyin Hatemi, 10. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, 2015.
- Çağrı, Mustafa. *İslam Düşüncesinde Ahlak*, 4. Baskı, İstanbul: Dem Yayınları, 2012.
- Demir, Osman. "Kelam Ahlak Düşüncesi: Tartışma Alanları ve Kavramlar", *İslam Ahlak Literatürü Ekoller ve Problemler*, ed. Ömer Türker, Kübra Bilgin, Ankara: Nobel Yayınları, 2015.
- Doru, M. Nesim. "Meşriki Düşünceden İshrâkî Felsefeye Bir Yol Var mı?", *Sühreverdi ve İshrâk Felsefesi*, ed. M. Nesim Doru, Kamuran Gökdağ, Yunus Kaplan, Ankara: Otto Yayınları s.85-106.

- Fahri, Macit. *Al-Fârâbî Founder of Islamic Neoplatonism, His Life, Works and Influence*, England: Oneworld Publications, 2002.
- Fahri, Macit. *İslam Ahlak Teorileri*, çev. Muammer İskenderoğlu, Atilla Arkan, İstanbul: Litera Yayıncılık, 2014.
- Fârâbî. “Mutluluk Yoluna Yönelme”, *Fârâbî'nin İki Eseri*, çev. Hanifi Özcan, 3. Baskı, İstanbul: İFAV, 2017.
- Fârâbî. “Siyaset Felsefesine Dair Görüşler”, *Fârâbî'nin İki Eseri*, çev. Hanifi Özcan, 3. Baskı, İstanbul: İFAV, 2017.
- Fârâbî. *İdeal Devlet*, çev. Ahmet Arslan, 4. Baskı, İstanbul: Divan Kitap, 2012.
- Fârâbî. *İlimlerin Sayımı*, çev. Ahmet Arslan, 4. Baskı, İstanbul: Divan Kitap, 2014.
- Fârâbî. *Siyaset ul- Medeniyye veya Mebadi'ul-Mevcudat*, çev. Mehmet Aydın, Abdulkadir Şener, M. Rami Ayas, İstanbul: Kültür Bakanlığı, 1980.
- Gutas, Dimitri. *İbn Sînâ'nın Mirası*, çev. M. Cüneyt Kaya, 3. Baskı, İstanbul: Klasik Yayınları, 2010.
- Guthrie, W.K.C. *İlkçağ Felsefesi Tarihi*, çev. Ahmet Cevizci, Ankara: Gündoğan Yayınları, 1988.
- Gündüz, Şinasi. “Mecusilik”, *Yaşayan Dünya Dinleri*, ed. Şinasi Gündüz, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2007.
- İbn Sînâ. *Ahvâlu'n-Nefs*. çev. İsmail Hanoğlu, Ankara: Elis Yayınları, 2019.
- İbn Sînâ. “el-Adhaviyye fi'l-me'âd”, *Felsefe ve Ölüm Ötesi* içinde, haz. Mahmut Kaya, 2. Baskı, İstanbul: Klasik Yayınları, 2013.
- İbn Sînâ. *En-Necât*, çev. Kübra Şenel, İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2013.
- İbn Sînâ. “Er-Risâletu'l-Arşıyye”, *Risaleler* içinde, çev. Alparslan Açıkgenç, M. Hayri Kırbaşoğlu, Ankara: Kitabiyat, 2004.
- İbn Sînâ. *Felsefe Risalesi*, çev. Kemal Küntaş, İstanbul: İbn Sînâ Yayınları, 2016.
- İbn Sînâ. “Fi'l-Hudûd”, *Tis'u Resâil fi'l-Hikme ve't-Tabıyye*, İstanbul: Cevaib Matbaası, 1298.
- İbn Sînâ. *İşaretler ve Tembihler*, çev. Muhittin Macit, Ali Durusoy, Ekrem Demirli, İstanbul: Litera Yayıncılık, 2014.

- İbn Sînâ. *Mutluluk ve İnsan Nefsinin Cevher Olduğuna İlişkin On Delil*, çev. Fatih Toktaş, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2011.
- İbn Sînâ. “Risâle-i Hayy bin Yakzân ve Şerhi”, *İslam Felsefesinde Sembolik Hikayeler* içinde, çev. Derya Örs ve dğr., 3. Baskı, İstanbul: İnsan Yayınları, 2004.
- İbn Sînâ. “Metafizik (İlahiyât)” *Risaleler* içinde, çev. Alparslan Açıkgenç, M. Hayri Kırbasoğlu, Ankara: Kitabiyat, 2004.
- İbn Sînâ. “Peygamberlerin Peygamberliklerinin İspatı ve Onların Kullandıkları Sembol ve Örneklerin Yorumu Hakkında Risale”, *Risaleler* içinde, çev. Alparslan Açıkgenç, M. Hayri Kırbasoğlu, Ankara: Kitabiyat, 2004.
- İbn Sînâ. “Ruh Kasidesi”, *Felsefe ve Ölüm Ötesi* içinde, haz. Mahmut Kaya, 2. Baskı, İstanbul: Klasik Yayınları, 2013.
- Karaman, Hüseyin. “İslam Ahlakının Kaynakları”, *İslam Ahlak Esasları ve Felsefesi*, 3. Baskı, ed. Müfit Selim Saruhan, Ankara: Grafiker Yayınları, 2016, s.43-58.
- Kaya, Mahmut. “İşrâkiyye”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, Cilt 23, İstanbul, 2001.
- Kazanç, Fethi Kerim. “Maturîdî’nin Ahlak Kuramı Üzerine Teolojik ve Felsefi Bir Çözümleme”, *Uluğ Bir Çınar İmam Maturîdî Uluslararası Sempozyum Tebliğler Kitabı*, İstanbul: Doğu Araştırmaları Merkezi, 2014, s. 483-521.
- Kılıç, Mahmud Erol, *Hermesler Hermes İslam Kaynakları Işığında Hermes ve Hermetik Düşünce*, İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2010.
- Kılıç, Recep. *Ahlakın Dini Temeli*, 8. Baskı, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2016.
- Kindî. “Beş Terim Üzerine”, *Felsefi Risaleler* içinde, çev. Mahmut Kaya, 3. Baskı, İstanbul, Klasik Yayınları, 2014.
- Kindî. “Göklerin ve Yerin Allah’a Secde ve İtaat Edışı Üzerine”, *Felsefi Risaleler* içinde, çev. Mahmut Kaya, 3. Baskı, İstanbul, Klasik Yayınları, 2014.
- Kindî. “İlk Felsefe Üzerine”, *Felsefi Risaleler* içinde, çev. Mahmut Kaya, 3. Baskı, İstanbul, Klasik Yayınları, 2014.

- Kindî. “Uyku ve Rüyanın Mahiyeti Üzerine”, *Felsefî Risaleler* içinde, çev. Mahmut Kaya, 3. Baskı, İstanbul, Klasik Yayınları, 2014.
- Küçük, Abdurrahman-Tümer, Günay. *Dinler Tarihi*, 3. Baskı, Ankara: Ocak Yayınları, 1997.
- Küçük, Nuri Osman. “Nefsin Mertebeleri”, *Tasavvuf El Kitabı*, ed. Kadir Özköse, Ankara: Grafiker Yayınları, 2012.
- Küyel, Mübahat Türker. “İbn Sinâ ve Mistik Denen Görüşler”, *İbn Sinâ Doğumunun Bininci Yılı Armağanı*, der. Aydın Sayılı, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1984, s.749-792.
- Maraş, İbrahim. *Klasik İslam Felsefesinde Nur Metafiziği*, Ankara: Araştırma Yayınları, 2009.
- Olguner, Fahrettin. “Eflatun”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, Cilt 10, 1994.
- Özkan, Fatih. “Sokrates’in Entelektüalist Ahlakı”, *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2013, Sayı 4. s. 35-53.
- Platon, *Devlet*, çev. Sabahattin Eyüboğlu, M. Ali Cimcoz, 37. Baskı, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2018.
- Platon, *Menon*, çev. Furkan Akderin, 3. Baskı, İstanbul: Say Yayınları, 2018.
- Platon, *Phaidon*, çev. Furkan Akderin, 3. Baskı, İstanbul: Say Yayınları, 2017.
- Ross, W. David, *Aristoteles*, çev. Ahmet Arslan ve dğr., İstanbul: Kabcacı Yayınları, 2002.
- Nasr, Seyyid Hüseyin. *Three Muslim Sages*, 3. Baskı, New York: Caravan Books, 1997.
- Skirbekk, Gunnar- Gilje, Nils. *Antik Yunan’dan Modern Döneme Felsefe Tarihi*, çev. Emrah Akbaş, Şule Mutlu, 3. Baskı, İstanbul: Kesit Yayınları, 2006.
- Sühreverdî, Şehabeddin. “Anka Kuşunun Sesi”, *Cebrailin Kanat Sesi* içinde, çev. Sedat Baran, 4. Baskı, İstanbul: Sufi Kitap, 2016.
- Sühreverdî, Şehabeddin. “Aşkın Hakikati”, *Cebrailin Kanat Sesi* içinde, çev. Sedat Baran, 4. Baskı, İstanbul: Sufi Kitap, 2016.
- Sühreverdî, Şehabeddin. “Batıya Yolculuk”, *Cebrailin Kanat Sesi* içinde, çev. Sedat Baran, 4. Baskı, İstanbul: Sufi Kitap, 2016.
- Sühreverdî, Şehabeddin. “Cebrail’in Kanat Sesi”, *Cebrailin Kanat Sesi* içinde, çev. Sedat Baran, 4. Baskı, İstanbul: Sufi Kitap, 2016.

- Sühreverdî, Şehabeddin. “Çocukluk Halleri”, *Cebrailin Kanat Sesi* içinde, çev. Sedat Baran, 4. Baskı, İstanbul: Sufi Kitap, 2016.
- Sühreverdî, Şehabeddin. *el-Elvâhu'l-İmâdiyye*, çev. Ahmet Kamil Cihan, Salih Yalın, Arsan Taher, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2017.
- Sühreverdî, Şehabeddin. “Filozofların İnançları (İ'tikadu'l-Hukemâ)”, çev. İsmail Yakıt, *Felsefe Arkivi*, Sayı: 26, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1987, s. 203-212.
- Sühreverdî, Şehabeddin. *Heyâkili'n-Nûr*, Kahire: Mektebetü's-Sekafeti'd-Diniyye, 2009.
- Sühreverdî, Şehabeddin. *İşrâk Felsefesi*, çev. Tahir Uluç, 2. Baskı, İstanbul: İz Yayıncılık, 2012.
- Sühreverdî, Şehabeddin. “Karıncaların Dili”, *Cebrailin Kanat Sesi* içinde, çev. Sedat Baran, 4. Baskı, İstanbul: Sufi Kitap, 2016.
- Sühreverdî, Şehabeddin. “Kırmızı Akıl”, *Cebrailin Kanat Sesi* içinde, çev. Sedat Baran, 4. Baskı, İstanbul: Sufi Kitap, 2016.
- Sühreverdî, Şehabeddin. *Kitâbu't-Telwihât*, çev. Ahmet Kamil Cihan, Salih Yalın, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2019.
- Sühreverdî, Şehabeddin. “Kitabu't-Telvihati'l-Levhiyye ve'l-Arşıyye”, *Mecmuma-i Musannefât-i Şeyh-i İşrâk*, tsh. ve tkd. Henry Corbin, Seyyid Hüseyin Nasr, Necefkuli Habibi, Tahran: Pejûheşgâh-i Ulum-i İnsani ve Motaelat-i Fehrengi, 1380.
- Sühreverdî, Şehabeddin. *Nur Heykelleri, Tasavvufun Kelimesi, Burçlar Risalesi*, ed. Ahmet Kamil Cihan, İstanbul: Litera Yayıncılık, 2017.
- Şekeroğlu, Sami. *Maturidi'de Ahlak*, 2. Baskı, Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2014.
- Şerif, Mian M., *İslam Düşüncesi Tarihi*, Cilt 1, çev. Mustafa Armağan ve dğr., 2. Baskı, İstanbul: İnsan Yayınları, 2014.
- Tatar, Burhanettin, “Din ve Ahlak İlişkisi”, *İslam Ahlak Esasları ve Felsefesi*, 3. Baskı ed. Müfit Selim Saruhan, Ankara: Grafiker Yayınları, 2016, s.21-40.
- Trismegistus, Hermes. *Corpus Hermeticum*, çev. Hürrem Gür Türer, İstanbul: Mavi Kâlem Yayınevi, 2018.
- Turgut, Ali Kürşat. “İşrâkî Felsefede Nefs (Ruh) Meselesi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2013, Cilt. 6, Sayı 26, s. 568-579.

- Uluç, Tahir. *Sühreverdî'nin İbn Sînâ Eleştirisi*, İstanbul: İnsan Yayınları, 2012.
- Uludağ, Süleyman. "Nefis", *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, Cilt 32, 2006.
- Uludağ, Süleyman. *İslâm Düşüncesinin Yapısı*, 7. Baskı, İstanbul: Der-gâh Yayınları, 2012.
- Uludağ, Süleyman. "Sülûk", *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, Cilt 38, 2010.
- Uysal, Enver. "Dindarlığın Ahlaki Temeli Üzerine Bazı Düşünceler", *İslam Ahlak Esasları ve Felsefesi*, 3. Baskı, ed. Müfit Selim Saruhan, Ankara: Grafiker Yayınları, 2016, s.107-122.
- Ülken, Hilmi Ziya. *İslam Felsefesi*, 6. Baskı, İstanbul: Doğu Batı Yayın-ları, 2015.
- Walbridge, John. "Sühreverdî ve İsrâkîlik", *İslam Felsefesine Giriş*, ed. Peter Adamson, Richard C. Taylor, çev. M. Cüneyt Kaya, 3. Baskı, İstanbul: Küre Yayınları, 2008.
- Weber, Alfred, *Felsefe Tarihi*, çev. H. Vehbi Eralp, 4. Basım, İstanbul: Sosyal Yayınları, 1991.
- Yaran, Cafer Sadık. *İslam Ahlak Felsefesine Giriş*, 2. Baskı İstanbul: Dem Yayınları, 2012.
- Yitik, Ali İhsan. "Budizm", *Yaşayan Dünya Dinleri*, ed. Şinasi Gündüz, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2007.
- Yörükân, Yusuf Ziya. *Şihabeddin Sühreverdî ve Nur Heykelleri*, çev. A.Kamil Cihan, İstanbul: İnsan Yayınları, 1998.
- Zeller Eduard. *Greک Felsefesi Tarihi*, çev. Ahmet Aydoğan, İstanbul: İz Yayıncılık, 2001.

EskiYeni Yayınları: 177

NETFLİX SİNEMASINDA HİRİSTİYAN SEMBOLİZMİ

Dr. Yasin ÖNER

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Temmuz 2023

ISBN: 978-625-7673-89-1

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

1. Görsel Kaynaklar

- Amerika'nın En Çok Nefret Edilen Kadını*. haz. Tommy O'Haver (Dram, 2017). *Netflix*.
- Beasts of No Nation*. haz. Cary Joji Fukunaga (Dram, 2015). *Netflix*.
- Bebek Bakıcısı*. haz. Joseph McGinty Nichol (Komedi/Korku, 2017). *Netflix*.
- Bir Neslin Hikayeleri-Papa Francis İle*. haz. Fernando Meirelles (Belgesel, 2021). *Netflix*.
- Birlikte Yürümek: Bir Şifa Yolculuğu*. haz. Robert Greene (Belgesel, 2021). *Netflix*.
- Come Sunday*. haz. Joshua Marston (Dram, 2018). *Netflix*.
- Damnation*. haz. Tony Tost (Suç, Tarihi Drama, 2017). *Netflix*.
- Dark Desire*. haz. Leticia Lopez Margalli (Dram, 2020-2022). *Netflix*.
- Deniz Katedrali*. haz. Jordi Frades (Drama, 2017). *Netflix*.
- Errementari: The Blacksmith and The Devil*. haz. Paul Urkijo Alijo (Korku, 2018). *Netflix*.
- Gece Yarısı Ayini*. haz. Mike Flanagan (Korku, 2021). *Netflix*.
- Greenleaf*. haz. Craig Wright (Drama, 2016-2020). *Netflix*.
- Havari*. haz. Gareth Evans (Korku, 2018). *Netflix*.
- How to Sell Drugs Online (Fast)*. haz. Philipp Käßbohrer - Matthias Murmann (Komedi, 2019). *Netflix*.
- Kurtuluş Ayini*. haz. Pablo Agüero (Dram, 2021). *Netflix*.
- Lucifer*. haz. Tom Kapinos (Fantastik Bilim Kurgu, 2016-2021). *Fox & Netflix*.
- Luna Nera*. haz. Francesca Manieri vd. (Fantastik Bilim Kurgu, 2020). *Netflix*.
- Menendez: Kutsal Gün*. haz. Santiago Alvarado Ilardi (Korku, 2020). *Netflix*.
- Rise of Empires: Ottoman*. haz. Emre Şahin (Tarihi Belgesel, 2020). *Netflix*.
- Suburra*. haz. Barbara Petronio vd. (Polisiye/Gerilim, 2017). *Netflix*.
- Şeytanın İşareti*. haz. Diego Cohen (Korku, 2020). *Netflix*.
- Tanrı Aşkına*. haz. Bolanle Austen-Peters (Dram, 2022). *Netflix*.
- The First Temptation of Christ*. haz. Rodrigo Van Der Put (Kara Komedi, 2019). *Netflix*.
- The Last Hangover*. haz. Rodrigo Van Der Put (Kara Komedi, 2019). *Netflix*.
- The Messiah*. haz. Michael Petroni (Politik Drama, 2020). *Netflix*.
- The Platform*. haz. Galder Gaztelu-Urrutia (Gerilim/Bilim Kurgu, 2019). *Netflix*.
- The Society*. haz. Christopher Keyser (Bilim-Kurgu/Drama, 2019). *Netflix*.
- The Two Popes*. haz. Fernando Meirelles (Dram, 2019). *Netflix*.
- Toprağın Varisleri*. haz. Jordi Frades (Drama, 2022). *Netflix*.
- Vicdan Muhasebesi*. haz. Enric Hernandez vd. (Belgesel, 2019). *Netflix*.
- Voices of Fire*. haz. Mimi Valdés - Arthur Smith (Müzikal belgesel, 2020). *Netflix*.

2. Basılı Kaynaklar

- Abisel, Nilgün. *Popüler Sinema ve Film Türleri*. Ankara: De Ki Basım Yayım, 2016.
- Adanır, Oğuz. "Öykülü Film ve Toplumsal Zihniyet". *Sinema Neyi Anlatır*. 57-79. İstanbul: Hayalperest Yayınları, 2015.

- Adeney, Walter F. "Church". *A Dictionary of Religion and Ethics*. ed. Shailer Methews - Gerald Birney Smith. 99-100. New York: The Macmillan Company, 1923.
- Adıbelli, Ramazan. *Mircea Eliade ve Din: Mircea Eliade'nin Din Bilimi Çalışmalarının Metodolojik Açından Değerlendirilmesi*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2011.
- Akala, Adesola J. *The Son-Father Relationship and Christological Symbolism in The Gospel of John*. New York: Bloombury T&T Clark, 2014.
- Akın, Haydar. *Ortaçağ Avrupası'nda Cadılar ve Cadı Avı*. İstanbul: Alfa Yayınevi, 2021.
- Albayrak, Kadir. "Dinsel Bir Sembol Olarak Haçın Tarihi". *Dinî Araştırmalar* 7/19 (2004), 105-129.
- Alcorta, Candace S. "Rituel, Emotion and Sacred Symbols: The Evolution of Religion as an Adaptive Complex". *Human Nature* 16 (2005), 323-359.
- Alexander, Margaret A. "The Symbolism of Christianity". *Archaeology* 3/4 (1950), 242-247.
- Alm, Antonie. "Piloting Netflix for Intra-Formal Language Learning". ed. F. Meunier vd. 13-18, 2019.
- Altan, Ebru. "İstanbul'un Fethi Sırasında Şehirde Yaşananlar ve Psikolojik Durum". *Tarih Dergisi* 66/2 (2017), 63-76.
- Armes, Roy. *Sinema ve Gerçeklik: Tarihsel Bir İnceleme*. çev. Zeynep Özen Barkot. İstanbul: Doruk Yayınları, 2019.
- Arslan, Abdurrahman. *Din Sosyolojisi*. İstanbul: Sentez Yayıncılık, 2012.
- Arslan, Seher. "Türklerde Ağaç Kültü ve Hayat Ağacı". *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi* 1/1 (2014), 58-70.
- Atam, Zahit. "Türkiye'de Sansür Yeni Bir Şey Midir?" *Sinema Neyi Anlatır*. 111-134. İstanbul: Hayalperest Yayınları, 2015.
- Atasağun, Galip. *İlahi Dinlerde (Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam'da) Dini Semboller*. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları, 2002.
- Atasağun, Galip. "Sembol ve Sembolizm". *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7 (1997), 369-387.
- Atasağun, Galip. "Yahudilik'te Dini Sembol ve Kavramlar". *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 11/11 (2001), 125-156.
- Atıya, Aziz S. *Doğu Hıristiyanlığı Tarihi*. çev. Nurettin Hiçyılmaz. İstanbul: Doz Yayınları, 2005.
- Audsley, William James - Audsley, George Ashdown. *Handbook of Christian Symbolism*. London: Day & Son Limited, ts.
- Aydın, Mahmut. *Dinler Tarihi: Tarih, İnanç ve İbadet*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2018.
- Aydın, Mahmut. "Hıristiyanlık". *Yaşayan Dünya Dinleri*. ed. Şinasi Gündüz. 77-203. Ankara: DİB Yayınları, 2010.
- Aydın, Mahmut. *Hıristiyanlık: Tarih, İnanç ve Uygulama*. İstanbul: Ketebe Yayınları, 2021.
- Aydın, Mahmut. "Yahudi Bir Peygamberden Gentile Tanrıya: İsa'nın Tanrısallaştırılma Süreci". *İslamiyat Dergisi* 4 (2000), 47-74.

- Aydın, Mehmet. “Hıristiyanlık: Mabed ve İbadet”. *DİA*. 17/348-353. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1998.
- Bahar, Atalay. “Bilişim Suçları, İletişim ve Sosyal Medya”. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi* 10/3 (2018), 1-36.
- Bandura, Albert vd. “Transmission of Agression Through Imitation of Aggressive Models”. *Journal of Abnormal and Social Psychology* 63/3 (1961), 575-582.
- Bastide, Roger. “Color, Racism and Christianity”. *Daedalus* 96/2 (1967), 312-327.
- Baş, Mustafa. “Toplumsal Olgu Olarak İslam, Yahudilik ve Hıristiyanlıkta Mabed”. thk. Fikret Karaman. 1/539-560. Ankara: İnönü Üniversitesi Yayınevi, 2018.
- Başegmez, Şinasi. *İkonalar*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1989.
- Batuk, Cengiz. *Mitoloji ve Tarihsellik: Hristiyanlığın Aslı Günah Mitinin Tarihsel Dönüşümü*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2006.
- Bauer, Nicole Maria. “The Devil and the Doctor: The (De)Medicalization of Exorcism in the Roman Catholic Church”. *Religions* 13/2 (2022), 87-100.
- Bazin, André. *Sinema Nedir?* çev. İbrahim Şener. İstanbul: Doruk Yayınları, 2011.
- Beal, Jane. “The Unicorn as a Symbol for Christ in the Middle Ages”. *Illuminating Jesus in the Middle Ages*. ed. Jean Beal. 154-188. Boston: Brill Publications, 2019.
- Bedaux, Jan Baptist. “Fruit and Fertility: Fruit Symbolism in Netherlandish Portraiture of the Sixteenth and Seventeenth Centuries”. *Simiolus Netherlands Quarterly for the History of Art* 17/2-3 (1987), 150-168.
- Benson, Bruce Ellis. “The Primacy of Liturgy in Christianity”. *Religious Studies*, 1-18.
- Betton, Gerard. *Sinema Tarihi: Başlangıcından 1986'ya Kadar*. çev. Şirin Tekeli. İstanbul: İletişim Yayınları, ts.
- Bilgin, Vejdi. *İbadet: Şekilsel, Sembolik ve Toplumsal*. Bursa: Emin Yayınları, 2011.
- Birtek, Güney. “Avrupa Sineması Tarihi”. *Doğu Batı Dergisi* 72 (2015), 129-152.
- Blizek, William L. “Sinema Filmleri ve Din”. çev. Bilal Yorulmaz. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 40 (2014), 193-202.
- Bocock, Robert J. “The Symbolism of the Father: A Freudian Sociological Analysis”. *The British Journal of Sociology* 30/2 (1979), 206-217.
- Borden, Daniel vd. *Film*. çev. Yasin Kara. İstanbul: NTV Yayınları, 2013.
- Bowman, Glenn Walker. “Contemporary Christian Pilgrimage to the Holy Land”. *The Christian Heritage in the Holy Land*. ed. Anthony O'Mahoney. 288-310. London: Scorpion Cavendish Press, 1995.
- Braaten, Carl E. “The Christian Doctrine of Salvation”. *Interpretation* 35/2 (1981), 117-131.
- Bugiulescu, Marin. “Holy Icon: The Reality of Knowledge and Vision of God”. *Icoana Credintei* 4/7 (2018), 13-22.
- Burckhardt, Titus. *Doğu'da ve Batı'da Kutsal Sanat: Sanatın İlkeleri ve Yöntemi*. çev. Taha Uluç. İstanbul: İnsansanat Yayınları, 2019.
- Can, Şefik. *Klasik Yunan Mitolojisi*. İstanbul: Ötüken Yayınları, 2019.
- Castells, Manuel. “Globalization and Identity in the Network Society”. *Prometheus* 4 (2000), 109-123.

- Cebeci, Ufuk vd. "Understanding the Intention to Use Netflix: An Extended Technology Acceptance Model Approach". *International Review of Management and Marketing* 9/6 (2019), 152-157.
- Clark, David R. *The Cross and Its Symbolism*. New York: Societas Rosicruciana in America, 1894.
- Condon, Kevin. "The Biblical Doctrine of Original Sin". *Irish Theological Quarterly* 34/1 (1967), 20-36.
- Coşkun, Mehmet Kamil. "Değerler Eğitiminde Sinema Terapinin İmkânı ve Gücü". *Sinema ve Din*. ed. Bilal Yorulmaz vd. 175-192. İstanbul: Dem Yayınları, 2015.
- Cousineau, Jacques. *Eglise et Mass Media, Les Cahiers d'Etudes et de Recherches*. Paris, 1973.
- Çağıl, Ferit - Kara, Funda M. "Dijital Dönüşüm Bağlamında Türkiye'de Dizi Sektörü ve Geleceği". *Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi* 1 (2019), 8-18.
- Çınar, Aliye. *Varoluşçu Teoloji: Paul Tillich'te Din ve Sembol*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2007.
- Daniel, Bishop. "The Spirituality of Icons". 1-19. Sydney: Macquarie University, 2003.
- Davison, Andrew. *Why Sacraments*. London: SPCK Publishing, 2013.
- Dibbets, Karel. "Sese Geçiş". çev. Ahmet Fethi. *Dünya Sinema Tarihi*. ed. Geoffrey Nowell-Smith. 249-258. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2008.
- Didron, Adolphe Napoléon. *Christian Iconography*. London: George Bell & Sons Press, 1891.
- Diker, Can. "Az Daha Fazladır: Dijital Seyir Platformlarının Tüketim Kültürü Açısından İzleyicilerin Seyir Alışkanlıklarına Olan Etkisi". *Erciyes İletişim Dergisi* Özel Sayı: 1 (2019), 1-20.
- Dilek, S. Emre vd. "Otel İşletmelerinde Küyerelleşme Yaklaşımı: İzmir İli Örneği". *İşletme Fakültesi Dergisi* 16/1 (2015), 1-22.
- Dizon, Gilbert. "Netflix and L2 Learning: A Case Study". *EUROCALL Review* 26/2 (2018), 30-41.
- Doyle, Thomas P. "Roman Catholic Clericalism, Religious Duress, and Clergy Sexual Abuse". *Pastoral Psychology* 51/3 (2003), 189-231.
- Dulles, Avery. "Symbol, Myth and the Biblical Revelation". *Theological Studies* 27/1 (1966), 1-26.
- Dundua, Tedo - Silagadze, Nino. "The Three-Church Basilica Type in Georgia". *Fidelio* 10/1 (2001), 79-80.
- Durand, Gilbert. *Sembolik İmgelem*. çev. Ayşe Meral. İstanbul: İnsan Yayınları, 1998.
- Easmin, Sabina. *Film and Postmodern Culture*. Dhaka: BRAC University, Master, 2014.
- Ebersole, Amy. "From Netflix to Netflixed: Digital Television Production in the Post-TV Platinum Age of the Audience". *University of Southern California Critical Studies* 587 (2013), 1-36.
- Eisenstein, Sergei. *Sinema Dersleri*. çev. Engin Ayça. Ankara: Öteki Sinema Yayınları, 1999.
- Eliade, Mircea. *Dinler Tarihine Giriş*. çev. Lale Arslan Özcan. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2014.

- Eliade, Mircea. “Dinlerdeki Sembollerin Araştırılması Konusunda Metodolojik Düşünceler”. çev. Mehmet Soyhun. *Dinler Tarihinde Metodoloji Denemeleri*. ed. Mircea Eliade - Joseph M. Kitagawa. Konya: Türkiye Diyanet Vakfı, 2003.
- Eliade, Mircea. *Ebedi Dönüş Miti*. çev. Ayşe Meral. İstanbul: Dergâh Yayınları, 2017.
- Eliade, Mircea. *İmgeler ve Simgeler*. çev. Mehmet Ali Kılıçbay. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2017.
- Enderun, Mehmet A. *Beyaz Perdenin Din Algısı*. İzmir: Işık Yayınları, 2011.
- Eniolawun, Olusola I. “Church Music and Ministry: A Biblical Perspective”. *Journal of Christian Musicology* 1/1 (2020), 75-87.
- Enns, Paul. *The Moody Handbook of Theology*. Chicago: Moody Press, 1989.
- Erbaş, Ali. “Hıristiyanlık II”. *Yaşayan Dünya Dinleri*. ed. Ali Erbaş. 208-234. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2015.
- Erbaş, Ali. *Hıristiyanlıkta İbadet*. İstanbul: Ayışığı Kitapları, 2003.
- Erkek, Rıfat. *Yeni Medya Teknolojilerinin Film Endüstrisine Etkileri: Netflix Örneği*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2019.
- Eroğlu, Ahmet Hikmet. “Hıristiyanlık”. *Dinler Tarihi*. ed. Baki Adam. 133-194. Ankara: Grafiker Yayınları, 2015.
- Esgin, Mehmet. “Engizisyonun Günümüze Hatırlattıkları”. *Journal of Faculty of Theology of Bozok University* 1/1 (2021), 91-99.
- Eşmeli, İsmet. “Hıristiyanlık Tarihinde Kilise ve Kilise İçin Kullanılan Metaforlar”. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 9/5 (2014), 953-966.
- Evans, Tony. *The Importance of Fasting*. Dallas: The Urban Alternative Press, ts.
- Eyice, Semavi. “Ayazma”. *DİA*. 4/229-230. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1991.
- Fanon, Frantz. *Yeryüzünün Lanetlileri*. İstanbul: Avesta Yayınları, 2007.
- Ferguson, George. *Signs & Symbols in Christian Art*. London: Oxford University Press, 1961.
- Feuerverger, Andrey vd. “Statistical Significance of the Netflix Challenge”. *Statistical Science* 27/2 (2012), 202-231.
- Fischer, Rachel. “Postmodernism”. *Reference and User Services Quarterly* 54/1 (2014), 29-33.
- Florenski, Pavel. *Tersten Perspektif*. çev. Yeşim Tükel. İstanbul: Metis Yayınları, 2021.
- Forsyth, Peter Taylor. *God The Holy Father*. Blackwood: New Creation Publications Inc., 1987.
- Fouladirad, Maryam vd. “Entertaining Data: Business Analytics and Netflix, International Journal of Data Analysis and Information Systems” 10/1 (2018), 13-22.
- Fromm, Erich. *Rüyalar, Masallar, Mitler: Sembol Dilinin Çözülmesi*. çev. Aydın Arıtan - Kaan H. Ökten. İstanbul: Say Yayınları, 2017.
- Gençöz, Faruk. “Sinemada Psikolojik Bozukluklar: Psinema”. *Tübitak Bilim ve Teknik Dergisi* 458 (2007), 82-86.

- Gençöz, Faruk - Aka, Başak T. "Sinema Tadında Psikoterapi: Sinematerapi". *Tübitak Bilim ve Teknik Dergisi* 473 (2007), 58-61.
- Gilkey, Langdon. "Symbols, Meaning and the Divine Presence". *Theological Studies* 35/2 (1974), 249-267.
- Gomery, Douglas. "Hollywood Sisteminin Dönüşümü". çev. Ahmet Fethi. *Dünya Sinema Tarihi*. ed. Geoffrey Nowell-Smith. 504-512. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2008.
- Gomery, Douglas. "Hollywood Stüdyo Sistemi". çev. Ahmet Fethi. *Dünya Sinema Tarihi*. ed. Geoffrey Nowell-Smith. 64-75. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2008.
- Gomery, Douglas. "Yeni Hollywood". çev. Ahmet Fethi. *Dünya Sinema Tarihi*. ed. Geoffrey Nowell-Smith. 538-547. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2008.
- Goodwin, Jean. "Historical and Folk Techniques of Exorcism: Applications to the Treatment of Dissociative Disorders". *Dissociations* 3/2 (1990), 94-101.
- Gordon, Keith. "The End of (the Other Side of) the World: Apocalyptic Belief in the Australian Political Structure". *Intersections* 10/1 (2009), 609-645.
- Grudem, Wayne. *Christian Beliefs*. USA: IVP England, 2005.
- Guénon, René. *The Symbolism of the Cross*. New York: Sophia Perennis et Universalis, 1996.
- Güç, Ahmet. "Mabed". *DİA*. 27/276-280. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2003.
- Günay, Ünver - Güngör, Harun. *Başlangıçtan Günümüze Türklerin Dini Tarihi*. Kayseri: Berkan Yayınevi, 2015.
- Gündüz, Şinasi. *Din ve İnanç Sözlüğü*. İstanbul: Vadi Yayınları, 2017.
- Gündüz, Şinasi. *Hıristiyanlık*. İstanbul: İSAM Yayınları, 2013.
- Gündüz, Şinasi. "Hıristiyanlık". *Dünya Dinleri*. ed. Şinasi Gündüz. 115-168. İstanbul: Milet Nihal Yayınları, 2020.
- Gündüz, Şinasi. *Pavlus: Hıristiyanlığın Mimarı*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2014.
- Güngör, Muhammed. "Hıristiyanlıkta Yedi Ölümcül Günah". *Dini Araştırmalar Dergisi* 17/45 (2014), 36-59.
- Gürkan, Salime Leyla. "Manastır". *DİA*. 27/560-561. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2003.
- Haig, Elizabeth. *The Floral Symbolism of The Great Masters*. London: Kegan Paul, Trench, Trübner & Co., 1913.
- Haland, Evy Johanne. "Water Sources and Sacred in Modern and Ancient Greece and Beyond". *International Water History Association* 1/2 (2009), 83-108.
- Haleva, Yitshak vd. (ed.). *Türkçe Çeviri ve Açıklamalarıyla Tora ve Aftara*. çev. Moşe Farsi. İstanbul: Gözlem Basım ve Yayın, 2010.
- Hammond, Thomas Chatterton. *In Understanding be Men: A Handbook of Christian Doctrine*. Leicester: Inter-Varsity Press, 1968.
- Hardon, John A. *The Doctrine of Purgatory*. San Francisco: Ignatius Press, 2001.
- Harman, Ömer Faruk. "Meryem". *DİA*. 29/236-242. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2004.

- Harrington, Patricia A. "Mary and Femininity: A Psychological Critique". *Journal of Religion and Health* 23/3 (1984), 204-217.
- Herriman, Nicholas. "A Din of Whispers: The In-Group Manifestation of Sorcery in Rural Banyuwangi". *Anthropological Forum* 19/2 (2009), 119-141.
- Hilmes, Michéle. "Televizyon ve Film Endüstrisi". çev. Ahmet Fethi. *Dünya Sinema Tarihi*. ed. Geoffrey Nowell-Smith. 528-538. İstanbul: Kabcacı Yayıncılık, 2008.
- Hoi-Yan, Gabriel Chow. *Basilicas: Historical and Canonical Development*. Toronto, 2003.
- Hultgren, Arland J. "The Church as the Body of Christ: Engaging an Image in the New Testament". *Word & World* 22/2 (2002), 124-132.
- Inman, Thomas. *Ancient Pagan and Modern Christian Symbolism*. New York: J. W. Bouton Press, 1884.
- Irons, Charles Lee. "Three Views of the Identity of Jesus: A Trinitarian View". *The Son of God*. ed. James F. McGrath. 3-64. Oregon: WIPF & STOCK, 2015.
- Irvine, Alexander C. "Lucifer". *The Vertigo Encyclopedia*. ed. Alastair Dougall. 118-124. New York: Dorling Kindersley Press, 2008.
- İnanlar, Mehmet Zafer. "Hristiyan Teslisinin Pagan Kökleri". *İlahiyat Araştırmaları Dergisi* 13 (2020), 131-152.
- İspir, Naci - Kaya, Zekeriya. "Sinemada Postmodern Arayışlar". *Atatürk İletişim Dergisi* 2 (2011), 81-99.
- Jackson, France vd. "A User Study of Netflix Streaming". *Springer International Publishing Switzerland* 1 (2015), 481-489.
- Jaffe, Aniela. "Görsel Sanatlarda Sembolizm". çev. Hatice Mukaddes İlgün. *İnsan ve Semboller*. ed. Carl G. Jung. 227-267. İstanbul: Kabcacı Yayıncılık, 2015.
- Jenner, Henry. *Christian Symbolism*. Chicago: Kessinger Publishing, 1910.
- Joe Weinman. *Dijital Disciplines: Attaining Market Leadership via the Cloud, Big Data, Social, Mobile and the Internet of Things*. New Jersey: Wiley Publishers, 2015.
- Jon, Rainey. "The Cinematic Savior: Jesus Films and Related Literature". *Theological Librarianship* 3/2 (2010), 27-33.
- Joslin, Titus. *The Life of the Blessed Virgin Mary: Mother of God*. New York: Brigham Young University, 1860.
- Jung, Carl G. (ed.). *İnsan ve Semboller*. çev. Hatice Mukaddes İlgün. İstanbul: Kabcacı Yayıncılık, 2020.
- Jung, Carl Gustav. *Dört Arketip*. çev. Zehra Aksu Yılmaz. İstanbul: Metis Yayınları, 2020.
- Jurkewicz, Regina S. "Homosexuality and Christianity". *Sexuality, Culture and Politics*, 593-599.
- Kalkan, Mehmet. "Hollywood'da Yahudilik, Soykırım ve Sinema'nın DNA'sındaki Yahudiler". *Sinema ve Din*. ed. Bilal Yorulmaz vd. 249-264. İstanbul: Dem Yayınları, 2015.
- Kazancakis, Nikos. *Günaha Son Çağrı*. çev. Ender Gürol. İstanbul: Can Yayınları, 2002.

- Keating, Gina. *Netflixed: The Epic Battle for America's Eyeballs*. New York: The Penguin Group Print., 2012.
- Kenna, Margaret E. "Icons in Theory and Practice: An Orthodox Christian Example". *Chicago Journals* 24/4 (1985), 345-368.
- Kirel, Serpil. *Kültürel Çalışmalar ve Sinema*. İstanbul: İthaki Yayınları, 2018.
- Kızıl, Hayreddin. "Hıristiyan Monastisizminin Kuruluşu (İlk Altı Asır)". *Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 12/2 (2010), 33-67.
- Kızıl, Hayreddin. *Mecusilik'te Ateş Sembolü*. Diyarbakır: A Grafik Yayınları, 2014.
- Kızıl, Hayreddin. "Özellikleri Açısından Semboller". *e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi* 10/4 (2018), 1306-1327.
- Klingender, Francis D. *Animals in Art and Thought to the End of the Middle Ages*. Cambridge: MIT Press, 1971.
- Kluz, Marek. "Mary is a Model of Faith and Moral Life for the Contemporary Disciples of Christ". *The Person and the Challenges* 8/1 (2018), 155-170.
- Kmieciak, Błażej. "The Problem of Pedophilia in the Catholic Church from the Perspective of Selected Social and Legal Context". *Journal of Research in Humanities and Social Science* 9/9 (2021), 49-55.
- Koç, Turan. *Din Dili*. İstanbul: İz Yayıncılık, 1997.
- Koçak, Dilek Özhan. "Sinemada Postmodernizm". *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 5/2 (2012), 65-87.
- Koh, Tat Koon - Fichman, Mark. "Multi-Homing Users' Preferences For Two-Sided Exchange Networks". *MIS Quarterly* 38/4 (2014), 977-996.
- Koloski, Philip. "5 Ancient Symbols of the Trinity" (2017).
<https://aleteia.org/2017/06/11/5-ancient-symbols-of-the-trinity/>
- Kooy, Vernon H. "Symbol, Symbolism". *The Interpreter's Dictionary of the Bible*. 4/472-476. New York: Abingdon Press, 1962.
- Köktürk, Milay. *Kültür ve Sembol: Bir Cassirer İncelemesi*. Ankara: Aktif Düşünce Yayıncılık, 2014.
- Kreeft, Peter. *Introduction To The Sacraments*. ed. John A. Farren. New York: Alba House, 1992.
- Kur'an-ı Kerim Meâli*. çev. Halil Altıntaş - Muzaffer Şahin. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2009.
- Kuşçu, Emir. *Din Fenomenolojisi: Wilfred Cantwell Smith Örneği*. Ankara: Sarkaç Yayınları, 2011.
- Kutsal Kitap: Tevrat, Zebur, İncil*. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi - Yeni Yaşam Yayınları, 2013.
- Küçük, Abdurrahman vd. *Dinler Tarihi*. Ankara: Berikan Yayınevi, 2014.
- Lehner, Ulrich L. *Monastic Prisons and Torture Chambers: Crime and Punishment in Central European Monasteries, 1600-1800*. Oregon: Cascade Books, 2013.
- Lisboa, Maria Manuel. *The End of the World: Apocalypse and its Aftermath in Western Culture*. Cambridge: OpenBook Publishers, 2011.

- Loughlin, James. "Pope St. Celestine V." *The Catholic Encyclopedia*. C. 3. New York: Robert Appletion Company, 1908.
- Lyon, Alynna vd. (ed.). "Eluding Established Categories: Toward an Understanding of Pope Francis". *Pope Francis as a Global Actor: Where Politics and Theology Meet*. Cham: Palgrave Macmillan Press, 2018.
- Liotard, Jean-François. *Postmodern Durum*. çev. Ahmet Çiğdem. Konya: Vadi Yayınları, 1997.
- Malaty, Tadros Yacoub. *Dictionary of Church Terms*. Sporting: St. George's Coptic Othodox Church, 1992.
- Martin, Lois. *Cadılığın Tarihi: Ortaçağ'da Bilge Kadının Katli*. çev. Barış Aysal. İstanbul: Kalkedon Yayınları, 2009.
- Marusic, Matko Matija. "Verses of Faith and Devotin: Seeing, Reading and Touching Monumental Crucifixies With Incriptions (12-13. Century)". *Studia Ceranea* 6 (2016), 397-421.
- McClea, Ernest V. "The Fall of Man and Original Sin in the Theology of Gregory of Nyssa". *Theological Studies* 9/2 (1948), 175-212.
- McCurry, Jeffrey. "Why the Devil Fell: A Lesson in Spiritual Theology From Aquinas's Summa Theologiae". *New Blackfriars* 1010/87 (2006), 380-395.
- Meçin, Mehmet Mekin. "Dini Metinlerin Anlaşılmasında Din Dili ve Sembolizm". *Batı İslam Araştırmaları I*. ed. Fuat İstemi. 92-131. Ankara: İKSAD Publishing House, 2022.
- Mencütekin, Mustafa. "Sinema Dili, Film Retoriği ve İmgelenen Anlama Ulaşma". *Öneri* 9/34 (2010), 259-266.
- Merrill, Elmer T. "Religious Symbols". *A Dictionary of Religion and Ethics*. ed. Gerald Birney Smith - Shailer Mathews. New York: The Macmillan Company, 1923.
- Middleton, David W. "The Church: The Body of Christ". *Evangelical Quarterly: An International Review of Bible and Theology* 31/2 (1959), 82-89.
- Mode, Peter G. "Cathedral". *A Dictionary of Religion and Ethics*. ed. Shailer Mathews - Gerald Birney Smith. 73. New York: The Macmillan Company, 1923.
- Moreau, Denis. "Clarifying the Concept of Salvation: A Philosophical Approach to the Power of Faith in Christ's Resurrection". *European Journal for Philosophy of Religion* 3/2 (2011), 387-407.
- Morrison, Henry Clay. *The Second Coming of Christ*. Kentucky: First Fruits Press, 2013.
- Navigatori, Alfred - Sikharulidze, Gurami. *Origin and Mission of Satan*. Tbilisi: Dani Publishing, 2015.
- Nelson, Russell M. *Why This Holy Land?* Southampton: Ensign Press, 1989.
- Nowell-Smith, Geoffrey (ed.). *Dünya Sinema Tarihi*. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2008.
- Nowell-Smith, Geoffrey. "Sosyalizm, Faşizm ve Demokrasi". çev. Ahmet Fethi. *Dünya Sinema Tarihi*. ed. Geoffrey Nowell-Smith. 385-395. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2008.
- O'Connor, Paul. "The Witch". *Journal of Religion & Film* 25/1 (2021), 1-8.
- Oikonomou, Dimitri. "Christian Fasting". *Mozaiik* 2 (2002), 16-18.

- Ormanlı, Okan. "11 Eylül Sonrasında Hollywood'da Mitolojik Yaklaşımlar ve Arketipler". *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi* 9/1 (2015), 223-246.
- Ormanlı, Okan. "Dijitalleşme ve Türk Sineması". *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication* 2/2 (2012), 32-38.
- Öner, Yasin - Seyfeli, Canan. "Hıristiyan Avrupa'nın Cadılarından Sinemanın Masumlarına Dönüşüm (Netflix Filmleri Örneği)". *Şarkiyat* 14/2 (2022), 477-497.
- Özdemir, Selda Tan. *Kara Filmler: Neo Noir'dan Future Noir'e*. İstanbul: Altıkkırkbeş Yayınları, 2003.
- Özen, Emrah - Çelenk, Sevilay. "Sinema Endüstrisinin Ekonomik Yöndeşme Eğilimleri: Hollywood Örneği". *İletişim: Araştırmaları Dergisi* 4/1 (2006), 67-96.
- Özmen, İsmihan. *Dijital Platformların Kullanımlar ve Doyumlar Bağlamında Alınlanması: Netflix ve Blu TV Örneği*. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2020.
- Özseveç, Yıldırım. "Postmodernizm Üzerine". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 10/54 (2017), 135-142.
- Parikh, Kashyap. "Colour Symbolism: Emotional Values of Colour". *Indian Journal of Applied Research* 3/1 (2011), 65-70.
- Patricia, Levy. *Cathedrals and the Church*. North Mankato: Smart Apple Media, 2004.
- Pearson, Roberta. "Geçiş Sineması". çev. Ahmet Fethi. *Dünya Sinema Tarihi*. ed. Geoffrey Nowell-Smith. 42-63. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2008.
- Pearson, Roberta. "Sinemanın İlk Dönemi". çev. Ahmet Fethi. *Dünya Sinema Tarihi*. ed. Geoffrey Nowell-Smith. 30-41. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2008.
- Pelikan, Jaroslav. *Mary Through the Centuries: Her Place in the History of Culture*. New Haven and London: Yale University Press, 1999.
- Peltomaa, Leena Mari. "Role the Virgin Mary at the Siege of Constantinople in 626". *Le Symbolisme Liturgique et Paraliturgique dans le Monde Chrétien*. ed. Andrei Orlov. 284-299. New Jersey: Gorgias Press, 2009.
- Petitpierre, Robert. *Exorcism: Report of a Commission Convened by the Bishop of Exeter*. London: S.P.C.K Publishing, 1972.
- Poorthuis, Marcel. "The Messiah on Netflix: Between Confusion and Inspiration". *American Journal of Humanities and Social Science* 6 (2020), 1-12.
- Powell, Michael Lee. *Cinematerypy as a Clinical Intervention: Theoretical Rationale and Empirical Credibility*. University of Arkansas, Master, 2008.
- Pratt, Alan. "Introduction". *Black Humor: Critical Essays*. ed. Alan Pratt. xvii-xxv. New York: Garland Publications, 1993.
- Pulliam, Heather. "Color". *Studies in Iconography* 33/Special Issue Medieval Art History Today-Critical Terms (2012), 3-14.
- Qadri, Monisa. "Films and Religion: An Analysis of Aamir Khan's PK". *Sinema ve Din*. ed. Bilal Yorulmaz vd. 1027-1048. İstanbul: Dem Yayınları, 2015.
- Rachel, Egan. "The Virgin Mary: A Liberator for Women". *Denison Journal of Religion* 1 (2001), 54-62.
- Ramazanoğlu, Yıldız. *Gerçek ve Büyü Arasında Sinema*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2018.

- Ramji, Rubina. "Examining the Critical Role American Popular Film Continues to Play in Maintaining the Muslim Terrorist Image, Post 9/11". *Sinema ve Din*. ed. Bilal Yorulmaz vd. 951-964. İstanbul: Dem Yayınları, 2015.
- Ramji, Rubina. "From Navy Seals to The Siege: Getting to the Know the Muslim Terrorist, Hollywood Style". *The Journal of Religion and Film* 9/2 (2005), 1-22.
- Randolph, Marc. *Bu İş Asla Tutmaz: Netflix'in Doğuşu ve Bir Fikrin İnanılmaz Serüveni*. çev. Meltem Yılmaz. İstanbul: Konu Kitap Yayınları, 2020.
- Ray, Benjamin. "The Salem Witch Mania: Recent Scholarship and American History Textbooks". *Journal of the American Academy of Religion* 78/1 (2010), 40-64.
- Reddy, Kunam S. - Marada, Nishita G. "Netflix: The Television of the Coming Age?" *SSRG International Journal of Communication and Media Science* 6/1 (2019), 29-33.
- Rentschler, Eric. "Almanya: Nazizm ve Sonrası". çev. Ahmet Fethi. *Dünya Sinema Tarihi*. ed. Geoffrey Nowell-Smith. 429-438. İstanbul: Kabalıcı Yayıncılık, 2008.
- Retief, Francois Peter - Cilliers, Louise. "The History and Pathology of Crucifixion". *History of Medicine* 93/12 (2003), 938-941.
- Reuver, Mark de vd. "The digital platform: a research agenda". *Journal of Information Technology* 33 (2017), 124-135.
- Ringgren, Helmer. "Messianism". *Mesihî Beklerken: Mesihçi ve Millenarist Hareketler*. ed. Ali Coşkun. 53-60. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2019.
- Ritzer, George. *Toplumun McDonaldlaştırılması: Çağdaş Toplum Yaşamının Değişen Karakteri Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2011.
- Rizki, Mutia. *The Characteristics Of Postmodern Film In Gondry's Eternal Sunshine Of The Spotless Mind: A Film Study*. Yogyakarta: Yogyakarta State University, 2015.
- Roma Katolik Kilisesi. *Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri*. çev. Dominik Pamir. İstanbul: Yayıncılık Matbaacılık, 2000.
- Romanowski, William. "English Cinema and the Bible". *The Oxford Handbook of the Bible in America*. ed. Paul C. Gutjahr. 424-436. Oxford: Oxford University Press, 2017.
- Royal, Kenneth. "Investigating the Practice of Christian Exorcism and the Methods Used to Cast out Demons". *The Journal of Christian Ministry* 4 (2012), 1-35.
- Rubenson, Sven. "The Lion of the Tribe of Judah Christian Symbol and/or Imperial Title". *Journal of Ethiopian Studies* 3/2 (1965), 75-85.
- Russell, Jeffrey Burton. *Lucifer: The Devil in the Middle Ages*. New York: Cornell University Press, 1986.
- Rusu, Timotei. "Christian Life as a Pilgrimage". *The Phenomenon of Migration*. ed. Ioan-Gheorghe Rotaru vd. 2/370-377. Cambridge: The Scientific Press, 2016.
- Ryan, Franciscus. "The Lex Scantinia and The Prosecution of Censors and Aediles". *Classical Philology* 89/2 (1994), 159-162.
- Ryken, Leland vd. (ed.). *Dictionary of Biblical Imagery*. Leicester: Inter-Varsity Press, 1998.

- Salt, Alparslan. *Neo-Spiritüalist Yaklaşımlarla Ezoterik Bilgilerin Işığında Semboller*. İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları, 2021.
- Sarı, Ümit - Sancaklı, Petek. "Küyerelleşmenin Dijital Platformların İçerik Tanıtımına Etkisi: Netflix Örneği". *Erciyes İletişim Dergisi* 7/1 (2020), 243-260.
- Sarıkcıoğlu, Ekrem. *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*. Isparta: Fakülte Kitabevi Yayınları, 2008.
- Sarmış, Mustafa. *Filmlerle Din Sosyolojisi: Hollywood Sineması*. Ankara: Eskiyeeni Yayınları, 2020.
- Savaş, Hakan. "Sinema İnsanı Anlatır". *Sinema Neyi Anlatır*. ed. Ayşen Oluk Ersümer. 21-37. İstanbul: Hayalperest Yayınları, 2015.
- Schatz, Thomas. "Hollywood: Stüdyo Sisteminin Zaferi". çev. Ahmet Fethi. *Dünya Sinema Tarihi*. ed. Geoffrey Nowell-Smith. 259-275. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2008.
- Serapion, Bishop. "Homosexuality and the Church: A Coptic Orthodox Perspective". *The Ecumenical Review* 50/1 (1998), 78-95.
- Severn, Paul. "A History of Christian Pilgrimage". *International Journal for the Study of the Christian Church* 19/4 (2019), 323-339.
- Seyfeli, Canan. *Ermeni Kilise Merkezi Ecmiatzin*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 2015.
- Seyfeli, Canan. *Ermeni Kilisesi'nde Sakramentler*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 2015.
- Seyfeli, Canan. "Evharistiyada İsa Mesih: Sembol ve/veya Gerçek". *Dicle İlahiyat Dergisi* 24/1 (2022), 47-69.
- Seyfeli, Canan. "Mesih Sırrı: Sakramentler Fikrinin Kutsal Kitap'taki Dayanağı (Pavlus)". *Ortadoğu ve Göç* 11/2 (2021), 332-375.
- Seyfeli, Canan. *Millet Sistemi mi? Rum ve Ermeni Patrikliğinin İdaresi ve Osmanlı Devlet Salnameleri (1847-1918)*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 2019.
- Seyfeli, Canan - Aksin, Sevinç. "Süryani Kadim Kilisesi'nde Murun Sakramenti". *Düsbed* 22 (2019), 1-11.
- Seyfeli, Canan - Tanırkulu, Merve. "Hıristiyanlıkta Hayat Ağacı: İsa Mesih". *Dicle İlahiyat Dergisi* 20/2 (2018), 16-41.
- Shaheen, Jack G. "Reel Bad Arabs: How Hollywood Vilifies a People". *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* 588/1 (2003), 171-193.
- Shapley, John. "Cathedral Architecture". *A Dictionary of Religion and Ethics*. ed. Shailer Methews - Gerald Birney Smith. 73-74. New York: The Macmillan Company, 1923.
- Shattuc, Jane. "Netflix, Inc. and Online Television". *In A Companion to Television*. ed. Janet Wasko - Eileen R. Meehan. 145-164. New Jersey: Wiley Publishers, 2019.
- Shoemaker, Stephen. "The Virgin Mary in the Ministry of Jesus and the Early Church according to the Earliest Life of the Virgin". *Harvard Theological Review* 98/4 (2005), 441-467.
- Sjö, Sofia. "Postmodern messiahs: the changing saviours of contemporary popular culture". *Scripta Instituti Donneriani Aboensis* 21 (2009), 196-212.

- Sloyan, Gerard S. "Symbols of God's Presence to the Church: Verbal and Nonverbal". *Theology Today* 58/3 (2001), 304-320.
- Spagnoletti, Paolo vd. "A Design Theory For Digital Platforms Supporting Online Communities: A Multiple Case Study". *Journal of Information Technology* 30/4 (2015), 364-380.
- Sprengling, Martin. "Cross". *A Dictionary of Religion and Ethics*. ed. Shailer Mathews - Gerald Birney Smith. 119-120. New York: The Macmillan Company, 1923.
- Srivastava, Hari Om. *Interactive TV Technology and Markets*. Norwood: Artech House Press., 2002.
- Struck, Peter T. "Symbol and Symbolism". *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 8907. USA, 2005.
- Sunal, Gözde. "Sanal Gerçeklik ve Dijital Sinemanın Olanakları Üzerine Bir Değerlendirme". *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi* 1/2 (2016), 294-309.
- Sümer, Necati. "Initiation Ceremony in Primitive Tribes and Some Religions". *Dini Araştırmalar Dergisi* 21/54 (2018), 61-80.
- Swedenborg, Emanuel. *Heaven and Its Wonders and Hell: From Things Heard and Seen*. Pennsylvania: Swedenborg Foundation Press, 2009.
- Şakiroğlu, Mahmut H. "Haç". *DİA*. 14/524-525. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1996.
- Şentürk, Rıdvan. *Postmodern Sinema ve Kaos*. İstanbul: Avrupa Yakası Yayınları, 2011.
- Tacou, Constantin. *Din ve Fenomenoloji: Mircea Eliade'in Eserlerine Toplu Bakış*. çev. Havva Köser. İstanbul: İz Yayıncılık, 2000.
- Tanyu, Hikmet. "Büyü". *TDV İslam Ansiklopedisi*. 6/501-506. İstanbul: TDV Yayınları, 1992.
- Taş, Tuğba - Özcan, Fikret. "MS 4-7. Yüzyıllar Arasında Haç Motiflerinin Gelişimi". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimle Enstitüsü Dergisi* 1/21 (2015), 247-275.
- Taşpınar, İsmail. *Dinler: Tarih ve Sembolizm*. İstanbul: İFAV Yayınları, 2020.
- Taşpınar, İsmail. *Hıristiyanlık ve Mistik Semboller*. İstanbul: İFAV Yayınları, 2019.
- Taşpınar, İsmail. "Katolik Kilisesi ve Sinema". *Sinema ve Din*. ed. Bilal Yorulmaz vd. 211-226. İstanbul: Dem Yayınları, 2015.
- Tatar, Burhanettin. "Kutsal Mekan: Fenomenolojik Bir Analiz". *Milel ve Nihal* 14/2 (2017), 8-22.
- Tatum, W. Barnes. *Jesus at the Movies: A Guide to the First Hundred Years*. California: Polebridge Press, 1997.
- Taylor, Bryan C. "Postmodern Theory". *Engaging organizational communication theory & research: Multiple perspectives*. ed. Steve May - Dennis K. Mumby. 113-140. SAGE Publications, 2005.
- Tekinsoy, Rekin. *Rekin Tekinsoy'un Sinema Tarihi*. İstanbul: Oğlak Bilimsel Kitaplar, 2009.

- Temple, Nicholas. "Conversion and Political Experience: Imperial Themes in the Early Christian Baptistry". *Anales del Instituto de Investigaciones Estéticas* 24/80 (2002), 7-9.
- Theological Advisory Group. "Music In Christian Worship". *Africa Journal of Evangelical Theology* 15/2 (1996), 114-127.
- Thomas, Heywood. "Religious Language as Symbolism". *Religious Studies* 1/1 (1965), 89-93.
- Tillich, Paul. "İmanın Sembolleri". çev. Aliye Çınar. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/9 (2000), 773-777.
- Tokat, Latif. *Dinde Sembolizm*. Ankara: Ankara Okulu, 2012.
- Tokatlıoğlu, Egemen. "11 Eylül Sonrası Sinema". *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Kongresi*, 97-104.
- Toktaş, Fatih. "Sinema'da Tanrı Söylemi". *Sinema ve Din*. ed. Bilal Yorulmaz vd. 713-735. İstanbul: Dem Yayınları, 2015.
- Turhallı, Neval. *From Television to Internet: Convergence in Television Series in Turkey*. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2019.
- Turner, Graeme. "Approaching the Cultures of Use: Netflix, Disruption and the Audience". *Critical Studies in Television: The International Journal of Television Studies* 14/2 (2019), 222-232.
- Tümer, Günay. "Çarmih". *DİA*. 8/230. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1993.
- Türkmen, Mahmut Y. - Özçınar, Meral. "11 Eylül Sonrası Hollywood Sinemasında İslamofobinin Yeniden Üretimi". *Erciyes İletişim Dergisi* 7/2 (2020), 1321-1343.
- Ugwu, Bonaventura I. "The Holy Spirit in Christian Life". *Siritan Horizons* 10/10 (2015), 28-40.
- Ulukütük, Mehmet. "İnsanları Yaratan Tanrı'dan, İnsanların Yarattığı Tanrı'ya: PK Filmi Özelinde Olağan Din Anlayışının Eleştirisini Anlamak". *Sinema ve Din*. ed. Bilal Yorulmaz vd. 737-748. İstanbul: Dem Yayınları, 2015.
- Uricchio, William. "Birinci Dünya Savaşı ve Avrupa'da Kriz". çev. Ahmet Fethi. *Dünya Sinema Tarihi*. ed. Geoffrey Nowell-Smith. 85-94. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2008.
- Uspensky, Leonid. "The Orthodox Church". *Studies in Orthodoxy*. ed. A. J. Philipppou. 1/153-168. Oxford: Holywell Press, 1964.
- Uygun, Azize. "İncillerde Hz. İsa'nın Cin Çıkarma Mucizesine Eleştirel Bir Yaklaşım". *Tarih Okulu Dergisi* 8/24 (2015), 761-790.
- Ünal, Asife. "Uyumlu Bir Dünya İnşası Bağlamında Sinema ve Din İlişkisi: 'Life of Pi' Örneği". *International Journal of Science Culture and Sport* 4 (2015), 567-583.
- Waardenburg, Jacques. "Mesih". *DİA*. 29/306-309. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2004.
- Watson, A. Clinton. "Messiah". *A Dictionary of Religion and Ethics*. ed. Gerald Birney Smith - Shailer Mathews. New York: The Macmillan Company, 1923.
- Watson, David. *One in the Spirit*. East Sussex: Hodder and Stoughton, 1973.

- Watson, Thomas. *The Doctrine of Repentance*. Carlisle: William Gross Press, 2011.
- Watt, Montgomery. *Günümüzde İslam ve Hıristiyanlık*. çev. Turan Koç. İstanbul: İz Yayıncılık, 2016.
- Weisbuch-Remington, Max vd. “The Nonconscious Influence of Religious Symbols in Motivated Performance Situations”. *Personality and Social Psychology Bulletin* 31/9 (2005), 1203-1216.
- Werblowsky, R. Zwi. “Yahudi Mesihçiliği”. *Mesihî Beklerken: Mesihçi ve Millenarist Hareketler*. ed. Ali Coşkun. 63-77. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2019.
- Whitehead, Alfred North. *Sembolizm*. çev. Kadir Yılmaz. İstanbul: Şüle Yayınları, 2009.
- Whitley, William T. “Symbolism in the New Testament”. *Baptist Review and Expositor* 1/1 (1904), 18-27.
- Whittemore, Carroll E. (ed.). *Symbols of the Church*. New York: Abingdon Press, 1959.
- Wright, Melanie. *Religion and Film*. London: I. B. Tauris, 2006.
- Wyatt, Nicolas. “Grasping the Griffin: Identifying and characterizing the Griffin in Egyptian and West Semitic Tradition”. *Journal of Ancient Egyptian Interconnections* 1/1 (2009), 29-39.
- Yardımcı, İsmail. “Mizah Kavramı ve Sanattaki Yeri”. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 3/2 (2010), 1-41.
- Yıldırım, Münir - Karatosun, Musa Osman. “Katolik Kilisesinin Jübile Anlayışı ve 2016 Merhamet Yılı”. *Türkiye’de Dinler Tarihi’nin Kurumsallaşması Sürecinde Prof. Dr. Abdurrahman Küçük*. ed. Mustafa Erdem vd. 477-526. Ankara: Berikan Yayınevi, 2016.
- Yılmaz, Hüseyin. *Dinler Tarihinin 200’ü*. Ankara: Otto Yayınevi, ts.
- Yorulmaz, Bilal. *Sinema ve Din Eğitimi*. İstanbul: Dem Yayınevi, 2015.
- Yumurtacı, Gülcan. “Televizyonda ve Dijital Platformda Durum Komedi: Jet Sosyete Örneği”. *Beykoz Akademi Dergisi* 8/1 (2020), 280-304.
- Zitkiene, Rima - Kriauciunaite-Lazauskiene, Gintare. “The Interplay of Religious Symbols and Cultural Values Theory in Advertising”. *Organizacija ju Vadyba* 81 (2019), 119-137.
- Zuffi, Stefano. *Gospel Figures in Art*. çev. Thomas M. Hartmann. California: Getty Publications, 2003.
- Zuiddam, Benno. “Biblical colour symbolism and interpretation of Christian art”. *South African Journal of Art History* 33/1 (2018), 67-90.

3. İnternet Kaynakları

- About Netflix. “About Netflix - About Us”. Erişim 17 Kasım 2020.
<https://about.netflix.com/>, <https://about.netflix.com/>
- Anderson, William. “The Sacraments: History, Symbols, Purpose”. *SchoolWorkHelper* (blog), 2019. <https://schoolworkhelper.net/the-sacraments-history-symbols-pur-pose/>

- Andrade, Maria do Carmo. "Symbols of Easter". *Pesquisa Escolar Online*. 06 Ağustos 2009. Erişim 04 Haziran 2021.
http://basilio.fundaj.gov.br/pesquisaescolar_en/index.php?option=com_content&id=1223:symbols-of-easter
- Aparı, Saadet Firdevs - Hongur, Andaç. "Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi 86 yıl sonra kılınan cuma namazıyla ibadete açıldı". *Anadolu Ajansı*. 24 Temmuz 2020. Erişim 12 Haziran 2021. <https://www.aa.com.tr/tr/ayasofya-camii/ayasofya-i-kebir-cami-i-serifi-86-yil-sonra-kilinan-cuma-namazıyla-ibadete-acildi/1921197>
- Asadullah, Ahmad vd. "Digital Platforms: A Review and Future Directions". *PACIS 2018 Proceedings*. <https://aisel.aisnet.org/pacis2018/248>
- Barnes, Arthur. "Dove". *The Catholic Encyclopedia*. C. 5. New York: Robert Appleton Company, 1909. <http://www.newadvent.org/cathen/05144b.htm>
- Baykan, Dildar. "Minnoşlar' filmi nedeniyle Netflix abonelik iptallerinde patlama yaşandı". *Anadolu Ajansı*. 17 Eylül 2020. Erişim 07 Aralık 2020.
<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/minnoslar-filmi-nedeniyle-netflix-abonelik-iptallerinde-patlama-yasandi-/1977033>
- BBC News*. "French Church Abuse: 216,000 Children Were Victims of Clergy-Inquiry" (05 Ekim 2021), blm. Europe.
<https://www.bbc.com/news/world-europe-58801183>
- BBC News*. "Pope Francis: Who Am I to Judge Gay People?" (29 Temmuz 2013).
<https://www.bbc.com/news/world-europe-23489702>
- BBC News*. "Pope Sends First E-Mail Apology" (23 Kasım 2001).
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/1671540.stm>
- BBC News Türkçe. "Jediizm Dini: Güç sizinle olsun". 15 Aralık 2015. Erişim 07 Kasım 2020. https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151215_jediizm_dini_gch
- Bellah, Robert N. - Steven M. Tipton (ed.). *Robert Bellah Reader*. Duke University Press, 2006. www.jstor.org/stable/j.ctv1131764
- Beyer, Catherine. "Can Jedi Teachings Apply to Everyday Life?" *Learn Religions*. 20 Ağustos 2017. Erişim 07 Kasım 2020. <https://www.learnreligions.com/jedi-teachings-to-live-by-95912>
- Birengel, Berkay. "Sinema Dili Nedir ve Nasıl Oluşturulur?" *İyi ki Görmüşüm*. Erişim 28 Mart 2022. <https://iyikigormusum.com/sinema-dili-nedir-ve-nasil-olusturulur>
- Blatter, Joachim. "Glocalization". *Encyclopædia Britannica*, 21 Mayıs 2013.
<https://www.britannica.com/topic/glocalization>
- Boehm, Barbara Drake - Holcomb, Melanie. "Animals in Medieval Art". *The Met's Heilbrunn Timeline of Art History*. 11 Ekim 2001. Erişim 29 Haziran 2021.
https://www.metmuseum.org/toah/hd/best/hd_best.htm
- Brandeis University. "Sacred Places". Erişim 11 Haziran 2021.
<https://www.brandeis.edu/spiritual-life/sacred-places/index.html>
- CompellingTruth.org. "How does the Bible use symbolism?" Erişim 12 Mayıs 2021.
<https://www.compellingtruth.org/biblical-symbolism.html>

- Çoğan, Sultan. “Ortadoğu’daki iç karışıklıklar tarihi mirası yok ediyor”. *Anadolu Ajansı*. 17 Haziran 2015. Erişim 12 Haziran 2021. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ortadogudaki-ic-karisikliklar-tarihi-mirasi-yok-ediyor/35593>
- Danyew, Ashley. “Signs & Symbols of the Church (and What They Mean)”. *Ashley Danyew*. Erişim 29 Haziran 2021. <https://www.ashleydanyew.com/posts/signs-symbols-of-the-church-and-what-they-mean>
- Davies, Lizzy. “Pope Francis Signals Openness towards Gay Priests”. *The Guardian* (29 Temmuz 2013). <https://www.theguardian.com/world/2013/jul/29/pope-francis-openness-gay-priests>
- Dees, Jared. “Symbol or Sign? A Mystogogical Pedagogy of the Sacraments”. *TheReligionTeacher* (blog), 30 Ağustos 2010. <https://www.thereligionteacher.com/symbol-or-sign-a-mystogogical-pedagogy-of-the-sacraments/>
- Delossantos, Karl. “Spotlight Movie Review-A Masterclass in Acting, Directing, and Filmmaking”. *Smash Cut* (blog), 30 Aralık 2015. <https://smashcutreviews.com/film-review-spotlight/>
- Dowd, Mark. “Why Did Pope Benedict XVI Resign?” *BBC News* (28 Kasım 2013), blm. Magazine. <https://www.bbc.com/news/magazine-25121121>
- Dyas, Dec. “Pilgrims and Pilgrimage: Pilgrimage in Early Christian Tradition”. *Christianity & Culture*. Erişim 06 Haziran 2021. https://www.york.ac.uk/projects/pilgrimage/content/tradition_ad.html
- Ehrman, Bart D. “What Jesus Really Said About Heaven and Hell”. *Time*. 08 Mayıs 2020. Erişim 06 Mayıs 2021. <https://time.com/5822598/jesus-really-said-heaven-hell/>
- Elmokadem, Peri. “SVOD, TVOD, AVOD: Best Monetization Model for Your VOD Business”. *Uscreen* (blog), 2020. <https://www.uscreen.tv/video-business-school/svod-tvod-avod-monetization-models/>
- Encyclopedia Britannica. “Crucifixion: Description, History, Punishment”. Erişim 02 Haziran 2021. <https://www.britannica.com/topic/crucifixion-capital-punishment>
- Ensonhaber. “İsa peygamberi eşcinsel gösteren Netflix’e Brezilya’da izin”. 09 Ocak 2020. Erişim 07 Aralık 2020. <https://www.ensonhaber.com/dunya/brezilya-nexflixin-dizisini-yasakladi>
- Ensonhaber. “Netflix, madde bağımlısı gay lezbiyen ilişkili bir dünya hayalinde”. 23 Aralık 2020. Erişim 26 Aralık 2020. <https://www.ensonhaber.com/ic-haber/netflix-madde-bagimlisi-gay-lezbiyen-iliskili-bir-dunya-h>
- Ensonhaber. “Netflix’in dizisi Minnoşlar kaldırıldı mı? RTÜK, Netflix dizisi Minnoşlar’ı neden kaldırdı?” 07 Eylül 2020. Erişim 08 Aralık 2020. <https://www.ensonhaber.com/medya/netflixin-dizisi-minnoslar-kaldirildi-mi-rtuk-netflix-dizisi-minnoslari-neden-kaldirdi>

- Ensonhaber. “Netflix’in uyuşturucu ve LGBT mesajı verdiği yapımlar”. 24 Aralık 2019. Erişim 07 Aralık 2020. <https://www.ensonhaber.com/medya/netflixin-uyusturucu-ve-lgbt-mesaji-verdigi-yapimlar>
- Ensonhaber. “Türk toplumunun önündeki tehlike: Netflix”. 09 Nisan 2019. Erişim 06 Aralık 2020. <https://www.ensonhaber.com/gundem/turk-toplumunun-onundeki-tehlike-netflix>
- Esen, Hasan - Özcan, Yusuf. “Fransa’nın sembolü Notre Dame alevlere teslim oldu”. *Anadolu Ajansı*. 16 Nisan 2019. Erişim 12 Haziran 2021. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/fransanın-sembolu-notre-dame-alevlere-teslim-oldu-/1453510>
- Fairchild, Mary. “Take an Illustrated Tour of Christian Symbols”. *Learn Religions*. 06 Mart 2021. Erişim 21 Haziran 2021. <https://www.learnreligions.com/christianity-symbols-illustrated-glossary-4051292>
- Fredericksen, Linwood. “Celestial and Noncelestial Forms: Relationships of Beliefs in Angels and Demons to Views of the Cosmos”. 02 Eylül 2022. Erişim 10 Ekim 2022. <https://www.britannica.com/topic/angel-religion/Celestial-and-noncelestial-forms-relationships-of-beliefs-in-angels-and-demons-to-views-of-the-cosmos>
- “George Ritzer”. *Wikipedia*. Erişim 24 Kasım 2020. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=George_Ritzer&oldid=1008033979
- Goldammer, Kurt Moritz Artur. “Religious Symbolism and Iconography: Description, Meaning, Types, Influence, & Facts”. *Encyclopedia Britannica*. Erişim 28 Şubat 2021. <https://www.britannica.com/topic/religious-symbolism>
- Griffiths, George. “Messiah Axed by Netflix after One Season Following Anti-Islamic Controversy”. *Metro* (blog), 27 Mart 2020. <https://metro.co.uk/2020/03/27/netflix-cancels-messiah-anti-islamic-controversy-12464000/>
- Haberturk.com. “Netflix Türkiye kapanıyor mu? Netflix Türkiye’den resmi açıklama”. 21 Temmuz 2020. Erişim 25 Kasım 2020. <https://www.haberturk.com/netflix-turkiye-kapaniyor-mu-netflix-turkiye-den-resmi-aciklama-2750390-teknoloji>
- Haw, Graeme. “The Nativity”. *Education Quizzes*. 23 Aralık 2016. Erişim 19 Mart 2023. <https://www.educationquizzes.com/education-matters/2016/12/nativity-scenes-are-full-of-religious-symbolism-and-deep-meaning/>
- Horuz, Muhammet Emin. “Türk yapımlarını izleyenler, Türk tarihine ilgi duyuyor”. *Anadolu Ajansı*. 07 Ekim 2020. Erişim 26 Kasım 2020. <https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/hizmet/turk-yapimlarini-izleyenler-turk-tarihine-ilgi-duyuyor/659881>
- Jedi Church. “Jedi Doctrine”. Erişim 07 Kasım 2020. <https://www.jedichurch.org/jedi-doctrine.html>
- Jesus Way 4 You. “Signs & Symbols of the Bible (Heaven)”. 23 Nisan 2018. Erişim 08 Mayıs 2021. <https://jesusway4you.com/2018/04/23/signs-symbols-of-the-bible-heaven/>
- Keating, Ryan. “Hıristiyanlık’ta Oruç”. *Miras Dergisi* (blog), 02 Mart 2017.

- <http://www.mirasdergi.com/hristiyanlikta-oruc/>
- La Santa Sede. “Il Film Ideale - Esortazioni ai rappresentanti del mondo cinematografico”. 25 Haziran 1955. Erişim 25 Nisan 2021. http://www.vatican.va/content/pius-xii/it/apost_exhortations/documents/hf_p-xii_exh_25101955_ideal-film.html
- Martin, Inés San. “Pope Francis Says Homosexual Tendencies Are ‘Not a Sin’”. *CruX*. 01 Nisan 2019. Erişim 27 Aralık 2022. <https://cruXnow.com/vatican/2019/04/pope-francis-says-homosexual-tendencies-are-not-a-sin>
- Massey, Zara. “Rituals and Symbols: The Seven Sacraments”. *religiouseducation*. 02 Nisan 2016. Erişim 25 Mayıs 2021. <https://zaramassey.wixsite.com/religiouseducation/single-post/2016/04/02/rituals-and-symbols-the-seven-sacraments>
- Mcelwe, Joshua. “Francis Summons World’s Bishop Presidents to Rome for Meeting on Clergy Abuse”. *National Catholic*. 12 Eylül 2018. Erişim 03 Ocak 2023. <https://www.ncronline.org/news/francis-summons-worlds-bishop-presidents-rome-meeting-clergy-abuse>
- Milliyet. “RTÜK’ten Netflix ve Amazon Prime Video açıklaması”. 05 Kasım 2020. Erişim 25 Kasım 2020. <https://www.milliyet.com.tr/ekonomi/rtukten-netflix-ve-amazon-prime-video-aciklamasi-6347688>
- Moody, Rebecca. “Netflix Subscribers and Revenue by Country”. *Comparitech* (blog), 21 Haziran 2019. <https://www.comparitech.com/tv-streaming/netflix-subscribers/>
- Moore, Kasey. “Netflix Original ‘The First Temptation of Christ’ Leaving in September 2021”. *What’s on Netflix*. 02 Ağustos 2021. Erişim 02 Ağustos 2022. <https://www.whats-on-netflix.com/leaving-soon/netflix-original-the-first-temptation-of-christ-leaving-in-september-2021/>
- Muvi. “Benefits of Owning A TVoD Streaming Platform”. 14 Ekim 2019. Erişim 11 Kasım 2020. <https://muvi-com.medium.com/benefits-of-owning-a-tvod-streaming-platform-1bfde1210cb0>
- “Netflix Codes: Find Hidden Categories on Netflix (Full List)”. Erişim 20 Şubat 2023. <https://www.netflix-codes.com/>
- New World Encyclopedia. “Original Sin”. Erişim 27 Nisan 2021. https://www.newworldencyclopedia.org/entry/Original_sin
- Newton, Paula. “‘Unthinkable’ Discovery in Canada as Remains of 215 Children Found Buried near Residential School”. *CNN*. 29 Mayıs 2021. Erişim 04 Ocak 2023. <https://www.cnn.com/2021/05/28/world/children-remains-discovered-canada-kamloops-school/index.html>
- Noack, Rick. “Pope admits ‘grave error,’ apologizes for not believing Chilean sex abuse victims - The Washington Post”. *The Washington Post*. 12 Nisan 2018. Erişim 03 Ocak 2023. <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2018/04/12/pope-admits-grave-error-apologizes-for-not-believing-chile-sex-abuse-victims/>

- Orta, Hazal. “Netflix’in ücretsiz deneme süresi Türkiye’den kaldırıldı”. *ShiftDelete.Net* (blog), 05 Şubat 2020. <https://shiftdelete.net/netflix-uccretsiz-deneme-suresi-turkiye-kaldirildi>
- Osborn, Sherri. “Discover the Meaning Behind the Symbols of Christmas”. *The Spruce*. 22 Aralık 2020. Erişim 04 Haziran 2021. <https://www.thespruce.com/legends-explaining-the-christmas-symbols-1254302>
- Pentin, Edward. “Cardinal Bergoglio Hits Out at Same-Sex Marriage”. *National Catholic Register*. 08 Temmuz 2010. Erişim 27 Aralık 2022. <https://www.ncregister.com/blog/cardinal-bergoglio-hits-out-at-same-sex-marriage>
- Porter, Rick. “‘Messiah’ Canceled After a Single Season on Netflix”. *The Hollywood Reporter* (blog), 26 Mart 2020. <https://www.hollywoodreporter.com/tv/tv-news/messiah-canceled-a-single-season-netflix-1286932/>
- Ring, Trudy. “Methodist Bishops Back Choice on LGBT Clergy, Same-Sex Marriage”. 05 Mayıs 2018. Erişim 25 Aralık 2022. <https://www.advocate.com/religion/2018/5/05/methodist-bishops-back-choice-lgbt-clergy-same-sex-marriage>
- Sondakika.com. “Netflix, aşırılığın dijital platformu mu?” 10 Mart 2020. Erişim 07 Aralık 2020. <https://www.sondakika.com/haber/haber-netflix-asiriligini-dijital-platformu-mu-12998909/>
- “Song of the Swallow: A Good Friday Legend”. 28 Mart 2013. Erişim 29 Haziran 2021. <https://pirottablog.wordpress.com/2013/03/28/song-of-the-swallow-a-good-friday-legend/>
- Sputnik Türkiye. “Netflix 3 ayda 16 milyon yeni abone kazandı: Şirketin kârı katlandı”. 22 Nisan 2020. Erişim 26 Kasım 2020. <https://tr.sputniknews.com/yasam/202004221041887534-netflix-3-ayda-16-milyon-yeni-abone-kazandi-sirketin-kri-katlandi/>
- Sputnik Türkiye. “Netflix, ‘Cuties/Minnoşlar’ filmini savundu: Güçlü bir hikayesi var, bir şans verin”. 11 Eylül 2020. Erişim 08 Aralık 2020. <https://tr.sputniknews.com/kultur/202009111042824420-netflix-cutiesminnoslar-filmini-savundu-guclu-bir-hikayesi-var-bir-sans-verin/>
- Sputnik Türkiye. “Netflix’e yakın kaynak: ‘Şimdiki Aklım Olsaydı’ projesi eşcinsel karakter nedeniyle iptal edildi”. 23 Temmuz 2007. Erişim 07 Aralık 2020. <https://tr.sputniknews.com/turkiye/202007231042512972-netflix-simdiki-aklim-olsaydi-dizisi-escinsel-karakter-nedeniyle-iptal-edildi/>
- Sputnik Türkiye. “Salgın karantinasındakilere bir kötü haber de Netflix ve YouTube’dan”. 20 Mart 2020. Erişim 25 Kasım 2020. <https://tr.sputniknews.com/dunya/202003201041645576-salgin-karantinasindakilere-bir-kotu-haber-netflix-ve-youtubedan/>
- Taylor, Susan. “Who Is Amenadiel? Is He The First Angel God Created?” *astrofame*. 03 Ekim 2022. Erişim 05 Kasım 2022. <https://my.astrofame.com/clairvoyance/article/amenadiel-guardian-angel>

- T.C. Resmî Gazete. “İnternet ortamında yapılan yayınların düzenlenmesi ve bu yayınlar yoluyla işlenen suçlarla mücadele edilmesi hakkında kanun”. 23 Mayıs 2007. Erişim 25 Kasım 2020. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070523-1.htm>
- The Catalog of Good Deeds. “32 Signs and Symbols in Christianity”, 20 Ekim 2016. <https://blog.obitel-minsk.com/2016/10/32-signs-and-symbols-in-christianity.html>
- The Holy See. “Vigilanti Cura”. 29 Haziran 1936. Erişim 25 Nisan 2021. http://www.vatican.va/content/pius-xi/en/encyclicals/documents/hf_p-xi_enc_29061936_vigilanti-cura.html
- Topcu, Fatma Eda. “Netflix İstanbul’da ofis açacak”. *Anadolu Ajansı*. 03 Aralık 2020. Erişim 05 Aralık 2020. <https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/netflix-istanbulda-ofis-acacak-/2063943>
- Uştuk, Hilal. “ABD’den sonra en fazla dizi ihraç eden ülke Türkiye”. *Anadolu Ajansı*. 11 Kasım 2019. Erişim 24 Kasım 2020. <https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/abd-den-sonra-en-fazla-dizi-ihrac-eden-ulke-turkiye/1641524>
- Varma, Uday Kumar. *Video on Demand: Entertainment Reimagined*. India: ASSOCHAM INDIA, 2018. <https://www.pwc.in/assets/pdfs/publications/2018/video-on-demand.pdf>
- Vatican.va. “Catechism of the Catholic Church”. Erişim 30 Nisan 2021. https://www.vatican.va/archive/ENG0015/_INDEX.HTM
- Video on Demand: How worldwide viewing habits are changing in the evolving media landscape*. Nielsen, 2016. <https://www.nielsen.com/wp-content/uploads/sites/3/2019/04/global-video-on-demand-report-mar-2016.pdf>
- Wynne-Jones, Jonathan. “Pope’s apology: ‘You have suffered grievously and I am truly sorry’”. *The Telegraph*. 20 Mart 2010. Erişim 03 Ocak 2023. <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/vaticancityandholysce/7489455/Popes-apology-You-have-suffered-grievously-and-I-am-truly-sorry.html>
- Zaleski, Carol. “Purgatory”. *Encyclopedia Britannica*. 20 Temmuz 1998. Erişim 07 Mayıs 2021. <https://www.britannica.com/topic/purgatory-Roman-Catholicism>

Eskiyeñi Yayınları: 178

SEVGİYLE YÜKSELMEK
İbn Arabi ve Paul Tillich'in Sevgi Anlayışlarının Karşılaştırılması

Dr. Mustafa TURAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Temmuz 2023

ISBN: 978-625-7673-90-7

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Açıkgenç, Alparslan, *Bilgi Felsefesi*, İnsan Yayınları, İstanbul 2011.
- Adams, James Luther, *What is Religion? Paul Tillich*, Harper Torchbooks, New York 1973.
- Adler, Alfred, *İnsanı Tanıma Sanatı*, çev. Kamuran Şipal, Say Yayınları, İstanbul 1995.
- Afifi, Ebu'l Ala, *İbn Arabi Anısına Makaleler*, çev. Tahir Uluç, İnsan Yayınları, İstanbul 2002.
- Afifi, Ebu'l Ala, *Tasavvuf: İslam'da Manevi Hayat*, İz Yayıncılık, İstanbul 2018.
- Akgün, Tuncay, "Karl Jaspers", *Doğu'dan Batı'ya Düşüncenin Serüveni*, C. 4, ed. Bayram Ali Çetinkaya, İnsan Yayınları, İstanbul 2015.
- Alston, William P., "Literal and Nonliteral in Reports of Mystical Experience", *Mysticism and Language*, Oxford University Press, New York 1992.
- Arıcan, M. Kazım, "Spinoza'nın Tanrı-Alem İlişkisinde İçkinlik Aşkınlık Problemi", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 10/1.
- Aristoteles, *Nikomakhos'a Etik*, Bilgesu Yayıncılık, Ankara 2015.
- Aristoteles, *Nikomakhos'a Etik*, Say Yayınları, çev. Furkan Akderin, İstanbul 2014.
- Aruoba, Oruç, *De ki İşte*, Metis Yayınları, İstanbul 2018.
- Ay, Mahmut, "Kelam'da Adalet, Kudret ve Hikmet Bağlamında Tanrı Tasavvurları", *Eski Yeni Dergisi*, S. 31, 2015.
- Aydın, Hasan, *Mitos'tan Logos'a Eski Yunan Felsefesinde Aşk*, Bilim ve Gelecek Kitaplığı, İstanbul 2013.
- Bakli, Ruzbihan, "Aşkın Aslı Hakkında", *Aşk Risaleleri*, Sır Yayıncılık, İstanbul 2000.
- Bayer, Oswald, "Tillich as a Systematic Theologian", *The Cambridge Companion to Paul Tillich*, Cambridge University Press, New York 2009.
- Beneito, Pablo, "On The Divine Love of Beauty", *Journal of Ibn Arabi Society*, V. 18, 1995.

- Berdyayev, N. A., *İnsanın Yazgısı*, çev. Hüsamettin Arslan, Paradigma Yayıncılık, İstanbul 2012.
- Bernard, Martin, *The Existentialist Theology of Paul Tillich*, Bookman, New York 1963.
- Blondeau, Alexander T., "Prayer Doesn't Work", *Word and World*, V. 35, 2015.
- Bourgeault, Cynthia, *Centering Prayer and Inner Awakening*, Cowley Publications, Lanham 2004.
- Buber, Martin, *Tanrı Tutulması*, Lotus Yayınevi, Ankara 2013.
- Carrel, Alexis, *Man: The Unknown*, Wilco Publishing House, Bombay 1959.
- Chardin, Teilhard de, "The Grand Option", *The Future of Man*, Collins, London 1964.
- Chittick, William, *13. Yüzyıl Sufi Metinlerinde İman ve Amel*, çev. Ömer Saruhanlıoğlu, Litera Yayınları, İstanbul 2016.
- Chittick, William C., *Aşğın Ayması: Kayıp Kalbin Peşinde*, çev. Ömer Saruhanlıoğlu, Okuyan Yayınları, İstanbul 2018.
- Chittick, William C., *Imaginal Worlds Ibn al-Arabi and The Problem of Religious Diversity*, New York Press, Albany 1994.
- Chittick, William C., *İlâhî Aşk*, Nefes Yayınları, İstanbul 2018.
- Chittick, William, "Jami on Divine Love and The Image of Wine", *Studies in Mystical Literature*, V. 3, 1981.
- Chodkiewicz, Michel, *An Ocean Without Shore*, New York Press, Albany 1993.
- Cochrane, Arthur C., *The Existentialists and God*, Westminster Press, Philadelphia 1956.
- Çiftci, Adem, "Hanefî Mezhebinin Kurucu İmamlarından Züfer b. Hüzeyl'in İstihana Yaklaşımı", *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, C. 21/1, 2017.
- Dağ, İhsan, "Psikolojinin Işığında Kaygı", *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, S. 6, Ankara 1999.
- Douglas, Mary, *Natural Symbols*, Routledge, New York 2003.
- El-Cahız, "Aşk ve Kadınlar Hakkında Risale", *Aşk Risaleleri*, Sır Yayıncılık, İstanbul 2000.
- El-Cevziyye, İbn Kayyum, "Ravzatü'l-muhibbin", *Aşk Risaleleri*, Sır Yayıncılık, İstanbul 2000.

- El-Gazali, *İhya-u Ulumi'd-Din*, Çelik Yayınevi, çev. Mehmed A. Müftüoğlu, İstanbul 2002.
- El-Hakim, Suad, *İbnü'l Arabi Sözlüğü*, çev. Ekrem Demirli, Kabalcı Yayınları, İstanbul 2005.
- El-Kayseri, Davud, *Ledünni İlim ve Hakiki Sevgi*, çev. Mehmet Bayraktar, Kurtuba Kitap, İstanbul 2018.
- El-Kayseri, Davud, "Risaletü fi Ma'rifeti'l-mahabbeti'l-hakikiye" *Er-resail*, thk. Mehmet Bayraktar, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Kayseri 1997.
- El-Muhasibi, Haris, "Allah Sevgisi", *Aşk Risaleleri*, Sır Yayıncılık, İstanbul 2000.
- Eliade, Mircea, *Dinler Tarihinde Metodoloji Denemeleri*, ed. Mehmet Aydın, Din Bilimleri Yayınları, Konya 2003.
- Emiroğlu, İbrahim, "Mevlana'da Aşkı İfade Etme İmkkanı ve Aşk Betimlemeleri", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 27, İzmir 2008.
- Emre, Yunus, *Divan*, C. 1, haz. Mustafa Tatçı, İstanbul 1997.
- Evans, Annette Neblett, "Inevitable but Necessary: Using Tillich's Ontology", *Paul Tillich Society Bulletin*, V. XL, California 2014.
- Eyüboğlu, İsmet Zeki, *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Sosyal Yayınları, İstanbul 1995.
- Farabi, Ebu Nasr, *İdeal Devlet El-Medinetü'l Fadıla*, çev. Ahmet Arslan, Vadi Yayınları, Ankara 1997.
- Fiğlalı, Ethem Ruhi, *İmamîye Şiası*, Selçuk Yayınları, İstanbul 1984.
- Frankfurt, Harry G., *Aşk Üzerine: Sevginin Nedenleri*, Altıkkırbeş Yayınları, Kadıköy 2016.
- Fromm, Erich, *Sevme Sanatı*, çev. Işıtan Gündüz, Say Yayınları, İstanbul 1985.
- Gafarov, Anar, "Ragıp el-İsfahani'de İnsan Tasavvuru", *MÜİFD*, S. 31.
- Gazzali, Ahmed, *Aşıkların Halleri Sevaihu'l-uşşak*, Hece Yayınları, çev. Turan Koç ve Mehmet Çetinkaya, Ankara 2008.
- Giffen, Lois, *Theory of Profane Love Among Arabs: The Developments of The Genre*, New York University Press, New York, 1971.
- Gilkey, Langdon, *Gilkey on Tillich*, The Crossroads Publishing, New York 1990.

- Gore, Charles, *The New Theology and The Old Religion*, John Murray, London 1908.
- Green, Matt, “Diabolic Friendships and Oppositional Interrogation” *Blake Modernity and Popular Culture*, Palgrave Macmillan, London 2007.
- Grigg, Richard, “Inexhaustible Depth”, *Paul Tillich Society Bulletin*, V. 2/XL, 2014.
- Gürbüz, Osman, *Mevlana’da Aşk*, Rağbet Yayınları, İstanbul 2010.
- Hamilton, Kenneth, “Life in the House that ‘Angst’ Built”, *Hibbert Journal*, V. 1/LVII.
- Hamilton, Kenneth, *The System and The Gospel*, Macmillan Company, New York 1963.
- Hordern, William, “Recent Trends in Systematic Theology”, *Canadian Journal of Theology*, V.7/2, 1961.
- Hospers, John, *Felsefi Çözümlemelerde Yöntem*, çev. Şahin Filiz, Kökler Yayıncılık, Konya 2002.
- Ilgaroğlu, Muhammed Caner ve Mustafa Turan, “Düşünce İnşasında Kavramsallaştırmanın Önemi: Paul Tillich’in Kullandığı Kavramların Felsefi Analizi”, *Adıyaman Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 29, 2018.
- Iraki, Fahreddin-i, *Aşk Metafiziği*, çev. Ercan Alkan, İstanbul 2012.
- İbn Arabi, *Besmele ve Fatihâ'nın Sırları*, çev. Ekrem Demirli, Litera Yayıncılık, İstanbul 2016.
- İbn Arabi, *Fütuhât-ı Mekkiye*, C. 1-18, çev. Ekrem Demirli, Litera Yayıncılık, İstanbul 2016.
- İbn Arabi, *Fususul Hikem*, çev. Ekrem Demirli, Kabcacı Yayınları, İstanbul 2013.
- İbn Farız, “Kaside-i Hamriyye”, *Aşk Risaleleri*, Sır Yayıncılık, İstanbul 2000.
- İbn Hazm, *Güvercin Gerdanlığı: Sevgi ve Sevenlere Dair*, çev. Mahmut Kanık, İnsan Yayınları, İstanbul 2007.
- İbn Serrac, “Mesairu'l-uşşak”, *Aşk Risaleleri*, Sır Yayıncılık, İstanbul 2000.
- İbn Sina, “Aşk Hakkında Risale”, *Aşk Risaleleri*, Sır Yayıncılık, İstanbul 2000.

- İbn-i Sina, *İlahiyat Kitabı Şifa Metafizik II*, çev. Ekrem Demirli ve Ömer Türker, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Yayınları, İstanbul 2014.
- İhvan-ı Safa, "Aşkın Mahiyeti Hakkında Risale", *Aşk Risaleleri*, Sır Yayıncılık, İstanbul 2000.
- Katz, Steven T., "Mystical Speech and Mystical Meaning" *Mysticism and Language*, Oxford University Press, New York 1992.
- Katz, Steven T., "The Conservative Character of Mysticism", *Mysticism and Religious Traditions*, Oxford University Press, New York 1983.
- Kılıç, Mahmud Erol, *İbnü'l-Arabî*, İsam Yayınları, Ankara 2015.
- Kılıç, Mahmud Erol, "İbn-i Arabî'yle Zamanın Ruhu'nu Okumak", *Tasavvuf Dergisi İbnü'l Arabî Özel Sayısı 2*, S. 23, 2009.
- Kierkegaard, Soren, *Concluding Unscientific Postscript to the Philosophical Fragments*, Princeton University Press, London 1941.
- Kuldaşlı, Reha, *Empedokles Her Şey Sevgi ve Nefretten Doğar*, Destek Yayınları, İstanbul 2021.
- Kuşçu, Emir, *Din Fenomenolojisi*, Sarkaç Yayınları, Ankara 2011.
- Kutluer, İlhan, "Muhabbet", *TDİA*.
- Kutub, Muhammed, *İnsan Psikolojisi Üzerine Etütler*, çev. Bekir Karlığa, İşaret Yayınları 2. Basım, İstanbul 1992.
- Küçük, Raşit, *Sevgi Medeniyeti*, Rehber Yayınları, Ankara 1991.
- Laertios, Diogenes, *Ünlü Filozofların Yaşamları ve Öğretileri*, çev. Candan Şentuna, İstanbul 2007.
- Layder, Derek, *Emotion in Social Life: The Lost Heart of Society*, Sage Publications, London 2004.
- Lewis, C. S., *The Four Loves*, N. Y. Harcourt, Brace 1960.
- "Light", *Encyclopedia Britannica*, C. 13, William Benton Publisher, Chicago 1965.
- Loomer, Bernard M., "Tillich's Theology of Correlation", *The Journal of Religion*, C. 3/36, 1956.
- Manguel, Alberto, *Borges'in Evinde*, çev. Cem Akaş, Yky Yayınları, İstanbul 2013.
- Manning, Russell Re, "Preface", *The Cambridge Companion To Paul Tillich*, Cambridge University Press, New York 2009.

- Manning, Russell Re, "Tillich's Theology of Art", *The Cambridge Companion to Paul Tillich*, Cambridge University Press, New York 2009.
- Matilal, Bimal Krishna, "Mysticism and Ineffability: Some Issues of Logic and Language" *Mysticism and Language*, Oxford University Press, New York 1992.
- May, Rollo, *Symbolism in Religion and Literature*, G. Braziller, New York 1960.
- McLuhan, Marshall, *Understanding Media: The Extensions of Man*, MIT Press, New York 1994.
- Mengüşoğlu, Takiyettin, *Felsefi Antropoloji: İnsanın Varlık Yapısı ve Nitelikleri*, İÜEFY, İstanbul 1971.
- Mevlana, *Fihî Ma Fih*, çev. Ahmed Avni Konuk, İz Yayınları, İstanbul 2003.
- Mevlana, *Mesnevi*, MEB Yayınları, C.1, Ankara 1990.
- Meybudi, Reşidüddin, *Keşfü'l-esrar ve Uddetü'l ebrar*, C. 1-3, thk. Ali Asgar Hikmet, Danişgah, Tahran h.1331-39.
- Mutahhari, Murtaza, *Bilinmeyen Simasıyla Hz. Ali*, çev. İsmail Bendiderya, Kevser Yayınları, İstanbul 2014.
- Nedim, *Divan*, Kültür Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 2017.
- Neumann, Harry, "Diotima's Concept of Love", *The American Journal of Philology*, V. 86, 1965.
- Niebuhr, Reinhold, "Biblical Thought and Ontological Speculation in Tillich's Theology", *Theology of Paul Tillich*, Macmillan, New York 1956.
- Nietzsche, Friedrich, *Dionysos Dithyrambosları*, Kabalcı Yayınları, İstanbul 1993.
- Noer, Kautsar Azhari, "The Encompassing Heart: Unified Vision for a Unified World", *Journal of Ibn Arabi Society*, V. 43, 2008.
- Nygren, Anders, *Agape and Eros II*, T & T. Clark, Edinburgh 1958.
- Osborne, Kenan B., *New Being*, Martinus Nijhoff, Hague 1969.
- Otto, Rudolf, *Kutsal'a Dair*, Altıkırkbeş Yayın, Kadıköy 2014.
- Otto, Rudolf, *The Idea of Holy*, Ravenio Books, Cambridge 1924.
- Öztürk, Emine, *Aşk Sosyolojisi*, Cinius Yayınları, İstanbul 2013.
- Parkinson, G. H. R., *Spinoza's Theory of Knowledge*, Oxford University Press, Oxford 1954.

- Pecher, Matthaeus, *Gloria et Doctrina Sanctorum*, Johann Ignati Neyer, 1727.
- Perrottet, Claude, *Au-dela du Criticisme Kantien*, Presses de L'universite Laval, Quebec 2012.
- Peters, Francis E., *Antik Yunan Felsefesi Terimleri Sözlüğü*, çev. Hakkı Hünler, Paradigma Yayınları, İstanbul 2004.
- Platon, *Devlet*, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2018.
- Proudfroot, Wayne, *Religious Experience*, University of California Press, Berkeley and Los Angeles 1985.
- Reçber, Mehmet S., "Plantinga ve Tanrı İnancının Temelselliği", *Felsefe Dünyası*, S. 39, 2004.
- Reçber, Mehmet S., *Tanrı'yı Bilmenin İmkanı ve Mahiyeti*, Kitâbiyât Yayınları, Ankara 2004.
- Ricoeur, Paul, "Love and Justice", *The Hermeneutics of Action*, Sage, London 1996.
- Ritter, Hellmut, *The Ocean of the Soul. Man, the World and God in the Stories of Farid al-Din Attar*, Brill, Leiden 2003.
- Rumi, Mevlana Celaleddin-i, *Rubailer*, Diyanet Yayınları, Ankara 2016.
- Santas, Gerasimos, *Plato and Freud: Two Theories of Love*, Basil Blackwell, Oxford 1988.
- Sayar, Kemal ve Mehmet Dinç, *Psikolojiye Giriş*, Dem Yayınları, İstanbul 2008.
- Scharlemann, Robert P., "Paul Johannes Tillich", *Encyclopedia of Religion*, eds. Lindsay Jones, C. XIII, Thomson Gale, Detroit 2005.
- Scharlemann, Robert, "Tillich's Religious Writings", *Writings on Religion*, de Gruyter, Berlin 1988.
- Scheler, Max, *Die Stellung des Menschen in Kosmos*, Reichl, Darmstadt 1928.
- Schelling, F. W. J., *Philosophical Investigations into the Nature of Human Freedom*, Suny Press, Albany 2006.
- Schimmel, Annemarie, *The Mystery of Numbers*, Oxford University Press, New York 1993.
- Schopenhauer, Arthur, "The Metaphysics of Love", *Selected Essays of Arthur Schopenhauer*, Sentinel Company Printers, Washington 1881.

- Schüßler , W., “Tillich’s Life and Works”, *The Cambridge Companion to Paul Tillich*, Cambridge University Press, New York 2009.
- Soskice, Janet, “Din Dili”, çev. Mustafa Turan, *Omü İlahiyat Dergisi*, S.43 2017.
- Stace, Walter T., *Mistisizm ve Felsefe*, çev. Abdullatif Tüzer, İnsan Yayınları, İstanbul 2004.
- Tarhan, Nevzat, *Kadın Psikolojisi*, Nesil Yayınları, İstanbul 2019.
- Thomas, J. Heywood, *Paul Tillich: An Appraisal*, The Westminster Press, Philadelphia 1963.
- Tillich, Paul, *Ahlak ve Ötesi*, çev. Aliye Çınar, Elis Yayınları, Ankara 2014.
- Tillich, Paul, “An Evaluation of Martin Buber: Protestant and Jewish Thought” *Theology of Culture*, London 1959.
- Tillich, Paul, *Aşk Güç ve Adalet*, çev. Ruhattin Yazoğlu ve Bozkurt Koç, Yeni Zamanlar Yayınları, İstanbul 2004.
- Tillich, Paul, “Autobiographical Reflections,” *The Theology of Paul Tillich*, eds. C. W. Kegley, and R. W. Bretall, The Macmillan, New York 1952.
- Tillich, Paul, *Biblical Religion and The Search for Ultimacy*, Chicago Press, London 1955.
- Tillich, Paul, *Biblical Religion and The Search for Ultimate Reality*, University of Chicago Press, Chicago 1964.
- Tillich, Paul, *Din Felsefesi*, çev. Zeki Özcan, Alfa Yayınları, İstanbul 2000.
- Tillich, Paul, *Dynamics of Faith*, Harper, New York 1957.
- Tillich, Paul, *Frühe Verlesungen im Exil*, Walter de Gruyter, Berlin Boston 2012.
- Tillich, Paul, *İmanın Dinamikleri*, çev. Fahrullah Terkan ve Salih Özer, Ankara Okulu Yayınları, Ankara 2014.
- Tillich, Paul, *The Interpretation of History*, Charles Schribner’s Sons, New York 1936.
- Tillich, Paul, “Liebe ist Stärker als der Tod”, *Gesammalte Werke*, V. 13, ed. Renate Albrecht, Evangelisches Verlags, Stuttgart 1972.
- Tillich, Paul, *Love, Power and Justice*, Oxford University Press, New York 1964.
- Tillich, Paul, *Olmak Cesareti*, çev. F. Cihan Dansuk, Okuyan us Yayınları, İstanbul 2014.

- Tillich, Paul, *Religiöse Verwirklichung*, Fürche Verlag, Berlin 1929.
- Tillich, Paul, *Systematic Theology*, C. I-III, University of Chicago Press, Chicago 1951.
- Tillich, Paul, *The Boundaries of Our Being: A Collection of his Sermons with his Autobiographical Sketch*, Collins, London 1973.
- Tillich, Paul, *The Courage to Be*, Yale University Press, New Haven 1969.
- Tillich, Paul, *Theology of Culture*, Oxford University Press, London 1959.
- Tillich, Paul, *The Protestant Era*, Chicago University Press, Chicago 1963.
- Tillich, Paul, *The Shaking of the Foundations*, Charles Scribner's Sons, New York 1948.
- Tillich, Paul, "The Word of God", *Writings in the Philosophy of Religion Main Works*, V. 4, De Gruyter- Evangelisches Verlagswerk GmbH, Berlin and New York 1987.
- Tillich, Paul, "Two Types of Philosophy of Religion", *Theology of Culture*, Oxford University Press, New York 1959.
- Tillich, Paul, "What Am I – An Autobiographical Essay: Early Years", *My Search for Absolutes*, Simon and Schuster, New York 1967.
- Toksöz, Hatice, *İslam Düşüncesinde Sevgi Teorileri*, İlem Kitaplığı, İstanbul 2016.
- Turan, Mustafa, "Bütüncül Bir Filozof Olarak Paul Tillich'in Din Felsefesi ve Varoluşçu Tanrı Anlayışı veya Modern Dönemde Ölen Tanrı'yı Aramak", *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, S. 96, 2020.
- Turan, Mustafa ve Hümeysra Duman, Mary Daly'nin Ataerkil Hristiyan Tanrı Anlayışı Hakkındaki Eleştirileri, *OMÜ İlahiyat Dergisi*, S. 44, 2018.
- Turan, Mustafa, *Varoluşçu Teoloji Bağlamında Paul Tillich'te Din Felsefesi*, İnönü Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri ABD Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya 2016.
- Uluç, Tahir, *İbn-i Arabî'de Mistik Sembolizm*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2005.
- Uluç, Tahir, *İbn Arabî'de Sembolizm*, İnsan Yayınları, İstanbul 2015.
- Uludağ, Süleyman, "Aşk", *TDİA*, C. IV, İstanbul 1991.

- Uludağ, Süleyman, *İbn Arabî*, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2015.
- Verneaux, Roger, *Egzistansiyalizm Üzerine Dersler*, çev. Murtaza Korlaelçi, Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri 1994.
- Whitehead, Alfred, *Symbolism in Religion and Literature*, Literary Licensing, New York 1961.
- Wilder, Amos N., *Theopoetic*, Augsburg Fortress Publishers, Philadelphia 1976.
- Wildman, Wesley J., "Tillich's Systematic Theology as A Template for the Encounter of Christian Theology and Religious Naturalism", *Paul Tillich Society Bulletin*, V. 2/XL, 2014.
- Wittgenstein, Ludwig, *Felsefi Soruşturmalar*, Metis Yayıncılık, İstanbul 2017.
- Wuthnow, Robert, "Study Religion, Making it Sociological", *Handbook of the Sociology of Religion*, Cambridge University Press, Cambridge 2003.
- Yasa, Metin, *Bütüncül ve Eleştirel Din Felsefesi*, Elis Yayınları, Ankara 2015.
- Yasa, Metin, *Bütüncül ve Eleştirel Din Felsefesi Okumaları II: Din ve Felsefe*, Elis Yayınları, Ankara 2015.
- Yasa, Metin, *Din Felsefesi Açısından Yunus Emre'de Aşk-Yaratılış-Kendi Olma*, Elis Yayınları, Ankara 2002.
- Yasa, Metin, *Din Felsefesi Soru-Sorgu-Sonuç*, Elis Yayınları, Ankara 2016.
- Yasa, Metin, *Gençlik ve Varoluş*, Elis Yayınları, Ankara 2017.
- Yasa, Metin, "İbn Arabî'nin 'Arada Olma'yı Anlatımı", *Tasavvuf: İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, C. 9/23, 2009.
- Yasa, Metin, İbn Arabî ve Spinoza'da Varlık, Elis Yayınları, Ankara 2014.
- Yasa, Metin, *Rubaileri Işığında Mevlana'da Aşk ve İşlevi*, Elis Yayınları, Ankara 2010.
- Yasa, Metin, *Şiirlerle Din Felsefesi İman-Akıl-Aşk*, Elis Yayınları, Ankara 2019.
- Yılmaz, H. Kamil, *Tasavvuf ve Tarikatlar*, İstanbul 1994.
- Young, Julian, "Schopenhauer", *Nietzsche's Philosophy of Art*, Cambridge University Press, Cambridge 1994.
- Yörükân, Turhan, *Yunan Mitolojisinde Doğu-batı Bütünleşmesi*, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2018.

EskiYeni Yayınları: 179

BİLGİSAYAR OYUNCULARINDA KİMLİK DİN ve GÜNDELİK HAYAT

Erol SUNGUR

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Temmuz 2023

ISBN: 978-625-7673-91-4

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Adar, Dori. "7 Psychological Tactics Used in Games to Hook Users". 2015. Erişim 17 Ocak 2023. <http://www.doriadar.com/2015/10/12/7-psychological-tactics-used-in-games-to-hook-users/>
- Afif, Yusmicha Ulya - Dwijayanto, Arik. "Moderate Islamic Education and Religious Digital Literature: The Making of Children's Moderate Identities Through the NU Kids Application". *EUDL*. Ponorogo, Indenesia: 2021. Erişim 1 Kasım 2022. <https://eudl.eu/doi/10.4108/eai.27-10-2020.2304174>
- Aktaş, Utku. "Meta-gaming nedir?". Erişim 2 Mayıs 2023. <https://mobidictum.com/tr/oyun-sektoru/meta-gaming/>
- Alver, Köksal. *Siteril Hayatlar Kentte Mekânsal Ayrışma ve Güvenlikli Siteler*. Ankara: Hece Yayınları, 2013.
- Anand, Vivek. "A study of time management: The correlation between video game usage and academic performance markers". *CyberPsychology and Behavior*. 10/4 (2007), 552-559.
- And, Metin. *Oyun ve Bügü Türk Kültüründe Oyun Kavramı*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, Birinci Baskı, 1974.
- Anderson, Craig A. – Dill, Karen E.. "Video Games and Aggressive Thoughts, Feelings, and Behavior in the Laboratory and in Life". *Journal of Personality and Social Psychology*. 78/4 (2000), 772-790.
- Anderson, Perry. *Postmodernitenin Kökenleri*. çev. Elçin Gen. İstanbul: İletişim Yayınları, 2009.
- Atkinson, Sam. (ed.) *Sosyoloji Kitabı*. çev. Tufan Göbekçin. İstanbul: Alfa Basım Yayınları, 3. Basım, 2019.
- Aydemir, Mehmet Ali - Arı, Musa. "Bir Oyun ve Oyalanma Olarak Dünya Hayatı: Kapitalist Toplumun Oyun Kurgusu ve Toplumsal Dönüşümün Tematik İnşası". *Sosyoloji Divanı*. 9/17 (2021), 63-86.
- Aydın, Mustafa. *Sistemik Din Sosyolojisi*. İstanbul: Açılım Kitap, 2014.
- Ayhan, Bünyamin – Köseliören, Mihrali. "İnternet, Online Oyun ve Bağımlılık". *Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying*. 6/1 (2019), 1-30.
- Bacon, Francis. *Novum Organum*. çev. Sema Önal Akkaş. Ankara: Doruk Yayıncılık, 1999.
- Bainbridge, William Sims - Bainbridge, Wilma Alice. "Electronic Game Research Methodologies: Studying Religious Implications". *Review Of Religious Research*. 49/1 (2007). 35-53.
- Bartle, Richard A.. "Hearts, clubs, diamonds, spades: Players who suit MUDs". *Journal of MUD Research*. 1/1 (1996), 19.
- Bartle, Richard A.. *Designing Virtual Worlds*. New Riders: 2003.

- Batdı, Veli. "Eğitlence Uygulamalarının Akademik Başarıya Etkisi: Meta-Analitik Bir Çalışma". *GEFAD/GUJGEF*, 37/1 (2017), 47-62.
- Baudrillard, Jean. *Tüketim Toplumu*. çev. Hazal Deliceçaylı & Ferda Keskin. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 5. Basım, 2012.
- Baudrillard, Jean. *Simülarklar ve Simülasyon*. çev. Oğuz Adanır. Ankara: Doğubatu Yayınları, 2003.
- Bauman, Zygmunt. *Postmodern Etik*. çev. Alev Türker. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2011.
- Bauman, Zygmunt. *Bireyselleşmiş Toplum*. çev. Yavuz Alogan. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, İkinci basım, 2011.
- Bauman, Zygmunt. *Küreselleşme*. çev. Abdullah Yılmaz. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2012.
- Bauman, Zygmunt. *Sosyolojik Düşünmek*. çev. Abdullah Yılmaz. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, Sekizinci Basım, 2012.
- Bègue, Laurent et al. "Video Games Exposure and Sexism in a Representative Sample of Adolescents". *Frontiers in Psychology*. 8/466 (2017), 1-7. doi: 10.3389/fpsyg.2017.00466
- Best, Steven - Kellner, Douglas. *Postmodern Teori*. çev. Mehmet Küçük. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2011.
- Bilgiseven, Âmiran Kurtkan. *Eğitim Sosyolojisi*. İstanbul: Filiz Kitabevi, Beşinci Baskı, 1992.
- Binark, Mutlu - Bayraktutan-Sütçü, Günseli. *Kültür Endüstrisi Olarak Dijital Oyun*. İstanbul: Kalkedon Yayıncılık, 2008.
- Blinka, Lukas. "The Relationship of Players to Their Avatars in MMORPGs: Differences between Adolescents, Emerging Adults and Adults". *CyberPsychology*. Erişim 20 Mart 2023. <https://cyberpsychology.eu/article/view/4211/3252>
- Bocock, Robert. *Tüketim*. çev. İrem Kutluk. Ankara: Dost Kitabevi, 2009.
- Boellstorff, Tom. "A Ludicrous Discipline? Ethnography and Game Studies". *Games and Culture*. 1/1 (2006), 29-35.
- Bornet, Philippe. "Introduction: Games and Religion in History". *Religions in Play. Games, Rituals and Virtual Worlds*. ed. Maya Burger & Philippe Bornet. 15-22. Zürich: TVZ, 2012.
- Bosman, Frank G.. "The Lamb of Comstock Dystopia and Religion in Video Games". *Religion in Digital Games, Online Hidelberg Journal Of Religions On The Internet*. 5 (2014), 162-182.
- Bourdieu, Pierre. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Test*. çev. Richard Nice. Cambridge, Massachuttes: Harvard University Press, Eighth Printing, 1996.
- Bourdieu, Pierre. *Seçilmiş Metinler*. çev. Levent Ünsaldı. Ankara: Heretik, 1. Baskı, 2013.

- Bourdieu, Pierre - Chartier, Roger. *Sosyolog ve Tarihçi*. çev. Zuhul Karaca. İstanbul: Açılım Kitap, Birinci Baskı, 2014.
- Bulaç, Ali. *Postmodern Kaosta Kible Arayışı*. İstanbul: İnkılap Yayınları, 2012.
- Buluş, Berkay – Buluş, Gökay Canberk. “Kültür Endüstrisi Olarak Dijital Oyunlar ve Dijital Ekonomi”. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 12/2 (2020), 1-6.
- Caillois, Roger. *Man, Play and Games*. translator: Meyer Barash. Urbana and Chicago: University of Illinois Press, 2001/1961.
- Canatan, Kadir. “Din ve Yaşam Akışı”. *Din Sosyolojisi*. ed. Kadir Canatan – Mustafa Tekin. 273-303. Ankara: Bilimsel Araştırma Yayınları, 2020.
- Cary, Lindsey A. et all. “The interplay of individual differences, norms, and group identification in predicting prejudiced behavior in online video game interactions”. *Journal of Applied Social Psychology*. 2020. 1-15. Erişim 20 Eylül 2022. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jasp.12700>
- Castells, Manuel. *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür Ağ Toplumunun Yükselişi*. çev. Ebru Kılıç. 3 Cilt. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 3. Baskı, 2013.
- Castells, Manuel. *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür Ağ Toplumunun Yükselişi*. çev. Ebru Kılıç. 1. Cilt. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 3. Baskı, 2013.
- Çapcıoğlu, İhsan –Çapcıoğlu, Fatma (ed.). *Dijitalleşme ve Din Teorik Yaklaşımlar ve Uygulama Örnekleri* (İstanbul: İLSAM, 2022).
- Cengiz, Yunus. “Deleuze’ün Anlam Kuramında İfade Oyunu: Tersine Çevirme ve Paradokslar Kurma”. *Sosyoloji Divanı*. 9/17 (2021), 152-170.
- Cengiz, Ömer Faruk. “Dindar” ve “Oyuncu”: *Beklenmedik İki Alanın Kesişimi ve Dramaturjik Yansımaları*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Cengiz, Ömer Faruk – Ataman, Kemal. “Dindar ve Oyuncu: Beklenmedik İki Alanın Kesişimi ve Dramaturjik Yansımaları”. *İslam ve Yorum V*. ed. Harun Bekiroğlu vd. 3/353-362. Malatya: İnönü Üniversitesi Yayınları, 2021.
- Chaney, David. *Yaşam Tarzları*. çev. İrem Kutluk. Ankara: Dost Kitabevi, 1999.
- Charlie, Cheong Wei Da. et all.. “Role of Parental Relationships in Pathological Gaming”. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 30 (2011), 1230-126.
- Chul Han, Byung. *Psikopolitika Neoliberalizm ve Yeni İktidar Teknikleri*. çev. Haluk Barışcan. İstanbul: Metis Yayınları, 4. Basım, 2020.
- Cıngı, Mustafa. “Dijital Oyunseverlerin İslamofobik İçerikli Oyunlara Bakışı”. *MEDİAD*. 1/1 (2018), 49-72.
- Cıngı, Mustafa. “Bireysel ve Sosyal Yönleriyle Dijital Oyun Bağımlılığı”. *Sosyoloji Divanı*. 9/17 (2021), 103-128.
- Cowley, Ben. et all., “Toward an Understanding of Flow in Video Games”. *ACM Computers in Entertainment*. 6/2 (2008), 1-20.

- Creswell, John W. *Nitel Araştırma Yöntemleri Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*. çev. ed. Mesut Bütün – Selçuk Beşir Demir. Ankara: Siyasal Kitabevi, 6. Baskı, 2021.
- Çayır, Kenan. *Yeni Sosyal Hareketler*. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 1999.
- Da Charlie, Cheong Wei. et all. “Role of Parental Relationships in Pathological Gaming”. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 30 (2011), 1230-1236.
- Deleuze, Gilles –Guattari, Félix. *Kapitalizm ve Şizofreni 1: Bin Yayıla: Göçebilimi İncelemesi: Savaş Makinası*. çev. Ali Akay. İstanbul: Bağlam Yayıncılık, 1990.
- Deleuze, Gilles. *Anlamın Mantığı*. çev. Hakan Yücefer. İstanbul: Norgunk Yayıncılık, 2020.
- Denizel, Deniz. “Sanatın Yeni Evresi Olarak Bilgisayar Oyunları”. *FLSF Felsefe Ve Sosyal Bilimler Dergisi*. 13 (2012), 107-143.
- Dereli, Mustafa Derviş. *Sanala Veda Sosyal Medya ve Dönüşen Dindarlık*. Ankara: Nobel, 1. Basım, 2020.
- Dill, Karen E. - Thill, Kathryn P. “Video Game Characters and the Socialization of Gender Roles: Young People’s Perceptions Mirror Sexist Media Depictions”. *Sex Roles*. 57 (2007), 851–864. DOI 10.1007/s11199-007-9278-1.
- Dongil, Kim. et all. “Adolescent Internet Gaming Addiction and Personality Characteristics by Game Genre”. *Plos One*. Erişim 15 Eylül 2022. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0263645>
- Dönmezer, Sulhi. *Sosyoloji*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 10. Baskı, 1990.
- Durkheim, Emile. *Sosyolojik Yöntemin Kuralları*. çev. Cenk Saraçoğlu. İstanbul: Bordo Siyah Klasik Yayınlar, 2004.
- Efekan, Ümit. *Ya ya ya Şa şa şa* (Film, 1985).
- Ertan, Aslı –Medeni, Tunç. “A Literature Review on Trust, Privacy Concern and Identity Construction in Social Networking Sites & Online Fantasy Role-Playing Games”. *International Journal of eBusiness and eGovernment Studies*. 3/2 (2011), 21-29.
- Eryiğit, Eda. *Dijital Oyunlarda Kullanılan Sembollerin 12-17 Yaş Grubundaki Bireylerin Dini Değerlerine Yansımaları*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Entertainment Software Association [ESA]. “Essential facts about the computer and video game industry”. 2019. Erişim 18 Eylül 2022. <https://www.theesa.com/resource/essential-facts-about-the-computer-and-video-game-industry-2019/>
- e.tail.com.tr. “Meta Denir?”. Erişim 2 Mayıs 2023. <https://etail.com.tr/blog/meta-nedir>
- Facebook. “1920 Yeşilay Fotoğraflar” Erişim 24 Nisan 2023. https://m.facebook.com/1920yesilay/photos/a.10157050376165630/10158356501750630/?type=3&eid=ARAcrlF4fRYgfkU8DITBbdSw26aUrG2kn3e8w5xgAn2LUGl7q8tQrrwo6hPguPRx3spg3vuH2scWj&refsrc=deprecated&_rd

- Featherstone, Mike. *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü*. çev. Mehmet Küçük. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1. Baskı, 1996.
- Feilitzen, Cecilia v. - Linné, Olga. "The Effects of Television on Children and Adolescents Identifying With Television Characters". *Journal of Communication*. 25/4 (1975), 51-55. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1975.tb00638.x>
- Ferdig, Richard E. "Developing a Framework for Understanding the Relationship Between Religion and Videogames". *Online Hidelberg Journal Of Religions On The Internet*. 5 (2014), 68-85.
- Freud, Sigmund. "Creative Writers and Day-Dreaming". *On Freud's "Creative Writers And Day Dreaming"*. 3-13. ed. Ethel Spector Person et all. London: Karnac Boooks Ltd., 2013.
- Fu, Daniel. "A Look at Gaming Culture and Gaming Related Problems: From a Gamer's Perspective". *Center for MH in Schools & Student/Learning Supports*. 15 Mart 2022. <http://smhp.psych.ucla.edu/pdfdocs/gaming.pdf>
- Gentile, Douglas A. - Anderson, Craig A.. "Violent Video Games: The Newest Media Violence Hazard". *Media Violence and Children*. ed. Douglas A. Gentile. 131-152. Westport, Connecticut, London: Praeger, 2003. https://drdouglas.org/wp-content/uploads/2019/03/Media_violence_and_children_A_complete_guide_for_p.pdf
- Gentile, Douglas A. et all.. "The effects of violent video game habits on adolescent hostility, aggressive behaviours and school performance". *Journal of Adolescence*. 27 (2004), 5-22. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2003.10.002>
- Gerbner, George. "Mass Media and Human Communication Theory". *Human Communication Theory Original Essays*. 40-60. ed. Frank E. X. Dance. New York: Hot, Rinehart & Winston, 1967.
- Gerbner, George. "Mass Media Discourse: Message System Analysis As A Component of Cultural Indicators". *Discourse and Communication: New Approaches to The Analysis of Mass Media Discourse and Communication*. ed. Teun A. van Dijk. 13-25. Berlin: Walter de Guyter & Co., 1985.
- Giddens, Anthony. *Modernite ve Bireysel-Kimlik Geç Modern Çağda Benlik ve Toplum*. çev. Ümit Tatlıcan. İstanbul: Say Yayınları, 2010.
- Giddens, Anthony - Sutton, Philip W.. *Sosyolojide Temel Kavramlar*. çev. Ali Esgin. Ankara: Phonenix Yayınevi, 3. Baskı, 2018.
- Giddens, Anthony. *Sosyoloji Başlangıç Okumaları*. çev. Günseli Altaylar. İstanbul: Say Yayınları, 7. Baskı, 2019.
- Goffman, Erving. *Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu*. çev. Barış Cezar. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, İkinci Basım, 2012.
- Goffman, Erving. *Etkileşim Ritüelleri Yüz Yüze Davranış Üzerine Denemeler*. çev. Adem Bölükbaşı. Ankara: Heretik, 1. Baskı, 2017.

- Goffman, Erving. *Damga Örselenmiş Kimliğin İdare Edilişi Üzerine Notlar*. çev. Ş. Geniş vd. Ankara: Heretik Yayınları, 5. Baskı, 2020.
- Gottdiener, Mark. *Postmodern Göstergeler Maddi Kültür ve Postmodern Yaşam Biçimleri*. çev. Erdal Cengiz–Hakan Gür–Arhan Nur. İstanbul: İmge Kitabevi, 2005.
- Göle, Nilüfer. *Modern Mahrem*. İstanbul: Metis Yayınları, Onuncu Baskı, 2010.
- Greenfield, Gerard. “Writing the History of the Future: The Killing Game”. *The Asia-Pacific Journal: Japan Focus*. 2/7 (2004), 1-3. Retrieved from <http://apjif.org/Gerard-Greenfield/2130/article.html>
- Grieve, Gregory Price. – Campbell, Heidi A.. “Studying Religion in Digital Gaming A Critical Review of an Emerging Field”. *Online Hidelberg Journal Of Religions On The Internet*. 5 (2014), 51-67.
- Griffiths, Mark D.. “Computer game playing and social skills: A pilot study”. *Aloma: Revista de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport*. 27 (2010), 301–310.
- Gül, Mehmet Emre. “Kültür Endüstrisi Ürünü Olarak Dijital Oyunlar: Playerunknown’s Battlegrounds (Pubg) Oyunu Örneği”. *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*. 5/2, (2019), 448-465.
- Gülsoy, Sait. “Dijital Oyun Çağında Oyunun Yapısındaki Değişim ve Oyunsuzlaşma”. *Sosyoloji Divanı*. 9/17 (2021), 29-62.
- Günerigök, Mustafa. “Oyun Sosyolojisi: Bir Kurumsallaşma Ağı Olarak Oyun”. *Sosyoloji Divanı*. 9/17 (2021), 11-27.
- Gürsoy, Sema. *Dijital Oyunlarda İslamofobik Unsurlar*. Çorum: Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Gürsoy, Sema. “Dijital Oyunlarda İslamofobik Unsurlar”. *Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 19 (2022), 107-129.
- Haluk, Geray. *Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları, 2004.
- Harvey, David. *The Condition of Postmodernity*. UK: Blackwell, Cambridge MA&Oxford, 1993.
- Harvey, David. *Postmodernliğin Durumu*, çev. Sungur Savran, İstanbul: Metis Yayınları, İkinci Basım,1999.
- Hassan, Ihab. “The Question of Postmodernism”. *Performing Arts Journal*. 6/1 (1981), 30-37.
- Hassan, Ihab. “The Culture of Postmodernism”. *Theory, Culture and Society*. 2/3 (1985), 119-132.
- Hayes, Elisabeth. “Gendered Identities at Play Case Studies of Two Women Playing Morrowind”. *Games and Culture*. 2/1 (2007), 23-48.
- Hazar, Zekihan. *Dijital Oyunlarda Kaybolan Çocukluk*. Ankara: Nobel, 1. Basım, 2021.
- Hesse, Herman. *Boncuk Oyunu*. çev. Kâmuran Şipal. İstanbul: YKY, 18. Baskı, 2021.
- Hilgard, Joseph. et all., “Individual differences in motives, preferences, and pathology in video games: the gaming attitudes, motives, and experiences scales (GAMES)”. *Frontiers in Psychology*. 4 (2013), 1-13.

- Hoffner, Cynthia. "Children's wishful identification and parasocial interaction with favorite television characters". *Journal of Broadcasting and Electronic Media*. 40/3 (1996), 389-402. <https://doi.org/10.1080/08838159609364360>
- Huizinga, Johan. *Homo Ludens Oyunun Kültürel İşlevi Üzerine Bir İnceleme*. çev. İlker Mutlu. Ankara: Dorlion Yayınları, 2021.
- İbn Haldun. *Mukaddime II*. haz. Süleyman Uludağ. İstanbul: Dergâh Yayınları, İkinci Baskı, 1991.
- İşçibaşı, Yaprak. "Bilgisayar, İnternet ve Video Oyunları Arasında Çocuklar". *Selçuk İletişim Dergisi*. 7/1 (2011), 122-130.
- Kalaycı, Batuhan - Uysal, Dilek. "Bilgisayar Oyunlarında İslamafobi". *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. 1/2 (2018), 36-42.
- Kandiyoti, Deniz. "Parçaları Yorumlamak". *Kültür Fragmanları Türkiye'de Gündelik Hayat*. haz. Deniz Kandiyoti-Ayşe Saktanber. 15-33. İstanbul: Metis Yayınları, Üçüncü Basım, 2012.
- Kandiyoti, Deniz. "Pembe Kimlik Sancıları Cinsiyetlerin Yol Ayrımında Sorun ve Çatışma". *Kültür Fragmanları Türkiye'de Gündelik Hayat*. haz. Deniz Kandiyoti-Ayşe Saktanber. 278-292. İstanbul: Metis Yayınları, Üçüncü Basım, 2012.
- Kara, Muhammed Said. "Oyun Evleri ile Sosyalleşme". *Sosyoloji Divanı*. 9/17 (2021), 273-291.
- Kara, Umut Yener. *Bilgisayar Oyunları, Yeni Medya ve Kimlik: Kuramsal Arayışlar*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- Karaaslan, İlknur Aydoğdu. "Dijital Oyunlar ve Dijital Şiddet Farkındalığı Ebeveyn ve Çocuklar Üzerinde Yapılan Karşılaştırmalı Bir Analiz". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 8/36 (2015), 806-818. <https://doi.org/10.17719/jisr.2015369545>
- Karlı, Necmi. "Gençlerde İnternet Bağımlılığı ve Dindarlık İlişkisi". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 46 (2019), 225-260.
- Kartal, Mehmet. *Küreselleşme Bağlamında Türkiye'de E-Spor*. Ankara: Gazi Kitabevi, 2020.
- Kepenek, Emek Barış. "Yeni ve Yükselen Bir Alan: Dijital Oyunlar Sosyolojisi". *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*. 23/2 (2020), 186-213.
- Khanmurzina, Rimma R. et all. "Computer Games Influence on Everyday Social Practices of Students-Gamers". *Contemporary Educational Technology*. 11/1 (2020), 11-19. <https://doi.org/10.30935/cet.641753>
- Kılıç, Ersin. "Yeşilay'ın eSpor Açıklaması Tartışmalara Sebep Oldu". Merlin'in Kazanı. Erişim 24 Nisan 2023. <https://www.merlininkazani.com/yesilayin-espor-aciklamasi-tartismalara-sebep-oldu-haber-112806>
- Kırdar, Yalçın. *Postmodern Pazarlama ve Tüketim Kültürü*. İstanbul: Moss Yayınları, 2012.
- Kilci, Alp Kaan. *Spor ve Dijital Oyunda Son Nokta: Espor*. Ankara: Gazi Kitabevi, 2019.

- King, Daniel. et all. "Video Game Structural Characteristics: A new Psychological Taxonomy". *International Journal of Mental Health and Addiction*. 8 (2010), 90–106.
- King, Daniel L. - Delfabbro, Paul H.. "The cognitive psychology of Internet gaming disorder". *Clinical Psychology Review*. 34/4 (2014), 298–308.
- Kirman, M. Ali - Ertit, Volkan (ed.). *Sekülerleşme Tartışmaları*. Ankara: Kadim Yayınları, 2019.
- Kirriemuir, John. "Video Gaming, Education and Digital Learning Technologies". *D-Lib Magazine*. 8/2 (2002), 1-12.
- Klimmt, Cristoph. et all. "The Video Game Experience as "True" Identification: A Theory of Enjoyable Alterations of Players' Self-Perception". *Communication Theory*. 19 (2009), 351-373.
- Kottak, Conrad Phillip. *Antropoloji İnsan Çeşitliliğinin Önemi*. çev. Derya Atamtürk vd. Ankara: De ki Basım Yayım Ltd., On altıncı Edisyon, 2016.
- Kömeçoğlu, Uğur. *Kimlik, Mekân ve Gündelik Hayat*. İstanbul: Ufuk Yayınları, 2012.
- Kur'an-ı Kerim Meali. çev. Halil Altuntaş–Muzaffer Şahin. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 12. Baskı, 2006.
- Kurt, Abdurrahman. *Din Sosyolojisi*. İstanbul: Sentez Yayıncılık, 2. Basım, 2012.
- Laato, Samuli. - Rauti, Sampsa. "Video games and religion: Lutheran Church employees' perspectives on similarities between virtual and spiritual worlds". *CEUR-WS*. Vol. 2883 (2021), 140-149.
- Larsen, Mikkel. "Serenity Now-funeral Crash". Erişim 8 Kasım 2022.
<https://www.youtube.com/watch?v=MEpv7YxnLCQ&t=117s>
- Layder, Derek. *Sosyal Teoriye Giriş*. çev. Ümit Tatlıcan. İstanbul: Küre Yayınları, 4. Baskı, 2013.
- Lee, Martyn J.. *Consumer Cultur Reborn: The Cultural Politics of Consumpition*. London: Routledge, 2005.
- Lechte, John. *Yapısalcılıktan Postmoderniteye Elli Çağdaş Düşünür*. çev. Barış Yıldırım. İstanbul: Açılım Kitap, 2006.
- Leonard, David J.. "High Tech Blackface-Race, Sports Video Games and Becoming the Other". *Intelligent Agent*. 4/4 (2004). 1-5. Retrieved from http://www.intelligentagent.com/archive/Vol4_No4_gaming_leonard.htm
- Lorentz, Pascaline. "Socialization of Teenagers Playing The Sims® The Paradoxical Use of Video Games to Re-enchant Life." *Online Hidelberg Journal Of Religions On The Internet*. 5 (2014), 279-300.
- Luckmann, Thomas. *Görünmeyen Din Modern Toplumda Din Problemi*. çev. Ali Coşkun - Fuat Aydın. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2003.
- Macionis, John J. *Sosyoloji*. çev. ed. Vildan Akan. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 13. Basım, 2012.
- Marshall, Gordon. *Sosyoloji Sözlüğü*. çev. Osman Akınhay - Derya Kömürcü. Ankara: Bilim ve Sanat, 2005.

- Marx, Karl. *Hayalet Karl Marx Seçme Yazılar*. çev. Güçlü Ateşoğlu vd. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2017.
- Mayring, Philipp. *Nitel Sosyal Araştırmaya Giriş*. çev. Adnan Gümüş - M. Sezai Durgun. Ankara: BilgeSu Yayıncılık, 2011.
- Mead, George Herbert. *Zihin, Benlik ve Toplum*. çev. Yeşim Erdem. Ankara: Heretik, 3. Baskı, 2021.
- Mead, Margaret. *Continuities in Cultural Evolution*. New Haven: Yale University Press, 1964.
- Mengi, Abdurrahman. “Oyun ve Engellilik Sosyolojisi: Bir Giriş Denemesi”. *Sosyoloji Divanı*. 9/17 (2021), 129-149.
- Meriç, Cemil. *Bu Ülke*. İstanbul: İletişim Yayınları, 15. Baskı, 2002.
- Metin2 Bilgileri. “Hava Kılıcı”. Erişim 2 Mayıs 2023. <https://www.havakilici.com/2020/03/kdp-acilimi-nedir-kdp-nereden-duser-haritada-ki-yeri.html>
- Metin2 İnfö. “Metin2 Meley Nasıl Yapılır?”. Erişim 16 Nisan 2023. <https://blog.metin2.info.tr/metin2tr/metin2-meley-nasil-yapilir.html>
- Metin2 Wiki. “Canavarlar”. Erişim 29 Nisan 2023. <https://tr-wiki.metin2.gameforge.com/index.php/Canavarlar>
- Metin2 Wiki. “Jotun Thrym”. Erişim 29 Nisan 2023. https://tr-wiki.metin2.gameforge.com/index.php/Jotun_Thrym
- Metin2 Wiki. “Razadör”. Erişim 29 Nisan 2023. <https://tr-wiki.metin2.gameforge.com/index.php/Razad%C3%B6r>
- Ntelia, Renata E.. “Death in Digital Games: A Thanatological Approach”. *Antae*. 2/2 (2015), 90–100.
- Nişancı, Zübeyir. *Sayılarla Türkiye’de İnanç ve Dindarlık*. İstanbul: International Institute of Islamic Thought & Mahya Yayıncılık, 2023.
- Okumuş, Ejder. *Gösterişçi Dindarlık*. İstanbul: Ark Yayınları, 2002.
- Oxford Living Dictionaries. “Post-truth”. Erişim 12 Ekim 2021. <https://en.oxforddictionaries.com/definition/post-truth>.
- Öncü, Ayşe. “1990’larda Küresel Tüketim, Cinselliğin Sergilenmesi ve İstanbul’un Kültürel Haritasının Yeniden Biçimlenmesi”. *Kültür Fragmanları Türkiye’de Gündelik Hayat*. haz. Deniz Kandiyoti-Ayşe Saktanber. 183-200. İstanbul: Metis Yayınları, 2012.
- Özcan, Burcu - Eriş, Gülşah. “Bilgisayar Oyunları Oynamanın Akademik Başarıya Etkisinin İncelenmesi”. *International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry*. 5/2 (2021), 130-144.
- Özenç, Orhan Efe – Yörük, İbrahim. *Her Yönüyle E-Spor Takım Sahibi, Sponsor ve E-Sporcu Adaylarının El Kitabı*. İstanbul: Benim Kitap, 1. Baskı, 2019.
- Pala, İskender. *İki Dirhem Bir Çekirdek (hikâyeleriyle deyimlerimiz)*. İstanbul: L&M Yayınları, 6. Baskı, 2002.
- Piasecki, Stefan. “Winners or Victims? Discussing Identity Tracking and Behavior Analysis in Next-Gen Video Games from a Digital Civil Rights Perspective”. *Istanbul University Journal of Communication Sciences*. 54 (2018), 141-162.

- Platon. *Yasalar*. çev. Candan Şentuna - Saffet Babür. İstanbul: Kabalıcı Yayıncılık, Birinci Baskı, 2012.
- Ploug, Thomas. *Ethics in Cyberspace: How Cyberspace May Influence Social Interpersonal Interaction*. NewYork: Springer, 2009.
- Polman, Hanneke. et all.. "Experimental Study of the Differential Effects of Playing Versus Watching Violent Video Games on Children's Aggressive Behavior". *Aggressive Behavior*. 34 (2008), 256-264. doi: 10.1002/ab. 20245
- Postman, Neil. *Televizyon Öldüren Eğlence*. çev. Osman Akınhay. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 4. Basım, 2012.
- Prensky, Marc. "Digital Natives, Digital Immigrants". *On the Horizon*. 9/5 (2001), 1-6.
- Provenzo, Eugene F.. "What do Video Games Teach?". *The Education Digest*. 58/4 (1992).
- Ritzer, George. *Büyüsü Bozulmuş Dünyayı Büyülemek*. çev. Şen Süer Kaya. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2. Basım, 2011.
- Ritzer, George. *Toplumun McDonalddlaştırılması*. çev. Şen Süer Kaya. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2011.
- Ritzer, George - Stepnisky, Jeffrey. *Sosyoloji Kuramları*. çev. Himmet Hülür. Ankara: De Ki Basım Yayım, 2014.
- Rode, Jennifer A. "Digital Parenting: Designing Children's Safety." *In Proceedings of the 23rd British HCI Group Annual Conference on People and Computers: Celebrating People and Technology*. British Computer Society. (2009), 244-251.
- Sabate, Albert. "How to Create Spirituality in a Video Game. ABC News". 5 Mart 2023.
http://abcnews.go.com/ABC_Univision/Entertainment/jenova-chen-spirituality-video-gamejourney/story?id=18501149
- Sabri, Farhana - Yunus, Ahmed. "Psychological Well-Being of Muslim Online Gamers in Malaysia: Are They Mentally Well Enough?". *Islamic Guidance and Counseling Journal*. 4/2 2021, 181-193. <https://doi.org/10.25217/igcj.v4i2.1629>
- Sayar, Tahsin Eren – Özmen, Seçkin. "Dijital Oyunlarda Avatar-Kimlik İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma". *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 11/1 (2022), 320-341.
- Schelfhout, Sam et all. "Balancing Gender Identity and Gamer Identity: Gender Issues Faced by Wang 'BaiZe' Xinyu at the 2017 Heartstone Summer Championship". *Games and Culture*. 16/1 (2019), 22-41
- Schiesel, Seth. "Video game matches to be televised on CBS". *The New York Times*. (July 28, 2007). <https://www.nytimes.com/2007/07/28/arts/television/28vide.html>
- Sennett, Richard. *Kamusal İnsanın Çöküşü*. çev. Serpil Durak - Abdullah Yılmaz. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 3. Basım, 2010.

- Sennett, Richard. *Yeni Kapitalizmin Kültürü*. çev. Aylin Onacak. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2011.
- Sennett, Richard. *Karakter Aşınması Yeni Kapitalizmde İşin Kişilik Üzerindeki Etkileri*. çev. Barış Yıldırım. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2012.
- Shaw, Adrienne. *Identity, Identification and Media Representation In Video Gameplay: An Audience Reception Study*. University of Pennsylvania, Publicly Accessible Penn Dissertations, Doctor of Philosophy, 2010.
- Shaw, Adrienne. "What Is Video Game Culture? Cultural Studies and Game Studies". *Games and Culture*. 5/4 (2010), 403-424.
- Shaw, Adrienne. "Talking to Gaymers: Questioning Identity, Community and Media Representations". *Westminster Papers*. 9/1 (2012), 67-89.
- Shliakhovchuk, Elena - García, Adolfo Muñoz. "Intercultural Perspective on Impact of Video Games on Players: Insights from a Systematic Review of Recent Literature". *Educational Sciences: Theory and Practice*. 20/1 (2020), 40-58. <http://dx.doi.org/10.12738/jestp.2020.1.004>
- Şığın, Aykut. "Geleneksel Sporun Sınırlarının Ötesinde: Bir eSpor Epistemolojisi Denemesi". *Sosyoloji Divanı*. 9/17 (2021), 87-102.
- Sim, Stuart. *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*. çev. Mukadder Erkan-Ali Utku. Ankara: Ebabil Yayınları, 2006.
- Simmel, Georg. *Bireysellik ve Kültür*. çev. Tuncay Birkan. İstanbul: Metis Yayınları, İlk Basım 2009.
- Simmel, Georg. *Modern Kültürde Çatışma*. çev. Tanıl Bora vd. İstanbul: İletişim Yayınları, 10. Baskı, 2015.
- Slattery, Martin. *Sosyolojide Temel Fikirler*. haz. Ümit Tatlıcan - Gülhan Demiriz. İstanbul: Sentez Yayınları, 2015.
- Smuts, Aaron. "Are Video Games Art?". *Contemporary Aesthetics*. 3 (2005). Erişim 20 Eylül 2022. <http://hdl.handle.net/2027/spo.7523862.0003.006>
- Söğüt, Fatih. "Dijital Ebeveynlerin Dijital Oyunlar ve Şiddet İlişkisine Yönelik Algıları." *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. 51 (2020), 79-100.
- Spears, Russell - Lea, Martin, "Panacea or Panopticon? The Hidden Power in Computer-Mediated Communication". *Communication Research* 21/4 (1994), 427-429.
- Šporčić, Berislav - Glavak-Tkalić, Renata. "The relationship between online gaming motivation, self-concept clarity and tendency toward problematic gaming". *Cyberpsychology: journal of Psychosocial Research on Cyberspace*. 12/1 (2018), article 4. Erişim 23 Eylül 2022. <https://cyberpsychology.eu/article/view/9534>
- Subaşı, Necdet. *Din Sosyolojisi*. İstanbul: DEM Yayınları, 2014.
- Suler, John. "The Online Disinhibition Effect". *Cyberpsychology & Behavior*. 7 (2004), 321-326.
- Sungur, Erol. *Postmodern Tüketim Anlayışında Dindar Yaşam Biçimleri*. Ankara: Araştırma Yayınları, 1. Baskı, 2016.

- Sungur, Erol. "Toplumsal Değişim Dönemlerinde Öğretmen(lig)in Konumu ve Rolü". *Geçmişten Geleceğe Öğretmen ve Öğretmenlik*. ed. Adem Güneş. 101-134. Ankara: Otto Yayınları, Birinci Basım, 2020.
- Şeriatı, Ali. *İnsanın Dört Zindanı*. çev. Hüseyin Hatemi. İstanbul: İşaret Yayınları, Beşinci Baskı, 1997.
- Tavinor, Grant. *The Art of Videogames*. İngiltere: Wiley-Blackwell Publishing, 2009.
- Taylan, Hasan Hüseyin vd. "Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Bilgisayar Oyunu Oynama Alışkanlıkları ve Oyun Tercihleri Üzerine Bir Araştırma". *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3/1 (2017), 78-87.
- T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı. "Bilgisayar Oyunlarında İslamofobi". Erişim 25 Mart 2022.
https://ghkkizilcaihoo.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/05/03/763876/dosyalar/2021_01/03225717_Bilgisayar_OyunlarYnda_Yslamofobi.pdf
- Temel, Mustafa. "Türkiye'de Medya ve İslamofobi Araştırmaları." *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi MEDİAD*. 2/1 (2019), 93-121.
- Thames, Ryan Clark. "Religion as Resource in Digital Games". *Online Heidelberg Journal Of Religions On The Internet*. 5 (2014), 183-196.
- The Sydney Morning Herald. "Internet addicts guilty of starving baby to death". Erişim 22 Ocak 2022. <https://www.smh.com.au/technology/internet-addicts-guilty-of-starvingbaby-to-death-20100423-tg7s.html>
- Thompson, Caleb. "Interview: Jenova Chen on Journey". Erişim 6 Mart 2023.
<http://darkzero.co.uk/game-articles/interview-jenova-chen-on-journey/>
- Tura, Saffet Mura. "Sunuş, Winnicott ve Geçiş Deneyimi", 7-14. çev. Tuncay Birkan. *Oyun ve Gerçeklik*. İstanbul: Metis Yayınları, 5. Basım, 2021.
- Turkle, Sherry. *Life on the Screen*. Simon and Schuster, 1995.
- Ünal, Mehmet Süheyl. *Dinsel Bireycilik*. İstanbul: Açılım Kitap, Birinci Baskı, 2011.
- Wagner, Rachel. "First-Person Shooter Religion Algorithmic Culture and Inter-Religious Encounter". *Crosscurrents*. 2 (2012), 181-203.
- Weber, Max. *Sosyoloji Yazıları*. çev. Taha Parla. İstanbul: İletişim Yayınları, 8. Baskı, 2006.
- Wenz, Karin. "Death and death rituals in digital games". *Ritual in a Digital Society*. 95-107. ed. Martin Hoondert & Suzanne van der Beek. Amsterdam: Netherlands Studies in Ritual and Liturgy, 2019.
- Wildt, Lars de - Aupers, Stef. "Playing the Other: Role-Playing Religion in Videogames". *European Journal of Cultural Studies*. 22 15-6, (2019), 867-884.
- Wildt, Lars de - Aupers, Stef. "Pop Theology: Forum Discussions on Religion in Videogames. Information". *Communication & Society*. (2019). DOI: 10.1080/1369118X.2019.1577476. Journal ISSN: 1468-4462.
- Winnicott, D. W. *Oyun ve Gerçeklik*. çev. Tuncay Birkan. İstanbul: Metis Yayınları, 5. Basım, 2021.

- Wright, Jancee. "The effects of video game play on academic performance." *Modern Psychological Studies*. 17/1 (2011), Article 6, 36-44.
- Wysocki, Jan. "Critique with Limits-The Construction of American Religion in BioShock: Infinite". *MDPI Religions*. 9/150 (2018), Erişim 10 Kasım 2022. www.mdpi.com/journal/religions
- Wysocki, Jan. "Critique with Limits-The Construction of American Religion in BioShock: Infinite". *The Sacred & the Digital: Critical Depictions of Religions in Video Games*. ed. Frank G. Bosman. 66-79. MDPI Religions, 2019.
- Yalçın, Seda - Bertiz, Yasemin. "Üniversite Öğrencilerinde Oyun Bağımlılığının Etkileri Üzerine Nitel Bir Çalışma". *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi)* 3/1 (2019), 27-34.
- Yee, Nick. "Motivations for play in online games". *CyberPsychology & Behavior*. 9 (2006), 772-775. <https://doi.org/10.1089/cpb.2006.9.772>
- Yıldırım, Ali - Şimşek, Hasan. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları, 8. Basım, 2011.
- Yılmaz, Semanur. *Türk Kadınlarının Güney Koreli Erkeklerle Duygusal İlişki Yaşamalarında Kültür Endüstrisinin Etkisi ve Bu Bireylerin Yeni Kültür Karşısındaki Durumları*. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Yorulmaz, Bilal. "Dijital Oyunlardaki Din ve Din Eğitiminde Dijital Oyunların Kullanılma İmkani". *Dijitalleşen Din [Medya ve Din 2]*. 365-410. ed. Mete Çamdereli vd. İstanbul: Köprü Kitapları, 1. Basım, 2015.
- Yorulmaz, Bilal. "Dijital Oyunlarda Müslüman Temsili". *MEDİAD* 1/2 (Aralık 2018), 275-286.
- Zorlu, Abdülkadir. *Modern Tüketim Tarihinden Tüketim Araştırmalarına Tüketim Sosyolojisi*. Ankara: Glocal Yayınları, 2006.
- Zorlu, Abdülkadir. *Üretim ve Tüketim Teorileri*. Ankara: Glocal Yayınları, 2006.

Eskiyeni Yayınları: 180

**GENÇ DİNLER TARİHÇİLERİN
KALEMİNDEN**

-Dinler Tarihi Araştırmaları-

Editörler

Süleyman TURAN – Emine BATTAL

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ağustos 2023

ISBN: 978-625-7673-92-1

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

İsa Mesih'in görünür varlığını yeryüzünde devam ettirmeye çalışmalıdır. Bu anlamda Kilise'nin mensubu olan Hıristiyan insanı için başlıca görev, İsa Mesih'in kurtarıcı misyonunu dünyaya yaymayı amaç edinmektir.

Kaynakça

- Alexandria of Clement. *The Writings of Alexandria*. çev. William Wilson. London: T&T Clark Publishing, 2008.
- Aquinas, Thomas. *Summa Theologica*. çev. Fathers of The English Dominican Province. C. 3. New York: Cosimo Publisher, 2007.
- Augustine. *City of God*. çev. Marcus Dods. 2 Cilt. Edinburgh: T&T Clark Publishing, 1871.
- Barrington, Simon. "Theology of Mission". *A New Dictionary of Christian Thology*. ed. Alan Rihardson - John Bowden. 372-375. London: SCM Press, 1983.
- Bauer, Johannes B. "Marriage". *Bauer Encyclopedia of Biblical Theology*. ed. Johannes B. Bauer. 513-556. London: Sheed and Ward, 1970.
- Baugh, Steven M. "Savior of All People: I. Tim 4:10 in Context". *Westminster Theological Journal* 54 (1992), 331-340.
- Bettenson, Henry. *The Early Christian Fathers*. London: Oxford University Press, 1969.
- Bourke, Myles M. "Reflections on Church Order in The New Testament". *The Catholic Biblical Quarterly* 30 (1968), 493-511.
- Catechism of the Catholic Church*. Vatican: Libreria Editrice Vaticana, 1994.
- Davis, John D. *A Dictionary of The Bible*. United States of America: Baker Book House, 1966.
- Deninger, Johannes. "Revelation". *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 11/7773-7779. New York: Thomson Gale Publisher, 2005.
- Dubarle, Andre Marie. *The Biblical Doctrine of Original Sin*. çev. E. M. Stewart. London: Herder and Herder Publication, 1964.
- Dulles, Avery. *Models of The Church*. New York: Image Books, 1987.
- Ehr, D. J. "Creation". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 4/336-345. New York: Thomson Gale Publisher, 2003.
- Faruki, İsmail Raci. *Hristiyan Ahlakı-Hristiyanlığın Tarihsel ve Sistematik Analizi*. çev. İbrahim Kapaklıkaya. İstanbul: Mahya Yayınları, 2011.
- Grudem, Wayne. *Hristiyan İlahiyatı-Hristiyan İnancının Temel Öğretileri*. çev. Levent Kınran. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 2001.
- Grudem, Wayne. *Systematic Theology-A Introduction to Biblical Doctrine*. England, Inter-Varsity Press, 1994.
- Gündüz, Şinasi. *Hristiyanlık*. İstanbul: İsam Yayınları, 2017.
- Haight, Roger. "Jesus and Salvation: A Essay in Interpretation". *Theological Studies* 55 (1994), 225-251.
- Healy, K. J. "Prayer (Theology of)". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 11/593-601. New York: Thomson Gale Publisher, 2003.
- Holland, Thomas. "The Church in The New Testament". *The Furrow* 9 (1958), 102-110.

- Hunter, Archibald M. *Introducing New Testament Theology*. London: Student Christian Movement Publishing, 1957.
- Irenaeus. *Five Books of S. Irenaeus: Bishop of Lyons, Against Heresies*. çev. John Keble. London: Harward University Press, 2004.
- Irenaeus. *On the Apostolic Preaching*. çev. John Behr. New York: Vladimir's Seminary Press, 1997.
- Irenaeus. *The Demonstration of the Apostolic Preaching*. çev. Armitage Robinson. London: The Macmillan Publishers, 1920.
- Jensen, J. "Redemption". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 11/963-973. New York: Thomson Gale Publisher, 2003.
- Jensen, J. "Revelation". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson-Joann Cerrito. 12/187-190. New York: Thomson Gale Publishing, 2003.
- Jungmann, J. A. - Stasiak, K. "Baptism Sacrament of". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 2/60-67. New York: Thomson Gale Publisher, 2003.
- Küçük, Mehmet Alparslan. *Kutsal Kitap Anlayışı*. Ankara: Berikan Yayınevi, 2016.
- Lake, Kirsopp. "Baptism". *Encyclopaedia of Religion and Ethics*. ed. James Hastings. 2/375-390. New York: The Scholar Press Ilkley, 1981.
- Leeuw, Gerardus van der. *Religion in Essence and Manifestation*. çev. J. E. Turner. C. 1. New York: Harper & Row Publishers, 1963.
- Lockyer, Herbert. *Nelson's Illustrated Bible Dictionary*. New York: Thomas Nelson Publishers, 1986.
- Lovett, Brendan. "Reflections on The Purpose of Christian Mission". *Philippine Studies* 18 (1970), 774-782.
- Lynn, Rev. Robert. *Sakramentler*. İstanbul: Anadolu Ofset Yayıncılık, 2002.
- Marcoulesco, Ileana. "Redemption". *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 1/7640-7642. New York: Thomson Gale Publisher, 2005.
- Marsh, Thomas. "Theology 11: The Theology of Revelation". *The Furrow* 22 (1971), 755-763.
- Martos, Joseph J. "Eucharistic Theology". *A New Dictionary of Christian Theology*. ed. Alan Rihardson - John Bowden. 187-190. London: SCM Press, 1983.
- Masterman, M. R. "Prayer (in The Bible)". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 11/592-593. New York: Thomson Gale Publisher, 2003.
- Mcbrien, Richard P. "Church". *A New Dictionary of Christian Theology*. ed. Alan Rihardson - John Bowden. London: SCM Press, 1983.
- Meslin, Michel. "Baptism". *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 2/779-783. New York: Thomson Gale Publisher, 2005).
- Milne, Bruce. *Know The Truth-A Handbook of Christian Belief*. England: Inter-Varsity Press, 1982.
- Mitchell, N. D. "Eucharist" (Biblical Data). *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 5/410-415. New York: Thomson Gale Publisher, 2003.
- Mollegen, Albert T. "A Christian Understanding of Revelation". *The Christian Scholar* 39 (1956), 19-24.

- Mueller, Ekkehardt. "Creation in The New Testament". *Journal of The Adventist Theological Society* 15 (2004), 47-62.
- Mueller, H. "Baptism". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 2/56-60. New York Thomson Gale Publisher, 2003.
- Neuner, J. - Dupuis, J. *The Christian Faith in The Doctrinal Documents of The Catholic Church*. London: Colins Publication, 1983.
- Origen. *Commentary on The Epistle to The Romans*. çev. Thomas P. Scheck. Washington: The Catholic University of America Press, 2001.
- Origen. *On First Principles*. çev. G. W. Butterworth. United States of America: Ave Maria Press, 2013.
- Otto, Eckart. "Covenant". *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 3/2047-2051. New York: Thomson Gale Publisher, 2005.
- Pettegrew, Larry D. "The New Covenant". *The Master's Seminary Journal* 10 (1999), 251-270.
- Polat, Kemal. "Hristiyan Kurtuluş Öğretisinde İsa Vasıtasıyla Kurtuluş". *Ekev Akademi Dergisi* 27 (2006), 183-202.
- Rahner, Karl. *Foundations of Christian Faith-A Introduction to The Idea of Christianity*. çev. William V. Dych. New York: Crossroad Publishing, 1978.
- Salle, John Baptist de La. *The Duties of A Christian to God*. çev. Richard Arnandez. United States of America: Lasallian Publication, 2002.
- Schildenberger, Johannes. "Covenant". *Bauer Encyclopedia of Biblical Theology*. ed. Johannes B. Bauer. 140-146. London: Sheed and Ward, 1970.
- Schnackenburg, Rudolf. "Baptism". *Bauer Encyclopedia of Biblical Theology*. ed. Johannes B. Bauer. 57-62. London: Sheed and Ward, 1970.
- Steenberg, M. "The Church". *Orthodox Christian Theology*. ed. Mary B. Cunningham - Elizabeth Theokritoff. 121-134. New York: Cambridge University Press, 2008.
- Tertullian. *Quinti Septimi Florentis Tertulliani De Anima*. çev. J. H. Waszink. United States of America: Brill Publishing, 2010.
- Topmoeller, W. G. "Salvation". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 12/623-624. New York: Thomson Gale Publisher, 2003.
- Turan, Süleyman - Battal, Emine. *Dünya Dinlerinde Kutsal Metinler*. Rize: STS Yayınları, 2018.
- Turan, Süleyman. *Misyoloji-Hristiyan Misyon Bilimi*. Ankara: Sarkaç Yayınları, 2011.
- Turan, Süleyman. *Misyonerliğin Kurucusu Pavlus*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2006.
- Turner, Edith - Frese, Pamela R. "Marriage". *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 8/5724-5727. New York: Thomson Gale Publisher, 2005.
- Warnach, Viktor. "Church". *Bauer Encyclopedia of Biblical Theology*. ed. Johannes B. Bauer. 101-116. London: Sheed and Ward, 1970.
- Yonick, A. "Covenant". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 4/324-328. New York: Thomson Gale Publisher, 2003.

üzere, evlilik hem dini hayatın yaşanmasında hem de evlilikle oluşturulan birlik aracılığıyla meydana gelen nesillerin bekasının sağlam temeller üzerinde bina edilmesinde hayati bir role sahiptir. Pavlus'un yanısıra ilk dönem kilise babaları da evliliğe büyük önem atfetmişlerdir. Özellikle Hıristiyanlığın devamını sağlayacak olan çocuk eğitimine eğilmişler, bu meyanda ebeveynlere ağır sorumluluklar yüklemişlerdir. Bu çerçevede dini yapının devamlılığının sağlanması açısından hem anne-babanın hem de çocukların görev ve sorumluluk alanlarını belirlenmişlerdir. Böylece, Yahudi gelenek ile Hristiyan gelenek harmanlanarak ailenin yapısal sınırları çizilmiştir.

Hıristiyan evlilik müessesesinde ve aile yapısında hiyerarşik bir bünye meydana getirilmiştir. Ailede en yetkili kişi olarak baba gösterilmiş, anneye de ona itaat etme ve onu destekleme görevi yüklenmiştir. Her ikisi de evliliğin meyveleri olan çocukların dinin emir ve yasaklarını en iyi şekilde öğrenmelerinden sorumlu tutulmuştur. Bunu yaparken çocuklara örnek/olumlu modeller olmaları, gerektiğinde onların eğitimi adına hafif yollu şiddete başvurmaları tavsiye edilmiştir. Böylece çocukların isyankar değil de itaatkar bir karakter kazanmaları hedeflenmiştir.

Hıristiyan ailesinde çocuklara, anne-babaların çocuklara karşı sorumlulukları olduğu gibi çocukların da ebeveynlerine karşı görev ve yükümlülükleri olduğu öğretilir. Eğitim yöntemleri arasında çocuklara karşı şefkatli/merhametli davranmak, oyun eğlence, masal, şiir, şarkı, ilahi benzeri motivasyon sağlayan metotlarından faydalanmak bulunur. Bu yolla çocukların ebeveynleri ile aralarında sağlam bir bağ oluşturulması amaçlanır. Dindar ve mutlu bir çocuğun huzurlu toplumu oluşturmaya katkı vereceğine inanılır.

Kaynakça

- Chrysostom, John. *Homilies on 1 Timothy*, Homily 9, Nicene and Post - Nicene Fathers, Series: I, Volume: 13, Christian Classics Ethereal Library, New York 2010.
- Chrysostom, John. *Homilies on Colossians*, Homily 9, Nicene and Post-Nicene Fathers, Series: I, Volume: 13, Philip Schaff, Christian Classics Ethereal Library, New York 2010.
- Chrysostom, John. *Homilies on Ephesians*, Homily 21, Nicene and Post - Nicene Fathers, Series: 1, Volume: 13, New York 2010.
- Chrysostom, John. *Lessons on Education Part 1 Item 1*, <http://www.innerlightproductions.com/2013/02/st-john-chrysostom-lessons-oneducation.html>
- Chrysostom, John. *On Marriage and Family Life*, SVS Press, Translated by Catharine P. Roth - David Anderson, 1986.
- Copeland, Mark E. *The Christian Home and Family*, Executable Outlines, 2011.
- Descuffi, Gluseppe. *Hıristiyan Dini*, Cemal Gümüşayak Matbaası, İzmir 1950.

- Hippolytus, St. John. *The Apostolic Tradition* 21:16, Translation: Burton Scott Easton, Cambridge University Press, USA 1934 Newland
<http://sainthermanschool.org/assets/files/ChurchFathersonEducation>
<http://www.earlychristianwritings.com/text/ignatius-polycarp-lightfoot.html>
<https://ladderofdivineascent.wordpress.com/category/educating-children-in-the-faith>
https://orthodoxwiki.org/Domestic_Church
- Irenaeus, *Against Heresies* IV: 28:3, Ante Nicene Fathers, Volume: 1, Philip Schaff, Christian Classics Ethereal Library, New York 2010.
- Kitab-ı Mukaddes-Eski ve Yeni Ahit*, Kitab-ı Mukaddes Şirketi, İstanbul 1985.
- Lactantius, *Divine Institutes*, Book III (Of the False Wisdom of Philosophers) Ante-Nicene Fathers, Volume: 7, Philip Schaff, Christian Classics Ethereal Library, USA 2010.
- Letter of Barnabas*, Chapter: 19, Ante Nicene Fathers, Volume: 1, Christian Classics Ethereal Library, Philip Schaff, New York 2010.
- Mary Reed. *How to Raise Good Catholic Children*, Sophia Institute Press, The USA 2004.
- Sam and Bethany Torode, *Aflame: Ancient Wisdom on Marriage*, B. Eardmans Publishing, U.S.A. 2005.
- Schaff, Philip. *Ante Nicene Fathers*, Volume: II, Christian Classics Ethereal Library, B. Eardmans Publishing Company, New York 2001.
- St. Barnabas, *Epistle of Barnabas*, 19: 5, Ante - Nicene Fathers, Volume: 1, Philip Schaff.
- St. Basil the Great, *Address to Young Men on the Right Use of Greek Literature*, VIII, [http:// www.tertullian.org/fathers/basil_litterature01.htm](http://www.tertullian.org/fathers/basil_litterature01.htm)
- St. Basil the Great, *Nicene and Post-Nicene Fathers*, Series: II, Volume: 8, Philip Schaff,
- St. Clement <http://www.orthodoxchurchquotes.com/2013/07/10/st-clement-the-primary-lessonfor-life>
- Tertullian, *On the Testimony of the Soul*, Chapter: 1 Ante-Nicene Fathers, Volume: 3, Philip Schaff, Christian Classics Ethereal Library, USA 2010.
- The Apostolic Constitutions, Chapter: XI, *Of Parents and Children*, William Winston's Edition, D. Appleton and Company, 1848.
- The Epistle of Polycarp, *To the Philippians*, Chapter 4:2-, Ante Nicene Fathers, Volume: 1, Philip Schaff, Christian Classics Ethereal Library, New York 2010.

ulaşmıştır. Bu saygı ve sevginin ölçüsüzlüğü daha sonraları insanların kutsallaştırarak bir Meryem kültü boyutuna getirdikleri, Tanrı'nın katında özel bir yeri ve önemi olduğuna inandıkları aziz ve azizeleri de kapsamış ve bu kişiler de şefaati istenilenler arasında yer almışlardır.

Hristiyan Kutsal Kitabı'nda yer alan ve İsa tarafından dile getirilen tüm Hristiyanların kutsal/aziz olması gerektiği çağrısı inananları model kabul ettikleri İsa'yı yaşam biçimiyle taklit eden azizleri örnek almaya teşvik etmiştir. Çünkü onların İsa'nın en yakın arkadaşı olarak Tanrı'yı daha iyi bildiklerine, cennetin bilgisine sahip olduklarına ve Hristiyanları cennete götüren güvenilir ve doğru rehberler olduklarına inanılmaktadır. Nasıl ki İsa Hristiyanlar için bir model, yaşam biçimiyle örnekse azizler de İsa'nın yaşam tarzını taklit ederek diğer insanlar için fazilet örnekleri kabul edilmişlerdir. Tanrı katında önemli bir yeri ve değeri olduğuna inanılan azizler inananlar için hem birer model hem de koruyucu ve kurtarıcı olarak düşünülmüşlerdir. Onların Tanrı'ya yakın olup aynı zamanda inananlar için ulaşılabilir olması günahkâr olan insanın Tanrı'ya ulaşmasında bir aracı olarak kabul edilmelerine sebep olmuştur. Azizın kutsal kalıntılarının tıpkı aziz hayattayken olduğu gibi koruyucu, şifa veren, şefaatheden, günahları affeden gücüne inanılmıştır. II. Vatikan Konsili'nde azizlere saygı ve azizlerin şefaathinden bahsedilirken, Trent Konsili ile azizlere saygı göstermenin meşruluğu ve Kilise geleneğine uygunluğu açıkça belirtilmiş ayrıca şefaatheden ve başkası lehine niyazda bulunma Katolik Kilisesi tarafından bir dogma olarak kabul görmüştür.

Sonuç olarak bütün bunlar göstermektedir ki Hristiyanlar ebedi kurtuluş için yani cehennemden kurtulabilmek ve Tanrı ile birlikte yaşayabilmek için mutlaka bir şefaathçiye ihtiyaç duymaktadırlar. Bir kişinin şefaathçisi olmadan kurtulması ise mümkün değildir. Bu şefaath fikri zamanla Hristiyan ibadet ve dualarına da etki etmiş, günümüze kadar ulaşan bu usul Hristiyanlık âyinleri içinde dualarda ve ilahilerde etkisini göstermeye devam etmektedir.

Kaynakça

- Akalın, Kürşat Haldun. "Göğün Kraliçesi İsis'in Geri Dönüşü: Hristiyanlıkta Meryem Ana Tapınması". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlahiyat Tetkikleri Dergisi (İLTED)* 45 (2016), 81-107.
- Alıcı, Mustafa. "Şefaath". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 38/411-412. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.
- Atasağun, Galip. *Hristiyanlıkta Kıyamet Alametleri ve Dünyanın Sonu*. Konya, 2001.
- Aydın, Mehmet. *Ansiklopedik Dinler Sözlüğü*. Konya: Nüve Kültür Merkezi, 2005.
- Aydın, Mehmet. "I. İznik ve Efes Konsilleri Doğrultusunda Hristiyanlıkta Hz. Meryem Kültürünün Gelişimi". *Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi* 20 (2015), 9-18.

- Barker, G. *O'nun İzinde Hristiyanlık ve Laiklik Tarihi*. İstanbul: Zafer Matbaası, 1985.
- Boettner, Loraine. *Roman Catholicism*. New Jersey, 1962.
- Dolabani, Rahip Hanna. *Azizlerin Şefaati*. İstanbul, 1999.
- Maksude Kurt Fidan, "Ana Tanrıçalardan Bakire Meryem'e: Kadının Mitolojik Öyküsü", *II. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı- IV* (2013), 927-944.
- İannitto, P. Luigi. *Hristiyan İnanıcı Kutsal Kitaplara, Kilise Babaları ve Belgelerine Göre Açıklanan Hristiyan Gerçekleri*. çev. Leyla Alberti. İstanbul: Ohan Matbaacılık, 1994.
- J. Neuner, S. J-J. Dupuis, *The Christian Faith in the Doctrinal Documents of Catholic Church*. ed. Jacques Dupuis. New York: Alba House, 1981.
- Kahraman, Ferruh. *İtikadi Açından Hristiyanlık ve İslamiyet'te Günah*. İstanbul: Rağbet yay., 2011.
- Küçük, Mehmet Alparslan. "İkonografiden İnanca' İsa Mesih'in Dirilişi/ Paskalya' Süreci". *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 3/8 (2016), 230-274.
- Maisch, Ingrid. "Salvation". *Encyclopedia of Theology*. ed. Karl Rahner. 1499-1506. New York: 1975.
- Musa, Kamil. *Neden Kurban?* İzmir: Sevgi yay., ts.
- Polat, Kemal. "Hristiyan Kurtuluş Öğretisinde İsa Vasıtasıyla Kurtuluş". *Ekev Akademi Dergisi* 10/27 (2006), 183-202.
- Polat, Kemal. *Katolik Hristiyanlıkta Azizlik ve Azizler* Ankara: Salkımsöğüt yay., 2008.
- Reumann, John. "Mary". *The Encyclopedia of Religion*. ed. Mircea Eliade. 9/249-252. New York, 1987.
- Tümer, Günay. *Hristiyanlık ve İslam da Hz. Meryem*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2011.
- Yitik, Ali İhsan. "Hz. Meryem ve Efes-Meryem Ana Evi". *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5 (2000), 55-70.
- Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri*. çev. Dominik Pamir. İstanbul: Yaylacık Matbaacılık, 2000.
- Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri (Özet)*. çev. Dominik Pamir. İstanbul: 2006.
- Kutsal Kitap: Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat, Zebur İncil)*. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi - Yeni Yaşam Yayınları, 2014.
- The Oxford Dictionary of the Christian Church*. ed. F.L. Cross - E.A. Livingstone. New York: 1989.
- OODR. Öz Ortodoksluk Doktrinleri ve Emanetleri. "Azizlere Dua Etmek". Erişim 5 Şubat 2023. http://www.oodegr.com/tourkika//prosefexes/Azizlere_Dua_Etmek.htm#pano.
- VV. Vatikan.va. "Documents Of the Second Vatican Council". Erişim 3 Mart 2023. https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/va-t-ii_const_19641121_lumen-gentium_en.html.

Rus Kilisesi'nin devlet ile olan iç içe ilişkisi ve bu iki kurumun birbirlerinin çıkarları için birlikte hareket etmesi sonraki yüzyıllarda da devam etmiştir. Bu süreç Bolşevik Devrimi'nde bir müddet kesintiye uğramış ancak II. Dünya Savaşı'nda Kilise'nin, ülke savunmasındaki rolünün yeniden keşfedilmesiyle bu ilişki tekrar tesis edilmeye başlamıştır. Gümümüzde ise Rusya'da Kilise ile devlet arasındaki ilişki eski haline dönmüş ve Kilise ile devletin iş birliği yeniden sağlanmıştır.

Kaynakça

- Ataöv, Türkkaya, "Rusya'da Moğol İstilas ve Etkileri", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 24 (1969), 1-8.
- Berend, Nora, *Christianization and The Rise Of Christian Monarchy Scandinavia, Central Europe and Rus' c. 900-1200*, New York: Cambridge University Press, 2007.
- Christian, David, *A History Of Russia, Central Asia And Mongolia Volume II: Inner Eurasia From The Mongol Empire To Today, 1260-2000*, BYY: Wiley Blackwell, 2018.
- Craughwell, Thomas J., *How To Barbarian Invasions Shaped the Modern World The Vikings, Vandals, Huns, Mongols, Goths, And Tartars Who Razed The Old World And Formed The New*, Beverly: Fair Winds Press, 2008.
- Cross, F. L., E. A., Livingstone (ed.), *The Oxford Dictionary Of The Christian Church*, Oxford: Oxford University Press, 1997.
- Cross, Samuel H., H. V., Morgilevski vd., "The Earliest Mediaeval Churches of Kiev" *Speculum* 11/4 (1936), 477-499.
- Cross, Samuel Hazzard- Olgerd P., Sherbowitz-Wetzor, (ed.) *The Russian Primary Chronicle*, Cambridge: The Mediaeval Academy Of America, 1953.
- Cross, Samuel Hazzard, "Yaroslav The Wise In Norse Tradition", *Speculum* 4/2 (1929), 177-197.
- Dolukhanov, Pavel M., *The Early Slavs Eastern Europe from the Initial Settlement to the Kievan Rus*, New York: Routledge, 2013.
- Dualı, Şir Muhammed, "Rus Ortodoks Kilisesi'nin Siyasi Tarihi", *Milel ve Nihal* 10/2 (2013), 63-94.
- Duncan, Peter J. S., *Russian Messianism, Third Rome, Revolution, Communism And After*, London: Routledge, 2000.
- Dvornik, Francis, *Byzantine Missions Among The Slavs SS Constantine- Cyril and Methodius*, New Jersey: Rutgers University Press, 1970.
- Dvornik, Francis, "Byzantine Political Ideas in Kievan Russia", *Dumbarton Oaks Papers* 9/10 (1956), 73-121.
- Dvornik, Francis, *The Slavs Their Early History and Civilization*, Boston: American Academy of Arts and Sciencea, 1956.
- Fedotov, George P., *A Treasury of Russian Spirituality*, Belmont: Nordland Publishing Company, 1975.
- Fedotov, George P., *Russian Religious Mind II The Middle Ages 13th to The 15th Centuries*, Belmont: Nordland Publishing Company, 1975.

- Fennell, John, *A History Of The Russian Church to 1448*, New York: Routledge Press, 2013.
- Franklin, Simon (Tr.), “*Sermons And Rhetoric of Kievan Rus*”, Cambridge: Harvard University Press, 1991.
- Frere, W. H., *Some Links In The Chain Of Russian Church History*, London: Faith Press, 1918.
- Gleason, Abbott (ed.), *A Companion To Russian History*, Singapore: Blackwell Publishing, 2009.
- Halperin, Charles J., *Russia and Golden Horde The Mongol Impact of Medieval Russia*, Bloomington: Indiana University Press, 1987.
- Kemaloğlu, İlyas, “*Altın Orda ve Rusya: Rusya zeminindeki Türk-Tatar Etkisi*”, İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2015.
- Klyuchevsky, V. O., *A History Of Russia, Volume 1*, New York: Russell&Russell Inc., 1960.
- Kurat, Akdes Nimet, *Rusya Tarihi, Başlangıçtan 1917'ye Kadar*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1987.
- Longworth, Philip, *Russia The Once And Future Empire From Pre-History To Putin*, New York: St. Martin's Press, 2006.
- Magocsi, Paul Robert, *A History Of Ukraine: The Land And Its People*, Toronto: University Of Toronto Press, 2010.
- Mango, Cyril (Tr.), *The Homilies Of Photius Patriarch Of Constantinople*, Cambridge: Harvard University Press, 1958.
- Martin, Janet, *Medieval Russia 980-1584*, New York: Cambridge University Press, 2007.
- McGuckin, John Anthony, *The Orthodox Church An Introduction to its History, Doctrine, and Spiritual Culture*, Oxford: Blackwell Publishing, 2008.
- Meyendorff, John, *Byzantine Theology: Historical Trends and Doctrinal Themes*, New York: Fordham University Press, 1987.
- Meyendorff, John, *Rome, Constantinople, Moscow Historical and Theological Studies*, New York: St Vladimir's Seminary Press, 1996.
- Millar, James R., *Encyclopedia Of Russian History*, e-book, <https://tr.tr1lib.vip/book/463514/8602ab>, (Erişim Tarihi: 23.05.2023)
- Miller, David B., “The Cult of Saint Sergius of Radonezh and Its Political Uses”, *Slavic Review* 52/4 (1993), 680-699.
- Obolensky, Dimitri, “Byzantium, Kiev and Moscow: A Study in Ecclesiastical Relations” *Dumbarton Oaks Papers* 11 (1957), 21-23,78.
- Özyetgin, A. Melek, İlyas Kemaloğlu, *Altın Orda Hanlığına Ait Resmî Yazışmalar*, Ankara: TTK Yayınları, 2017.
- Poppe, Andrzej, “The Christianization and Ecclesiastical Structure of Kyivan Rus' to 1300” *Harvard Ukrainian Studies* 21/3-4 (1997), 311-392.
- Poppe, Andrzej, “The Political Background to the Baptism of Rus': Byzantine-Russian Relations between 986-89”, *Dumbarton Oaks Papers* 30 (1976), 195-244.
- Perrie, Maureen (ed.), *The Cambridge History Of Russia Volume I From Early Rus' To 1689*, Cambridge: Cambridge University Press, 2006.

- Pritsak, Omeljan, "The Origin of Rus", *Russian Review* 36/3 (1977), 249-273.
- Ryan, Nonna, "Byzantine Influence on Russia Through the Ages", *Culture & Memory. Special Issue of Modern Greek Studies* (2006), 279-290.
- Ševčenko, Ihor, "The Christianization of Kievan Rus", *Polish Review* 5 (1960), 29-35.
- Shepard, Jonathan, *The Expansion Of Orthodox Europe Byzantium, the Balkans and Russia*, New York: Routledge, 2016.
- Shubin, Daniel H., *A History Of Russian Christianity Volume I: From the Earliest Years through Tsar Ivan IV*, New York: Algora Publishing, 2004.
- Soloviev, Sergei M., *History of Russia Volume 1 The Origins of Kievan Rus From Earliest Times to 1054*, Florida: Academic International Press, 2004.
- Spinka, Matthew, "The Conversion of Russia", *The Journal of Religion* 6/1 (1926), 41-57.
- Strémoukhoff, Dimitri, "Moscow the Third Rome: Sources of the Doctrine", *Speculum* 28/1 (1953), 84-101.
- Toumanoff, Cyril, "Moscow the Third Rome: Genesis and Significance of a Politico-Religious Idea", *The Catholic Historical Review* 40/4 (1955), 411-447.
- Trepanier, Lee David, *The Russian Orthodox Church As A Symbol Of Right Order: A Voegelinian Analysis*, LSU Historical Dissertations and Theses, 366, 2001.
- Turnbull, Stephen, *Genghis Khan & the Mongol Conquests 1190-1400*, Oxford: Osprey Publishing, 2003.
- Vasiliev, Alexander A., *The Russian Attack On Constantinople In 860*, Cambridge: The Mediaeval Academy Of America, 1946.
- Vernadsky, George, *A History Of Russia*, New Haven: Yale University Press, 1944.
- Vernadsky, George, *Kievan Russia*, New Haven: Yale University Press, 1948.
- Vernadsky, George, *Political & Diplomatic History Of Russia*, Boston; Little, Brown And Company, 1936.
- Vernadsky, George, *Source Book For Russian History From Early Times To 1917 Volume 1 Early Times to the Late Seventeenth Century*, New Haven: Yale University Press, 1972.
- Vernadsky, George, *The Mongols and Russia*, New Haven: Yale University Press, 1953.
- Vernadsky, George, *The Origins Of Russia*, London: Oxford University Press, 1959.
- Ward, Christopher J., John M. Thompson, *Russia A Historical Introduction from Kievan Rus' to the Present*, New York: Routledge, 2021.
- Ware, Timothy, *Ortodoks Kilisesi Doğu Hristiyanlığına Giriş*, çev. Mehmet Katar-Arif Gören, Ankara: Eskiyeeni Yayınları, 2019.
- Zenkovsky, Serge A. (ed.), *Medieval Russia's Epics, Chronicles And Tales*, New York: Penguin Group, 1963.

yapımında Hıristiyan inanç ve uygulamalarına yönelik mesajlar paylaşmakta ve özellikle kendisine ait bir Hıristiyan bakış açısını izleyicilere sunmaktadır. Bu perspektifte en önemli husus olumsuz olanı gösterip yerine olumluyu geçirmektir. Sinemanın bütün olanaklarından faydalanan Netflix, uyguladığı yöntem ve stratejilerle izleyicinin algısında Hıristiyanlıkla ilgili olumlu bir imaj oluşturma çabasına girişmektedir. Bu doğrultuda en büyük kozunu farklı kişiliği, sade yaşantısı ve medyatik kimliğiyle ön plana çıkan Papa I. Francis'i izleyiciyle buluşturarak oynamaktadır.

Francis'in karakterinde ideal bir din adamının nasıl olması gerektiğiyle ilgili düşüncelerini aktaran Netflix, özellikle onun papalık gibi dinî bir kurumun dışındaki hayatına odaklanmaktadır. Müzik dinleyen, maç izleyen, dans eden, bisiklete binen dolayısıyla seleflerinden daha az resmi ve gösterişsiz yaşamayı seven Papa I. Francis'in bu karakteri, dine mesafeli yaklaşılan günümüzde insanların kiliseyle arasındaki bağı güçlendirebileceğine yönelik bir umut ışığı olarak görülmektedir. Bu sayede Hıristiyanlık, tarihte eşi benzeri görülmemiş bir misyonerlik faaliyetini gerçekleştirmektedir. Bu yeni misyonerlik aracı sinemadır. Sinemanın gücü ve büyümesi yeni misyonerlik faaliyetinde görünmeden, gizli ve sembolik bir şekilde rol oynamaktadır. Önce sinemanın sunduğu iyi ve iyi olanı benimsetme, iyi olarak kabul etme gerçekleşirken misyonun ulaştırılmasındaki en önemli aşama yani kalplerin ısındırılması hedeflenmektedir. Böyle sadece olumlu olanı kabul ettirme değil aynı zamanda olumsuz olanı olumluya çevirme imkânı yaratılmaktadır.

Her iki filmde de Papa I. Francis, yeni bir dil, sinemanın dilini kullanmaktadır. Böylece kilise açısından olumsuz bir gelişme olan ölmeden önce papa değişikliği olayının oluşturduğu güvensizlik ve şüphe ortamını bugünün insanların güncel problemlerine duyarlı en üst düzey yani papa olan bir karakterin yaşamından ve sözlerinden kesitlerle bertaraf etme, iyiye dönüştürme ve böylece insanları yeni bir yöntemle Kilise'ye davet etme söz konusudur.

Kaynakça

- Lyon, Alyna vd. (ed.). "Eluding Established Categories: Toward an Understanding of Pope Francis". *Pope Francis as a Global Actor: Where Politics and Theology Meet*. Cham: Palgrave Macmillan Press, 2018.
- Medin, Burak - Kaymak, Ali. *Sinema ve Dijital Platformlar: Dijital Dönüşümün Film İzleme Kültürü, Film Üretme Biçimi ve Film Seyretme Mekânları Üzerindeki Etkisi*. İstanbul: Doruk Yayınları, 2022.
- Paul, Charles T. "Missionary Movement". *A Dictionary of Religion and Ethics*. ed. Shailer Mathews - Gerald Birney Smith. 287-289. New York: The Macmillan Company, 1923.
- Ryan, George. "Why Do Popes Change Their Names?" *UCatholic* (12 Ekim 2017).

- <https://ucatholic.com/blog/why-do-popes-change-their-names/>
- Kelly, Gerald - Ford, John C.. "The Legion of Decency". *Theological Studies* 18/3 (1957), 387-433.
- Keating, Gina. *Netflixed: The Epic Battle for America's Eyeballs*. New York: The Penguin Group Print., 2012.
- Campbell, Heidi A. *When Religion Meets New Media*. New York: Routledge Press, 2010.
- Loughlin, James. "Pope St. Celestine V." *The Catholic Encyclopedia*. C. 3. New York: Robert Appleton Company, 1908. <http://www.newadvent.org/cathen/03479b.htm>
- Oentoro, Jimmy - Idayanti, Esther. "The Smart Church, a New Normal Church in Digital Era". *Advances in Social Science, Education and Humanities Research* 669 (2021), 202-205.
- Reis, João vd. "Digitalization: A Literature Review and Research Agenda". *Proceedings on 25th International Joint Conference on Industrial Engineering and Operations Management – IJCIEOM*. ed. Zoran Anisic vd. 443-456. Cham: Springer International Publishing, 2020. https://doi.org/10.1007/978-3-030-43616-2_47
- Baker, Joseph O. vd. "Religion in the Age of Social Distancing: How COVID-19 Presents New Directions for Research". *Sociology of Religion* 81/4 (2020), 357-370.
- Galang, Justine - R. Joseph R. Galang. "Social media as tool for the Church's mission and response to the COVID-19 pandemic". *Journal of Public Health* 44/3 (2022), 413-424.
- Duman, Kenan. "Alternatif Ekran Kültürü Olarak Netflix: İçerik, İzleyici ve Platform Üzerine Değerlendirme". *Netflix Etkisi: Dijital Çağda Ekran Kültürü*. ed. Kenan Duman. 11-23. İstanbul: Urzeni yayınevi, 2022.
- Baab, Lynne M.. "Portraits of the Future Church: A Rhetorical Analysis of Congregational Websites". *Journal of Communication & Religion* 31/2 (2008), 143-181.
- Aydın, Mahmut. *Hıristiyanlık: Tarih, İnanç ve Uygulama*. İstanbul: Ketebe Yayınları, 2021.
- Dowd, Mark. "Why Did Pope Benedict XVI Resign?" *BBC News* (28 Kasım 2013), blm. Magazine. <https://www.bbc.com/news/magazine-25121121>
- Hutchings, Tim. "Creating church online: A case-study approach to religious experience". *Studies in World Christianity* 13/3 (2007), 243-260.
- Öner, Yasin - Seyfeli, Canan. "Hıristiyan Avrupa'nın Cadılarında Sinemanın Masumlarına Dönüşüm (Netflix Filmleri Örneği)". *Şarkiyat* 14/2 (2022), 477-497.
- Vatican.va. "Biography of the Holy Father: Francis". 21 Mart 2013. Erişim 30 Ocak 2023. <https://www.vatican.va/content/francesco/en/biography/documents/papa-francesco-biografia-bergoglio.html>
- Bir Neslin Hikayeleri-Papa Francis İle*. haz. Fernando Meirelles (Belgesel, 2021). *Netflix*.
- Vatican.va. "'Christus vivit': Post-Synodal Exhortation to Young People and to the entire People of God". 25 Mart 2019. Erişim 17 Ocak 2023.

https://www.vatican.va/content/francesco/en/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20190325_christus-vivit.html

DataReportal. "Digital Around the World". Ekim 2022. Erişim 22 Ocak 2023.

<https://datareportal.com/global-digital-overview>

Francesco: Bir Papa'nın Seçiliş Hikayesi (Belgesel, 2014).

Kutsal Kitap: Tevrat, Zebur, İncil. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi - Yeni Yaşam Yayınları, 2013.

The Two Popes. haz. Fernando Meirelles (Dram, 2019). *Netflix*.

Vatican.va. "Vigilanti Cura". 29 Haziran 1936. Erişim 23 Ocak 2023.

https://www.vatican.va/content/pius-xi/en/encyclicals/documents/hf_p-xi_enc_29061936_vigilanti-cura.html

Barna Group. "What Churches Might Miss When Measuring Digital Attendance". 28 Ekim 2020. Erişim 22 Ocak 2023. <https://www.barna.com/research/watching-online-church/>

diye hitap etmektedir.¹⁰⁴ Bu örneklerde olduğu gibi Ferisiler’den bahsedilirken hakikatleri görememe, anlayamama anlamında “Vay halinize kör kılavuzlar!”, “Ey körler!”, “Ey kör kılavuzlar!” ve “Ey kör Ferisi!” şeklinde hitap edildiği görülmektedir. Bu pasajlarda mecaz anlamın ötesine geçilerek hakaret anlamı da içerdiği görülmektedir.¹⁰⁵

Luka İncili’nde Hz. İsa öğrencilerine “Kör köre kılavuzluk edebilir mi? İkisi de çukura düşmez mi?”¹⁰⁶ diye sorarak insanın önce kendi hatalarını görüp düzelttikten sonra başkalarına rehberlik yapması gerektiğini benzetme yoluyla ifade etmiştir.

Yuhanna İncili’nde halkın bir kısmının birçok mucize görmesine rağmen Hz. İsa’ya inatla iman etmedikleri belirtilmektedir. Bunun üzerine Tanrı’nın onların gözlerini kör ettiği, yüreklerini nasırlaştırdığı bu yüzden artık doğruları göremedikleri ve anlayamadıkları ifade edilmektedir.¹⁰⁷

Pavlus Romalılar’a Mektubu’nda körlüğe mecaz anlamda atıfta bulunmuştur. Bu mektubun 2. babında kendilerini bilginin ve gerçeğin özüne kavuşmuş bir şekilde körlerin kılavuzu olarak gören Yahudiler’i eleştirmiş ve diğer insanlara verdikleri öğütleri önce kendilerinin yapmaları gerektiğini ifade etmiştir.¹⁰⁸

Kaynakça

- Aydın, Mahmut. *Tarihsel İsa: İmanın Mesih’inden Tarihin İsa’sına*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 1. Basım, 2002.
- Beates, Michael S. *Disability and the Gospel: How God Uses Our Brokenness to Display His Grace*. Wheaton, Ill: Crossway, 2012.
- Erten, Rifai. “Hıristiyanlık’ta, İslamiyet’te Şifa ve Bu Dinlere İnananların Sağlık Konusuna Bakışları”. *Kalemname* 5/10 (23 Aralık 2020), 387-443.
- Githuku, Sammy. “Biblical Perspectives on Disability”. *Disability, Society, and Theology: Voices from Africa*. ed. Samuel Kabue. 79-93. Zapf Chancery Tertiary Level Publications. Limuru, Kenya: Zapf Chancery Publishers Africa, 1. Basım, 2011.
- Gündüz, Şinasi. *Pavlus Hıristiyanlığın Mimarı*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2. Basım, 2004.
- Koosed, Jennifer L. - Schumm, Darla Y. “Out of the Darkness: Examining the Rhetoric of Blindness in the Gospel of John”. *Disability in Judaism, Christianity, and Islam: Sacred Texts, Historical Traditions, and Social Analysis*. ed. Darla Y. Schumm - Michael Stoltzfus. 77-92. New York: Palgrave Macmillan, 1. Basım, 2011.

¹⁰⁴ Mat.23:13-28.

¹⁰⁵ Turan, “Yeni Ahit’teki Engellilikle İlgili Pasajlar: Eski Hikâyeler, Yeni Yaklaşımlar”, 230.

¹⁰⁶ Luk.6:39.

¹⁰⁷ Yu.12:37-40.

¹⁰⁸ Rom.2:17-29.

- MacDonald, William. *Kutsal Kitap Yorumu (Yeni Antlaşma Serisi)*. 3 Cilt. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 1. Basım, 2000.
- Palalı, M. Zeki. “Cüzzam”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 8/150-152. İstanbul: TDV Yayınları, 1993.
- Turan, Süleyman. “Yeni Ahit’teki Engellilikle İlgili Pasajlar: Eski Hikâyeler, Yeni Yaklaşımlar”. *Engellilik ve Dinler & Kutsayıcı ve Lanetleyici Geleneklerden Yeni Yaklaşımlara*. ed. Süleyman Turan. 213-234. İstanbul: Okur Akademi, 2. Basım, 2020.
- Turan, Süleyman. *Tanrı’nın Engeli mi Engelli Tanrı mı?*. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Uygun, Azize. “İncillerde Hz. İsa’nın Cin Çıkarma Mucizesine Eleştirel Bir Yaklaşım”. *Tarih Okulu Dergisi* 8/XXIV (01 Ocak 2015), 761-790. <https://doi.org/10.14225/Joh814>
- Kutsal Kitap Dizini: (Geniş Kapsamlı)*. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi - Yeni Yaşam Yayınları, 1. Basım, 2004.
- Kutsal Kitap: Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat, Zebur, İncil)*. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 2013.

rek bu İncil'in kaleme alındığı tarihin kanonik İncillerin kaleme alınış tarihiyle yakınlığı gerekse diğer İncillerle arasındaki benzerlikler, bu metnin zaman zaman “dördüncü sinoptik İncil”, bazen de “beşinci İncil” şeklinde tanımlanmasına yol açmaktadır.⁸²

Kaynakça

- Alumkal, Sunish George J. “Pesaha Tradition of Saint Thomas Christians of India”. *Parole de l’Orient*.
- “Apocrypha”. *Encyclopedia of Ancient Christianity*. ed. Angelo Di Berardino vd. 1:170-174. Downers Grove, Illinois: IVP Academic, 2014.
- Borg, Marcus. *The Lost Gospel Q: The Original Sayings of Jesus*. Ulysses Press, 1999.
- Burke, Tony. *Secret Scriptures Revealed: A New Introduction to the Christian Apocrypha*. Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 2013.
- Caldwell, Ian. *The Fifth Gospel*. New York, NY: Pocket Books, Reprint edition., 2016.
- Cameron, Ron. “Ancient Myths and Modern Theories of the Gospel of Thomas and Christian Origins”. *Method & Theory in the Study of Religion* 11/3 (1999), 236-257.
- Cartlidge, David R. - Elliot, J. Keith. *Art and the Christian Apocrypha*. London ; New York: Routledge, 2001.
- Dart, John vd. *Unearthing the Lost Words of Jesus: The Discovery and Text of the Gospel of Thomas*. Berkeley, Calif. : Emeryville, Calif.: Ulysses Pr, 1998.
- Davies, Stevan. “Thomas: The Fourth Synoptic Gospel”. *The Biblical Archaeologist* 46/1 (1983), 6-14. <https://doi.org/10.2307/3209683>
- DeConick, April. *Seek to See Him: Ascent and Vision Mysticism in the Gospel of Thomas*. Netherlands: E. J. Brill, 1996.
- Duygu, Zafer. *İsa, Pavlus, İnciller*. İstanbul: Düşün Yayıncılık, 2. Basım, 2019.
- Funk, Robert W. *The Five Gospels: What Did Jesus Really Say? The Search for the Authentic Words of Jesus*. San Francisco: HarperOne, Reprint edition., 1996.
- Gathercole, Simon James. *The Gospel of Thomas: Introduction and Commentary*. Brill, 2014.
- Gündüz, Şinasi. “Nag Hammadi Literatürü ve ‘Adem’in Vahyi’”. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7/7 (01 Ağustos 1993), 93-126. <https://doi.org/10.17120/omuifd.33835>
- Hoberman, Barry. “How Did the Gospel of Thomas Get Its Name?” *The Biblical Archaeologist* 46/1 (1983), 10-11. <https://doi.org/10.2307/3209684>
- Jacobson, Arland D. *The First Gospel: An Introduction to Q*. Wipf and Stock Publishers, 2005.
- Meyer, Marvin W. - Robinson, James MacConkey. *The Nag Hammadi Library in English*. Brill Archive, 1977.
- Özemre, Ahmet Yüksel. *Toma’ya Göre İncil ya da Hz. İsa’nın 114 Hadisi*. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2002.

- Pagels, Elaine. *The Gnostic Gospels*. New York: Vintage, Reissue Edition., 1989.
- Pagels, Elaine H. vd. *The Nag Hammadi Scriptures: The Revised and Updated Translation of Sacred Gnostic Texts Complete in One Volume*. ed. Marvin W. Meyer. New York, NY: HarperOne, 1st Edition., 2007.
- Patterson, Stephen J. *The Fifth Gospel: The Gospel of Thomas Comes of Age*. London: T&T Clark, 2011.
- Patterson, Stephen J. "The Gospel of Thomas and Jesus". *Dialogue: A Journal of Mormon Thought* 28/2 (1995), 111-119.
- Perrin, Nicholas. *Lost in Transmission: What We Can Know About the Word of Jesus*. Nashville, Tennessee: Thomas Nelson, 2007.
- Perrin, Nicholas. "Thomas: The Fifth Gospel?" *Journal of the Evangelical Theological Society* 49/1 (2006), 67.
- Piper, Ronald Allen. *The Gospel Behind the Gospels: Current Studies on Q*. Brill, 1995.
- Poirier, Paul-Hubert. "From 1897 to 2015: Some Aspects of the Research on the Gospel according to Thomas". *Die Nag-Hammadi-Schriften in der Literatur- und Theologiegeschichte des frühen Christentums*. 106. Tübingen: Mohr Siebeck, 1. Basım, 2017.
- Robinson, James M. *The Nag Hammadi Library*. New York: HarperOne, 3. Basım, 1988.
- Robinson, James M. *The Nag Hammadi Story (2 Vols.): From the Discovery to the Publication*. BRILL, 2014.
- Sarıkcıoğlu, Ekrem. *Kanonik-Apokrif İncillere Göre Hz. İsa Hayatı ve Mesajı*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2017.
- Sarıkcıoğlu, Ekrem. "Tomas İncili". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 4/4 (01 Mayıs 1990), 13-26. <https://doi.org/10.17120/omuifd.71819>
- Sarıkcıoğlu, Ekrem. "Yahudi-Hiristiyan İncilleri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 10/10 (1998), 7-14. <https://doi.org/10.17120/omuifd.50139>
- Schmid, Konrad - Schröter, Jens. *The Making of the Bible: From the First Fragments to Sacred Scripture*. çev. Peter Lewis. Cambridge, MA: Belknap Press, 2021.
- Schneemelcher, Wilhelm (ed.). *New Testament Apocrypha, Gospels and Related Writings*. Princeton, NJ: Westminster John Knox Press, Revised edition., 1990.
- Schröter, Jens. "Apocryphal and Canonical Gospels within the Development of the New Testament Canon". *Early Christianity* 7/1 (2016), 24.
- Sennāk, Labubnā bar - Phillips, George. *The Doctrine of Addai, the Apostle: Now First Edited in a Complete Form in the Original Syriac, with an English Translation and Notes*. Trübner & Company, 1876.
- Uitti, Roger W. "The fifth gospel: Isaiah in the history of Christianity". *Consensus* 33/1 (2008), 137-140.
- Witakowski, Witold. "The Ecclesiastical Chronicle of Gregory Bar'Ebroyo". *Journal of the Canadian Society for Syriac Studies* 6/1 (01 Haziran 2009), 61-81. <https://doi.org/10.31826/jcsss-2009-060108>

ederek kurtuluşa erişilebilecekleri düşüncesini kazandırmıştır. Bundan dolayı Latin Amerika kıtasında mücadele eden ve acılara katlanan bir anne figürü olarak Hz. Meryem, kıtada yaşayan insanların gündelik yaşantılarında merkezi konuma yerleşmiştir. Latin Amerika'da kullanılan Mater Dolorosa unvanının özelde Hz. Meryem'e genelde ise Hristiyanlığa ait bir kavram olduğu görülmektedir. Ancak Hz. Meryem'e atfedilen bu unvanın Sümer mitolojisinden esinlenilerek Hristiyan inanç dünyasında yerini almış olduğu da iddia edilmektedir.

Kaynakça

- Akalın, Kürşat Haldun. "Orta Çağın Hristiyanlık Öğretisinde Hz. Meryem Yüceltmesi". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 27 (2007), 271-305.
- Alicı, Mustafa. "Kur'an-ı Kerim ve Katolik Meryem Teolojisi (Mariology ve Kur'an-ı Kerim)". *Arka Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi* 4/9 (Haziran 2016), 103-115.
<https://doi.org/10.31126/akrajournal.328235>
- Aydın, Mehmet. "I. İznik (M.S. 325) ve Efes (M.S. 431) Konsilleri Doğrultusunda Hristiyanlık'ta Hz. Meryem Kültürünün Gelişimi". *Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi* 10/20 (2015), 9-18.
- Bruzelius, Margaret. "Mother's Pain, Mother's Voice: Gabriela Mistral, Julia Kristeva, and the Mater Dolorosa". *Tulsa Studies in Women's Literature* 18/2 (University of Tulse 1991), 215-233.
- Carol, J. B. "Maediatrix of All Graces", *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 9/258-263. Detroit: Washington, D.C: Thomson/Gale; Catholic University of America, 2003.
- Carroll, E. R. - Jellys, F. M. "Mariology". *New Catholic Encyclopedia*. ed. E. R. Carroll - F. M. Jellys. 9/168-175. Detroit: Washington, D.C: Thomson/Gale; Catholic University of America, 2003.
- Çoban, Bekir Zakir. *Geçmişten Günümüze Papalık Tarihi*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2. Baskı, 2014.
- Flanagan, Donal. "A New Dogma?". *The Furrow* 49/1 (The Furrow Ocak 1998), 15-21.
- Gambero S. M, Luigi. *Mary and the Fathers of the Church: The Blessed Virgin Mary in Patristic Thought*. çev. Thomas Buffer. San Francisco: Ignatius Press, 1999.
- Gebara, Ivone - Bingemer, Maria Clara. *Mary, Mother of God, Mother of the Poor*. çev. Phillip Berryman. USA: Orbis Books, 1. Baskı, 1989.
- Hontiveros, Eduardo P. "The Blessed Virgin Mary in the Second Vatican Council". *Ateneo de Manila University* 13/3 (Ateneo Temmuz 1965), 652-669.
- Kramer, S. N. *Tarih Sümerde Başlar*. çev. Muazzez İlmiye Çığ. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 3. Baskı, 1990.
- Kutsal Kitap: Tevrat, Zebur İncil. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi - Yeni Yaşam Yayınları, 2011.
- Margerie, Bertrand de. "Mary in Latin American Liberation Theologies". *Marian Studies* 38/11 (Proceedings from the Thirty-Eighth National Convention of the Mariological Society 1987), 47-62.

- O'Brien, Catherine. "When Radical Meets Conservative: Godard, Delannoy And The Virgin", *Oxford Journals* 15/2 (Oxford University Press Haziran 2021), 174-186.
- Rondon, M. B. "From Marianism to terrorism: the many faces of violence against women in Latin America". *Arch Womens Ment Health* 6 (Archives of Women's Mental Health 2003), 157-163. DOI 10.1007/s00737-003-0169-3
- Scheeben, Matthias Joseph. *Mariology*. çev. L. M. J. Geukers, B. Herder. London: Book Co, 2. Baskı, 1946.
- Tarakçı, Muhammet. "St. Thomas Aquinas'a Göre Aslı Günah", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 15/1 (Ocak 2006), 307-318.
- Vatican, Vatican.va. Dogmatic Constitution. "Dogmatic Constitution On The Church Lumen Gentium". (Erişim 20 Şubat 2023).
https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19641121_lumen-gentium_en.html
- Vatican, Vatican.va. "Ioannes Paulus PP. II Redemptoris Mater On the Blessed Virgin Mary in the life of the Pilgrim Church". (Erişim 14 Şubat 2023).
https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_25031987_redemptoris-mater.html
- Voller, O. - Jelly, F. M. "Mary and The Church", *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 9/254-258. Detroit: Washington, D.C: Thomson/Gale; Catholic University of America, 2003.
- Yitik, Ali İhsan. "Hz. Meryem ve Meryemana Evi", *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5 (Haziran 2000), 0-0.

duğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Ayrıca yasaklama ya da kınamaların çok geniş bir kitle tarafından uygulandığı, yasaklananların da kendinden olmayanları yasakladığı bir süreci de beraberinde getirmesi, İndex'in arka planında sadece dini meselelerin değil siyasi meselelerin de yer aldığı sonucuna varmamızı sağlamaktadır.

Kaynakça

- Adam, Baki. *Yahudilik ve Hıristiyanlık Açısından Diğer Dinler*. İstanbul: Pınar Yayınları, 2. basım, 2015.
- Ağaoğulları, Mehmet Ali (ed.). *Jakobenlere Batı'da Siyasal Düşünceler*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2015.
- Anastaplo, George. "Censorship". *The Encyclopedia Britannica*. 15/634-641. Chicago, 1986.
- Aras, Ahmet. *Protestanlık Tarihinde Kalvinizm*. Konya: Selçuk Üniversitesi, 2004.
- Aydın, Fuat. *Batı İslam Algısının Arkeolojisi*. Ankara: Eskiye Yayınları, 2011.
- Baez, Fernando. *Kitap Kıyımının Evrensel Tarihi*. çev. Tolga Esmer. İstanbul: Can Yayınları, 2. Basım, 2019.
- Bayet, Albert. *Dine Karşı Özgür Düşüncenin Tarihi*. çev. Orhan Erdem. İstanbul: Arya Yayıncılık, 2016.
- Benigni, Umberto. "Pope Leo XIII". *In The Catholic Encyclopedia*. Erişim 1 Nisan 2023. <http://www.newadvent.org/cathen/09169a.htm>.
- Burman, Thomas E. *Latince Kur'an Çevirileri 1140-1560*. çev. Nisan Alıcı. İstanbul: İthaki Yayınları, 2013.
- Burnett, Stephen G. "Hebrew Censorship in Hanau: A Mirror of Jewish-Christian Coexistence in Seventeenth-Century Germany". *Faculty Publications, Classics and Religious Studies Department* (Ocak 1994), 199-222. <http://digitalcommons.unl.edu/classicsfacpub/46>.
- Finocchiaro, Maurice A. "Galileo Galilei". *Censorship a World Encyclopedia*. 2/288-900. New York: Fitzroy Dearborn Publishers, 2001.
- Green, Jonathan – Karolides. Nicholas J. *Encyclopedia of Censorship*. New York: On File, Inc., 2005.
- Grendler, Paul F. *The Roman Inquisition and the Venetian Press. 1540-1605*. New Jersey: Princeton University Press, 1977.
- Hagstrom, Aurelie. "The Catholic Church and Censorship in Literature, Books, Drama, and Film". *Analytic Teaching* 23/2 (2004), 147-156.
- Heneghan, Tom, "Secrets Behind The Forbidden Books", *americamagazine*. Erişim 01 Nisan 2023. <https://www.americamagazine.org/issue/517/article/secrets-behind-forbidden-books>
- Henry, Patrick. "Michel de Montaigne". *Censorship a World Encyclopedia*. 3/1620-1621. New York: Fitzroy Dearborn Publishers, 2001.
- Hilgers, Joseph. "Censorship of Books". *In The Catholic Encyclopedia*. Erişim 1 Nisan 2023. <http://www.newadvent.org/cathen/03519d.htm>

- Karolides, Nicholas j. vd. *120 Banned Books*. New York: Checkmark Books, 2011.
- Kitabı Mukaddes. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 1997.
- Kumrular, Özlem. *İslam Korkusu*. İstanbul: Doğan Kitap, 2012.
- Linder, Robert D. “Katolik Reformu”. *Hristiyanlık Tarihi*. çev. Sibel Sel – Levent Kınran. 412-430. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 2004.
- Luther, Martin. *Doksan Beş Tez*. çev. Cengiz Çevik. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2018.
- Marsden, Gordon. “Desiderius Erasmus”. *Censorship a World Encyclopedia*. 2/745-746. New York: Fitzroy Dearborn Publishers, 2001.
- Meral, Yasin. *İstanbul’da Yahudi Matbuatı*. İstanbul: Divan Kitap, 2016.
- “Erken Dönem İbrani Matbaacılığında Haham Onayları ve Cemaat İçi Sansür”. *Dini Araştırmalar Dergisi* 18/47 (2015), 96-118. <https://doi.org/10.15745/da.52242>.
- Newth, Mette. “The Long History of Censorship”. Brewminate. Erişim 15 Mart 2023. <https://brewminate.com/the-long-history-of-censorship>
- O’Connor, Thomas F. - Jones, Derek. “Index Librorum Prohibitorum”. *Censorship a World Encyclopedia*. 2/1154-1155. New York: Fitzroy Dearborn Publishers, 2001.
- Putnam, George Haven. *The Censorship of The Church of Rome*. 2 cilt. PDF: The Knickerbocker Press, 1906.
- Rye, Marilyn. “Index Librorum Prohibitorum”. *The Journal of the Rutgers University Libraries* 43/2 (1981), 66-81. <https://doi.org/10.14713/jrul.v43i2.1611>.
- Traninger, Anita. “Giordano Bruno”. *Censorship a World Encyclopedia*. 1/358-359. New York: Fitzroy Dearborn Publishers, 2001.

ve kendi rengini aldığını görmek mümkün olmuştur. Süryani Kadim Kilisesi yerleşim yerlerindeki manastırları ve daha çok ıssız yerlerdeki manastırlarıyla kendi geleneğini bugüne kadar taşımıştır.

Kaynakça

- Akyüz, Gabriyel. *Sempozyumlarım*. ed. Efrem Akyüz. Madin: Artuklu Yayınları, 2019.
- Aphrahat. "Demonstrations". *Nice and Post-Nice Fathers*. ed. Philip Schaff. 2. New York: Christian Classics Ethereal Library, 1898.
- Atiya, Aziz S. *Doğu Hıristiyanlığı Tarihi*. çev. Nurettin Hiçyılmaz. İstanbul: Doz Yayınları, 2005.
- Barsavm, İğnatius Efrem I. *Saçılmış İnciler Süryanilerin Yazınsal Tarihi*. çev. Zeki Demir. İstanbul: Resim Ofset, 2005.
- Bassim, Pavlus. *Efrahat el-Hekim'ül Farisî, Mâkâlât*. Beyrut: Darü'l Maşrik, 2. baskı., 2007.
- Bermûsî, Agustinus el-. *el-Kaddis Ya'kub es-Surûcî siretihi, akvalühi*. Beyrut: Anba Ofset, 1988.
- Brock, Sebastian P. *A Brief Outline of Syriac Literature*. Kottayam: Ephrem Ecumenical Research Institute, 1997.
- Bulut, Mizgin Aslan. *Afrahat'ın Yirmi Birinci İspatı*. Mardin: Artuklu Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Burkitt, F. Crawford. *Early Eastern Christianity*. New York: E.P. Dutton Company, 1904.
- Butler, Edward Cuthbert. "Monasticism". *The New Encyclopedia Britannica*. ed. Berard L. Marthaler. 18/687. New York, 1911.
- Çelik, Mehmet. "Süryânîler". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 11 Ocak 2023. <https://islamansiklopedisi.org.tr/suryaniler>
- Dickens, Mark. "Efesli Yuhanon'a Göre Zemarkhos'un Türklerle Elçiliği". çev. Murat Keçiş- A. Göknur Gürcan. *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi* 3/6 (Temmuz 2021), 533-552.
- Dolabani, Hanna. *Antakya Süryani Kadim (Ortodoks) Kilisesi Patriklerinin Özgeçmişi*. çev. Gabriyel Akyüz. İstanbul: Mardin Tarihi İhtisas Kütüphanesi Yayın No: 11, 2006.
- Doru, Nesim. "Süryanilerde Felsefe Akademileri". *Süryaniler ve Süryanilik*. ed. Ahmet Taşgın, Eyyüp Tanrıverdi, Canan Seyfeli. Ankara: Orient Yayınları, 2005.
- Duygu, Zafer - Akalın, Kutlu. *Süryani Literatürü*. Mardin: Artuklu Üniversitesi Yayınları, 2017.
- Ephesus, John of. *Lives of The Eastern Saints*. ed. E. W. Brooks. 3 Cilt. Paris: Firmin-Didot, 1923.
- Ephesus, John of. *Lives of The Eastern Saints*. ed. E. W. Brooks. 3 Cilt. Paris: Firmin-Didot, 1923.
- Eusebius. *Kilise Tarihi*. çev. Furkan Akderin. İstanbul: Chiviyazıları Yayınevi, 2011.
- Feğali, Pavlus el-. *Efrahat el-Hekim'l-Farisî*. Beyrut: Darü'l Maşrik, 1990.

- Kilise Ataları Tarafından “Kutsal Ruh’un Kavalı” Olarak Adlandırılan Süryani Mor Efram’in Şiirleri.* çev. Gabriyel Akyüz. T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı, 2012.
- George, Athanasius. *Yakub Barâdâî minel abâî el-Suryani.* Dublin: İskoçya ve Kuzey İrlanda Piskoposluğu, Matba’u Konkord., 1999.
- Günel, Aziz. *Türk Süryanileri Tarihi.* Diyarbakır: Oya Matbaası, 1970.
- Hacımustafaoğlu, Ayşe. *Afrahât’in Beşinci İspatı.* Mardin: Artuklu Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Harvey, Susan Ashbrook. *Asceticism and Society in Crisis: John of Ephesus and the Lives of the Eastern Saints.* University of California Press: Berkeley, 1990.
- <http://publishing.cdlib.org/ucpressebooks/view?docId=ft3d5nb1n1;brand=ucpress>
- Hayek, E. El. “JACOBITES (SYRIAN)”. *New Catholic Encyclopedia.* 7/691-692. Washington D.C: Thomson and Gale, 2003.
- Hayes, E. R. *Urfa Akademisi.* çev. Yaşar Güneç. İstanbul: Yaba Yayınları, 2005.
- Hitti, Philip K. *Syria, A Short History.* New York: The Macmillian Company, 1959.
- Kaçar, Turhan. “Erken Bizans Döneminde Doğu: Süryani Monofizitliğin Doğuşu”. ed. Ali Bakkal. C. 1. *Şanlıurfa: Harran Üniveritesi İlahiyat Fakültesi,* 2006.
- Madrigal, Marc. *Kilise Babaları.* İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 2015.
- Mor İgnatius Zakka Iwas. *Siretu Mar Efram el-Süryani.* Dimaşk: Patrikiyet’l Süryaniyet’l Al’urthudhuksia, 2. baskı., 1974.
- Neale, John Mason. *A History of the Holy Eastern Church: The Patriarchate of Antioch.* ed. George Williams. London: Rivingtons, 1873.
- P. A. Aydın. *The Syriac Order of Monastic Profession and the order of Baptism: Common Structure, Imagery and Theological Themes.* Piscataway, New Jersey: Gorgias Press, 2016.
- Philip Schaff (ed.). “Ephraim the Syrian”. *Nice and Post-Nice Fathers.* 2. New York: Christian Classics Ethereal Library, 1898.
- Quasten, Johannes. *Patrology.* Maryland: Christian Classics INC., 1986.
- Schaff, Philip. *History of the Christian Church.* 8 Cilt. New York: Scribner, 1907.
- <http://archive.org/details/historyofchristi03schauoft>
- Seyfeli, Canan. *Ermeni Kilisesi’nde Sakramentler.* Konya: Çizgi Kitapevi Yayınları, 2015.
- Smith, Margaret. “Kadınlar Arasında Asketizm ve Manastır Hayatı”. çev. Halil Temiztürk. *KTÜİFD* 4/2 (Güz 2017), 2015-2229.
- Sozomen. “Ecclesiastical History (HE)”. *NPNF.* ed. Philip Schaff. New York: The Christian Literatur Company, 1890.
- Şer, Adday. *Nusaybin Akademisi.* çev. Nesim Doru. İstanbul: Yaba Yayınları, 2006.
- Tanoğlu, İshak - Tanoğlu, Sara. *Eserleriyle Mor Afrem.* İstanbul: Anadolu Ofset, 2006.
- Tural, Murat. *Ortaçağ Doğu Hristiyanlığında Manastır Hayatı.* İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2011.
- Urbina, I. Ortiz De. “Aphraates”. *New Catholic Encyclopedia.* C. 1. Washington D.C: Thomson and Gale, 2003.
- Ürek, Melki. “Süryaniler’in Tarihi ve Sosyolojik Yapısı”. *Milel ve Nihal* 10/2 (2013), 95-112.

- Vööbus, Arthur. *Syriac and Arabic Documents regarding Legislatign Relative to Syrian Asceticism*. Stockholm: Etse, 1960.
- Wright, William. *A Short History of Syriac Literature*. London: Adam and Charles Black, 1894.
- “Mor Afrem’in Hayatı - Süryaniler | Renkler Solmasın, Kültürler Kaybolmasın”. Erişim 19 Kasım 2022. <http://www.suryaniler.com/konuk-yazarlar.asp?id=1380>
- “Philip Schaff: ANF01. The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenaeus - Christian Classics Ethereal Library”. Erişim 08 Şubat 2023. <https://ccel.org/ccel/schaff/anf01/anf01.v.vii.ix.html>
- “Rabbula, Admonitions to Monks. from R.H.Connolly, Some early rules for Syrian monks, Downside Review 25 (NS 6) (1907) pp.152-162.” Erişim 30 Ocak 2023. https://www.tertullian.org/fathers/rabbula_some_early_rules.htm
- Siretü Mar Efram es-Süryani milfanü el-Kenîset's-Süryaniyeti'l Kebîr*. Musul: Deyri'l Âbâi el-Dominikiyin, 2. Basım, 1896.

Kaynakça

- Alberto Hernández Hernández (ed.). *La Santa Muerte: espacios, cultos y devociones*. Meksika: El Colegio de la Frontera Norte, A.C., 2017.
- Bornio, Antonio. del *La Santa Muerte*. Meksika: Selector, S.A. de C.V., 2008.
- Castañeda, J. Katia Perdigón. *La Santa Muerte protectora de los hombres*. Meksiko: Instituto Nacional de Antropología e Historia, 2017.
- Chesnut, Andrew. *Santa Muerte: Latin Amerika'da Ölüm Kültü*. çev. Eyub Özkaya. Ankara: Ganeşa Yayınevi, 2020.
- DeVile, Caab. *Sagrada Biblia de Nuestra Señora Santísima de la Muerte*.
- Diccionario de la Real Academia Española. İspanya Kraliyet Akademisi Sözlüğü.
- Lomnitz, Claudio. *Death and the Idea of Mexico*. New York, Zone Books, 2005.
- Mictlán, El Camino al. Mexican Cultural Institute Washington DC (MCIW), 2020.
- Pansters, Wil G. (ed.). *La Santa Muerte in Mexico: History, Devotion and Society*. ABD: University of New Mexico Press, 2019.
- Peralba, Małgorzata Oleszkiewicz. *Fierce Feminine Divinities of Eurasia and Latin America: Baba Yaga, Kālī, Pombagira, and Santa Muerte*. New York: Palgrave Macmillan, 2015.
- Prower, Tomas. *La Santa Muerte: Unearthing the Magic & Mysticism of Death*. ABD: Llewellyn Publicaciones, 2015.
- Rolling, Tracey. *Santa Muerte: The History, Rituals, and Magic of Our Lady of the Holy Death*. Kanada: Weiser Books, 2017.

ulusun yok edilmesi ile ilgili emrin uygulanması gerektiğini ısrarla savunmuştur. Ona göre Kutsal Kitap döneminde İsrail topraklarında yaşayan yabancılar ile ilgili bu katı emirlerin verilmesinin altında yatan neden; bu ulusların içindeki Yahudi nefreti ve intikam arzusunun büyük felaketlere yol açmasından duyulan endişedir. Bu endişe Kahane'yi aynı mantığın günümüzde de geçerli olduğu ve bu emirlerin yüzyıllar boyunca İsrail topraklarında yaşayan tüm yabancılar için geçerli olduğu sonucuna götürmüştür. Bugün bu kurallar özellikle Filistinli Araplar için geçerlidir.

Kahane intikam ve şiddet fenomenleri üzerine inşa ettiği teolojisiyle birçok mürit yetiştirmiştir. Bu müritler geçmişten günümüze kadar İsrail-Filistin meselesinde çok kritik roller oynamışlardır. Siyasi ideolojileri aynı zamanda dini inançlarının da bir parçası olduğu için yaptıkları eylemlerin arkasındaki motivasyon Tanrı'ya hizmet düşüncesi olmuştur. Bu da onları Kahane'nin hayal ettiği ve açıkça ifade ettiği gibi canavarlaştırmıştır. Bunların en bariz örneği 1994'te İbrahim Camii katliamını gerçekleştiren Baruch Goldstein'dir. Goldstein, Yahudilerin Purim Bayramı'na denk gelen 25 Şubat tarihinde kadın, erkek, çocuk, yaşlı ayırt etmeden İbrahim Camii'nde ibadet eden 29 kişiyi öldürmüştür. Aynı zamanda yaklaşık 150 kişiyi de yaralamıştır.⁴¹ Goldstein'in bu terör eylemini gerçekleştirdiği tarih tesadüf değildi. Nitekim Purim, İsrail halkının düşmanlarından aldıkları intikamın ve kazandıkları zaferin sembolü haline gelen tarihsel bir olayın kutlandığı bayramdır. Yani Goldstein, müridi olduğu Kahane'nin intikam teolojisini uygulamış ve Arapların bir kısmından intikamını almıştır.

Kaynakça

- Adam, Baki. "Kutsal Toprak, Mesih ve Terör". *Dini Araştırmalar* 7/20 (2004), 61-72.
- Adam, Baki. "Etkili" Bir Hareket: Yahudi Fundamentalizmi". *Perspektif Erişim* 25 Kasım 2022.
<https://perspektif.eu/2015/06/10/etkili-bir-hareket-yahudi-fundamentalizmi/>
- Afterman, Adam – Afterman, Gedaliah. "Meir Kahane and Contemporary Jewish Theology of Revenge". *Soundings: An Interdisciplinary Journal* 98/2 (2015), 192-217. <https://doi.org/10.5325/soundings.98.2.0192>
- Asal, Caner. *İsrail'in Kuruluşunda Revizyonist Siyonizm ve İrgun Örgütü*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Britannica, Encyclopedia Britannica. "Meir Kahane". *Erişim* 19 Aralık 2022.
<https://www.britannica.com/biography/Meir-Kahane>

⁴¹ Shaul Magid, *Meir Kahane: The Public Life and Political Thought of an American Jewish Radical* (New Jersey: Princeton University Press, 2021), 150.

- Cromer, Gerard. "The tip of the iceberg: An observation on the reaction to Kahanism in Israeli Society" *Patterns of Prejudice* 23/2 (2015), 29-34.
- Encyclopedia. "Meir Kahane". Erişim 2 Ocak 2023.
<https://www.encyclopedia.com/politics/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/kahane-meir>
- Friedman, Robert. I. *The False Prophet: Rabbi Meir Kahane: From FBI Informant to Knesset Member*. New York: Lawrence Hill Books, 1986.
- Girard, René. *Şiddet ve Kutsal*. çev. Necmiye Alpay. İstanbul: Alfa Yayınları, 2018.
- Gürkan, Salime Leyla. *Yahudilik*. İstanbul: İSAM Yayınları, 2008.
- Jewish Virtual Library. "Kiddush Ha-shem and Hillul Ha-Shem" Erişim 2 Şubat 2023.
<https://www.jewishvirtuallibrary.org/kiddush-ha-shem-and-x1e24-illul-ha-shem>
- Kahane, Meir. *Never Again! A Program for Survival*. Los Angeles: Nash, 1971.
- Kahane, Meir. *The Jewish Idea*. Israel: Institute for Publication of the Writings of Rabbi Meir Kahane, 2012.
- Kahane, Meir. *The Ideology of Kach: The Authentic Jewish Idea*. ABD: Blurp, 1990.
- Kitabı Mukaddes. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 2015.
- Kurt, Ali Osman. *Fundamentalist Yahudiler*. Ankara: EskiYeni Yayınları, 2016.
- Kurt, Menderes. "İsrail'de Yahudi Dini Terörizmi". *Filistin Araştırmaları Dergisi* 4 (2018), 1-26.
- Kuşaslan, Leyla. *Siyonizmin Yahudi Radikalizmi Üzerindeki Etkisi*. İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Kutsal Kitap. Erişim 11 Şubat 2023. <https://www.kutsalkitap.org/online-tevrat-oku/>
- Magid, Shaul. *Meir Kahane: The Public Life and Political Thought of an American Jewish Radical*. New Jersey: Princeton University Press, 2021.
- Memiş, Fatih. "Habad-Lubaviç Hasidiliğinin Ortaya Çıkışı ve Küresel Bir Harekete Dönüşümü". *Milel ve Nihal* 19 (2022), 187-223.
- Meral, Yasin. *Yahudi Dini Literatüründe Mesih, Deccal ve Gog-Magog*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2019.
- Munson, Henry. "Fundamentalism' Ancient & Modern". *The MIT Press* 132/3 (2003), 31-41.
<https://www.jstor.org/stable/20027856>
- My Jewish Learning*. "Meir Kahane". Erişim 6 Ocak 2023.
<https://www.myjewishlearning.com/article/meir-kahane/>
- New York Times*. "The Complex Past of Meir Kahane". Erişim 2 Ocak 2023.
<https://www.nytimes.com/1971/01/24/archives/the-complex-past-of-meir-kahane-meir-kahanes-past-as-scholar-as.html>
- Sefaria, Sefaria: A Living Library of Jewish Text Online. "Tanakh". Erişim 3 Şubat 2023.
<https://www.sefaria.org/texts/Tanakh>
- Shahak, Israel – Mezvinsky, Norton. *İsrail'de Yahudi Fundamentalizmi*. İstanbul: Düşün Yayıncılık, 2015.
- Sprinzak, Ehud. *Brother against Brother: Violence and Extremism in Israeli Politics from Altalena to the Rabin Assassination*. New York: Free Press, 1999.

- Sprinzak, Ehud. “Kach and Meir Kahane: The Emergence of Jewish Quasi-Fascism I: Origins and Development”. Taylor & Francis. Erişim 25 Şubat 2023.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0031322X.1985.9969820?journalCode=rpop20>
- Sprinzak, Ehud. “Violence and Catastrophe in the Theology of Rabbi Meir Kahane: The Ideologization of Mimetic Desire” Taylor & Francis. Erişim 20 Şubat 2023.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09546559108427115>
- Tablet Magazine. “Kahane Won”. Erişim 17 Şubat 2023.
<https://www.tabletmag.com/sections/israel-middle-east/articles/kahane-won>
- The National Library of Israel. “Rabbi Abraham Isaac Kook”. Erişim 18 Mart 2023.
<https://www.nli.org.il/en/discover/judaism/figures/abraham-isaac-kook>
- Unsettled. “The Life and Afterlife of Meir Kahane”. Erişim 11 Ocak 2023.
<https://www.unsettledpod.com/episodes/2021/5/19/shaul-magid-the-life-and-afterlife-of-meir-kahane>
- Yusuf Besalel, “Bar Mitzva”, *Yahudilik Ansiklopedisi*. 1/95-96. İstanbul: Gözlem Gazeteceilik Yayınlar, 2001.
- Yusuf Besalel, “Kibutz”, *Yahudilik Ansiklopedisi*. 2/324-326. İstanbul: Gözlem Gazeteceilik Yayınlar, 2001.

Evlilik, kutsal bir törendir. Yaşamda yeni evreye geçiş ritüelleri sarkamental ayinlerdir. Hindu sakramental ayinlerine *samskara* denir. Evlilik yeni bir düzene ve yaşama geçişte en önemli *samskaradır*. Evlilik ritüelindeki her şey tanrısal kutsiyeti temsil eder.

Kaynakça

- Achari, Raman Ramanuja. "The Hindu Sacrament of Marriage". Zotero. srimatham.com
- Afroogh, Mohammad Reza - Fahim, Ali Reza. "The Unity Of Man and God: In the School of Rumi and Atman and Brahman in Vedanta". | *Have Scientific of the University of Cienfuegos* 12/1 (2020), 129-140.
- Aksin, Sevinç. "Hinduizm'de Ruh, Benlik ve Bilinç Kavramı: Atman ve Brahman". 189-205. *İlahiyat Yayınları*, 2023.
- Aksin, Sevinç - Seyfeli, Canan. "Mrtyu: Hinduizm'de Ölüm". *Şarkiyat* 14/1 (30 Nisan 2022), 214-234. <https://doi.org/10.26791/sarkiat.1066730>
- Arslan, Hammet. "Manu Kanunnamesi'nde Evlilik". *Müel ve Nihal* 10/1 (11 Kasım 2014), 91-129.
- Chahal, Mandeep. "Samskaras in the Grihyasutras Historical Account of Jatakarma Upanyana Vivaha and Antyeshti". *University*. <https://shodhganga.inflibnet.ac.in:8443/jspui/handle/10603/309999>
- Chaple, Jagruti. "Prakriti -important tool for health and disease" 2 (11 Temmuz 2014), 104-106.
- Das, Ashok Kumar. *A Study of the Interface Between Vedic Thoughts and Modern Physics with Reference to Creation of the Universe*. Silchar: Assam University, Degree Of Doctor, 2007.
- Ghoshal, Prasenjit. "The significance of various Samskâras in human life". *International Journal of Sanskrit Research* 7/1 (2021), 204-206.
- Hewamanage, Wimal. "Mythology of Gods: Origin and Development of the Concept of Gods in Indian Religion". *Sri Lanka International Journal of Buddhist Studies (SIJBS) Volume IV (2015)*. https://www.academia.edu/40072874/Mythology_of_Gods_Origin_and_Development_of_the_Concept_of_Gods_in_Indian_Religion
- Jayaram V. "The Meaning and Purpose of Life". Erişim 12 Mart 2023. <https://www.hinduwebsite.com/divinelife/essays/meaning-and-purpose-of-life.asp>
- Jones, Constance A. - Ryan, James D. *Encyclopedia of Hinduism*. New York: Facts On File, 2007.
- Jones, Pauline Mary Milton. *The Microcosm and the Macrocosm: In the Principal Upanishads*. Mc Master University, Master, 1970.
- Kaya, Korhan. *Upanishadlar*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2008.
- Khajegir, Ali Reza - Afroogh, Mohammad Reza. "The Dignity and Unity of Atman and Brahman in Vedanta School- Hinduism Study". *Journal of Philosophy and Ethics* 1/1 (2019), 13-19.
- Khanna, Varun. "Consciousness in the Upanishads". Erişim 22 Eylül 2021. https://www.academia.edu/15610057/Consciousness_in_the_Upanishads

- Klostermaier, Klaus K. *A Concise Encyclopedia of Hinduism*. Oxford: Oneworld Publications, 2. Basım, 2003.
- Konarde, Pradnya. *Evolution Of Matsya: A Study*. Pune: Tilak Maharashtra Vidyapeeth, 2010.
- Krishnananda, Sri Swami. *The Philosophy of the Panchadasi*. Sivananda Ashram, Rishikesh: The Divine Life Society, E-Books., ts.
- Kutlutürk, Cemil. "Hint Dinleri Açısından Diğer Dinler ve Mensupları". *Dinler Arası İlişkiler*. ed. Ali İsra Güngör. 179-206. Ankara: Grafiker Yayınları, 1. Basım, 2017.
- Masatoğlu, Mehmet. "Dharma Kavramı ve Purushārthalar". *Dini Araştırmalar* 23/57 (15 Haziran 2020), 195-208. <https://doi.org/10.15745/da.709326>
- MS, Chauhan Kr - BMN, Kumar. "Concept of Atman (Self) in Indian Philosophy: A Review". *Journal of Natural & Ayurvedic Medicine* 6/2 (2022), 1-6.
- Raj Bali Pandey. *Hindu Samskaras*, 1949. <http://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.189451>
- Sarkar, Santanu. "A brief discussion on the four Purusarthas and its reflection in Sanskrit literature". *International Journal of Interdisciplinary and Multidisciplinary Studies* V/2 (2017), 47-51.
- Sebastin, P.S. Beskilin. "Samskaras: Their Significance and Benefits". *Vidyankur: Journal of Philosophical and Theological Studies* XIX/1/Jan 2021 (03 Haziran 2021), 55-64. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4897198>
- Shafi, Shazia - Rani, Alka. "Hindu Marriage: A Saga of Journey from Ancient to Modern India". *International Journal of Research in Social Sciences & Humanities* 11/2 (2021), 348-357. <https://doi.org/10.37648/ijrssh.v11i02.019>
- Sharma, Ayush. "Relevance of Ashrama System in Comtemporary Indian Society". *SSRN Electronic Journal*. https://www.academia.edu/1144520/Relevance_of_Ashrama_System_in_Comtemporary_Indian_Society
- Suberamanian, Kumaran. "A Vedantic Study of Cosmic Consciousness - Brahman". *Journal of Indian Culture and Civilization* 1 (01 Eylül 2014), 175-201.
- Tezokur, M. Hadi. *Hinduizm ve Kadın*. Ankara: Akdemisyen Kitapevi, Vadi Matbaacılık, 2021.
- V, Jayaram. "Purusharthas in Hinduism". Erişim 14 Mart 2023. https://www.hinduwebsite.com/hinduism/h_aims.asp
- Williams, George M. *Handbook of Hindu Mythology*. California: ABC-CLIO, 2003.
- "Enlightening Essays - The Sixteen Samskaras, Part-1". Erişim 06 Aralık 2022. <http://www.swaminarayan.org/essays/2003/0808.htm>
- documents.pub. "Matsya Purana". Erişim 12 Mart 2023. <https://documents.pub/document/matsya-purana-english.html>
- The Puranas: A compact, English-only version of the Major 18 Puranas in one document*. Dharmic Scriptures Team, 2002.
- The Vedas: An English-only, indexed version of the 4 Veda Samhitas in one document*. Dharmic Scriptures Team, 2002. <https://zelalemkibret.files.wordpress.com/2012/03/the-4-vedas.pdf>

diği toplumun dini ve kültürel unsurlarıyla şekillenmektedir. İnanılan dinin ölüm anlayışı, içinde yaşanılan coğrafyanın durumu ve kültürün etkisi de cenaze töreni uygulamalarında farklılıklar gözlemlenmesine neden olmaktadır.

Budizm’de cenaze ritüellerinde yapılması gereken uygulamaların neler olduğuna dair net bir bilgi bulunmaması bu dine mensup toplumların cenaze törenlerinde farklı uygulamalar geliştirmesine neden olmuştur. Tibet Budizmi’nde de ölümün nasıl anlaşılması gerektiği ve ölüm gerçekleştikten sonra nasıl bir cenaze ritüeli yapılacağı Tibetli Budistlerin sahip oldukları şartlara ve kültüre uygun olarak şekillenmektedir. Bu bağlamda Tibet Budizmi’nde de ölümle ilişkili *po’wa* ve bardo gibi ayinler ve diğer Budist gruplarında pek görülmeyen cesetlerin “gökyüzüne gömme” adıyla yırtıcı kuşlara yem edilmesi türünden uygulamalar ortaya çıkmıştır. Ölüm anında gerçekleştirilen *po’wa* ritüelinin ölen kişinin doğrudan kurtuluşu için etkili olduğu kabul edilmekte ve *po’wa* ritüelinin başarısız olması ihtimaline karşı *Bardo Thodol* metni ile ölen kişiye bardo süreçlerinde yardım edildiğine inanılmaktadır.

Tibet’te cesetlerin ortadan kaldırılması için yapılan uygulamalarda görülen farklılıklar sahip olunan ölüm ve öte dünya anlayışının yanında kültürel, coğrafi ve ekonomik faktörlerin de etkili olduğunu göstermektedir. Özellikle Tibet Budizmi’nde cesetlerin ortadan kaldırılması için yapılan “gökyüzüne gömme” uygulaması kapsamında cesetlerin parçalanarak akbabalara yem edilmesi eşine az rastlanır bir uygulama olması nedeniyle önemli kabul edilmektedir. “Gökyüzüne gömme” uygulamasının dışında cesetlerin ortadan kaldırılmasında toprağa gömme, yakma ve suya bırakma uygulamalarının da ölen kişinin toplumsal statüsü, maddi durumu veya içinde yaşanılan kültüre ve coğrafi şartlara uygun olacak şekilde tercih edildiği bilinmektedir.

Kaynakça

- Agha, Asif. “Tibetan Book of The Dead”. *Macmillan Encyclopedia of Death and Dying*. ed. Robert Kastenbaum. 2 Vol/896-898. New York: Macmillan Reference USA, 2003. <http://gen.lib.rus.ec/book/index.php?md5=e535a6ab9c0bd6a787c10543b112e400>
- Cengiz Erengil. *Budizm*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2004.
- Cuevas, Bryan J. “Intermediate States”. *Encyclopedia of Buddhism*. ed. Robert E. Buswell. 377-380. USA: Macmillan Reference, 2004.
- Das, Sarat Chandra. *Journey to Lhasa and Central Tibet*. London: William Clowes and Sons, 1902.
- Eliade, Mircea. *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi*. çev. Ali Berktaş. İstanbul: Kabcacı Yayınevi, 2003.

- Gomez, Luis O. "Pure Lands". *Encyclopedia of Buddhism*. 703-706. New York: Macmillan Reference USA, 2004.
- Goss, Robert E. - Klass, Dennis. "Tibetan Buddhism And The Resolution Of Grief: The Bardo-Thodol For The Dying And The Grieving". *Death Studies* 21/4 (1997), 377-395. <https://doi.org/10.1080/074811897201895>
- Gouin, Margaret. *Tibetan Rituals of Death*. New York: Routledge Press, 2010.
- Güç, Ahmet - Sharafullina, Aliya. "Tibet Budizmi'nde İnanç Esasları ve Ölüm Ötesi". *Uludağ Üniversitesi SBE Dergisi* 9/2 (2016), 57-88.
- Gürkan, Salime Leyla. "Ölüm". *TDV İslam Ansiklopedisi*. 34/32-34. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Holt, John C. "Assisting The Dead By Venerating The Living". *Buddhism Critical Concepts in Religious Studies*. ed. Paul Williams. 1/147-168. New York: Routledge Press, 2005.
- Kapstein, Matthew T. *Tibetan Buddhism*. New York: Oxford University Press, 2014.
- Khadro, Chagdud. *P'howa Commentary: Instructions for The Practice of Consciousness Transference as Revealed by Rigdzin Longsal Nyingpo*. Padma Publishing, 1998. <http://gen.lib.rus.ec/book/index.php?md5=c93edc96adbfb15c15c54bb633086405>
- Kutlutürk, Cemil. "Hint Dinleri". *Dünya Dinleri*. ed. Şinasi Gündüz. 182-232. İstanbul: Milet ve Nihal Yayınları, 2019.
- Kvaerne, Per. "Tibetan Religions". *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 13/9181-9187. USA: Macmillan Reference USA, 2005.
- Martin, Dan. "On the Cultural Ecology of Sky Burial on the Himalayan Plateau". *East and West* 46/3/4 (1996), 353-370.
- Ng, Patsy. "Death, Dying and Liberation in Tibetan Buddhist Traditions". https://www.academia.edu/45502599/Death_Dying_and_Liberation_in_Tibetan_Buddhist_Traditions
- Olson, Carl. *The A To Z Of Buddhism*. USA: Scarecrow Press, 2009.
- Powers, John. *Introduction to Tibetan Buddhism*. New York: Snow Lion Publications, 2007.
- Rinpoche, Khenchen Palden Sherab - Rinpoche, Khenpo Tsewang Dongyal. *Essential Journey of Life and Death: Volume Two*. New York: Dharma Samudra, 2012.
- Rinpoche, Sogyal. *Tibet'in Yaşam ve Ölüm Kitabı*. çev. Elif Baydar, Güneş Tokcan. İstanbul: Dharma Yayınları, 2002.
- Ruben, Walter. *Eski Metinlere Göre Budizm*. çev. Lütfü Bozkurt. İstanbul: Okyanus Yayınları, 3. Basım, 2000.
- Saklani, Girija. "A Hierarchical Pattern of Tibetan Society". *The Tibet Journal* 3/4 (1978), 27-33.
- Sangay, Thupten - Kilty, Gavin. "Tibetan Ritual for the Dead". *The Tibet Journal* 36/3 (2011), 49-59.
- Tibet'in Ölümler Kitabı*. çev. Suat Tahsuğ. İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları, 1991.
- Sumegi, Angela. *Understanding Death: An Introduction to Ideas of Self and the Afterlife in World Religions*. UK: Wiley Blackwell, 2014.

- Sümer, İbrahim. *Lotus'un İçindeki İnci: Lamaizm'le Nirvana'ya Yolculuk*. İstanbul: Karakutu, 2003.
- Taylor, Richard P. "Bardo". *Death and Afterlife A Cultural Encyclopedia*. California: ABC CLIO Publisher, 2000.
- Tümer, Günay. "Budizm". *TDV İslam Ansiklopedisi*. 6/352-360. İstanbul: TDV Yayınları, 1993.
- Waddell, L. Austine. *The Buddhism of Tibet or Lamaism*. London: W. H. Allen & Co., 1985.
- Yitik, Ali İhsan. "Budizm". *Yaşayan Dünya Dinleri*. ed. Şinasi Gündüz. 307-356. Ankara: DİB Yayınları, 2007.
- "Child's grave is the oldest human burial found in Africa". Erişim 03 Mart 2023. <https://www.nationalgeographic.com/science/article/childs-grave-is-the-oldest-human-burial-found-in-afri-ca?cmpid=org=ngp::mc=social::src=twitter::cmp=editorial::add=twp20210505science-oldestburialafrica&sf245608881=1>

elde tutulmasına ve dahası toplumsal normlara uymayan bazı davranışların sorgulanmadan yerine getirilmesine yardımcı olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Aetherius Cemiyeti. Erişim 3 Mart 2021. <https://www.aetherius.org/pilgrimages-to-holy-mountains/>
- Alıcı, Mustafa. “Yeni Dini Hareketlerin Klasik Dinlerden Ayırıştığı Noktalar”, *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. ed. Süleyman Turan - Faruk Sancar. 71-79. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Ambros, Barbara Rossetti - Smith, Timothy. “Tenrikyo”. *Handbook of East Asian New Religious*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 33-51. Boston: Brill, 2018.
- Araz, Ömer Faruk. “Heathenry”. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 221-226. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Aydın, Mehmet. “Yoga”. *Ansiklopedik Dinler Tarihi Sözlüğü*. Konya: Din Bilimler Yayınları, 1. Baskı, 2005.
- Aydın, Mehmet. *Türkiye’ye Yönelik Batı Kökenli Cereyanlar*. İstanbul: Nüve Kültür Merkezi Yayınları, 2010.
- Bahailik. Erişim 25 Nisan 2021. <https://bahaitr.org/ibadet/>
- Barrett, David V. “Eckankar”. *Encyclopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 178-179. Londra and New York: Routledge, 2006.
- Beckford, James A. “New Religions”. *The Encyclopedia of Religion*. ed. Mircea Eliade. New York: Macmillan Publishing, 1987, 10/390-394.
- Bıyık, Mustafa. *Küresel Bir Din Projesi Olarak Moonculuk*. İstanbul: Birey Yayıncılık.
- Bonnefoy, Yves (ed.). *Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü*. çev. Levent Yılmaz. c. I. İstanbul: Alfa Basım Yayın, 2018.
- Brahma Kumaris. Erişim 6 Ocak 2021. <http://www.brahmakumaris.org/meditation/raja-yoga-meditation>,
- Bromley, David G. - Edelman, Stephanie “Ammachi”. *World Religions and Spirituality Project*. Erişim 23 Ocak 2021. <https://wrlrels.org/tr/2016/10/08/ammachi/>
- Bromley, David G. and Stephanie Edelman. “Ammachi”, *World Religions and Spirituality Project*. Erişim 23 Ocak 2021. <https://wrlrels.org/tr/2016/10/08/ammachi/>
- Chryssides, George D. *Exploring New Religions* (London: Continuum, 2001), 263.
- Chryssides, George D. *Exploring New Religions*. London: Continuum, 2001.
- Clarke, Peter B. “Tenrikyo”, *Religions of the World: A Comprehensive Encyclopedia of Beliefs and Practices*. ed. J. Gorgon Melton - Martin Baumann. 2831-2833. California: ABC-CLIO, Second Edition, 2010,
- Conze, Edward. *Buddhist Meditation*. London: George Allen and Unwin Ltd., 1956.
- Dawson, Lorne L. “New Religious Movements”, *The Blackwell Companion to the Study of Religion*. ed. Robert A. Segal. 369-384. Oxford: Blackwell Publishing, 2006.
- Eckankar. Erişim 20 Mart 2021. <https://www.eckankar.org/experience/hu-the-sound-of-soul/>
- Eliade, Mircea. *Dinler Tarihine Giriş*. İstanbul: Kabaalıcı Yayınevi, 2003.

- Eliade, Mircea. *Yoga: Ölümsüzlük ve Özgürlük*. çev. Ali Berktaş. İstanbul: Alfa Yayınları, 2017.
- Enroth, Ronald. *Tarikatlar ve Yeni Dinler*. çev. Levent Kınran. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 1998.
- Erbaş, Ali. “İslam Dışı Dinlerde Hac”. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 4/5 (2002), 97-121.
- Gallagher, Eugene V. *Reading and Writing Scripture in New Religious Movements: New Bibles and New Revelations*. New York: Palgrave Macmillan, 2014.
- Greer, John Michael. *The Druidry Handbook: Spiritual Practice Rooted in the Living Earth*. Canada: Red Whell/Weiser, LLC, 2006.
- Güç, Ahmet. “Kurban”. *DİA*. Ankara: TDV Yayınları, c. XXVI, 2002, 436-440.
- Güç, Ahmet. *Çeşitli Dinlerde ve İslam’da Kurban*. İstanbul: Düşünce Kitabevi, 2003.
- Güç, Ahmet. *Satanizm: Şeytana Tapınmanın Yeni Adı*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2004.
- Günay, Nasuh. “Yoga’nın Mahiyeti ve Çeşitleri”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2/19 (2007), 51-79.
- Günay, Nasuh. *Türkiye’de Yeniçağ İnançları*. Isparta: Manas Yayınevi, 1. Baskı, 2011.
- Güngör, Muhammed. “Havarilerin Vahiy Cemiyeti”. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 219-221. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Işık, Ramazan. “Mormonluk ve Mormon Kilisesi Üzerine Bir Araştırma”. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5/1 (2006), 165-190.
- İnci, Salih. “Budizm”, *Dinler Tarihi*. ed. Mustafa Alıcı - Süleyman Turan. 216-251. İstanbul: Lisans Yayıncılık, 2020.
- Kirman, Mehmet Ali. *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*. Ankara: Birleşik Yayınevi, 2010.
- Köse, Ali. *Milyenyum Tarikatları: Batı’da Yeni Dini Akımlar*. İstanbul: Timaş Yayınları, 6. Baskı, 2019.
- Krasskova, Galina. *A Modern Guide to Heathenry*. Canada: Weiser Books. 2019.
- Mette, Anne and Fisker-Nielsen, “Soka Gakkai”. *Handbook of East Asian New Religions*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. Boston: Brill, 2018, 109-127.
- Özkan, Ali Rafet. “Yeni Dini Hareketlerin Ortaya Çıkış Sebepleri ve Temel Karakteristikleri”. *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. ed. Süleyman Turan - Faruk Sancar. 27-46. İstanbul: Okur Akademi, 2018,
- Özkan, Ali Rafet. *Kıyamet Tarikatları: Yeni Dini Hareketler*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2006.
- Robbins, Thomas, Dick Anthony - James Richardson. “Theory and Research on Today’s New Religions”. *Sociological Analysis* 39/2 (1978), 95-122.
- Sönmez, Zekiye. “Haç ve Yıldız Kardeşliği”. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 207-211. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Stasulane, Anita. “Dievhuri”. *World Religions and Spirituality Project*. 4 Mart 2021. <https://wrldrels.org/tr/2020/04/22/dievhuri/>
- Tekin, Dila Baran. “Tenrikyo”. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 535-538. İstanbul: Okur Akademi, 2020.

- Transandantal Meditasyon. 1 Ocak 2021. <https://tr.tm.org/transandantal-meditasyon-ucret-bilgisi>
- Tunç, İsmet. “Daimoku Grupları”. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 133-134. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Turan, Süleyman - Battal, Emine. “Giriş: Yeni Dini Hareketler”. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 11-16. İstanbul: Okur Akademi, 1. Baskı, 2020.
- Turan, Süleyman - Battal, Emine. “Yeni Dini Hareketler”. *Dinler Tarihi*. ed. Mustafa Alıcı - Süleyman Turan. 507-538. İstanbul: Lisans Yayıncılık, 2020.
- Turan, Süleyman. “Adidam”. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 35-37. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Ünal, Mustafa. *Dinlerde Kutsal Zamanlar*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2008.
- Wallis, Roy. “Three Types of New Religious Movements”. *Cult and New Religious Movements: A Reader*. ed. Lorne L. Dawson. 36-58. UK: Blackwell Publishing, 2003.
- Yadsıman, Hakkı Şah. “Sahaja Yoga”. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 440-443. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Yitik, Ali İhsan. “Budizm”. *Yaşayan Dünya Dinleri*. ed. Şinasi Gündüz. 307-355. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 2016.

Kutsal metin noktasında yaptığımız incelemeler sonucunda Japon YDH'leri ile ilgili bir gruplama yapmak istediğimizde ilk olarak Budist/Şinto geleneklerin metinlerine yer veren grupların bir hayli fazla olduğunu görmekteyiz. Özellikle sutra türü metinler gerek tercümeleri gerekse orijinal metinleri ile Japon YDH'leri için önem arz etmektedir. Kimi zaman ibadet ve ritüeller esnasında kimi zaman kült merkezlerinde düzenlenen toplantılarda üzerine tefekkür ve tartışmalar yapmak amacıyla kullanılmaktadırlar. İkinci bir kategori ise kurucu veya merkez figürlerin aldıkları vahiyleri bir araya getirmek suretiyle oluşturdukları metinler olarak zikredilebilir. Yine bu tür kutsal kitaplar da YDH'ler içerisinde önemli bir çoğunluğu oluşturmaktadır. Bu metinlerin formları çeşitli Japon yazınlarından yararlanılarak yazılmakta, itikadi unsur ve emirlerin yanı sıra Japon mitolojisinden kesitler, figürler ve kıssalar da içerebilmektedir. Kurucu etrafında şekillenen metinler ile ilgili bir önemli nokta da genellikle bu vahiy sonrası kişinin adının veya lakabının değişmesi olarak ifade edilebilir. Aşkın varlık veya tanrısal güç ile temas eden karizmatik lider bu tecrübe sonrası artık bir başka boyuta geçmiş kabul edilmektedir. Bu kategorilere ek olarak kolektif çalışmaların ürünü olarak ortaya çıkan veya liderin vefatı sonrası müritler tarafından derlenen metinler de ikincil metinler olarak Japon YDH'leri nezdinde kabul görmektedir.

Kutsal kitapların yazıldığı dil çoğu zaman Japonca olmakla birlikte İngilizce, Urduca, Sanskritçe metinleri kullanan gruplar da mevcuttur. Hatta bazı hareketler bazen destek kuruluşların yardımıyla bazen de direkt olarak hareketin yayın organları aracılığıyla kutsal metinleri diğer dillere tercüme etmektedir. Boyut bazında incelediğimizde küçük bir risale hacmindeki kitapların yanında 40 cilde varan ansiklopedik eserler de bulunduğunu görmekteyiz.

Kaynakça

- Alfonso, Anthony. *The Japanese Writing System: A Structural Approach*. Tokyo: Sophia University: Department of Japanese, 1975.
- Alıcı, Mustafa. "Yeni Dini Hareketlerin Klasik Dinlerden Ayırıştığı Noktalar". *Nedenleriyle ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. ed. Faruk Sancar - Süleyman Turan. 71-79. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Andreasen, Esben vd. *Japanese Religions : Past and Present*. Hawaii: University of Hawaii Press, 1993.
- Astley, Trevor. "The Transformation of a Recent Japanese New Religion: Ōkawa Ryūhō and Kōfuku no Kagaku". *Japanese Journal of Religious Studies* 22/3/4 (1995), 343-380.
- Baffelli, Erica. "Hikari no Wa: A New Religion Recovering from Disaster". *Japanese Journal of Religious Studies* 39/1 (2012), 29-49.

- Bainbridge, William Sims - Stark, Rodney. "Introduction". *Cults and New Religious Movements*. ed. Lorne L. Dawson. 1-4. Oxford: Blackwell Publishing, 2003.
- Barker, Eileen. "New Religious Movements: Their Incidence and Significance". *New Religious Movements: Challenge and Response*. ed. Bryan Wilson - Jamie Cresswell. 15-32. Londra: Routledge, 1999.
- Battal, Emine. "Aum Shinrikyo". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 74-78. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Battal, Emine. "Sukyo Mahikari". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 493-496. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Battal, Emine. "Tanrı'nın Askerleri Versus Şeytan'ın Köleleri: Yeni Dini Hareketlerin Radikalleşme Süreçlerinde Teolojik Dinamiklerin Etkisi". *Terörizm ve Radikalleşme Araştırmaları Dergisi* 2/1 (2023), 111-128.
- Clarke, Peter B. (ed.). *Bibliography of Japanese New Religious Movements*. Londra: Routledge, 2013.
- Clarke, Peter B. "Omoto (Great Origin)". *Encyclopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 468-469. Londra: Routledge, 2006.
- Clarke, Peter B. "Seicho-no-Ie (House of Growth)". *Encyclopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 568-569. London: Routledge, 2006.
- Clarke, Peter B. "Sekai Kyusei Kyo". *Encyclopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 569-570. London: Routledge, 2006.
- Clarke, Peter B. "Tenrikyo (Religion of Heavenly Wisdom)". *Encyclopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 622-623. London: Routledge, 2006.
- Dawson, Lorne L. "Who Joins New Religious Movements and Why: Twenty Years of Research and What We Have Learned?" *Cults and New Religious Movements: A Reader*. ed. Lorne L. Dawson. 116-130. Oxford: Blackwell Publishing, 2003.
- Enroth, Ronald M. (ed.). *A Guide to New Religious Movements*. Illinois: IVP Books Publishing, 2005.
- Eroğlan, Fatih. "Shinnyo-En". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 479-481. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Fisker-Nielsen, Anne Mette. "Sōka Gakkai". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 109-127. Leiden: Brill, 2018.
- Fujieda, Masakazu. "The Church of World Messianity: Sekai Kyūsei-kyō". *Contemporary Religions in Japan* 1/4 (1960), 24-34.
- Fukui, Masaki. "GLA Sogohonbu". *Encyclopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. London: Routledge, 2006.
- Gül, Ali. *Ansiklopedik Hinduizm Sözlüğü*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2018.
- Joiner, Ransey. "Ofudesaki (Tip of the Writing Brush)". *Tenrikyology*. Erişim 08 Ekim 2022. <http://tenrikyology.com/scripture/ofudesaki-tip-of-the-writing-brush/>
- Joiner, Ransey. "Tenrikyo: A Japanese Religious Tradition", 2016. https://scholarlycommons.obu.edu/scholars_day/34/
- Kirman, M.Ali. *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*. Ankara: Birleşik Yayınevi, 2010.

- Kisala, Robert. "Soka Gakkai: Searching for the Mainstream". *Controversial New Religions*. ed. James R. Lewis - Jesper Aagaard Petersen. Oxford: Oxford University Press, 2004.
- Kocalan, Elif Büşra. "Seiçō No İe". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 465-467. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Lee, Jonathan H. X. vd. (ed.). *Asian American Religious Cultures*. California: Abc-Clio Publishing, 2015.
- Lofland, John - Rodney, Stark. "Becoming a World-Saver: A Theory of Conversion to a Deviant Perspective". *American Sociological Review* 30/6 (1965), 862-875.
- Matsuoka, Hideaki. "Sekai Kyuseikyo". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 128-143. Leiden: Brill, 2018.
- Miller, Alan L. "Japanese Religions Popular Religion". *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 7/4794-4800. New York: MacMillan Co, 2005.
- Montrose, Victoria Rose. "Shinnyoen". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 144-160. Leiden: Brill, 2018.
- Özkan, Ali Rafet. *Kıyamet Tarikatları/Yeni Dini Hareketler*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2006.
- Özkan, Ali Rafet. "Yeni Dini Hareketlerin Ortaya Çıkış Sebepleri ve Temel Karakteristikleri". *Nedenleriyle ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. ed. Süleyman Turan - Faruk Sancar. 27-46. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Pokorny, Lukas. "East Asian UFO Religiosity". *Handbook of UFO Religions*. ed. Benjamin E. Zeller. Leiden: Brill, 2021.
- Reader, Ian. *A Poisonous Cocktail? Aum Shinrikyo's Path to Violence*. Copenhagen: NIAS Press, 2011.
- Reader, Ian. "Japanese New Religious Movements". *The Oxford Handbook of Global Religions*. ed. Mark Juergensmeyer. 141-154. New York: Oxford University Press, 2006.
- Reader, Ian. *Religious Violence in Contemporary Japan: The Case of Aum Shinrikyo*. Londra: Routledge, 2013.
- Reader, Ian. "The Rise of a Japanese 'New New Religion': Themes in the Development of Agonshū". *Japanese Journal of Religious Studies* 15/4 (1988), 235-261.
- Rothstein, Mikael - Olav Hammer (ed.). *The Cambridge Companion to New Religious Movements*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
- Shimazono, Susumu. "New New Religions and This World: Religious Movements in Japan after the 1970s and Their Beliefs about Salvation". *Social Compass* 42/2 (1995), 193-205.
- Shimazono, Susumu. "Soka Gakkai and the Modern Reformation of Buddhism". *Buddhist Spirituality Later China Korea Japan And The Modern World*. ed. Yoshinori Takeuchi. New York: The Crossroad Publishing Company, 1999.
- Shimazono, Susumu. "Soka Gakkai (Value-Creation)". *Encyclopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 594-595. Londra: Routledge, 2006.
- Smith, Timothy - Rossetti Ambros, Barbara. "Tenrikyō". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Franz Winter - Lukas Pokorny. 33-51. Leiden: Brill, 2018.

- Staemmler, Birgit. "Seichō no Ie". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 88-108. Leiden: Brill, 2018.
- Stalker, Nancy K. "Ōmoto". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 52-67. Leiden: Brill, 2018.
- Stalker, Nancy K. *Prophet Motive: Deguchi Onisaburō, Oomoto and the Rise of New Religions in Imperial Japan*. Honolulu: University of Hawai'i Press, 2008.
- Şenavcu, Halil İbrahim. "Japon Yeni Dini Hareketlerinde Halk Hekimliği: Sekai Kyusei Kyo Örneği". *Mizânü'l-Hak: İslami İlimler Dergisi* 13 (2021), 195-219.
- Tekin, Dila Baran. "Tenrikyo". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 535-539. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Turan, Süleyman. *Abusionem (Yeni Dini Hareketlerin İstismar Dünyası)*. İstanbul: Okur Akademi, 1.Baskı., 2022.
- Turan, Süleyman. "Hikari No Wa". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 234-235. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Turan, Süleyman. "Tanrısal Işık Birliği". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 525-527. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Turan, Süleyman - Battal, Emine. "Yeni Dini Hareketlerde Mehdi ve Mesih İnancı". *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. 289-305. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Uzun, Sema Nur. "Soka Gakkai". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Uzun, Sema Nur - Turan, Süleyman. "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri". *Nedenleriyle ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. ed. Süleyman Turan - Faruk Sançar. 211-241. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Üstek, Merve. "Agonshu". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 44-46. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Weston, Erin L. "Transcultural Possessions in/of Mahikari: Religious Syncretism in Martinique". *Japan Studies Review* 6 (2002), 45-62.
- Whelan, Christal. "God Light Association". (*WRSP*) *World Religions and Spirituality Project*. Erişim 08 Ekim 2022. <https://wrldrels.org/2016/10/08/god-light-association/>
- Wilkinson, Gregory. "Sūkyō Mahikari". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 176-192. Leiden: Brill, 2018.
- Winter, Franz. "Japanese New Religious Movements". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 17-33. Leiden: Brill, 2018.
- Winter, Franz. "Kōfuku no Kagaku". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 211-228. Leiden: Brill, 2018.
- Yetim, Merve. "Kofuku No Kagaku". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 297-299. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Yitik, Ali İhsan. *Doğu Dinleri*. İstanbul: TDV Yayınları, İkinci Baskı., 2017.
- Yitik, Ali İhsan. "Türkiye'de Faaliyet Yürüten Bazı Yeni Dini Hareketler". *Yeni Dini Hareketler ve Misyonerlik*. ed. Süleyman Turan. 253-272. Konya: Eğitim Yayınevi, 2022.

- Oomoto. “Frequently Asked Questions About Oomoto”. Erişim 15 Ocak 2022.
<https://www.oomoto.or.jp/English/enFaq/indexfaq.html>
- Tenrikyo. “Genten Kyōgi-sho”. Erişim 15 Ocak 2022.
<https://www.tenrikyo.or.jp/yoboku/oshie/genten/>
- Seicho-No-Ie. “Holy Sutras”. 06 Ocak 2022. https://www.seicho-no-ie.org/eng/books/holy_sutra.html
- “Nichiren Buddhism Library”. Erişim 08 Aralık 2021.
<https://www.nichirenlibrary.org/>
- Shinnyoen.org. “Nirvana Sutra”. Erişim 06 Ekim 2022.
<https://www.shinnyoen.org/beliefs/nirvana-sutra.html>
- Teachings and Scriptures. “Oomoto”. Erişim 05 Ocak 2022.
<https://www.oomoto.or.jp/English/enDokt/dokt-en.html>
- Happy-Science Official Website. “Our Faith”. Erişim 15 Şubat 2023. <https://happy-science.org/en/el-cantare/>
- Bunkachō - Agency for Cultural Affairs, Government of Japan. “Shūkyō Nenkan”. Erişim 24 Ocak 2023.
https://www.bunka.go.jp/tokei_hakusho_shuppan/hakusho_nenjihokokusho/shukyo_nenkan/index.html
- Encyclopedia Britannica. “Sōka-gakkai”. Erişim 23 Mart 2023.
<https://www.britannica.com/topic/Soka-gakkai>
- Bunkachō - Agency for Cultural Affairs, Government of Japan. “Statistics, White Papers, and Publications”. Erişim 28 Mart 2021.
<https://www.bunka.go.jp/english/report/>
- Sukyō Mahikari. “Sukyō Mahikari Nitsuite”. Erişim 15 Ocak 2022.
<http://sukyomahikari.or.jp/information/index.html>

ma kavuşturduğu ve özgürleştirdiği vurgusu önemli bir bulgu olarak önümüzde durmaktadır. Özetle ifade etmek gerekirse küreselleşme, teknolojik gelişmeler ve ulaşım gibi olanaklarını hızlı artışı, yeni dini hareketlerin de aralarında yer aldığı farklı inanç ve düşüncelere hızla yaygınlaşma imkânı sağlamaktadır. Hâkim dini geleneklere karşı tavır olarak yeni maneviyat arayışlarına yönelen insanlar, doğal olarak bu yeni inanç sistemleriyle karşılaşmakta ve zamanla onların üyesi haline gelebilmektedir. Bu din değişim serüvenini elbette tek bir faktörle ya da tek boyutlu etkileşimlerle açıklamak mümkün değildir. Bu bağlamda araştırma boyunca irdelenmeye çalışılan tüm süreç ve olguların yeni bir din ile karşılaşma ve farklı bir dine geçiş yapma noktasında etkili olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Aydın, Mehmet. *Türkiye'ye Yönelik Batı Kökenli Dini Cereyanlar*. Konya: NÜVE Kültür Merkezi Yayınları, 2010.
- Batson, C. Daniel vd. *Religion and the Individual: A Sociological Perspective*. Oxford: Oxford University Press, 1993.
- Canbolat, Süreyya. "Türkiye'de 1986-2002 Yılları Arasında Hıristiyan Olan Müslümanlar Üzerine Bir İnceleme". *M.Ü İlahiyat Fakültesi Dergisi* 27/2 (2004), 87-103.
- Çayır, Celal. *Türkiye'de Din Değiştirip Hıristiyanlığa Geçişin Psiko-Sosyal Etkenleri*. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008.
- Hökelekli, Hayati - Çayır, Celal. "Gençlerin Din Değiştirip Hıristiyan Olmasında Etkili Olan Psiko-Sosyal Etkenler". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 15/1 (2006), 23-46.
- Kirman, Mehmet Ali. "Küresel Bir Olgular Olarak Din Değiştirme ve Aile Kurumuna Etkisi". *Dini Araştırmalar* 6/17 (2003), 269-280.
- Koç Kanca, Hatice. "İnsanları Yeni Dini Hareketlere Yönelten Psiko-Sosyal Nedenler". *Yeni Dini Hareketler ve Misyonerlik*, ed. Süleyman Turan. 15-45. İstanbul: Okur Yayınevi, 2022.
- Kurçak, Ayşe Kesen. *Türkiye'de Din Değiştirme Üzerine Yapılan Çalışmaların Sosyolojik Analizi*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. 2012.
- Sayar, Süleyman. "Türkçe Literatürde Yehova Şahitleri". *Uludağ İlahiyat Fakültesi* 4/4 (1992), 281- 292.
- Şensoy, Alara Fulya. *Din Değiştirme Anlatıları Üzerinden İnanç, Kimlik ve Aidiyet (Antalya Örneği)*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Tanyu, Hikmet. *Yehova Şahitleri*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1984.
- Rümeysa Taşkın, "Yeni Dini Hareketlerin Türkiye'deki Tarihsel Serüveni ve Mevcut Literatür Üzerine". *Yeni Dini Hareketler ve Misyonerlik*, ed. Süleyman Turan 221-252. İstanbul: Okur Akademi, 2022.

- Tezokur, M. Hadi. “Diyarbakır İncil Topluluğu ve Misyonerlik”. *İslami Araştırma Dergisi* 20, 2 (2007), 192-205.
- Tınaz, Nuri. Yehova Şahitleri, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 43: 391-396. İstanbul: TDV Yayınları, 2013.
- Turan, Süleyman - Battal, Emine. “Yeni Dini Hareketlerin Aile Yapıları Üzerindeki Etkisi”. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1 (2015), 135-149.
- Turan, Süleyman - Uzun, Sema Nur. “Yeni Dini Hareketlerin Üye Kazanma Yöntemleri”. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 18/2 (2018): 137-174.
- Tümer, Günay. *Yeni Dokümanların Işığında Yehova Şahitleri*. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1987.
- Ullman, C. “Cognitive and Emotional Antecedents of Religious Conversion”. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43 (1982), 183-192.
- Yasdıman, Hakkı Şah. *Türkiye’de Yehova Şahitleri*. İzmir: Tibyan Yayınları, 2011.
- Yasdıman, Hakkı Şah. “Yehova’nın Şahitleri”, *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*, ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 606-610. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Yehova’nın Şahitleri. “Dünya Çapında Yehova’nın Şahitleri/Türkiye”. Erişim 31 Aralık 2022. <https://www.jw.org/tr/yehovanin-sahitleri/dunya-capinda/TR/>
- Yehova’nın Şahitleri. “Duyuru İşinde Kullanılan Yöntemler: İnsanlara Ulaşmak İçin Her Tür Araçtan Yararlanılıyor”. Erişim 1 Ocak 2023. <https://www.jw.org/tr/kutuphane/kitaplar/tanrının-krallığı/duyuru-isi/yontemler/>
- Yehova’nın Şahitleri. “2021 Ülke ve Bölge Raporları”. Erişim Tarihi 1 Ocak 2023. <https://www.jw.org/tr/kutuphane/kitaplar/2021-hizmet-yili-raporu/2021-ulke-bolge/>
- Zenhder, David. J.. “Negative Parental Influences on Religious Cenversion: Implications for Pastoral Care”. *Pastoral Psychology* 60 (2011), 563-573.

Azərbaycan devleti, Yehova'nın Şahitləri'ne belli bölgelerde və belli sınırlar dâhilində varlıq göstərməsi üçün tolerans göstərmiş olmasına qarşın hərəketin mensuplarının yasalara aykırı bazı davranışlarının təspit edilməsi cəzai yaptırımların tətbiqinə yol açmaktadır. Amma bu yaptırımların ne qədər uğurlu olduğu əlbəttə müzakirəyə açıqdır. Nəticədə AİHM'ə açdıkları davaların birçoğunun Yehova'nın Şahitləri lehinə sonlanmış olması söz konusu yaptırımların yürürlüğe konulması bağlamında zorluqların yaşandığına işarət etməkdədir.

Kaynakça

- Acar, Hatice. “Yehova Şahitleri ve Türkiye'deki Misyon Faaliyetleri Antalya Örneği”. *Kesit Akademi Dergisi* 5/20 (2019), 281-296.
- AİHM Azərbaycandan Olan Beş Yehovanın Şahidinin Xeyrinə Qərar Qəbul Edib. Erişim 4 Şubat 2021. <https://www.jw.org/az/xeberler/jw/region/azerbaycan/A%C4%B1-0HM-Az%C9%99rbaycandan-olan-be%C5%9F-Yehovan%C4%B1n-%C5%9Eahidinin-xeyrin%C9%99-q%C9%99rar-q%C9%99bul-edib/>
- Ailə Xoşbəxtliyinin Sirri. (2012).
- Armageddon Müharibəsi Nədir?. Erişim 12 Ocak 2021. <https://www.jw.org/az/muqeddes-kitab-telimleri/suallar/armageddon-m%C3%BCharib%C9%99si>
- Aslanlı, Emin. *Azərbaycan'da Yehova Şahidləri Necə Təşkilatlanır*. Erişim 1 Ocak 2021. <https://axar.az/news/gundem/36021.html>
- Azərbaycan Ali Məhkəməsi İrina Zaxarçenko və Validə Cəbrayıluyaya Kompensasiya Ödənilməsinə Dair Qərarı Qiivədə Saxlayır. Erişim 21 Şubat 2021. <https://www.jw.org/az/xeberler/huquq/region-uzre/azerbaycan/mehkeme-kompensasiyan%C4%B1-quvvede-saxlayir-20180508/>
- Azərbaycan'da Tarixi Toplantı. Erişim 14 Ocak 2021. <https://www.jw.org/az/xeberler/jw/region/azerbaycan/Az%C9%99rbaycanda-tarixi-toplant%C4%B1/>
- Azərbaycan Respublikasında Hərbi Xidmətə Çağırışının Əsasları Haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Erişim 16 Şubat 2021. <http://huquqiaktlar.gov.az/StatementDetails.aspx?statementId=12542>
- Azərbaycan Hərbi Xidmətdən İmtina Edən Qardaşımızı Məhkum Edir. Erişim 21 Şubat 2021. <https://www.jw.org/az/xeberler/jw/region/azerbaycan/mehdiyev-emil-mehkum-edilir-20180824/>
- Azərbaycan İrina Zaxarçenko və Validə Cəbrayıluyanı İttiham Edir və Azadlığa Buraxır. Erişim 21 Şubat 2021. <https://www.jw.org/az/xeberler/huquq/region-uzre/azerbaycan/g%C3%BCnahl%C4%B1z-qad%C4%B1nlar-ittiham-olunur/>
- Azərbaycan'da Yehova Şahidləri Yenidən Fəallaşib. Erişim 7 Ocak 2021. <https://www.aznews.az/news/cemiyet/76890.html>
- Babazade, Orxan. *Missionerlik*. Bakı: Elm və Təhsil, 2014.

- Chryssides, D, George. *Jehovah's Witnesses: Continuity and Change*. Routledge: Routledge University Press, 2016.
- Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin Mətbuat Xidmətinin Məlumatı*. Erişim 18 Şubat 2021. <http://www.dqdk.gov.az/az/view/news/3049/dini-qurumlarla-ish-uzre-dovlet-komitesinin-metbuat-xidmetinin-melumatı>
- Dini Görüşlərdə İştirak Etdiyi Üçün Rəşad Niftəliyevə Cərimə Kəsilib və Həbs Olunub*. Erişim 18 Şubat 2021. <https://www.jw.org/az/xeberler/huquq/region-uzre/azerbaycan/g%C9%99nc%C9%99-dini-azadl%C4%B1%C4%9F%C4%B1n-pozulmas%C4%B1-r%C9%99C5%9Fad/>
- Dünya Çapındakı Yehova'nın Şahitleri: Azərbaycan*. Erişim 3 Ağustos 2021. <https://www.jw.org/tr/yehovanin-sahitleri/dunya-capinda/AZ>
- Əlizadə, Anar. *Azərbaycanda Xristianlıq Keçmişdən Bu Günə*. Bakı: Elm və Təhsil, 2016. Gözətçi Qülləsi. 15(8), 2009.
- Gözətçi Qülləsi. 1(10), 2010.
- Gözətçi Qülləsi, Müqəddəs Kitab və Traktatlar Cəmiyyəti Nədir?* Erişim 24 Ocak 2021. <https://www.jw.org/az/yehovanin-sahidleri/sual-cavab/g%C3%B6z%C9%99t%C3%A7i-q%C3%BCll%C9%99si-c%C9%99miyy%C9%99ti/>
- Gözətçi Qülləsi. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, 4, 2015.
- Gözətçi Qülləsi. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, 10, 2015.
- Gözətçi Qülləsi. 15(7), 2015.
- İskəndərli, Cabir. *Azərbaycanda Qeyri Ənənəvi Dinlər və Təriqətlər*. Bakı: Apastorff MMC, 2011.
- İsmayılov, Gündüz. *Azərbaycanda Dini Məsələ: Təhdidlər və Hədəflər*. Bakı: DQİDK, 2016.
- Mahmudov, Mehemed. *Bağımsızlıktan Sonra Azərbaycan'da Dini Gelişmeler*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- Məsihi Həyat və İbadəti. 2021.
- Musayeva, Şəhla, Musa Qızı. *Azərbaycanda Din-Dövlət Münasibətləri*. Bakı Dövlət Universiteti İlahiyyat Fakültəsinin Elmi Məcmuəsi, 14, 207-225, 2010.
- Mustafayeva, Aytən. *Din və İctimai Təhlükəsizliyin Aktual Problemləri*. Bakı: Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası İnsan Hüquqları İnstitutu, 2010.
- Müqəddəs İbadətimiz. 2003.
- Müsəlman Dini İcmalar*. Erişim 12 Şubat 2020. <http://www.dqdk.gov.az/upload/editor/files/Dini%20qurumlar/2020.pdf>
- Najafov, Akram. *Azərbaycan Halk İnanışları*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Nichols, Larry, A - Mather, George, A, ve Schmidt, Alvin J. *Encyclopedic Dictionary of Cults, Sects, and World Religions*. Zondervan, 2006.
- Osmanov, Jabir. *Tarıhtən Günümüze Azərbaycan'da Hristiyan Misyonerlik ve Diğer Misyoner Gruplar*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Oyanın!. iyul senyabr, 2013.
- Oyanın!. 1, 2020.
- Reed, David, A. *Answering Jehovah's Witnesses: Subject by Subject*. United States of America: Baker Books, 1996.

- Suleimanov, İsakhan. *Yehova Şahitleri'nin Azerbaycan'daki Faaliyetleri*. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Tagaev, Maisalbek. *Kırgızistan'da Yehova Şahitleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- Tanyu, Hikmet. *Yehova Şahitleri*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1980.
- Tarafsızlık*. Erişim 14 Şubat 2021. <https://wol.jw.org/tr/wol/d/r22/lp-tk/1101989249#h=1>
- Təşkilad (od). 2019.
- Wimbush, S. Enders. *Stratejik Açından Sovyet Müslümanları ve Diğer Azınlıklar*. çev. Yuluğ Tekin Kurat. Ankara: Yeni Forum, 1988.
- Yasdıman, Hakkı Şah. “Yehova'nın Şahitleri”. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. 606-610. ed. Süleyman Turan, Emine Battal. İstanbul: Okur Akademi Yayınları, 2020.
- Yehova Şahidləri'nin Azərbycanda Fəaliyyəti Təhlükəlidir*. Erişim 12 Ocak 2021. <https://sherg.az/x%C9%99b%C9%99r/12427/>
- Yehovanın Qoyduğu Əxlaq Dəyərlərinə Bağlı Qalın* Erişim 25 Nisan 2021. <https://www.jw.org/az/kitabxana/jw-ibadet-gorushu-ish-defteri/iyun-2017-mwb/gorush-cedveli-26-iyun-2-iyul/yehovanin-qoydugu-exlaq-deyerlerine-bagli-qalin/>

artık 1250 şapel, 35 katedral ve 270 bin üyeye sahipti.⁸¹ Kuruluşun ellinci yılı kutlamalarına sadece dört ay kala Felix Manalo 12 Nisan 1963 yılında 77 yaşında ölmüştür.⁸² Ölümünden iki hafta sonra naaşı önce San Juan'daki şapelde sonra doğum yeri olan Taguig'de ve sonra San Francisco del Monte'deki tapınakta bir süre kalmıştır. Yüz binlerce kişi Uzakdoğu'nun bu büyük dini liderini görebilmek için meydanları doldurmuş ve onun cenaze törenine iki milyon kişinin katıldığı tahmin edilmiştir. Uzun saatler süren cenaze törenleri sırasında üyelerin ağladıkları, feryat figan ettikleri hatta bayıldıkları görülmüştür. Iglesia ni Cristo Kilisesinin kurucusu olan ve sağlığında müntesiplerinin büyük sevgi ve teveccühünü kazanan Felix Manalo artık yoktu ve Kilise'de halefi Erano de Guzman Manalo devri başlayacaktı.⁸³

Erano Manalo ile altın çağını yaşayacak olan kilise seneler geçtikçe alan ve taraftar kazanmaya devam edecek, uluslararası bir kilise kimliğine bürünecekti. Erano Manalo'dan sonra ise onun yerine görev alacak oğlu Eduardo Manalo Iglesia ni Cristo'nun başkanlığını yürütmeye devam edecekti. Kilise bugün itibari ile Eduardo Manalo önderliğinde çoğunluğu Filipinler'de olmak kaydıyla dünyanın birçok coğrafyasında yaklaşık yüz elliden fazla ülkede 7 bin cemaat ve 3 milyonun üzerinde üyesi ile misyonunu sürdürmektedir.⁸⁴

Kaynakça

- Ando, Hirofumi. "A Study of the Iglesia Ni Cristo: A Politico-Religious Sect in the Philippines". *Pacific Affairs* 42/3 (1969), 334-345.
- Cornelio, Jayeel Serrano. "Religion and Civic Engagement: The Case of Iglesia ni Cristo in The Philippines". *Religion, State and Society* 45/1 (Ocak 2017), 23-38.
<https://doi.org/10.1080/09637494.2016.1272894>
- Data Commons, "Philippines Country in Asia". Erişim 25 Aralık 2021.
https://datacommons.org/place/country/PHL?utm_medium=explore&mpop=count&popt=Person&hl=en
- Guerrero, Milagros C. "The Colorum Uprisings, 1924-1932". *Asian Studies* 5/1 (Nisan 1967), 65-78.
- Harper, Anne C. "The Iglesia Ni Cristo: A Case Study". Lausanne Forum Group 16 (2004), 1-9.
- Harper, Anne C. "The Iglesia Ni Cristo And Evangelical Christianity". *Journal of Asian Mission* 3/1 (2001), 101-119.

⁸¹ Sanders, "An Appraisal Of The Iglesia Ni Cristo", 350.

⁸² Reed, "The Iglesia Ni Cristo, 1914-2000: From Obscure Philippine Faith to Global Belief System", 576.

⁸³ Sanders, "An Appraisal Of The Iglesia Ni Cristo", 356.

⁸⁴ Dennis C. Lovendino, "A Decaded of God-Inspired Leadership", *Pasugo God's Message* 71/9 (Eylül 2019), 12-13.

- Harper, Anne C. *Understanding the Iglesia Ni Cristo: What They Really Believe and How They Can Be Reached*. Eugene: Wipf and Stock Publishers, 2. Basım, 2017.
- INC, Iglesia ni Cristo. "Beliefs-Baptism". Erişim 29 Şubat 2023.
<https://iglesianicristo.net/beliefs/on-baptism/>
- INC, Iglesia ni Cristo. "Beliefs-God's Election". Erişim 20 Aralık 2022.
<https://iglesianicristo.net/beliefs/gods-election/>
- INC, Iglesia ni Cristo. "Beliefs-The Brotherhood". Erişim 20 Şubat 2023.
<https://iglesianicristo.net/beliefs/the-brotherhood/>
- INC, Iglesia ni Cristo. "Beliefs-The Christian Unity". Erişim 20 Şubat 2023.
<https://iglesianicristo.net/beliefs/the-christian-unity/>
- INC, Iglesia ni Cristo. "Beliefs-The Holy City, New Jerusalem". Erişim 10 Ocak 2023.
<https://iglesianicristo.net/beliefs/the-holy-city-new-jerusalem/>
- INC, Iglesia ni Cristo. "Beliefs-The Resurrection of the Dead". Erişim 8 Şubat 2023.
<https://iglesianicristo.net/beliefs/the-resurrection-of-the-dead/>
- INC, Iglesia ni Cristo. "Beliefs-Worship of God". Erişim 25 Şubat 2023.
<https://iglesianicristo.net/beliefs/worship-of-god/>
- Kavanagh, Joseph J. "The Iglesia ni Cristo". *Philippine Studies* 3/1 (Mart 1955), 19-42.
- Kavanagh, Joseph J. "The Voice of the Iglesia ni Cristo: 1951-1961". *Philippine Studies* 9/4 (Ekim 1961), 651-665.
- Lovendino, Dennis C. "Preaching The Good News To The Whole Human Race". *Pasugo God's Message* 67/10 (Ekim 2015), 2-3.
- Majul, Cesar Adib. "Filipinler". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 13/82-84. Ankara: TDV Yayınları, 1996.
- Manalo, Erano G. *Fundamental Beliefs of the Iglesia ni Cristo (Church of Christ)*. Quezon City: Iglesia ni Cristo, 2. Basım, 1998.
- Meimban, Adriel Obar. "A Historical Analysis of the Iglesia Ni Cristo: Christianity in the Far East, Philippine Islands Since 1914". *The Journal of Sophia Asian Studies* 12 (Aralık 1994), 97-141.
- Reed, Robert R. "The Iglesia Ni Cristo, 1914-2000: From Obscure Philippine Faith to Global Belief System". *Journal of the Humanities and Social Sciences of Southeast Asia* 157/3 (2001), 561-608.
- Rodas, Richard J. "God's Message For All Ages". *Pasugo God's Message* 63/6 (Haziran 2011), 2-3.
- Sanders, Albert J. "An Appraisal Of The Iglesia Ni Cristo". *Studies in Philippine Church History*. ed. Gerald H. Anderson. 350-365. Ithaca and London: Cornell University Press, 1969.
- Stevenson, Dwight E. *Christianity in the Philippines*. Lexington: The Collage of the Bible, 1956.
- This is The Iglesia ni Cristo 'Church Of Christ'*. Quezon City: Iglesia ni Cristo, 1976.
- Tiosen, Nicanor P. "Deliverance From Sin and Punishment". *Pasugo God's Message* 64/8 (Ağustos 2012), 4-6.
- Tipon, Ross S. *The Power And The Glory The Cult Of Manalo*. Baugio City: R.S. Tipon Publications, 2005.

- Torrentira, Moises JR. *Readings in Philippine History Course Module*. Davao City: University of Southeastern Philippines, 2020.
- Tuggy, Arthur Leonard. "Iglesia ni Cristo: An Angel and His Church". *Dynamic Religious Movements*. ed. David J. Hesselgrave. 85-101. Grand Rapid: Baker Book House, 1978.
- Tuggy, Arthur Leonard. *Iglesia Ni Cristo: A Study in Independent Church Dynamics*. Quezon City: Conservative Baptist Publishing, 1976.
- Villan, Vicente C.-Castro, Eduard Lemuel C. "The Life and Mission of Brother Felix Y. Manalo God's Messenger In These Last Days". *Pasugo God's Message* 63/5 (Mayıs 2011), 8-11.

olarak Şintoizm ve Budizm halkın ihtiyaçlarına çözüm getiremez hale gelmiştir. Bu yüzden insanlar halkın alt katmanlarında kendiliğinden ortaya çıkan YDH'lere yönelmiştir. Batı'da örneklere kıyasla Japonya'daki YDH'ler daha erken tarihlerde ortaya çıkmıştır. Bu nedenle Japonya'dakiler kurumsallaşmalarını büyük oranda tamamlamıştır. Bu çalışmada görüldüğü üzere her ne kadar teolojik olarak tartışmaya açık olsa da Tenrikyo'nun bir inanç sistemi, ibadet şekli ve kutsal kitap külliyatı bulunmaktadır. Bu açıdan Tenrikyo hem YDH'leri anlamaya hem de Japonya'nın geçirdiği sosyal değişimleri çözümlmeye ışık tutmaktadır.

Kaynakça

- Ambros, Barbara Rossetti - Smith Timothy. "Tenrikyo". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 33-51. Leiden: Koninklijke Brill NV, 2018.
- Araki, Michio. "Transculturation and Religion: Religion in The Formation of Modern Japan". *Encyclopedia of Religion*. Ed. Lindsay Jones. 14/9309-9316. U.S.A.: Thomson Gale, 2005.
- Becker, Carl B. "Religious Healing in 19th Century 'New Religions': The Cases of Tenrikyo and Christian Science". *Religion*. 20/3 (1990), 199-215.
- Clarke, Peter B. "Tenrikyo", *Encyclopedia of New Religious Movements*, ed. Peter B. Clarke. 621-623. New York: Routledge, 2006.
- Dinler, Enbiye Mahbube. *Yeni Bir Japon Dini Hareketi: Oomoto*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Ellwood, Robert - Susumu, Shimazono. "New Religious Movements: New Religious Movements in Japan". *Encyclopedia of Religion*, ed. Lindsay Jones. 10/6572-6575. U.S.A.: Thomson Gale, 2005.
- Huang, Yueh-po. "Embracing Ritual Healing: The Case of Sazuke in Tenrikyo in Contemporary Taiwan". *Springer Link*. 56 (2017), 1317-1334.
<https://doi.org/10.1007/s10943-016-0201-3>
- Huang, Yueh-po. "Pilgrimage, Modernity, Tourism, and Nostalgia Tenrikyo's Ojibagaeri in Post-colonial Taiwan". *Japanese Journal of Religious Studies*. 44/2 (2017), 281-307.
- Inoue, Nabutake. "New Religion (Japan)". *Encyclopedia of New Religious Movements*. Ed. Peter B. Clarke. 452- 453. New York: Routledge, 2006.
- Joiner, Ransey W. "Tenrikyo: A Japanese Religious Tradition". *Scholarly Commons*. Erişim 14 Mart 2021. https://scholarlycommons.obu.edu/scholars_day/34
- Juri, Kaneko. "Can Tenrikyo Transcend the Modern Family? From a Humanistic Understanding of Hinagata and Narratives of Foster Care Activities". *Japanese Journal of Religious Studies*. 30/3 (2003), 243-258.
- Karaoğlu, Yetkin – Kuşçulu, Ayhan. "Japon Yeni Dini Hareketlerine Genel Bir Bakış". *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 22/1 (Mart 2022), 605-634.
<https://doi.org/10.33415/daad.1013324>

- Lande, A. – Clarke, Peter. “Japan”. *The World’s Religions: The Study of Religion, Traditional and New Religion*. ed. Stewart Sutherland – Peter Clarke. 174-186. London: Routledge, 1989.
- MacWilliams, Mark W. “Nakayama Miki”. *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 9/6404-6406. U.S.A.: Thomson Gale, 2005.
- Masanobu, Yamada. “Tenrikyo”. *Encyclopedia of Latin American Religions*. ed. H. P. P. Gooren. Erişim 24 Haziran 2022. https://doi.org/10.1007/978-3-319-08956-0_167-1
- Porcu, Elisabetta. “Tenrikyo’s Divine Model Through the Manga Oyasama Monogatari”. *Journal of Asian Humanities at Kyushu University*. 2/1 (Bahar 2017), 85-93.
- Straelen, Henry Van. “The Religion of Divine Wisdom: Japan’s Most Powerful Religious Movement”. *Folklore Studies*. 13 (1954), 1-166.
- Şenavcu, Halil İbrahim. “Japon Yeni Dini Hareketlerinde Halk Hekimliği: Sekai Kyusei Kyo Örneği”. *Mizanü’l-Hak: İslami İlimler Dergisi* 13 (Aralık 2021), 195-219.
- “Tenrikyo”. *Encyclopedia of Buddhism*. ed. Edward A. Irons - J. Gordon Melton. 495. New York: Facts On File, 2008.
- Toyoaki, Uehara. “Tenrikyo”. *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 13/9082-9083. U.S.A.: Thomson Gale, 2005.
- Weston, James. *Conceptualising Japanese Religious Belief and Practice: The Transformation of Terminology and the Persistence of Personal Faith*. Auckland: Auckland Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2016.

edilebilir. Bu bağlamda heterotopyayı kutsal ve dünyevi heterotopyalar olarak da iki ayırmamız mümkündür.

Jacques Derrida'nın Hospitality teorisinde ise koşulsuz konukseverlik söz konusudur. Dünya üzerinde her birey istediği yerde bulunma hakkına sahiptir. Bu hak aynı zamanda uyulması gereken bazı kuralları da beraberinde getirmekte olduğu için Derrida, her ne kadar koşulsuz konukseverliğin mümkünlüğünden bahsetse de öne sürdüğü bireyin gittiği yerde uyması gerektiğini ifade ettiği şartlar beraberinde koşullu misafirperverliği getirmektedir.

William Paden ise her dinin kendi kutsalı ve kendi alemi olması gerektiği ifade etmektedir. Bununla birlikte her dinin oluşturduğu alem de kutsal olarak değerlendirilmekte olup hoşgörü içerisinde olduğu sürece farklı dinlerin oluşturduğu dini alemlerin bir arada yaşamasının mümkün olacağını Paden'in teorisinde görmekteyiz. Zira monoteist dinlerin teolojik açıdan aynı Tanrı'ya inandığı göz önüne alındığında bunun mümkün olduğunu düşünebiliriz.

Tüm bu teoriler göz önüne alındığında ve dindar bireyin kutsal ile ilişkisi değerlendirildiğinde kutsalın birey için öneminin ve postmodern dönemde şehir ve kutsal mekân algısının sanal dini alem (metaverse) gibi yeni ve postmodern mekân alguları oluşturabileceğini ifade edebiliriz. Netice olarak bireyin tüm çabasının aslında kendini ahirete (metaworld) hazırlamak olduğunu söyleyebiliriz.

Kaynakça

- Alicı, Mustafa. *Evrimsel Monoteizm Devrimci Politeizm*. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2013.
- Alicı, Mustafa. "Posthermeneutica: Postmodern Din Bilimlerinde Hermenötik". *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi* 8/21 (Mayıs 2020), 13-54.
- Anchor, Robert. "History and Play: Johan Huizinga and His Critics". *History and Theory*. 17/1 (1978), 63-93.
- Barnouw, Adriaan Jacob. "Johan Huizinga, 1872-1945". *College Art Journal*. 6/1 (2015), 57-59.
- Colie, Rosalie L.. "Johan Huizinga And The Task Of Cultural History". *The American Historical Review* 69/3 (1964), 607-630.
- Çavdar, Rabia Çiğdem. "Farklılığın Mekânı: Foucault ve Lefebvre'deki Heterotopya ve Heterotopi Ayrımı". *İdeal Kent Dergisi* 9/25 (2018), 941-959.
- Damai, Puspa. *Messianic-City: Ruins, Refuge and Hospitality in Derrida*. *Discourse* 2/3 (2005), 68-94.
- Derrida, Jacques, "Hostipitality". *Journal of The Theoretical Humanities* 5/3 (2000), 3-18.
- Dufourmantelle, Anne. *Of Hospitality Anne Dufourmantelle Invites Jacques Derrida To Respond*. çev. Rachel Bowlby. California: Standfor University Press, 2000.
- Foucault, Michel. "Of Other Spaces", içinde *Rethinking Architecture: A Reader in Cultural Theory*. ed. Neil Leach. 329-357. New York: Routledge, 1997.

- Foucault, Michel. *Eleştiri Nedir? Kendilik Kültürü*. çev. Murat Erşen. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2020.
- Foucault, Michel. *Felsefe Yazıları*. çev. Işık Ergüden. İstanbul: Ayrıntı Yayınları 2011.
- Foucault, Michel. *İktidarın Gözü*. çev. Işık Ergüden. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2015.
- Foucault, Michel. Noam Chomsky, *İnsan Doğası İktidara Karşı Adalet*. çev. Tuncay Birkan. İstanbul: Bgst Yayınları, 2005.
- Foucault, Michel. *Öznellik ve Hakikat*. çev. Sibel Yardımcı. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2017.
- Foucault, Michel. *Toplumunu Savunmak Gerek*. çev. Şehsuvar Aktaş. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2001.
- Gancheva, Pencka. Reflections on Johan Huizinga's. Ders Notu 2016.
- Göker, Göksel. "Dijital Heterotopyalar: "Başka" Bir Bağlamda Yeni Medya". *Selçuk İletişim Dergisi* 9/4 (2017), 164-188.
- Gönül, Gizem Ece. "Johan Huizinga'nın *Homo Ludens*'i". *Söylem Filoloji Dergisi* 4/2 (2019), 582-585.
- Gültekin, Ahmet Cüneyt. "Bağışlanan Konukseverlik ve Konuksever Bağışlama: Derrida Felsefesinde Etik (Olanaksız) ve Politika (Olanaklı) İlişkisi". *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi* 14 (2014), 13-34.
- Gültekin, Asım. "Etimolojik Olarak Şehir Kelimesi", *Şehir Üzerine Düşünceler-I*, ed. Hasan Taşçı - Nureddin Nebati. 14-27. İstanbul: Şehir Düşünce Merkezi Şehir Yayınları, 2017.
- Gültekin, Tuba, vd. "Homo Ludens Sergisi Örneğinde Karşılaştırmalı İnceleme: Kültürel Aktarım ve Oyun". *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi* 34 (2019), 215-222.
- Huizinga, Johan. *Homo Ludens*. çev. Orhan Düz. İstanbul: Alfa Yayınları, 2018.
- Idinopulos, Thomas Athanasius, Brian C. Wilson ve James Constantine Hanges. *Comparing Religion*. Boston: Brill, 2006.
- Işıklı, Şevki. "İlticanın Yapısökümcü Felsefesi: Konuksevermezlik Sorunu/Deconstructive Philosophy of Asylum: Matter of Hostipitality". *Marmara İletişim Dergisi* 24 (Temmuz 2016), 55-76.
- Jardine, Lisa. *The Afterlife of Homo Ludens: From Johan Huizinga to Natalie Zemon Davis and Beyond*. "In Temptation in the Archives: Essays in Golden Age Dutch Culture". 84-101. London: UCL Press, 2015.
- Leung, Gilbert, Matthew Stone. "Otherwise Than Hospitality: A Disputation on the Relation of Ethics to Law and Politics". *Law and Critique*. 20/2 (2009), 193-206.
- O'gorman, Kevin. "Jacques Derrida's Philosophy of Hospitality". *The Hospitality Review* 8/4 (2006), 50-57.
- Özkan, Sezal Çınar. "Levinas'ta Etik Sonsuzluk, Şiddet ve Derrida". *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*. 28 (2019): 35-54.
- Paden, William E.. Comparative Religion And The Whitehouse Project: Connections And Compatibilities. *Method & Theory in the Study of Religion* 16/3 (2004), 256-265.
- Paden, William E.. "A New Comparativism Reply to the Panelist". *Method & Theory in the Study of Religion* 8/1 (1996), 37-49.

- Paden, William E.. “Universals Revisited: Human Behaviors and Cultural Variations”. *Numen- International Review for the History of Religions* 48/3 (2001), 276-289.
- Paden, William E.. *Religious Worlds: The Comparative Study of Religion With A New Preface*. Boston: Beacon Press, 1994.
- Paden, William E.. “Elements of A New Comparativism”. *A Magic Still Dwells- Comparative Religion in the Postmodern Age*. ed. Kimberley C. Patton and Benjamin C. Ray. University of California Press, 2020.
- Paden, William E.. “World”. *Guide to The Study of Religion*. ed. Willi Braun - Russell T. McCutcheon. Cassell. London-New York: Cassell Publish, 2000.
- Rutli, Evren Erman. “Yapısökümü Etik Açından Okumak: Derrida ve Konukseverlik Düşüncesi”. *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi* (2017), 124-154.
- Salmon, Peter. *An Event, Perhaps: A Biography of Jacques Derrida*. London: Verso Publishing, 2021.
- Simith, Wilfred Cantwell. *The Meaning and End of Religion*. New York: Mentor Books, 1964.
- Stocker, Barry. *Routledge Philosophy Guide Book to Derrida on Deconstruction*. London: Routledge, 2006.
- Westermorelands, Mark W.. “Interruptions: Derrida and Hospitality”. *Kritike An Online Journal of Philosophy* 2/1 (2008), 1-10.
- Veyne, Paul. *Foucault Düşüncesi Kişiliği*. çev. Işık Ergüden. İstanbul: Alfa Yayıncılık, 2014.
- Yıldırım, Adem. *Kapatılmadan Heterotopyalara Foucault’da Mekânın Düzeni*. Ankara: Töz Yayınları, 2020.
- Yıldırım, Baran. “Konukseverlik Etiğinin İlişkisel Analizi ve Hakikatler Etiği”. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 11/39 (2021), 929-957.
<https://www.uvm.edu/directory?search=William%20E%20Paden> (Erişim 01.06.2022).
- “Göçmen Sorununa Derridacı Çözüm: Getto Şehirler” (Erişim Tarihi 10.01.2022).
<https://proleteren.wordpress.com/2009/06/18/gocmen-sorununa-derridaci-cozum-getto-sehirler/>
http://www.kritike.org/journal/issue_3/westmoreland_june2008.pdf (Erişim 09.01.2022)
- “Jacques Derrida Biyografisi” (Erişim 08.01.2022).
<https://www.biyografi.info/kisi/jacques-derrida>
- “Johan Huizinga The Waning of the Middle Ages” (Erişim 10.06.2021).
http://www.age-of-the-sage.org/history/historian/Johan_Huizinga.html
- “Johan Huizinga (1872-1945)” (Erişim 10.06.2021).
<https://web.archive.org/web/20140629182649/http://www.kirjasto.sci.fi/huiz.htm>
- “Ortaçağın Sonbaharı” (Erişim 10.06.2021).
<https://www.artfulliving.com.tr/gundem/ortacagin-sonbahari-i-20212>
- “Huizinga Papers” (Erişim 10.06.2021).
<https://digitalcollections.universiteitleiden.nl/view/collection/huizinga>

ra Tanrı'dan müstakil bir şahsiyet atfetmesiyle çoktanrıci bir dünya tasavvuru sonucuna ulaşmasıdır. Oysaki ilahi dinlerde görülen melek anlayışı veya Tanrı'nın sıfatları pozitivist yaklaşımda devreye katılsaydı konu bağlamında politeist ve monoteist yaklaşım arasındaki farklılık çatışmacı olmaktan çıkacaktı.

Sümer halkı, mitolojik kaynaklardan anlaşıldığı üzere geniş bir tanrı panteonuna sahiptir. Her tanrıya ayrı bir görev atfedilen bu panteonda hiyerarşik bir düzen vardır. Bu hiyerarşik düzende birbirinden üstün özellikleri olan tanrılar insan hayatı için son derece önemli varlıklardır. Nitekim bütün dini ritüeller tanrıları memnun etmek niyetiyle yapılmıştır. İnsanoğlunun da tanrılara hizmet etmek için yaratıldığına inanılmıştır. Tanrıların hiyerarşik düzeni genel itibariyle kurumsal bir yapıyı çağrıştırmaktadır. Hiçbir tanrı kendinden üstün olan tanrıdan izinsiz hareket etme hakkı yoktur. Aksi durumda alt tabakadaki tanrıların cezalandırılması olasıdır. Kalabalık tanrı panteonunda bir baş tanrı vardır. Baş tanrı pasif bir karakterde olsa bile panteonda en yüce makamda yer almaktadır. Baş tanrıdan ziyade daha alt tabakada yer alan İnanna, Enki, Nanna gibi tanrıların/tanrıciğların anlatılarda daha aktif olduğu görülmektedir. Bu durum alt tabakadaki tanrıların gezegenin yaşamsal faaliyetlerinin sürdürülmesini sağlayan varlıklar olarak düşünülmesini mümkün kılar. Çünkü söz konusu tanrılara doğada yer alan birtakım olayları kontrol etme yetkisi tanımlanmıştır (Güneş için Tanrı Utu, Ay için Tanrı Nanna, rüzgâr için Enlil gibi). Bu durum yüce olanın yarattığı varlıklara verdiği yetki-lendirme şeklinde tarif edilebilir. Eski insanların da doğa olaylarını mitsel anlatımla bu hale dönüştürdüğü şeklinde yorumlandığında, ilahi kaynaklı dinlerde yer alan melek inancı ile benzer bir durum ortaya çıktığı söylenebilir. Allah'ın yarattığı varlıklar olan meleklerin görevleri vardır. Meleklerin insandan farklı meziyetlere sahip varlıklar olduğuna inanılmaktadır. Bu durum alt tabakadaki tanrıların belki de eski zamanlardaki melek inancı olma ihtimali bulunduğunu göstermektedir.

Kaynakça

- Alıcı Mustafa-Süleyman Turan (ed.), *Dinler Tarihi I-II*. İstanbul: Lisans Yayıncılık, 2018.
- Aygün, Fatma. "Dinin ve "Yüce Varlık" İnancının Kökenine İlişkin Tartışmalara Genel Bir Bakış". *Kelâm Araştırmaları Dergisi*. 14 (2016), 203-215.
- Aygün, Vahyettin. "Eskiçağ Mezopotamya'sında Tanrı Algısı". *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 5 (2017), 79-93.
- Bottero, Jean. *Mezopotamya Yazı, Akıl ve Tanrılar*. Çev. Mehmet Emin Özcan-Ayten Er. Ankara: Dost Kitabevi, 3. Basım, 2020.
- Çıvgın, İzzet. "MÖ 6-5. Binyıllarda Mezopotamya ve Çevresinde Kültürel Temas ve Etkileşim". *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 13 (2014), 359-404.
- Demirci, Kürşat. *Eski Mezopotamya Dinlerine Giriş*. İstanbul: Ayışığı Kitapları, 2013.

- Durmuş, İlhami, "Sümerlilerde İnanç". *Mezopotamya'nın Eski Çağlarında İnanç Olgusu ve Yönetim Anlayış*. Ed. S. L. Gürkan Gökçek vd. 19-40. İstanbul: Değişim Yayınları, 2019.
- Eliade, Mircea. *Dinler Tarihine Giriş*. çev. Leyla Arslan. İstanbul: Kabalcı Yayınları, 2000.
- Eliade, Mircea, *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi*. çev. Ali Berktaş. 1 Cilt. İstanbul: Kabalcı Yayınları, 2003.
- Erbaş, Ali. "Melek". *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*. Erişim 15 Temmuz 2023. <https://islamansiklopedisi.org.tr/melek#1>
- Kalelioğlu, Uğur Berk. "Auguste Comte'un İnsanlık Dini Kurgulamasında Üç Hal Kanunu'nun Rolü ve Pozitif Dinin Nitelikleri". *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* 3 (2019), 536-544.
- Kınal, Füruzan. "Eski Ön Asya Dinlerinde Monoteist Temayüller". *Türk Tarih Kurumu Bülteni*. 15 (1954), 115-119.
- Kramer, Samuel Noah. *Sümerler*. çev. Özcan Buze. İstanbul: Kabalcı Yayınları, 2002. *Kitab-ı Mukaddes*. İstanbul: Kitab-ı Mukaddes Şirketi, 1993.
- Kramer, Samuel Noah. *Sümerlerin Kurnaz Tanrısı Enki*. çev. Hamide Koyukan. İstanbul: Kabalcı Yayınları, 2020.
- Küçük, Abdurrahman vd. *Dinler Tarihi*. Ankara: Berikan Yayınevi, 2016.
- Landsberger Benno. "Sümerlerin Kültür Sahasındaki Başarıları". çev. Mevrure Osman Tosun. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 3 (1945), 137-149.
- Oates, Joan. *Babil*. çev. Fatma Çizmeli. Ankara: Arkadaş Yayınları, 2015.
- Pettezzoni, Raffaele. "Monoteizmin Teşekkülü". çev. Fuat Aydın. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2 (2000), 285-294.
- Pettezzoni, Raffaele. "Yüce Varlık: Fenomenolojik Yapı ve Tarihsel Gelişimi". çev. Fuat Aydın. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5 (2002), 139-146.
- Sarıçoğlu, Ekrem. *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*. Isparta: Fakülte Kitabevi, 2016.
- Schimmel, Annemarie. *Dinler Tarihine Giriş*. İstanbul: Kırkambar Yayınları, 1999.
- Şahin, Mehmet. "Andrew Lang'ın Eserlerinde Folklor, Mitoloji, Din ve Yüce Varlık Anlayışı". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (2002). 305-322.
- Uhlig, Helmut. *Sümerler Mezopotamya'nın Sıra dışı Topluluğu*. çev. Nilgün Ersoy. İstanbul: Totem Yayınları, 2019.
- Yunus Eraslan. "İslam Filozoflarında Melek İnanıcı" *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Dergisi* 1 (2021), 167-190.
- Yüce Kur'an ve Tefsirli Meali. Haz. Prof Dr. Abdülkadir Şener vd. (İzmir: Tibyan Yayıncılık. 2020.

tanrıçanın koruyucu gücüne ve desteğine ihtiyaç duymuştur. Tanrıçanın, Hitit ülkesinde kurulan siyasi birliğin devamı ve kalıcılığındaki etkisi oldukça büyüktür. Bu sebeple Hititler, siyasi istikrar ve ülkenin geleceği için tanrıçanın iradesine göre hareket edip, onları her daim hoşnut ederek tanrıçanın desteği ile hâkimiyetlerinin devamlılığını sağlamaya-korumaya çalışmışlardır. Hitit siyasi yaşamının en önemli parçası olan tanrıça Hitit ülkesinin geleceğinin teminatı olmuştur.

Siyasi yapılanmada tanrı ve tanrıçaların desteğine ihtiyaç duyan Hitit kraliyet çifti ise tanrılar âlemindeki baş tanrı ve tanrıçanın yeryüzündeki yansıması gibidirler. Kraliyet çifti her ne kadar siyasi erkini tanrı çiftinden almış olsa da kraliçe hangi tanrı ve tanrıçanın panteonda öne çıkacağına belirlenmesinde etkili olmuştur. Bunun sonucunda panteondaki tanrı çiftinin etki alanı ve gücü ile kraliyet çiftinin etkinliğinin karşılıklı olarak birbirine bağlı olduğunu söyleyebiliriz. Tanrıçanın siyasetteki etkinliğinin yansımaları kraliçenin Hitit siyasetindeki güçlü konumunda, kralla birlikte diplomatik ilişkilerde üstlendikleri ortak rollerde, yönetimdeki etkin konumunda görmekteyiz. Hititlerde kraliçe tıpkı tanrıça gibi yönetimde söz sahibi olan devletin birliği, düzeni ve devamlılığı için önemli bir figür olarak Hitit siyasi yaşamında etkin bir role sahiptir.

Kaynakça

- Akurgal, Ekrem. *Anadolu Uygarlıkları*. Net Turistik Yayınları, 2003.
- Akurgal, Ekrem. *Hatti ve Hitit Uygarlıkları*. Net Turistik Yayınlar, 1995.
- Alp, Sedat. *Hitit Çağında Anadolu - Çivi Yazılı ve Hiyeroglif Yazılı Kaynaklar*
- Ardzinba, Vladislav. *Eskiçağ Anadolu Ayinleri ve Mitleri*. çev. Orhan Uravelli. Ankara: KAFDAV, 2010.
- Bryce, Trevor. *Hititler Anadolu Savaşçıları*. çev. Ülke Evrim Uysal. İstanbul: Kronik Yayınları, 2021.
- Bozkurt, Cengiz. Tülin. "Hitit Krallığında Arinna'nın Güneş Tanrıçası Kültü". *TAD* 37/64 (2018), 125-140.
- Çakmak, Diren. *Hitit İmparatorluğu'nun Toplumsal ve İktisadi Yapısı*. İstanbul: Libra Yayıncılık, 2018.
- Çiğdem, Süleyman – Kılıç, Murat. "Hititlerde Bir Psikolojik Savaş Uygulaması: Mağlup Toplulukların Tanrı/ Tanrıça Heykellerinin Hattuşa'ya Taşınması". *Anadolu'nun Eski Çağlarında İnanç Olgusu ve Yönetim Anlayışı*. ed. L. Gürkan Gökçek vd. 325-345. İstanbul: Değişim Yayınları, 2021.
- Darga, Muhibbe. *Hitit Sanatı*. İstanbul: Anadolu Sanat Yayınları, 1992.
- Darga, Muhibbe. *Anadolu'da Kadın*. İstanbul: YKY, 2020.
- De Martino, Stefano. "Din ve Mitoloji". *Hititler Bir Anadolu İmparatorluğu*. haz. Meltem Doğan Alparslan - Metin Alparslan. 203-218. İstanbul: YKY Yayınları, 2020.

- Demirci, Kürşad - Falay, Burcu. “Ana Hatlarıyla Hitit Dini”. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi* 20/1 (Haziran 2016), 35-60.
- Gökçek, L. Gürkan - Pekşen, Okay. “Hitit Panteonunda Mezopotamyalı Bir Tanrıça: İnanna/İştâr”, *Anadolu'nun Eski Çağlarında İnanç Olgusu ve Yönetim Anlayışı*. ed. L. Gürkan Gökçek vd. 363-387. İstanbul: Değişim Yayınları, 2021.
- Halikarnas Balıkcısı. *Anadolu Tanrıları*. Bilgi Yayınevi, 1985.
- Karauğuz, Güngör. *Hitit Duaları Kül Kitapları*. Çizgi Kitapevi, 2020.
- Karauğuz, Güngör. *Hitit Devletinin Siyasi Antlaşma Metinleri*
- Kılıç, Yusuf. - Eser, Elvan. “Hitit Devletinin Arzawa Ülkeleri ile Yaptığı Siyasi Antlaşma Metinlerinde Geçen Tanrılar ve Tanrı Yemini”. *Anadolu'nun Eski Çağlarında İnanç Olgusu ve Yönetim Anlayışı*. ed. L. Gürkan Gökçek vd. 309-325. İstanbul: Değişim Yayınları, 2021.
- Klinger, Jörg. *Hititler*. çev. Firuzan Gürbüz Gerhold. İstanbul: Alfa Yayınları, 2021.
- Memiş, Ekrem. “Hitit Sarayında Kraliçelerin Rolü”. *Tarih İncelemeleri Dergisi* 8/1 (1993), 19-35.
- Peker, Hasan. “Hitit Devletinin Uluslararası İlişkileri ve Politik Enstrümanları: Savaş ve Diplomasi”. *Hititler Bir Anadolu İmparatorluğu*. haz. Meltem Doğan Alparslan - Metin Alparslan. 42-54. İstanbul: YKY Yayınları, 2020.
- Sevinç, Fatma. “Hitit Dininde Arinna'nın Güneş Tanrıçası ve Onunla Özdeş Tutulan Diğer Tanrıçalar”. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 1 (2008), 175-195.
- Sina, Ayşen. “Eskiçağ Anadolu'sunda Devletler Arası İlişkilerde Kutsal Alanların Rolü”. *Anadolu'nun Eski Çağlarında İnanç Olgusu ve Yönetim Anlayışı*. ed. L. Gürkan Gökçek vd. 165-197. İstanbul: Değişim Yayınları, 2021.
- Sözer Kölemenoglu, Selma. *Ana Tanrıça Gerçeği*. İstanbul: Arıtan Yayınevi, 2001.
- Ünsal, Veli. *Eski Anadolu'da Teokratik Devlet Düzeni- Hitit ve Urartu*. Ankara: Berikan Yayınevi, 2013
- Ünal, Ahmet. *Hititler Devrinde Anadolu 3*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2005.
- Ünal, Ahmet. *Hititler Devrinde Anadolu 2*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2003.
- Van Den Hout, Theo P. J. “Hitit Krallığı ve İmparatorluğunun Kısa Tarihi”. *Hititler Bir Anadolu İmparatorluğu*. haz. Meltem Doğan Alparslan-Metin Alparslan. 11-29. İstanbul: YKY Yayınları, 2020.
- Yıldırım, Ercüment. “Hitit Krallarının İnanç Yapısındaki Yerinin Yönetim Anlayışına Etkisi”. *Anadolu'nun Eski Çağlarında İnanç Olgusu ve Yönetim Anlayışı*. ed. L. Gürkan Gökçek vd. 287-309. İstanbul: Değişim Yayınları, 2021.
- Yiğit, Turgut. “Hitit Kaya Anıtlarında Dinsel İçerikli Motifler ve Siyasal Otorite”, *Anadolu'nun Eski Çağlarında İnanç Olgusu ve Yönetim Anlayışı*. ed. L. Gürkan Gökçek vd. 269-287. İstanbul: Değişim Yayınları, 2021.
- Yusuf Kılıç, Yusuf - Duymuş, H. Hande. “Hititlerde Kadın ve Siyaset”. *Tarih Araştırmaları Dergisi* 26/42 (2007), 85-99.

mışlardır. Bu sebeple firavunun lahdine merdiven koymuşlardır. Yine Ra'nın gökyüzüne çıkarken merdiven kullandığı belirtilmektedir.¹²⁵ Bu öğretide olduğu gibi benzer şekilde İsrailoğulları arasında melek gibi ilahi varlıkların yeryüzüne indikleri sırada merdiven kullandıkları ifade edilmiştir.¹²⁶

Sonuç

İsrailoğulları tarihi süreç içerisinde birçok toplumla etkileşime girmişlerdir. Hooke gibi bazı araştırmacılar İsrailoğullarının genellikle Mezopotamya topluluklarından etkilenerek kendi dini yapılarını oluşturduklarını savunmuştur. Ancak İsrailoğullarının Antik Mısır'da kaldıkları süre göz önünde bulundurulduğunda etkilenmenin Antik Mısır toplumunda daha fazla kendini hissettirdiği anlaşılmaktadır.

İsrailoğulları Antik Mısır'da 430 sene boyunca yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Bu süre zarfında onların Mısır toplumundan ve onun dini yapısından etkilenmediği düşünülemez. Zira Antik Mısır'da kaldıkları süre boyunca her ne kadar Mısır etkisi ilk etapta kendini hissettirmese de sonraki kuşakların bu etkiye daha fazla maruz kaldığı, bu nesillerin ilk başlardaki kendi öz kültürel ve dini yapılarından uzaklaşmaya başladıkları söylenebilir.

Antik Mısır dini öğretilerinin etkileri her ne kadar Yusuf Dönemi'nde kendini hissettirmeye başlasa da bu öğretilerin İsrailoğulları arasında hemen ve tam anlamıyla kabul edilmesi beklenemez. Ayrıca toplumlar arasında ortak olarak ifade edilen kavramlar olsa da bunları birbirinden etkilenerek aldıkları anlamına da gelmez. Ancak önceki kısımlarda değindiğimiz konular dikkate alındığında Yusuf sonrası dönemde özellikle İsrailoğullarının Mısır'da geçirdikleri 430 senelik süreçte Mısırlılara ait dini ve kültürel alanda özellikle tanrı, hayat ve kader ağacı, melek-cin-şeytan öğretileri gibi pek çok etkiye maruz kaldıkları, Musa-Harun Dönemi'ne kadar bu etkinin İsrailoğulları arasında yerleştiği ve yaşanmaya başladığı, Davut-Süleyman Dönemi'nde Antik Mısır'a ait dini öğretilere ait izlerin devam ettiği ifade edilebilir.

Kaynakça

- Akalın, Kürşat Haldun. "İsraililerin Ulusal Dini Olarak Yahveizmin Yabancı Kökenleri". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 1/22 (2011), 1-19.
- Assmann, Jan. *Mısırlı Musa: Batı Tektanrıcılığında Mısır'ın İzi*. çev. Bozkurt Leblebicioğlu. İstanbul: İthaki, 2016.

¹²⁵ Freeman, *Akdeniz Uygarlıkları*, 31-34; Eliade, *Dinsel İnançlar*, 1/121; Müller, *Mısır Mitolojisi*, 37, 172.

¹²⁶ Ekrem Sarıkçıoğlu, *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*, 7. bs., Isparta: Fakülte Kitabevi, 2011, s. 231; Yaratılış 28: 10-13.

- Atasagun, Galip. “Yahudilikte Dini Semboller ve Kavramlar”. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 11 (2001), 125-156.
- Batuk, Cengiz - Köroğlu, Mevlüde. “Bir Yahudi Tanrıçası Olarak Aşera”. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 41 (2016), 19-36.
- Besalel, Yusuf. *Yahudi Tarihi*. İstanbul: Üniversal, Mart Matbaacılık., 2000.
- Brooksbank, Frank Henry. *Antik Mısır: Tanrılar, Kahramanlar ve Firavunlar*. çev. Ahmet Eliuz. İstanbul: Maya Kitap, 2020.
- Champdor, Albert. *Eski Mısır'ın Ölümler Kitabı*. çev. Suat Tahsuğ. İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları, 1984.
- Çelebi, Ahmed. *Mukayeseli Dinler Açısından Yahudilik*. çev. Ahmet Muhtar Büyükçınar - Ömer Faruk Harman. İstanbul: Kalem Yayınevi, 1978.
- Demirci, Kürşat. *Eski Mezopotamya Dinlerine Giriş*. İstanbul: Ayışığı, 2013.
- Eliade, Mircea. *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi*. çev. Ali Berktaş. İstanbul: Kabcacı Yayınevi, 2003.
- Erbaş, Ali. *Melekler Alemi: İlahi Dinlerde Melek İnancı*. İstanbul: BSR Yayın Grubu, 2012.
- Freeman, Charles. *Mısır, Yunan ve Roma: Antik Akdeniz Uygarlıkları*. çev. Suat Kemal Angı. Ankara: Dost Kitabevi, 2003.
- Freud, Sigmund. *Musa ve Tektarıncılık*. çev. Kamuran Şipal. İstanbul: Say, 2. Basım, 2019.
- Friedman, Richard Elliott. *Kitabı Mukaddesi Kim Yazdı?* çev. Muhammet Tarakçı. İstanbul: Kabcacı Yayınevi, 2005.
- Furlong, David. *Piramitler Gerçeği*. çev. Selim Yeniçeri. Ankara: İzdüşüm Yayıncılık, 2007.
- Güç, Ahmet. “Kurban”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 26/433-435. Ankara: TDV, 2002.
- Güç, Ahmet - Sayar, Süleyman. “Yahudilik ve İslam'da Beyt-i Makdis (Mescid-i Aksa)”. *Kudüs (Din-Toplum-Siyaset)*. ed. Ahmet Türkan. 15-40. İstanbul: GRTC Kültürel Araştırma Düşünce Merkezi, 2020.
- Harman, Ömer Faruk. “Musa”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 31/207-213. İstanbul: TDV, 2020.
- Hart, George. *Mısır Mitleri*. çev. Mehmet Sait Türk. Ankara: Phoenix Yayınevi, 3. Basım, 2017.
- Hooke, Samuel Henry. *Ortadoğu Mitolojisi*. çev. Alaeddin Şenel. Ankara: İmge Kitapevi, 5. Basım, 2015.
- Hornung, Erik. *Mısır Tarihi*. çev. Zehra Aksu Yılmaz. İstanbul: Kabcacı Yayınevi, 2004.
- Karagülle Çifci, Meryem. *Eski Mısır Dininde Tanrı ve Öte Dünya İnancı*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2010.
- Kaufmann, Francine - Eisenbergi, Josy. “Yahudi Kaynaklarına Göre Yahudilik”. çev. Mehmet Aydın. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 29 (1987), 262-283.
- Meral, Yasin. *Samiri'nin Buzacağı*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2018.
- Müller, Wilhelm Max. *Mısır Mitolojisi: Tanrılar, Dinler ve Kozmik Mitler*. çev. Cemal Can Tarımcıoğlu. İstanbul: Maya Kitap, 2020.

- Nomisma Arkeoloji ve Gezi. “Antik Mısır’da Yılanlar ve Mezarlar - Kaos Yılanı Apep (Apophis) - Ruhların Yolculuğu - 6. Ramses 3”. *YouTube*. (Yayın Tarihi 01 Şubat 2021). <https://www.youtube.com/watch?v=hLmv6M8uEjE>
- Olgun, Hakan. *Hız. Musa’nın Muhalefeti: Horus’u Öldürmek*. İstanbul: MileNihal, 2021.
- Osman, Ahmed. *Hıristiyanlık: Bir Antik Mısır Dini Tutankamon Nasıl İsa’ya Dönüştürüldü?* çev. Güney Akgül - Selen Yanmaz. İstanbul: Omega, 2019.
- Örs, Hayrullah. *Musa ve Yahudilik*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1966.
- Özen, Adem. *Yahudilikte İbadet*. İstanbul: Ayışığıkitapları, 2001.
- Özer, Yusuf Ziya. *Mısır Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1987.
- Pinch, Geraldine. *Mısır Mitolojisi Eski Mısır Tanrıları, Tanrıçaları ve Mitleri*. ed. Sinan Köseoğlu. çev. Ekin Duru. İstanbul: Say, 2019.
- Sarıkcıoğlu, Ekrem. *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*. Isparta: Fakülte Kitabevi, 7. Basım, 2011.
- Seyrek, Ahmet. *Medeniyete Yön Veren Uygarlıklar: Mısır*. İstanbul: Maviçatı Yayınları, 2. Basım, 2019.
- Sincar, Nurgül. *Pisidia Bölgesi Mısır Tanrıları ve Kült Alanları*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2018.
- Sipahioğlu, Mukadder. *Antik Mısır’da Rahip Sınıfı*. Ankara: Ankara Okulu, 2021.
- Soury, Jules. *Karşılaştırmalı Mitoloji Işığında İsrail Dini*. çev. Harun Güngör - Halil İbrahim Açmaz. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2008.
- Şamlıoğlu, İbrahim Emre. “Antik Mısır Mitolojisinde Apep-Ra Düellosu ve Hz.Musa’nın Yılanı Dönüşen Asası: Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme”. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 61 (2020), 31-57.
- Şenavcu, Halil İbrahim. “Kur’an Yorumlarında Tevrat Kullanılırken Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Hususlar”. ed. Ender Eyuboğlu - Sami Baskın. 1062-1073. Antalya: Saybiller Yayıncılık, 2018.
- Şimşir, Muhammet Salih. *Antik Mısır Dininde Kâhinlik, Sihir ve Büyü*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2018.
- Tanyu, Hikmet. “Yahudiliğin Kutsal Kitapları ve Esasları İlmi İnceleme ve Tenkidi”. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14 (1966), 95-124.
- Taşpınar, İsmail. “Yahudilik’te Kudüs”. *Kudüs (Din-Toplum-Siyaset)*. ed. Ahmet Türkan. 41-58. İstanbul: GRTC Kültürel Araştırma Düşünce Merkezi, 2020.
- Tektaş, Turan. *Tarihe Yön Veren Medeniyetler: Antik Mısır Uygarlığı*. İstanbul: Parola Yayınları, 2020.
- Vercoutter, Jean. *Eski Mısır*. çev. Emine Çaykara. İstanbul: İletişim Yayınları, 7. Basım, 2020.
- Yıldırım, Ercüment. “Eski Mısır’da Tanrısal Bir Yakarış Anlatısı Olan Kıtık Steli’nin Yönetim Anlayışı Açısından Değerlendirilmesi”. *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 19/50 (2022), 183-200.

maddi nitelikler yanında manevi boyutta da birtakım fikirlerin oluşmasında etkili olduğu gerek dini gerek kültürel sahada ateşle ilgili birçok inanışın ortaya çıktığı görülmektedir. Yakıcı, yok edici ve dolayısıyla korkutucu bir boyutu da bulunan ateş dinlerin çoğunda uhrevi alemde bir ceza unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ateşte bir ruh olduğu veya ateşin ruhun kendisi olduğu tasavvuru şekil değiştirerek bazı benzerliklerle günümüze kadar gelmiştir. Ateşin içerisinde bir ruh olduğu inancı ateş yanında ateşin unsurları ve ocakla da alakalı inanışları beraberinde getirmiştir. Ateşin bayramlarda ve uygulamalarda (sihir- büyü-tılsım) kullanılması, gelecekte haber alma ve temizleme aracı olması gibi birtakım özellikleri ateş ve ateş unsurlarıyla ilgili bazı inançların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Ateşe olan saygının ve ateş kültünün eskisi kadar yaygın olmasa da günümüzde de halen benzer ve farklı yansımalar ve uygulamalarla devam etmekte olduğu görülmektedir.

Kaynakça

- Aydın, Mehmet. *Ansiklopedik Dinler Sözlüğü*. Konya: Din Bilimleri Yayınları, 2005.
- Aydın, Mehmet. *Dinler Tarihine Giriş*. Konya: LiteraTürk Akademia Yayınları, 2015.
- Bayat, Fuzuli. *Türk Mitolojik Sistemi (Kutsal Dışı-Mitolojik Ana, Umay Paradigmasında İlkel Mitolojik Kategoriler-İyeler ve Demonoloji)*. İstanbul: Ötügen Neşriyat, 2007.
- Can, Hatice Derya - Kayalı, Yalçın. "Hint ve Türk Mitolojisinde Ateş Kültü". *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi* 1/1 (Batman 2012), 569-576.
- Çoruhlu, Yaşar. *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*. İstanbul: Kabcacı Yayınevi, 2011.
- Demirci, Hikmet. *Türk kültüründe Bayram Anlayışı ve Türk Dünyasında Bayramlar*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Genel Türk Tarihi Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- Dilek, İbrahim. "Sibiryaya Türklerinde Ateşle İlgili İnançlar, Töreler ve Bazı Efsaneler". *Bilgi Dergisi* 0/43 (Güz 2007), 33-54.
- El-Hüseyni, Seyyid Süleyman. *Kenz'ül Havas*. çev. Nebil Fazıl Alsan. Y.y: Sağlam Yayınevi, T.y.
- Erdoğan, Bayram. *Sorularla Türk Mitolojisi*. İstanbul: Pozitif Yayınları, 2007.
- Eyuboğlu, İsmet Zeki. *Aşk Duaları Cinler ve Cinciler*. İstanbul: Seçme Kitaplar Yayınevi, 1977.
- Günay, Ünver-Güngör, Harun. *Başlangıçlarından Günümüze Türklerin Dini Tarihi*. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2003.
- Gündüz, Şinasi. "Mecusilik", *Yaşayan Dünya Dinleri*, haz. Şinasi Gündüz. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2007.
- Gündüz, Şinasi. "Nevruz", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Gündüz, Şinasi. *Din ve İnanç Sözlüğü*. İstanbul: Vadi Yayınları, 1998.

- Güngör, Harun. “Geleneksel Türk Dininden Anadolu’ya Taşınanlar”. *Yaşayan Eski Türk İnançları Bilgi Şöleni: Bildiriler*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yay., 2007.
- Hançerlioğlu, Orhan. *İnanç Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1975.
- İnan, Abdulkadir. *Eski Türk Dini Tarihi*. İstanbul: M.E.B., 1976.
- İsmail, Zeyneş. *Kazak Türkleri*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002.
- Kalafat, Yaşar. *Balkanlar’dan Uluğ Türkistan’a Türk Halk İnançları I*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 2002.
- Kalafat, Yaşar. *Doğu Anadolu’da Eski Türk İnançlarının İzleri*. Ankara: Ebabel Yayınları, 2006.
- Kara Düzgün, Ülkü. *Türk Mitolojisinde Ateş Kültü*. “Türk Mitolojisine Giriş”. ed. F. Ahsen Turan - Meral Ozan. 147-160. Ankara: Gazi Kitabevi, 2016.
- Karauğuz, Güngör. *Ötüken’de Elli Beş Gün-Bilge Kağan Hazinesinin Keşif Hikayesi*. Konya: Çizgi Kitabevi, 2015.
- Kitab-ı Mukaddes. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 2001.
- Kumartaşlıoğlu, Satı. *Türk Kültüründe Ateş ve Ocak Kültü*. Konya: Kömen Yayınları, 2016.
- Ökse, A. Tuba. “Eski Önasya’dan Günümüze Yeni Yıl Bayramları, Bereket ve Yağmur Yağdırma Törenleri”. *Bilgi Dergisi* 0/36 (Kış, 2006).
- Sarı, İbrahim. *Türk Gelenekleri*. Antalya: Net Medya Yayıncılık, 2017.
- Sarıçioğlu, Ekrem. *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*. İstanbul: Otağ Yayınları, 1983.
- Şalom. “Yahudilikte Ahiret İnancı” (Erişim 17 Şubat 2018). http://www.salom.com.tr/haber-84391-yahudilikte_ahiret_inanci.html
- Tanyu, Hikmet. “Ateş”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.
- Tümer, Günay - Küçük, Abdurrahman. *Dinler Tarihi*. Ankara: Ocak Yayınları, 2002.
- Uçar, Fuat. *Geçmiş-Günümüz ve Geleceğin Türk Dünyası*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayınları, 2009.
- Yalçınkaya, Fatoş. “Türk Dünyası Atasözlerinde “Ateş”. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 10/16 (Fall 2015), 1169-1184.
- Yıldırım, Dursun. *Türklerin Yılbaşı/Özgürlük Günü Bayramı*. Ankara: Türk Bitiği, 1998.
- Zbinden, Ernst. *İslam’da ve Eski Ortadoğu’da Cin ve Ruh İnançları*. çev. Ekrem Sarıçioğlu. Samsun: Yeni Ufuklar Neşriyat, 1994.
- Zincire Vurulmuş Prometheus*. çev. Azra Erhat-Sabahattin Eyüboğlu. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2013.

reddiye eserlerle benzerlik göstermekle birlikte kullandığı Hıristiyan kaynaklar ve sınıflandırmalar açısından ayrıcalıklı olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Ahmet Mithat Efendi. *Müdafaa*. 1. Cilt. İstanbul: Dergâh Yayınları, 2021.
- Akın, Hilal. *Âbidin Paşa'nın Terceme ve Şerh-i Mesnevî-i Şerîf'i*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Atiya, Aziz S. "Abu Shakir İbn al-Rahib". *The Coptic Encyclopedia*, ed. A. S. Atiya. 1/33. New York: Macmillan Publishing Company, 1991.
- Hüseyin el-Cisrî. *Risâle-i Hamîdiyye*. çev. Manastırlı İsmail Hakkı. İstanbul: Bahar Yayınları, 1980.
- İnal. İbnülemin Mahmud Kemal. *Son Asır Türk Şairleri*. 3. Cilt. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1969.
- James Anas, *İlmu'l-lâhuti'n-nizâmî (Nizâmu't-ta'lim)*. Html: nşr. Munîs Abdunnur, el-Kenise el-İnciliyye, ts. <https://answering-islam.org/Arabic/Books/Theology/chapter31.html>
- Johnson. Paul. *A History of Christianity*. New York: Touchstone, 1976.
- Köksal, Ahmet. *Giritli Sırrı Paşa (1844-1895)*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2013.
- Kurnaz, Cemal. "Sırrı Paşa". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 37/127-129. İstanbul: TDV Yayınları, 2009.
- Mosheim. John Laurence. *Institutes of Ecclesiastical History, Ancient and Modern*. Vol.I. by. James Murdock. New York: Harper & Brothers Publishers, 1839.
- Muir. William. *The Life Of Mahomet*. Vol. I. London: Smith, Elder, & Co, 1861.
- Sırrı Girîdî. *Nûrî'l-Hüdâ li-meni'stehdâ*. Diyarbakır: Diyarbakır Vilayet Matbaası, 1310.
- Sırrı Giridî. *Sırr-ı Furkân*. İstanbul: Matbaa-i Osmaniye, 1312.
- Süreyya. Mehmed. *Sicill-i Osmanî*. 5. Cilt. haz. Nuri Akbayar. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996.

Eskiyeni Yayınları: 181

DİNİ YAŞAYIŞ ANLAM ARAYIŞI
VE HAYATI SORGULAMA

Saffet KARTOPU

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSM Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 • (Sertifika No: 50732)

1.Baskı: Ağustos 2023

ISBN: 978-625-7673-93-8

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKLAR

- Abe, M., (2002), “Budizm’de Hayatın Anlamı”, (Çev., G. Varım) J. Runzo; N. M. Martin (Yayına Hazırlayanlar), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı İçinde*, İstanbul: Say Yayınları.
- Adjukiewicz, K., (1994), *Felsefeye Giriş, Temel Kavramlar Ve Kuramlar*, (Çev., A.Cevizci), Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Adler, A., (1993), *Yaşamın Anlamı ve Amacı*, (Çev. K. Şipal), Ankara: Say Yayınları.
- Akarsu, B., (1998), *Çağdaş Felsefe, Kant’tan Günümüze Felsefe Akımları*, İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Albayrak, A., (2002), “Ergenlerin Dini Gelişiminde Sevgi ve Korku Motifinin Etkinliği”, H. Hökelekli (Edt.), *Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi* içinde, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Allport, G., (2004), *Birey ve Dini*, (Çev., B. Sambur), Ankara: Elis Yayınları. Argyle M.; Hallahmi, B. B., (1975), *The Social Psychology of Religion*, London and Boston: Routledge & Kegan Paul Ltd. Armstrong, C., (1998), *Tanrı’nın Tarihi*, (Çev., O. Özel, H. Koyukan, K.Emiroğlu), Ankara: Ayraç Yayınları.
- Arslan, A., (2001), *Felsefeye Giriş*, Ankara: Vadi Yayınları. Aster, E. V., (2000), *Felsefe Tarihi*, (Uyarlayan: V. Okur) İstanbul: İm Yayınevi. Ateş, S., (1983), *Kur’an-ı Kerim ve Yüce Meali*, Ankara.
- Ayan, T., (2002), *Kuş Dili*, <http://historicalsense.com/Archive/Fener42.htm>. (17.09.2005).
- Aydın, A., (2002), *Yaşadığımız Dünya*, İstanbul: Alfa Yayınları.
-, (2000), *Düşünce Tarihi ve insan Doğası*, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Aydın, H., (1999), *Kur’an’da İnsan Psikolojisi*, İstanbul: Timaş Yayınları.

- Aydın, M., (1987), *Din Felsefesi*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları. Bahadır, A., (2002a), *insanın Anlam Arayışı ve Din*, İstanbul: İnsan Yayınları.
-, (2002b), “Ergenlik Döneminde Dini Şüphe ve Tereddütler”, H. Hökelekli (Edt.), *Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi* içinde, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
-, (1999), “Hayatın Anlam Kazanmasında Psiko-Sosyal Faktörler ve Din”, (*Doktora Tezi*), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Baltaş, A., ve Baltaş, Z., (1990), *Stres Ve Başa Çıkma Yolları*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Bayraktar, M., (1987), *İslam İbadet Fenomenolojisi*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Benson, H. & Myers, P., (2002), “Tıp Açısından Din”, (Çev., A. Atabek), R. Stannard (Edt.), *Yeni Bin Yılda Tanrı* içinde, İstanbul: Gelenek Yayınları.
- Berger, P. L., (1993), *Dinin Sosyal Gerçekliği* (Çev., A. Çoşkun), İstanbul: İnsan Yayınları.
- Berthrong, J., (2002), “Konfüçyüsçülük: Ruhlara ve Tanrılara Hizmet Etmek İçin Yolları”, (Çev., G. Varım), J. Runzo; N. M. Martin (Yayına Hazırlayanlar), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı* içinde, İstanbul: Say Yayınları.
- Bilgin, N., (1994), *Sosyal Bilimler Kavşağında Kimlik Sorunu*, İzmir: Ege Yayıncılık.
- Birand, K., (1954), *Dilthey ve Rickert'te Manevi İlimlerin Temellendirilmesi*, Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Örnek Matbaası.
- Boutroux, E., (1997), *Çağdaş Felsefede İlim ve Din*, (Çev., H. Katiçoğlu), İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı, Yayınları.
- Buhari, (1989), *Sahih-i-Buhari ve Tercemesi I-XVI*, (Çev., M. Sofuoğlu), İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Camus, A., (1998), *Yabancı*, (Çev., V. Günyol), İstanbul: Can Yayınları.
-, (1985), *Başkaldıran İnsan*, (Çev., T. Yücel), Ankara: Kuzey Yayınları.
- Carrel, A., (2001), *Dua*, (Çev. A. Yüçetürk), İstanbul: Yağmur Yayınevi.

-, (1997), *İnsan Denen Meçhul*, (Çev., Y. Ender), İstanbul: Hayat Yayınları.
- Certel, H., (2003), *Din Psikolojisi*, Ankara: Andaç Yayınları.
- Chapple, C. K., (2002), “Caynacılık ve Yogada Hayat Gücü”, (Çev., G. Varım), J. Runzo; N. M. Martin (Yayına Hazırlayanlar), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı İçinde*, İstanbul: Say Yayınları.
- Clark, W. H., (2004), “İman Problemi”, (Çev: A. R. Aydın), A. R. Aydın (Der:) *Birey ve Din, Din Psikolojisinde Yeni Arayışlar* içinde, İstanbul:İnsan Yayınları.
- Cox, J., (2004) *Kutsal İfade Etmek, Din Fenomenolojisine Giriş*, (Çev., F. Aydın), İstanbul: İz Yayıncılık.
- Crain, W., (2000), *Theories of Development, Concepts and Applications*, New Jersey: Prentice-Hall, Upper Saddle River.
- Cüceloğlu, D., (1997), *İnsan ve Davranışı*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Çubukçu, İ. A., (1996), *Gazzali ve Şüphencilik*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Darimi, (1992), *Sünen I-II*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Doğan, R.; Tosun, C., (2003), *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dökmen, Ü., (2002), *Yarına Kim Kalacak, Evrenle Uyumlaşma Sürecinde Varolmak, Gelişmek, Uzlaşmak*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Easterbrook, G., (2002), “Anlam Geri Dönerken”, (Çev., A. Atabek), R. Stannard (Edt.), *Yeni Bin Yılda Tanrı*, içinde, İstanbul: Gelenek Yayınları.
- Ebu Davud, (Trhsz), *Sünen I-IV*, Darü- İhya is- Sünnetin-Nebeviyye.
- Eflatun, (1963), *Phaidon*, (Çev., S. K. Yetkin, H. R. Atademir), Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
-, (1996), *Sokrates’in Savunması*, (Çev., T. Aktürel), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Eliade, M., (2004), *Dinin Anlamı ve Sosyal Fonksiyonu*, (Çev., M. Aydın), Konya: Din Bilimleri Yayınları.
- Ellis, G., (2002), “Bilimin Sınırları Var mıdır?”, (Çev., A. Atabek), R. Stannard (Edt.), *Yeni Bin Yılda Tanrı* içinde, İstanbul: Gelenek Yayınları.
- Erdem, H., (2003), *Ahlak Felsefesi*, Konya: Hü-Er Yayınları.

- Erzurumlu, H. İ. H., (1974), *Marifetname* Cilt: I, (Sadeleştiren, T. Ulusoy), İstanbul: Bahar Yayınevi.
- Eucken, R., (2003) *Hayatın Anlamı* (Çev., İ. Şener) İstanbul: İzdüşüm Yayınları.
- Fırat, E., (1982), *Şahsiyet Gelişiminde Tövbenin Fonksiyonları*, (Yayınlanmamış doçentlik tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.
- Fischer, L., (1964), *Silahsız Savaşçı, Mahatma Gandhi*, (Çev., E. Tonguç), İstanbul: Varlık Yayınları.
- Fonrobert, C. E., (2002), “Tevrat’ı Çoğaltmak Hayatı Çoğaltmaktır: Yahudi Kültüründe Aklın Yaratıcılığı ve Her Günün Yaratıcılığı”, (Çev., G. Varım), J. Runzo; N. M. Martin (Yayına Hazırlayanlar), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı* içinde, İstanbul: Say Yayınları.
- Foulquie, P. (1998), *Varoluşçunun Varoluşu*, (Çev. Y. Şahan), İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Frankl, V., (2000), *İnsanın Anlam Arayışı*, (Çev., S. Budak), Ankara: Edesos Yayınları.
-, (1999), *Duyulmayan Anlam Çığığı*, (S. Budak), Ankara: Edesos Yayınları.
- Frazer, G. J., (1991), *Altın Dal*, (Çev., M. Doğan), İstanbul: Payel Yayınları.
- Fromm, E., (1991), *Psikanaliz ve Din*, (A. Arıtan), İstanbul: Arıtan Yayınları.
-, (1997), *Hayatı Sevmek*, (Çev., A. Köse), İstanbul: Arıtan Yayınları.
-, (2000), *SigmundFreud’unMisyonu*, (Çev., Emre Ak), Ankara: Öteki Yayınevi.
- Gadamer, H. G., (2004), “Ölüm Tecrübesi”, (Çev., A. R. Aydın), A. R. Aydın (Derleyen) *Birey ve Din, Din Psikolojisinde Yeni Arayışlar*, İstanbul: İnsan Yayınları.
- Geçtan, E., (1990), *Varoluş ve Psikiyatri*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
-, (1996), *Psikanaliz ve Sonrası*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
-, (1991), *İnsan Olmak*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Glock, Y. C., (1998), “Dindarlığın Boyutları Üzerine”, (Çev., Y. Aktay), Y. Aktay; M. E. Köktaş (Derleyenler), *Din Sosyolojisi* içinde Ankara: Vadi Yayınları.

- Goethe, (Trhsz), *Faust*, (Çev., K. Çetinoğlu), İstanbul: Beyaz Balina Yayınları.
- Göka, E., (1997), *Varoluşun Psikiyatrisi*, Ankara: Vadi Yayınları.
- Gökberk, M., (1985), *Felsefe Tarihi*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Güç, A., (2004), *Satanizm*, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Günay, Ü., (2001) “Toplumsal Değişme ve İslamiyet”, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:1, Cilt: 1.
- Gündüz, Ş., (1998), *Din ve İnanç Sözlüğü*, Ankara: Vadi Yayınları.
- Güngör, E., (1993), *Değerler Psikolojisi*, Amsterdam: Hollanda Türk Akademisyenler Birliği Vakfı Yayınları.
- Hallahmi, B. B.; Argyle M., (1997), *The Psychology of Religious Behaviour, Belief & Experience*, London and New York: Routledge Ltd.
- Hayta, A., (2002), “İbadetler ve Ruh Sağlığı”, H. Hökelekli (Edt.), *Gençlik, Din Ve Değerler Psikolojisi* içinde, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Heidegger, M., (2001), *Zaman ve Varlık Üzerine*, (Çev., D. Kanıt), Ankara: A Yayınevi.
- Heiler, F., (1958), *Prayer*, (İngilizceye Çev., S. Mccomb), Nev York: Oxford University Press.
- Herrmann, R., (2002), “Hakikatin Kesişen Yolları: Bilim ve Din”, (Çev., A. Atabek), R. Stannard (Edt.), *Yeni Bin Yılda Tanrı içinde*, İstanbul: Gelenek Yayınları.
- Hick, J., (2002), “Hayatın Dinsel Anlamı”, (Çev. G. Varım), J. Runzo; N. M. Martin (Yayına Hazırlayanlar), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı* içinde, İstanbul: Say Yayınları.
- Hjelle, L. A.; Ziegler, D., (1992), *Personality Theories, Basic Assumptions, Research and Applications*, New York: Mcgraw-Hill, Inc.
- Hoffer, E., (1995), *Kesin İnançlılar*, (Çev., E. Günur), İstanbul: İm Yayın Tasarım.
- Hood, R.W ve arkd., (1996), *Psychology of Religion*, New York: The Guilford Press.
- Hökelekli, H., (2002), “Gençlik ve Din”, Hökelekli (Edt.), *Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi* içinde, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
-, (2003), *Din Psikolojisi*, Ankara: T.D.V. Yayınları.

- Izutsu, T., (2000), *İslam Düşüncesinde İman Kavramı*, (Çev., S. Ayaz), İstanbul: Pınar Yayınları.
- İbn Manzur, (1994), *Lisanü'l-Arab*, Cilt: 13. Beyrut:Daru's Sadr Yayınevi.
- İlhan, A., (1993), *Mehdilik*, İstanbul: Beyan Yayınları.
- İncil, (2001), İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları.
- James, W., (1945), *The Varieties of Religious Experience*, New York: Longmans Green and Co.
- Jung, C. G., (1999), *Keşfedilmemiş Benlik*, (Çev., C. E. Sılay), İstanbul: İlhan Yayınevi.
-, (1998), *Psikoloji ve Din*, (Çev. R. Karabey), İstanbul: Okyanus Yayınları.
- Karaca, F., (2000), *Ölüm Psikolojisi*, İstanbul: Beyan Yayınları.
- Kayıklık, H., (2000), "Dini Yaşayış Biçimleri: Psikolojik Temelleri Açısından Bir Değerlendirme", (*Basılmamış Doktora Tezi*), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
-, (2002), "Bireysel Dindarlığın Psikolojik Kaynakları" Dini Araştırmalar Dergisi, Cilt:5, Sayı:13.
-, (1994), "Kur'an'ın Işığında İnanan İnsanın Duasına Psikolojik Yaklaşımlar", (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*), Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
-, (2003), *Orta yaş ve Yaşlılıkta Dinsel Eğilimler*, Adana: Baki Kitapevi.
- Kierkegaard, S., (2002), *Korku ve Titreme*, (Çev., İ. Kapaklıkaya), İstanbul: Anka Yayınları.
-, (2004), *Ölümcül Hastalık Umutsuzluk*, (Çev., M. Yakuboğlu), Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Kılıç, R., (1992), *Ahlakın Dini Temelleri*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Kılıç, S., (1993), *Mitoloji, Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim*, İzmir: Nil Yayınları.
- Kimter, N., (2002), "Dini İnanç, İbadet ve Duanın Umutsuzlukla İlişkisi Üzerine", H. Hökelekli (Edt.), *Gençlik, Din Ve Değerler Psikolojisi* içinde, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.

- Kitab-ı Mukaddes, (1997), İstanbul: Ohan Matbaacılık.
- Koenig, H., (2002), “İnancın İyileştirici Gücü”, (Çev., A. Atabek), R. Stannard (Edt.), *Yeni Bin Yılda Tanrı* içinde, İstanbul: Gelenek Yayınları.
- Kraus, W., (2004), (Edt.), *Yaşamın Anlamı, 200. Ölüm Yılı Dönümü Anısına, Immanuel Kant*, (G.Uyanık, A.Sarı), İstanbul: Birey Yayınları.
- Kula, M. N., (2001), *Kimlik ve Din*, İstanbul: Ayışığı Kitapları.
-, (2002), “Gençlik Döneminde Kimlik ve Din”, H.Hökelekli (Edt.), *Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi* içinde Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Kulaksızoğlu, A., (2000), *Ergenlik Psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kutup, M., (1977), *İslama Göre İnsan Psikolojisi*, (Çev., A. Nuri), İstanbul: Çığır Yayınları.
- Kübler-Ross, E., (1997), *Ölüm ve Ölmek Üzerine*, (Çev., B. Büyükkal), İstanbul: Boyner Holding Yayınları.
- Küçükcan, T.; Köse, A., (2000), *Doğal Afetler ve Din*, İstanbul: İsam T.D.V. Yayınları.
- Kramer, S. N., (2002), *Tarih Sümer’de Başlar*, (Çev., H. Koyukan), İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- Lipner, J., (2002), “Hinduların Hayata Bakış Açısı”, (Çev., G. Varım), J. Runzo; N. M. Martin (Yayına Hazırlayanlar), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı* içinde, İstanbul: Say Yayınları.
- Maalouf, A., (2002), *Ölümcül Kimlikler*, (Çev., A. Boran), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Maslow, A., (1996), *Dinler, Değerler, Doruk Deneyimler*, (Çev., H. K. Sönmez), İstanbul: Kuraldışı Yayınları.
-, (2001), *İnsan Olmanın Psikolojisi*, (Çev., O. Gündüz), İstanbul: Kuraldışı Yayınları.
- Matthews, D., (2002), “Din Sağlık Açısından Yararlı mıdır?” (Çev., A. Atabek), R. Stannard (Edt.), *Yeni Bin Yılda Tanrı* içinde, İstanbul: Gelenek Yayınları.
- May, R., (1997), *Kendini Arayan İnsan*, (Çev., A. Karpat), İstanbul: Kuraldışı Yayınları.

- Meadow, M. J.; Richard Kahoe, R. D., (1984), *Psychology of Religion: Religion in Individual Lives*, New York: Harper & Row.
- Mevlana, C. R., (2002), *FihîMaFih*, (Çev., A. A. Konuk), İstanbul: İz Yayıncılık.
- Morris, B., (2004), *Din Üzerine Antropolojik İncelemeler*, (Çev., T. Atay) Ankara: İmge Kitabevi.
- Münavi, (1972), *Feyzu'l- Kadir Şerhü'l Camiu's Sagir I- VI*, Beyrut: Darü'l- Marife Yayınları.
- Müslim, (1992), *el- Camiu's-Sahih*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Necati, M. O., (2000), *Hadis ve Psikoloji*, (Çev., M. Işık), Ankara: Fecr Yayınları.
-, (1998), *Kur'an ve Psikoloji*, (Çev., H. Aydın), Ankara: Fecr Yayınları.
- Nevevi, (1972), *Sahih-i- Müslim bi Şerhü'l- Nevevi I-XVIII*, Beyrut: Darü'l-Fikir Yayınları.
- Nietzsche, F., (2001), *Böyle Buyurdu Zerdüşt*, (Çev., T. Oflazoğlu), İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Öner, N., (1994), *Stres ve Dini İnanç*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Özakpınar, Ö., (1999), *İnsan İnanan Bir Varlık*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Özdoğan, Ö., (2004.), "İnsan Peygamber İlişkisi", *Dini Araştırmalar Dergisi*, Cilt:7, Sayı:19.
-, (2005), "İnsan Allah İlişkisi", *Dini Araştırmalar Dergisi*, Cilt:7, Sayı:21.
- Özelsel, M. M.,(2003), *Halvette Kırk Gün*, (Çev., P. B. Ateş), İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Özen, İ., (1997), *İntihar*, İstanbul: Ozan Yayıncılık.
- Özodaşık, M., (2001), *Modern İnsanın Yalnızlığı*, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Pargament, K. I. and Park, C. L., (1997), "In Times of Stress: The Religion- Coping Connection", B.Spilk and D. N. Mcintosh (Edt.) *The Psychology of Religion* içinde, USA, Colorado:Westview Press.

- Pazarlı, O., (1968), *Din Psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Peker, H., (1993), *Din Psikolojisi*, Samsun: Sönmez Matbaa ve Yayınevi.
- Peters, F. E., (2002), “Sözü Yaymak: İslam’da Peygamber, Vaiz ve Aziz”, (Çev., G. Varım), J. Runzo; N. M. Martin (Yayına Hazırlayanlar), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı* içinde, İstanbul: Say Yayınları.
- Polkinghorne, J., (2002), “Bir Vücuttan Daha Fazlası mı?” (Çev., A. Atabek), R. Stannard (Edt.), *Yeni Bin Yılda Tanrı* içinde, İstanbul: Gelenek Yayınları.
- Püsküllüoğlu, A., (2004), *Türkçe Sözlük, Türkiye Türkçe’sinin Büyük Sözlüğü*, İstanbul: Doğan Kitap.
- Radındranth, T., (2000), *Yaşamın Kavranışı*, (Çev., İ. Şener; Ç. Öndem), İstanbul: İz Düşüm Yayınları.
- Ratcliff, D., (2004), “Çocukların Dini Kavramları Anlama Şekli”, (Çev. A.R. Aydın), A. R. Aydın (Der.), *Birey ve Din, Din Psikolojisinde Yeni Arayışlar* içinde, İstanbul: İnsan Yayınları.
- The Redhouse Portable Dictionary*, (2003), (Büyük El Sözlüğü, İngilizce-Türkçe, Türkçe- İngilizce), İstanbul: Sev Yayınları.
- Rickman, H. P., (1992), *Anlama ve İnsan Bilimleri*, (Çev., M. Dağ), Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Rudd, P., (2002), “Bilim ve Din: Bütün Bunlar Ne İçin?” (Çev., A. Atabek), R. Stannard (Edt.), *Yeni Bin Yılda Tanrı*, İstanbul: Gelenek Yayınları.
- Runzo, J.; Martin, N. M., (2002), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı*, (Çev., G. Varım), İstanbul: Say Yayınları.
-, (2002), “Hıristiyanlık Hayatın Anlamını Nasıl Güvenceye Alır?” (Çev., G. Varım), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı* içinde, İstanbul: Say Yayınları.
- Runzo, J., (2002), “Hayatla Dinde Eros ve Anlam”, (Çev. G. Varım), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı* içinde, İstanbul: Say Yayınları.
- Sarıkcıoğlu, E., (1997), *Dinlerde Mehdi Tasavvurları*, Samsun: Sidre Yayınları.
- Saydam, B. M, (1997), *Deli Dumrul Bilinci: Türk-İslam Ruhu Üzerine Bir Kültür Psikolojisi Denemesi*, İstanbul: Metis Yayınları.

- Schopenhauer, A., (2003), *Varolmanın Acısı*, (Der., V. Atayman), İstanbul: Donkişot Yayınları.
-, (2000), *İstencin Özgürlüğü Üzerine*, (Çev, M. Söyler), Ankara: Öteki Yayınevi.
- Sezen, Y., (1993), *Sosyoloji Açısından Din*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Sezer, A.,İçen, H., (1999), *Dictionary of English Synonyms*, Ankara: Hacettepe Taş Yayınları.
- Sharpe, J.E., (2000), *Dinler Tarihinde Elli Anahtar Kavram*, (Çev., Ahmet Güç), Bursa: Arasta Yayınları.
- Smith, H., (2002), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı*, (Çev. G. Varım), J Runzo; N. M. Martin (Yayına Hazırlayanlar), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı* içinde, İstanbul: Say Yayınları.
- Şemin, R. U., (1984), *Gençlik Psikolojisi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Taplamacıoğlu, M., (1983), *Din Sosyolojisi*, Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara Üniversitesi Basımevi.
-, (1962), “Yaşlara Göre Dini Yaşayışın Şiddet ve Kesafeti Üzerinde Bir Anket Denemesi”,; *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:X.
- Tarancı, C. S., (2004), *Otuz Beş Yaş*, İstanbul: Can Yayınları.
- Till, H., V., (2002), “Evren Neden Çalışır?”, (Çev. A. Atabek), R. Stannard (Edt.), *Yeni Bin Yılda Tanrı* içinde, İstanbul: Gelenek Yayınları.
- Timuçin, A., (2001), *Düşünce Tarihi III*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Tirmizi, (Trhsz), *Sünen-i Tirmizi*, 1-5, (O. Z. Mollamehmetoğlu), İstanbul: Yunus Emre Yayınları.
- Tolstoy, L. N., (1999), *Din Nedir?*, (Çev., M. Çiftkaya), İstanbul: Kaknüs Yayınları.
-, (2005), *İtirafımlarım*, (Çev., İ. Özdemir), İstanbul: Antik Dünya Klasikleri.
- Topçu, N., (1999), *Varoluş Felsefesi, Hareket Felsefesi*, İstanbul: Der-gah Yayınları.
- Tümer, G., (1994), “Din”, *İslam Ansiklopedisi*, Cilt: IX, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları.

-, (1986), "Çeşitli Yönleriyle Din", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C:28, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Tümer, G.; Küçük, A., (1993), *Dinler Tarihi*, Ankara: Ocak Yayınları.
- Uygur, N., (Trhsz), *Bunalımdan Yaşama Kültürü*, İstanbul: Ara Yayınları.
- Ülken, H. Z., (1967), *İslam Felsefesi*, Ankara: Selçuk Yayınları.
- Vaux, R., (2003), *Yahudilikte Aile*, (Çev., A. Güç), Bursa: Arasta Yayınları.
- Vergote, A., (1999), *Din, İnanç ve İnançsızlık*, (Çev., V. Uysal), İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Ward, K., (2002), "Anlam Meselesi ve Din", (Çev., G. Varım), J. Runzo; N. M. Martin (Yayına Hazırlayanlar), *Dünya Dinlerinde Hayatın Anlamı* içinde, İstanbul: Say Yayınları.
- Watt, W.M., (1982), *Modern Dünyada İslam Vahyi*, (Çev., M. S. Aydın), Ankara: Hülbe Yayınları.
- Weber, A., (1991), *Felsefe Tarihi*, (Çev. H. V. Eralp), İstanbul: Sosyal Yayınları.
- Webster's *Third New International Dictionary*, (1969), Massachusetts: G. & C. Merriam Company.
- Wilcox, L., (2003), *Sufizm ve Psikoloji*, (Çev., O. Düz) İstanbul: İnsan Yayınları.
- Wulff, D., (1997), *Psychology of Religion: Classic and Contemporary*, New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Yalom, I., (2001), *Varoluşçu Psikoterapi*, (Çev., Z. İ. Babayiğit), İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
-, (2002), *Annem ve Hayatın Anlamı*, (Z. İ. Babayiğit), İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- Yaparel, R., (1987), "Dinin Tarifi Mümkün mü?", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt:IV.
- Yapıcı, A., (2004), *Din Kimlik ve Önyargular Biz ve Onlar*, Adana: Karahan Yayınevi.
-, (2003), "Fiziksel Ve Sosyal Hadiselere Sebep Atfetmede Dinin Rolü", *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:1, Cilt:3.

-, (1997), *İslam 'da Tövbe ve Dini Yaşayıştaki Rolü*, İstanbul: Beyan Yayınları.
- Yavuz, K., (1982), "Din Psikolojisinin Araştırma Alanları", *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:5, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Basımevi.
-, (1983), *Çocukta Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişmesi*, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
-, (1986a), "Dini İnancın Gelişmesinde Nativizm ve Tecrübecilik Problemi", *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:7, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Basımevi.
-, (1986b), "Din Psikolojisinde Metot Meselesi ve Yeni Gelişmeler", *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:5, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Basımevi.
-, (1988), "Günümüzde Din Psikolojisi", *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:8, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Basımevi.
-, (1998a), *Günümüzde Din Eğitimi*, Çukurova Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Yayınları.
-, (1998b), *Çocuğun Dünyası ve Gelişimi*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
-, (2003), *Din ve Güven*, F. Erdem (Edt.) *Sosyal Bilimlerde Güven içinde*, Ankara: Vadi Yayınları.
- Yazır, E. M. H., (1992), *Hak Dini Kur'an Dili I-X*, İstanbul: Azim Dağıtım.
- Yıldırım,H.,(2002), *Yalnızlık ve Yaşam*, <http://historicalsense.com/Archive/Fener48.htm>. (17.09.2005).
- Yıldız, M., (1998), "Dini Hayat İle Ölüm Kaygısı Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma", (*Basılmamış Doktora Tezi*), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, E., (1996), *Hukuk Sözlüğü*, Ankara: Yetkin Hukuk Yayınları.
- Yörükoğlu, A., (2000), *Çocuk Ruh Sağlığı*, İstanbul: Özgür Yayınları.

EskiYeni Yayınları: 182

MÂTÜRÎDÎ, KÂDÎ ABDÛLCEBBÂR ve İBN RÛŞD'DE
AKIL-VAHİY İLİŞKİSİ

Hasan TANRIVERDİ
Samet KARAHÛSEYİN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Eylül 2023

ISBN: 978-625-7673-94-5

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Akoğlu, Muharrem. “Siyasallaşma S¼recinde Halku’l-Kur’an Tartışmaları”. *Bilimname* 37/1 (2019), 353-382.
- Alper, H¼lya. *İmam M¼t¼r¼d¼’de Akıl-Vahiy İlişkisi*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2008.
- Altıntaş, Ramazan. “M¼t¼r¼d¼ Kelam Sisteminde Akıl-Nakil İlişkisi”. *Marife* 5/3 (2005), 233-245.
- Aristoteles, *Metafizik*. (çev.) Ahmet Arslan. İstanbul: Sosyal Yayınları, 1996.
- Arslan, Hulusi. *M¼’tezile’de İyilik ve K¼t¼l¼k (H¼s¼n ve Kubuħ Problemi)*. İstanbul: End¼l¼s Yayınları, 2021.
- Aslan, İbrahim. *K¼d¼ Abd¼lcebbar’a G¼re Dinin Akl¼ ve Ahl¼k¼ Savunusu*. Ankara: Otto Yayınları, 2014.
- Aslan, İbrahim. *K¼d¼ Abd¼lcebbar’a G¼re Akılın ve Dilin Sınırlarında Kur’an*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2016.
- Aydınlı, Osman. “Mu’tezile Geleneğinin Kur’an-ı Kerim Tasavvuru”. *İsl¼m¼ İlimler Dergisi* 1/2 (2006), 39-58.
- Basinger, David. “Plantinga, Pluralism and Justified Religious Belief”. *Faith and Philosophy* 8/1 (1991), 67-80.
- Behe, Michael J. *Darwin’in Kara Kutusu*. trc. G¼rkan Bayır, İstanbul: Kesit Yayınları, 2007.
- Bulgen, Mehmet. “Tanrı’nın Varlığını Kanıtlamanın (İsb¼t-ı V¼cib) Kel¼m Bilgi Teorisindeki Yeri: K¼d¼ Abd¼lcebbar ¼rneđi”. *Marifetname* 9/1 (1 Haziran 2022), 13-53.
- Clark, Kelly J. *Return to Reason: A Critique of Enlightenment Evidentialism and a Defense of Reason and Belief in God*. Michigan: William B. Eardmans Company, 1998.
- Clark, Kelly James. *Bilim ve/veya Din*. trc. Enis Doku ve İbrahim Akbudak, İstanbul: Destek Yayınları, 2019.
- Çelebi, İlyas. *İsl¼m İnanç Sisteminde Akılcılık ve Kad¼ Abd¼lcebbar* İstanbul: Rağbet Yayınları, 2002.
- Clifford, William K. “The Ethics of Belief”. *The Rationality of Belief in God*. ed. George I. Mavrodes, (Englewood Cliffs: New Jersey Prentice-Hall, Inc., 1970), 152-160.

- Dawkins, Richard. *Tanrı Yanılgısı*. (çev.) Tunç Tuncay Bilgin. İstanbul: Kuzey Yay., 2008.
- Descartes, René. *Metafizik Düşünceler*. (çev.) Mehmet Karasan. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1998.
- Doğan, Hüseyin. "Mu'tezilî Kâdî Cebbâr'ın Te'vîl Anlayışı". *Usûl: İslam Araştırmaları* 13 (2010), 93-110.
- Eraslan, Abdulvasıf. "Kâdî Abdülcebbar'da Mütevâtir Teorisi". *Kader* 17/2 (Aralık 2019): 437-473.
<https://doi.org/10.18317/kaderdergi.625421>
- Fârâbî, Ebu Nasr. *Kitâbu Ârâu Ehli'l-Medînetil'l-Fâdıla ve Mutedâddâtihâ*. Beyrut-Lübnan: Dâru'l-Meşrik el-Matbaatu'l Kâtulikiyye, 1968.
- Hansu, Hüseyin. *Mutezile ve Hadis*. Ankara: Otto Yayınları, 2012.
- Hartshorne, Charles. *Man's Vision of God*. Hamden: Archon Books, 1964.
- Hume, David. *An Enquiry Concerning Human Understanding*. ed. Charles W. Hendel. Indianapolis: Bobbs-Merrill Educational Publishing, 1979.
- Hume, David. *İnsan Zihni Üzerine Bir Araştırma*. (çev.) Semlin Evrim. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1986.
- İbn Sînâ, Ebu Ali Hüseyin b. Abdullah. *en-Necât fi'l-Mantık ve'l-İlâhiyyât (I-II)*, (Thk.) Abdurrahman Umeyre. Beyrut: Daru'l Cil, 1992.
- Kâdî Abdülcebbar, Ebü'l-Hasen Kâdî'l-kudât Abdülcebbar b. Ahmed el-Hemedânî. *el-Muhît bi't-Teklif*. (thk.) Ömer Azmî, Ahmed Fuâd Ehvânî. Mısır: y.y., ty.
- Kâdî Abdülcebbar, Ebü'l-Hasen Kâdî'l-kudât Abdülcebbar b. Ahmed el-Hemedânî. *el-Muhtasar fi Usûli'd-Dîn-İçinde Resâlu'l-Adl ve't-Tevhîd*. (Thk.) Muhammed Ammâra. Kahire: Dâru's-Şurûk, 1988.
- Kâdî Abdülcebbar, Ebü'l-Hasen Kâdî'l-kudât Abdülcebbar b. Ahmed el-Hemedânî. *Kitâbu Usûli'l-Hamse fi İlmi'l-Kelâm*. (Thk.) Faysal Bedir Avn. Kuveyt: Matbuâtü Câmîâtü'l-Kuveyt, 1998.
- Kâdî Abdülcebbar, Ebü'l-Hasen Kâdî'l-kudât Abdülcebbar b. Ahmed el-Hemedânî. *el-Muğnî fi ebvâbi't-Tevhîd ve'l-Adl-el-Firaku gayru'l-İslâmiyye*. (Thk.) Muhammed Hıdır Nebhâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 2012.
- Kâdî Abdülcebbar, Ebü'l-Hasen Kâdî'l-kudât Abdülcebbar b. Ahmed el-Hemedânî. *el-Muğnî fi ebvâbi't-Tevhîd ve'l-Adl-Ru'yetü'l-bârf Azze ve Celle*. (Thk.) Muhammed Hıdır Nebhâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 2012.

- Kādî Abdülcebbâr, Ebü'l-Hasen Kâdı'l-kudât Abdülcebbâr b. Ahmed el-Hemedânî. *el-Muğnî fî ebvâbi't-Tevhîd ve'l-Adl-en-Nazar ve'l-Meârif*. (Thk.) Muhammed Hıdır Nebhâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2012.
- Kādî Abdülcebbâr, Ebü'l-Hasen Kâdı'l-kudât Abdülcebbâr b. Ahmed el-Hemedânî. *el-Muğnî fî ebvâbi't-Tevhîd ve'l-Adl-Halku'l-Kur'ân*. (Thk.) Muhammed Hıdır Nebhâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2012.
- Kādî Abdülcebbâr, Ebü'l-Hasen Kâdı'l-kudât Abdülcebbâr b. Ahmed el-Hemedânî. *el-Muğnî fî ebvâbi't-Tevhîd ve'l-Adl-et-Teklif*. (Thk.) Muhammed Hıdır Nebhâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2012.
- Kādî Abdülcebbâr, Ebü'l-Hasen Kâdı'l-kudât Abdülcebbâr b. Ahmed el-Hemedânî. *el-Muğnî fî ebvâbi't-Tevhîd ve'l-Adl-el-Lütu'f*. (Thk.) Muhammed Hıdır Nebhâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2012.
- Kādî Abdülcebbâr, Ebü'l-Hasen Kâdı'l-kudât Abdülcebbâr b. Ahmed el-Hemedânî. *el-Muğnî fî ebvâbi't-Tevhîd ve'l-Adl-et-Tenebbüât ve'l-Mu'cizât*. (Thk.) Muhammed Hıdır Nebhâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2012.
- Kādî Abdülcebbâr, Ebü'l-Hasen Kâdı'l-kudât Abdülcebbâr b. Ahmed el-Hemedânî. *el-Muğnî fî ebvâbi't-Tevhîd ve'l-Adl-İ'câzü'l-Kur'ân*. (Thk.) Muhammed Hıdır Nebhâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2012.
- Kādî Abdülcebbâr, Ebü'l-Hasen Kâdı'l-kudât Abdülcebbâr b. Ahmed el-Hemedânî. *el-Muğnî fî ebvâbi't-Tevhîd ve'l-Adl-eş-Şer'iyyât*. (Thk.) Muhammed Hıdır Nebhâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2012.
- Kādî Abdülcebbâr, Ebü'l-Hasen Kâdı'l-kudât Abdülcebbâr b. Ahmed el-Hemedânî. *Tenzîhu'l-Kur'ân ani'l-Metâin*. Kahire: el-Mektebetü'l-Ezheriyye li't-Türâs, 2014.
- Kādî Abdülcebbâr, Ebü'l-Hasen Kâdı'l-kudât Abdülcebbâr b. Ahmed el-Hemedânî. *Müteşâbihu'l-Kur'ân*. (Thk.) Muhammed el-Azâzî. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2017.
- Kādî Abdülcebbâr, Ebü'l-Hasen Kâdı'l-kudât Abdülcebbâr b. Ahmed el-Hemedânî. *Fadlu'l-İ'tizâl ve Tabakâtü'l-Mu'tezile*. (Thk.) Fuâd Seyyid. Beyrut: Dâru'l-Fârâbî, 2017.
- Kādî Abdülcebbâr, Ebü'l-Hasen Kâdı'l-kudât Abdülcebbâr b. Ahmed el-Hemedânî. *Tesbîtu Delâilî'n-Nübüvve-Mücizelerle Hz. Peygamber'in Hayatı*. (Haz.) M. Şerif Eroğlu, Ömer Aydın. İstanbul: Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2017.

- Karahüseyn, Samet. "Mu'tezilî Düşüncenin Farklılaşmasında Kâdî Abdülcebâr". Yayımlanmamış Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi SBE, 2022.
- Kazanç, Fethi Kerim. "Mu'tezilî Düşünce Sisteminde Ahlâkî Akılcılık", *Tabula Rasa: Felsefe-Teoloji* 3/7 (2003), 17-58.
- Kazanç, Fethi Kerim. *Kadî Abdülcebâr'da Nedensellik Kuramı*. Ankara: Araştırma Yayınları, 2014.
- Kazanç, Fethi Kerim. "Mu'tezile Kalam Sisteminde Ahlâk Tasavvuru: Kâdî Abdülcebâr Ekseninde Bir Değerlendirme". *İslami Araştırmalar* 27/3 (2016), 280-310.
- Kierkegaard, Sören. *Concluding Unscientific Postscript*. Translated by David F. Swenson and Walter Lowire. New Jersey: Princeton University Press, 1941.
- Korkmazgöz, Rıza. "Mu'tezile ve Şîa Arasında Fikri Bağlantı Meselesi: Tevhid İlkesi Bağlamında Kâdî Abdülcebâr ve Ebû Ca'fer et-Tûsî Arasında Bir Karşılaştırma". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 45 (2018), 291-327.
- Kutlu, Sönmez. "Matüridi Akılcılığı ve Bunun Günümüz Sorunlarını Çözmeye Katkısı". *Büyük Türk Bilgini İmam Matüridi ve Matüridilik-Milletlerarası Tartışmalı İlmî Toplantı 2009* içinde. ed. İlyas Çelebi. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2012, 552-553.
- Lee, Patrick. "Reason and Religious Belief". *Faith and Philosophy*. 6/1 (1989), 19-34.
- Lemos, Noah. *An Introduction to the Theory of Knowledge*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.
- Locke, John. *An Essay Concerning Human Understanding*. ed. A. D. Woozly. London: The Fontana Library, 1964.
- Macit, Yüksel. *Mu'tezile'den Aforizmalar*. İstanbul: Endülüs Yayınları, 2020.
- Mankdîm Şeşdîv, Ebû'l-Hüseyn Kıvâmüddîn Ahmed b. Ebî Hâşim Muhammed el-Hüseynî el-Arâbî el-Kazvînî. *Şerhu'l-Usûli'l-Hamse*. (çev.) İlyas Çelebi, 2 c. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2013.
- Mâtürîdî, Kitâbü't-Tevhîd, (Thk.) Bekir Topaloğlu-Muhammed Aruçi. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yay., 2017.

- Mâtürîdî, Ebû Mansur Muhammed b. Muhammed b. Mahmûd. *Te'vîlâtü'l Kur'ân Tercümesi*. 1: (çev.) Bekir Topaloğlu, ed. Yusuf Şevki Yavuz. İstanbul: Ensar Yayınları, 2015.
- Mâtürîdî, Ebû Mansur Muhammed b. Muhammed b. Mahmûd. *Te'vîlâtü'l Kur'ân Tercümesi*. 2: (çev.) Bekir Topaloğlu ve Kemal Sandıkçı, ed. Yusuf Şevki Yavuz. İstanbul: Ensar Yayınları, 2015.
- Mâtürîdî, Ebû Mansur Muhammed b. Muhammed b. Mahmûd. *Te'vîlâtü'l Kur'ân Tercümesi*. 4: (çev.) Kemal Sandıkçı ve Yusuf Şevki Yavuz, ed. Yusuf Şevki Yavuz. İstanbul: Ensar Yayınları, 2015.
- Mâtürîdî, Ebû Mansur Muhammed b. Muhammed b. Mahmûd. *Te'vîlâtü'l Kur'ân Tercümesi*. 5: (çev.) Fadıl Ayğan ve Yusuf Şevki Yavuz, ed. Yusuf Şevki Yavuz. İstanbul: Ensar Yayınları, 2016.
- Mâtürîdî, Ebû Mansur Muhammed b. Muhammed b. Mahmûd. *Te'vîlâtü'l Kur'ân Tercümesi*. 8: (çev.) Yunus Vehbi Yavuz ve Yusuf Şevki Yavuz, ed. Yusuf Şevki Yavuz. İstanbul: Ensar Yayınları, 2018.
- Mâtürîdî, Ebû Mansur Muhammed b. Muhammed b. Mahmûd. *Te'vîlâtü'l Kur'ân Tercümesi*. 9: (çev.) İbrahim Tüfekçi ve Yusuf Şevki Yavuz, ed. Yusuf Şevki Yavuz. İstanbul: Ensar Yayınları, 2018.
- Mâtürîdî, Ebû Mansur Muhammed b. Muhammed b. Mahmûd. *Te'vîlâtü'l Kur'ân Tercümesi*. 10: (çev.) Mehmet Erdoğan ve Yusuf Şevki Yavuz, ed. Yusuf Şevki Yavuz. İstanbul: Ensar Yayınları, 2018.
- Mehdiyev, Nebi. *Çağdaş Din Felsefesinde Epistemolojik Yaklaşımlar ve Tanrı İnancının Rasyonelliği*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, 2007.
- Memiş, Murat. *Mu'tezilî Bir Bakışla Bilgi Problemi*. İzmir: Sarkaç Yayınları, 2011.
- Önal, Recep. "Kelâm Tarihinde Haberi Sıfatlara Yaklaşımlar ve Ebu'l-Berekât En-Nesefî'nin Konuya Bakışı". *Kelam Araştırmaları Dergisi [Kader]* 14/2 (2016), 376-407.
- Özcan, Hanifi. *Türk Düşünce Hayatında Mâtürîdîlik*. Ankara: Cedit Neşriyat, 2015.
- Özcan, Hanifi. "Birbirine Zıt İki Epistemolojik Yaklaşım: Temelcilik ve İmancılık". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 40 (1999), 157-176.
- Özcan, Hanifi. *Mâtürîdî'de Bilgi Problemi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1998.
- Özcan, Hanifi. "Mâtürîdî'ye Göre 'İman-İslâm-İhsan' ve 'Küfür' İlişkisi". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8 (1994), 179-205.

- Özdemir, Metin. *Mu'tezile'nin Kur'an Müdafaası-İlk Dönem Müslüman Rasyonalistlerin Kur'an'a Yöneltilen İtirazlara Verdikleri Cevaplar (Kadî Abdülcebbar Örneği)*. İstanbul: Endülüüs Yayınları, 2017.
- Öztürk, Mustafa. *Kur'an'ın Mu'tezilî Yorumu-Ebû Müslim el-İşfahânî Örneği*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2004.
- Peker, Hidayet, "Fârâbi ve İbn Sina'nın Felsefelerinde Vahyin Kavramsal Muhtevası". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 17/1, (2008): 157-176.
- Peterson, Michael-Hasker, William-Reichenbach, Bruce-Basinger, David. *Akl ve İnanç*. (çev.) Rahim Acar. İstanbul: Küre Yayınları, 2006.
- Platinga, Alvin. "Theism, Atheism, and Rationality". *Truth: A Journal of Modern Thought* 3 (1991), 1-8.
- Platon. *Timaios*. (çev.) Erol Güney ve Lütüfî Ay. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1989.
- Reçber, Mehmet Sait, *Tanrı'yı Bilmenin İmkânı ve Mahiyeti*. Ankara: Kitabiyat Yay., 2004.
- Russell, Bertrand. "Is There a God". *The Collected Papers of Bertrand Russell* 11, ed. J. C. Slater and P. Kollner. London: Routledge, 1997, 543-548.
- Sarioğlu, Hüseyin. İbn Rüşd'ün Düşünce Sisteminde Hakikat-Felsefe-Din İlişkileri. *Dîvân* 1 (2001), 173-186.
- Süt, Abdunnasır. *Mu'tezile ve Ahlâk-Kadî Abdülcebbar Örneği*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2016.
- Tanrıverdi, Hasan ve Kar, Sait. "İbn Rüşd Düşüncesinde Din-Felsefe İlişkisi Bağlamında Din Dili Problemi", *Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 17/17 (2020), 43-72.
- Tennant, Frederick Robert. *Philosophical Theology* II. Cambridge: Cambridge University Press, 1956.
- Tertullian. "Revelation Before Human Reason", *Faith and Reason*. ed. Paul Helm. Oxford: Oxford University Press, 1999.
- Tokat, Latif. *Din Felsefesi Yazıları*. ed. Mehmet Vural. Ankara: Elis Yayınları, 2015, 9-27.
- Uslu, Ferit. "İman, Akıl ve Bilgi İlişkisi". *Din Felsefesi El Kitabı*, ed. Recep Kılıç ve Mehmet Sait Reçber. Ankara: Grafiker Yay., 2014, 31-56.
- Uyanık, Mevlüt ve Akyol, Aygün. "İslâm Felsefesinin Zirve Filozofu: İbn Rüşd -Faslu'l-Makâl Merkezli Bir İnceleme" *Journal of Islamic Research* 30/1 (2019), 112-131.

- Whitehead, Alfred North. *Process and Reality: An Essay in Cosmology*. New York: Macmillan Company, 1929.
- Yalçın, Ahmet. “İbn Teymiyye Hakkındaki Olumsuz Algının Kritiği”. *e-Makâlât Mezhep Araştırmaları* 11/1 (2018); 123-145.
- Yaran, Cafer Sadık. *Günümüz Din Felsefesinde Tanrı İnancının Aklılığı*. Samsun: Etüt Yayınları, 2000.
- Yavuz, Yusuf Şevki. “Haber” mad., *TDV İslâm Ansiklopedisi* 14 (1996), 346-349.
- Yavuz, Yusuf Şevki. “İstivâ” mad., *TDV İslâm Ansiklopedisi* 23 (2001), 402-404.
- Yılmaz, Sabri. “Kadı Abdulcebbar ve Gazali’de Te’vîl Problemi”. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İzmir: DEÜ SBE, 2004.

Eskiyei Yayınları: 183

TURABDİN'DEN DİASPORAYA
Hollanda Süryanilerinde Din ve Kimlik

Ramazan TURGUT

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Editör: Bilal TOPRAK

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Eylül 2023

ISBN: 978-625-7673-95-2

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- ACAR Abdurrahman, “Midyat Köy İsimleri Üzerine Bazı Düşünceler”, *Uluslararası Midyat Sempozyumu*, 7-9 Ekim 2011, Sempozyum Bildiri Kitabı, Mardin, 2012, ss. 447-464.
- AKDEMİR Samuel, *İstanbul Mozağında Süryaniler*, C. 1, İstanbul, 2009.
- AKYÜZ Gabriel, *Tüm Yönleriyle Süryaniler*, Mardin, 2005.
- ANDERSSON Stefan, *Asurlar*, çev. Erol Sever, İstanbul 1996.
- ARMBRUSTER Heidi, “Homes in Crisis: Syrian Orthodox Christians in Turkey and Germany” *New Approaches to Migration? Transnational communities and the transformation of home*, ed. Al-Ali, Nadj Sadig, and Khalid Koser, London: Routledge, 2002, pp. 17-33.
- ARO Jussi, *Turoyo Dili İçin Nasıl Bir Yazı Dili Olmalı*, Södertälje: Nsibin Yayınevi, 1990.
- ATALAY Talip, “Hanna Dolabani”, *Süryaniler ve Süryanilik*, 1-4, haz. Ahmet Taşğın – Eyyüp Tanrıverdi – Canan Seyfeli, C. 4, Ankara: Orient Yayınları, 2005, ss. 234-251.
- ATIYA Aziz S., *Doğu Hristiyanlığı Tarihi*, çev. Nurettin Hiçyılmaz, İstanbul: Doz Yayınları, 2005.
- ATTO Naures, *Hostages in the Homeland, Orphans in the Diaspora; Identity Discourses Among the Assyrian-Syriac Elites in the European Diaspora*, Leiden: Leiden University Press, 2011.
- ATTO Simon, *Süryanice-Türkçe Sözlük*, Eschede, 1989.
- AYDIN Edip, “Süryani Dili ve Edebiyatına Genel Bir Bakış”, çev. Osman Deniztekin, *Varlık*, S. 1075, 1997, ss. 28-32.
- AYDIN Emanuel, *Süryaniler*, Viyana: Nuhro Yayınları, 1982.
- AYDIN Suavi, “Doğu ve Batı Hristiyanlığı Arasında Son Hesaplaşma: Modernleşme ve Doğu Hristiyanlığı Üzerinde Misyon Faaliyetleri”, *Süryaniler ve Süryanilik*, 1-4, haz. Ahmet Taşğın – Eyyüp Tanrıverdi – Canan Seyfeli, C. 4, Ankara: Orient Yayınları, 2005, ss. 101-128.
- BAKKER Sarah Aaltje, *Fragments of a Liturgical World: Syriac Christianity and the Dutch Multiculturalism Debaates*, University of California Santa Cruz, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), California, 2013.

- BAR ŞAWME Tuma, *Avrupada Süryaniler 1: İsviçre*, Södertälje: Nsibin Yayınevi, 1992.
- BAR ŞAWME Tuma, *Dünden Bugüne İstanbul Süryanileri*, Södertälje: Nsibin Yayınevi, 1991.
- BARSVM Mor Ignatius I. Efrem, *Saçılmış İnciler, Süryanilerin Yazınsal Tarihi*, İstanbul, 2005.
- BARSVM Mor Ignatius I. Efrem, *Süryani Halkının Adı: Antakya Süryani Kilisesi*, Orta Avrupa ve İsveç Süryani Kuruluşları, 1983.
- BARTH Fredrik, *Etik Gruplar ve Sınırları*, çev. Ayhan Kaya, Seda Gürkan, İstanbul: Bağlam Yayınları, 2001.
- BIESEN Kees den, "Bruggen tussen werelden: verhalen over diaspora en identiteit bij Syrisch-Orthodoxe Christenen", *Onszelf voorbij. Overde grenzen van verbondenheid*, ed. by Jonneke Bekkenkamp, Joris Verheijen, Almere: Parthenon, 2011, pp. 122-148.
- BIESEN Kees den, "De Suryoyo-gemeenschap in Nederland: impressies van een kennismaking", *Als ik W!J wordt: Nieuwe vormen van verbondenheid*, ed. by Jonneke Bekkenkamp, Joris Verheijen, Almere: Parthenon, 2010, pp. 81-95.
- BİLGE Yakup, "Kuruluşundan 12. Yüzyıla Kadar Mor Gabriel Manastırı ve Manastır Okulu'nun Turabdin Bölgesindeki Etkisi", Uluslararası Geçmişten Günümüze İdil Sempozyumu, 12-13 Mart 2011, Sempozyum Bildirileri Kitabı, İstanbul, 2011, 177-195.
- BİLGE Yakup, "Kuruluşundan 12. Yüzyıla Kadar Mor Gabriel Manastırı ve Manastır Okulu'nun Turabdin Bölgesindeki Etkisi", *Uluslararası Geçmişten Günümüze İdil Sempozyumu*, 12-13 Mart 2011, Sempozyum Bildirileri Kitabı, İstanbul, 2011, ss. 177-195.
- BİLGE Yakup, "Süryani Kilise ve Kültürünün Beşiği", Uluslararası Midyat Sempozyumu, 7-9 Ekim 2011, Sempozyum Bildiri Kitabı, Mardin 2012.
- BİLGE Yakup, "Süryanilerin Yeni Hayatı Sürgünlük", *Varlık*, Sayı: 1075, Nisan 1997, ss. 26-27.
- BİLGE Yakup, *Süryaniler: Anadolu'nun Solan Rengi*, İstanbul: Yeryüzü Yayınları, 1996.
- BJÖRKLUND Ulf, *North to Another Country: The Formation of a Suryoyo Community in Sweden*, Department of Social Anthropology, University of Stockholm, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Stockholm, 1981.

- BRUÏNESSEN Martin van, “Reflections on Midyat and Tur Abdin”, *Uluslararası Midyat Sempozyumu*, 7-9 Ekim 2011, Sempozyum Bildiri Kitabı, Mardin, 2012, ss. 1-10.
- BULUT Aziz, *Sözlük: Türkçe-Süryanice, Süryanice-Türkçe*, Hengelo, 1996.
- CAN Abut, “Asuri Süryani Göçü ve Tesirleri”, *Avrupa Birliği, Türkiye ve Asuri/Süryani Göçü Sempozyumu*, (Yayınlanmamış Sempozyum Bildirisi), İstanbul, 2005.
- CHAILLOT Christine, *The Syrian Orthodox Church of Antioch*, Cenevre, 1998.
- CİRCİS Habip, *Takva Sırrı*, çev. Hanna Dolapönü, Mardin, 1956.
- ÇAKI Fahri, YILMAZ Şefik, “Kimlik Tartışmaları ve Süryaniler: Bir Literatür Çalışması”, *Süryaniler ve Süryanilik*, 1-4, haz. Ahmet Taşğın – Eyyüp Tanrıverdi – Canan Seyfeli, C. 3, Ankara: Orient Yayınları, 2005, ss. 173-206.
- ÇELİK Mehmet, *Süryani Tarihi 1*, Ankara, 1996.
- ÇETİN İhsan, *Midyat'ta Etnik Gruplar*, İstanbul: Yaba, 2007
- DAVİD Vergili, “Faili Meçhul Cinayetler ve Süryaniler” <http://failibelli.org/yorum-analiz/faili-mechul-cinayetler-ve-suryaniler/> (30.11.2014)
- DEBİÉ Muriel, “Syriac Historiography and Identity Formation”, *Church History and Religious Culture*, 89.1-3 (2009) pp. 93-114.
- DONABED Sargon, Shamiran MAKKO, “Ethno-cultural and Religious Identity of Syrian Orthodox Christians”, *Chronos V*. 19, 2009, pp. 69-111.
- DURAK Nihat, *Süryani Kadim Metropoliti Hanna Dolapönü*, İstanbul: Rağbet Yayınları, 2014.
- DURAK Nihat, *Süryani Ortodoks Kilisesi'nde İbadet*, İstanbul: Rağbet Yayınları, 2011.
- ELMA Samuel, “De Achtergronden van de Suryoye (Assyriers)”, *Shemsho*, 1989/12, pp. 3-5.
- ELMA Samuel, “Leven in Twee Culturen”, *Shemsho*, 1989/11, 1.
- ERGÜN Ömer, “Lozan'daki Azınlık Anlayışı ve Süryaniler”, *Süryaniler ve Süryanilik*, 1-4, haz. Ahmet Taşğın – Eyyüp Tanrıverdi – Canan Seyfeli, C. 2, Ankara: Orient Yayınları, 2005, ss. 239-256.
- EROL Su, *Mazlum ve Makul: İstanbul Süryanilerinde Etno-Dinsel Kimlik İnşası ve Kimlik Stratejileri*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2016.
- Federatie Turabdin Nederland, *Het is Oorlog in Turabdin*, Eschede, 1993.

- FORTESCUE Adrian, *The Lesser Eastern Churches*, London, 1913.
- GAUNT David, "Identity Conflicts among Oriental Christian in Sweden", *Sens [public] Revue International Webjournal*, 2010, http://www.sens-public.org/article.php?id_article=767, (07.06.2016)
- GAUNT David, *Katliamlar, Direniş, Korumucular: I. Dünya Savaşı Sırasında Doğu Anadolu'da Müslüman-Hristiyan İlişkileri*, İstanbul: Belge Yayınları, 2007.
- GÜÇ IŞIK Ayşe, "Süryani Cemaatinde Toplumsal Dönüşüm ve Siyasete Dâhil Olma" *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, C. 3, S. 4, 2014, ss. 739-760.
- GÜNDÜZ Şinasi, *Din ve İnanç Sözlüğü*, Ankara, 1998.
- GÜNEL Aziz, *Türk Süryanileri Tarihi*, Diyarbakır, 1970.
- GÜR Mehmet Sadık, "Süryanice", *DİA*, XXXVIII, ss. 174-175.
- HALLORWEGER Hans, *Turabdin: Canlı Kültür Mirası*, Linz: Friends of Turabdin, 1999.
- <http://aramesebeweging.nl> /abm-organiseert-conferentie-in-het-europees-parlement-over-de-alarmende-situatie-en-vervolgving-van-aramese-christenen/ (11.08.2016)
- <http://goc.bilgi.edu.tr> (01.010.2014)
- <http://moedergodskerk.nl/de-kerk/> (12.04.2016)
- <http://suryoyosat.com> (09.08.2016)
- <http://www.mariakerkhengelo.nl> 04.10.2014)
- <http://www.mariakerkhengelo.nl/kerkleiding> (01.07.2016)
- <http://www.marpp.nl/overons.html> (04.10.2014)
- <http://www.morephrem.com> (16.10.2016)
- <http://www.morephrem.com/apostel-johannes-kerk> (04.10.2014)
- <http://www.morephrem.com/kloosterlingen> (19.10.2016)
- <http://www.morephrem.com/moeder-gods-kerk> (23.12.2014)
- <http://www.morephrem.com/st-augin-kerk> (10.06.2016)
- <http://www.morephrem.com/st-gabriel-kerk/> (18.11.2016)
- <http://www.morephrem.com/st-ignatius-nurono-kerk> (04.10.2014)
- <http://www.morephrem.com/st-jacob-van-sarugh-kerk> (04.10.2014)
- <http://www.morephrem.com/st-kuryakos-kerk> (04.10.2014)
- <http://www.morephrem.com/st-petrus-en-paulus-kerk> (23.11.2016)
- <http://www.morephrem.com/st-sharbil-kerk> (07.10.2014)
- <http://www.morephrem.com/st-shemun-zeyte-kerk> (07.10.2014)
- <http://www.raadvanerkenen.nl/pagina/26/organisatie> (28.08.2016)

- <http://www.wca-ngo.org/netherlands-safn> (09.08.2016)
- INFODESSA, Hollanda, 1995-2001.
- JASTROW Otto, "The Turoyo Language Today", *Journal of the Assyrian Academic Society*, Vol.1, 1986, pp. 7-16
- JENKİNS Richard, *Social Identity*, London-Newyork: Routledge, 2008.
- JOHNSON Dale A. (Bar Yohanon), "Emigration Analysis of Turabdin", *Kolo Suryoyo*, 2000/130, s. 249-251.
- JONG Esther D. de, *Categorisatiedreiging, Eenheidsdreiging en Ingroup Identificatie: Assyriërs die in Nederland Wonen*, Faculteit der Gedragwetenschappen, Universiteit Twente, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Enschede, 2013.
- KARDAŞ Canser, "Halk Kahramanı Bağlamında Şemune Hanne Haydo", *Uluslararası Geçmişten Günümüze İdil Sempozyumu*, 12-13 Mart 2011, Sempozyum Bildirileri Kitabı, İstanbul 2011, ss. 389-398.
- KARPAT Kemal H., *Ottoman Population 1830-1914: Demographic and Social Characteristics*, London, 1985
- KIRAZ George A., "Kthobnoyo Syriac: Some Observations and Remarks", *Hugoye: Journal of Syriac Studies*, Vol. 10.2, 2007, pp. 129-142.
- KİESER Hans-Lukas, *İskalanmış Barış: Doğu Vilayetleri'nde Misyonerlik, Etnik Kimlik ve Devlet 1839-1938*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2005.
- KOCABAŞOĞLU Uygur, *Anadolu'daki Amerika*, Ankara: İmge Kitabevi, 2000.
- KOLO SURYOYO, Hollanda, 1978-2005.
- KOLUMAN Aziz, *Ortadoğu'da Süryanilik: Dini-Sosyal-Kültürel Hayat*, Ankara, 2001.
- KORUCU Serdar, "Ya Bedros'un karısı, ya Kıbrıs'ın yarısı!" http://www.radikal.com.tr/turkiye/ya_bedrosun_karisi_ya_kibrisi_n_yarisi-1211358 (30.11.2014)
- KORUCU Serdar, "Ya Bedros'un karısı, ya Kıbrıs'ın yarısı!" http://www.radikal.com.tr/turkiye/ya_bedrosun_karisi_ya_kibrisi_n_yarisi-1211358 (30.11.2014)
- KUL Nail, *Geçmişten Günümüze Midyat ve Turabdin Süryanileri*, İstanbul: Yeni Anadolu Yayıncılık, 2015
- KUTSAL KİTAP, İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 2002.
- MAKKO Aryo, "Living Between the Fronts: The Turkish-Kurdish Conflict and the Assyrians", *The Slow Disappearance of the Syriacs from Turkey And of the Grounds of the Mor Gabriel Monastery*, ed.

- Omtzigt, Pieter, M. K. Tozman, and A. Tyndall, Lit, Berlin, 2012, pp. 63-71.
- MAKKO Aryo, "The Historical Roots of Contemporary Controversies: National Revival and the Assyrian 'Concept of Unity', *Journal of Assyrian Academic Studies*, Vol. 24(1), 2010, pp. 59-86.
- MALİK Gorgis David, *Süryanilerin Tarihi: İlk Hristiyanlıktan Kadim Doğu Süryani Müjdecisi-Havari Kilisesi*, Çev. Vedii İlmen, İstanbul: Yaba Yayınları, 2012.
- MESSO Johny, Het Ontstaan en de Bloei van de 'Suryoye' Gemeenschap in Nederland, http://www.oecumene.nl/files/Lezingen/2004/Messo_Het_ontstaan_en_de_bloei_van_de_Suryoye.pdf, (07.06.2016)
- MURRE-VAN DEN BERG Heleen, "Syriac Christianity", *The Blackwell Companion to Eastern Christianity*, ed. Ken Parry, Malden MA: Plackwell Puplicing, 2007, pp. 249-268.
- MURRE-VAN DEN BERG Heleen, *From a Spoken to a Written Language*, Leiden: NINO, 1999.
- MURRE-VAN DEN BERG, Heleen, "Religieuze en etnische identiteit van Syrisch-Orthodoxen uit Turkije en Syrië in Nederland", J. Frishman, K.D. Jenner, G.A. Wiegers (Red.), *Godsdienstvrijheid En De Religieuze Identiteit Van Joden, Moslims En Christenen: Verwachting En Realiteit*, Kampen: Kok, 2000, pp. 145-162.
- NELHANS Bertil, *Asuri, Arami, Kildani, Süryani, Adlandırılmalarının Dini Üzerine*, Södertälje: Nsibin Yayınmevi, 1990.
- OBERKAMPF Horst, "Almost a Miracle - Syriacs are Returning to their Home- lands", *The Slow Disappearance of the Syriacs from Turkey And of the Grounds of the Mor Gabriel Monastery*, ed. P.H. Omtzigt, M.K. Tozman ve A. Tyndall, Berlin, 2012, pp. 121-137.
- OLGUN, Hakan, "Asurî Göçleri ve Kimlik Arayışı", *Milel ve Nihal*, 5 (3), 2008, 269-301.
- ORAN Baskın, "Haliç'e Balık, Midyat'a Süryani Dönüyor", *Agos Gazetesi*, 23 Nisan 2004.
- ORAN Baskın, *Türkiye'de Azınlıklar: Kavramlar, Teori, Lozan, İç Mevzuat, İctihat, Uygulama*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2006.
- ÖZCOŞAR İbrahim, "19.Yüzyılda ABD Misyonerlerinin Mardin Süryanilerine Yönelik Faaliyetleri", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 5, S. 18, Güz -2006, s. 142-143.

- ÖZCOŞAR İbrahim, “Community, Power, Identity: Identity Crisis of the Ottoman Süryanis”, *Syriac in its Multi-cultural Context*, ed. Herman Teule et. al., Eastern Christian Studies 23, Leuven: Peeters, 2017, 327-336.
- ÖZCOŞAR İbrahim, “Millet Sistemi ve Süryani Kadimler”, *Süryaniler ve Süryanilik*, 1-4, haz. Ahmet Taşğın – Eyyüp Tanrıverdi – Canan Seyfeli, C. 2, Orient Yayınları, Ankara 2005, ss. 209-238.
- ÖZCOŞAR İbrahim, “Millet Sistemi ve Süryani Kadimler”, *Süryaniler ve Süryanilik*, 1-4, haz. Ahmet Taşğın – Eyyüp Tanrıverdi – Canan Seyfeli, C. 2, Ankara: Orient Yayınları, ss. 209-238.
- ÖZCOŞAR İbrahim, “Osmanlı’da Hristiyan Cemaatler Arası İlişkiler: Ermeni-Süryani Örneği”, *Mukaddime*, C. 5, S. 2, 2014, ss. 1-14.
- ÖZCOŞAR İbrahim, “Papalığın Müdahalesi ve Süryani Kiliselerinde Bölünme”, *Süryaniler ve Süryanilik*, 1-4, haz. Ahmet Taşğın – Eyyüp Tanrıverdi – Canan Seyfeli, C. 1, Orient Yayınları, Ankara, 2010, ss. 219-244.
- ÖZCOŞAR İbrahim, *Bir Yüzyıl Bir Sancak Bir Cemaat: 19. Yüzyılda Mardin Süryanileri*, İstanbul: Beyan Yayınları, 2008.
- ÖZDEMİR Bülent, *Süryanilerin Dünü Bugünü, I. Dünya Savaşı’nda Süryaniler*, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2009.
- ÖZMEN Abdurrahim, “Süryaniler Örneğinde Etnikleştir(il)me ve Etnik Kimlik Görünümleri”, *Süryaniler ve Süryanilik*, 1-4, haz. Ahmet Taşğın – Eyyüp Tanrıverdi – Canan Seyfeli, C. 3, Ankara: Orient Yayınları, 2005.
- ÖZMEN Abdurrahim, *Tur Abdin Süryanileri Örneğinde Etno-Kültürel Sınırlar*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2006.
- ÖZTEMİZ Mutay, *II. Abdulhamit’ten Günümüze Süryaniler*, İstanbul: Ayrintı Yayınları, 2012.
- ÖZTÜRK Uğur, *XX. Yüzy ılda Mardin Tarihi ve İnanç Coğrafyası*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ, 1997.
- PARMENTIER Martien, “Als de Kerk een Museum wordt, Sterft Zij”, *Shemsho*, 1990/18, pp. 3-5.
- PARMENTIER Martien, “Vrouwen Waren Vroeger Voor Drie K’s Geschikt”, *Shemsho*, 1990/20, pp. 10-11.
- PARMENTIER Martien, “Wat Vind de S.O. Kerk van Christelijk Politiek?”, *Shemsho*, 1990/19, pp. 8-9.

- PARRY Oswald H., *Six Months in A Syrian Monastery*, London, 1895.
- RABO Gabriel, "Batı Diasporasında Süryaniler ve Süryani Kilisesi", *Mukaddime*, S.7, 2013, ss. 101-122.
- RABO Gabriel, "In Memoriam Mor Julius Yeshu Çiçek", *Kolo Suryoyo*, 2015/147, pp. 2-26.
- ROLDANUS Hans, *De Syrisch Orthodoxen in İstanbul*, Kampen: J. H. Kok, 1984.
- SARI Gökhan, *Ermeni Meselesi Işığında Süryaniler*, Ankara, 2013.
- SATO Noriko, "Selective Amnesia: Memory and History of the Urfallı Syrian Orthodox Christians", *Identities*, 12:3, 2005, pp. 315-333.
- SCHUKKINK Jan, *De Suryoye Gebundeld, 12 Antropologische verkenningen*, Enschede, 2012.
- SCHUKKINK Jan, *De Suryoye, Een Verborgen Gemeenschap: Een historischantropologische Studie van een Enschedese vluchtelingen gemeenschap afkomstig uit het Midden-Oosten*, Enschede, 2003.
- SERTOĞLU, Mithat, *Süryani Türklerinin Siyasi ve İktimai Tarihi*, İstanbul, 1974.
- SEZGİN Ümit, "Kalktı göç eyledi Süryani elleri...", *Tempo*, S:10, 1988, ss. 44-49.
- SHEMSHO, Hollanda, 1986-1999.
- SHOESHOTO SURYOYO, Hollanda, 1981-2000.
- SMİTH Anthony, *Ulusların Etnik Kökeni*, İstanbul: Dost Kitabevi Yayınları, 2002.
- SOFUOĞLU Ebubekir, İlke Nur AKVARUP, "Osmanlı Devleti'nde Millet Sistemi ve Süryaniler", *Akademik İncelemeler Dergisi*, C. 7, S. 1, 2012, ss. 71-88.
- STOL Albert, *Turkse Christenen, vervolg-dredreven-verspreid, Opkomst en Ondergang van de Jacobieten*, Kampen: J. H. Kok, 1979.
- SUNGUR Suat, "Medyada Temsil ve Hayali Bir Azınlık: Süryaniler", *Azınlıklar ve Medya*, İstanbul: Martı Yayınları, 2012, ss. 15-68.
- SÜMER Fikri, *De Syrisch Orthodoxe Gemeenschap*, Hengelo, 1982.
- ŞİMŞEK Mehmet, "Cumhuriyet Dönemi İdil Süryanileri", *Uluslararası Geçmişten Günümüze İdil Sempozyumu*, 12-13 Mart 2011, Sempozyum Bildirileri Kitabı, İstanbul, 2011, ss. 197-206.
- ŞİMŞEK Mehmet, "Süryani Kadim Patriklik Nizamnamesi", *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, Eylül 2005, sayı 6, s. 725-742.
- TALAY, Shabo, "Sayfo, Firman, Qafle – Der Erste Weltkrieg aus der Sicht der syrischen Christen", *Akten des 5. Symposiums zur Sprache*,

- Geschichte, Theologie und Gegenwartslage der syrischen Kirchen*, V. Deutsche Syrologentagung, Berlin, 14-15 Juli 2006. ed. by Rainer M. Voigt, Aachen: Shaker Verlag, 2010, pp. 235-249.
- TAŞĞIN Ahmet, “Son Süryani Göçü”, *Süryaniler ve Süryanilik*, 1-4, haz. Ahmet Taşğın – Eyyüp Tanrıverdi – Canan Seyfeli, C. 4, Ankara: Orient Yayınları, 2005. ss. 73-92
- TAŞĞIN Ahmet, “Süryani Kadim Ortodoks Kilisesinde Yenileşme Çabaları: Deyru'l-Zafaran Manastırında Patriklik Matbaası”, *Süryaniler ve Süryanilik*, 1-4, haz. Ahmet Taşğın – Eyyüp Tanrıverdi – Canan Seyfeli, C. 4 Ankara: Orient Yayınları, 2005. ss. 1-26.
- TAŞĞIN Ahmet, “Süryanilik Konusunda Türkiye’de Yapılan Tezler”, *Süryaniler ve Süryanilik*, 1-4, haz. Ahmet Taşğın – Eyyüp Tanrıverdi – Canan Seyfeli, C. 4, Ankara: Orient Yayınları, 2010, ss. 255-280.
- TAŞPINAR İsmail, “Mârûnîler”, *DİA*, XXVIII, ss. 71-72.
- TEMİZ Gebro, “Göç”, *Kolo Suryoyo*, 1982/29, ss. 7-9.
- TER HAAR ROMENY Bas, “Ethnicity, Ethnogenesis and The Identity Of Syriac Orthodox Christians”, *Visions of Community in the Post-Roman World: The West, Byzantium, and the Islamic World*, Walter Pohl - Clemens Gantner - Richard Payne (eds.), Burlington: Ashgate, 2012, pp. 183-204.
- TER HAAR ROMENY Bas, “From religious association to ethnic community: a research project on identity formation among the Syrian orthodox under muslim rule”, *Islam and Christian-Muslim Relations*, 16:4, 2005, pp. 377-399
- TER HAAR ROMENY Bas, et. al. “The Formation of a Communal Identity among West Syrian Christians: Results and Conclusions of the Leiden Project”, *Church History and Religious Culture*, 89.1-3 (2009), pp. 1-52.
- TEULE Herman, “Middle Eastern Christians and Migration”, *Journal of Eastern Christian Studies*, V. 54 Is. 1-2, 2002, pp. 1-23
- TEULE Herman, “Reflections on Identity. The Suryoye of the Twelfth and Thirteenth Centuries: Bar Salibi, Bar Shakko, and Barhebraeus”, *Church History and Religious Culture*, 89.1-3, 2009, pp.179-189.
- YILDIZ Fırat, “Uluslararası Göç ve Diaspora ile İlişkili Kavramlar”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, C. 3, S. 2, 2014, ss. 382-403.

YİNER Abdulnasır, “Arşiv Vesikaları Işığında Ali Batê Olayı”, *Uluslararası Midyat Sempozyumu*, 7-9 Ekim 2011, Sempozyum Bildiri Kitabı, Mardin 2012, ss. 163-181.

YONAN Gabriele, *Asur Soykırımı: Unutulan Bir Holocaust*, çev. Erol Sever, İstanbul, 1996.

Eski yeni Yayınları: 184

HUKUK MESLEKLERİ
-Kurgu ile Gerçeklik Arasında-

Editör: Emir KAYA

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR-Coşkun IŞIKGÜL

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: 2018 (Astana Yayınları)
2. Baskı: Eylül 2023

ISBN: 978-625-7673-98-3

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

Kaynakça

Agamben, Giorgio (1998) *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*, Stanford, Stanford University Press.

Cüceloğlu, Doğan (2005) “Mış Gibi” Yaşamlar, İstanbul, Remzi Kitabevi.

Gül, Erdem ‘Alkışlayamazlar’ <<http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/541766/Alkislayamazlar.html>> s.e.t. 1/6/2018.

Güriz, Adnan (2007) *Hukuk Felsefesi*, Ankara, Siyasal Kitabevi.

Kaya, Emir (2014) ‘Anayasa Mahkemesinin İnsan Hakları Zemini’ Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S:3-4, s. 573-605.

Kaya, Emir (2016) ‘Anayasa Mahkemesinin Muhafazakar-Liberal İkilemi’ Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S:27, s. 181-214.

Kocaoğlu, Sinan (2011) ‘Türkiye Cumhuriyeti Yargı Sisteminin Temel Sorunu: “Hâkim (& Savcı) Niteliği” ve Bu Hususta Eklektik Bir Çözüm Önerisi (Kassandra’nın Çılgılığı)’ Ankara Barosu Dergisi, S:3, s.15-84.

Maslow, Abraham H (1943) ‘A Theory of Human Motivation’ *Psychological Review*, C:50, S:4, s.370-396.

Sancar, Mithat & Ümit Atılğan, Eylem (2009) “Adalet Biraz Es Geçiliyor”: Demokratikleşme Sürecinde Hakimler ve Savcılar, İstanbul, TESEV.

Uzun, Ertuğrul ‘Adalet Akademisi Gözlemleri’ <<http://gundemliyorum.blogspot.com.tr/2015/01/adalet-akademisi-gozlemleri.html>> s.e.t. 3/6/2018.

Eskiyei Yayınları: 185

HUKUK ZİHNİYETİ

Emir KAYA

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR-Coşkun IŞIKGÜL

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: 2016 (Adalet Yayınevi)
2. Baskı: 2017 (Adalet Yayınevi)
3. Baskı: 2018 (Siyasal Kitabevi)
4. Baskı: Eylül 2023

ISBN: 978-625-7673-97-6

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Abdulahakimoğulları, Erdal, Mübariz Yolçiyev ve Yalçın Şahinkaya, *III. Uluslararası Hukuk Biliminin Güncel Sorunları Kongresi Kongre Bildiri Kitabı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.
- Agamben, Giorgio. *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*. Stanford: Stanford University Press, 1998.
- Agamirov, Arthur Karlenovich, Andrey Yurievich Mordovtsev, Alexey Yurievich Mamychev, and Igor Alekseevich Sarychev. "Legal Mindset as a Factor in the Study of National Law and the State in the XXI. Century." *Mediterranean Journal of Social Sciences* 3, no. 3 S6 (2015): 235-40.
- Akçura, Yusuf. *Üç Tarz-ı Siyaset*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1976 [1904].
- Akgül, Mehmet Emin. "Kuvvetler Ayrılığı İlkesinin Dönüşümü ve Günümüz Demokratik Rejimlerindeki Anlamı." *Ankara Barosu Dergisi*, no. 4 (2010): 79-101.
- Akın, İlhan. *Devlet Doktrinleri*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1962.
- Aktaş, Sururi. *Eleştirel Hukuk Çalışmaları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2011.
- Aldanmaz, Orhan. "Hukukta Duyguların Dirilişi." *Electronic Journal of Social Sciences* 13, no. 49 (2014): 182-202.
- Aliefendioğlu, Yılmaz. "Hukuk - Hukukun Üstünlüğü - Hukuk Devleti." *Ankara Barosu Dergisi*, no. 2 (2001): 29-68.
- Allott, Antony N. *The Limits of Law*. London: Butterworth, 1980.
- Anderson, James Norman Dalrymple. "Law as a Social Force in Islamic Culture and History." *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 20, no. 1 (1957): 13-40.
- Anghie, Antony. *Imperialism, Sovereignty, and the Making of International Law*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2005.
- Ansari, Abdulhaq. "Islamic Ethics: Concept and Prospect." *The American Journal of Islamic Social Sciences* 6, no. 1 (1989): 81-91.

- Aral, Vecdi. *Hukuk Felsefesinin Temel Sorunları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Armstrong, H C. *Grey Wolf: Mustafa Kemal: An Intimate Study of a Dictator*. London: Arthur Barker, 1932.
- Arsal, Sadri Maksudi. "Hukuk İlmi ve Sosyoloji." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, no. 1 (1943): 20-34.
- Atsız, Hüseyin Nihâl. *Türk Tarihinde Meseleler*. Ankara: Afşın Yayınları, 1966.
- Austin, John. *The Province of Jurisprudence Determined*. London: John Murray, 1832.
- Aybars, Ergün. "Atatürk ve Devrim'e Bakış." *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi* 2, no. 7 (1991): 443-53.
- Balı, Ali Şafak. "Hangi 'İnsan'ın Hakları?" In *HFSA 23. Kitap*, ed. Hayrettin Ökçesiz, Gülriz Uygur ve Saim Üye, 38-43. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2012.
- — —. *Hukuk: Tanım, Kavram, İşlev ve Nitelik Sorunları*. Konya: Çizgi Kitabevi, 2005.
- — —. *Hukuk, Toplum, Siyaset Üzerine Söyleşiler*. Konya: Çizgi Kitabevi, 2011.
- Balkin, Jack M. "Declaration and the Promise of a Democratic Culture." *Widener Law Symposium Journal* 4 (1999): 167-80.
- — —. "Digital Speech and Democratic Culture: A Theory of Freedom of Expression for the Information Society." *New York University Law Review* 79, no. 1 (2004): 1-55.
- Barn, Taylan. "Uzlaşma Yolunda: Komisyon'un Uzlaştığı Maddeler ve Anayasa." *SETA Analiz*. Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, 2013.
- Bataille, George. *Eroticism*. [Çeviren: Mary Dalwood]. London: Marion Boyars, 1987.
- — —. "Religion and the Sacred." *George Bataille - Essential Writings*, ed. Michael Richardson. London: Sage, 1998.

- Bevaart, Floor, Cathelijne L Mieloo, Wilma Jansen, Hein Raat, Marianne C H Donker, Frank C Verhulst, and Floor V A van Oort. "Ethnic Differences in Problem Perception and Perceived Need for Care for Young Children with Problem Behaviour." *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 53, no. 10 (2012): 1063-71.
- Blumer, Herbert. *Symbolic Interactionism: Perspective and Method*. Berkeley: University of California Press, 1986.
- Borak, Sadi. *Bilinmeyen Yönleriyle Atatürk*. İstanbul: Akşam Kitap Kulübü, 1966.
- Bozkurt, Mahmut Esat. "Medeni Kanun Nasıl Hazırlandı?" *Medeni Kanununun XV. Yıldönümü İçin*, 7-20. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1944.
- Bozkurt, Nejat. *Immanuel Kant: Seçilmiş Yazılar*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1984.
- Bumin, Tülin. *Felsefe*. İstanbul: TÜSIAD, 2002.
- Calabresi, Steven G, Mark E Berghausen, and Skylar Albertson. "The Rise and Fall of the Separation of Powers." *Northwestern University Law Review* 106, no. 2 (2012): 527-50.
- Camus, Albert. *The Myth of Sisyphus, and Other Essays*. New York: Knopf, 1955.
- Can, Osman. "2000'li Yıllarda Anayasal Gelişmeler: Bir Dönem Sona Eriyor." *2000'li Yıllar 4: Türkiye'de Hukuk*, ed. Osman Can, 17-47. İstanbul: Meydan Yayıncılık, 2011.
- Canan, Sinan. "Bilmeye Meftun Canlıların Evreni..." *Genç Yorum* [Röportaj: Habibe Işık], no. 7 (2015): 24-29.
- Cevizci, Ahmet. *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma, 2003.
- Chapra, M. Umer. *Muslim Civilization: The Causes of Decline and the Need for Reform*. Leicestershire: Islamic Foundation, 2008.
- Chiba, Masaji. *Legal Pluralism: Toward a General Theory through Japanese Legal Culture*. Tokyo: Tokai University Press, 1989.
- Cicéron. *Tusculanes De Cicéron*. Nîmes: J. Gaude Imprimeur-Libraire, 1812.

- Claeys, Gregory, and Lyman Tower Sargent. *The Utopia Reader*. New York: New York University Press, 1999.
- Comte, Auguste, and Harriet Martineau. *The Positive Philosophy of Auguste Comte*. Bristol: Thoemmes, 2001.
- Cotterrell, Roger. *The Politics of Jurisprudence: A Critical Introduction to Legal Philosophy*. London: Butterworths, 1989.
- — —. *The Politics of Jurisprudence: A Critical Introduction to Legal Philosophy*. London: Lexis Nexis, 2003.
- Cüceloğlu, Doğan. *Mış Gibi Yaşamlar: Özüne Yabancılaşmış İnsanların Oluşturduğu*. İstanbul: Remzi, 2005.
- Çağıl, Orhan Münir. "Felsefenin Işığında Hürriyet, Adalet, 'Hukuk Devleti' ve 'Hukuk Kültürü'." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 26, no. 1-4 (1960): 226-93.
- — —. *Hukuka ve Hukuk İlimine Giriş (Hukuk Başlangıcı Dersleri I-II)*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1966.
- Çeçen, Anıl. "Hukuk'ta Norm ve Adalet." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 32, no. 1-4 (1975): 71-115.
- Darwin, Charles. *The Origin of Species*. ed. Gillian Beer. Oxford: Oxford University Press, 1996[1859].
- Defert, Daniel, and François Ewald. *Michel Foucault: Dits Et Écrits 1954-1988, Vol. 3: 1976-1979*. Paris: Gallimard, 1994.
- Descartes, Rene. *Felsefenin İlkeleri*. [Çeviren: Mehmet Karasan]. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1967[1644].
- Dinçkol, Abdullah. *Temel Hukuk Bilgisi*. İstanbul: Der Yayınları, 2012.
- Doğan, Mehmet. *Türk'ün Güç Kaynağı: Devlet Baba Geleneği*. Ankara: Emel Matbaacılık, 1977.
- Douglas, Mary. *Purity and Danger; an Analysis of Concepts of Pollution and Taboo*. New York: Praeger, 1966.
- Duguit, Léon. "The Law and the State." *Harvard Law Review* 31, no. 1 (1917): 1-185.
- Durkheim, Émile. *The Division of Labor in Society*. ed. W D Halls. New York: Free Press, 1984[1893].

- Eliade, Mircea. *The Sacred and the Profane: The Nature of Religion*. New York, 1961.
- Erem, Faruk. *Suç Bilimi Açısından Adalet Psikolojisi*. Ankara: Ajans-Türk Matbaası, 1964.
- Europe, [Council of]. *Competences for Democratic Culture: Living Together as Equals in Culturally Diverse Democratic Societies*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2016.
- Ewald, William. "The Logic of Legal Transplants." *American Journal of Comparative Law* 43, no. 4 (1995): 489-510.
- Ferry, Luc. *Gençler İçin Batı Felsefesi*. [Çeviren: Devrim Çetinkasap]. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2007.
- Fitzpatrick, Peter. *Law as Resistance: Modernism, Imperialism, Legalism*. Aldershot: Ashgate, 2008.
- — —. *The Mythology of Modern Law*. London; New York: Routledge, 1992.
- Foucault, Michel. *Archaeology of Knowledge*. London: Routledge, 2002[1969].
- — —. *Kelimeler ve Şeyler / İnsan Bilimlerinin Bir Arkeolojisi*. [Çeviren: Mehmet Ali Kılıçbay]. Ankara: İmge Kitabevi, 1994.
- — —. *Surveillers Et Punir: Naissance De La Prison*. Paris: Gallimard, 1975.
- — —. "What is Enlightenment?" In *The Foucault Reader*, ed. Paul Rainbow, 32-50. New York: Pantheon Books, 1984.
- Friedman, Lawrence M. "Hukuk Kültürü ve Toplumsal Gelişme" [Çeviren: M. Tefvik Özcan]. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 14, Ocak (1996): 27-36.
- — —. *The Legal System: A Social Science Perspective*. New York: Russell Sage Foundation, 1975.
- — —. *A History of American Law*. New York: Simon and Schuster, 1973.
- Friedman, Milton. *Capitalism and Freedom*. Chicago: Phoenix Books, 1962.

- Fukuyama, Francis. *The End of History and the Last Man*. New York: Free Press, 1992.
- Galtung, Johan. *Human Rights in Another Key*. Cambridge, UK: Polity Press, 1994.
- Geertz, Clifford. *Myth, Symbol, and Culture*. New York: Norton, 1974.
- Giddens, Anthony. "Sosyal Bilim Nedir?" *Sosyoloji Dergisi*, no. 17 (2007): 313-25.
- Glenn, H Patrick. *Legal Traditions of the World: Sustainable Diversity in Law*. Oxford: Oxford University Press, 2010.
- Gözler, Kemal. *Hukuka Giriş*. Bursa: Ekin Kitabevi, 2015.
- — —. "Tabii Hukuk ve Hukuki Pozitivizme Göre Adalet Kavramı." *Muhafazakar Düşünce* 4, no. 15 (2008): 77-90.
- Grotzer, Tina. *Learning Causality in a Complex World: Understandings of Consequence*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 2012.
- Günel, Erdoğan. *Türkiye'de Demokrasinin Yüzyıllık Serüveni: 1908-2008*. İstanbul: Karakutu Yayınları, 2009.
- — —. *Türkiye'nin Hukuk Devleti Sorunu: İstiklal Mahkemelerinden Anayasa Mahkemesine*. İstanbul: Karakutu Yayınları, 2011.
- Gürbüz, Ahmet. *Hukuk ve Meşruluk: Meşru Hukukun Temel Unsurları*. İstanbul: Beta, 2013.
- Güriz, Adnan. *Hukuk Başlangıcı*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 1999.
- — —. *Hukuk Felsefesi*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2007.
- Gürkan, Ülker. *Hukuk Sosyolojisine Giriş*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2013.
- Habermas, Jürgen. *Communication and the Evolution of Society*. Boston: Beacon Press, 1979.
- — —. *The Theory of Communicative Action*. Boston: Beacon Press, 1984.
- Hanioğlu, Şükrü. *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Zihniyet, Siyaset ve Tarih*. İstanbul: Bağlam, 2006.
- Hayek, Friedrich A von. *Individualism and Economic Order*. London: Routledge and Kegan Paul, 1949.

- Hayes, Christine Elizabeth. *Gentile Impurities and Jewish Identities: Intermarriage and Conversion from the Bible to the Talmud*. Oxford: Oxford University Press, 2002.
- Heper, Metin. *The State Tradition in Turkey*. Beverley: Eothen Press, 1985.
- — —. "Toplumumuzda 'Gerçek' Sorunsalı ve 'Hakikati' Arayan Masonlar." *Mimar Sinan*, no. 120 (2001): 91-105.
- Higgins, E Tory. "Self-Discrepancy: A Theory Relating Self and Affect." *Psychological Review* 94, no. 3 (1987): 319-40.
- Hill, Michael R, and Susan Hoecker-Drysdale. *Harriet Martineau: Theoretical and Methodological Perspectives*. New York: Routledge, 2001.
- Hirş, Ernest. *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi Dersleri*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2001.
- Husa, Jaakko. *A New Introduction to Comparative Law*. Oxford: Hart Publishing, 2015.
- İnal, Ceyhan, ve Süleyman Günay. *Olasılık ve Matematiksel İstatistik*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 2002.
- İşık, Sever. "Çifte Cinayet: 'Tanrı'nın Ölümü'nden 'İnsanın Ölümü'ne." *Felsefe Dünyası* 56, no. 2 (2012): 304-21.
- İşıқтаç, Yasemin. *Hukuk Sosyolojisi*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2014.
- Jomier, Jacques. *How to Understand Islam*. London: SCM Press, 1989.
- Kalem, Seda. "Türkiye'de Hukuk Sisteminin En Önemli Sorunları ve Değerlendirme." *Güncel Hukuk Dergisi* 5(Mayıs), no. 101 (2012): 15-23.
- Kant, Immanuel. "Idea for a Universal History from a Cosmopolitan Point of View." In *On History*. Indianapolis: The Bobbs-Merrill Co, 1963[1784].
- Kantorowicz, Hermann. *Rechtswissenschaft und Soziologie*. Tübingen: Mohr, 1911.
- Karpat, Kemal H. *Türk Demokrasi Tarihi: Sosyal, Ekonomik, Kültürel Temeller*. İstanbul: İstanbul Matbaası, 1967.

- Kaya, Emir. "Adil Yargılama Psikolojisi." *Hukukçular Arası Makale Yarışması*, 177-86. Ankara: Türkiye Barolar Birliği, 2014a.
- — —. "Anayasa Mahkemesinin İnsan Hakları Zemini." *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18, no. 3-4 (2014b): 573-605.
- Kelsen, Hans. *Reine Rechtslehre: Einleitung in Die Rechtswissenschaftliche Problematik*. Leipzig: F. Deuticke, 1934.
- Kerestecioğlu, Filiz. "Hukuk ve Kibir: Bir Başka Deyişle Hukukçu Kibri." *HFSA 26. Kitap*, ed. Hayrettin Ökçesiz, Gülriz Uygur ve Saim Üye, 219-28. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2014.
- Khan, Mushtaq. "State Failure in Developing Countries and Institutional Reform Strategies." *Toward Pro-Poor Policies: Aid, Institutions, and Globalization [Annual World Bank Conference on Development Economics, Europe (2003)]*, ed. Bertil Tungodden, Nicholas Stern and Ivar Kolstad, 165-95. Oxford: Oxford University Press and World Bank, 2004.
- Kılıç, Muharrem. *Türk Yükseköğretiminde Hukuk Fakültelerine İlişkin Durum Tespit Raporu*. İstanbul: Legal, 2013.
- Kirchmann, Julius Hermann von. "İlim Olmak Bakımından Hukukun Değersizliği" [Çeviren: Coşkun Üçok]. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, no. 1 (1949): 181-212.
- Kirmizi, Fatma Susar, Ceren Saygi, and Ibrahim Halil Yurdakal. "Determine the Relationship between the Disposition of Critical Thinking and the Perception about Problem Solving Skills." *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 191 (2015): 657-61.
- KONDA. *Hukuk ve Adalet: Algı ve Beklentiler*. İstanbul: KONDA, 2010.
- Kuran, Ercüment. *Türk Çağdaşlaşması: Çileli Bir Yolda İlerleyiş* Ankara: Akçağ, 1997.
- Larenz, Karl. *Über die Unentbehrlichkeit der Jurisprudenz als Wissenschaft*. Berlin: Walter de Gruyter, 1966.
- Laudan, Larry. *Progress and Its Problems: Toward a Theory of Scientific Growth*. Berkeley: University of California Press, 1977.
- Lavery, Carl, and Ralph Yarrow. "Genet's Sacred Theatre: Practice and Politics." *Consciousness, Literature and the Arts* 5, no. 1 (2004).

- Legrand, Peter. "European Legal Systems are not Converging." *The International and Comparative Law Quarterly* 45, no. 1 (1996): 52-81.
- Mahçupyan, Etyen. *Batı'dan Doğu'ya, Düünden Bugüne Zihniyet Yapıları ve Değişim*. İstanbul: Patika, 2000.
- — —. *Türkiye'de Merkezîyetçi Zihniyet, Devlet ve Din*. İstanbul: Patika, 1998.
- — —. *Türkiye'yi Anlamak: Zihniyet, Değişim ve Kriz*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2008.
- Marcus, Dawn A. *10 Simple Solutions to Migraines: Recognize Triggers, Control Symptoms, and Reclaim Your Life*. Oakland, CA: New Harbinger Publications, 2006.
- Maslow, Abraham. "A Theory of Human Motivation." *Psychological Review* 50, no. 4 (1943): 370-96.
- McCutcheon, Russell T. *The Insider/Outsider Problem in the Study of Religion: A Reader*. New York: Cassell, 1999.
- Memiş, Tekin. "2000'li Yıllarda Özel Hukukun Değişimi (2000-2010)." *2000'li Yıllar 4: Türkiye'de Hukuk*, ed. Osman Can, 111-29. İstanbul: Meydan Yayıncılık, 2011.
- Menski, Werner. *Comparative Law in a Global Context: The Legal Systems of Asia and Africa*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
- — —. *Hindu Law: Beyond Tradition and Modernity*. New Delhi: Oxford University Press, 2003.
- Mill, John Stuart. "On the Definition of Political Economy, and on the Method of Investigation Proper to It." *London and Westminster Review*, October (1836).
- Miller, Fred. "Aristotle's Political Theory." *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, ed. Edward N Zalta, 2012 Fall.
- Miroshnichenko, Olga I. "Legal Mentality as a Means to Overcome Formal Legal Nihilism in Russian Society." *Asian Social Science* 10, no. 19 (2014): 169-72.
- Moad, Omar Edward. "Comparing Phases of Skepticism in Al-Ghazali and Descartes: Some First Meditations on Deliverance from Error." *Philosophy East and West* 59, no. 1 (2009): 88-101.

- Moore, Sally Falk. *Law as Process: An Anthropological Approach*. London: Routledge, 1978.
- Morgan, Lewis H. *Ancient Society*. London: MacMillan & Company, 1877.
- Mottahedeh, Roy P. *The Mantle of the Prophet: Religion and Politics in Iran*. New York: Simon and Schuster, 1985.
- Mumcu, Ahmet. *Tarih Açısından Türk Devriminin Temelleri ve Gelişimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1976.
- Nandy, Ashis. *The Intimate Enemy: Loss and Recovery of Self under Colonialism*. New Delhi: Oxford University Press, 1983.
- Nietzsche, Friedrich W. *Böyle Buyurdu Zerdüşt*. [Çeviren: E. Murat Cengiz]. İstanbul: Oda Yayınları, 2005.
- — —. *The Gay Science: With a Prelude in Rhymes and an Appendix of Songs*. [Çeviren: Walter Arnold Kaufmann]. New York: Vintage Books, 1974.
- North, Douglass C, John Joseph Wallis, Steven B Webb, and Barry R Weingast. *Limited Access Orders in the Developing World a New Approach to the Problems of Development*. Washington, DC: The World Bank, 2007.
- Nunnally, Jum. *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill, 1978.
- Okumuş, Ejder. "Osmanlılar'da Siyasal Bir Kurum Olarak Adâlet Dairesi." *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi* 5, Mart (2005): 45-51.
- O'Leary, Daniel. *Escaping the Progress Trap*. Montréal: Geozone Communications, 2006.
- Olivecrona, Karl. *Law as Fact*. London: Stevens&Co, 1971.
- Ortaylı, İlber. *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*. İstanbul: Hil Yayın, 1983.
- Öktem, Niyazi. "Ronald Dworkin ve Hukuk Felsefesi." *Anayasa Yargısı Dergisi* 28 (2011): 83-96.
- Öktem, Niyazi, ve Ahmet Ulvi Türkbağ. *Felsefe, Sosyoloji, Hukuk ve Devlet*. İstanbul: Der Yayınları, 2001.

- Örücü, Esin. "What is a Mixed Legal System: Exclusion or Expansion." *Electronic Journal of Comparative Law* 3, no. 1 (2008): 34-52.
- Özcan, Mehmet Tevfik. *Hukuk Sosyolojisine Giriş*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Özkiraz, Ahmet. *Sabri F. Ülgener'de Zihniyet Analizi*. Ankara: A Yayınevi, 2000.
- Paden, William E. *Religious Worlds: The Comparative Study of Religion*. Boston: Beacon Press, 1988.
- Palmer, R. Roderick C. "Education and Indoctrination." *Peabody Journal of Education* 34, no. 4 (1957): 224-28.
- Parker, Robert. *Miasma: Pollution and Purification in Early Greek Religion*. Oxford: Oxford University Press, 1983.
- Pike, Kenneth L. *Language in Relation to a Unified Theory of the Structure of Human Behavior*. The Hague: Mouton, 1967[1954].
- Porter, Andrew P, and Edward C Hobbs. "The Trinity and the Indo-European Tripartite Worldview." *Budhi* 3, no. 2-3 (1999): 1-28.
- Poulton, Hugh. *Top Hat, Grey Wolf and Crescent: Turkish Nationalism and the Turkish Republic*. New York: New York University Press, 1997.
- Powell, Fernando Mendez. "Prohibition of Indoctrination in Education-a Look at the Case Law of the European Court of Human Rights." *Brigham Young University Education & Law Journal*, no. 2 (2015): 597-629.
- Rahman, Fazlur. *Major Themes of the Quran*. Minneapolis, MN: Bibliotheca Islamica, 1980.
- Rehbinder, Manfred. *Hukuk Sosyolojisi*. [Çeviren: İlyas Doğan ve Hilal Kafkas]. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- — —. *Rechtssoziologie*. Berlin; New York: Walter de Gruyter, 1977.
- Ridley, Matt. *Nature Via Nurture: Genes, Experience, and What Makes Us Human*. New York: HarperCollins, 2003.
- Roochnik, David. *Retrieving the Ancients: An Introduction to Greek Philosophy*. Oxford: Blackwell Publishing, 2004.
- Said, Edward W. *Orientalism*. New York: Vintage Books, 1979.

- Saint, Andrew. *Architect and Engineer: A Study in Sibling Rivalry*. New Haven: Yale University Press, 2007.
- Sancar, Mithat, ve Eylem Ümit Atılğan. "Adalet Biraz Es Geçiliyor...": *Demokratikleşme Sürecinde Hâkimler ve Savcılar*. İstanbul: TESEV, 2009.
- Santos, Boaventura de Sousa. *Toward a New Legal Common Sense: Law, Globalization, and Emancipation*. London: Butterworths, 2002.
- Scheuermann, Erich. *Göğü Delen Adam Samoa'yı Anlatıyor = Samoa aus der Sicht des Papalagi*. [Çeviren: Erol Özbek]. İstanbul: Ayrıntı, 1990.
- Selçuk, Sami. *Kendini Tüketen Hukukun Dramı: Bir Doğululaşma Serüveni*. Ankara: İmge Kitabevi, 2015.
- Sharif, Mian Mohammad. "Influence of Muslim Thought on the West." In *A History of Muslim Philosophy*, ed. Mian Mohammad Sharif. Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1963.
- Sharp, Laura A. "Stealth Learning: Unexpected Learning Opportunities through Games." *Journal of Instructional Research* 1 (2012): 42-48.
- Smith, Adam. *The Wealth of Nations, Books 1-3*. New York: Penguin Classics, 1986.
- Smith, Christopher E. "Law and Symbolism." *Detroit College of Law Review*, no. 3 (1997): 935-53.
- Smits, Jan. *The Making of European Private Law: Toward a Ius Commune Europaeum as a Mixed Legal System*. Antwerp: Intersentia, 2002.
- Solomon, Robert C. *Adalet Tutkusu: Toplum Sözleşmesinin Kökenleri ve Temelindeki Duygular*. [Çeviren: Ertuğ Altınay]. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2004.
- Sourina, Olga. *Subconscious Learning Via Games and Social Media*. Singapore: Springer, 2015.
- Soykan, Ömer Naci. "Hegel Sisteminde Tarih Felsefesi: Betimleyici - Eleştirel Bir Giriş." *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 40 (1999): 271-89.

- Spencer, Herbert. *İlk Prensipler C.I-II*. [Çeviren: Selmin Evrim]. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı, 1947.
- — —. *The Study of Sociology*. New York: The Appleton and Company, 1896.
- Stammler, Rudolf. *The Theory of Justice*. [Çeviren: Isaac Husik]. New York: Macmillan, 1925.
- Suner, Saffet. *Düşüncenin Tarihteki Evrimi*. İstanbul: Fatih Matbaası, 1967.
- Tanör, Bülent. *Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu: Hukuk-Ötesi Boyutlar*. İstanbul: BDS Yayınları, 1991.
- Taylor, Marc C. *Erring: A Postmodern a/Theology*. Chicago: University of Chicago Press, 1987.
- Timasheff, Nicholas S. *An Introduction to the Sociology of Law*. Cambridge: Harvard University Committee on Research in the Social Sciences, 1939.
- Timuçin, Afşar. *Düşünce Tarihi*. İstanbul: Bulut Yayınları, 2008.
- Tongeren, Paul van. *Reinterpreting Modern Culture: An Introduction to Friedrich Nietzsche's Philosophy*. West Lafayette: Purdue University Press, 2000.
- Topçuoğlu, Hamide. *Hukuk Sosyolojisi*. Ankara: AÜHF Yayınları, 1969.
- Turkel, Gerald C. "Michel Foucault: Law, Power, and Knowledge." *Journal of Law and Society* 17, no. 2 (1990): 170-93.
- Uljens, Michael. *School Didactics and Learning: A School Didactic Model Framing an Analysis of Pedagogical Implications of Learning Theory*. East Sussex: Psychology Press, 1997.
- Ulutaş, Ahmet, ve Ömer Serdar Atabey. *Ulusal ve Uluslararası Boyutlarıyla Yargı Etiği*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2011.
- Uygur, Gülriz. *Hukukta Adaletsizliği Görmek*. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu, 2013.
- Uzun, Ertuğrul. *Akıl Tutkunu Hukuk*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010.

- Ülgener, Sabri F. *Dünü ve Bugünü ile Zihniyet ve Din: İslâm, Tasavvuf ve Çözülme Devri İktisat Ahlâkı*. İstanbul: Derin Yayınları, 2006a.
- — —. *Zihniyet, Aydınlar ve İzm'ler*. İstanbul: Derin Yayınları, 2006b.
- — —. *Zihniyet, Aydınlar ve İzm'ler*. Ankara: Mayaş, 1983.
- Varga, Csaba. *Comparative Legal Cultures*. Dartmouth: Aldershot, 1992.
- Ward, Keith. *Religion and Community*. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Watson, Alan. *Legal Transplants: An Approach to Comparative Law*. Charlottesville: University Press of Virginia, 1974.
- Weber, Alfred. *Felsefe Tarihi*. [Çeviren: Vehbi Eralp]. İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1991.
- Weber, Max. *Economy and Society*. ed. Guenther Roth and Claus Wittich. Berkeley: University of California Press, 1978[1922].
- — —. "The Nature of Social Action." *Weber: Selections in Translation*, ed. W G Runciman. Cambridge: Cambridge University Press, 1991[1922].
- Wright, Ronald. *A Short History of Progress*. Toronto: Anansi, 2004.
- Yazıcı, Serap. *Demokratikleşme Sürecinde Türkiye*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2009.
- Yılmaz, Murat. *Sabri Fehmi Ülgener: Küreselleşme ve Zihniyet Dünyamız*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007.
- Yücel, Mustafa Tören. *Adalet Psikolojisi*. Ankara: Afşar Matbaacılık, 2011.
- Yüksel, Murat. "Hukuk Kültürü." *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi* 7, no. 1-2 (2003): 283-312.
- Yüksel, Mehmet. "Modern Toplumda Hukuk Kültürü." *Journal of Yasar University* 8, no. Özel Sayı - Armağan (2013): 3239-61.
- Zhaojie, Li. "Traditional Chinese World Order." *Chinese Journal of International Law* 1, no. 1 (2002): 20-58.

İnternet Kaynakları¹³⁵

- “Atatürk’ün 5 Kasım 1925’de Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nin (Ankara Hukuk Mektebi) Açılışında Yaptığı Konuşma Metni.” Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, http://www.law.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/238/2013/07/Ataturkun_konusmasi.pdf
- Austin, John, Robert Campbell, and Sarah Austin. “Lectures on Jurisprudence, or, the Philosophy of Positive Law.” J. Murray, <http://books.google.com/books?id=gKA0AQAAMAAJ>
- “Bilim Alanları ve Anahtar Kelimeler.” Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı, http://www.uak.gov.tr/temelalan/2016N_Bilim_AlanlariAnahtarKelimeler_140416.pdf
- “Büyük Türkçe Sözlük.” Türk Dil Kurumu, http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts
- “Competences for Democratic Culture: Living Together as Equals in Culturally Diverse Democratic Societies.” Council of Europe, http://www.coe.int/t/dg4/education/Source/competences/CDC_en.pdf
- “Ders Kataloğu.” Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, http://www.ybu.edu.tr/hukuk/contents/files/DERS_KATALOGU.pdf
- “Encyclopedia Britannica.” www.britannica.com/
- Ibn Khaldun, Abd Ar Rahman bin Muhammed. “Muqaddimah - the Influence of the Air (Climate) Upon Human Character.” http://www.muslimphilosophy.com/ik/Muqaddimah/Chapter1/Ch_1_04.htm
- — —. “Muqaddimah - Injustice brings about the ruin of civilization.” http://www.muslimphilosophy.com/ik/Muqaddimah/Chapter3/Ch_3_41.htm
- “Laws of the Game.” Fédération Internationale de Football Association (FIFA), http://www.fifa.com/mm/document/affederation/generic/81/42/36/lawsofthegame_2012_e.pdf

¹³⁵ Son erişim tarihleri kaynaklara atf yapılan sayfalarda gösterilmiştir.

- "LLB Law." School of Law, SOAS, University of London, <https://www.soas.ac.uk/law/programmes/llblaw/>
- Mbarga, Gervais, ve Jean-Marc Fleury. "Bilim Nedir?" World Federation of Science Journalists, <http://www.wfsj.org/course/tr/pdf/ders5.pdf>
- "Mevzuat Bilgi Sistemi." Başbakanlık, <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/>
- "Online Etymology Dictionary." Etymonline, <http://www.etymonline.com/>
- "Options and Core Courses." Faculty of Law, University of Oxford, <https://www.law.ox.ac.uk/admissions/options>
- "Öğretim Planı." Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, <http://webb.deu.edu.tr/hukuk/egitimogretim/lisans/2014-2015-ogretimplanı.pdf>
- Peczenik, Aleksander. "Scientia Juris - Legal Doctrine as Knowledge of Law and as a Source of Law: A Treatise of Legal Philosophy and General Jurisprudence. V. 4." Springer, <http://www.myilibrary.com?id=133868>
- Rumi, Mevlana Celaleddin. "Mesnevi." <http://www.halveti.net/Mesnevi.asp?mc=6&mid=36>
- Stewart, Iain. "Montesquieu in England: His 'Notes on England', with Commentary and Translation." Oxford University Comparative Law Forum 6, <http://ouclf.iuscomp.org/articles/montesquieu.shtml>
- "Tarihçe." Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, <http://webb.deu.edu.tr/hukuk/hakkimizda/Tarihce.htm>
- "The World's Muslims: Religion, Politics and Society." Pew Research Center, <http://www.pewforum.org/2013/04/30/the-worlds-muslims-religion-politics-society-beliefs-about-sharia/>
- "Yıldırım Beyazıt Üniversitesi." Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, <http://www.ybu.edu.tr/>
- "Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi." Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, <http://www.ybu.edu.tr/hukuk/>

Eskiyeni Publications: 186

SECULARISM AND STATE RELIGION IN MODERN TURKEY

Law, Policy-Making and the Diyanet

Emir KAYA

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

(Certificate no: 13178)

Design

FCR-Coşkun IŞIKGÜL

Printed by

NY MATBAACILIK YAYINCILIK

KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: +90 (533) 591 86 17 (Certificate no: 50732)

First Edition & Publication: 2018 (I.B. Tauris, London)

Second Publication: September 2023 (Eskiyeni Publications, Ankara)

ISBN: 978-625-7673-96-9

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1

Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: +90 (312) 310 08 60

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

BIBLIOGRAPHY

1961. *Gazi Mustafa Kemal Atatürk: founder of the Turkish Republic*, Ankara, Turkish Ministry of Press, Broadcasting and Tourism.
1964. *Diyanet İşleri Reisliği Nurculuk hakkında ne diyor?*, İzmir, Uhuvvat Yayınları.
1981. *Atatürk and his Turkey*, Ankara, Directorate General of Press and Information.
1989. *Diyanet dosyası*, Müslüman Gençlik Yayınları.
1996. *Din-devlet ilişkileri uluslararası sempozyumu* (3–6 Nisan).
2001. *İslamiyah: Diyanet özel sayısı*, 4(1).
- 2007a. *Türkiye’de kentsel yerleşme* [Online]. Available: <http://www.cografya.gen.tr/egitim/beseri/yerlesme.htm> [Accessed 27 August 2009].
- 2007b. *Culture and society in modern Turkey: conference proceedings*, Tel Aviv, Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies.
- AB. 2009. *2008 Yılı Bakanlık Faaliyet Raporu* [Online]. Ankara, Adalet Bakanlığı. Available: <http://www.sgb.adalet.gov.tr/faaliyetlerimiz/2009/2008.BAKANLIK.FAALİYET.RAPORU.pdf> [Accessed 11 November 2009].
- AB. 2016. *Adli İstatistikler 2015* [Online]. Ankara, Adalet Bakanlığı. Available: http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/istatistik_2015/list_tab.htm [Accessed 11 November 2016].
- ABAY, A.R. 1989. *Cumhuriyet dönemi Diyanet İşleri Başkanlığı’nın organizasyonu*. Master Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- ‘ABDEL ‘AAL, K.A.H. 1971. *God, the universe and man in Islamic thought: the contribution of Shah Waliullah of Delhi (1703–1762)*. PhD Thesis, SOAS (University of London).
- ABOU EL FADL, K. 2001a. *And God knows the soldiers: the authoritative and authoritarian in Islamic discourses*, Lanham, University Press of America.
- 2001b. *Speaking in God’s name: Islamic law, authority and women*, Oxford, Oneworld.
- ACAR, A.F. 1976. *Pluralism vs. elitism: a study of social background characteristics of Bursa’s political elite*. PhD Thesis, Bryn Mawr College.
- ADANALI, A.H. 2008. The Presidency of Religious Affairs and the Principle of Secularism in Turkey. *The Muslim World*, 98, 228–41.
- ADANG, C. 2006. ‘This day have I perfected your religion for you’: A Zahiri Conception of Religious Authority. In: KRÄMER, G. & SCHMIDTKE, S. (eds) *Speaking for Islam: religious authorities in Muslim societies*. Leiden, Brill.
- ADIYAMAN, K. 2003. *Türkiye’de din adamının sosyal statüsü*. Master Tezi, Marmara Üniversitesi.
- AGAMBEN, G. 1998. *Homo sacer: sovereign power and bare life*, Stanford, University of California Press.
- AHMAD, F. 1993. *The making of modern Turkey*, London, Routledge.
- 2003. *Turkey: the quest for identity*, Oxford, Oneworld.
- AJIJOLA, A.D. 2005. *Introduction to Islamic law*, New Delhi, Adam Publishers.
- AKAT, N.G. 1994. *Secularism and Islamism in Turkey*, Honolulu, East-West Center.

- AKÇURA, Y. 1976 [1904]. *Üç tarz-ı siyaset*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- AKDEMİR, S. 2000. *Kuran ve laiklik: toplumsal uzlaşma ve barışa Kuran'ın katkısı* İstanbul, Form Yayınları.
- AKGÜNDÜZ, H. 1997. *Klasik dönem Osmanlı medrese sistemi: amaç, yapı, işleyiş*, İstanbul, Ulusal Yayınları.
- AKMEŞE, H.N. 2005. *The birth of modern Turkey: the Ottoman military and the march to World War I*, London, I.B.Tauris.
- AKSAN, V.H. & GOFFMAN, D. 2007. *The early modern Ottomans: remapping the Empire*, New York, Cambridge University Press.
- AKSEKI, A.H. 1924. *Ahlak dersleri*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- 1925. *Askere din dersleri*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- 1980. *Askere din kitabı*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- AKŞİN, S. 2007. *Turkey from empire to revolutionary republic: the emergence of the Turkish nation from 1789 to the present*, New York, New York University Press.
- AKSOY, M. 1998. *Şeyhülislamlıktan bugüne: şeyhülislamlıktan Diyanet İşleri Başkanlığı'na geçiş*, Köln, Önel.
- AKTAN, U.S. 2008. *The founding ideology of the Republic of Turkey: Kemalism*. Master's Thesis, University of Utah.
- AKTÜRK, A.S. 2006. *Kemalism, Turkish historiography of the 1930s, and the depiction of Arabs*. Master Thesis, University of Arkansas.
- AKYOL, T. 2008. *Ama hangi Atatürk*, İstanbul, Doğan Yayıncılık.
- AKYÜZ, V. 2005. *Sitt kardeşliğinin medeni ve toplumsal sonuçları* [Online]. Yeni Şafak. Available: <http://yenisafak.com.tr/arsiv/2005/NISAN/19/vecdiakyuz.html> [Accessed 17 November 2009].
- AL-ARABI, I. 1980. *Bezels of Wisdom*, Mahwah, Paulist Press.
- AL-JABRI, M.A. 2009. *Democracy, human rights and law in Islamic thought*, London, I.B.Tauris.
- ALKAN, H. 1999. *Fener Ram Patrikhanesi: uluslararası ilişkiler açısından bir yaklaşım*, Ankara, Günce Yayınları.
- ALKAN, M. 1997. *Osmanlılarda Hilâfet, 1517–1909: geçişi, tarihî gelişimi ve tesirleri* İzmir, Çağlayan Yayınları.
- ALLEN, H.E. 1968. *The Turkish transformation: a study in social and religious development*, New York, Greenwood Press.
- ALLOTT, A.N. 1980. *The limits of law*, London, Butterworth.
- AL-RAYSUNI, A. 2005. *Imam al-Shatibi's theory of the higher objectives and intents of Islamic law* London, International Institute of Islamic Thought.
- ALTUNTAŞ, H. 1998. *Kuran'ın tercümesi ve tercüme ile namaz meselesi* Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- 2008. *İslam'da din hüriyetinin temelleri*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- AMSTUTZ, M. 2005. In-Between Worlds: Marleasing and the Emergence of Interlegality in Legal Reasoning. *European Law Journal*, 11, 766–84.
- ANDERSON, P. & GOLVAN, C. 1994. *Evident tensions: law and culture in the age of post-modernism; papers from the seminar held at The Gunnery on 25 May 1994*, Woolloomooloo, Arts Law Centre of Australia.
- ANDREWS, P.A. 1989. *Ethnic groups in the Republic of Turkey*, Wiesbaden, Dr. Ludwig Reichert.
- ANLEU, S.L.R. 2000. *Law and social change*, London, Thousand Oaks [Calif.]: Sage Publications.
- AN-NA'IM, A.A. 2008. *Islam and the secular state: negotiating the future of Shari'a*, Cambridge, Harvard University Press.
- ANSAY, T. & WALLACE, D. (eds) 2005. *Introduction to Turkish law*, The Hague, Kluwer Law International.
- ARABI, O. 2001. *Studies in modern Islamic law and jurisprudence*, The Hague, Kluwer Law International.
- ARAT, Z.F.K. (ed.) 2007. *Human rights in Turkey*, Philadelphia, University of Pennsylvania Press.

- ARDAGH, J. & ARDAGH, K. 1987. *Germany and the Germans: an anatomy of society today*, New York, Harper & Row.
- ARMSTRONG, H.C. 1932. *Grey wolf: Mustafa Kemal: an intimate study of a dictator*, London, Arthur Barker.
- ARMSTRONG, K. 1993. *A history of God: the 4000-year quest of Judaism, Christianity, and Islam*, New York, A.A. Knopf.
- ARSAL, S.M. 1928. *Türk hukuk tarihi*, Ankara, Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları.
- 1947. *Türk tarihi ve hukuk*, İstanbul, İstanbul Hukuk Fakültesi Yayınları.
- ARSLANPAY, N. 1973. *Diyanet İşleri Başkanlığı: kuruluşu, çalışması ve birimlerinin tanıtılması (1924–1973)*, Ankara, DİB Yayınları.
- ARVASI, S.A. 1986. *Doğu Anadolu geçişi*, İstanbul, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- AŞIKOĞLU, N.Y. 1993. *Almanya'da temel eğitimdeki Türk çocuklarının din eğitimi*, Ankara, TDV Yayınları.
- ATA, U. 2008. The Educational Services of the PRA and its Contribution to Religious Education in Turkey. *The Muslim World*, 98, 302–12.
- ATABINEN, R.S. 1930. *Türklük ve Türkcülük izleri*, Ankara, Türk Ocakları İlim ve San'at Heyeti Neşriyatı.
- ATASOY, Y. 2005. *Turkey, Islamists and democracy: transition and globalisation in a Muslim State*, London, I.B.Tauris.
- ATAY, H. 1983. *Osmanlılarda yüksek din eğitimi: medrese programları, icazetnameler, ıslahat hareketleri*, İstanbul, Dergah Yayınları.
- ATEŞ, S. 1995. Anayasa Değişikliği ve Diyanet Yasa Taslağı Üzerine. *Cem Dergisi*, 2(15).
- ATEŞ, T. 2001. *Türk devrim tarihi*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- ATSIZ, H.N. 1966. *Türk tarihinde meseleler* Ankara, Afşın Yayınları.
- AXIARLIS, E. 2014. *Political Islam and the secular state in Turkey: Democracy, reform and the Justice and Development Party*. London, I.B.Tauris.
- AYATA, S. 2002. The New Middle Class and the Joy of Suburbia. In: KANDIYOTI, D. & SAKTANBER, A. (eds) *Fragments of culture: the everyday of modern Turkey*. London, I.B.Tauris.
- AYBARS, E. 2006. *İstiklal mahkemeleri (1920–1923)-(1923–1927)* İzmir, Zeus Kitabevi.
- AYDIN, M. 2008. Diyanet's Global Vision. *The Muslim World*, 98, 164–72.
- AYDIN, M.A. 2005. Türk hukuk tarihçiliği Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 3, 9–25.
- AYDIN, M.Ş. 2008a. *Bireyin Kendi Dindarlığını Oluşturma Yeteneğini Geliştirmek* [Online]. Diyanet Aylık Dergi. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/DIYANET/2008aylik/kasim/aylik/Diyaret.html> [Accessed 27 November 2009].
- 2008b. *Bir din eğitimi kurumu olarak Kur'an kursu*, Ankara, DİB Yayınları.
- AYDINLI, E. 2009. A Paradigmatic Shift for the Turkish Generals and an End to the Coup Era in Turkey. *Middle East Journal*, 63(4), 581–96.
- AYHAN, H. 1999. *Türkiye'de din eğitimi (1920–1998)*, İstanbul, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı.
- AYTÜRK, N., ÇELİK, Y. & ŞAHINARSLAN, E. 1987. *Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilat tarihçesi (1924–1987)*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı APK Dairesi Başkanlığı.
- AZAK, U. 2008. Secularism in Turkey as a Nationalist Search for Vernacular Islam: The ban on the Call to Prayer in Arabic (1932–1950). *Revue des Mondes Musulmans et de la Méditerranée*, 124, 161–79.
- 2010. *Islam and secularism in Turkey: Kemalism, religion and the nation state*, London, I.B.Tauris.
- AZAMI, M.M. 1977. *Studies in Hadith methodology and literature*, Indianapolis, Indiana Islamic Teaching Center.
- BAALI, F. 1988. *Society, state, and urbanism: Ibn Khaldun's sociological thought*, Albany, State University of New York Press.
- BABANZADE, A.N. 1928. *Sabih-i Buhari muhtasarı Tecrid-i Sarib tercemesi, I–II*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- BADER, V. 1999. Religious Pluralism: Secularism or Priority for Democracy? *Political Theory*, 5, 597–633.

- . 2010. Constitutionalizing Secularism, Alternative Secularisms or Liberal Democracy? A critical reading of some Turkish, ECtHR and Indian Supreme Court Cases on 'secularism'. Issue 3, November 139. *Utrecht Law Review*, 6(3), 8–35.
- BAHÇELİ, T. 1987. The Muslim-Turkish community in Greece: problems and prospects. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 8.1, 109–20.
- BAKİLER, Y.B. 2010. *1944–1945 irkçılık turancılık dâvâsında sorgular, savunmalar*, İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı.
- BALABANLILAR, M. 1999. *T.B.M.M. Gizli Celse Zabıtları (cilt 3)*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Yayınları.
- BALAMAN, A.R. 1983. *Gelenekler, töre ve törenler*, İzmir, Betim Yayınları.
- BALCI, B. & BERKTAY, A. 2005. *Orta Asya'da İslam misyonerleri: Fetullah Gülen okulları*, İstanbul, İletişim Yayınları.
- BALKAN, N. & SAVRAN, S. (eds) 2002. *The politics of permanent crisis: class, ideology and state in Turkey*, New York, Nova Science Publishers.
- BALTACI, C. 1976. *XV–XVI asırlar Osmanlı medreseleri: teşkilat – tarih*, İstanbul, İrfan Matbaası.
- BAMFORTH, N. & LEYLAND, P. (eds) 2003. *Public law in a multi-layered constitution*, Oxford, Hart Publishing.
- BANAKAR, R. & TRAVERS, M. (eds) 2002. *An introduction to law and social theory*, Oxford, Hart Publishing.
- BANSE, E. 1916. *Die Länder und Völker der Türkei: eine kleine ästhetische Geographie*, Braunschweig, Georg Westermann.
- BAQUERO CRUZ, J. 2008. The Legacy of the Maastricht-Urteil and the Pluralist Movement. *European Law Journal*, 14, 389–422.
- BARAN, Z. 2010a. *Torn country: Turkey between secularism and Islamism*, Stanford, Hoover Institution Press, Stanford University.
- . 2010b. *The other Muslims: moderate and secular*, New York, Palgrave Macmillan.
- BARBIR, K.K. 2007. One Marker of Ottomanism: Confiscation of Ottoman Officials' Estates. In: TEZCAN, B. & BARBIR, K.K. (eds) *Identity and identity formation in the Ottoman world: a volume of essays in honor of Norman Itzkowitz*. Madison, University of Wisconsin Press.
- BARDAKOĞLU, A. 2003a. *Bayyazı* [Online]. Diyanet Avrupa Dergisi. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/DIYANET/avrupa/2003avrupa/temmuz/Metinler/y01.htm> [Accessed 7 October 2009].
- . 2003b. *Göreve Başlama Mesajı (10/6/2003)* [Online]. Ankara, DİB. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/dy/Diyaret-Isleri-Baskanligi-Duyuru-255.aspx> [Accessed 9 October 2009].
- . 2006. *Religion and society: new perspectives from Turkey*, Ankara, Presidency of Religious Affairs.
- . 2008a. *Açıklama: Din, Dindarlık, Uluslararası İlişkiler, Entelektüel Konular* [Online]. Ankara, DİB. Available: <http://diyanet7.diyaret.gov.tr/turkish/dy/Diyaret-Isleri-Baskanligi-Duyuru-378.aspx> [Accessed 7 October 2009].
- . 2008b. The Structure, Mission and Social Function of the Presidency of Religious Affairs (PRA). *The Muslim World*, 98, 173–81.
- . 2010. *21. yüzyıl Türkiye'sinde din ve diyanet*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- BARRAS, A.L. 2008. *Using rights to re-invent secularism in France and Turkey*, Florence, European University Institute.
- BAŞGİL, A.F. 1991. *Din ve lâiklik: Din nedir? Din hürriyeti ve lâiklik ne demektir?*, İstanbul, Yağmur Yayınevi.
- BATAILLE, G. 1998. Religion and the Sacred. In: RICHARDSON, M. (ed.) *George Bataille: Essential Writings*. London, Sage.
- BATUR, M. 1985. *Anılar, görüşler: üç dönemin perde arkası*, İstanbul, Milliyet Yayınları.
- BAYINDIR, N. 2009. *Alevilik*, İstanbul Chiviyazıları.
- BAYIR, D. 2010. *Negating diversity: minorities and nationalism in Turkish law*, PhD Thesis, Queen Mary, University of London.

- BAYMAN, H. 2001. *The station of no station: open secrets of the Sufis*, Berkeley, North Atlantic Books.
- 2003. *The secret of Islam: love and law in the religion of ethics*, Berkeley, North Atlantic Books.
- BAYRAKTAR, M.F. 1997. *Türkiye'de vaizlik: tarihçesi ve problemleri*, İstanbul, MÜİFAV Yayınları.
- BEGIN, R.F. 1985. *Natural law and positive law: a dissertation*, Cleveland, John T. Zubal.
- BELLÉR-HANN, I. & HANN, C. 2001. *Turkish region: state, market and social identities on the east Black Sea coast*, Oxford J. Currey.
- BENDA-BECKMANN, K.V. 2002. Globalisation and legal pluralism. *International Law FORUM du Droit International*, 4, 19–25.
- & STRIJBOSCH, F. (eds) 1986. *Anthropology of law in the Netherlands: essays on legal pluralism*, Dordrecht, Foris Publications.
- BERGH, G.C.J.J.V. D. 1986. The concept of folk law in historical context: a brief outline. In: BENDA-BECKMANN, K.V. & STRIJBOSCH, F. (eds) *Anthropology of law in the Netherlands: essays on legal pluralism*, Dordrecht, Foris Publications.
- BERK, B. 1993. *Bediüzzaman ve siyaset*, İstanbul, Timaş Yayınları.
- BERKES, N. 1998. *The development of secularism in Turkey*, New York, Routledge.
- 2002. *Patrikhane ve ekiümeniklik*, İstanbul, Kaynak Yayınları.
- BERKEY, J.P. 2001. *Popular preaching and religious authority in the medieval Islamic Near East*, Seattle, University of Washington Press.
- BERMAN, R. 2001. *Fitzgerald, Hemingway, and the Twenties*, Tuscaloosa, University of Alabama Press.
- BEŞİKÇİ, İ. 1992. *Doğu Anadolu'nun düzeni: sosyo-ekonomik ve etnik temeller I–II*, Ankara, Yurt Kitap-Yayın.
- BHATIA, H.S. 1996. *Studies in Islamic law, religion and society*, New Delhi, Deep and Deep Publications.
- BIRD, C. 2006. *An introduction to political philosophy*, Cambridge, Cambridge University Press.
- BIX, B. (ed.) 1998. *Analyzing law: new essays in legal theory*, Oxford, Clarendon Press.
- 2004. *A dictionary of legal theory*, Oxford, Oxford University Press.
- 2010. Will versus Reason: Truth in Natural Law, Positive Law, and Legal Theory. In: PRITZL, K. (ed.) *Truth: studies of a robust presence*. Washington, Catholic University of America Press.
- BLACK, A. 2001. *The history of Islamic political thought: from the Prophet to the present*, New York, Routledge.
- BLAKELEY, G. & BRYSON, V. 2002. *Contemporary political concepts: a critical introduction*, London, Pluto Press.
- BORAK, S. (ed.) 1997. *Atatürk: gizli oturumlardaki konuşmalar*, İstanbul, Kaynak Yayınları.
- BORN, I. 1971. *The Born-Einstein letters*, New York, Walker and Company.
- BOYACIOĞLU, R. 1992. *Hilafetten Diyanet İşleri Başkanlığı'na geçiş*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.
- BOZAN, İ. 2007. *Devlet ile toplum arasında: bir okul: imam-batip liseleri ... bir kurum: diyanet işleri başkanlığı ...*, İstanbul, Tesev yayınları.
- BOZGEYİK, B. 1993. *Kim cumhuriyetçi: Bediüzzaman mı, M. Kemal mi?*, İstanbul, Timaş Yayınları.
- BRADNEY, A. 1993. *Religions, rights and laws*, Leicester, Leicester University Press.
- BROWN, L.C. 1996. *Imperial legacy: the Ottoman imprint on the Balkans and the Middle East*, New York, Columbia University Press.
- BRUCE, B. 2009. *Le rôle de la Diyanet en France et en Allemagne: la gestion de l'islam comme enjeu international*. Thèse de maîtrise, Sciences Po Paris.
- BSV 2005. *Türk bukuk tarihi*, İstanbul, Bilim ve Sanat Vakfı.
- BUCAILLE, M. 1984. *Tevrat, İncil ve Kur'an*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- BUCHANAN, J. 1857. *Modern atheism: under its forms of pantheism, materialism, secularism, development, and natural laws*, Boston, Gould and Lincoln.

- BULLOCK, M. & JENNIGS, W.M. (eds) 2004. *Walter Benjamin: selected writings (v.1, 1913–1926)*, Cambridge, Harvard University Press.
- BULUT, M. 1997. *Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yaygın din eğitimindeki yeri*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.
- 2006. *80. yılında Diyanet İşleri Başkanlığı*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı.
- BUMKO. 2014. *Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü* [Online]. Available: <http://www.bumko.gov.tr/> [Accessed 4 November 2014].
- BURÇAK, B. 2007. The Institution of the Ottoman Embassy and Eighteenth-Century Ottoman History: An Alternative View to Göçek. In: TEZCAN, B. & BARBIR, K.K. (eds) *Identity and identity formation in the Ottoman world: a volume of essays in honor of Norman Itzkowitz Madison*. Madison, University of Wisconsin Press.
- BUTTERWORTH, C.E. & ZARTMAN, I.W. (eds) 2001. *Between the state and Islam*, Cambridge, Cambridge University Press.
- BUYRUKÇU, R. 1995. *Din görevlisinin mesleğini temsil gücü*, Ankara, TDV Yayınları.
- CAGAPTAY, S. 2009. *Islam, secularism and nationalism in modern Turkey: who is a Turk?*, New York, Routledge.
- ÇAHA, Ö. 2008. *Bitmeyen beraberlik: modern dünyada din ve devlet*, İstanbul, Timaş.
- ÇAKIR, R. 1991. *Ayet ve slogan: Türkiye'de İslami oluşumlar*, İstanbul, Metis Yayınları.
- & BOZAN, İ. 2005. *Sivil, şeffaf ve demokratik bir Diyanet İşleri Başkanlığı mümkün mü?*, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı.
- CALDAROLA, C. 1982. *Religions and societies: Asia and the Middle East*, Berlin, Walter de Gruyter.
- CALDEIRA, P.R.T. 1996. Building up walls: the new pattern of spatial segregation in Sao Paulo. *International Social Science Journal*, 147.
- CAMPBELL, R. (ed.) 2005. *Lectures on jurisprudence, or, The philosophy of positive law: by the late John Austin*, Clark, The Lawbook Exchange.
- CAMPBELL, T. 2001. Incorporation through Interpretation. In: CAMPBELL, T., EWING, K. & TOMKINS, A. (eds) *Sceptical essays on human rights*. Oxford, Oxford University Press.
- 2004. *Prescriptive legal positivism: law, rights and democracy*, London, UCL.
- EWING, K. & TOMKINS, A. (eds) 2001. *Sceptical essays on human rights*, Oxford, Oxford University Press.
- CAN, H. 2004. *Milliyetçilik din ve laiklik*, İstanbul, Marifet Yayınları.
- CANE, P., CONAGHAN, J. & WALKER, D.M. 2008. *The new Oxford companion to law*, Oxford, Oxford University Press.
- & TUSHNET, M. (eds) 2003. *The Oxford handbook of legal studies*, Oxford, Oxford University Press.
- CAPONIGRI, A.R. 1953. *Time and idea: the theory of history in Giambattista Vico*, Notre Dame, University of Notre Dame Press.
- ÇARKOĞLU, A. & RUBIN, B. 2006. *Religion and politics in Turkey*, London, Routledge.
- & KALAYCIOĞLU, E. 2007. *Turkish democracy today: elections, protest and stability in an Islamic society*, London, I.B.Tauris.
- CARROLL, B.J. 2007. *A dialogue of civilizations: Gülen's Islamic ideals and humanistic discourse*, Somerset, N.J., Light, Inc.
- CARROLL, L. 1997. Muslim women and 'Islamic divorce' in England. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 17.1, 97–115.
- CESARI, J. & OPEN UNIVERSITY, A.D.C.R. 2004. *When Islam and democracy meet: Muslims in Europe and in the United States*, Basingstoke, Palgrave MacMillan.
- ÇETINKAYA, H. 2007. *Fetullah Gülen, ABD ve AKP*, İstanbul, Günizi Yayıncılık.
- ÇETINTAŞ, R. 1995. *Devlet, siyaset, ibadet üçgeninde Cuma namazı* Kayseri, Usul Yayınları.
- CEYLAN, H.H. 1995. *Büyük oyun: Hilafetin kaldırılması* Ankara, Rehber Yayıncılık.
- 1996. *Kemalizmin Türkçe ezan hikayesi* Ankara, Rehber Yayıncılık.
- CHIBA, M. (ed.) 1986. *Asian indigenous law in interaction with received law*, London, KPI.
- 1989. *Legal pluralism: toward a general theory through Japanese legal culture*, Tokyo, Tokai University Press.

- CHITTLAPPILLY, P.C. 2010. *Natural law: in search of a common denominator: proceedings of 1st CUEA International Symposium 06–08 February 2007*, Nairobi, CUEA International Symposium.
- CHRISTENSEN, A. 1995. Polycentricity and Normative Patterns. In: PETERSEN, H. & ZAHLE, H. (eds) *Legal polycentricity: consequences of pluralism in law*. Aldershot, Dartmouth.
- CHRISTIE, G.C. 1982. *Law, norms and authority*, London, Duckworth.
- CHRISTOFFERSEN, L. & NIELSEN, J.S. 2010. *Sharia as discourse: legal traditions and the encounter with Europe*, Burlington, Ashgate.
- ÇİÇEK, Y. 1982. *Sabur Vakti ve Rii'yet-i Hilâl Meselesi*, İstanbul, Furkan Yayınları.
- CIDDI, S. 2009. *Kemalism in Turkish politics: the Republican People's Party, secularism and nationalism*, London, Routledge.
- CILACI, O. 2005. *Hıristiyanlık propagandaları ve misyonerlik faaliyetleri*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- CIN, H. 1974. *İslam ve Osmanlı hukukunda evlenme*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
- & AKGÜNDÜZ, A. 1989. *Türk hukuk tarihi*, Konya, Selçuk Üniversitesi Basımevi.
- CINAR, A. 2005. *Modernity, Islam, and secularism in Turkey: bodies, places, and time*, Minneapolis, University of Minnesota Press.
- ÇITAK, Z. 2010. Between 'Turkish Islam' and 'French Islam': The Role of the Diyanet in the *Conseil Français du Culte Musulman*. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 36(4), 619–34.
- CIZRE, Ü. & ÇINAR, M. 2003. Turkey 2002: Kemalism, Islamism, and Politics in the Light of the February 28 Process. *South Atlantic Quarterly*, 102.2/3, 309–32.
- CLARKE, G.L. 1999. *The world of the Alevis: issues of culture and identity*, New York; İstanbul, AVC Pub.
- ÇOKER, F. 1983. *Türk Tarih Kurumu: kuruluş amacı ve çalışmaları*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- COLEMAN, J.L. (ed.) 2001a. *Hart's postscript: essays on the postscript to 'The Concept of Law'*, Oxford: Oxford University Press.
- 2001b. *The practice of principle: in defence of a pragmatist approach to legal theory*, Oxford; New York, Oxford University Press.
- & LEITER, B. 2010. Legal positivism. In: PATTERSON, D.M. (ed.) *A companion to philosophy of law and legal theory*. Chichester, Wiley-Blackwell.
- CONDREN, C. 2000. *Thomas Hobbes*, New York, Twayne Publishers.
- CONNOLLY, W.E. 2005. *Pluralism*, Durham, Duke University Press.
- CORNELL, V.J. 2007. *Voices of Islam*, Westport, Conn., Praeger Publishers.
- COTTERRELL, R. 1984. *The sociology of law: an introduction*, London, Butterworths.
- 1998. Why Must Legal Ideas Be Interpreted Sociologically? *Journal of Law and Society*, 25(2), 171–92.
- 2001. *Sociological perspectives on law*, Aldershot, Ashgate.
- 2003. *The politics of jurisprudence: a critical introduction to legal philosophy*, London, Lexis Nexis.
- 2004. Law in Culture. *Ratio Juris*, 17, 1–14.
- 2006a. *Law, culture and society: legal ideas in the mirror of social theory*, Aldershot, Ashgate.
- 2006b. Culture, comparison, community. *International Journal of Law in Context*, 2, 1–10.
- COULSON, N.J. 1969. *Conflicts and tensions in Islamic jurisprudence*, Chicago, University of Chicago Press.
- 2004 [1964]. *A history of Islamic law*, Edinburgh, Edinburgh University Press.
- CRONE, P. & HINDS, M. 2003. *God's Caliph: religious authority in the first centuries of Islam*, Cambridge, Cambridge University Press.
- DANIŞMEND, İ.H. 1983. *Türklük meseleleri*, İstanbul, İstanbul Kitabevi.
- DAVISON, A. 1998. *Secularism and revivalism in Turkey: a hermeneutic reconsideration*, New Haven, Yale University Press.

- . 2003. Turkey, a 'secular' State?: The Challenge of Description. In: IRZİK, S. & GÜZELDERE, G. (eds) *Relocating the fault lines: Turkey beyond the East-West divide*. Duke University Press, London.
- DELANEY, C. 1991. *The seed and the soil: gender and cosmology in Turkish village society*, Berkeley, University of California Press.
- DEMİR, V. 2007. *Türkiye'de medya siyaset ilişkisi*, İstanbul, Beta.
- DEMİREL, Ö. 2000. *Osmanlı vakıf-şebir ilişkisine bir örnek: Sivas şebir hayatında vakıfların rolü*. Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- DEMİRKOL, B. 1996. *Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı imam ve müftülerin liderlik davranışları*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.
- D'ENTREVES, P. 1972. *Natural law*, London, Hutchinson.
- DERE, A. 2008. The PRA of Turkey: The Emergence, Evolution and Perception of its Religious Services Outside of Turkey. *The Muslim World*, 98, 291–301.
- DEVA, I. (ed.) 2005. *Sociology of law*, Oxford, Oxford University Press.
- DIAB, O. 2009. *Islam and secularism from Sheykh Yusuf al-Qaradawi's view*. Master Thesis, Hartford Seminary.
- DİB 1927. *Türkçe Hutbe (Osmanlıca)*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 1960. *Yıllık*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 1962. *Aydın din adamları*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 1973. *Elli yılda dini yapılar*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 1986. *Diyanet İşleri Başkanlığı genelgeleri*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı APK Dairesi Başkanlığı.
- . 1996. *Birinci Avrasya İslam Şurası*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 1997/4/12. *Türkçe İbadet* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/dy/KurulDetay.aspx?ID=4> [Accessed 23 November 2009].
- . 1998a. *İlmihal (I–II)* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/basiliyayin/ilmihal.pdf> [Accessed 8 October 2009].
- . 1998b. *İkinci Avrasya İslam Şurası*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 1999. *Kuruluşundan günümüze Diyanet İşleri Başkanlığı (1924–1997)*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 2000. *Üçüncü Avrasya İslam Şurası*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 2000. *Uluslararası Avrupa Birliği Tebliği ve Müzakereleri*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 2001. *Dördüncü Avrasya İslam Şurası*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 2002. *Son 10 yılda Diyanet İşleri Başkanlığı: önemli hizmetler*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 2003/6/2. *Kadınların Şabit ve Mirasçı Olmaları* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/dy/KurulDetay.aspx?ID=37> [Accessed 23 November 2009].
- . 2003a. *Beşinci Avrasya İslam Şurası*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 2003b. *Orta Asya Türk Cumhuriyetleri, Balkan-Kafkas Ülkeleri Camiler ve Eğitim Merkezleri Albümü*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 2007/11/28. *İç Genelge*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı.
- . 2008a. *Diyanet İşleri Başkanlığı tanıtım broşürü*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 2008b. *Diyanet İşleri Başkanlığı istatistikleri – 2007*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- . 2008c. *Stratejik plan (2009–2013)*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- . 2008d. *Faaliyet raporu*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- . 2008e. *Açıklama – Alevilik* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/dy/Diyanet-Isleri-Baskanligi-Duyuru-128.aspx> [Accessed 18 December 2010].

- . 2009. *Kocatepe Camii Hutbe Listesi* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/hutbe/hutbeliste.asp?yil=2009> [Accessed 15 November 2009].
- . 2010a. *Faaliyet raporu – 2009*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- . 2010b. *İstatiksel Tablolar* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/dy/Diyaret-Isleri-Baskanligi-AnaMenu-sayisal-bilgiler-65.aspx> [Accessed 7 December 2010].
- . 2010c. *Uzun Süreli Kur'an Kursları* [Online]. Ankara, Din Eğitimi Dairesi Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/dinegitimi/din-egitimi-dairesi-baskanligi---icerik-uzun-sureli-kur-an-kurslari-131.aspx> [Accessed 15 December 2010].
- . 2010d. *Yaz Kur'an Kursları* [Online]. Ankara, Din Eğitimi Dairesi Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/dinegitimi/din-egitimi-dairesi-baskanligi---icerik-yaz-kur-an-kurslari-150.aspx> [Accessed 15 December 2010].
- . 2010e. *Hafızlık Eğitimi* [Online]. Ankara, Din Eğitimi Dairesi Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/dinegitimi/din-egitimi-dairesi-baskanligi---icerik-hafizlik-egitimi-151.aspx> [Accessed 15 December 2010].
- . 2010f. *Din Eğitimi Dairesi Başkanlığı* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/dinegitimi/> [Accessed 15 December 2010].
- . 2013a. *İstatiksel Tablolar* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/turkish/dy/Diyaret-Isleri-Baskanligi-AnaMenu-istatistikler-561.aspx> [Accessed 1 May 2013].
- . 2013b. *Yayın Bibliyografyası* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı. Available: http://www.diyaret.gov.tr/yayin/y_bibliyografya.pdf [Accessed 27 April 2013].
- . 2014. *İstatistikler* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/tr/kategori/istatistikler/136> [Accessed 4 November 2014].
- . 2016a. *İstatistikler* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı. Available: <http://www.diyaret.gov.tr/tr/kategori/istatistikler/136> [Accessed 1 November 2016].
- . 2016b. *Sunumlar* [Online]. Ankara, Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Available: <http://www2.diyaret.gov.tr/EgitimHizmetleriGenelMudurlugu/Sayfalar/Sunumlar.aspx> [Accessed 15 December 2016].
- . [n.d.]. *Dini Soruları Cevaplandırma Komisyonu Bilgi Sistemi* [Online]. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı. Available: <http://sorular.diyaret.gov.tr/> [Accessed 12 December 2009].
- DİNÇKOL, B. 1991. *1982 Anayasası çerçevesinde ve Anayasa Mahkemesi kararlarında laiklik*, İstanbul, Kazancı Hukuk Yayınları.
- DIYANET PERSONELİ. 2010. *Diyanet Teşkilat Kanunu önerisi hazırlandı* [Online]. Available: <http://www.diyaretpersoneli.com/haber/3176/diyaret-teskilat-kanunu-onerisi-hazirlandi-haberi.html> [Accessed 15 December 2009].
- DIYANET-SEN. 2006. *Tarihçe* [Online]. Ankara, Türkiye Diyanet ve Vakıf Görevlileri Sendikası. Available: http://www.diyaret-sen.org.tr/article.php?category_id=158&article_id=4 [Accessed 16 December 2010].
- DOĞAN, M. 1977. *Türk'ün güç kaynağı: devlet baba geleneği* Emel Matbaacılık.
- DONZEL, E.J.V. 1994. *Islamic desk reference*, Leiden, E.J. Brill.
- DOUZINAS, C. & GEAREY, A. 2005. *Critical jurisprudence: the political philosophy of justice*, Oxford, Hart.
- DOWSWELL, P. 2006. *Dictatorship*, Milwaukee, WI, World Almanac Library.
- DPB. 2010. *İstatistikler* [Online]. Ankara, Devlet Personel Başkanlığı. Available: http://www.dpb.gov.tr/dpb_istatistikler.html [Accessed 7 December 2010].
- DUMAN, D. 1997. *Demokrasi sürecinde Türkiye'de İslamcılık*, İzmir, Eylül Yayınları.
- DÜNDAR, C. 2005. *İşte 12 Eylül'ün ulema belgesi* [Online]. Available: <http://www.candundar.com.tr/index.php?Did=2465> [Accessed 20 November 2009].
- DUPRET, B., DRIESKENS, B. & MOORS, A. (eds) 2008. *Narratives of truth in Islamic law*, London: I.B.Tauris.
- DURAN, B. 2006. JDP and foreign policy as an agent of transformation. In: YAVUZ, M.H. (ed.) *The emergence of a new Turkey: democracy and the AK Parti*. Salt Lake City, University of Utah Press.

- DURŞUN, D. 1992. *Siyasî-ıdarî sistemle ilişkileri açısından din bürokrasisi: yapısı konumu ve gelişimi*, İstanbul, İşaret Yayınları.
- DUTTON, Y. 1999. *The origins of Islamic law: the Qur'an, the Muwatta' and Madinan 'amal*, Richmond, Curzon Press.
- DUYAR-KIENAST, U. 2005. *The formation of Gecekondu settlements in Turkey: the case of Ankara*, Berlin, Transaction Publishers.
- DWORKIN, R. 2005. *Taking rights seriously*, London, Duckworth.
- EATWELL, J. 1998. *Understanding globalisation: the nation-state, democracy and economic policies in the new epoch: essays*, Stockholm, Almqvist & Wiksell.
- ECHR. 1999. *Case of Freedom and Democracy Party (ÖZDEP) v. Turkey* [Online]. Strasbourg: The European Court of Human Rights. Available: <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=ozdep%20|%20v.%20|%20turkey&sessionid=63762684&skin=hudoc-en> [Accessed 20 December 2010].
- . 2005. *Case of Leyla Şahin v. Turkey* [Online]. Strasbourg: The European Court of Human Rights. Available: <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=leyla%20|%20sahin&sessionid=63762721&skin=hudoc-en> [Accessed 20 December 2010].
- . 2010. *Case of Şerife Yiğit v. Turkey* [Online]. Strasbourg: The European Court of Human Rights. Available: <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?action=html&documentId=845768&portal=hbkm&source=externalbydocnumber&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649> [Accessed 2 April 2011].
- EFEĞİL, E. 2008. Turkish AK party's Central Asia and Caucasus Policies: Critiques and Suggestions. *Caucasian Review of International Affairs*, 2, 166–72.
- EHRlich, E. 1936. *Fundamental principles of the sociology of law*, Cambridge, Harvard University Press.
- EICKELMAN, D.F. & PISCATORI, J.P. (eds) 1990. *Muslim travellers: pilgrimage, migration, and the religious imagination*, Los Angeles, University of California Press.
- ELLUL, J. 1975. *The new demons*, New York, Seabury Press.
- ELSON, R.E. 2010. Nationalism, Islam, 'secularism' and the state in contemporary Indonesia. *Australian Journal of International Affairs*, 64(3), 328–43.
- EN SON HABER. 2009. *Diyanet'ten mahya açıklaması* [Online]. Available: <http://www.ensonhaber.com/gundem/233251/diyanetten-mahya-aciklamasi.html> [Accessed 12 November 2009].
- ENDICOTT, T.A.O. 2000. *Vagueness in law*, Oxford, Oxford University Press.
- EPPS, E.G. 1974. *Cultural pluralism*, Berkeley, McCutchan.
- ER, İ. 2008. Religious Services of the PRA. *The Muslim World*, 98, 271–81.
- ERASLAN, C. 1996. *Doğruları ve yanlışlarıyla Sultan II. Abdülhamid*, İstanbul, Nesil.
- ERBAKAN, N. 1975. *Milli görüş* İstanbul, Dergah Yayınları.
- ERDEM, G. 2008a. Introduction. *The Muslim World*, 98, 159–63.
- . 2008b. 'Religious Services in Turkey: From the Office of Şeyhülislâm to the Diyanet'. *The Muslim World*, 98, 199–215.
- ERDEMİR, A. 2004. *Incorporating Alevis: the transformation of governance and faith-based collective action in Turkey*. PhD Thesis, Harvard University.
- ERDEMİR, H. 2007. *The Turkish political history*, İzmir, Maisa.
- ERDENTUĞ, N. 1977. *Sosyal âdet ve gelenekler*, Ankara, Kültür Bakanlığı.
- ERDOĞAN, M.M. 2009. *Yurtdışındaki Türkler: 50. yılında güç ve uyum = Turks abroad: migration and integration in its 50th year = Türken im Ausland: 50 Jahre migration und integration: 21–23 Mayıs, May, Mai 2009, Ankara*, Ankara, Orion.
- EREN, S. 1994. *Günümüzde sorular ve cevapların ışığında dini hayata sosyolojik bir yaklaşım*. Master Tezi, Ankara Üniversitesi.
- ERGENE, M.E. 2008. *Tradition witnessing the modern age: an analysis of the Gülen movement*, Somerset, N.J., Tugra.
- ERGİL, D. 1988. *Secularism in Turkey: past and present*, Ankara, Foreign Policy Institute.
- ERIKSON, E.H. 1956. *The problem of ego identity in identity and the life cycle*, New York, International University Press.

- ERÖZ, M. 1983. *Milli kültürümüz ve meselelerimiz*, İstanbul, Doğuş.
- ERŞAHİN, S. 2008. The Ottoman Foundation of the Turkish Republic's Diyanet: Ziya Gökalp's Diyanet İşleri Nazâratı. *The Muslim World*, 98, 182–98.
- [n.d.]. *Bilinmeyen yönleriyle 'Diyanet'*, Ankara, Araştırma Servisi.
- ERTUNÇ, A.C. 2008. *Cumhuriyet'in taribi: yaşadıklarımızın dünü, bugünü*, İstanbul, Pınar Yayınları.
- ERTURK, K.A. 1999. *Central Asian Republics and Turkey; Rethinking Central Asia*, Reading, Ithaca Press.
- ERYILMAZ, B. 1992. *Tanzimat ve yönetimde modernleşme*, İstanbul, İşaret.
- EXTER, J.D. 1990. *Diyanet: een reis door de keuken van de officiële Turkse Islam*, Beverwijk, Centrum Buitenlanders Peregrinus.
- FAKHRY, M. 1983. *A history of Islamic philosophy*, New York, Columbia University Press, Longman.
- FEROZE, M.R. 1976. *Islam and secularism in post-Kemalist Turkey*, Islamabad, Islamic Research Institute.
- FIĞLALI, E.R. 1997. *Din ve devlet ilişkileri*, Muğla, Muğla Üniversitesi Matbaası.
- FILİZ, Ş. 2008. *Atatürk, Din ve laiklik*, Antalya, Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Yayınları.
- FINKEL, A. & SIRMAN, N. (eds) 1990. *Turkish state, Turkish society*, London, Routledge: Centre of Near and Middle East Studies, SOAS.
- FIRAT, A. 1991. *Din sorununa devrimci yaklaşım*, İstanbul, Melsa Yayınları.
- FISCHER-GALATI, S.A. 1959. *Ottoman imperialism and German protestantism 1521–1555*, Cambridge, Harvard University Press.
- FITZPATRICK, P. (ed.) 1991. *Dangerous supplements: resistance and renewal in jurisprudence*, London: Pluto.
- 1992. *The mythology of modern law*, London, Routledge.
- FLANAGAN, S.J. & BRANNEN, S. 2008. *Turkey's shifting dynamics: implications for U.S.-Turkey relations*, Washington, DC, CSIS Press.
- FLOOD, J. 2002. Globalisation and Law. In: BANAKAR, R. & TRAVERS, M. (eds) *An introduction to law and social theory*. Oxford, Hart Publishing.
- FORTNA, B.C. 2002. *Imperial classroom: Islam, the state, and education in the late Ottoman Empire*, Oxford, Oxford University Press.
- FOUCAULT, M. 1991. *Discipline and punish: the birth of the prison*, London, Penguin Books.
- FREEMAN, M.D.A. 2001. *Lloyd's introduction to jurisprudence*, London, Sweet & Maxwell.
- FRIEDMAN, T.L. 2000. *The Lexus and the olive tree*, New York, Anchor Books.
- FULLER, G. 2007. *The new Turkish Republic: Turkey as a Pivotal State in the Muslim World*, Washington, USIP Books.
- FULLER, L.L. 1966. *The law in quest of itself*, Boston.
- 1969. *The morality of law (2nd edn)*, New Haven, Yale University Press.
- GALANTER, M. 1992. *Law and society in modern India*, Oxford, Oxford University Press.
- GALLAGHER, C.F. 1966. *Contemporary Islam: the straits of secularism: power, politics, and piety in republican Turkey*, New York, American Universities Field Staff.
- GALLIGAN, D.J. 1995. *Socio-legal studies in context: the Oxford centre past and present*, Oxford, Blackwell Publishers.
- 2007. *Law in modern society*, Oxford, Oxford University Press.
- GARNER, R. 1994. *Beyond morality*, Philadelphia, Temple University Press.
- GEORGE, R.P. 1999. *In defense of natural law*, Oxford, Oxford University Press.
- GERBER, H. 1994. *State, society, and law in Islam: Ottoman law in comparative perspective*, Albany, State University of New York Press.
- 1999. *Islamic law and culture (1600–1840)*, Leiden, Brill.
- GILMARTIN, D. & LAWRENCE, B.B. (eds) 2000. *Beyond Turk and Hindu: rethinking religious identities in Islamate South Asia*, Gainesville, University Press of Florida.
- GIRITLI, İ. 1967. *Komünizm, sosyalizm ve anayasamız* İstanbul, Baha Matbaası.
- 1977. *Komünizm, Batı, Orta Doğu ve Türkiye* İstanbul, [s.n.].
- GLEAVE, R. & KERMELI, E. (eds) 1997. *Islamic law: theory and practice*, London: I.B.Tauris.

- (eds) 2001. *Islamic law: theory and practice*, London: I.B.Tauris.
- GLENN, H.P. 2000. *Legal traditions of the world*, Oxford, Oxford University Press.
- 2003. A Transnational Concept of Law. In: CANE, P. & TUSHNET, M. (eds) *The Oxford handbook of legal studies*. Oxford, Oxford University Press.
- 2010. *Legal traditions of the world: sustainable diversity in law*, Oxford, Oxford University Press.
- GÖKALP, Z. 1922. *Türk medeniyeti tarihi*, İstanbul, Matbaa-i Amire.
- 1950 [1923]. *Türkçülüğün esasları*, Ankara, Osman Yüksel.
- 1968. *The principles of Turkism*, Leiden, Brill.
- GOKARIKSEL, B. 2009. Beyond the officially sacred: religion, secularism, and the body in the production of subjectivity. *Social & Cultural Geography*, 10, 657–74.
- GÖKÇENAY, S.U. 2003. *Nation-state building in Turkey and non-Muslim minorities: an analysis of official discourse*. Master Thesis, Marmara Üniversitesi.
- GOLDEN, P.B. 2011. *Central Asia in world history*, New York, Oxford University Press.
- GOLDMAN, D.B. 2008. *Globalisation and the Western legal tradition: recurring patterns of law and authority*, Melbourne, Cambridge University Press.
- GÖLE, N. (ed.) 2000. *İslam'ın yeni kamusal yüzleri: İslam ve kamusal alan üzerine bir atölye çalışması*, İstanbul: Metis Yayınları.
- 2007. The Making and the Unmaking of Europe in its Encounter with Islam: Negotiating French Republicanism and European Islam. In: KARAGIANNIS, N. & WAGNER, P. (eds) *Varieties of world-making: beyond globalization*. Liverpool, Liverpool University Press.
- 2008. *Melez desenler: İslam ve modernlik üzerine*, İstanbul, Metis.
- GOODRICH, P. 1987. *Legal discourse: studies in linguistics, rhetoric and legal analysis*, London, Macmillan Press.
- GORDON, P.H. & TASPINAR, O. 2008. *Winning Turkey: how America, Europe, and Turkey can revive a fading partnership*, Washington, DC, The Brookings Institution.
- GÖRMEZ, M. 2008. The Status of the Presidency of Religious Affairs in the Turkish Constitution and its Execution. *The Muslim World*, 98, 242–8.
- GÖZAYDIN, İ. 2008. Diyanet and Politics. *The Muslim World*, 98, 216–27.
- 2009a. The Fethullah Gulen movement and politics in Turkey: a chance for democratization or a Trojan horse? *Democratization*, 16, 1214–36.
- 2009b. *Diyanet: Türkiye Cumhuriyeti'nde dinin tanzimi*, İstanbul, İletişim Yayınları.
- GRAVES, R. 1959. *The crowning privilege: collected essays on poetry*, Harmondsworth, Penguin.
- GREENBLATT, M. 2003. *Süleyman the Magnificent and the Ottoman Empire*, New York, Benchmark Books.
- GREGORY, J. 1853. *Modern atheism, or, The pretensions of secularism examined: a course of four lectures, delivered in the Athenaeum, Thornton, Bradford*, London, Partridge and Oakey.
- GRIFFITHS, J. 1986. What is legal pluralism? *Journal of Legal Pluralism and Unofficial Law*, 24, 1–56.
- GRIGORIADIS, I.N. 2009a. *Trials of Europeanization: Turkish political culture and the European Union*, New York, Palgrave Macmillan.
- 2009b. Islam and democratization in Turkey: secularism and trust in a divided society. *Democratization*, 16, 1194–1213.
- GÜÇ, A. 2002. *Satanizm*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- GÜLEÇ, C. 1992. *Türkiye'de kültürel kimlik krizi*, Ankara, Verso.
- GÜLER, A. 2000. *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e azınlıklar*, Ankara, Tamga.
- GULEVICH, T. 2004. *Understanding Islam and Muslim traditions: an introduction to the religious practices, celebrations, festivals, observances, beliefs, folklore, customs, and calendar system of the world's Muslim communities, including an overview of Islamic history and geography*, Detroit, Omnigraphics.
- GÜNDÜZ, Ş. 2006. *Yaşayan Dünya dinleri*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- GÜNER, A. 1991. *Tarikatlar ansiklopedisi*, İstanbul, Milliyet.
- GÜNEŞ, İ. 2006. *Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi*, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi.

- GÜNEŞ-AYATA, A. 1995. 'Political Participation of Women in Turkey'. In: TEKELI, S. (ed.) *Women in modern Turkish society: a reader*. London, Zed Books.
- GÜNYOL, V. 1985. *Kültür konusu ve sorunlarımız*, İstanbul, Remzi Kitabevi.
- GÜR, M. 1997. *Şeriat ve Refah*, İstanbul, Çağdaş Yayınları.
- GÜRİZ, A. 2005. Sources of Turkish law. In: ANSAY, T. & WALLACE, D. (eds) *Introduction to Turkish law*. The Hague, Kluwer Law International.
- GÜRTAŞ, A. 1983. *Doğumunun 100. yılında Atatürk ve din eğitimi*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- GÜVEN, K. (ed.) 1996. *General principles of Turkish law*, Ankara, Gazi Büro Kitabevi.
- GUYER, P. 2006. *Kant*, London, Routledge.
- GÜZEL, A. 1992. *Tekke ve zaviyelerin İslam düşüncesindeki yeri ve ilgısı* Ankara, Kemalist Atılım Birliği.
- HABER 7. 2010. *Diyanet-Sen referandumda 'evet' diyecek* [Online]. Available: <http://www.haber7.com/haber/20100718/DiyanetSen-referandumda-evet-diyecek.php> [Accessed 16 December 2010].
- HABER VİTRİNİ. 2010. *Başbuğ: 'Allah Allah' diye taarruz eden ordu nasıl cami bombalar* [Online]. Available: http://www.habervitrini.com/genelkurmay_baskani_sus_kunlugunu_bozdu-442551.html [Accessed 18 December 2010].
- HABERLER. 2010. *Cemaatsiz Cami* [Online]. Available: <http://www.haberler.com/cemaatsiz-cami-2323035-haberi/> [Accessed 20 December 2010].
- HADDAD, Y.Y. 2002. *Muslims in the West: from sojourners to citizens*, Oxford; New York, Oxford University Press.
- HALEY, J.O. 1991. *Authority without power: law and the Japanese paradox*, Oxford, Oxford University Press.
- HALLAQ, W.B. 1983. *The gate of ijtihad: a study in Islamic legal history*. PhD Thesis, University of Washington.
- 1997. *A history of Islamic legal theories: an introduction to Sunni usul al-fiqh*, Cambridge, Cambridge University Press.
- HANIOĞLU, M.S.U.K. 2001. *Preparation for a revolution: the Young Turks (1902–1908)*, New York, Oxford University Press.
- HARDING, A. & ÖRÜCÜ, E. (eds) 2002. *Comparative law in the 21st century*, London: Kluwer Academic.
- HARRIS, J.W. 1980. *Legal philosophies*, London, Butterworths.
- HART, H.L.A. 1994. *The concept of law; with a postscript edited by Penelope A. Bulloch and Joseph Raz*, Oxford; New York, Clarendon Press; Oxford University Press.
- HASHEMI, N. 2009. *Islam, secularism, and liberal democracy toward a democratic theory for Muslim societies* [Online]. Oxford, Oxford University Press. Available: <http://www.netlibrary.com/urlapi.asp?action=summary&cv=1&bookid=269639> [Accessed 4 December 2009].
- HASSAN, I. 1985. 'The culture of postmodernism'. *Theory, Culture and Society*, 7(2–3), 191–233.
- HASSAN, S.R. 1974. *The reconstruction of legal thought in Islam: a comparative study of the Islamic and the Western systems of law in the latter's terminology with particular reference to the Islamic laws suspended by the British rule in the sub-continent*, Lahore, Law Publishing Company.
- HAUGHT, J.F. & AYALA, F.J. 2001. *Science and religion in search of cosmic purpose*, Washington, Georgetown University Press.
- HEPER, M. 1983. *Türkiye'de kent-göçmeni ve bürokratik örgütler*, İstanbul, Üçdal Neşriyat.
- 1985. *The state tradition in Turkey*, Beverley, Eothen Press.
- HERVADA, J. 2009. *What is law?: the modern response of juridical realism: an introduction to law*, Montréal, Wilson & Lafleur.
- HOIBERG, D. & RAMCHANDANI, I. 2000. Khutbah. In: HOIBERG, D. (ed.) *Students' Britannica India, Volume 3*. Mumbai, Popular Prakashan.
- HOOKER, M.B. 1975. *Legal pluralism: an introduction to colonial and neo-colonial laws*, Oxford, Clarendon Press.
- 2008. *Indonesian syariahs: defining a national school of Islamic law*, Singapore, Institute of Southeast Asian Studies.

- HORRIE, C. & CHIPPINDALE, P. 1990. *What is Islam?*, London, W.H. Allen and Co.
- HOUSTON, C. 2001. *Islam, Kurds and the Turkish nation state*, Oxford, Berg.
- HOWE, M. 2000. *Turkey: a nation divided over Islam's revival*, Oxford, Westview Press.
- HRW 1999. *Turkey: violations of free expression in Turkey*, New York, Human Rights Watch.
- HUNT, R.A. & ASLANDOGAN, Y.A. 2007. *Muslim citizens of the globalized world: contributions of the Gülen movement*, Somerset, N.J., The Light.
- HUXLEY, A. (ed.) 2002. *Religion, law, and tradition: comparative studies in religious law*, New York, Routledge.
- İAO 1988. *Yeni bir yüzyıla girerken Türk-İslam sentezi görüşünde meselelerimiz I-III*, İstanbul, Aydınlar Ocağı.
- İLÂHIYATLILAR. 2010. *Bardakoğlu Araştırma Vaazı* [Online]. Available: <http://ilahiyyatlılar.net/haberler-bolumu/diyamet-kategorisi/bardakoglu-arapca-vaaz-verdi-519.html> [Accessed 6 June 2010].
- İLHAN, A. 2003. *Hangi Atatürk*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- IMBER, C. 1997. *Ebu's-su'ud: the Islamic legal tradition*, Edinburgh, Edinburgh University Press.
- İNALCIK, H. 1993. *Osmanlı İmparatorluğu: toplum ve ekonomi üzerinde arşiv çalışmaları, incelemeler*, İstanbul, Eren.
- & SEYİTDANLIOĞLU, M. (eds) 2006. *Tanzimat: değişim sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*, Ankara, Phoenix.
- İNTERNETHABER. 2008. *Türkiye'de kaç kişi namaz kılıyor?* [Online]. Available: <http://www.internethaber.com/turkiyede-kac-kisi-namaz-kiliyor-foto-galerisi-2057.htm> [Accessed 3 April 2009].
- 2010. *Diyanetten camilere kadın ayarı* [Online]. Available: <http://www.internethaber.com/diyanetten-camilere-kadin-ayari-310494h.htm> [Accessed 19 December 2010].
- IRZİK, S. & GÜZELDERE, G. 2003. *Relocating the fault lines: Turkey beyond the East-West divide*, London, Duke University Press.
- İŞİKTAÇ, Y. 1992. *Hukukun kaynağı olarak örf ve âdet hukuku*, İstanbul, Kazancı Kitap Ticaret.
- JACKSON, S. 1996. *Islamic law and the state: the constitutional jurisprudence of Shihab al-Din al-Qaraḫi*, Leiden, Brill.
- 2005. 'Legal pluralism and the nation-state: romantic medievalism or pragmatic modernity?' *Paper delivered at the Columbia Law School on 28 February*. New York.
- JACOBY, T. 2004. *Social power and the Turkish state*, London, Frank Cass.
- JAKOBSEN, J.R. & PELLEGRINI, A. (eds) 2008. *Secularisms*, Durham, Duke University Press.
- JAMES, W. 1907. *Pragmatism: a new name for some old ways of thinking*, New York, Longman Green and Co.
- JAN, T. 1998. *Pakistan between secularism and Islam: ideology, issues and conflict*, Islamabad, Institute of Policy Studies.
- JANDA, R. 2005. *Toward Cosmopolitan Law*. *McGill Law Journal*, 50, 967–84.
- JANIS, I.L. 1972. *Victims of groupthink; a psychological study of foreign-policy decisions and fiascoes*, Boston, Houghton, Mifflin.
- JÄSCHKE, G. 1972. *Yeni Türkiye'de İslâmlık*, Ankara, Bilgi Yayınevi.
- JERICHOW, A. & SIMONSEN, J.B. (eds) 1997. *Islam in a changing world: Europe and the Middle East*, Surrey, Routledge/Curzon.
- JHA, P.S. 2006. *The twilight of the nation state: globalisation, chaos and war*, London, Pluto Press.
- JOHANSEN, B. 1999. *Contingency in a sacred law: legal and ethical norms in the Muslim fiqh*, Leiden, Brill.
- JOMIER, J. 1989. *How to understand Islam*, London, SCM Press.
- JONSSON, D.J. 2006. *Islamic economics and the final jihad: the Muslim Brotherhood to the Leftist/ Marxist-Islamist alliance*, Longwood, Xulon Press.
- JUNG, D. & RAUDVERE, C. 2008. *Religion, politics, and Turkey's EU accession*, New York, Palgrave Macmillan.
- KAFADAR, C. 2007. *Janissaries and Other Riffraff of Ottoman Istanbul: Rebels without a Cause?* In: TEZCAN, B. & BARBIR, K.K. (eds) *Identity and identity formation in the*

- Ottoman world: a volume of essays in honor of Norman Itzkowitz*. Madison, University of Wisconsin Press.
- KAFESOĞLU, İ. 1980. *Eski Türk dini*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları.
- KAGAN, R.A. 1995. What Socio-Legal Scholars Should Do When There Is Too Much Law to Study. *Journal of Law and Society*, 22, 140–8.
- KALAFAT, Y. 1992. *Şark meselesi ışığında Şeyh Said olayı, karakteri, dönemindeki iç ve dış olaylar*, İstanbul, Boğaziçi Yayınları.
- KALYONCU, M. 2008. *A civilian response to ethno-religious conflict: the Gülen movement in southeast Turkey*, Somerset, N.J., Light.
- KAMALI, M.H. 2002. *Hadith methodology: authenticity, compilation, classification and criticism of Hadith = Usul al-Hadith*, Selangor, Ilmiah Publishers.
- KANAT, K.B. 2010. AK Party's foreign policy: is Turkey turning away from the West? *Insight Turkey*, 12, 205–25.
- KANDIYOTI, D. 1991. End of empire: Islam, nationalism and women in Turkey. In: KANDIYOTI, D. (ed.) *Women, Islam, and the state*. Philadelphia, Temple University Press.
- & SAKTANBER, A. (eds) 2002. *Fragments of culture: the everyday of modern Turkey*, London, I.B.Tauris.
- KARA, İ. 1997. *Türkiye'de İslamcılık düşüncesi: metinler / kişiler*, İstanbul, Kitabevi.
- 2000. Din ile Devlet Arasında Sıkışmış Bir Kurum: Diyanet İşleri Başkanlığı. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18.
- KARAM, A.M. 2004. *Transnational political Islam: religion, ideology and power*, London, Pluto Press.
- KARAMAN, F. 2008. The Status and Function of the PRA in the Turkish Republic. *The Muslim World*, 98, 282–90.
- KARAMAN, H. [n.d.]. *Nemaların harcanması baram mı yoksa belal midir?* [Online]. Available: <http://www.hayrettinkaraman.net/sc/00141.htm> [Accessed 16 December 2010].
- KARAOSMANOĞLU, K. 2006. *Beyond the nation: minorities and identities in urban Turkey*. PhD Thesis, Goldsmiths College.
- KARATEPE, Ş. 1999. *Osmanlı siyasi kurumları: klasik dönem*, İstanbul, İz Yayıncılık.
- 2001. *Tek parti dönemi*, İstanbul, İz Yayıncılık.
- KARDAM, A. 1998. *Türkiye'de siyasi kutuplaşma ve seçmen davranışları* Ankara, Veri Araştırma.
- KARPAT, K.H. 1973. *Social change and politics in Turkey: a structural-historical analysis*, Leiden, Brill.
- KAYA, K. 1998. *Sosyolojik açıdan Türkiye'de din-devlet ilişkileri ve Diyanet İşleri Başkanlığı*, İstanbul, Emre Matbaası.
- KAYA, M. 2011. *The Zaza Kurds of Turkey: a Middle Eastern minority in a globalised world*, London, I.B.Tauris.
- KAYADIBI, F. 2000. *Yaygın din eğitiminde cami ve görevlileri*, Ankara, DİB Yayınları.
- KAYGUSUZ, İ. 2004. *Alevilik, diyanet, siyaset*, İstanbul, Alev Yayınları.
- KAYLAN, M. 2005. *The Kemalists: Islamic revival and the fate of secular Turkey*, Amherst, NY, Prometheus Books.
- KEDOURIE, S. (ed.) 1998. *Turkey: identity, democracy, politics*, London, Frank Cass.
- KEHL-BODROGI, K., KELLNER-HEINKELE, B. & OTTER-BEAUJEAN, A. (eds) 1997. *Alevism in Turkey and comparable syncretistic religious communities in the Near East in the past and present*, Leiden, E.J. Brill.
- KELLY, J.M. 1992. *A short history of Western legal theory*, Oxford and New York, Clarendon Press and Oxford University Press.
- KELSEN, H. 1992. *Introduction to the problems of legal theory: a translation of the first edition of the *Reine Rechtslehre* or *Pure theory of law**, Oxford, Clarendon Press.
- KENNARD, D.W. 2008. *Messiah Jesus: Christology in his day and ours*, New York, Peter Lang.
- KEPEL, G. 2004. *The war for Muslim minds: Islam and the West*, Cambridge, Mass., Belknap Press of Harvard University Press.
- KESKİN, M. 2010. *Caferi İlmihali*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- KEYDER, Ç. (ed.) 1999. *Istanbul: between the global and the local*, Oxford, Rowman & Littlefield Publishers.

- KHAN, A.A. & SYED, M.H. (eds) 2007. *Concept of Islamic law*, New Delhi, Pentagon Press.
- KIBRIS, G.L. 2005. *Creating Turkishness: an examination of Turkish nationalism through Gök-Börü*. Master Thesis, Sabancı University.
- KILI, S. 2003. *The Atatürk revolution: a paradigm of modernization*, İstanbul, Türkiye İş Bankası.
- KILIÇ, A.F. 2009. *Sosyo-kültürel faktörler açısından Atatürk ve din*, İstanbul, Dem.
- KING, R. 2007. *Machiavelli: philosopher of power*, New York, Atlas Books/HarperCollins.
- KINROSS, J.P.D.B. 1998. *Atatürk, the rebirth of a nation*, London, Phoenix Giant.
- KIRIK, H. 2007. *Kamusal alan ve demokrasi: örtünme sorununu yeniden düşünmek*, İstanbul, Salyangoz.
- KIRIMLI, M. 1997. *Almanya'da Diyanet İşleri Türk İslam Birliği'ne (DİTİB) Bağlı Camilerde Çalışan Din Görevlilerinin Sorunları: Kuzey Ren Westfalen Örneği*. Master Tezi, Selçuk Üniversitesi.
- KIRIŞ, H.M. 2010. *Türk parti sisteminde 1980 sonrası kutuplaşma ve dinamikleri*. Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi.
- KOÇAK, M. 2010. Islam and national law in Turkey. In: OTTO, J.M. (ed.) *Sharia incorporated: a comparative overview of the legal systems of twelve Muslim countries in past and present*. Leiden, Leiden University Press.
- & ÖRÜCÜ, E. 2003. Dissolution of Political Parties in the Name of Democracy: Cases from Turkey and the European Court of Human Rights. *European Public Law*, 9, 399–423.
- KÖKSAL, M.A. 1946. *Ezanlar: dini duyular*, Ankara, Yeni Cezaevi Basımevi.
- KÖKTAŞ, M.E. 1993. *Türkiye'de dini hayat: İzmir örneği*, İstanbul, İşaret Yayınları.
- 1997. *Din ve siyaset: siyasal davranış ve dindarlık*, Ankara, Vadi Yayınları.
- KORAY, E. 1991. *Türkiye'nin çağdaşlaşma sürecinde Tanzimat*, İstanbul, Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi.
- KORT, A. 2005. 'Dar al-Cyber Islam: Women, Domestic Violence, and the Islamic Reformation on the World Wide Web'. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 25(3), 363–83.
- KOSLIN, A.P. 1958. *The Megali idea: a study of Greek nationalism*. PhD Thesis, Johns Hopkins University.
- KÖSOĞLU, N. 1996. *Türk kimliği ve Türk dünyası*, İstanbul, Ötügen.
- KOZ, S. 2007. *Yağmur duası kitabı* İstanbul, Kitabevi Yayınları.
- KRAL, A. 1938. *Kamal Atatürk's land: the evolution of modern Turkey*, Wien, Wilhelm Braumüller.
- KRÄMER, G. & SCHMIDTKE, S. (eds) 2006. *Speaking for Islam: religious authorities in Muslim societies*, Leiden, Brill.
- KRAMER, M. (ed.) 1999. *The Jewish discovery of Islam*, Tel Aviv, The Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies.
- KRAMER, M.H. 2003. *In defense of legal positivism: law without trimmings*, Oxford, Oxford University Press.
- 2008. Once more into the fray: challenges for legal positivism. *University of Toronto Law Journal*, 58, 1–38.
- KRAWIETZ, B. 1997. Darura in Modern Islamic Law: The Case of Organ Transplantation. In: GLEAVE, R. & KERMELI, E. (eds) *Islamic law: theory and practice*. London, I.B.Tauris.
- KÜÇÜKCAN, T. & KÖSE, A. 2006. *AB ülkelerinde din-devlet ilişkisi: Sempozyum – Aralık 2006 / State and religion in EU countries: Symposium – December 2006*, İstanbul, İSAM.
- KULA, N. 2001. *Kimlik ve din*, İstanbul Ayışığı Kitapları.
- KUMBARACIBASI, A.C. 2009. *Turkish politics and the rise of the AKP: dilemmas of institutionalization and leadership strategy*, London; New York, Routledge.
- KÜNG, H. 1987. *Christianity and the world religions: paths of dialogue with Islam, Hinduism and Buddhism*, London, Collins.
- KURAN, E. 1997. *Türk çağdaşlaşması: çileli bir yolda ilerleyiş* Ankara, Akçağ.
- KURTKAN, A. 1975. *Sosyolojik Açıdan Tasavvuf ve Laiklik*, İstanbul, Fakülteler Matbaası.
- KURU, A.T. 2007. *Dynamics of secularism: State-religion relations in the United States, France, and Turkey*. PhD Thesis, University of Washington.

- . 2009. *Secularism and state policies toward religion: the United States, France and Turkey*, New York, Cambridge University Press.
- & KURU, Z.A. 2008. A political Interpretation of Islam: Said Nursi's Faith-Based Activism in Comparison with Political Islamism and Sufism. *Islam and Christian-Muslim Relations*, 19, 99–111.
- KUTLU, S. 2008. The Presidency of Religious Affairs' Relationship with Religious Groups (Sects/Sufi Orders) in Turkey. *The Muslim World*, 98, 249–63.
- LABUSCHAGNE, B.C. & SONNENSCHMIDT, R. 2009. *Religion, politics and law: philosophical reflections on the sources of normative order in society*, Leiden; Boston, Brill.
- LA CERRA, P. & BINGHAM, R. 2002. *The origin of minds: evolution, uniqueness and the new science of the self*, New York, Harmony Books.
- LANDAU, J.M. 1981. *Islamism and secularism: the Turkish case*, Jerusalem, The Hebrew University.
- LARRABEE, F.S. & LESSER, I.O. 2003. *Turkish foreign policy in an age of uncertainty*, Santa Monica, RAND.
- LARSON, G.J. (ed.) 2001. *Religion and personal law in secular India: a call to judgment*, Bloomington, Indiana University Press.
- LAVERY, C. & YARROW, R. 2004. Genet's Sacred Theatre: Practice and Politics. *Consciousness, Literature and the Arts*, 5.
- LEGRAND, P. 1996. How to compare now. *Legal Studies*, 16(2), 232–42.
- LENT, A. (ed.) 1998. *New political thought: an introduction*, London, Lawrence & Wishart.
- LEONARD, J. (ed.) 1995. *Legal studies as cultural studies: a reader in (post) modern critical theory*, Albany, State University of New York Press.
- LEVEY, G.B., MODOOD, T. & TAYLOR, C. 2009. *Secularism, religion, and multicultural citizenship*, Cambridge, Cambridge University Press.
- LEWIS, B. 2001. *Islam in history: ideas, people, and events in the Middle East*, Chicago, Open Court.
- . 2002. *The emergence of modern Turkey*, Oxford, Oxford University Press.
- LEWY, G. 1968. *The Atatürk revolution in Turkey: religion and revolution: a study in comparative politics and religion*, Amherst, Massachusetts University Department of Government.
- LEYLAND, P. 2005. Back to government? Reregulating British railways. *Indiana Journal of Global Legal Studies*, 12(2), 435–70.
- LICHTENSTEIN, H. 1963. The dilemma of human identity. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 11, 171–223.
- LOĞOĞLU, O.F. 1997. *İsmet İnönü and the making of modern Turkey*, Ankara, İnönü Vakfı.
- LOIZIDOU, E. 2007. *Judith Butler: ethics, law, politics*, London, Routledge.
- LYOTARD, J.F. 1984. *The postmodern condition*, Manchester, Manchester University Press.
- MACAULAY, S., FRIEDMAN, L.M. & MERTZ, E. 2007. *Law in action: a socio-legal reader*, New York, Foundation Press.
- MACCORMICK, N. 2007. *Institutions of law an essay in legal theory*, Oxford; New York; Auckland, Oxford University Press.
- MACEOIN, D. 2009. *Sharia law or 'One law for all'?*, London, Civitas.
- MACFIE, A.L. 1994. *Atatürk*, London, Longman.
- MADAN, T.N. 2006. *Images of the world: essays on religion, secularism, and culture*, Oxford, Oxford University Press.
- MAGNARELLA, P.J. 1974. *Tradition and change in a Turkish town*, New York, Schenkman Publishing Company.
- . 1998. *Anatolia's loom: studies in Turkish culture, society, politics and law*, İstanbul, Isis Press.
- MAHÇUPYAN, E. 1996. *İdeolojiler ve modernite: bir demokrat manifestoya doğru*, İstanbul, Patika.
- MAIHOFER, W. & SPRENGER, G. (eds) 1990. *Law and the states in modern times*, Stuttgart, Franz Steiner Verlag.
- MAIMUL AHSAN, K. 2010. *Introducing Fetullah Gulen: to Bengal and beyond*, Bangladesh, The Nahar Light Foundation.

- MAK. 2016. *Cumadan cumaya camiye ...* [Online]. Ankara, MAK Danışmanlık. Available: <http://www.makdanismanlik.org/basindan/cumadan-cumaya-camiye/> [Accessed 7 November 2016].
- MANGO, A.J. 1994. *Turkey: the challenge of a new role*, Westport, Praeger.
- MARDIN, Ş. 2001. *Türkiye'de din ve siyaset*, İstanbul, İletişim Yayınları.
- 2006. *Religion, society, and modernity in Turkey*, Syracuse, Syracuse University Press.
- MARGOLIS, E.S. 2009. Turkey's Violent Storms—Courtesy of Mother Nature, Ergenekon Trial. *Washington Report on Middle East Affairs*, 28, 30–47.
- MARKUSSEN, H.I. 2005. *Alevism and Alevism: transformed identities*, İstanbul, Isis Press.
- MARRANCI, G. (ed.) 2010. *Muslim societies and the challenge of secularization: an interdisciplinary approach*, London, Springer.
- MASUD, M.K. 1990. The obligation to migrate: the doctrine of *hijra* in Islamic law. In: EICKELMAN, D.F. & PISCATORI, J.P. (eds) *Muslim travellers: pilgrimage, migration, and the religious imagination*. Los Angeles, University of California Press.
- MESSICK, B. & POWERS, D.S. (eds) 1996. *Islamic legal interpretation: muftis and their fatwas*, Cambridge, Harvard University Press.
- MAYER, A.E. 1990. The Shari'ah: A Methodology or a Body of Substantive Rules. In: HEER, N. (ed.) *Islamic Law and Jurisprudence: Studies in Honor of Farbat J. Ziadeh*. Seattle, University of Washington Press.
- MAYO, D.A. 1997. *The Future of Secular Turkey* [Online]. Ft. Belvoir: Defense Technical Information Center. Available: <http://handle.dtic.mil/100.2/ADA425411> [Accessed 20 December 2010].
- MCCARTHY, J. 1997. *The Ottoman Turks: an introductory history to 1923*, London, Longman.
- & UMAR, B. 1998. *Müslümanlar ve azınlıklar: Osmanlı Anadolu'sunda nüfus ve imparatorluğun sonu = Muslims and minorities*, İstanbul, İnkılap Kitabevi.
- MCDOWALL, D. 2000. *A modern history of the Kurds*, London, I.B.Tauris.
- MCKEON, R. 1968. The individual in law and in legal philosophy in the west. In: MOORE, C.A. (ed.) *The status of the individual in East and West*. Honolulu, University of Hawaii Press.
- MCLENNAN, G. 1995. *Pluralism*, Minneapolis, University of Minnesota Press.
- MCLEOD, I. 2005. *Legal theory*, Basingstoke, Palgrave Macmillan.
- MEEKER, M.E. 2002. *A nation of empire: the Ottoman legacy of Turkish modernity*, Berkeley, University of California Press.
- 2004. *Social practice and political culture in the Turkish Republic*, İstanbul, Isis Press.
- MELISSARIS, E. 2004. The More The Merrier? A New Take On Legal Pluralism. *Social and Legal Studies*, 13(1), 57–79.
- 2009. *Ubiquitous law: legal theory and the space for legal pluralism*, Surrey, Ashgate.
- MENSKI, W. 2006. *Comparative law in a global context: the legal systems of Asia and Africa*, Cambridge, Cambridge University Press.
- 2007a. Beyond Europe. In: ÖRÜCÜ, E. & NELKEN, D. (eds) *Comparative law: a handbook*. Oxford, Hart Publishing.
- 2007b. On vyavahara. *Indologica Taurinensia: The Journal of the International Association of Sanskrit Studies*, 33, 123–47.
- 2009. Flying kites in a globalizing sky and dodgy weather forecasts: Accommodating ethnic minority laws in the UK. *Journal of Multilingual Multicultural Studies and Practices*, 2, 26–45.
- 2010. Fuzzy law and the boundaries of secularism. *Lecture for RELIGARE on 24 June*. London.
- & SHAH, P. (eds) 2006. *Migration, diasporas and legal systems in Europe*, London, Cavendish.
- MERRY, S.E. 1988. Legal Pluralism. *Law and Society Review*, 22(5), 869–96.
- MERTCAN, H. 2012. *Bitmeyen kavga laiklik: Türkiye'de din, devlet, Diyanet*, Ankara, Maki Basım Yayın.
- MICHALSKI, K. (ed.) 2006. *Religion in the new Europe*, Budapest, Central European University Press.

- MILLER, J. 1985. *The vision of cosmic order in the Vedas*, London, Routledge.
- MİRŞAN, K. 1978. *Akınış mekaniği: altı yarıq tigin: işiz oyubız qul bitidim itım*, Ankara, MBB Yayını.
- MIZELL, A.D. 2010. *Tactics of Islam: conquering America from within, Fetbullab Gulen's missionaries exposed*, [Nashville, TN], Xulon Press.
- MOLES, R.N. 1985. *Definition and rule in jurisprudence: A critique of H.L.A. Hart's response to John Austin*. PhD Thesis, University of Edinburgh.
- MOLTMANN, J. 1985. *God in creation: a new theology of creation and the spirit of God*, San Francisco, Harper & Row.
- MOORE, C.A. 1968. *The status of the individual in East and West*, Honolulu, University of Hawaii Press.
- MOORE, S.F. 1978. *Law as process: an anthropological approach*, London, Routledge & Kegan Paul.
- 2000. *Law as process: an anthropological approach (1978); new introduction by Martin Chanock*, Munster-Hamburg; Oxford, Lit with the IAI; James Currey.
- 2001. Certainties undone: fifty turbulent years of legal anthropology, 1949–1999. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 7, 95.
- (ed.) 2005. *Law and anthropology: a reader*, Oxford, Blackwell.
- MORONY, M.G. 1984. *Iraq after the Muslim conquest*, Princeton, N.J., Princeton University Press.
- MORRISON, W. 1997. *Jurisprudence: From the Greeks to post-modernism*, London, Cavendish.
- MORROW, J. 1998. *History of political thought: a thematic introduction*, Basingstoke, Palgrave.
- MOZAFFARI, M. 1996. Islamism in Algeria and Iran. In: SIDAHMED, A.S. & EHTESHAMI, A. (eds) *Islamic fundamentalism*. Boulder, Westview Press.
- MRG 2007. *A quest for equality: minorities in Turkey*, London, Minority Rights Group International.
- MUHLINSKI, P. 2003. Globalisation and Legal Research. *The International Lawyer*, 37(1), 221–40.
- NACHMANI, A. 2003. *Turkey: facing a new millennium; coping with intertwined conflicts* Manchester, Manchester University Press.
- NADER, L. (ed.) 1997. *Law in culture and society*, Berkeley: University of California Press.
- NADI, Y. 1978. *Kurtuluş Savaşı anıları*, İstanbul, Çağdaş.
- NALBANT, A. 1997. *Üniter devlet: bölgeselleşmeden küreselleşmeye*, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- NASR, S.V.R. 2010. *The rise of Islamic capitalism: why the new Muslim middle class is the key to defeating extremism*, New York, Free Press.
- NAVARO-YASHIN, Y. 2002. *Faces of the state: secularism and public life in Turkey*, Princeton, Princeton University Press.
- NELKEN, D. & FEEST, J. 2001. *Adapting legal cultures*, Oxford, Hart Publishing.
- & ÖRÜCÜ, E. (eds) 2007. *Comparative law: a handbook*, Oxford, Hart Publishing.
- NET HABER. 2007. RTÜK'ün Diyanet'ten fetva istiyor gibi 'algılatılmasına', *Diyanet de ALINGANLIK gösterdi* [Online]. Available: <http://www.nethaber.com/Toplum/14679/RTUKun-Diyanetten-fetva-istiyor-gibi-algilatilmasina-Diyanet> [Accessed 25 November 2009].
- NET HABERCİLİK. 2008. *İşte Diyanet'in Hurafe Listesi* [Online]. Available: <http://www.nethabercilik.com/haber/iste-diyanetin-hurafe-listesi.htm> [Accessed 19 December 2010].
- NIEZEN, R. 2005. *A world beyond difference: cultural identity in the age of globalization*, Malden, MA, Blackwell.
- OCAK, A.Y. 1983a. *Türk halk inançlarında ve edebiyatında evliyâ menkabeleri*, Ankara, Başbakanlık Basımevi.
- 1983b. *Bektaşî menakıbnamelerinde İslam öncesi inanç motifleri*, İstanbul, Enderun Kitabevi.
- ÖCAL, S. 2008. 'From "the Fetwa" to "Religious Questions": Main Characteristics of Fetwas of the Diyanet'. *The Muslim World*, 98, 324–34.

- OEHRING, O. 2002. *Human rights in Turkey – secularism = religious freedom?*, Aachen, Missio.
- ÖGEL, B. 1962. *İslâmiyetten önce Türk kültür tarihi: Orta Asya kaynak ve buluntularına göre*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- OĞUZOĞLU, Y. 2000. *Osmanlı devlet anlayışı*, İstanbul, Eren.
- OKUMUŞ, E. 2008. Turkey-Religiosity and the PRA. *The Muslim World*, 98, 345–62.
- OLIVECRONA, K. 1971. *Law as fact*, London, Stevens&Co.
- OLSSON, T., ÖZDALGA, E. & RAUDVERE, C. 1998. *Alevi identity: cultural, religious and social perspectives: papers read at a conference held at the Swedish Research Institute in Istanbul, November 25–27, 1996*, Richmond, Curzon.
- ORAN, B. 2007. The minority concept and rights in Turkey: the Lausanne Peace Treaty and current issues. In: ARAT, Z.F.K. (ed.) *Human rights in Turkey*. Philadelphia, University of Pennsylvania Press.
- ORTAYLI, İ. 1983. *İmparatorluğun en uzun yüzyılı*, İstanbul, Hil Yayın.
- 1994. *Studies on Ottoman transformation*, İstanbul, The Isis Press.
- ÖRÜCÜ, E. 1987–8. Turkey: Reconciling Traditional Society and Secular Demands. *Journal of Family Law*, 26, 221–36.
- 2004. Recent developments in Turkish family law. *Recht van de Islam*, 21, 1–20.
- 2006. A synthetic and Hyphenated Legal System: the Turkish Experience. *Journal of Comparative Law*, 1, 27–47.
- 2007. Turkish Family Law Facing the Principles of European Family Law. *Juxtaposing Legal Systems and the Principles of European Family Law on Divorce and Maintenance*. Oxford, Antwerpen.
- 2008. Judicial navigation as official law meets culture in Turkey. *International Journal of Law in Context*, 4, 35–61.
- 2009a. The Constitutional Court of Turkey: The Anayasa Mahkemesi as the Protector of The System. *Journal of Comparative Law*, 3(2), 254–68.
- 2009b. Turkish law. *Lecture delivered at SOAS on 11 March*. London.
- 2010 (ed.) *Mixed legal systems at new frontiers*, London, Wildy, Simmonds & Hill.
- ØSTERGAARD-NIELSEN, E. 2003. *Transnational politics: Turks and Kurds in Germany*, London, Routledge.
- OTTO, J.M. 2010. *Sharia incorporated: a comparative overview of the legal systems of twelve Muslim countries in past and present*, Leiden, Leiden University Press.
- ÖZAY, İ.H. 2006. Cumhuriyet'in dini. In: BULUT, M. (ed.) 80. yılında Diyanet İşleri Başkanlığı. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı.
- ÖZBEK, K. & ERTOSUN, A.S. 2010. *Hakimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna İlişkin anayasa değişikliği konusunda analitik bir inceleme*, Ankara, Yetkin Basımevi.
- ÖZBEY, C. 1969. *İbadet dili, ezan Türkçe olmalıdır*, Adana, Adana Basım ve Ciltevi.
- ÖZCAN, A.E. 2000. *The new configurations Islam in Contemporary Turkey: the case of Yaşar Nuri Öztürk* Master Thesis, Bogazici University.
- ÖZCAN, M. 2008. *Harmonizing foreign policy: Turkey, the EU and the Middle East*, Burlington, VT, Ashgate.
- ÖZCAN, Z. (ed.) 2002. *Nilüfer Göle ile toplumun merkezine yolculuk*, İstanbul, Ufuk Kitapları.
- ÖZDALGA, E. 1998. *The veiling issue, official secularism and popular Islam in modern Turkey*, Surrey, Curzon.
- ÖZEK, Ç. 1970. *Faşizm ve Devrimci Halk Cephesi*, İstanbul, Ant Yayınları.
- 1982. *Devlet ve din*, İstanbul, Ada Yayınları.
- ÖZENÇ, B. 2006. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve inanç özgürlüğü: başörtüsü, zorunlu din dersleri, Diyanet İşleri Başkanlığı*, İstanbul, Kitap Yayınevi.
- ÖZERTEM, S. 1988. Doğululuk/Batılılık, kimlik bunalımı ve kültürde bütünlük ve süreklilik üzerine. *Saçak*, 48, 30–5.
- ÖZKAN, İ. 2009. Ergenekon Destanı Hakkında. *Türk Yurdu*, 29 (265), 43–7.
- ÖZKAYA, Y.C. 2008. *18. yüzyılda Osmanlı toplumu*, İstanbul, Yapı kredi yayınları.
- ÖZKIRIMLI, U. & SOFOS, S.A. 2008. *Tormented by history: nationalism in Greece and Turkey*, New York, Columbia University Press.

- ÖZMAN, A. 2010. Law, Ideology and Modernization in Turkey: Kemalist Legal Reforms in Perspective. *Social & Legal Studies*, 19, 67–84.
- ÖZTEMİZ, M. 1997. *Cumhuriyet döneminde devletin din politikaları*, İstanbul, Pencere Yayınları.
- ÖZYÜREK, E. 2006. *Nostalgia for the modern: state secularism and everyday politics in Turkey*, Durham, Duke University Press.
- PAMUK, Ş. 1987. *The Ottoman Empire and European capitalism 1820–1913: trade, investment and production*, Cambridge, Cambridge University Press.
- PARLA, T. & DAVISON, A. 2004. *Corporatist ideology in Kemalist Turkey: progress or order?*, Syracuse, Syracuse University Press.
- PATTERSON, D.M. 2010. *A companion to philosophy of law and legal theory*, Chichester, Wiley-Blackwell.
- PEHLIVAN, B. 1994. *Aleviler ve Diyanet*, İstanbul, Pencere Yayınları.
- PEREZ, O. 2003. Normative Creativity and Global Legal Pluralism: Reflections on the Democratic Critique of Transnational Law. *Indiana Journal of Global Legal Studies*, 10, 25–64.
- PERİNÇEK, D. 1999. *Atatürk: Din ve laiklik üzerine*, İstanbul, İstanbul.
- PETERSEN, H. & ZAHLE, H. (eds) 1995. *Legal polycentricity: consequences of pluralism in law*, Aldershot, Dartmouth.
- PETHERAM, L. 2003. *Acid rain*, Mankato, Bridgestone Books.
- PHAR, K.B. 2009. *Islamic statehood and maqasid al-shariah in Malaysia: a zero-sum game?*, Bangkok, Asian Muslim Action Network.
- PINK, J. 2003. A Post-qur'anic Religion Between Apostasy and Public Order: Egyptian Muftis and Courts on the Legal Status of the Bahā'ī Faith. *Islamic Law and Society*, 10.3.
- PITMAN, P.M. (ed.) 1988. *Turkey: a country study*, Washington, Library of Congress, Federal Research Division.
- PITTARD, E. 1924. *Les races et l'histoire: introduction ethnologique à l'histoire*, Paris, Le Renaissance du Livre.
- PODGÓRECKI, A. 1974. *Law and society*, London, Routledge and Kegan Paul.
- POLAT, F. 1996. *Diyanet İşleri Başkanlığı çerçevesinde din-toplum ilişkisine bir bakış*. Master Tezi, Atatürk Üniversitesi.
- POROY, N. 1951. *Lâiklik bakımında*, İstanbul, İsmail Akgün Matbaası.
- PORTER, J. 2005. *Nature as reason: a Thomistic theory of the natural law*, Grand Rapids, Eerdmans.
- POSNER, E.A. 2007. *Social norms, nonlegal sanctions, and the law*, Cheltenham, Edward Elgar.
- POULTER, S. 1986. *English law and ethnic minority customs*, London, Butterworths.
- 1998. *Ethnicity, law and human rights: the English experience*, Oxford, Clarendon Press.
- POULTON, H. 1997. *Top hat, grey wolf and crescent: Turkish nationalism and the Turkish Republic*, New York, New York University Press.
- PRC. 2002. *The Global Attitudes Project* [Online]. Washington, D.C., Pew Research Centre. Available: <http://people-press.org/reports/pdf/167.pdf> [Accessed 3 April 2009].
- QUEENSBERY, M.O.J.S.D. 1881. *The religion of secularism and the perfectibility of man*, London, Watts and Co.
- RADIKAL. 2010. *Bardağı teşkilat kanunu taşırmış* [Online]. Available: <http://www.radikal.com.tr/Default.aspx?aType=RadikalDetay&Date=&ArticleID=1028690> [Accessed 15 December 2010].
- RAHMAN, F. 1968. The status of the individual in Islam. In: MOORE, C.A. (ed.) *The status of the individual in East and West*. Honolulu, University of Hawaii Press.
- RAMADAN, H.M. (ed.) 2006. *Understanding Islamic law: from classical to contemporary*, Oxford, Altamira Press.
- RAMADAN, T. 2005. *Western Muslims and the future of Islam*, Oxford, Oxford University Press.
- RAMSAY, W.M. 1897. *Impressions of Turkey during twelve years' wanderings*, London, Hodder and Stoughton.
- RAVITCH, D. 1991. Pluralism vs. particularism in American education. *Responsive community*, 1.
- RAWLS, J. 2001. *Justice as fairness: a restatement*, Cambridge, Harvard University Press.

- REALE, M. 1968. Legal status of individuals. In: MOORE, C.A. (ed.) *The status of the individual in East and West*. Honolulu, University of Hawaii Press.
- REICHMAN, A. 2008. The 'social', the 'Legal' and Law-and-Society Research. *International Sociology*, 23, 181–93.
- RENDA, G. & KORTEPETER, M. (eds) 1986. *The transformation of Turkish culture*, Princeton, The Kingston Press.
- RILES, A. (ed.) 2001. *Rethinking the masters of comparative law*, Oxford, Hart Publishing.
- RIVERS, J. & AMANKWAH, H.A. 2003. Sovereignty and Legal Pluralism in Developing Nations: A New Appraisal of the Papua New Guinea Case. *James Cook University Law Review*, 85–115.
- ROBERTS, S. 2005. After Government? On Representing Law Without the State. *Modern Law Review*, 68, 1–24.
- ROBILLIARD, S.J.A. 1984. *Religion and the law: religious liberty in modern English law*, Manchester, Manchester University Press.
- ROGERSON, B. 2007. *The heirs of Mubammad: Islam's first century and the origins of the Sunni-Shia split*, Woodstock, Overlook Press.
- ROOVER, J.D. 2002. The Vacuity of Secularism: On the Indian Debate and Its Western Origins. *Economic and Political Weekly*, September 28, 4047–53.
- ROULAND, N. 1994. *Legal anthropology*, London, The Athlone Press.
- ROUNER, L.S. 1984. *Religious pluralism*, Notre Dame, University of Notre Dame Press.
- ROY, O. 2007. *Secularism confronts Islam*, New York, Columbia University Press.
- RUEDY, J. 1994. *Islamism and secularism in North Africa*, Washington, Center for Contemporary Arab Studies, Georgetown University.
- SAHA, S.C. & CARR, T.K. (eds) 2001. *Religious fundamentalism in developing countries*, Westport, Greenwood Publishing.
- ŞAHİN, M.A. 2008. *TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda Yapılan 2009 Yılı Bütçe Sunuş Konuşması* [Online]. Ankara, Adalet Bakanlığı. Available: <http://www.basin.adalet.gov.tr/bkonusma/2008bkonusma/butce2009.html> [Accessed 11 November 2009].
- SALIM, A. 2008. *Challenging the secular state: the islamization of laws in modern Indonesia*, Honolulu, Hawaii University Press.
- SALMAN, Y. 2008. The Publishing Activities of the PRA. *The Muslim World*, 98, 313–23.
- SALMI, R.H., MAJUL, C.A. & TANHAM, G.K. 1998. *Islam and conflict resolution: theories and practices*, Lanham, University Press of America.
- SANDER, O. 1987. *Anka'nın yükselişi ve düşüşü: Osmanlı diplomasi tarihi üzerine bir deneme*, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi.
- SANTOS, B.D.S. 1987. Law: a map of misreading. Toward a postmodern conception of law. *Journal of Law and Society*, 14, 279–302.
- 2002. *Toward a new legal common sense: law, globalization and emancipation*, London, Butterworths LexisNexis.
- SARDAR, Z. 2009. Travesty. *New Internationalist*, 426: October.
- SARIKAYA, Y. 1997. *Medreseler ve modernleşme*, İstanbul, İz.
- SARIKAYUNCU, A. 1995. *Milli mücadelede din adamları – 1*, Ankara, DİB Yayınları.
- 1997. *Milli mücadelede din adamları – 2*, Ankara, DİB Yayınları.
- 2002. *Atatürk, din ve din adamları*, Ankara, TDV Yayınları.
- SAVCI, B. 1965. Diyanet İşleri Başkanlığı Görevleri Üzerine Bir Kanun Tasarısı. *AÜSBF Dergisi*, 20(3).
- SAWER, G. 1965. *Law in society*, Oxford, Clarendon.
- ŞAYLAN, G. 1992. *Türkiye'de İslamcı siyaset*, Ankara, Verso.
- SCHACHT, J. 1950. *The origins of Mubammadan jurisprudence*, Oxford, Oxford University Press.
- 1982. *An introduction to Islamic law*, Oxford, Clarendon Press.
- SCHAUER, F.F. 2000. *The politics and incentives of legal transplantation*, Cambridge, Center for International Development, Harvard University.
- SCHEFFER, T. 2007. Law, culture and society: legal ideas in the mirror of social theory, by Roger Cotterrell. *Law and Politics Book Review*, 17, 304–07.

- SCHIFFER, R. 1999. *Oriental panorama: British travellers in 19th century Turkey*, Amsterdam, Rodopi.
- SCHMITT, C. 2004. *On the three types of juristic thought*, London, Praeger Publishers.
- SCRUTTON, R. 2006. *A political philosophy*, London; New York, Continuum.
- SEARS, E. 2004. *Muslims and the West*, Broomall, PA, Mason Crest Publishers.
- ŞEHİDOĞLU, S. 1973. *Cumhuriyet döneminde isyanlar* Ankara, [s.n.].
- ŞEKER, F.M. 2007. *Cumhuriyet ideolojisinin Nakşibendilik tasavvuru: Şerif Mardin örneği*, İstanbul, Dergâh Yayınları.
- SELMANPAKOĞLU, M. 1995. Diyanet ve Aleviler. *Nefes*, 3 (Mayıs).
- SELZNICK, P. 2003. 'Law in Context' Revisited. *Journal of Law & Society*, 30, 177–86.
- ŞEN, S. 1996. *Cumhuriyet kültürünün oluşum sürecinde bir ideoloji aygıt olarak silahlı kuvvetler ve modernizm*, İstanbul, Sarmal Yayınevi.
- SENCER, M. 1969. *Osmanlı toplum yapısı: devrim stratejisi açısından*, İstanbul, Ant Yayınları.
- 1999. *Dinin Türk toplumuna etkileri: tarihsel bir yaklaşım*, İstanbul, Sarmal Yayınevi.
- SEVINDI, N. & ABU-RABI, I.M. 2008. *Contemporary Islamic conversations: M. Fethullah Gülen on Turkey, Islam, and the West*, Albany, NY, State University of New York Press.
- SEVVA, İ. 2003. *Türkiye'de Diyanet ve din görevlileri geçişi*, Ankara, İtalik.
- SEYDİŞEHİRİ, M.E. 1331 AH. *Tarih-i İlm-i Hukuk*, İstanbul.
- SHAH, I. 1964. *The Sufis*, London, W.H. Allen.
- SHANKLAND, D. 1999. *Islam and society in Turkey*, Huntingdon, Eothen Press.
- 2003. *The Alevis in Turkey: the emergence of a secular Islamic tradition*, New York, Routledge/Curzon.
- SHAPIRO, M. & SWEET, A.S. 2002. *On law, politics, and judicialization*, Oxford, Oxford University Press.
- SHARON-KRESPIN, R. 2009. Fethullah Gülen's Grand Ambition: Turkey's Islamist Danger. *Middle East Quarterly*, 16, 55–66.
- SHELEFF, L. 2000. *The future of tradition: customary law, common law and legal pluralism*, London, Frank Cass Publishers.
- SHINDELDECKER, J. 1998. *Turkish Alevis today*, İstanbul, Şahkulu Sultan Külliyesi Vakfı.
- SIDAHMED, A.S. & EHTESHAMI, A. (eds) 1996. *Islamic fundamentalism*, Boulder, Westview Press.
- SIDDIQI, M.A.S. 1983. *Early development of zakat law and ijtehad*, Karachi, Islamic Research Academy.
- SIMMONDS, N.E. 2002. *Central issues in jurisprudence: justice, law and rights*, London, Sweet & Maxwell.
- 2008. *Central issues in jurisprudence: justice, law and rights*, London, Sweet & Maxwell.
- SIMONS, H.W. & BILLIG, M. (eds) 1994. *After postmodernism: reconstructing ideology critique*, London, Sage.
- SINANOĞLU, S. 1954. *Lâiklik*, İstanbul, O. Yalçın Matbaası.
- SINHA, S.P. 1989. *What is law?: the differing theories of jurisprudence*, New York, Paragon House.
- SIRMAN, N. 1990. State, Village and Gender in Western Turkey. In: FINKEL, A. & SIRMAN, N. (eds) *Turkish state, Turkish society*. London, Routledge.
- SİTEMBÖLÜKBAŞI, Ş. 1995. *Türkiye'de İslâm'ın yeniden inkişafı (1950–1960)*, Ankara, TDV Yayınları.
- SMITH, E.D. 1959. *Turkey: origins of the Kemalist movement and the government of the Grand National Assembly, 1919–1923*, Washington, American University.
- SMITH, G. 2008. *A short history of secularism*, London, I.B.Tauris.
- SOYAL, M. 1995. *1995 anayasa değişikliklerine ilişkin*, İstanbul, Gerçek Yayınevi.
- STAMMLER, R. 1925. *The theory of justice*, New York, Macmillan.
- STARR, J. 1992. *Law as metaphor: from Islamic courts to the Palace of Justice*, Albany, State University of New York.
- STAUTH, G. & NÖKEL, S. 2005. *Islam between Holism and secularism*, Netherlands, Brill.
- STEWART, D.J. 1998. *Islamic legal orthodoxy: Twelver Shiite responses to Sunni legal system*, Salt Lake City, The University of Utah Press.

- STONE, L. 1998. *Representations of Turkey: a primer*, Ankara, ATS.
- STONEMAN, R. 1993. *A traveller's history of Turkey*, Moreton-in-Marsh, Windrush Press.
- STOREY, J.W. & UTTER, G.H. 2002. *Religion and politics: a reference handbook*, Santa Barbara, ABC-CLIO.
- STRAUSS, D.F.M. 2009. Justice, legal validity and the force of law with special reference to Derrida, Dooyeweerd and Habermas. *South African Journal of Philosophy*, 28(1).
- STRAUSS, L. & CROUSEY, J. (eds) 1987. *History of political philosophy*, Chicago; London: University of Chicago Press.
- SUBAŞI, N. 2008. Critical Approaches to the PRA. *The Muslim World*, 98, 264–70.
- SUMMERS, R.S. 1971. *More essays in legal philosophy: general assessments of legal philosophies*, Oxford, Basil Blackwell.
- SUZUKI, P.T. 1981. Psychological problems of Turkish migrants in West Germany. *American journal of psychotherapy*, 35, 187–94.
- SWEETNAM, D.L. 2004. *Kurdish culture: a cross-cultural guide*, Bonn, Verlag für Kultur und Wissenschaft.
- TAMANAH, B.Z. 2000. A Non-Essentialist Version of Legal Pluralism. *Journal of Law and Society*, 27(2), 296–321.
- 2001. *A general jurisprudence of law and society*, Oxford, Oxford University Press.
- 2004. *Realistic socio-legal theory: pragmatism and a social theory of law*, Oxford, Oxford University Press.
- TANYOL, C. 1989. *Laiklik ve irtica*, İstanbul, Altın Kitap Yayınevi.
- TAPPER, R. (ed.) 1991. *Islam in modern Turkey: religion, politics, and literature in a secular state*, London, I.B.Tauris.
- (ed.) 1993a. *Çağdaş Türkiye'de İslam: din, siyaset, edebiyat ve laik devlet*, İstanbul, Sarmal Yayınevi.
- (ed.) 1993b. *Batı düşüncesinde İslam*, İstanbul, Sarmal Yayınevi.
- TARHANLI, İ. 1993. Müslüman toplum, 'Laik' devlet: Türkiye'de Diyanet İşleri Başkanlığı, İstanbul, Afa Yayınları.
- TAŞ, K. 2002. *Türk halkının gözüyle Diyanet*, İstanbul, İz yayıncılık.
- 2008. 'The Social Status of the PRA in Turkey and its Overall Assessment: Common Public Opinion'. *The Muslim World*, 98, 363–9.
- TAYLOR, C. 2009. What is secularism? In: LEVEY, G.B., MODOOD, T. & TAYLOR, C. (eds) *Secularism, Religion and Multicultural Citizenship*. Cambridge, Cambridge University Press.
- TDV & OMÜİF 1989. *Günümüz Din Bilimleri Araştırmaları ve Problemleri Sempozyumu: 27–30 Haziran 1989* Ankara; Samsun, Türkiye Diyanet Vakfı Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.
- TEKELİ, S. (ed.) 1995. *Women in modern Turkish society: a reader*, London, Zed Books.
- TEMPERMAN, J. 2010. *State-religion relationships and human rights law: towards a right to religiously neutral governance*, Leiden, Brill.
- TETİK, H. 1997. *Yaygın din eğitiminde cami görevlilerinin yeri ve fonksiyonları*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi.
- TEUBNER, G. 1993. *Law as an autopoietic system*, Oxford, Basil Blackwell.
- (ed.) 1997. *Global law without a state* Aldershot, Ashgate.
- 2004. Global private regimes: neo-spontaneous law and dual constitution of autonomous sectors? In: LADEUR, K.-H. (ed.) *Public governance in the age of globalization*. Aldershot, Ashgate.
- TEZCAN, B. & BARBIR, K.K. (eds) 2007. *Identity and identity formation in the Ottoman world: a volume of essays in honor of Norman Itzkowitz*, Madison, University of Wisconsin Press.
- TIMUROĞLU, V. 1991. *12 Eylül'ün eğitim ve kültür politikası: Türk-İslam sentezi*, Ankara, Başak Yayınları.
- TIVEY, L.J. 1981. *The Nation-state: the formation of modern politics*, New York, St. Martin's Press.
- TODAY'S ZAMAN. 2007. *Islam is and will be a European religion* [Online]. Available: http://www.todayszaman.com/newsDetail_getNewsById.action?load=detay&link=105153 [Accessed 19 December 2010].

- TOGAN, A.Z.V. 1981. *Umumi Türk tarihine giriş: en eski devirlerden 16. asra kadar*, İstanbul, Enderun Kitabevi.
- TOGAN, S. 2010. *Economic liberalization and Turkey*, New York, Routledge.
- TOMLIN, E.W.F. 1946. *Life in modern Turkey*, London, Thoman Nelson.
- TOPALOĞLU, A. 2004. *Ateizm ve eleştirisi*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- TOPRAK, B. 2010. *Islam and Democracy in Turkey. Lecture delivered on 2 December*. London School of Economics.
- TOSUN, C. 1993. *Din ve kimlik*, Ankara, TDV Yayınları.
- TREBBE, J. 2007. Types of Integration, Acculturation Strategies and Media Use of Young Turks in Germany. *Communications*, 32, 171–91.
- TTK 1981. *Atatürk: biography published on the centenary of Kemal Atatürk's birth*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- TÜİK. 2009. *Adalet İstatistikleri – 2007* [Online]. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu. Available: http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?tb_id=1&ust_id=12 [Accessed 11 November 2009].
- TURAN, I.L. 1989. *Westernization and secularism in contemporary Turkey*, Ebenhausen, Stiftung Wissenschaft und Politik.
- TURAN, Ö. 2008. The Turkish Diyanet Foundation. *The Muslim World*, 98, 370–84.
- TURFAN, M.N. 1999. *Rise of the young Turks: politics, the military and Ottoman collapse*, London, I.B.Tauris.
- TURGUT, M. 1998. *Başkanlık sistemi, ordu, ve demokrasi*, İstanbul, Boğaziçi Yayınları.
- TURHAN, M. 1965 [1959]. *Where are we in westernization?: ('Garbılılaşmanın neresindeyiz?')*, İstanbul, Robert College Research Center.
- TÜRKMEN, B. (ed.) 2010. *Laïcités et religiosités: intégration ou exclusion?*, Paris, L'Harmattan.
- TWINING, W. 2000. *Globalisation and legal theory*, London, Butterworths.
- (2007) *Globalisation and Comparative Law*. In ÖRÜCÜ, E. & NELKEN, D. (eds) *Comparative law: a handbook*. Oxford, Hart Publishing.
- TWINING, W.L. 2009. *General jurisprudence: understanding law from a global perspective*, New York, Cambridge University Press.
- UÇAR, A. 2008. Osmanlıların Kuran-ı Kerim'e Hürmeti I–IV *Yedikita Dergisi*, 1–4.
- ÜÇÖK, C., MUMCU, A. & BOZKURT, G. 1996. *Türk bukuk tarihi*, Ankara, Savaş Yayınevi.
- UGUR, E. 2004. Intellectual Roots of 'Turkish Islam' and Approaches to the 'Turkish Model'. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 24(2), 327–45.
- UĞUR, M. & CANEFE, N. (eds) 2004. *Turkey and European integration: accession prospects and issues*, London, Routledge.
- UĞURLU, N. 2006. *Kürt milliyeçiliği: Kürtler ve Şeyh Sait İsyanı*, İstanbul, Örgün Yayınevi.
- ULUÇAY, Ö. 1998. *Tartışmalı Kurum Diyanet*, Adana, Gözde Yayınevi.
- ULUTAS, U. 2010. Religion and Secularism in Turkey: The Dilemma of the Directorate of Religious Affairs. *Middle Eastern Studies*, 46, 389–99.
- ÜNSÜR, A. 1995. *Kuruluşundan günümüze imam-hatip liseleri*, İstanbul, Önder Yayınları.
- ÜNVER, H.A. 2009. *Turkey's 'deep-state' and the Ergenekon Conundrum*, Washington, DC, Middle East Institute.
- USTA, M. 2001. *Türkiye'de yüksek din eğitiminin kurumlaşma ve ekolleşme sorunları*, İstanbul, MÜİFAV Yayınları.
- 2003. *Üç tarz-ı siyaset: bir üst kimlik tasarımı olarak Türkiyelilik*, İstanbul, Metropol Yayınları.
- UZUNÇARŞILI, İ.H. 1965. *Osmanlı devletinin ilmiye teşkilatı*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- VERGIN, N. 2000. *Din, Toplum ve Siyasal Sistem*, İstanbul, Bağlam Yayınları.
- VGM 1998. *Türkiye'de vakıf sistemi*, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü.
- VIKOR, K.S. 2005. *Between God and the sultan: a history of Islamic law*, London, Hurst and Company.
- VOLKAN, V.D. & IT'ZKOWITZ, N. 1984. *The immortal Atatürk: a psychobiography*, Chicago, University of Chicago Press.

- VYSE, S.A. 1997. *Believing in magic: the psychology of superstition*, New York, Oxford University Press.
- WAGSTAFF, M. (ed.) 1990. *Aspects of religion in secular Turkey*, Durham, Centre for Middle Eastern and Islamic Studies, University of Durham.
- WARD, I. 2004. *Introduction to critical legal theory*, London, Cavendish.
- 2005. *Introduction to critical legal theory*, London, Cavendish.
- WARD, K. 2000. *Religion and community*, Oxford, Oxford University Press.
- WARMELO, P.V. 1987. *Legal theory, legal practice, legal reality*, Bloemfontein, [s.n.].
- WARNER, M., VANANTWERPEN, J. & CALHOUN, C. (eds) 2010. *Varieties of secularism in a secular age*, Cambridge, Harvard University Press.
- WATSON, A. 1993. *Legal transplants: an approach to comparative law (2nd edn)*, Athens, University of Georgia Press.
- WEBER, M. 1968. *On charisma and institution building: selected papers*, Chicago, University of Chicago Press.
- WEISBAND, E. 1970. *Anticipating the cold war: Turkish foreign policy, 1943–1945*. PhD Thesis, Johns Hopkins University.
- WEISS, B.G. 2006. *The spirit of Islamic law*, London, The University of Georgia Press.
- WELLS, H.G. 1920. *The outline of history: being a plain history of life and mankind*, London, Cassell.
- WESSELS, A. 2006. *Muslims in the West: can they be integrated*, Leuven; Dudley, MA, Peeters.
- WHEELIS, A.B. 1958. *The quest for identity*, New York, Norton.
- WHITE, A. 2006. *Discovering Turkey*, Ankara, Ministry of Culture and Tourism.
- WHITE, J. & PATTERSON, D.M. 1999. *Introduction to the philosophy of law: readings and cases*, New York, Oxford University Press.
- WHITE, J.B. 2003. *Islamist mobilization in Turkey: a study in vernacular politics*, Seattle, Washington University Press.
- WHITE, P.J. & JONGERDEN, J. 2003. *Turkey's Alevi enigma: a comprehensive overview*, Leiden, Brill.
- WING, A.K. & VAROL, O.O. 2008. Is Secularism Possible in a Majority-Muslim Country?: The Turkish Example. *Texas International Law Journal*, 42.
- WINTER, T.J. 2008. *The Cambridge companion to classical Islamic theology*, Cambridge, Cambridge University Press.
- WOLGAST, E. 1990. The state as a servant. In: MAIHOFER, W. & SPRENGER, G. (eds) *Law and the states in modern times: proceedings of the 14th IVR World Congress in Edinburgh, August 1989*. Stuttgart, F. Steiner Verlag.
- YALÇIN, G. & KAMACI OĞLU, F. 2009. *Eğitim mirasımız Köy Enstitüleri: uygulanabilirliği ve model çalışmaları: 17–18 Nisan 2008 (sempozyum)* İstanbul, Literatür.
- YALMAN, G.L. 2009. *Transition to neo-liberalism: the case of Turkey in the 1980s*, İstanbul, İstanbul Bilgi University.
- YAVUZ, H. 2001. *Türk müslümanlığı ve İslam üzerine: kelam, felsefe, tasavvuf yazıları*, İstanbul, Feza Gazetecilik.
- & YILDIZ, A. 2005. *Modernleşen müslümanlar: Nurcular, Nakşiler, Milli Görüş ve AK Parti* İstanbul, Kitap Yayınevi.
- YAVUZ, M.H. 2003a. *Islamic political identity in Turkey*, Oxford, Oxford University Press.
- 2003b. Islam in the public sphere: the care of the Nur movement. In: YAVUZ, H. & ESPOSITO, J.L. (eds) *Turkish Islam and the secular state: the Gülen movement*. Syracuse, Syracuse University Press.
- (ed.) 2006. *The emergence of a new Turkey: Islam, democracy and the AK Parti*, Salt Lake City, University of Utah Press.
- 2009. *Secularism and Muslim democracy in Turkey*, New York, Cambridge University Press.
- & ESPOSITO, J.L. (eds) 2003. *Turkish Islam and the secular state: the Gülen movement*, Syracuse, Syracuse University Press.
- YAVUZER, H. 2006. *Çağdaş din hizmetleri ve Diyanet İşleri Başkanlığı*, Kayseri, Laçın Yayınları.
- YAZÇIÇEK, R. 2007. *Millî din arayışı ve türk müslümanlığı*, İstanbul, Ekin Yayınları.

- YAZICI, S. 1999. *Müslüman Gençlere Din Bilgisi* [Online]. Ankara, DİB. Available: http://www.diyenet.gov.tr/turkish/basiliyayin/web_kitap.asp?yid=2 [Accessed 15 November 2009].
- YAZIR, E.M.H. 1938. *Hak dini Kur'an dili: yeni mealli Türkçe tefsir I–IX*, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- YEL, A.M. 2008. The Dialogue of Two Institutions: The Vatican and the PRA. *The Muslim World*, 98, 335–44.
- YENİ ŞAFAK. 2009. *Camilerde 'mahya' krizi* [Online]. Available: <http://yenisafak.com.tr/Gundem/Default.aspx?t=07.10.2009&i=215340> [Accessed 12 November 2009].
- YILDIRIM, E. 1999. *İktidar mücadelesi ve din*, İstanbul, Bilge.
- YILDIRIM, S. 2010. The Search for Shared Idioms: Contested Views of Laiklik Before the Turkish Constitutional Court. In: MARRANCI, G. (ed.) *Muslim societies and the challenge of secularization: an interdisciplinary approach*. London, Springer.
- YILDIZ, A. 2009. *Hilf'ül Fudul'dan günümüze sivil toplum ve sendika*, Ankara, Diyanet-Sen.
- YILDIZ, C. 1999. *Din görevlerinin sorunları ve beklentileri üzerine sosyolojik bir araştırma: Elazığ uygulaması*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi.
- YILDIZ, H.D. 1992. *150. yılında Tanzimat*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- YILDIZ, I. 2007. Minority Rights in Turkey. *Brigham Young University Law Review*, 2007(3), 791–812.
- YILMAZ, I. 2003. Non-recognition of Post-modern Turkish Socio-legal Reality and the Predicament of Women. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 30, 25.
- 2005. *Muslim laws, politics and society in modern nation states: dynamic legal pluralisms in England, Turkey and Pakistan*, Hants, Ashgate.
- YÜCEKÖK, A.N. 1971. *Türkiye'de örgütlenmiş dinin sosyo-ekonomik tabanı (1946–1968)*, Ankara, Sevinç Matbaası.
- YU-LAN, F. 2008. *The spirit of Chinese philosophy*, London, Routledge.
- YÜRÜK, A.T. 2003. *Anayasa hukuku*, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi.
- ZAHLAN, A.B. 2001. The Impact of Technology Change on the Nineteenth-Century Arab World. In: BUTTERWORTH, C.E. & ZARTMAN, I.W. (eds) *Between the state and Islam*. Cambridge, Cambridge University Press.
- ZAHLE, H. 1995. The Polycentricity of the Law or the Importance of Legal Pluralism for Legal Dogmatics. In: PETERSEN, H. & ZAHLE, H. (eds) *Legal polycentricity: consequences of pluralism in law*. Aldershot, Dartmouth.
- ZAIMOĞLU, M.A. 2004. *Türkiye'de (Alamancı), Alamanya'da (yabancı)* Denizli, Bilal Ofset Matbaacılık.
- ZARALI, R. 1987. Kimlik sorunu üstüne bir deneme. *Türkiye Sorunları Dizisi*, 1, 11–19.
- ZELYUT, R. 1992. *Öz kaynaklarına göre Alevilik*, İstanbul, Yön Yayıncılık.
- ZIFCAK, S. 2005. *Globalisation and the rule of law*, New York, Routledge.
- ZUBAIDA, S. 2005. *Law and power in the Islamic world*, London, I.B.Tauris.
- ZÜRCHER, E.J. 2004. *The European Union, Turkey and Islam*, Amsterdam, Amsterdam University Press.

Eskiyeni Yayınları: 187

ÇOCUKLUKTA DİNİ KİMLİĞİN İNŞASI
-Rol Teorisi Bağlamında Psikolojik Bir Analiz-

Şerife ERİCEK MARAŞLIOĞLU

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

İnceleyiciler

Prof. Dr. Asım YAPICI
Prof. Dr. Saffet KARTOPU

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt

NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Eylül 2023

ISBN: 978-625-7673-99-0

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKLAR

- Abraham, Karl. *Rüyalar ve Mitler*. çev. Emine Nur Gökçe. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2017.
- Abrams, Dominic vd. "Innovation Credit: When Can Leaders Oppose Their Group's Norms?" *Journal of Personality and Social Psychology* 95/3 (2008), 662-678. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.95.3.662>
- Adam, Viktor. *The Psychological Aspects of Singaporean Glossolalia: A Qualitative Study*. California: Saybrook Graduate School, Doctoral Thesis, 2003.
- Adams, Gerald R. - Marshall, Sheila K. "A Developmental Social Psychology of Identity: Understanding the Person-in-Context". *Journal of Adolescence* 19/5 (Ekim 1996), 429-442. <https://doi.org/10.1006/jado.1996.0041>
- Adler, Alfred. *Bireysel Psikoloji*. İstanbul: Hayat Yayıncılık, 2000.
- Adler, Alfred. *İnsanı Tanıma Sanatı*. çev. Kamuran Şipal. İstanbul: Say Yayınları, 2019.
- Adler, Alfred. *Psikolojik Aktivite*. çev. Belkıs Çorakçı. İstanbul: Belkıs Yayınları, 1993.
- Adler, Alfred. *Superiority and Social Interest*. Evanston: Northwestern University Press, 1964.
- Adler, Alfred. *Understanding Human Nature*. New York: Routledge, 2013.
- Adler, Alfred. *Yaşama Sanatı*. çev. Kamuran Şipal. İstanbul: Say Yayınları, 1984.
- Adler, Alfred. *Yaşamın Anlamı*. çev. Ayşen Tekşen Kapkın. İstanbul: Payel Yayınları, 2003.
- Akkuş, Zekeriya. "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Destanların Kullanımı". *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* 14 (2010), 31-48.
- Akseki, A. Hamdi. *İslâm*. İstanbul, 1996.
- Aksoy, Ömer Asım. *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu, 1976.
- Aktulum, Kubilay. *Folklor ve Metinlerarasılık*. Ankara: Çizgi Kitabevi, 2013.
- Akyol, Aygün. "Ebu Bekir Râzî ve Üç Temel Erdem -Değer Eğitimi Açısından Bir Okuma-". *Adam Akademi: Sosyal Bilimler Dergisi* V/2 (2015), 61-83.
- Albayrak, Nurettin. *Türkiye Türkçesinde Atasözleri*. İstanbul: Kapı Yayınları, 2009.
- Allport, Gordon W. *The Individual and His Religion: A Psychological Interpretation*. New York: Collier-Macmillan Limited, 1950.
- Allport, Gordon W. - Ross, J. Michael. "Personal Religious Orientation and Prejudice." *Journal of Personality and Social Psychology* 5/4 (1967), 432-443. <https://doi.org/10.1037/h0021212>
- Alper, Ömer Mahir. "İbn Sîna". 20/353-358. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1999.
- Alston, William P. "Mysticism and Perceptual Awareness of God". *The Blackwell Guide to the Philosophy of Religion*. ed. William E. Mann. 40-123. Oxford, UK: Blackwell Publishing Ltd, 2008. <https://doi.org/10.1002/9780470756638.ch9>
- Altundaş, Servet. *Gazâlî'de Tasavvuf Felsefesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü., 2006.

- Anonim. "Büyük Kültür Ansiklopedisi". *Atasözü*. Ankara: Başkent Yayınları, 1984.
- Ansbacher, Heinz - Ansbacher, Rowena. *The Individual Psychology of Alfred Adler*. New York (Harcourt, Brace and Co.): Harper Perennial, 1956.
- Aral, N vd. *Çocuk Gelişimi*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları, 2011.
- Ardrey, Robert. *The Territorial Imperative*. London: Atheneum, 1966.
- Argyle, Michael. "Din Psikolojisi Alanındaki Yeni Gelişmeler". çev. Talip Küçükcan. *Di-ni Araştırmalar* II/4 (1999), 195-208.
- Argyle, Michael. *Psychology and Religion: An Introduction*. London; New York: Routledge, 2000.
- Argyle, Michael - Beit-Hallahmi, Benjamin. *The Social Psychology of Religion*. London: Routledge and Kegan Paul, 1975. <http://www.vlebooks.com/vleweb/product/openreader?id=none&isbn=9781135041489>
- Arı, Ramazan. *Eğitim Psikolojisi: Gelişim Ve Öğrenme*. Ankara: Yayım Dağıtım, 2008.
- Arıcı, Asude. *Ergenlerde Dini Başaçıkma Yöntemi Olarak Dua*. Ankara: Din ve Değerler Psikolojisi, 2006.
- Assmann, Jan. *Kültürel Bellek. Eski Yüksek Kültürlerde Yazı, Hatırlama ve Politik Kimlik*. çev. Ayşe Tekin. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2001.
- Atak, Hasan. "Kimlik Gelişimi ve Kimlik Biçimlenmesi: Kuramsal Bir Değerlendirme - Identity Development and Identity Formation: A Theoretical Assessment". *Psiki-yatriye Güncel Yaklaşımlar* 3/1 (2011), 163-213.
- Atkinson, Rita L vd. *Psikolojiye Giriş*. çev. Öznur Öncül - Deniz Ferhatoğlu, 2005.
- Ay, Mehmet Emin. "Aile Ortamında Yerine Getirilen İbadetlerin Çocuk Üzerindeki Et-kileri". *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 1 (1994), 163-170.
- Aydın, Ali Rıza. "Çocuğun Dini Şahsiyet Kazanmasında Ailenin Önemi". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8 (1996), 211-219.
- Aydın, Ali Rıza. "İnanma İhtiyacı ve Dini Ritüellerin Psikolojik Değeri". *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi* IX/3 (2009), 87-99.
- Aydın, Ayhan. *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. İstanbul: Alfa Yayınları, 2003.
- Aydın, Mehmet Zeki. "Günümüz Ailesinde Ebeveynlerin Çocuk Yetiştirmedeki Zorluk-ları Yeni Neslin Yetişmesinde Ailede Ahlak Eğitimi". *Kadın ve Aile Sorunları Sempozyumu*, 78-92.
- Aydın, Ali Rıza. "Çocuğun Dini Şahsiyet Kazanmasında Ailenin Önemi". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8/8 (01 Eylül 1996), 211-220. <https://doi.org/10.17120/omuifd.18481>
- Bahadır, Abdülkerim. "Din Psikologlarının Dindarlık, Değerler ve Ruh Sağlığı Konu-sunda Temel Yaklaşımları: W. James, S. Ferud, G. Jung ve V. Frankl Örneği". *Din, Değerler ve Sağlık*, 13-63.
- Bahadır, Abdülkerim. *İnsanın Anlam Arayışı ve Din: Logoterapik Bir Arastırma*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2002.
- Bandura, Albert. "Human Agency in Social Cognitive Theory." *American Psychologist* 44/9 (1989), 1175-1184. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.44.9.1175>
- Bandura, Albert (ed.). *Psychological Modeling: Conflicting Theories*. New Brunswick, N.J: Aldine Transaction, 2006.

- Bandura, Albert. "Social Cognitive Theory: An Agentic Perspective". *Annual Review of Psychology* 52/1 (Şubat 2001), 1-26. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.1>
- Bandura, Albert. *Social Foundations of Thought and Action*. Prentice-Hall: Englewood Cliff, 1986.
- Bandura, Albert. *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1977.
- Bandura, Albert. *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, N.J: Prentice Hall, 1977.
- Basinger, David. *Religion Diversity. A philosophical Assessment*. New York: Ashagate, 2002.
- Bates, John E. "The Concept of Difficult Temperament" 26/4 (1980), 299-319.
- Batman, Elif. *Yaşamın Zorluklarıyla Başa Çıkmada Kader İnancının Rolü*. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- Batur, Suat. *Açıklamalı-Örnekli Türk Halk Edebiyatı*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 1998.
- Baumrind, Diana. "Effects of Authoritative Parental Control on Child Behavior". *Child Development* 37/4 (Aralık 1966), 887. <https://doi.org/10.2307/1126611>
- Baymur, Feriha. *Genel Psikoloji*. İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevi, 1976.
- Bayraklı, Bayraktar. "Kur'an-ı Kerim'de Din Adamı Kavramı". *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 1 (1994), 147-162.
- Bearon, L. B. - Koenig, H. G. "Religious Cognitions and Use of Prayer in Health and Illness". *The Gerontologist* 30/2 (01 Nisan 1990), 249-253. <https://doi.org/10.1093/geront/30.2.249>
- Bebek, Adil. *Din ve Düşünce Açısından Dua*. İstanbul: Rağbet Yayınları, 1998.
- Bedir, Fatma Nur. "Bir Davranış ve Anlamlandırma Pusulası Olarak Rüyaya Dair İnanç ve Tutumların İncelenmesi". *Din Psikolojisi:Teori, Güncel araştırmalar ve Yeni Eğilimler*. ed. Zeynep Sağır. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları, 2020.
- Bee, Helen - Boyd, Denise. *Çocuk Gelişim Psikolojisi*. çev. Seda Darcan Çiftçi. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2009.
- Beit-Hallahmi, Benjamin. *Prolegomena to the Psychological Study of Religion*. Lewisburg [Pa.]: Bucknell University Press, 1989.
- Bell, Catherine. *Ritual Theory, Ritual Practice*. London: Oxford University Press, 1992.
- Belsky, Jay. "The Determinants of Parenting: A Process Model". *Child Development* 55/1 (1984), 83. <https://doi.org/10.2307/1129836>
- Belzen, Jacob. "On Religious Experience Role Theory and Contemporary Narrative Psychology". *Sundén's Role Theory: An Impetus to Contemporary Psychology of Religion*. ed. Nils Holm - Jacob A. Belzen. 47-76. Åbo: Åbo Akademi, 1995.
- Belzen, Jacob A. "Din Psikolojisinde Tarihsel-Kültürel Yaklaşım: Disiplinlerarası Araştırmalar İçin Bakış Açıları". çev. Ali Ayten. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü Dergisi)* 33 (Şubat 2007), 221-240.
- Belzen, Jacob A. (ed.). *Psychology of Religion: Autobiographical Accounts*. Boston, MA: Springer US, 2012. <https://doi.org/10.1007/978-1-4614-1602-9>

- Belzen, Jacob A. "The Future is in the Return: Back to Cultural Psychology of Religion'." *Religion and Psychology: Mapping The Terrain*. ed. Jonte-Paceand Diane - William B. Parsons. London: Routledge, 2002.
- Benson, Herbert - Proctor, William. *Beyond the Relaxation Response: How to Harness the Healing Power of Your Personal Beliefs*. New York: Times Books, 1984.
- Berzonsky, Michael D. "A Constructivist View of Identity Development: People as Postpositivist Self-Theorists." *Discussions on Ego Identity*. ed. Jane Kroger. 169-183. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates, 1993.
- Berzonsky, Michael D. "Identity Processing Style, Self-Construction, and Personal Epistemic Assumptions: A Social-Cognitive Perspective". *European Journal of Developmental Psychology* 1/4 (2004), 303-315. <https://doi.org/10.1080/17405620444000120>
- Berzonsky, Michael D. - Papini, Dennis R. "Identity Processing Styles and Value Orientations: The Mediational Role of Self-Regulation and Identity Commitment". *Identity* 14/2 (2014), 96-112. <https://doi.org/10.1080/15283488.2013.858228>
- Bilecik, Sümeyra. "Anne Baba Tutumlarının Bireylerin Din Algısına Etkisi". *Değerler Eğitimi Dergisi* 15/33 (07 Temmuz 2017), 7-38.
- Bilgin, Asude - Oksal, Aynur. "Kültürel Kimlik ve Eğitim". *Academy Journal of Educational Sciences* 2/1 (28 Haziran 2018), 82-90. <https://doi.org/10.31805/acjes.346729>
- Bilgin, Nuri. *İnsan İlişkileri ve Kimlik*. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1996.
- Bilgin, Nuri. *Tarih ve Kolektif Bellek*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık, 2013.
- Bilici, Ali Baz. *Gelişim ve Eğitim Odaklı Çocuk Psikolojisi ve Din*. İzmir: Akademik Gelişim Yayınları, 2015.
- Bilir, Şule - Dabanlı, Duyan. "Ergenlik Çağındaki Sosyale Gelişimine Aile Tutumlarının Etkisinin Araştırılması". *Aile Yazıları* 3. 157-173. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, 1981.
- Bolley, Alphons. *Gebetsstimmung und Gebet. Empirische Untersuchungen zur Psychologie des Gebets unter besonderer Berücksichtigung des Betens von Jugendlichen*. Düsseldorf: Pedagogischer Verlag, 1930.
- Boratav, Pertev Naili. *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*. İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1997.
- Bowet, Pierre. *Din Duygusu ve Çocuk Psikolojisi*. çev. Selahattin Odabaş. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1958.
- Brown, Laurence Binet. *The Human Side of Prayer: The Psychology of Praying*. Birmingham, Ala: Religious Education Press, 1994.
- Budak, Selçuk. *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2000.
- Bulkeley, Kelly. *Big Dreams: The Science of Dreaming and The Origins of Religion*. New York: Oxford University Press, 2016.
- Bulkeley, Kelly. *Dreaming in the World's Religions*. New York: New York University Press, 2008.
- Burger, Jerry M. *Personality*. Australia ; Belmont, Calif: Wadsworth Cengage Learning, 8th Ed., 2011.

- Burke, Peter. *Afişten Heykele, Münyatürden Fotoğrafa Tarihin Görgü Tanıkları*. çev. Zeynep Yelçe. İstanbul: Kitap Yayınevi, 2003.
- Byrd, Randolph C. "Positive Therapeutic Effects of Intercessory Prayer in a Coronary Care Unit Population": *Southern Medical Journal* 81/7 (1988), 826-829. <https://doi.org/10.1097/00007611-198807000-00005>
- C. Daniel Batson vd. *Din ve Birey Sosyal Bir Yaklaşım*. çev. Ali Kuşat - Abdolvahap Taştan. Kayseri: Kimlik Yayınları, 2017.
- Calkins, Mary Whiton. "The Nature of Prayer". *Harvard Theological Review* 4/4 (1911), 489-500. <https://doi.org/10.1017/S0017816000007331>
- Campbell, Joseph. *İlkel Mitoloji-Tarır'nun Maskeleri*. çev. Kudret Emiroğlu. Ankara: İmge Kitabevi, 1995.
- Campbell, Susan B. Goodman. "Mother-Infant Interaction as a Function of Maternal Ratings of Temperament". *Child Psychiatry & Human Development* 10/2 (1979), 67-76. <https://doi.org/10.1007/BF01433498>
- Canesi, Mailand A. - Dorpat, Glasenapp. "Gebets Psychologie des Untersuchungen über die Vorläufige". *Archiv für Religionspsychologie und Seelenführung* 6/1 (1936), 13-72.
- Capps, Donald. "Sundén's Role-Taking Theory: The Case of John Henry Newman and His Mentors". *Journal for the Scientific Study of Religion* 21/1 (Mart 1982), 58. <https://doi.org/10.2307/1385570>
- Capps, Donald. "The Psychology of Petitionary Prayer". *Theology Today* 39/2 (1982), 130-141. <https://doi.org/10.1177/004057368203900203>
- Caputo, Richard. "Parent Religiosity, Family Processes, and Adolescent Outcomes". *Families in Society: The Journal of Contemporary Social Services* 85/4 (2004), 495-510. <https://doi.org/10.1606/1044-3894.1837>
- Ciacı, Osman. *Cilacı, Psiko-Sosyal Açından İlahî Dinlerde Dualar*. Konya: Arı Basımevi, 1982.
- Cloninger, Susan C. *Theories of Personality: Understanding Persons*. Upper Saddle River, N.J: Pearson/Prentice Hall, 4th ed., 2004.
- Collipp. "The Efficacy of Prayer: A Triple-Blind Study". *Medical times* 5 (1969), 201-204.
- Comenius. *Büyük Didaktika (Didactica Magna)*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1964.
- Copp, David. "The Concept of a Society". *Dialogue* 31/2 (1992), 183-212. <https://doi.org/10.1017/S0012217300038518>
- Coşkun, Ali. "Din ve Kimlik". *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 24 (23 Ocak 2014). <https://doi.org/10.15370/muifd.24579>
- Cox, James L. *Kutsal İfade Etmek: Din Fenomenolojisine Giriş (Teori, Metot ve Uygulama)*. çev. Fuat Aydın. İstanbul: İz Yayıncılık, 2004.
- Crabtree, B. F. - Miller, W. L. *Doing Qualitative Research*. Sage Publications, 1999.
- Creswell, John W. *Nitel Arastırma Yöntemleri: Beş Yaklaşımına Göre Nitel Arastırma ve Arastırma Deseni*. ed. Selçuk Besir Demir. çev. Mesut Bütün. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2018.

- Crnic, Keith A. vd. "Effects of Stress and Social Support on Mothers and Premature and Full-Term Infants". *Child Development* 54/1 (1983), 209. <https://doi.org/10.2307/1129878>
- Cüceloğlu, Dogan. *İnsan ve Davranışı: Psikolojinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2000.
- Cüci, Taner. "İslâm'da Rü'ya Amel İlişkisi". *Diyanet İlmî Dergi* XVI/2 (1977), 92-100.
- Çalışır, Gülsüm. *İletişim Boyutuyla Efsaneler*. Erzincan: Uluslararası Erzincan Sempozyumu Bildirileri, 2016.
- Çelebi, İlyas. *İslâm İnancında Ğayb Problemi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1996.
- Çelebi, İlyas. "Rüya". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 35/306-309. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2008.
- Çelik, Hilal - Ekşi, Halil. *Nitel Desenler: Gömülü Teori*. İstanbul: Edam Yayınları, 2015.
- Çetin, Özer. "Kültürel Din Psikolojisi Açısından Geçiş Dönemi Rüyaları: Kutadgu Bilig Örneği". *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* VI/3 (2013), 335-357.
- Çoruh, Şinasî. *Rüyâ Dünyamız*. İstanbul: Kitapçılık Ticaret Limited Şirketi Yayınları, 1968.
- Dağcı, Abdullah. "Amaçsal Açidan Dua Türleri: Din Psikolojisi Bağlamında Tümevarımsal Bir Yaklaşım Denemesi". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* IV/8 (2018), 87-120.
- Dégh, Linda. "Günümüz Bağlamında Efsane Üzerine Teorik Bir Düşünme ve Efsanenin Tanımı". çev. Selcan Gürçayır. *Halkbilimde Kuramlar ve Yaklaşımlar*. ed. Oğuz Öcal - Selcan Gürçayır. Geleneksel Yayıncılık: Ankara, 2019.
- Demir, Fatih. *İmamlarda Dünyevileşme Eğilimi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Demirbaş, Murat - Yağbasan, Rahmi. "Sosyal Öğrenme Teorisine Dayalı Öğretim Etkinliklerinin, Öğrencilerin Bilimsel Tutumlarının Kalıcılığına Olan Etkisinin İncelenmesi". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 18/2 (01 Ağustos 2005), 363-382.
- Demircioğlu, İsmail H. - Tokdemir, M. Ahmet. "Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi: Amaç, İşlev ve İçerik". *Değerler Eğitimi Dergisi* 6/15 (2008), 69-88.
- Denzin, Norman K. - Yvonna S. Lincoln (ed.). *The Sage Handbook of Qualitative Research*. Los Angeles London New Delhi Singapore Washington DC Melbourne: SAGE, Fifth edition., 2018.
- Dowling, Elizabeth M. - W. George Scarlett (ed.). *Encyclopedia of religious and spiritual development*. Thousand Oaks, Calif: SAGE Publications, 2006.
- Dölek, İlbey. "Kutsal Bir Zaman Dilimi Olarak Noel Ritüelinin Kutlama Gelenekleri, Alman Luteryanlar Örneği". *Turkish Studies* 9/10 (2014), 371-390.
- Draz, Abdullah. *Din ve Allah İnancı*. çev. Akif Nuri. İstanbul: Çığır Yayınları, 1978.
- Drózd, E - Pokorski, Mieczyslaw. "Parental Attitudes and Social Competence in Adolescents". *Journal of physiology and pharmacology: an official journal of the Polish Physiological Society* 58 Suppl 5 (01 Aralık 2007), 175-184.

- Durgel, Elif S. vd. "Sociocultural Influences on German and Turkish Immigrant Mothers' Long-Term Socialization Goals". *Journal of Cross-Cultural Psychology* 40/5 (Eylül 2009), 834-852. <https://doi.org/10.1177/0022022109339210>
- Durkheim, Emile. *Dini Hayatın İlk Biçimleri*. çev. Fuat Aydın. İstanbul: Ataç Yayınları, 2005.
- Durmuş, Oğuzhan. "Türkçede Aykırı Atasözleri". *Türkbilgi* 36 (2018), 29-40.
- Dündar, Zehra - Baysan, Sultan. "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Efsanelerin Kullanımı". *Journal of Turkish Studies* 12/18 (2017), 293-310. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.12120>
- Dwairy, Marwan vd. "Parenting Styles, Individuation, and Mental Health of Arab Adolescents: A Third Cross-Regional Research Study". *Journal of Cross-Cultural Psychology* 37/3 (Mayıs 2006), 262-272. <https://doi.org/10.1177/0022022106286924>
- Ebu'l-Alâ, Affî. *Tasavvuf - İslâm'da Manevî Hayat*. çev. Ekrem Demirli - Abdullah Kartal. İstanbul: İz Yayıncılık, 1999.
- Elçin, Şükrü. *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1981.
- Eliade, Mircea. *Dinin Anlamı ve Sosyal Fonksiyonu*. çev. Mehmet Aydın. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.
- Eliade, Mircea. *Kutsal ve Kutsal-Dışı Dinin Doğası*. çev. Ali Berktaş. İstanbul: Alfa Yayınları, 2017.
- Eliade, Mircea. *Mitlerin Özellikleri*. çev. Sema Rıfat. İstanbul: Alfa Yayınları, 2021.
- Eliade, Mircea - Altuğ, Ümit. *Ebedi Dönüş Mitosu*. Ankara: İmge Yayınevi, 1994.
- Elkin, Frederick. *Çocuk ve Toplum*. çev. Nazife Güngör. Ankara: Gündoğan Yayınları, 1995.
- Elkind, David. "The Origins of Religion in the Child". *Review of Religious Research* 12/1 (1970), 35. <https://doi.org/10.2307/3510932>
- Emmons, Robert A. - Paloutzian, Raymond F. "The Psychology of Religion". *Annual Review of Psychology* 54/1 (Şubat 2003), 377-402. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.54.101601.145024>
- Enginün, İnci. *Halide Edip Adivar'ın Eserlerinde Doğu Batı Çatışması*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1995.
- Enninger, Werner. "Giyim". çev. Nebi Özdemir. *Milli Folklor Dergisi* 39 (1998), 92-96.
- Erbil, Nülüfer vd. "Ergenlerin Benlik Saygısına Ailelerinin Tutum ve Davranışlarının Etkisi". *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 10/10 (2006), 7-16. <https://doi.org/10.21560/spcd.78124>
- Erden, Münire - Akman, Yasemin. *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Arkadaş Yayıncılık, 1997.
- Erden, Münire - Akman, Yasemin. *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2002.
- Erikson, Erik. "Psikososyal Kimlik". çev. M. Doğan Karacoşkun. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi* III/2 (2003), 181-192.
- Erikson, Erik H. *Identity: Youth and Crisis*. New York: W.W. Norton Company, 1968.
- Erikson, Erik H. *Identity: Youth and Crisis*. New York London: W. W. Norton & Company, Reissued as Norton paperback 1994., 1994.

- Erikson, Erik H. *Identity: Youth and Crisis*. New York London: W. W. Norton & Company, Reissued as Norton paperback 1994., 1994a.
- Erikson, Erik H. *Young man Luther: A study in Psychoanalysis and Histor*. New York: Norton, 1958.
- Ersal, Mehmet - Görgülü, Ezgi Deyiş. “Yemekten Ritüel Yaratmak: Alevi İnanç Sisteminde Yemek Kültü”. *Alevilik-Bektaşılık Araştırmaları Dergisi* 16 (2017), 139-200. <https://doi.org/10.24082/2017.abked.8>
- Eryücel, Sema. *Yaşam Olayları ve Dini Başa Çıkma*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2013.
- Evans, Richard I. *Dialogue with Erik Erikson*. Northvale, N.J: Jason Aronson, 1st softcover ed., 1995.
- Exline, Julie Juola - Rose, Ephraim. “Dini ve Manevi Uğraşlar”. çev. Merve Altınlı Macıç. *Din ve Maneviyat Psikolojisi Yeni Yaklaşımlar ve Uygulama Alanları*. ed. Raymond Paloutzian - Crystal L. Park. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2013.
- Finney, John R. - Malony, H. Newton. “Empirical Studies of Christian Prayer: A Review of the Literature”. *Journal of Psychology and Theology* 13/2 (1985), 104-115. <https://doi.org/10.1177/009164718501300203>
- Fiske, Susan T. - Taylor, Shelley E. *Social Cognition: From Brains to Culture*. Los Angeles: SAGE Publications, Third edition., 2017.
- Fowler, James. “İman Bilincinin Evreleri”. çev. Ali Mehmedoğlu. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 19 (17 Ocak 2014). <https://doi.org/10.15370/muifd.87378>
- Fowler, James W. “Faith Development Theory and the Postmodern Challenges”. *International Journal for the Psychology of Religion* 11/3 (Temmuz 2001), 159-172. https://doi.org/10.1207/S15327582IJPR1103_03
- Fowler, James W. *Stages of Faith: The Psychology of Human Development and the Quest for Meaning*. San Francisco: Harper and Row, 1981.
- Fowler, James W - Dell, Mary Lynn. “Stages of Faith and Identity: Birth to Teens”. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America* 13/1 (Ocak 2004), 17-33. [https://doi.org/10.1016/S1056-4993\(03\)00073-7](https://doi.org/10.1016/S1056-4993(03)00073-7)
- Frazer, James George. *Altın Dal Dinin ve Folklorün Kökleri*. çev. Mehmet Doğan. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2004.
- Freedman, Jonathan L vd. *Sosyal Psikoloji*. çev. Ali Dönmez. İstanbul: İmge Kitabevi, 2003.
- Freud, Sigmund. “A Religious Experience”. *The International Journal of Psycho-Analysis* 10 (1929), 1-6.
- Freud, Sigmund. *Grup Psikolojisi ve Ego Analizi*. çev. Eif Yılmaz. Ankara: Dorlion Yayınları, 2020.
- Freud, Sigmund. *Musa ve Tek Tanrıcılık*. çev. Kamuran Şipal. Say Yayınları: İstanbul, 2022.
- Freud, Sigmund. *Rüyaların Yorumu*. çev. Dilman Muradoğlu. İstanbul: Say, 1. Aufl., 2014.
- Freud, Sigmund. *The Essentials of Psycho-Analysis*. London: Penguin Books, 1991.

- Freud, Sigmund. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*. London: Hogarth Press, Repr., 1999.
- Freud, Sigmund. *Totem ve Tabu*. çev. Kamuran Sıpal. İstanbul: Say Yayınları, 2012.
- Freyer, Hans. *Din psikolojisi*. çev. Turgut Kalpsüz. Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1964.
- Fromm, Erich. *Avoir ou Être?* Paris: R. Laffont, 2004.
- Fromm, Erich. *Psikanaliz ve Din*. çev. Elif Erten. İstanbul: Say Yayınları, 2021.
- Fromm, Erich. *The Fear of Freedom*. London: Routledge and Kegan Paul, 1966.
- Fromm, Erich. *The Sane Society*. New York: Holt, Rinehart, and Winston, 1964.
- Furseth, Inger - Repstad, Pål. *An Introduction to The Sociology of Religion: Classical and Contemporary Perspectives*. Aldershot, England ; Burlington, VT: Ashgate, 2006.
- Gadamer, Hans George. "Ölüm Tecrübesi". çev. Ali Rıza Aydın. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi* II/1 (2002), 105-112.
- Galton, Francis. "Statistical Inquiries Into the Efficacy of Prayer". *International Journal of Epidemiology* 41/4 (2012), 923-928. <https://doi.org/10.1093/ije/dys109>
- Gazâlî, İmam. *Munkız Min'ed- Dalal*. çev. Suphi Furat. İstanbul: Şamil Yayınları, 1978.
- Geels, Antoon. "A Note on the Psychology of Dhikr: The Halveti-Jerrahi Order of Dervishes in Istanbul". *International Journal for the Psychology of Religion* 6/4 (Ekim 1996), 229-251. https://doi.org/10.1207/s15327582ijpr0604_1
- Geels, Antoon - Wikström, Owe. *Den Religiosa Manniskan: En Introduktion Till Religionspsykologin*. Stockholm: Natur & Kultur Akademisk, 2012.
- Geertz, Clifford. *The Interpretation of Cultures*. New York: Basic Books, 1973.
- Geertz, Clifford. *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. London: Fontana Press, 1975.
- Gençtan, Engin. *Psikanaliz ve Sonrası*. İstanbul: Metis Yayınları, 2014.
- Geyer, Anne L. - Baumeister, Roy F. "Din-Ahlak ve Öz-Denetim: Değerler, Erdemler ve Kötü Alışkanlıklar". çev. Metin Güven. *Din ve Maneviyat Psikolojisi Yeni Yaklaşımlar ve Uygulama Alanları*. ed. Raymond Paloutzian - Crystal L. Park. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2013.
- Gillette, Kyle Stephen. *Parental and Religious Influences on Adolescent Empathy and Antisocial Behavior Among Latino and Euro-American Youth: An Investigation of Mediating and Moderating Effects*. Texas: Graduate Faculty of Texas Tech University, Unpublished Doctoral Dissertation, 2006.
- Gleason, Philip. "Identifying Identity: A Semantic History". *The Journal of American History* 69/4 (Mart 1983), 910. <https://doi.org/10.2307/1901196>
- Glock, C. Y - Stark, R. *Religion and Society in Tension*. Chicago: Rand McNally, 1965.
- Goldman, Ronald. *Religious Thinking From Childhood To Adolescence*. London: Seabury Press, 1964.
- Goodman, Felicitas. *Ecstasy, Ritual and Alternate Reality: Religion in a Pluralistic*. Bloomington: Indiana University Press, 1988.
- Goodman, Felicitas. *Speaking in Tongues: A Cross-Cultural Study of Glossolalia*. Chicago: University of Chicago Press, 1972.

- Gottlieb, Eli. “Dini Düşüncenin Gelişimi”. çev. Mustafa Ulu. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Merkezi* 12/1 (2012), 269-289.
- Göcen, Güllüshan. *Psikoloji Mitoloji ve Din*. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2018.
- Göka, Erol. *İnsan Kısım Kısım (Topluluklar, Zihniyetler, Kimlikler)*. Ankara: Aşına Kitaplar, 2006.
- Göncü, Esra Burcu. *Türk Masallarında Din Adamı Tipolojisi*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Gülverdi, Selim. “Lokman Sûresi 34. ayetin Kelami Açından Yorumu”. *İslâmî İlimler Araştırmaları Dergisi* 4 (2018), 22-58.
- Günay, Ünver. *Din sosyolojisi*. İstanbul: İnsan Yayınları, 6. baskı., 2005.
- Gürel, Emet - Tat, Merba. “Türkçede Beden Olgusu: Atasözleri ve Deyimler Üzerine Bir İçerik Analizi”. *Akdeniz İletişim* 32 (2019).
- Hacıkeleşoğlu, Hızır. *Ebeveyn Tutumları ve Kişilik Özelliklerinin Tanrı Tasavvuru İle İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2020.
- Hall, G. Stanley. *Jesus, the Christ, in the Light of Psychology*. New York: Doubleday, 1917.
- Hammack, Phillip L. “Narrative and the Cultural Psychology of Identity”. *Personality and Social Psychology Review* 12/3 (Ağustos 2008), 222-247. <https://doi.org/10.1177/1088868308316892>
- Harms, Ernest. “The Development of Religious Experience in Children”. *American Journal of Sociology* 50/2 (Eylül 1944), 112-122. <https://doi.org/10.1086/219518>
- Harris, William S. vd. “A Randomized, Controlled Trial of the Effects of Remote, Intercessory Prayer on Outcomes in Patients Admitted to the Coronary Care Unit”. *Archives of Internal Medicine* 159/19 (01 Ekim 1999). <https://doi.org/10.1001/archinte.159.19.2273>
- Hart, Jonathan T. vd. “Attachment and Faith Development”. *Journal of Psychology and Theology* 38/2 (Haziran 2010), 122-128. <https://doi.org/10.1177/009164711003800205>
- Hass, WS. “The Zikr of the Rahmanija-Order in Algeria: A Psycho-Physiological Analysis”. *The Muslim World* 33 (1943), 16-28.
- Haviland, William A. vd. *Kültürel Antropoloji*. çev. İnan Deniz - Erguvan Sarıoğlu. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2008.
- Heidegger, Martin. *Vartık ve Zaman*. çev. Martin Ötken. İstanbul: Agora Kitaplığı, 2008.
- Heiler, Friedrich. *Prayer*. New York: Oxford University Press, 1997.
- Heine, Steven. *Cultural Psychology*. New York: W. W. Norton, 2008.
- Hodge, Alexander. *Prayer and its Psychology*. London: University of London, External Degree, 1931.
- Holland, Dorothy - Lachicotte, William. “Vygotsky, Mead, and the New Sociocultural Studies of Identity”. *The Cambridge Companion to Vygotsky*. 101-135. Cambridge University Press, 1. Basım, 2007. <https://doi.org/10.1017/CCOL0521831040.05>

- Holm, Nils G. “Din Psikolojisi ve Tarihçesi”. çev. Abdülkerim Bahadır. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 12 (2001), 71-78.
- Holm, Nils G. *Din Psikolojisine Giriş*. çev. Abdülkerim Bahadır. İstanbul: İnsan Yayınları, 2004.
- Holm, Nils G. “Pentecostalism: Conversion and Charismata”. *International Journal for the Psychology of Religion* 1/3 (Temmuz 1991), 135-151. https://doi.org/10.1207/s15327582ijpr0103_1
- Holm, Nils G. “Religionspsychologie Gestern Und Heute: Einige Entwicklungslinien”. *Archive for the Psychology of Religion* 22/1 (Ocak 1997), 15-27. <https://doi.org/10.1163/157361297X00036>
- Holm, Nils G. *Religionsvetenskapliga Skrifter*. Åbo: Åbo akademi, 1993.
- Holm, Nils G. “Sundén’s Role Theory and Glossolalia”. *Journal for the Scientific Study of Religion* 26/3 (Eylül 1987), 383. <https://doi.org/10.2307/1386441>
- Holm, Nils G. “Writing Heavenly Language’: My Research on Pentecostalism and Glossolalia”. *Psychology of Religion*. ed. Jacob A. Belzen. 91-106. Path in Psychology. Boston, MA: Springer US, 2012. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-1602-9_6
- Hood, Bruce. *Benlik Yanılsaması Sosyal Beyin, Kimliği Nasıl Oluşturur?* çev. Eyüphan Özdemir. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2014.
- Hood, Ralph W. vd. *The Psychology of Religion: An Empirical Approach*. New York: Guilford Press, 4th ed., 2009.
- Hood, Ralph W. vd. *The Psychology of Religion: An Empirical Approach*. New York: Guilford Press, 4th ed., 2009.
- Hood, Ralph W. - Spilka, Bernard. “A Chronological Overview of the Psychology of Religion”. *Religious Studies and Theology* 31/2 (28 Mayıs 2013), 129-146. <https://doi.org/10.1558/rsth.v31i2.129>
- Horney, Karen. *Nevrozlar ve İnsan Gelişimi*. çev. Selçuk Budak. Ankara: Öteki Yayınevi, ts.
- Horney, Karen. *Psikanalizde Yeni Yollar*. çev. Selçuk Budak. Ankara: Öteki Yayınevi, 1994.
- Horozcu, Ümit. *Din Psikolojisi*. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2017.
- Horozcu, Ümit. “Sıradışı Bir Dini Tecrübe: Glossolali (Karmaşık Diller Tecrübesi)”. *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Darulfunun İlahiyat* 20 (2009), 99-124.
- Howitt, Dennis - Cramer, Duncan. *Introduction to Research Methods in Psychology*. Harlow Munich: Prentice Hall, 3. ed., 2011.
- Hökelekli, Hayati. “Çocukta Ahlak Gelişimi ve Eğitimi”. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*, 185-204.
- Hökelekli, Hayati. *Din Psikolojisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2010.
- Hökelekli, Hayati. *Din Psikolojisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 10. baskı., 2013.
- Hökelekli, Hayati. *Din Psikolojisine Giriş*. İstanbul: DEM Yayınları, 1. basım., 2010.
- Hökelekli, Hayati. “Hz. Peygamber’in Çocuk ve Gençlere Yaklaşımı”. *Kutlu Doğum Sempozyumu (TDV)*, 47-56.

- Hughes, J. Donald. "Dream Interpretation in Ancient Civilizations." *Dreaming* 10/1 (2000), 7-18. <https://doi.org/10.1023/A:1009447606158>
- Hunsberger, Bruce vd. "Adolescent Identity Formation: Religious Exploration and Commitment". *Identity* 1/4 (2001), 365-386. https://doi.org/10.1207/S1532706XID0104_04
- İbn Haldun. *Mukaddime*. çev. Halil Kendir. Ankara: Yenişafak Kültür Armağanı, 2004.
- İbn Haldun. *Tasavvuf'un Mahiyeti Şifâu's-Sail*. çev. Süleyman Uludağ. İstanbul: Dergah Yayınları, 1998.
- James, William. *Dinsel Deneyimin Çeşitleri*. çev. İsmail Hakkı Yılmaz. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2017.
- James, William. *The Principles of Psychology: In Two Volumes*. New York: Dover, Facsim. of ed. New York, Henry Holt, 1890., 1995.
- James, William. *The varieties of religious experience*. New York: Collier Books, 1902.
- Jan Van Der Lans. "The Value of Sundén's Role-Theory Demonstrated and Tested with Respect to Religious Experiences in Meditation". *Journal for the Scientific Study of Religion* 26/3 (1987), 401-412.
- Johnson, Scott - Hannon, Erin. "Perceptual Development". *Handbook of Child Psychology and Developmental Science*. ed. Richard M. Lerner. Hoboken, New Jersey: Wiley, Seventh edition., 2015.
- Jones, Ernest. *Sigmund Freud Yaşamı ve Eserleri*. çev. Emre Kapkın - Ayşe Tekşen Kapkın. İstanbul: Kabalıcı Yayınevi, 2004.
- Joyce, C.R.B. - Welldon, R.M.C. "The Objective Efficacy of Prayer". *Journal of Chronic Diseases* 18/4 (Nisan 1965), 367-377. [https://doi.org/10.1016/0021-9681\(65\)90040-8](https://doi.org/10.1016/0021-9681(65)90040-8)
- Jung, C. G. vd. *Dört Arketip*. İstanbul: Metis, 1. bas., 2003.
- Jung, C. Gustav (ed.). "Approaching the Unconscious". *Man and his Symbols*. New York: Doubleday, 1969.
- Jung, C. Gustav. *Esperienza e Mistero*. Torino: Boringhieri, 1982.
- Jung, C. Gustav. *İnsan ve Semboller*. çev. Hatice Mukaddes İlğün. İstanbul: Kabalıcı Yayıncılık, 2016.
- Jung, C. Gustav. *Rüyalar*. çev. Aylin Kayapalı. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2015.
- Jung, Carl G. *Psikoloji ve Din*. çev. Raziye Karabey. İstanbul: Okyanus Yayıncılık, 2010.
- Kabaklı, Ahme. *Türk Edebiyatı I*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, 2006.
- Kagan, Jerome. "The Concept of Identification." *Psychological Review* 65/5 (1958), 296-305. <https://doi.org/10.1037/h0041313>
- Kağıtçıbaşı, Çiğdem - Cemalcılar, Zeynep. *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş*. İstanbul: Evrim Yayınları, 2015.
- Källstad, Thorvald. "Bönens Psikoloji". *Svensk Teologisk Kvartalskrift* 3/84 (1984), 106-113.
- Källstad, Thorvald. *John Wesley and the Bible: A Psychological Study*. Stockholm: Nya Bokförlags Aktiebolaget, 1974.
- Källstad, Thorvald. "The Application of the Religio-Psychological Role Theory". *Journal for the Scientific Study of Religion* 26/3 (1987), 367-374.

- Kara, Mustafa. *Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi*. İstanbul: Dergâh Yayınları, 1985.
- Karaca, Faruk. *Din Psikolojisi*. Trabzon: Eser Ofset Matbaacılık, 2017.
- Karaca, Faruk. “Dindarlığın Fonksiyonelliği Üzerine”. *Dini Araştırmalar* VI/16 (2003), 75-86.
- Karaca, Faruk. *Dini Gelişim Psikolojisi*. Trabzon: Eser Ofset Matbaacılık, 2016.
- Karaca, Faruk. *Dini Gelişim Teorileri*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları, 2007.
- Karaca, Faruk. “Psikolojik Perspektiften Hac”. *Bütün Yönleriyle Hac Tartışmalı İlmî Toplantı*, 225-246.
- Karacoşkun, Mustafa Doğan vd. *Din Psikolojisi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2013.
- Karacoşkun, M. Doğan. “Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Dua”. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/1 (2005), 101-124.
- Karşlı, Necmi. “Beş Faktörlü Kişilik Yapısı ve Dindarlık”. *Dindarlık Kişilik ve Ruh Sağlığı*. ed. Nevzat Gencer - Muammer Cengil. 36-62. İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2020.
- Karşlı, Necmi. *Öfke Kontrolü ve Dindarlık İlişkisi (Erzurum Örneği)*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2011.
- Kartopu, Saffet. “Dini Kavramlarla İlgili Algıların Oluşumunda Çocukluk Döneminin Etkisi: Gümüşhane Üniversitesi Örneği”. *The Journal of Academic Social Science Studies* 6/Volume 6 Issue 7 (01 Ocak 2013), 621-656. <https://doi.org/10.9761/JASSS1771>
- Kartopu, Saffet. *Kaygının Kader Algıları İle İlişkisi-(Kahramanmaraş Örneği)*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2012.
- Kartopu, Saffet. *Öz Yeterlilik Kimlik Duygusu&Dindarlık Eğilimi*. Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, 2015.
- Kartopu, Saffet. *Umudun Psikolojisi ve Teolojisi-Umudun Psiko-Teolojik Dönüşümlerinin Doğum Travması Bağlamında Analizi-*. Ankara: Eskiye Yayınları, 2020.
- Kartopu, Saffet. “Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlilik ve Kimlik Duygusu Kazanım Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi:Gümüşhane Üniversitesi Örneği”. *Journal of International Social Research* 9/45 (30 Ağustos 2016), 481-481. <https://doi.org/10.17719/jisr.20164520627>
- Kartopu, Saffet - Hacıkeleşoğlu, Hızır. “Dindarlık Eğiliminin Kimlik Duygusu Kazanımındaki Rolü” 4 (09 Ağustos 2016), 244-268. <https://doi.org/10.16992/ASOS.1241>
- Kartopu, Saffet - Hacıkeleşoğlu, Hızır. “Gençliğin Kimlik İnşasında Dini Değerlerin Rolü: Gümüşhane Üniversitesi Örneği”. *Gençliğin Gelişimi ve Problemleri Karşısında Din Görevlileri (Sempozyum)*, 91-121.
- Kaya, Mahmut. “Fârâbî”. *İslâm Ansiklopedisi*. 145-162. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995.
- Kaya, Mevlüt. *Din Eğitiminde İletişim ve Dinî Tutum: Bazı Çevre Faktörlerinin Dinî Tutum Üzerindeki Etkisi*. Samsun [Turkey]: Etüt Yayınları, 1. basım., 1998.
- Kayıklık, Hasan (ed.). *Araştırma Değişim ve Din*. Adana: Karahan Kitabevi, Birinci baskı., 2017.

- Kayıklık, Hasan. “Bireysel Dindarlığın Psikolojik Kaynakları”. *Dini Araştırmalar* V/13 (2002), 27-40.
- Kayıklık, Hasan. *Din Psikolojisi: Bireysel Dindarlık Üzerine*. Adana: Karahan Kitabevi, 2017.
- Kayıklık, Hasan. “İçerik ve Kazanım Açısından Din Psikolojisi”. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* III/1 (2003), 83-102.
- Kayıklık, Hasan. *Tasavvuf Psikolojisi*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2009.
- Kaypakoğlu, Serdar. *Kimlik Sorunları ve İletişim*. İstanbul: Der Yayınları, 2000.
- Keith, Kenneth D. “Introduction to Cross-Cultural Psychology”. *Cross-Cultural Psychoogy*. ed. Kenneth D. Keith. 3-20. USA: Blackwell Publishing, 2011.
- Kelley, Harold H. “Attribution Theory in Social Psychology”. *Nebraska Symposium on Motivation* 15 (1967), 192-238.
- Kılavuz, M. Akif. “Anne Baba Örnek Davranışlarının Çocukların ve Ergenlerin Dini Kişiliğinin Oluşumuna Etkileri”. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XIV/2 (2005), 41-58.
- Kılıç, Ahmet Faruk - Ağçoban, Sıddık. “Gelenek ve Modernizm Bağlamında İslâm”. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XV/28 (2013), 223-242.
- Kirkpatrick, Lee A. “Din Psikolojisinde Bağlanma Teorisi”. çev. Mustafa Koç. *Bilimname : Düşünce Platformu* IV/10 (Ocak 2006), 133-172.
- Kildahl, John P. *The Psychology Of Speaking In Tongues*. New York: Harper & Row, 1972.
- Kindi, Ya'qûb Ibn-İshâq al-. *Felsefî risaleler*. çev. Mahmut Kaya. İstanbul: Klasik Yayınları, 2006.
- Kindi, Ya'qûb Ibn-İshâq al-. *Üzüntüden Kurtulma Yolları*. çev. Mustafa Çağrırcı. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1. baskı., 2012.
- Kinnunen, Saara. *Luottamustehtävä*. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino OY, 1996.
- Kirkpatrick, Lee A. *Attachment, evolution, and the psychology of religion*. New York: Guilford Press, 2005.
- Kirkpatrick, Lee A. - Shaver, Philip R. “An Attachment-Theoretical Approach to Romantic Love and Religious Belief”. *Personality and Social Psychology Bulletin* 18/3 (1992), 266-275. <https://doi.org/10.1177/0146167292183002>
- Klein, Melaine. “On the development of mental functioning”. *Envy and gratitude and other works 1946-1963*. 236-246. London: Hogarth, 1975.
- Kolodner, Janet L. vd. “Problem-Based Learning Meets Case-Based Reasoning in the Middle-School Science Classroom: Putting Learning by Design(Tm) Into Practice”. *Journal of the Learning Sciences* 12/4 (2003), 495-547. https://doi.org/10.1207/S15327809JLS1204_2
- Korkmaz, İsa. “Sosyal Öğrenme Kuramı”. *Eğitim Psikolojisi Gelişim Öğrenme-Öğretim*. ed. Binnur Yeşilyaprak. Ankara: Pegem Akademi, 2012.
- Köktaş, Emin. *Türkiye’de Dini Hayat*. İstanbul: İşaret Yayınları, 1993.
- Köktürk, Milay. *Toplum ve Kültür*. İstanbul: Ötüken Yayınları, 2017.
- Köse, Ali - Ayten, Ali. *Din psikolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2012.

- Kroger, Jane. "İdentity Development During Adolescence". *Blackwell Handbook of Adolescence*. ed. Gerald R. Adams - Michael Berzonsky. Oxford: Blackwell Publishing., 2003.
- Kroger, Jane. *İdentity In Adolescence*. New York: Routledge, 0 Basım, 2004. <https://doi.org/10.4324/9780203346860>
- Kurt, Abdurrahman. "Dindarlığı Etkileyen Faktörler". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 18/2 (2009), 1-26.
- Kuş, Elif. *Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık, 2003.
- Kuzgun, Yıldız. "Ana-Baba Tutumlarının Bireyin Kendini Gerçekleştirme Düzeyine Etkisi". *Hacettepe Sosyal ve Beşeri İlimler Dergisi* 1/5 (1973), 57-70.
- Levy-Bruhl, Lucien. *How Natives Think*. ABD: Washington Square Press, 1966.
- Levy-Bruhl, Lucien. *Primitive Mentality*. Routledge, 2017.
- Lincoln, Yvonna S. - Guba, Egon G. *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills, Calif: Sage Publications, 1985.
- Lindgren, Tomas. *Bön som akt och Erfarenhet*. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis, 2001.
- Lindgren, Tomas. "Hjalmar Sundén's Impact on the Study of Religion in the Nordic Countries". *Temenos - Nordic Journal of Comparative Religion* 50/1 (2014), 39-62. <https://doi.org/10.33356/temenos.46249>
- Liu, Mowei - Guo, Feng. "Parenting Practices and Their Relevance to Child Behaviors in Canada and China". *Scandinavian Journal of Psychology* 51/2 (Nisan 2010), 109-114. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9450.2009.00795.x>
- Loehr, Franklin. *The Power of Prayer on Plants*. New York: Doubleday, 1959.
- Loewenthal, Kate Miriam. *The Psychology of Religion: A Short Introduction*. Oxford: Oneworld, Reprint., 2010.
- Lorenz, Konrad. *On Aggression*. London et al: Routledge, 2002.
- Luckmann, Thomas. *The Invisible Religion: The Problem of Religion in Modern Societ*. New York: Macmillan, 1967.
- Luthans, Fred. *Organizational Behavior: An Evidence-Based Approach*. New York: McGraw-Hill Irwin, 12th ed., 2011.
- Lüthi, Max. "Masalın Efsane, Menkabe, Mit, Fabl ve Fıkra Gibi Türlerden Farkı". çev. Sevgül Karasubaşı. *Halk Biliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 1*. 220-223. Ankara: Geleneksel Yayıncılık, 2006.
- Mahler, Margaret S. *İnsan Yavrusunun Psikolojik Doğumu*. çev. Ali Nihat Babaoglu. İstanbul: Metis Yayınları, 2003.
- Malinowski, Bronislaw. *Myth in Primitive Psychology*. New York: Norton Incorporated, 1926.
- Manglos, Nicolette D. "Born Again in Balaka: Pentecostal versus Catholic Narratives of Religious Transformation in Rural Malawi". *Sociology of Religion* 71/4 (01 Aralık 2010), 409-431. <https://doi.org/10.1093/socrel/srq021>
- Marc, Edmond. *Psychologie de l'identité*. Dunond, 2005.
- Marcia, James. "İdentity in Adolescence". *Handbook of adolescent psychology*. ed. J. Adelson. 9/109-137. New York: John Wiley & Sons, Ltd, 1980.

- Marcia, James E. "Development and Validation of Ego-Identity Status". *Journal of Personality and Social Psychology* 3/5 (1966), 551-558. <https://doi.org/10.1037/h0023281>
- Marcia, James E. "Identity and Psychosocial Development in Adulthood". *Identity* 2/1 (2002), 7-28. https://doi.org/10.1207/S1532706XID0201_02
- Marcia, James E. - Friedman, Meredith L. "Ego Identity Status in College Women1". *Journal of Personality* 38/2 (Haziran 1970), 249-263. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1970.tb00007.x>
- Marinier, Pierre. *Dua Üzerine Düşünceler (Psikofizyolojik sebepleri ve sonuçları)*. çev. Sıddık Kılıç. İzmir: Nil Yayınları, 1991.
- Marshall, Gordon. *Sosyoloji Sözlüğü*. çev. Osman Akınhay - Derya Kömürücü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2003.
- McCandless, Boyd R. - Coop, Richard H. *Adolescents: Behavior and Development*. New York: Holt, Rinehart, and Winston, 2d ed., 1979.
- Mead, George. *Mind, Self and Society*. Chicago: University of Chicago Press, 1934.
- Meadow, Mary Jo - Kahoe, Richard D. *Psychology of Religion: Religion in Individual Lives*. New York: Harper & Row, 1984.
- Mehmedoglu, Ali Ulvi. *Kişilik ve Din*. İstanbul: Dem Yayınları, 2004.
- Mehmedoğlu, Ali Ulvi - Aygün, Adem. "James W. Fowler ve İnanç Gelişim Teorisi". *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 6/1 (2006), 117-139.
- Merriam, Sharan B. *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. San Francisco: Jossey-Bass, 2009.
- Miller, Joan G. "Cultural Psychology of Moral Development". *Handbook of Cultural Psychology*. ed. Shinobu Kitayama - Dov Cohen. New York: Guilford Press, 2007.
- Miller, Patricia H. *Geç Antikçağda Düş Görme Antik Kültürün Düş Gücüne İlişkin Araştırmalar*. çev. Medet Yolal. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, 2000.
- Miller, Patricia H. *Theories of Developmental Psychology*. New York: Worth Publishers, 5th ed., 2011.
- Mol, Hans. *Kimlik ve Kutsal: Yeni Bir sosyal Bilimsel Din Teorisi*. çev. Darende Ömer Faruk - Taştan Abdulvahap. Kayseri: Kardeşler Matbaası, 2020.
- Morsünbül, Ümit. *Ergenlikte Özerkliğin ve Kimlik Biçimlenmesinin Özne İyi Oluş Üzerindeki Etkisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim ve Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Tez, 2011.
- Narlı, Mehmet. *Şiir ve Mekân*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2004.
- Nelsen, Hart M. - Kroliczak, Alice. "Parental Use of the Threat 'God Will Punish': Replication and Extension". *Journal for the Scientific Study of Religion* 23/3 (Eylül 1984), 267. <https://doi.org/10.2307/1386041>
- Nelson, James M. *Psychology, Religion, and Spirituality*. New York, NY: Springer, 2009.
- Nils G. Holm. *Din Psikolojisine Giriş*. çev. Abdulkerim Bahadır. İstanbul: İnsan Yayınları, 2004.
- Ocak, Ahmet Yaşar. *İslâm- Türk İnançlarında Hızır Yahut Hızır-İlyas Kültü*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1990.

- Ocak, Ahmet Yaşar. *Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Menâkıbnâmeler: Metodolojik Bir Yaklaşım*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1997.
- Onay, Ahmet. *Dindarlık, Etkileşim ve Değişim: Üniversite Öğrencileri Örnelemi*. Süleymaniye, İstanbul: Dem Yayınları, 1. basım., 2004.
- Orhan, Filiz. *Ergenlerin Dini Kimlik Kazanmalarına Sosyal Öğrenmenin Etkisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- Orhan, Filiz - Dağcı, Abdullah. “Ergenlikte Dini Kimliğin İnşası: Sosyal Öğrenme Kuramı Açısından Bir Değerlendirme”. *Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* IV/7 (2015), 115-132.
- Oruç, Cemil. “Okul Öncesi Dönemde Dini Duygunun Kökenleri ve Gelişimi”. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 10/1 (01 Şubat 2010), 75-96.
- Otto, Rudolf. *Kutsal’a Dair*. çev. Sevil Ghaffari. İstanbul: Altıkırkbeş Yayınları, 2014.
- Oy, Aydın. “Atasözü”. *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 4./44-46. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.
- Önal, Mehmet Naci. *Muğla Efsaneleri*. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, 2013.
- Önder, Mustafa. “İnsanların Dine Olan İhtiyacı”. *Din Öğretimi Dergisi* 39 (1993), 44-47.
- Özboilat, Abdullah. “Kutsallaşma Sürecine Tipolojik Bir Yaklaşım: Ziyaret Fenomeni Örneği”. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi* 70 (2014), 121-138.
- Öztürk, Ali. “Efsaneleri Şekillendiren Ortak Bazı Kurallar”. *Milli Kültür Dergisi* 40 (1985).
- Padwick, C.E. *Muslim Devotions. A Study of Prayer—Manuals in Common use*. Oxford: Oneworld, 1996.
- Paloutzian, Raymond. *Invitation to The Psychology of Religion*. New York: Guilford Press, 2016.
- Pamuk, Akif. *Kimlik ve Tarih: Kimliğin İnşasında Tarihin Kullanımı*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 1. baskı., 2017.
- Pargament, Kenneth I. *The Psychology of Religion and Coping: Theory, Research, Practice*. New York: Guilford Press, 1997.
- Pargament, Kenneth I. “The Psychology of Religion and Spirituality? Yes and No”. *The International Journal for the Psychology of Religion* 9/1 (Ocak 1999), 3-16. https://doi.org/10.1207/s15327582ijpr0901_2
- Park, Crystal L. “Din ve Anlam”. çev. İlker Yenen. *Din ve Maneviyat Psikolojisi Yeni Yaklaşımlar ve Uygulama Alanları*. ed. Raymond F. Paloutzian - Crystal L. Park. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2013.
- Parker, Stephen. “Measuring Faith Development”. *Journal of Psychology and Theology* 34/4 (2006), 337-348. <https://doi.org/10.1177/009164710603400404>
- Parsons, Talcott. *Societies: Evolutionary and Comparative Perspectives*. Englewood Cliffs, N.J: Prentice-Hall, 1966.
- Patton, Michael Quinn. *Qualitative Evaluation and Research Methods*. SAGE Publications, 1990. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/nur.4770140111>
- Patton, Michael Quinn. *Qualitative research & evaluation methods*. London: SAGE Publications, 2002.
- Pazarlı, Osman. *Din Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitapevi, 1993.

- Peker, Hüseyin. *Çocuk ve Suç*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, 1994.
- Peker, Hüseyin. *Din psikolojisi*. İstanbul: Çamlıca Yayınları, 9. baskı., 2013.
- Peker, Hüseyin. *Din ve Ahlak Eğitimi Psikolojik ve Metodik Esaslar*. Samsun: Aksi Seda Matbaası, 1998.
- Peker, Hüseyin. *Ruh sağlığı ve Din*. İstanbul: Ensar Yayınları, 2017.
- Pervin, Lawrence A. *Personality: Theory, Assessment, and Research*. New York: Wiley, 1970.
- Piaget, Jean. *Çocukta Zihinsel Gelişim*. çev. Hüseyin Portakal. İstanbul: Cem Yayınevi, 1999.
- Plotnik, Rod - Kouyoumdjian, Haig. *Introduction to psychology*. Belmont, CA: Wadsworth Cengage Learning, 9th ed., 2011.
- Poloma, Margaret M. - Gallup, George. *Varieties of Prayer: A Survey Report*. Philadelphia: Trinity Press International, 1991.
- Pratt, James Bisset. "An Empirical Study of Prayer". *American Journal of Religious Psychology and Education* 4 (1910), 48-67.
- Punch, Keith. *Sosyal Araştırmalara Giriş Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. çev. Dursun Bayrak - Bader Arslan. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2016.
- Rank, Otto. *Kahramanın Doğuş Miti - Mitolojinin Psikolojik Yorumu*. çev. Gökçe Yavaş. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2016.
- Rathus, Spencer A. *Psychology*. Boston, MA: Cengage Learning, Student edition 4., 2016.
- Razı, Salim. "The Effects of Cultural Schema and Reading Activities on Reading Comprehension". *Singhal, M. Proceedings of the First International Online Conference on Second and Foreign Language Teaching and Research*. 276-293. United States of America: The Reading Matrix Inc, 2004.
- Remplein, Heinz. *Die seelische Entwicklung des Menschen im Kindes und Jugendalter*. München: Reinhardt, 1966.
- Renard, John. *Seven Doors to Islam: Spirituality and the Religious Life of Muslims*. Berkeley: University of California Press, 1996.
- Ritzema, Robert J. "Attribution to Supernatural Causation: An Important Component of Religious Commitment?" *Journal of Psychology and Theology* 7/4 (Aralık 1979), 286-293. <https://doi.org/10.1177/009164717900700407>
- Rotter, Julian. *Social Learning And Clinical Psychology*. New York: Prentice-Hall, 1954.
- Sajwaj, Thomas - Hedges, Donald. "A Note on the Effects of Saying Grace on the Behavior of an Oppositional Retarded Boy". *Journal of Applied Behavior Analysis* 6/4 (1973), 711-712. <https://doi.org/10.1901/jaba.1973.6-711>
- Sakaoğlu. *101 Anadolu Efsanesi*. İstanbul: Damla Yayınları, 1978.
- Sakaoğlu, Saim. *Anadolu Türk Efsanelerinde Taş Kesilme Motifi Ve Bu Efsanelerin Tip Kataloğu*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1980.
- Samarin, William J. "Language in Resocialization". *Practice Anthropology* 17 (1970), 269-279.
- Sambur, Bilal. "Din ve Psikoloji İlişisini Yeniden Düşünmek". *İslâmî Araştırmalar (Dergi)* XIX/3 [Din Psikolojisi Özel Sayısı] (2006), 423-440.

- Sandelowski, Margarete. "The Problem of Rigor in Qualitative Research": *Advances in Nursing Science* 8/3 (Nisan 1986), 27-37. <https://doi.org/10.1097/00012272-198604000-00005>
- Sandner, Donald F. - Wong, Steven H. "Analitik Psikoloji ve Şamanlık". çev. Nur Yener. *Kutsal Miras Şamanlık ve Jung Psikolojisi*. İstanbul: Okyanus Yayınları, İstanbul.
- Sarı, Sümeyra. *Rüya Yoluyla Gerçekleşen Dini Tecrübe Olayları Üzerine Bir Araştırma*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Sayar, Kemal. *Sufi Psikolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları, 7. baskı., 2011.
- Sayar, Sait. "Destanlardan Günümüze Çocuksuzluğun Dini, Toplumsal ve Bireysel Boyutlar". *Studies of the Ottoman Domain* 5/9 (2015), 68-87.
- Scheler, Max. *On the Eternal in Man*. London, 1967.
- Schultz, Duane P - Schultz, Sydney Ellen. *Theories of Personality*. United States of America: Cengage Learning, 2016.
- Schultz, Duane P. - Schultz, Sydney Ellen. *Theories of Personality*. Boston, MA: Cengage Learning, Eleventh edition., 2017.
- Schunk, Dale H. *Learning Theories An Educational Perspective (Öğrenme Teorileri Eğitimsel Bir Bakışla)*. çev. Mahmut Yasin Demir - Zeyne Kerem Calasun. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2009.
- Segal, Robert. *Mit*. çev. Nurse Örgü. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, 2012.
- Selçuk, Mualla. *Çocuğun Eğitiminde Dini Motifler*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1990.
- Sennett, Richard. *Gözün Vicdanı Kentin Tasarımı ve Toplumsal Yaşam*. çev. Süha Sertabiboğlu. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1999.
- Senter, Karolyn Elizabeth - Caldwell, Karen. "Spirituality and the Maintenance of Change: A Phenomenological Study of Women Who Leave Abusive Relationships." *Contemporary Family Therapy* 24/4 (2002), 543-564. <https://doi.org/10.1023/A:1021269028756>
- Seyidoğlu, Bilge. *"Efsane", Türk Dünyası El Kitabı Edebiyat*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1992.
- Seyidoğlu, Bilge. *Mitoloji Üzerine Araştırmalar Metinler ve Tahliller*. İstanbul: Dergah Yayınları, 2021.
- Sharpe, Eric - Güç, Ahmet. *Dinler Tarihinde 50 Anahtar Kavram Karşılaştırmalı Bir Çalışma*. Bursa: Arasta Yayınları, 2000.
- Smith, Daniel S. - Fleck, J. Roland. "Personality Correlates of Conventional and Unconventional Glossolalia". *The Journal of Social Psychology* 114/2 (Ağustos 1981), 209-217. <https://doi.org/10.1080/00224545.1981.9922750>
- Smith, Jonathan A - Osborn, Mike. "Interpretative Phenomenological Analysis as a Useful Methodology for Research on the Lived Experience of Pain". *British Journal of Pain* 9/1 (Şubat 2015), 41-42. <https://doi.org/10.1177/2049463714541642>
- Spilka, Bernard vd. "A General Attribution Theory for the Psychology of Religion". *Journal for the Scientific Study of Religion* 24/1 (Mart 1985), 1. <https://doi.org/10.2307/1386272>

- Spilka, Bernard vd. “Din Psikolojisi Açısından Genel Bir Atf Teorisi”. çev. Ali Kuşat. *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 11 [Prof. Dr. Şaban Kuzgun’un Anısına] (2001), 173-196.
- Spilka, Bernard. “Dini Pratik, Ritüel ve Dua”. çev. Özer Çetin. *Din ve Maneviyat Psikolojisi Yeni Yaklaşımlar ve Uygulama Alanları*. ed. Raymond Paloutzian - Crystal L. Park. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2013.
- Spranger, Eduardo. *Lebensformen Geisteswissenschaftliche Psychologie und Ethik der Persönlichkeit*. Berlin: De Gruyter, 1966.
- Steere, Douglas V. *Dua ve İbadet*. Ankara: Akın Basımevi, 1941.
- Stifoss-Hanssen, Hans. “Roles Constitute Religious Experience: Fiction and Fact in Hjalmar Sundén’s Role Theory, Attribution Theory and Psychodynamic Theory”. *Sundén’s Role Theory - an Impetus to Contemporary Psychology of Religion*. ed. Nils G Holm - Jacob A. Belzen. 105-127. Åbo: ÅboAkademi, 1995.
- Stolz, Karl Ruf. *Auto-Suggestion in Private Prayer: A Study in the Psychology of Prayer*. Grand Forks: Nabu Press, 1913.
- Suavi, Tuncay. “İnsan Davranışlarının Ekolojik Sisteme Etkilerinin Çevre Psikolojisiyle Örtüştürülmesi”. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü* 7 (2002), 155-168.
- Subaşı, Necdet. *Gündelik hayat ve dinsellik*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2004.
- Subaşı, Necdet. *Sosyoloji Günlükleri, Din, Diyanet ve Yeni Toplumsallıklar*. İstanbul: Mahya Yayınları, 2018.
- Sullivan, Harry Stack. *Conceptions of Modern Psychiatry*. New York: Norton&Company Inc, 1953.
- Sundén, Hjalmar. *Barn och Religion*. İsveç: Verbum Forlag, 1970.
- Sundén, Hjalmar. *Die Religion und Die Rollen: Eine Psychologische Untersuchung der Frömmigkeit*. Berlin: De Gruyter, Reprint [der Ausg.] Berlin, Töpelmann, 1966., 1966.
- Sundén, Hjalmar. *Die Religion und Die Rollen: Eine Psychologische Untersuchung der Frömmigkeit*. Berlin: De Gruyter, 1966.
- Sundén, Hjalmar. “Psychoanalytische Religionspsychologie Als Glaubenspsychologie: Orientiert an Paul Tillichs Theologischer Symbollehre”. *Archive for the Psychology of Religion* 12/1 (Ocak 1976), 38-47. <https://doi.org/10.1163/157361276X00048>
- Symonds, P. W. *The Psychology of Parent-Child Relationships*. Oxford, England: Appleton-Century, 1939.
- Şentürk, Habil. “Çocukta Dini Bilginin Uyanışı ve Gelişmesi Açısından Çevre Faktörü”. *Diyanet İlmi Dergi* XXIV/3 (1988), 55-63.
- Şentürk, Habil. “Din İnancın Psikolojisi”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 4 (1997), 89-99.
- Şentürk, Habil. “İbadetin Mahiyeti ve Şahsiyet Gelişimindeki Fonksiyonu”. *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2 (1985), 223-230.
- Şentürk, Habil. “İbadetin Manası ve Fonksiyonları Üzerine Psikolojik Bir Bakış Denemesi”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 1 (1994), 139-158.
- Şimşek, Tacettin. *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2002.

- Tajfel, Henri (ed.). *Differentiation Between Social Groups: Studies in the Social Psychology of Intergroup Relations*. London ; New York: Published in cooperation with European Association of Experimental Social Psychology by Academic Press, 1978.
- Tajfel, Henri vd. "Social Categorization and Intergroup Behaviour". *European Journal of Social Psychology* 1/2 (1971), 149-178. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420010202>
- Tan, Aysel. "Jean Piaget'in Zihinsel Gelişim Kuramına Göre Mevlânâ'nın Mistik Düşüncesinin Değerlendirilmesi = The Evaluation of Rumi's Mystical Theory According to Jean Piaget's Theory of Mental Development". *6th International GAP Social Sciences Congress Full Texts Book*, 33-48.
- Tavashı, Yusuf. *Günümüzde Mevlid Meclislerinde Okunan Mevlid-i Şerif*. İstanbul: Tavashı Yayıncılık, 2016.
- Temel, Ali Rıza. "Din-Hayat İlişkisi ve İslâmî Araştırmalarda Dinamik-Statik Düşünce İkiliği". *Günümüz Din Bilimleri Araştırmaları ve Problemleri (Sempozyum)*, 47-65.
- Tillich, Paul. *İmanın Dinamikleri*. çev. Fahrullah Terkan - Özer. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2000.
- Toksöz, Erkan. *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Zorbalık Eğilimleri ve Aile Tutumu Arasındaki İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, 2010.
- Tokur, Behlül. "Dindarlık Sorunu: Psikolojik Bir Tahlil". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi - Atatürk Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Dergisi* 41 (2014), 257-279.
- Triandis, Harry. "Culture and Psychology: A History of the Study of Their Relationship". *Cultural Psychology*. ed. Shinobu Kitayama - Dov Cohen. 59-76. New York: The Guildford Press, 2007.
- Tuğlacı, Pars. *Okyanus Ansiklopedik Sözlük*. İstanbul: Pars Yayınları, 1972.
- Tural, Sadık. *Tarihten Destana Akan Duyarlılık*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2000.
- Turan, Yahya. *Kişilik ve Dindarlık*. İstanbul: Ensar Yayınları, 2017.
- Turner, Ralph H. "The Role and the Person". *American Journal of Sociology* 84/1 (1978), 1-23. <https://doi.org/10.1086/226738>
- Turner, Victor. *From Ritual to Theatre: The Human Seriousness of Play*. New York: PAJ Publications, 1982.
- Turner, Victor. *The Ritual Process: Structure and Anti-Structure*. Ithaca: Cornell University Press, 1977.
- Tümer, Günay - Küçük, Mehmet Alparsalan. *Dinler Tarihi*. Ankara: Berikan Yayınları, 2017.
- Tylor, Edward Burnett. *Primitive Culture: Researches Into The Development Of Mythology, Philosophy, Religion, Language, Art And Custom*. London: Dover Publications, 1871.
- Ulu, Mustafa. *Dindarlığın Tanımı, Boyutları ve Ölçülmesi Üzerine Psikolojik Bir Araştırma-Erciyes Üniversitesi Öğrencileri Örneği*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2013.

- Unger, Johan. *Gudsupplevelse : om den religiösa erfarenheten och rollteorin*. Stockholm: Proprius Förlag, 1984.
- Unger, Johan. *On Religious Experience*. Uppsala: Acta Universitas Uppsaliensis, 1976.
- Uysal, Veysel. “Dini Hayat ve Şahsî Özellikler (Bir Alan Araştırması)”. *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 2 (1995), 165-180.
- Uysal, Veysel. *Geleneksellik-Çağdaşlık Bağlamında Türkiye’de Dindarlık ve Kadın*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları, 1. basım., 2006.
- Vergote, Antoine. *Din, İnanç ve İnançsızlık: (Psikolojik İnceleme)*. çev. Veysel Uysal. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı, 1999.
- Vrasidas, Charalambos. “Systematic Approach for Designing Hypermedia Environments for Teaching and Learning. (Instructional Media Initiatives: Focusing on the Educational Resources Center at Thirteen/WNET, New York, New York)”. *International Journal of Instructional Media* 29/1 (01 Ocak 2002), 13-26.
- Vygotsky, Lev S. *Düşünce ve Dil*. çev. Semih Koray. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları., 1998.
- Watson, P.J. “Sundén’s Role Theory (Book)”. *International Journal for the Psychology of Religion* 6/3 (Temmuz 1996), 221-224. https://doi.org/10.1207/s15327582ijpr0603_8
- Weber, Max. *The Sociology of Religion*. Boston: Beacon Press, 1993.
- Weigel, Daniel J. “The Concept of Family: An Analysis of Laypeople’s Views of Family”. *Journal of Family Issues* 29/11 (2008), 1426-1447. <https://doi.org/10.1177/0192513X08318488>
- Wiedel, Björn. *Bön och Traditioner*. Lund: Studentlitteratur, 1984.
- Wikstrom, Owe. “Attribution, Roles and Religion: A Theoretical Analysis of Sundén’s Role Theory of Religion and the Attributional Approach to Religious Experience”. *Journal for the Scientific Study of Religion* 26/3 (Eylül 1987), 390.
- Wikstrom, Owe. “Attribution, Roles and Religion: A Theoretical Analysis of Sundén’s Role Theory of Religion and the Attributional Approach to Religious Experience”. *Journal for the Scientific Study of Religion* 26/3 (Eylül 1987), 390. <https://doi.org/10.2307/1386442>
- Wikström, Owe. *Den Outgrundliga Människan Livsfrågor, Psykoterapi och Självård*. Stockholm: Natur och kultur : ELib [distribütör, 2007.
- Wikström, Owe. *Den Outgrundliga Människan Livsfrågor, Psykoterapi och Självård*. Stockholm: Natur och kultur : ELib [distribütör, 2007.
- Wikström, Owe. “Depression and the Absence of God: ‘Religious Studies and/or Theology in Clinical Research’”. *Studia Theologica - Nordic Journal of Theology* 52/2 (Ocak 1998), 130-146. <https://doi.org/10.1080/00393389808600226>
- Willaime, Jeanpaul vd. “Dinin Tanınlanması Meselesi”. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD)* 3/1 (01 Mart 2003), 321.
- Willaime, Jean-Paul. *Sociologie Des Religions*. Paris: PUF, 7e éd. mise à jour., 1995.
- Wulff, David M. *Psychology of Religion: Classic and Contemporary*. New York: John Wiley & Sons, 2nd ed., 1997.

- Wulff, David M. *Psychology of Religion: Classic and Contemporary*. New York: John Wiley & Sons, 2nd ed., 1997.
- Wundt, Wilhelm. *Völkerpsychologie*. Leipzig: Engelmann, 1900.
- Yalçınkaya, Fatoş. *Muş'ta Yatırlar ve Yatırlarla İlgili Anlatılan Menkıbeler*. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- Yaparel, Recep. *Bilişsel Psikolojinin Din Psikolojisine Katkıları Bağlamında Yükleme Kuramı*. İzmir: Dijital Baskı Sistemleri, 2001.
- Yaparel, Recep. "Depresyon ve Dini İnançlar ile Tabiatüstü Nedensel Yüklemeler Arasındaki İlişkiler". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8 (1994), 275-299.
- Yapıcı, Asım. "Algısal Açından Müslüman Kimliği ve Dindarlık". *Dindarlığın Sosyopsikolojisi*. ed. Ünver Günay - Celaleddin Çelik. Adana: Karahan Yayınları, 2006.
- Yapıcı, Asım. "Dini Grup Kimliği: Kimlik ve Dini Aidiyetler". *Kimlik ve Din*. ed. Abdullah Özbolat - Mustafa Macit. 41-65. Adana: Karahan Kitabevi, 2016.
- Yapıcı, Asım. "Fiziksel ve Sosyal Hadiselere Sebep Atfetmede Dinin Rolü". *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* III/1 (2003), 127-165.
- Yapıcı, Asım. "Güdü ve İçerik Açısından Çocuk Duaları ve Dualara Yansıyan Sorunlar". *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5/2 (2005), 57-93.
- Yapıcı, Asım. "Müslüman Türk Kültüründe İnanç GElişimi (Bir Model Denemesi)". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 83-113. <https://doi.org/10.21054/deuifd.282806>
- Yapıcı, Asım. *Din kimlik ve Ön Yargı: Biz ve Onlar*. Adana: Karahan Kitabevi, 2004.
- Yardım, Mehmet Nuri. *Romancılar Konuşuyor*. İstanbul: Kaktüs Yayınları, 2000.
- Yavuz, Kerim. *Çocuk ve Din*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, 1994.
- Yavuz, Kerim. *Çocukta Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişmesi (7-12 yas)*. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1987.
- Yavuz, Kerim. "Dini İnancın Gelişmesinde Nativizm ve Tecrübecilik problemi". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7 (1986), 129-142.
- Yavuz, Kerim. *Günümüzde İnancın Psikolojisi*. Ankara: Boğaz İçi Yayınları, 2013.
- Yavuz, Kerim. *Psikanalizde İlk Dini Gelişmelerin Değeri*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1987.
- Yavuzer, Haluk. *Anne-Baba ve Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitapevi, 2014.
- Yazıbaşı, Muhammed. "Okulöncesi Çocuklarda Dini duygunun Kökenleri ve Beslenme Kaynakları". *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 6/1 (2016), 323-334.
- Yazır, M. Hamdi. *Hak Dini Kur'an Dili*. İstanbul: Zehraveyn, t.y.
- Yeşilyaprak, Binnur vd. *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2002.
- Yıldırım, Ali. "Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi". *Eğitim Ve Bilim-Education And Science* 23 (1999), 7-17.
- Yıldırım, Ali - Şimşek, Hasan. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.
- Yıldırım, Ergün. *Simurgun Kanatları Sosyal Teori ve Din*. İstanbul: Tezkire Yayınları, 2016.

- Yıldız, Murat. “Benlik-Kavramı ve Benliğin Gelişiminde Dinin Rolü”. *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 23 (2006), 87-127.
- Yıldız, Murat. *Çocuklarda Tanrı Tasavvurunun Gelişimi*, İzmir: İzmir İlahiyat Vakfı Yayınları 2007.
- Yıldız, Zafer. “Sosyal Bilişsel Öğrenme Kuramı ve Din Öğretimi”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 33 (Şubat 2014), 147-161.
- Yörük, Turhan. *Alfred Adler Sosyal Roller ve Kişilik*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2020.
- Yüksel, Hasan Avni. *Türk İslâm Tasavvuf Geleneğinde Rüyâ*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1992.
- “Büyük Kültür Ansiklopedisi”. *Atasözü*. Ankara: Başkent Yayınları, 1984.

Eskiyei Yayınları: 188

AHLAK VE DEVLET

-Platon ve Aristoteles'in Ahlak Felsefelerinin Devlet Teorilerine Yansıması

Vehip BİRLİK

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Editör
Bayram Ali ÇETİNKAYA

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Eylül 2023

ISBN: 978-625-6781-00-9

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

BİBLİYOGRAFYA

- Ağaoğulları, Mehmet Ali: *Kent Devletinden İmparatorluğa*, İmge Kitabevi Yay., Ankara 2013.
- Ağaoğulları, Mehmet Ali: *Sokrates'ten Jakobenlere Batı'da Siyasal Düşünceler*, İletişim Yay., İstanbul 2104.
- Akarsu, Bedi: *Felsefe Terimler Sözlüğü*, Remzi Kitabevi Yay., İstanbul 1998.
- Akarsu, Bedi: *Mutluluk Ahlakı, Ahlak Öğretileri: 1*, İnkılap Yay., 1. Bs., İstanbul 1998.
- Akarsu, Bedi: *Sokrates'te Erdem Düşüncesi*, Felsefe Arşivi, 12, 57,53, İstanbul 1961.
- Angier, Tom Peter Stephen: *Aristotle's Ethics and the Crafts*, Toronto University Doctoral Thesis 2008.
- Annas, Julia: *On Pleasure and Goodness, Essay on Aristotle's Ethics*, ed. Amelie Oksenberg Rorty, University of California Press, London 1980.
- Annas, Julia: *Platonic Ethics, Old and New*, Cornell Studies in Classical Philology, Cornell University Press, 1999.
- Arendt, Hannah: *The Human Condition*, The University of Chicago Press & Second Edition London 1998.
- Arendt, Hannah: *İnsanlık Durumu*, Çev. B. S. Şener, İletişim Yay., İstanbul 2018.
- Arendt, Hannah: "Hakikat ve Siyaset", *Geçmişle Gelecek Arasında: Siyasal Düşünce Konulu Altı Deneme*, Çev. Bahadır Sina Şener, İletişim Yay., İstanbul 1996.
- Arendt, Hannah: "Philosophy and Politics", *Social Research*, C. 71, Sayı: 3, ss. 427-454, 2004.
- Aristoteles: *Atinalıların Devleti*, Çev. Furkan Akderin, Alfa Yay., İstanbul 2005.
- Aristoteles: *Fizik*, Çev. Saffet Babür, Yapı Kredi Yay., İstanbul 2014.
- Aristoteles: *Metafizik*, Çev. Ahmet Arslan, Sosyal Yay., 4. Bs, İstanbul 2012.
- Aristoteles: *Nikomakhos'a Etik*, Çev. Saffet Babür, Bilgesu Yay., Ankara 2000.
- Aristoteles: *Poetika*, Çev. İsmail Tunalı, Grek ve Latin Klasikleri:1, Remzi Kitabevi, 21. Bs., Eylül İstanbul 2012.

- Aristoteles: *Politika*, Çev. Mete Tuncay, 14. Bs., Remzi Kitabevi, Aralık İstanbul 2011.
- Aristoteles: *Propreptikos* -Felsefe Yapmaya Çağrı- Alfa Yay., İstanbul 1996.
- Aristoteles: *Ruh Üzerine*, Çev. Zeki Özcan, Alfa Yay., İstanbul 2001.
- Aristotle: *Categories And De Interpretatione*, Translated by; Ackrill. J. L, Clarendon Press, Oxford 1963.
- Aristotle: *Eudemian Ethic*, Translated by. J. A. Smith and W. D. Ross, Oxford At The Clarendon Press 1905.
- Aristotle: *Metaphysics*, Translated by. Joe Sacks, Green Lion Press, Santa Fe, New Mexico, United States of America 1999.
- Aristotle: *Politics*, Translated by. Benjamin Jowett, Oxford Clarendon Press, 1885.
- Aristotle: *The Nicomachean Ethics*, Translated by. H. Rackham, Loeb Classical Library, Harvard University Press, 1934.
- Arslan, Ahmet: *Felsefeye Giriş*, Adres Yay., Ankara 2005.
- Arslan, Ahmet: *İlkçağ Felsefe Tarihi*, C. 3: *Aristoteles*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay., 2016.
- Aydın, Hasan: *Mitos'tan Logos'a Eski Yunan Felsefesinde Aşk*, Bilim ve Gelecek Kitaplığı, İstanbul 2013.
- Badiou, Alain: *Platon'un Devleti*, Çev. Savaş Kılıç & Nihan Özyıldırım, Metis Yay., İstanbul 2015.
- Badiou, Alain: *Etik*, Metis yay., İstanbul 2006.
- Bakır, Melih: *Aristoteles'te Yurttaşlık Anlayışı*, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Tarihi, Yüksek Lisans Tezi 2008.
- Balot, Ryan K: *Greek Political Thought*, Wiley-Blackwell Publishing, USA 2006.
- Baracchi, Claudia: *Aristotle's Ethics as First Philosophy*, Cambridge University Press, London 2007.
- Barker, Ernest: *Greek Political Theory; Plato and His Predecessors*, Methuen Publishers Press, U.S.A 1925.
- Barker, Ernest: *The Political Thought of Plato and Aristotle*, Published by Russell & Russell, USA 1959.
- Barney, Rachel: *The Sophistic Movement*, İn M. L. Gill & P. Pellegrin, A Companion to Ancient Philosophy, Blackwell 2006.
- Benn, Alfred William: *The Greek Philosophers*, vol I, Diamond Publisher, 2017.

- Bıçak, Ayhan: *Devlet Felsefesi*, Eleştiriler ve Öngörüler, Dergâh Yay., İstanbul 2016.
- Bıçak, Ayhan: *Felsefenin Kuruluşu*, Dergâh Yay., İstanbul 2015.
- Blackburn, Simon: *Devlet ve Platon*, Çev. Merve Yüksel, Müzeyyen Baturay, Versus Yay., İstanbul 2014.
- Bloom, Allan: *The Republic of Plato*, Basic Books, USA 1968.
- Blössner, N.: *The City-Soul Analogy*, The Cambridge Companion to Plato's Republic, Edited by, Ferrari, G. R. F. Cambridge University Press, London November 2007.
- Bluntschli, Johann Kaspar: *The Theory of the State*, Authorised English Translation from the Sixth German Edition, Batoche Books Kitchener, Canada 2000.
- Bozkurt, Nejat: *Kant Fikir Mimarları*, Say Yay., Ankara 2005.
- Brehier, Emile: *Felsefe Tarihi*, C. 1, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1969.
- Brun, Jean: *Aristoteles ve Lise*, Kültür Kitaplığı 77, Çev. İsmail Yerguz, Dost Kitabevi Yay., Ankara 2008.
- Cartledge, Paul: *Pratikte Antik Yunan Siyasi Düşüncesi*, Bilgi Üniversitesi Yay., İstanbul 2013.
- Cartledge, Paul: "Greek political thought: the historical context" İçinde: *The Cambridge History of Greek and Roman Political Thought*. Cambridge: Cambridge University Press 2007.
- Cassirer Ernest: *Devlet Efsanesi*, Çev. Necla Arat, Say Yay., 1. Baskı, İstanbul 2005.
- Cevizci, Ahmet: *Sokrates Ve İnsan Sevgisi*, Gündoğan Yayınları, 3. Bs., İstanbul 2010.
- Cevizci, Ahmet: *Felsefe Sözlüğü*, Paradigma Yay., İstanbul 2013.
- Çetinkaya, Bayram Ali: *Felsefe Tarihi, Antik Doğu'dan Modern Batı'ya*. Nobel Akademik Yay., İstanbul 2021
- Çetinkaya, Bayram Ali: *İlkçağ Felsefesi Tarihi*. 3. Bs., İnsan Yayınları, İstanbul 2016.
- Çetinkaya, Bayram Ali: *Ortaçağ Ve Yeniçağ Felsefe Tarihi*. Rağbet Yay., İstanbul 2016.
- Cicero: *De Officiis*, Arma Virumque, Independently Published, Tufts University 2021.
- Cicero: *Devlet Üzerine*, Çev. Cengiz Çevik, İthaki Yay., İstanbul 2014.
- Cicero: *The Republic-The Laws*, Çev. Niall Rudd, Oxford University Press, Oxford, 1998.

- Coleman, Janet: *A History of Political Thought: From Ancient Greece to Early Christianity*, Blackwell Publishers, Oxford 2000.
- Copleston, Frederic: *Felsefe Tarihi*, 12/a *Aristoteles*, Çev. Aziz Yardımlı, İdea Yay., İstanbul 1998.
- Copleston, Frederic: *Felsefe Tarihi*, *Platon*, Çev. Aziz Yardımlı, 4. Baskı, İdea Yay., İstanbul 1998.
- Collins, Susan D: *Aristotle and the Rediscovery of Citizenship*, Cambridge University Press, Cambridge 2006.
- Cornford, Francis Macdonald: *Before and After Socrates*, Cambridge University Press, London 1965.
- Cornford, Francis Macdonald: *Platon'un Bilgi Kuramı*, Çev. Ahmet Cevizci, Gündoğan Yay., İstanbul 2010.
- Cornford, Francis Macdonald: *Plato's Cosmology: The Timaeus of Plato*. Indiana: Hackett Publishing, USA 1997.
- Cranston, Maurice: *Büyük Düşünürlerin Politika Felsefeleri*, Hazırlayan. Maurice Cranston, Çeltüt Matbaası, İstanbul 1968.
- Cranston, Maurice: *Düşün Bilimcilerin Politika Üzerine Söylemleri*, Filozoflar ve Politika, Köprü Kitap Yay., İstanbul 2017.
- Crielaard, Jan Paul: *Cities, A Companion to Archaic Greece*, ed. Raaflaub, K. A. & Wees, H. Van, Wiley-Blackwell, Hong Kong 2009.
- Christoher, P. Dickhenson: *On The Agora: The Evolution of a Public Space in Hellenistic and Roman Greece* (c. 323 BC 267 AD) Brill 2017.
- Demos, Raphael: *The Philosophy of Plato*, Charles Scribner's, 1st Edition, USA 1939.
- Deneen, J. Patrick: *A Pattern Laid Up in Heaven: Plato's Democratical Ideal*, Princeton University Press, New Jersey 2005.
- Denkel, Arda: *Demokritos/Aristoteles-İlkçağda Doğa Felsefeleri*, Kalamış Yay., İstanbul 1986.
- Devereux, Daniel T: *Aristotle on the Active and Contemplative Lives*, Philosophy Research Archives, USA 1977.
- Diogenes Laertius: *Βίοι καὶ γνῶμαι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκμησάντων*, Βιβλίο Θ, 51 Πρωταγόρας. H. S. Long ed. Oxford Classical Text. London 1964.
- Diogenes Laertius: *Lives of Eminent Philosophers*, Trans by. R. D. Hicks M.A, in two Volumes I, Cambridge Massachusetts Harvard University Press, London 1925.
- Diogenes Laertius: *Ünlü Filozofların Yasamları ve Öğretileri*, Çev. Candan Sentuna, Yapı Kredi Yay., İstanbul 2003.

- Dobbs Darrell: *Natural Right and the Problem of Aristotle's Defense of Slavery*, Journal of Politics, vol. 56, No. 1. USA1994.
- Doğan, Özlem: *Etik Ahlak Felsefesi*, Say Yay., İstanbul 2010.
- Dunning, William Archibald: *A History of Political Theories*, vol. I, Ulan Publisher Press 2012
- Dunn John, & Haris, Ian: *Aristotle on Eudaimonia, Great Political Thinkers*, Edward Elgar Publishing, London 1997.
- Durak, Nejdet: *Platon ve Farabi Felsefesinde Erdem Kavramı*, Fakülte Kitabevi, Pamukkale/Denizli 2009.
- Ebenstein, William: *Siyasi Felsefenin Büyük Düşünürleri*, Çev. İ. Özel, Şule Yay., İstanbul 2001.
- Eliade, Mircea: *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi*. C. II, Çev. Ali Berktaş, Kabalcı Yay., İstanbul 2003.
- Engle, Eric: *Aristotle's Law and Justice: The Tragic Hero*, vol. 35. pp. 1-18, Northern Kentucky Law Review USA 2008.
- Eralp, H. Vehbi: *Platon 1*, Hüsnütabiat Basımevi, İstanbul 1953.
- Erdman, Johann Eduard: *A History of Philosophy*, vol. I, Ancient and Mediaeval Philosophy, 1890.
- Erkızan, Hatice Nur: *Aristoteles'in Eudaimonia Üzerine Düşünceleri*, Doğu Batı Yayınları, Muğla Üniversitesi, Sayı:4, Muğla 1998.
- Espindola, Laura Lilliana Gomez: *Voluntary Action and Responsibility in Aristotle*, 9th Annual Oxford Philosophy Graduate Conference 2005.
- Euben, Peter: *The Tragedy of Political Theory: The Road Not Taken*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1994.
- Ferrarin, Alfredo: *The Tragedy of Political Theory: The Road Not Taken*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1994.
- Field, Guy Cromwell: *Plato and His Contemporaries-A Story in Fourth-Century Life and Thought*, (2b), Methuen&CO Ltd. London 1948.
- Freeman, Kathleen: *Ancilla to the Presocratic Philosophers*, Harvard University Press, USA1983.
- Gadamer, Hans-Georg: *Plato's Dialectical Ethics: Phenomenological Interpretations Relating to the Philebus*, çev. Robert M. Wallace, Yale University Press, New Haven 1991.
- Gadamer, Hans-Georg: "Plato's Educational State," *Dialogue and Dialectic: Eight Hermeneutical Studies on Plato*, Çev. P. Christopher Smith, Yale University Press, New Haven, 1980.

- Gadamer, Hans-Georg: *The Idea of The Good in Platonic-Aristotelian Philosophy*, Çev. P. Christopher Smith, Yale University Press, New Haven 1986.
- Gosse, Bothwell: *The Civilization of the Ancient Egyptians*, Published by; T. C. & E. C. Jack 67 Long Acre, London, W. C. And at Edinburg 1915.
- Gregory, Nagy: *Homer the Preclassic*, University of California Press, London 2012.
- Gunnell, John G: *Political Philosophy and Time*, Wesleyan University Press, Connecticut USA 1968.
- Guthrie, William Keith Chambers: *İlkçağ Felsefesi Tarihi*, Çev. Ahmet Cevizci, Gündoğan Yayınları, Felsefe Dizisi: 04.01.2, 2. Bs., Ankara 1999.
- Guthrie, William Keith Chambers: *Plato, The Man and His Dialogues: Earlier Period*, Cambridge University Press, Cambridge London 1975.
- Günay, Mustafa: *Felsefe Tarihinde İnsan Sorunu*, Karahan Kitabevi, İzmir 2003.
- Gürgen, Abrim: *Erdem Üzerine Tartışmalar*, Doğu Kütüphanesi Yay., İstanbul 2020.
- Hafız, Muharrem: "Platon ve Siyaset Felsefesi", *Doğudan Batıya Düşüncenin Seruveni*. Ed. Bayram Ali Çetinkaya. 2/167-190. 2. Bs., İnsan Yay., İstanbul 2017.
- Havelock, Eric A: *Preface to Plato*, The Harvard University Press, Cambridge 1963.
- Hegel, Georg William Friedrich: *Lectures on the History of Philosophy*, Volume III, Trans. by. E. S. Haldane & Frances H. Simson, Lector House Press, U.S.A 2020.
- Hegel, Georg William Friedrich: *Tarih Felsefesi*, Çev. Aziz Yardımlı, İdea Yay., İstanbul 2011.
- Heinamann, R: *Eudaimonia and Self-Sufficiency in the Nicomachean Ethics*, Great Political Thinkers, ed. J. Dunn, I. Harris, Cheltenham: Edward Elgar.
- Herodotos: *Tarih*, çev. Müntekim Öktem, İş Bankası Kültür Yay., İstanbul 2012.
- Herakleitos: *Fragmanlar/Testimonia -Fragmenta-Imitationes*, Çev. Güvenç Şar & Erdal Yıldız, Dergâh Yay., İstanbul 2016.
- Hobbes, Thomas: *Leviathan*. Çev. Semih Lim. 15. Bs., Yapı Kredi Yay., İstanbul 2017.

- Homer: *Odyseia*, Çev. Azra Erhat & A. Kadir, İş Bankası Kültür Yay., İstanbul 2015.
- Houmanidis, L. T.: *Istoria Oikonomi on Theorion*, in Greek, Athenas 1976.
- Hubig, Horst: *Die Aristotelische Lehre von der Bewahrung der Verfassungen*, Saarbrücken Germany 1960.
- Hughes, Gerard J: *Routledge Philosophy Guide Book to Aristotle on Ethics*, Routledge New York 2001.
- Hyslop, James H: *Evolution of Ethics*, vol I: *The Ethics of the Greek Philosophers; Socrates, Plato, Aristotle*, Wentworth Press, U.S.A 2019.
- Irwin, Terence: *Plato's Ethics*, Oxford University Press, UK 1995.
- Irwin, Terence: *Plato: The Intellectual Background*, The Cambridge Companion to Plato, 1: 62. A.W. Benn, The Greek Philosophers, vol I, UK April 2020.
- Irwin, Terence: *The Development of Ethics, A Historical and Critical Study*, vol. 1: From Socrates to the Reformation, UK 2007.
- Jaeger, Werner: *Aristotle: The Theology of the Early Greek Philosophers*, Translated by Edward Schouten Robinson, Berlin 1953.
- Jaeger, Werner: *Paideia: The Ideals of Greek Culture*, C. I: Archaic Greece the Mind of Athens, 2. Bs., Oxford Univ. Press, 510 sf. New York 1945.
- Jaeger, Werner: *Paideia: The Ideals of Greek Culture*, C. II: In the Search of the Divine Center, 2. Bs., Oxford Univ. Press, 1944, 442 sf. New York 1944.
- Jaeger, Werner: *Paideia: The Ideals of Greek Culture*, C. III: The Conflict of Cultural Ideas in the Age of Plato, Oxford Univ. Press, 374 sf. New York 1944.
- Jaspers, Karl: *Die Atambombe Und Die Zukunft Des Menschen*, R. Piper-Co Verlag, München Germany 1960.
- Jenkins, Ian: *Yazılı Kaynaklar ve Arkeolojik Buluntular Işığında Antik Devirde Çocuk Eğitimi*, Çev. Hasan Malay, Arkeoloji ve Sanat Yay., İstanbul 1989.
- Jones, William Henry Samuel: *Greek Morality in Relation to Instituones*, Published by, Backie & Son Limited, 1906.
- Jones, William Henry Samuel: *Malaria and Greek History, Scholar Selects*, Wentworth Press, United States of America 2016.
- Jones, W. T.: *Klasik Düşünce, Batı Felsefesi Tarihi*, C. I: Paradigma Yayınları, İstanbul 2006.

- Johnson, Curtis. N: *Aristotle's Theory of The State*, Palgrave Macmillian, UK 1990.
- Jowett, Benjamin: *Introduction to Aristotle's Politics*, Clarendon Press, Oxford 1885.
- Kalaycı, Nazile: *Kamusal Alan Kavramı Üzerine Bir İnceleme: Aristoteles/Marks/Habermas*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2007.
- Kant, Immanuel: *Ahlak Metafiziğinin Temellendirilmesi*, Çev. İonna Kuçuradi, Türkiye Felsefe Kurumu, İstanbul 2015.
- Kathleen, Freeman: *Ancilla to the Presocratic Philosophers*, Oxford University Press, Oxford 1952.
- Kenny, Anthony: *Aristotle On The Perfect Life*, Clarendon Press, Oxford 1996.
- Keyt, David: *Aristotle's Political Philosophy*, ed by. Mary Louise Gill & Pierre Pellegrini, Blackwell Publishing, Australia 2006.
- Kılıç, Recep: *Ahlakın Dini Temeli*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 1998.
- Kışlalı, Ahmet Taner: *Siyasal Çatışma ve Uzlaşma*, İmge Kitabevi Yay., Ankara 1995.
- Klosko, George: *The Development of Plato's Political Theory*, Oxford University Press, UK 2006.
- Kranz, Walther: *Antik Felsefe*, Çev. Suad Y. Baydur, Sosyal Yay., 2. Bs., İstanbul 1994.
- Kraut, Richard: *Aristotle on the Human Good*, Princeton University, pp. 314/320, New Jersey 1991.
- Kraut, Richard: *Ethics: Aristotle's Ethics*, Standford Encyclopedia of Philosophy, USA 2001.
- Kraut, Richard: *The Blackwell Guide to Aristotle's Nicomachean Ethics*, Blackwell Published, USA 2007.
- Ksenophon: *Sokrates'ten Anılar*, Çev. Canan Şentuna, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1997.
- Ksenophon: *Sparta Anayasası, Sparta'da Mükemmel Toplum Lykurgos Yasaları*, Çev. Sadık Usta, Kaynak Yay., İstanbul 2005.
- Küçükalp, Derda: *Nietzsche'nin Ahlak ve Politika Felsefesi*, Dora Yay., Bursa 2017.
- Küçükalp, Derda: *Siyaset Felsefesi*. 2. Bs., Dora Yay., Bursa 2016.
- Kuçuradi, İonna: *İnsan ve Değerleri*, Türkiye Felsefe Kurumu Yay., Ankara 2003.

- Lang, Andrew: *The Politics of Aristotle*, Introductory Essay, longmans, Green and Co. London 1886.
- Law, Stephen: *Büyük Filozoflar*, Çev. Feza Çakır, İnkılab Yay., İstanbul 2012.
- Lear, Jonathan: *Aristotle the Desire to Understand*, Cambridge University Press, America 1988.
- Leng, Hui: Chinese Cultural Schema of Education: *Implication for Communication between Chinese Students and Australian Educators*, Issues in Educational Research, (Vol. 15 No. 1, 2005).
- Lindsay, Alexander Dunlop: *Introduction to the Aristotle's A Treatise On Government*, Dent/Everyman's Library, Reprint Edition 1952.
- Littman, Robert: *The Greek Experiment; Imperialism and Social Conflict*, Library of European Civilization, Gen. Editor; Geofrey Barraclough, Thames and Huston, Transatlantic Art Press 1974.
- Locke, John: *Hükümet Üzerine Birinci İnceleme*, Çev. Fahri Bakırcı, Kır-langıç Yay., Ankara 2007.
- Lord, Carnes: *Aristotle, History of Political Philosophy*, Edited by Leo Strauss & Joseph Cropsey, The University of Chicago Press, U.S.A 1987.
- Lycos, Kimon: *Plato on Justice and Power: Reading Book I of Plato's Republic*, The MacMillian Press, London 1987.
- Macintyre, Alasdair: *After Virtue*, University of Notre Dame Press, Third Edition, USA2007.
- Macintyre, Alasdair: *A Short History Of Ethics: A History of Moral Philosophy from the Homeric Age to the Twentieth Century*, 2. Bs., University of Notre Dame Press, Notre Dame, Indiana 1998.
- Macintyre, Alasdair: *Erdem Peşinde Bir Ahlak Teorisi Çalışması*, Çev. Muttalip Özcan, Vakıfbank Kültür Yay., İstanbul 2019.
- Macintyre, Alasdair: *Etik'in Kısa Tarihi, Homerik Çağdan Yirminci Yüzyıla*, Çev. Hakkı Ünler, Paradigma Yay., İstanbul 2001.
- Macintyre, Alasdair: *Whose Justice? Which Rationality?* University of Notre Dame Press, Notre Dame; Indiana 1998.
- Magee, Bryan: *Platon'dan Wittgenstein'e Batı Felsefesi*, Çev. Ahmet Cevizci, Paradigma Yay., İstanbul 2001.
- Mansel Arif Müfid: *Ege ve Yunan Tarihi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1984.
- Mary Louise Gill & Pierre Pellegrin: *A Companion to Ancient Philosophy*, Wiley Blackell Published, USA 2009.

- Mihre, Jeremy John: *Aristotle's Eudemian Ethics*, LSU Master Thesis, University of Louisiana at Lafayette, USA 2002.
- Miller, Fred: *Aristotle: Ethics and Politics*, The Blackwell Guide to Ancient Philosophy, Edited by Shields, USA 2006.
- Miller, Fred: *Aristotle Political Theory*, Standford Encyclopedia of Philosophy, First Published USA 1998.
- Miller, Fred: *Nature, Justice and Rights in Aristotle's Politics*, Oxford University Press, Oxford 1995.
- Miller, Fred: *Presupposition of Aristotle's Politics, Supplement to Aristotle's Political Theory*, Standford Encyclopedia of Philosophy, First Published USA 1998.
- Mosca, Gaetano: *Siyasi Doktrinler Tarihi, Eski Çağdan Zamanımıza Kadar*, Bilge Kültür Sanat Yay., Çev. S. Tiryakioğlu, İstanbul 2020.
- Nietzsche, Hentschke: *Die Uneingeschraenkt Beste Polisordnung*, in: O. Höffe, *Aristoteles*, Berlin 2001.
- Newman, William Lambert: *The Politics of Aristotle*, vol. I: Introduction to the Politics, Cambridge University Press, London 2010.
- Nietzsche, Friedrich Wilhelm: *Böyle Buyurdu Zerdüşt*, Çev. Sadi Irmak, İkbâl Yay., İstanbul 2005.
- Nietzsche, Friedrich Wilhelm: *İyinin Kötünün Ötesinde*, Çev. Mustafa Tüzel, İş Bankası Yay., İstanbul 2016.
- Nutall, Jon: *Ahlak Üzerine Tartışmalar*, Etiğe Giriş, Çev. Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yay., İstanbul 2020.
- Peters, Francis E: *Greek Philosophical Terms: A Historical Lexicon*, New York University Press, New York 1967.
- Özcan, Muttalip: *İnsan Felsefesi: İnsanın Neliği Üzerine Bir Soruşturma*, Bilim ve Sanat Yay., Ankara 2006.
- Özer, Hasan Hakan: *Aristoteles'te Erdem ve Adalet Üzerinde*, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- Öztanrıkulu, Nurten: *Aristoteles'te Etik ve Siyasetin Öznesi Olarak İnsan*, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2009.
- Politzer, Georges: *Felsefenin Başlangıç İlkeleri*, Çev. Enver Aytekin, Sosyal Yay., 6. Bs., İstanbul 1997.
- Platon: *Devlet*, Çev. Sabahattin Eyüboğlu- M. Ali Cımcöz, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., 12. Bs., Ocak İstanbul 2012.

- Platon: *Devlet Adamı*, Çev. Behice Boran & Mehmet Karasan, Sosyal Yay., Ankara 1960.
- Platon: *Diyaloglar, Lakhes*, Çev. Teoman Aktürel, Remzi Kitabevi, 9. Bs., İstanbul 2012.
- Platon: *Diyaloglar, Protagoras*, Çev. Tanju Kökçöl, Remzi Kitabevi, İstanbul 1986.
- Platon: *Gorgias*, Çev. Mehmet Rıfat-Sema Rıfat, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., 3. Bs., İstanbul 2011.
- Platon: *Mektuplar/Epistolai*, Çev. Furkan Akderin, Say Yay., İstanbul 2010.
- Platon: *Menon, Diyaloglar*, Çev. Teoman Aktürel, Remzi Kitabevi, 9. Bs., İstanbul 2012.
- Platon: *Phaidon*, Çev. Hamdi Rağıp Atademir-Kemal Yetkin, Sosyal Yay., Dünya Klasikleri Kültür Dizini: 25, İstanbul 2001.
- Platon: *Philebos*, Çev. Sabahattin Eyüboğlu, Cumhuriyet Dünya Klasikleri Dizisi: 9, İstanbul 1998.
- Platon: *Sokrates'in Savunması*, Çev. Teoman Aktürel, Remzi Kitabevi, 15. Bs., İstanbul 2010.
- Platon: *Sofist*, Çev. Cenap Karakaya, Sosyal Yay., Dünya Klasikleri Kültür Dizini: 21, İstanbul 2000.
- Platon: *Yasalar*, Felsefe Dizisi: 6, Çev. Candan Şentuna & Saffet Babür, Kabalcı Yay., İstanbul 2012.
- Plato: *Charmides*, Loeb Classical Library, Plato XII, Çev. W. R. M. Lamb, 6. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 1999, 490 sf. (1-91 sf.)
- Plato: *Cratylus*, Loeb Classical Library, Plato IV, Çev. Harold N. Fowler, 9. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 2002, 480 sf. (1-191 sf.)
- Plato: *Critias*, Loeb Classical Library, Plato IX, Çev. R. G. Bury, 9. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 1999, 636 sf. (255-307 sf.)
- Plato: *Gorgias*, Loeb Classical Library, Plato III, Çev. W. R. M. Lamb, 12. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 2001, 536 sf. (247-533 sf.)
- Plato: *Laches*, Loeb Classical Library, Plato II, Çev. W. R. M. Lamb, 8. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 1999, 508 sf. (1-83 sf.)
- Plato: *Laws I-VI*, Loeb Classical Library, Plato X, Çev. R. G. Bury, 7. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 1994, 501 sf.
- Plato: *Laws VII-XII*, Loeb Classical Library, Plato XI, Çev. R. G. Bury, 7. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 1999, 582 sf.
- Plato: *Lysis*, Loeb Classical Library, Plato III, Çev. W. R. M. Lamb, 12. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 2001, 536 sf. (1-71 sf.)

- Plato: *Meno*, Loeb Classical Library, Plato II, Çev. W. R. M. Lamb, 8. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 1999, 508 sf. (259-371 sf.)
- Plato: *Parmenides*, Loeb Classical Library, Plato IV, Çev. Harold N. Fowler, 9. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 2002, 480 sf. (193-331 sf.)
- Plato: *Philebus*, Loeb Classical Library, Plato VIII; Çev. Harold N. Fowler, 9. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 2001, 447 sf. (197-399 sf.)
- Plato: *Protagoras*, Loeb Classical Library, Plato II, Çev. W. R. M. Lamb, 8. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 1999, 508 sf. (85-257 sf.) 228.
- Plato: *Republic*, Volume I: Books1-5. Edited and Translated by Christopher Emlyn- Jones, William Preddy. Loeb Classical Library 237. Cambridge, MA: Harvard University Press, 2013.
- Plato: *Statesman*, Loeb Classical Library, Plato VIII, Çev. Harold. N. Fowler, 9. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 2001, 447 sf. (1-195. sf.)
- Plato: *Timaeus*, Loeb Classical Library, Plato IX, Çev. R. G. Bury, 9. Bs., Londra, Harvard Univ. Press, 1999, 636 sf. (3-253. sf)
- Peter, L. Phillips Simpson: *A Philosophical Commentary on The Politics of Aristotle*, University of North Carolina Press 1998.
- Raimund Popper, Karl: *Açık Toplum ve Düşmanları*, Çev. Mete Tuncay, C. 1: Platon, Remzi Kitabevi, İstanbul 1989.
- Raimund Popper, Karl: *The Open Society and Its Enemies: The Spell of Plato*, Vol. I, Princeton University Press, Princeton 1966.
- Randall, John Herman: *Aristotle*, Columbia University Press, New York 1960.
- Raymond, Weil: *Aristotle's View of History*, *Articles on Aristotle: 2. Ethics and Politics*. Ed. Jonathan Barnes, Malcom Schofield and Richard Sorajbi. Gerald Duckworth and Company LMT, London 1977.
- Reeve, C. D. C.: *Philosophers-King: The Argument of Plato's Republic*, Hackett Publishing Company, USA 2006.
- Robert, A. Nisbet: *Social Change and History*, Oxford University Press, New York 1969.
- Roberts, Jean: *Justice and Polis*, *The Cambridge History of Greek and Roman Political Thought*, Edited by Rowe & Schofield, Cambridge University Press, United Kingdom 2000.
- Rodgers, Nigel: *Antik Yunan*, Çev. Ülkü Evrim Uysal, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., İstanbul 2015.

- Ross, David: *Aristoteles*, Çev. Ahmet ARSLAN, Felsefe Dizini:3, Kabcacı Yay., 9, İstanbul 2011.
- Ross, David: *Plato's Theory of Ideas*, Clarendon Press, Oxford 1953.
- Rowe, Christopher: *Aristotelian Constitutions*, The Cambridge History of Greek and Roman Political Thought, Edited by Rowe & Schofield, Cambridge University Press, United Kingdom 2008.
- Rousseau, Jean Jacques: *Toplum Sözleşmesi*, Çev. Alpagut Erenulu, Öteki Yay., Ankara 1996.
- Russell, Bertrand: *History of Western Philosophy*, George Allen and Unwin, London 1946.
- Sharper, R.W.: *Plato on Democracy and Expertise, Greece & Rome*, vol. 41, 1994, s. 50; R.C. Cross, & A.D. Woosley, *Plato's Republic: A Philosophical Commentary*, Macmillan, London 1964.
- Saunders, T. J.: *Plato's Later Political Thought*, The Cambridge Companion to Plato, Edited by Richard Kraut, Cambridge University Press, London 2022.
- Saunders, T. J.: *Routledge History of Philosophy*, Volume II, *From Aristotle to Augustine*, Edited by. David Furly Published by Routledge, Routledge London and New York 1999.
- Smellie, K. B.: *Aristo*. Edited by. Maurice Cranston, Çev. Nejat Muallimoğlu, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İstanbul 1995.
- Schollmeier, Paul: *Nature and Justice and Rights in Aristotle's Politics*, Social Theory and Practice. 1998.
- Scott, Dominic: *Plato's Critique of Democratic Character*, Phronesis 45, 2000.
- Solomon. C. Robert: *Felsefenin Kısa Tarihi*, Çev. Mustafa Topal, İletişim Yay., İstanbul 2013.
- Spinoza, Baruch: *Ethica*. Çev. Çiğdem Dürüşken. Kabcacı Yay., İstanbul 2011.
- Sponville, Andre Compte: *Büyük Erdemler Risalesi*. Çev. Işık Ergüden. 1. Bs., Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2004.
- Stanley M. Honer, Thomas C. Hunt: *Felsefeye Çağrı: Sorunlar ve Seçenekler*, Çev. H. Ünder, İmge Kitabevi Yay., Ankara 2003.
- Strauss, Leo: *Platon'un Politik Felsefesi: Devlet*, Çev. Özgüç Orhan, Pinhan Yay., İstanbul 2019.
- Strauss, Leo: *Savunma Cilt -1, Platon'un Politik Felsefesi*, Çev. Özgüç Orhan, Pinhan Yayıncılık, İstanbul 2018.

- Strauss, Leo: *Seminar in Political Philosophy: Plato's Republic*, Ed. Peter Ahrensdoerf, The University of Chicago Press, Chicago 2014.
- Strauss, Leo: *The City and Man*, University of Chicago Press, Chicago 1964.
- Strauss, Leo: *What is Political Philosophy? And Other Studies*, The University of Chicago Press, Chicago 1988.
- Striker: *Greek Ethics and Moral Theory*, The Tanner Lectures on Human Values, Delivered at Stanford University May 14 and 19, New York City 1987.
- Sulek, Marty: Aristotle and Civil Society Theory, in Book: *International Encyclopedia of Civil Society* (pp. 380-7) Ed. Helmut. K. Anheier, Stefan Toepler, Regina list 2010.
- Swanson, Judith A. & Corbin, C. David: *Aristotle's Politics*, Continuum International Publishing Group, New York 2009.
- Tanzola, Vincent: *De A Comparative study of The Cardinal Virtues in Cicero's Officiis and in Ambrose's De Officiis Ministrorum*, Stanford University, USA 1968.
- Taylor, Alfred Edward: *Aristoteles, Varlık-Erdem ve Yöntem*, Çev. Aylin Çankaya, Berna Şimşek, Erman Kar, Esra Çağrı Mutlu, Fatma Betül Tatlı, Muhammed Çelik, Ayrıntı Basım Yay., Ankara 2020.
- Taylor, Alfred Edward: *Aristotle*, Dover Publications NYC, 2003.
- Taylor, Alfred Edward: *Plato The Man and his Work*. Methuen and Co. LTD. London 1952.
- Thilly, Frank: *Bir Felsefe Tarihi*, Çev. Yasemin Çevik, İdea Halk Kitabevi, İstanbul 2010.
- Thompson, D'Arcy Wentworth: *Aristotle as a Biologist*, Franklin Classics Publishers, USA 2018.
- Thomas L. Thorson: *Plato: Totalitarian or Democrat*, Prentice Hall, Prentice-Hall Publisher, New Jersey 1963.
- Thomas, Cleary: *Konfüçyüs Düşüncesinin Temelleri*, Çev. Sibel Özbudun, Anahtar Kitap Yayınları, İstanbul 2000.
- Thomson, George: *Eski Yunan Toplumunu Üstüne İncelemeler: Tarih Öncesi Ege*, Yordam Kitap Yay., İstanbul 2021.
- Tepe Harun: *Teorik Etik: Etiğin Bilgesel Sorunları*, Bilgesu Yay., İstanbul 2016.
- Terence, Irwin: *Plato's Moral Theory*, Clarendon Press, Oxford 1977.
- Terence, Irwin: *The Development of Ethics, A Historical and Critical Study*, vol. 1: From Socrates to the Reformation 2007.

- Thukidides: *Peloponnesos Savaşı*, çev. Tanju Gökçöl, Hürriyet Yayınları, İstanbul 1976,
- Toku, Neşet: *Aristoteles'in Siyaset Felsefesi*, Özne Dergisi 2. Bs., Çizgi Kitabevi Yay., Konya 2016.
- Toku, Neşet: *İslam Felsefesine Giriş*, Çizgi Kitabevi, İstanbul 2015.
- Toku, Neşet: *Siyaset Felsefesine Giriş*. Kum Saati Yay., İstanbul 2012.
- Topakkaya, Arslan: *Adalet Kavramı Bağlamında Platon-Aristoteles Karşılaşması*, FLSF Dergisi, Cilt: 6, Sayı 6, 2008.
- Ünal, Şeref: *Temel Hak ve Özgürlükler ve İnsan Hakları Hukuku*, Yetkin Yay., Ankara 1997.
- Üzümcüoğlu, Ahmet: *Düşünürler, Aristoteles*, Parola Yay., İstanbul 2019.
- Ülken, Hilmi Ziya: *Ahlak*, Ülken Yay., İstanbul 2001.
- Vernant, Jean-Piere: *Yunan Düşüncesinin Kaynakları*. 1. Bs., Çev, Hüseyin Portakal, Cem Yay., İstanbul 2002.
- Von, Kurt Fritz & Ernst Kapp: "The Development of Aristotle's Political Philosophy and the Concept of Nature." *Artical on Aristotle: 2. Ethics and Politics*. Ed. Jonathan Barnes, Malcolm Schofield, Richard Sorabji. Gerald Duckworth and Company LMT. London 1977.
- Warren, Anderson: *Ethos and Education in Greek Music The Evidence of Poetry and Philosophy*, Harvard University Press, Cambridge 1996.
- Waren, James: *The Pleasures of Reason in Plato, Aristotle, and the Hellenistic Hedonist*, Cambridge University Press, Cambridge 2014.
- Watson, James Mclean: *Aristotle's Criticisms of Plato*, Alpha Editions Press, 2020.
- Weber, Alfred: *History of Philosophy*, Palala Press, 2015.
- Williams, Bernard: *Ethics and The Limits of Philosophy*, 7. Bs., Harvard University Press, Cambridge, 1994.
- William, Ebestein: *Siyasi Felsefenin Büyük Düşünürleri*, Şule Yay., İstanbul 2001.
- Willem, Jacob Verdenius: *Homer, The Educator of the Greeks*, North Holland Publishing Company, Amsterdam 2009.
- Windelband, Wilhelm: *A History of Ancient Philosophy, The Formation and Development of Its Problems and Conceptions*, Trans by. James H. Tufts, New York Macmillan and Co. and London 1893.

- Windelband, Wilhelm: *A History of Philosophy, Renaissance, Enlightenment and Modern*, Harper Torchbooks, Harper & Brothers Publishers, New York 1901.
- Wood, Ellen Meiksins: *Yurttaşlardan Lordlara, Eskiçağdan Ortaçağa Batı Siyasi Düşüncenin Toplumsal Tarihi*, Çev. Oya Köymen, IV. Bs., Yordam Kitabevi Yay., İstanbul 2020.
- Yack, Bernard: *The Problems of a Political Animal: Community, Justice and Conflict in Aristotelian Political Thought*, University of California Press, Los Angeles 1993.
- Yurtsever, Aynur: *Aristoteles Felsefesinde Devletin ve Politik Yaşamın Anlamı*, Özne Felsefe ve Bilim Yay., II. Bs., ed. H. Nur Beyaz Erkızan, Çizgi Kitabevi, Konya 2016.
- Zafer, Yılmaz: *Platon'un Tiranlık Eleştirisi*, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25240, ISSN: 1304-4990, Erzurum 2010.
- Zeller, Eduard: *Grek Felsefesi Tarihi*, Çev. Ahmet Aydoğan, Say Yay., 2. Bs., Düşünce-13, İstanbul 2008.

Eskiyei Yayınları: 189

KAYIP GİDEN BAŞÖRTÜSÜ

Ümit HOROZCU

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6781-01-6

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Ağcayazı, Mervenur: “Üniversite Öğrencilerinde Tesettür Algısı ve Dini Yönelim Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” Cumhuriyet Üniversitesi, SBE, Haziran 2022.
- Aksaray, Teşrife Ümmühan: “Başörtüsü Kullanmayı Bırakan Kadınlar Üzerine Psiko-sosyolojik Bir Araştırma”, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2022.
- Aldemir, Sevgi: “Hemşirelerde Uyku Kalitesi ve Öfke İfade Tarzları Arasındaki İlişki”, Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli, 2021.
- Apaydın, H. Yunus: “Tesettür”, *DİA*, C. 40, s. 538.
- Ayten, Ali ve Sağır Zeynep, “Dindarlık, Dinî Başa Çıkma ve Depresyon İlişkisi: Suriyeli Sığınmacılar Üzerine bir Araştırma”, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2014, ss.5-18.
- Başak, Duygu: “Dindarlık ve Maneviyat Tutumlarında Başını Örtüp Örtmeme Tercihi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Nitel Araştırma”, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı”, İstanbul 2022.
- Burger, Jerry: *Kişilik*, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2006.
- Creswell, John W.: *Araştırma Deseni*, çevr. ed. Selçuk Beşir Deniz, Eğitici Kitap, Ankara, 2017.
- Çelik, Emine Sena: “Çocuğu Vefat Eden Anneler Üzerine Din Psikolojisi Bağlamında Nitel Bir Araştırma”, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2023, s. 147-148.
- Çetin, Fatih ve Basım, H. Nejat : “İzlenim Yönetimi Taktiklerinde Öz Yeterlilik Algısının Rolü”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 35, Ocak-Temmuz 2010. ss. 255-269.
- Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders- Forth Edition (DSM-4), *American Psychiatric Association*, Washington, 2005.
- Doğan, Hülya: “Bir Eleştiri Nesnesi Olarak Tesettür”, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyolojik Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2017.
- Duman, Nesrin: “Trauma Sonrası Büyüme ve Gelişim”, *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*, 2019, 4(7), ss. 178-184.

- Erdal, Barış ve Kındap Tepe, Yeliz : “Bireylerin Duygu Durum, İçedönük-Dışadönük Kişilik Özelliği ve Müzik Tercihleri Arasındaki İlişkiler”, *Psikoloji Çalışmaları*, ss. 549-580.
- Esin, İlayda : “Damgalama: Kilo Damgalaması Hakkında Bir Derleme Çalışması”, *International Journal of Turkish Sport and Exercise Psychology*, 2 (2021), ss. 29-45.
- Gürhan, Nazife: “Toplumsal Değişme ve Yemek Kültürü Üzerine Sosyolojik Bir Çözümleme: Mardin Örneği”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2017, 10 (54), ss. 561-570.
- Horozcu, Ümit ve Güneş, A. Celalettin: “Başkası Merkezli Dışsallık Ölçeği (BMDÖ)’nin Geliştirilmesi: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması”, *Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 2019., ss. 171-202.
- Hogg, M.A. ve Vaughan, G.M.: *Sosyal Psikoloji*, Ütopya Yayınları, Ankara 2011.
- Horozcu, Ümit: *Din Psikolojisi*, Rağbet Yayınları, İstanbul, 2015.
- İbn Fâtik, Mübeşşir: *Muhtârul-Hikem*, çev. Osman Güman, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul, 2013.
- İbn-i Kesir, Thk: Sami b. Muhammed E’s-Selâme, 2. Baskı, Daru’t- Taybe, 1999.
- Kiriş, Nurten: “Tarihsel Olarak Kötülük Problemi ve Çözüm Yolu Olarak Teodise”, *SDÜ Felsefe Dergisi*, 2008, 3(5), ss. 81-99.
- Koca, Sümeyye: “The Changing Dynamics of The Headscarf Question in Turkey: The Women’s Struggle To Take Off The Headscarf”, Sabancı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ABD, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020.
- Ödemiş, S. N. : “Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Üretkenlik Karşıtı Davranışlar Üzerine Etkileri: Bir Araştırma”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, İstanbul 2011.
- Parla, Zeynep Gül: “2015 Sonrası Kadınların Başörtüsünü Çıkarma Pratikleri Üzerine Bir Araştırma”, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2022.
- Plotnik, Rod: *Psikolojiye Giriş*, çev. Tamer Geniş, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2009, s.5.

- Es-Sâbûnî, Nureddin: Mâtürfdiyye Akâidi, çev. Bekir Topaloğlu, Ankara Diyanet İşleri Başk. Yay., Ankara, 1978.
- Sağırılı, M. Numan: “Başörtüsü Giymeyi Bırakan Üniversite Mezunu ve Çalışan Kadınlar Üzerine Nitel Bir Araştırma”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Din Sosyolojisi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2021.
- Selçuk, Ercan ve Aydos, Latif: “Ankara Polis Akademisi Sporcu Olan Sporcu Olmayan Öğrencilerin Bazı Kişilik Özelliklerinin Bazı Kişilik ve Davranış Özelliklerinin Araştırılması”, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1998, 3(1), ss. 28-41.
- Şengönül, Merve ve diğ., “Obezite ve Psikoloji”, *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2019, 2(3), ss. 1-12.
- Tunç, Ergün: “Yaşanmış Tecrübeler Açısından Kur’an’ın İnsanı Etkileme Gücü”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2010.
- Tümkiye ve ark., “Beş Faktör Kişilik Özellikleri, Stresle Başa Çıkma ve Depresyon Arasındaki İlişkiler: Gazi Eğitim Fakültesi Örneği”, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2017, 6(2), ss. 1205-1221
- Yalçı, Abdurrahman: “Gündelik Hayat, Bireysel Kimlik ve Din: Türkiye’de Başörtüsünü Çıkaran Kadınlar Örneği”, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2021.
- Yapıcı, Asım: “Cinsiyete Göre Farklılaşan Dindarlıklar ve Kadınlarda Dinsel Yaşamın Farklı Görüntüleri”, *Dini Araştırmalar*, 2016, ss. 131-161.
- Yaran, Cafer Sadık, *Kötülük ve Theodise*. Vadi Yayınları, Ankara, 1997

Eskiyeni Yayınları: 190

CİZRE ANITLARI VE KİTÂBELERİ

Abdurrahim AYĞAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak

FCR

Baskı ve Cilt

NY MATBAACILIK YAYINCILIK KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6781-03-0

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1

Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Akkermans, PMMG. "Old and New Perspectives on the Origins of the Halaf Culture".
Eds. O. Rouault & M. Wäfler. La Djéziré et l'Euphrate Syriens de la Protohistoire à la fin du Ie millénaire av. J.-C. (Subartu VII). Turnhout, 43-54.
- Aksu, Hüsametdin. "Cezire İbn Ömer Köprüsü". *Hz. Nuh'tan Günümüze Cizre Sempozyumu*. ed. M.S. Özerverli. İstanbul: Cizre Kaymakamlığı, 1999.
- Algaze, Guillermo. "A New Frontier: First Results of the Tigris-Euphrates Archaeological Reconnaissance Project, 1988". *Journal of Near Eastern Studies* 48/4 (1989), 241-281. <https://www.jstor.org/stable/544449>
- Altun, Ara. *Anadolu'da Artuklu devri Türk Mimarisi'nin Gelişmesi*. İstanbul: Kültür Bakanlığı, 1.bs., 1978.
- Aslanapa, Oktay. *Türk Sanatı*. İstanbul: Remzi Kitâbevi, 1989.
- Ayğan, Abdurrahim. "İlhanlı Resim Sanatında Hıristiyan İkonografisi". *Mevzu – Sosyal Bilimler Dergisi* 10 (15 Eylül 2023), 385-423.
<https://doi.org/10.56720/mevzu.1305048>
- Ayğan, Abdurrahim. "İslâm El Yazmalarında Hz. Muhammed Şecerelerinin Tasarım Özellikleri". *Zeren Tanındı Armağanı: İslam Dünyasında Kitap Sanatı ve Kültürü / Zeren Tanındı Festschrift: Art and Culture of Books in the Islamic World*. İstanbul: Lale Yayıncılık, 2022.
- Ayğan, Abdurrahim. "Metin-Resim İlişkisi Bağlamında Orta Çağ İslam Dönemi Minyatürlü El Yazmalarında Nuh Peygamber Kıssası". *2. Uluslararası Nuh Tufanı ve Cudi Dağı Sempozyumu (25 Mayıs 2021)*. 557-580. Şırnak: Şırnak Üniversitesi Yayınları, 2021.
- Ayğan, Abdurrahim. *Osmanlılarda Silsile Geleneği ve Resimli Hanedan Silsilenameleri*. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Ayğan, Abdurrahim. "Türk Budist Resim Sanatındaki Dinî Karakterlerle İslâm Resim Sanatındaki Mistik Karakterler Arasında İkonografik Bir Karşılaştırma". *1. Uluslararası Avrasya Türk Sanatları Kongresi Bildiriler (21- 24 Kasım 2012)*, Ed. Yaşar Çoruhlu, Hâlenur Katipoğlu, J. Özlem Oktay. 115-129. İstanbul: MSGSÜ Türk Sanatı Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2014.
- Bahadır, Ülkü. *Hristiyan İkonografisinde Nuh Tufanı*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- Baluken, Yusuf. "Mervâniler Devrinde Cizre". *Bilim Düşünce ve Sanatta Cizre*. ed. M. Nesim Doru. 55-65. İstanbul: MAÜ yayınları, 2012.
- Baluken, Yusuf. "Mervâniler Devrinde Cizre". Erişim 19 Temmuz 2023
- Bauer, Susan Wise. *Dünya tarihi: İlkçağ: En Eski Göçebe Halklardan Roma İmparatorluğu'nun Çöküşüne*. çev. Mihriban Doğan. İstanbul: Say, 2015.

- Baz, İbrahim. “Cudi Dağı’nda Kadim Bir Mesken: Şah Köyü”. *Uluslararası Hz. Nuh ve Cudi Dağı Sempozyumu (27-29 Eylül 2013)*. 429-442. Şırnak: Şırnak Üniversitesi Yayınları, 2014.
- Baz, İbrahim. *Cudi: Nuh’un Gemisinin İzinde*. İstanbul: Ketebe yayınları, 2021.
- Baz, İbrahim. “İnsanın Zaman ve Mekanla İlişkisi Bağlamında “Uluslararası Hz. Nuh ve Cudi Dağı Sempozyumu”, 286-290.
- Baz, İbrahim. *Şeyh ve Kilise*. Ankara: Otto, 2021.
- Baz, İbrahim (ed.). *Üç Ülkenin Kavşağında Uluslararası Silopi Sempozyumu, 26-28 Ekim 2018*. Şırnak: Şırnak Üniversitesi Yayınları, 1. bsk., 2018.
- Baz, İbrahim - Ahmed-i Hânî. *Mem u Zîn Masalı*. Ankara: Otto, 3. bsk., 2018.
- Belâzurî, Ebü'l-Hasan Ahmed. *Fütûhu'l-Bıldân*. çev. Mustafa Fayda. İstanbul: Siyer yayınları, 2013.
- Bell, Gertrude Lowthian. *Amurath to Amurath*. London: W. Heinemann, 1911.
- Bilici, Ziya. “Bronze Door-Knockers of Cizre Great Mosque: A New Example”. *Eran ud Aneran: Studies Presented to Boris Il’ič Maršak on the Occasion of His 70th Birthday*. ed. Matteo Comparesi vd. Venezia: Libreria Editrice Cafoscarina, 2006.
- Birğandî, ‘Abd al-‘Alî ibn Muḥammad ibn Ḥusayn. *Arabic Astronomy in Sanskrit: Al-Birjandi on Tadhkira II, Chapter 11, and Its Sanskrit Translation*. Leiden: Brill, 2002.
- Bulduk, Abdulgani Fahri. *Mardin Tarihi*. ed. Burhan Zengin. Ankara: GAP Bölge Kalkınma İdaresi Bşk, 1999.
- Can, İzzeddin. *Cizre Kalesi Kazılarında Ele Geçen 12.-14. Yüzyıla Ait Bir Grup Sırlı Seramiğin Arkeometrik Karakterizasyonu*. Batman: Batman Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Arkeometri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, 2019.
- Cezar, Mustafa. *Anadolu Öncesi Türklerde Şehir ve Mimarlık*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. bsk., 1977.
- Contenau, G. (Georges). *La Civilisation des Hittites et des Hurrites du Mitanni*. Paris: Payot, 1948.
- Çağman, Filiz - Tanındı, Zeren. *İslam minyatürleri Topkapı Sarayı Müzesi*. İstanbul: Tercüman Gazetesi, 1979.
- Çaycı, Ahmet. *Anadolu Selçuklu Sanatı’nda Gezegen ve Burç Tasvirleri*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2002.
- Diamond, Jared - İnce, Ülker. *Tüfek, Mikrop ve Çelik*. Ankara: Tübitak Popüler Bilim Kitapları, 2008.
- Direk, Yaşar Şubası. “Cizre Sivil Mimarisinde Önemli Bir Eser: Mehmet Ağa Kasrı”. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 1/Özel Sayı-2 (2017)*.
- Doru, M. Nesim (ed.). *Bilim Düşünce ve Sanatta Cizre*. İstanbul: Mardin Artuklu Üniversitesi Yayınları, 2012.
- Doru, M. Nesim (ed.). *Uluslararası Şırnak ve Çevresi Sempozyumu Bildirileri (14-16 Mayıs 2010)*. Şırnak: Şırnak Üniversitesi, 2010.
- Ebü'l-Hasen İzzüddîn Alî b. Muhammed b. Muhammed eş-Şeybânî el-Cezerî, İbnü'l-Esir. *el-Kâmil fi Târîh*. 11 Cilt. Beyrut: Darü'l-Küttübî'l-İlmiyye, 2003.

- Ertekin, Zahir. *Cizre'deki Mimarî Eserler*. Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat tarihi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, 2005.
- Evliya Çelebi. *Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi: Bağdad - Basra - Bitlis - Diyarbakır İsfahan - Malatya - Mardin - Musul Tebriz - Van*. çev. Seyit Ali Kahraman - Yücel Dağlı. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, 2010.
- Franz, Gordon. "Did Sennacherib, King of Assyria, Worship Wood from Noah's Ark as a Deity?" 2. *Uluslararası Nuh Tufanı ve Cudi Dağı Sempozyumu (25 Mayıs 2021)*. 419-428. Mardin: Şırnak Üniversitesi Yayınları, 2021.
- Gierlich, Joachim. "Anadolu Selçukluları: Tarih ve Mimari". *İslam Sanatı ve Mimarisi*. ed. Peter Delius - Markus Hattstein. İstanbul: Literatür Yayıncılık, 2007.
- Gonella, Julia - Meinecke-Berg, Viktoria. "Suriye, Filistin ve Mısır: Eyyubiler, Memlûkler ve Haçlılar/Mimari". *İslam Sanatı ve Mimarisi*. ed. Markus Hattstein - Peter Delius. İstanbul: Literatür Yayıncılık, 2007.
- Gördeğir, Ercan. "XIV. Yüzyılın İlk Çeyreğinde İlhanlı-Avrupa Münasebetleri". *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi* 2/4 (2019), 215-225.
- Grousset, René. *The Empire of the Steppes: A History of Central Asia*. London: Rutgers University Press, 1970.
- Gündoğar, Hamdi vd. (ed.). *Uluslararası Hz. Nuh ve Cudi Dağı Mempozumu (27-29 Eylül 2013)*. Şırnak: Şırnak Üniversitesi Yayınları, 2014.
- Güneş, Hüseyin. *İslam Tarihi Kaynaklarına Göre Nuh Tufanı ve Cudi Dağı*. Mardin: Şırnak Belediyesi, 2020.
- Güneş, Hüseyin - Gündüz, Muhti. "Eyyûbiler Döneminde Cizre'de Eğitim-Öğretim Faaliyetleri". *Eyyûbiler'de İlim, Kültür ve Sanat*. ed. Abdulhalim Oflaz - Ümit vd. Koca. İstanbul: Hiper yayın, 2020.
- Ğandur, Muhammed Yusuf. *Ortaçağ Cizre Tarihi (MS. 815-1515)*. çev. Fadıl Bedirhanoğlu. Ankara: Beşir Any Yayınları, 1. bs., 2008.
- Han, Şeref. *Şerefname*. çev. Mehmet Emin Bozarlan. İstanbul: Ant yayınları, 1990.
- Hattstein, Markus. "Timurlular: Tarih". *İslam Sanatı ve Mimarisi*. ed. Markus Hattstein - Peter Delius. İstanbul: Literatür Yayıncılık, 2007.
- Hawkins, J. D. "The Babil Stele of Assurnasirpal". *Anatolian Studies* 19 (1969), 111-120. <https://doi.org/10.2307/3642618>
- Hillenbrand, Robert. "İslam Sanatı ve Mimarisi". İstanbul: Homer Kitâbevi, 2005.
- Hooke, Samuel Henry. *Ortadoğu Mitolojisi*. çev. Alaeddin Şenel. Ankara: İmge yayınları, 2002.
- İbn Battuta Et-Tancî, Ebu Abdullah Muhammed. *İbn Battuta Seyahatnamesi*. çev. A. Sait Yakut. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, 2004.
- İbn Manzur, Ebü'l-Fazl Muhammed bin Mukerrem Cemâluddîn. *Lisânü'l-Arab*. 15 Cilt. Beyrut: Dar-ı Sâdır, 1965.
- İbn Manzur, Ebü'l-Fazl Muhammed bin Mukerrem Cemâluddîn. *Lisânü'l-Arab*. 15 Cilt. Beyrut: Dar-ı Sâdır, 1965.
- İbn Manzur, Ebü'l-Fazl Muhammed bin Mukerrem Cemâluddîn. *Lisânü'l-Arab*. 15 Cilt. Beyrut: Dar-ı Sâdır, 1965.

- İbn Manzur, Ebü'l-Fazl Muhammed bin Mukerrem Cemâluddîn. *Lisânü'l-Arab*. 15 Cilt. Beyrut: Dar-ı Sâdır, 1965.
- İbn Şeddâd. "Cizre Tarihi". çev. Hüseyin Güneş. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2/3 (01 Haziran 2011), 135-150.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/sirnakifd/issue/11315/510851>
- İlter, Fügen. "Güney Doğu Anadolu Erken Devir Türk Köprülerinin Yapısal ve Süsleyici Öğeler Yönünden Değerlendirilmesi". *Anadolu* 18 (01 Ocak 1974).
https://doi.org/10.1501/andl_0000000165
- İnal, Güner. *Türk Minyatür Sanatı: Başlangıcından Osmanlılara Kadar*. Atatürk Kültür Merkezi, 1995.
- İnci, Veysi. *Cizre Mezar Taşları (18.-19. yy)*. Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat tarihi Anabilim Dalı, 2008.
- İsmail, Aka. *Timur ve Devleti*. MEB Yayınları, 1991.
- Jeffers, Joshua - جيفرز جوشوا. "Fifth-Campaign Reliefs in Sennacherib's 'Palace Without Rival' at Nineveh / نقوش الحملة الخامسة في قصر سنحاريب اللا مثل له في نينوى". *Iraq* 73 (2011), 87-116.
- Kawerau, Peter - Kroll, T. *The Chronicle of Arbela*, 1985.
- Kennedy, J. "The Early Commerce of Babylon with India-700-300 B.C." *Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland*, 241-288.
<https://www.jstor.org/stable/25207965>
- Kırzioğlu, Neriman Görgünay. "Yazılı Bardız Kilim". *Erdem* 10/29 (07 Ekim 1999), 321-326.
- Kiliç, Orhan. "Yurtluk-Ocaklık ve Hükümet Sancaklar Üzerine Bazı Tespitler". *OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi* 10/10 (01 Şubat 1999), 119-137.
https://doi.org/10.1501/OTAM_0000000425
- Kirişoğlu, Alican. *İlhanlı-Avrupa İlişkileri*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans, 2018.
- Kozbe, Gülriz - Gök İpekçioğlu, Sevinç. "Cizre Kalesi Ortaçağ Barbutin ve Kalıba Baskı Bezemeli Sırsız Seramikleri". *XI. AIECM3 Uluslararası Orta Çağ ve Modern Akdeniz Dünyası Seramik Kongresi Bildirileri*. 309-318. Ankara: Vekam(Vehbi Koç Ankara Ar. Uy ve Ar.), 2015.
- Kozbe, Gülriz - Güngör, Akarcan. "Uygarlıklar Kavşağında Cizre-Silopi Ovasının Erken Tarihi". *Üç Ülkenin kavşağında Silopi Uluslararası Sempozyum Bildirileri (26-28 Ekim 2018)*. 1/47-88. Şırnak: Şırnak Üniversitesi Yayınları, 2018.
- Ksenophon. *Anabasis: Onbinlerin Dönüşü*. çev. Tanju Gökçöl. İstanbul: Hürriyet Yayınları, 1974.
- Kuban, Doğan. *Batıya Göçün Sanatsal Evreleri*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 1. bsk., 2009.
- Kuhrt, Amelie. *The Persian Empire A Corpus Of Sources Of The Achaemenid Period*. London: New York: Routledge, ts.
- Kundak, Ali Nihat. *XVIII. Yüzyıl Osmanlı Minyatüründe Yıldızlar ve Burçlar: Tercüme-i İkdü'l-Cüman fi Tarih-i Ehli'z-zaman Nüshalarının Tasvirleri*. İstanbul: Mimar

- Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2011.
- Kurtbil, Zeynep Hatice. "Cizre Ulu Camii". 42/90-91. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2012.
- Lafli, Ergun. "Eski Çağ'da Cizre Arkeolojisi ve Tarihi". *Bilim, Düşünce ve Sanatta Cizre*. 55-65. İstanbul: MAÜ yayınları, 2012.
- Lightfoot, C.S. "The Site of Roman Bezabde". *Armies and Frontiers in Roman and Byzantine Anatolia: Proceedings of a Colloquium Held at University College, Swansea, in April 1981*. 189-204. Oxford: British Archaeological Reports, 1983.
- Manzur, Ebül-Fazl Muhammed b Mükerrrem b Ali el-Ensârî İbn. *Lisanü'l-Arabi'l-muhit*. Beyrut : Dâru Lisani'l-Arab, 1970.
- Mesopotamia, Old Assyrian. *Mesopotamia: The Old Assyrian Period*, 2008. <http://archive.org/details/VeenhofEidem2008Mesopotamia>
- Michel, Cécile. "The Old Assyrian Trade in the light of Recent Kültepe Archives". *Journal of the Canadian Society for Mesopotamian Studies* 3 (2008), 71. <https://shs.hal.science/halshs-00642827>
- Muhammad İbn Aḥmad İbn Yūsuf al-Ḥwārizmī. *Mafātīḥ al-ʿulūm*. Brill, 1895.
- Nicolle, David. "The Zangid Bridge of Ğazirat İbn ʿUmar (ʿAyn Dīwār/Cizre): a New Look at the Carved Panel of an Armoured Horseman". *Bulletin d'études orientales* 62 (30 Nisan 2014), 223-264. <https://doi.org/10.4000/beo.1404>
- Ona, Serdar. *Yeni Assur Dönemi'nde Cizre-Silopi Ovası*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, 2007.
- Özdemir, Sümeyye. *II. Meşrutiyet Dönemi Türk Edebiyatından Resimli Kitap*. Arı Sanat Yayınevi, 2021.
- Özkurt, Kemal. "Türk-İslam Epigrafisinde 'İmar (Yapı) ve Mimar (Usta)'lığına İlişkin Terimler". *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi* 16 (01 Mart 2010), 73-110.
- Öztürk, Şahabettin vd. "Siirt Ulu Cami Minaresi". *Vakıflar Dergisi* 30 (2007).
- Parlak, Sevgi vd. "Siirt Ulu Camii minaresi ve 2008 yılı restorasyonu". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 30/1 (15 Haziran 2013), 0-0. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/huefd/issue/41216/501970>
- Renda, Günsel. "Topkapı Sarayı Müzesindeki H. 1321 Nolu Silsilenâme'nin Minyatürleri". *Sanat Tarihi Yıllığı [İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Yıllığı] [STY]*. V (1973), 443-479.
- Roller, Timo. *Das Rätsel der Arche Noah: Expedition zu den Bergen von Ararat*. Holzgerlingen, 2014.
- Roller, Timo. "Pilgrims To Noah: The History Of Pilgrimage To Cudi Dagħ, The Mountain Of The Ark". 2. *Uluslararası Nuh Tufanı ve Cudi Dağı Sempozyumu (25 Mayıs 2021)*. 65-81. Mardin: Şırnak Üniversitesi Yayınları, 2021.
- Roxburgh, David J. *Turks: A Journey Of A Thousand Years, 600-1600*. London: Royal Academy Publications, 2005.
- Russel, H.F. "Assyrian Monuments at the Tigris Tunnel". *T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü III. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. 361-363. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986.

- Sever, Hüseyin. “Asur Siyasi Tarihinin Ana Devreleri”. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 31/1-2 (1987), 421-428.
- Sever, Hüseyin. “Yeni Belgelerin Işığında Koloni Çağında (MÖ 1970-1750) Yerli Halk ile Asurlu Tüccarlar Arasındaki İlişkiler”. *Bellekten* 59/224 (1995), 1-16.
- Sönmez, Zeki. *Başlangıçtan 16. yüzyıla Kadar Anadolu Türk-İslâm Mimarisinde Sanatçılar*. Ankara: TTK Yayınları, 1989.
- Şengül Açıkıldız, Birgül. “Cizre Kırmızı Medrese: Mimari, İktidar ve Tarih”. *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi* 0/38 (2014), 169-198.
- Taberi, Ebû Cafer İbn Cerir Muhammed b. Cerir b. Yezid. *Milletler ve Hükümdarlar Tarihi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 1991.
- Togan, Zeki Veli. “İlhanlılarla Bizans Arasındaki Kültür Münasebetlerine Ait Bir Vesika”. *İslam Tetkikleri Dergisi* 3 (13 Mart 2012), 2-39.
- Tomakin, Ahmet Yasin. “Süryani Kaynaklarında Kardü Bölgesi ve Kardü Dağları”. 2. *Uluslararası Nuh Tufanı ve Cudi Dağı Sempozyumu*. Mardin: Şırnak Üniversitesi Yayınları, 2021.
- Tuncel, Metin - Özaydın, Abdülkerim. “Cizre”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 8/37-39. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Tuncer, Orhan Cezmi. “Mardin-Cizre Kırmızı Medrese”. *Makaleler*, 33-54.
- Tunçer, Orhan. “Cizre Ulu Camii ve Medresesi”. *Ankara Üniversitesi Yıllık Araştırmalar Dergisi* 3 (1981), 95-136.
- Tüzün, Mesut. *Cizre tarihi*. İstanbul: Nûbihar, 2014.
- Tüzün, Mesut. *Cizre Tarihi*. İstanbul: Nûbihar, 2014.
- Yâkût, Şihâbuddîn Ebi Abdillâh. *Mu'cemü'l-Buldân*. 5 Cilt. Beyrut: Dâr-ı Sâdır, 1977.
- Yaşın, Abdullah. *Bütün Yönleriyle Cizre*. Cizre: Dicle Kitâbevi, 1983.
- Yaşın, Abdullah. *Tarih Kültür ve Cizre*. Ankara: Kuloğlu Matbaa, 2007.
- Yıldız, İrfan. “Cizre'deki Tarihi Köprüleri Üzerine Bir Değerlendirme”. *Türk Dünyası Araştırmaları* 98/194 (2011).

EskiYeni Yayınları: 191

NUSAYRÎLİK İSHAKÎLİK ALEVÎLİK
-Tarih, Literatür ve İnanç-

Reyhan ERDOĞDU BAŞARAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Kapak Hattı: Hilal ÇINAR

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6781-02-3

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Abdal, Kaygusuz. *Dil-güşâ*. Ed. Abdurrahman Güzel. Ankara: TDV, 2009.
- Adanî, Süleymân. *Kitâbü'l-bakûri's-Sülaymâniyye fî keşfi esrâri'd-diyâneti'n-Nusayrîyye*. Kahire: y.y., 1990.
- Ali, A. *Marifetü'l-Allah ve'l-Mahzun el-Sinjari*. Beyrut: y.y., 1972
- Aringberg-Laanatza, Marianne. "Alevi in Turkey-Alawites in Syria: Similarities and Differences". *Alevi Identity: Cultural, Religious and Social Perspectives*. Ed. Tord Olsson vd. 181-191. Richmond, UK: Curzon, 1998.
- Arpa, Abdulmuttalip ve Ertaş, Kasım. "Bâtuni Düşünce ve Tevil ve Nusayrılık". *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi* 62 (2012), 289-304.
- Arslan, İhsan. "Hz. Osman Yönetiminin Muhaliflere Karşı Tavrı: Ebû Zer Örneği". *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 10/1 (2023), 89-110.
- Askalânî, İbn Hacer, *Lisanü'l-Mizan*, cild. 1. Beyrut: Muassasat el-A'lemi li'l-Matbuat, 1987.
- Aslan, Aslan. *Fellahların Sosyolojisi*. Karahan Kitabevi, 2005.
- Aşıkpaşazâde. *Aşıkpaşazâde Tarihi (Tevarih-i Osman)*. Ed. Ali Bey. İstanbul: 1914.
- B. Cafer, Muhammed B. İbrahim. *Gaybet-i Numanî*. Kum: Envar el-Huda, 2001-2.
- Bağdâdî, Ebu Mansûr Abdülkâhir b. Tâhir Muhammed. *el-Fark beyne'l-fırak ve beyânü'l-fırkati'n-nâciye minhüm*. Ed. Muhammed Bedr. Mısır: Matba'atü'l-Me'ârif, 1910.
- Bağdadî, Ebu'l-Feth Muhammed el-Hasan. "*Kitâb el-Mecalis en-Numeyriyye*", *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: El-Münazarat ve'l-rudud*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 11/7-76 (Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife 2014).
- Bar-Asher, Meir M. "The theology of Kitâb el-usûs: an early pseudepigraphic Nusayrî work". *Rivista degli Studi Orientali* 71 (1998), 55-81.

- Bar-Asher, Meir M.-Kofsky, Aryeh. “Dogma And Ritual In Kitâb Al-Ma'ârif By The Nu'ayrî Theologian Abû Saïd Maymûn B. Al-Qâsim Al-Tabarânî”. *Arabica* 52 (2005), 43-65.
- Bar-Asher, Meir M.-Kofsky, Aryeh. *The Nuşayrî-'Alawî Religion: An Enquiry Into Its Theology and Liturgy*. Leiden: Brill, 2002.
- Baysin, K. *Hakaik et-tabyin fi nisab el-Müslimin el-Aleviyyin*. Beyrut: Mu'assasat el-Belağ, 2006
- Bennison, Amira K., “Alawî dynasty”, *Encyclopaedia of Islam* 3 (2023). ed. Kate Fleet vd.
http://dx.doi.org/10.1163/1573-3912_ei3_SIM_0072.
- Bilgili, Ali Sinan., vd. *Osmanlı Arşiv Belgelerinde Nusayrîler ve Nusayrîlik (1745-1920)*. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 2010.
- Bisâtî. *Şeyh Sâfi Buyruğu (Menâkibu'l-Esrâr Behcetü'l-Ahrâr)*. Ed. Ahmet Taşgın. Ankara: Çizgi Kitabevi, 2013.
- Bozkurt, Fuat. *Buyruk: İmam Cafer-i Sadık Buyruğu*. İstanbul: Kapı Yayınları, 2004.
- Bulut, Halil İbrahim. “Tarih, İnanç, Kültür ve Dini Ritüelleriyle Nusayrîlik”. *Ortadoğu Yıllığı* (2011), 578-614.
- Catafago, Joseph. “Notice sur les Anseriens”. *Journal Asiatique* (1848), 149-168.
- Catafago, Joseph. “Nouvelles Mélanges”, *Journal Asiatique* 4 (1876).
- Cillî, Muhammed ibn Ali. “er-Risâletü'l-Numâniyye”. *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Resâilü'l-hikme'l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 2/303-308. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2006.
- Cillî, Muhammed ibn Ali. “Kitâbu bâtnî's-salât”. *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Resâilü'l-hikme'l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 2/219-272. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2006.
- Cillî, Muhammed ibn Ali. “Risâletü'l-Endiye”. *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Resâilü'l-hikme'l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 2/321-333. (Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2006).

- Cillî, Muhammed ibn Ali. “Risâletü'l-fitgi ve'r-ritgi”. *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Resâilü'l-hikme'l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 2/309-319. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2006.
- Cooperson, Michael. “Mas'udi”. *Encyclopaedia Iranica* (1 Ocak 2000)
- Çakmak, Yalçın ve Gürtaş, İmran. *Kızılbaşlık, Alevilik, Bektaşilik: Tarih, Kimlik, İnanç, Ritüel*. İletişim Yayınları, 2015.
- Dandaşi, Cafer el-Kanc. *Madhal ile'l-mezheb el-Alevî el-Nusayrî*. İrbid: Ruzana, 2000.
- Dussaud, René. *Histoire et Religion des Nosairîs*. Paris: Librairie Emile Bouillon, 1900.
- El Matrah, Joumanah vd., “Introduction to Muslim Diversity: Alawite & Alevi Traditions”. *Australian Muslim Women's Centre for Human Rights* (2014).
<https://amwchr.org.au/wp-content/uploads/2020/10/Understanding-Muslim-diversity.pdf>
- Erdoğan-Başaran, Reyhan. “Alevî Yazılı Metinlerinde Allah Tasavvuru”. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8/2 (2021), 1217-1237.
- Erdoğan-Başaran, Reyhan. “Nusayrî-Alevî İncasında Tecellî Konusunun Kâsım et-Taberânî'nin Eserleri Doğrultusunda Analizi (Risâletü'l-zuhûr ve'l-butûn ve el-Mesâil el-hâss)”. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 11/1 (2022), 550-563.
- Erdoğan-Başaran, Reyhan. *Why Label Alevi Islam as Shi'ite?: A Comparative Inquire into Alevi identity Outside of the Sunni-Shi'ite Framework*. Texas: Rice University, Doktora Tezi, 2018.
- Erdoğan-Başaran, Reyhan. “*Er-Risâletü'l-Numâniyye* Eseri Doğrultusunda Nusayrî-Alevî İncasında Tevhîd İlkesinin İzahı”. *E-Makalat Mezhep Araştırmaları Dergisi* 14/2 (2021), 948-969.
- Erdoğan-Başaran, Reyhan. “Nidâ'dan Takiyye'ye: Nusayrî-Alevî İncasında Nidâ ve Takiyye Uygulaması”, *Eskiye* 46 (2022), 53-71.

- Erkânnâme I.* Ed. Doğan Kaplan. Ankara: TDV, 2007.
- Eş'arî, Ebû'l-Hasan Ali. *Makâlâtü'l-İslâmiyyîn ve'hilâfî'l-musallîn.* Beyrut: y.y., 1980.
- Friedman, Yaron. *The Nusayrî-'Alawîs: An Introduction to the Religion, History and Identity of the Leading Minority in Syria.* Brill; Leiden-Boston, 2010.
- Ghaemmaghami, Omid. *Encounters with the Hidden Imam in Early and Pre-Modern Twelver Shî'î Islam.* Leiden/ Boston: Brill 2020.
- Gölpınarlı, Abdülbaki. *Alevi-Bektaşî Nefesleri.* İstanbul: Remzi Kitabevi, 1963.
- Gölpınarlı, Abdülbaki. *Yunus Emre ve Tasavvuf.* İstanbul: 1961.
- Gölpınarlı, Abdülbaki. *Türkiye'de Mezhepler ve Tarikatlar.* İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1997.
- Gündüz, Tufan. *Kızılbaşlar Tarihi, Tarih-i Kızılbaş (Tercüme ve Notlar).* İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 2019.
- Güngör, Özcan. "Değişim ile Takiye Arası Nusayriler/Arap Aleviler". *İnsan ve Toplum* 5/9 (2015), 75-102.
- Güngör, Özcan. "Üst Kavramsallaştırma Olarak Alevilik: Akide ve İbadetler Açısından Alevilik-Nusayrîlik İlişkisi". *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 10/1 (2017), 45-69.
- Habib, S. *Divan el-Hasibî ma'sharli'l-rumuzul-batiniyye el-varide fihî: dirase ve tahkik ve şerh.* Beyrut: y.y., 2001.
- Hacı Bektâş-ı Veli. *Makâlât.* Ed. Ali Yılmaz-Mehmet Akkuş-Ali Öztürk. (Ankara: TDV, 2007).
- Hacı Bektâş-ı Veli. *Velâyetnâme.* Ed. Hamiye Duran. Ankara: TDV, 2007.
- Halm, Heinz. "Nusayriyya". *Encyclopaedia of Islam* 8 (1995), 148-150.
- Harîrî, Ebû Mûsâ (ed.). *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Resâilü'l-hikme'l-Alevîyye.* 1-6 Ciltler. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2006.
- Harîrî, Ebû Mûsâ (ed.). *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî.* 7-9 Ciltler. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2008.

- Harîrî, Ebû Mûsâ (ed.). *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî*. 10-12 Ciltler. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife 2014.
- Harrânî, Hasan ibn Şu'be. "Hakaik esrar ed-din". *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Resâilü'l-hikme'l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 4/9-181. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2006.
- Hasîbî, Hüseyin b. Hamdân. "el-Hidâyetü'l-kübra". *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 7/18-399. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2008.
- Hasîbî, Hüseyin b. Hamdân. "el-Risâle el-rastbaşıyye". *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Resâilü'l-hikme'l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 2/15-82. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2006.
- Hasîbî, Hüseyin b. Hamdân. "Fıkh el-risâle el-rastbaşıyye". *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Resâilü'l-hikme'l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 2/83-155. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2006.
- Hasîbî, Hüseyin b. Hamdân. *Ebvabu'l-İmamiyyeti'l-Ma'sumiyyeti*. Ed. Şeyh Mustafa Subhî el-Hidr el-Humsî. Beyrut: Dar'ul-Karia, 2011.
- Hasluck, Frederick W. *Christianity and Islam Under the Sultans: 1*. Oxford: Clarendon Pr, 1929.
- Işık, Harun. "Kitabu Ta'limi Diyaneti'n-Nusayriyye Işığında Nusayri Teolojisi". *Bilimname*, 24/1 (2013), 31-56.
- İskender Bey-i Münşi-Türkmen, *Tairihi Alem-ara-yı Abbasi*. Ed. Muhammed İsmail Rızvani. 1-3 Ciltler. Tahran: 1999.
- Gömbeyaz, Kadir. *Bir Müslüman Mezhepler, Tarikatlar ve Cemaatler'e Nasıl Bakmalı?*. İstanbul: Beyan, 2022.
- Kaplan, Doğan. "Alevîlerin Osmanlı'da Oluşturdukları İtikadî Literatür". *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi* 15/29 (2017), 153-177.
- Karakaya-Stump, Ayfer. *Vefailik, Bektaşilik, Kızılbaşlık: Alevi Kaynaklarını, Tarihini ve Tarihyazamını Yeniden Düşünmek*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2015.
- Karakaya-Stump, Ayfer. "Documents and Buyruk Manuscripts in the Private Archives of Alevi Dede Families: An

- Overview”, *British Journal of Middle Eastern Studies* 37-3 (2010), 273-286.
- Karapetyan, Mkrtych. “The Alevi / Alawite Factor in Turkey - Syria Relations In The Light Of The Syrian Crisis”. *Journal of Liberty and International Affairs* 4/3 (2018), 24-40.
- Katî'i, Muhammed b. Muhammed b. Mukatil. “el-Risalet el-Bağdadî”. *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: El-Münazarat ve'l-rudud*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 11/383-416. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2014.
- Keser, İnan. *Nusayrîlik: Arap Aleviliği*. Karahan Yayınları, 2011.
- Kitâb-ı Cabbâr Kulu*. Ed. Osman Eğri. Ankara: TDV, 2007
- Kitâb-ı Dâr*. Ed. Osman Eğri. Ankara: TDV, 2007.
- Köprülü, Mehmed Fuad. *Anadolu'da İslamiyet*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2012.
- Köprülü, Mehmed Fuad. *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*. Alfa yayıncılık, 2014.
- Kramer, Martin. “Syria’s Alawis and Shiism”. *Shiism, Resistance and Evolution*. Ed. Martin Kramer. London: 1987.
- Krieger, Bella. T. “Marriage, Birth, and batîni ta’wîl: A Study of Nusayrî Initiation Based on the Kitâb al-Hâwî fi ‘ilm al-fatâwî of Abû Sa‘id Maymûn al-Tağbarâni”. *Arabic* 58 (2011), 53-75.
- Kurt, İsmail ve Tüz, Seyid Ali. *Tarihî ve Kültürel Boyutlarıyla Türkiye’de Alevîler, Bektaşîler, Nusayrîler*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 1999.
- Kutlu, Sönmez. *Alevîlik- Bektaşîlik Yazıları: Alevîliğin Yazılı Kaynakları, Tezkire-i Şeyh Safî*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2008.
- L. Capezzone, “Il Kitâb al-Sirât attribuito a Mufaddal b. Umar al-Gufî. Edizione del ms. unico (Paris, Bibliothèque Nationale) e studio introduttivo”. *Rivista degli Studi Orientali* 69 (1995), 295-416.

- Letsch, Constanze. “Syrian conflict brings sectarian tensions to Turkey's tolerant Hatay province”, *The Guardian* (3 Eylül 2013).
<https://www.theguardian.com/world/2013/sep/03/syria-crisis-threatens-turkish-tolerance>
- Lyde, Samuel. *The Asian Myster, Illustrated in the History, religion and present state of the Ansaireeh or Nusariris of Syria*. Longman, Green, and Roberts, 1860.
- Massignon, Louis. “Esquisse d'une bibliographie Nusayrie”. *Opera Minora* 1 (1936), 640-649.
- Mélikoff, Irène. “Le probleme Kızılbaş,” *Turcica* 6, (1975), 49-67.
- Mélikoff, Irène. “Les Fondements de l Alevisme”, *Sur les traces du soufisme turc. Recherches sur l'Islam populaire en Anatolie*. İstanbul: ISIS Press, 1992.
- Mélikoff, Irène. *Destan'dan Masal'a: Türkoloji Yolculuklarım*. İstanbul: Demos Yayınları, 2008.
- Mélikoff, Irène. *Uyur Idik Uyardılar: Alevîlik-Bektaşîlik Araştırmaları*. İstanbul: Demos Yayınları, 2006.
- Moosa, Matti. *Extremist Shūites: the Ghulat sects*. Syracuse, N.Y.: Syracuse University Press, 1988.
- Mufaddal b. Ömer, Ca'fer b. Muhammed b. “Adab Abd'ul-Muttalib”. *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Resâilü'l-hikme'l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 6/261-287. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2006.
- Nemirî, Muhammed b. Nusayr. “Kitâb el-ekvar en-Nuraniyye ve'l-edvar el-Nuraniyye”. *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Resâilü'l-hikme'l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 1/31-206. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2006.
- Nemirî, Muhammed b. Nusayr. “Kitâb el-mishal ve'l-şura”. *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Resâilü'l-hikme'l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 1/207-230. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2006.

- Nevbahtî, Hasan b. Musa. *Fıraku'ş-Şîa*. Thk. Hellmut Ritter. İstanbul: 1931.
- Ocak, Ahmet Yaşar. “Babailer İsyanından Kızılbaşlığa: Anadolu’da İslam Heterodoksisinin Doğuş ve Gelişim Tarihine Kısa bir Bakış”. *Bellekten* 64/9 (2000), 129-159.
- Ocak, Ahmet Yaşar. “Türkiye’de Alevilik-Bektaşılık Araştırmalarında Tarihi Bozma, Yaklaşım ve Tarihsel Perspektif Yanlıları”. *Muhafazakâr Düşünce* 2/7 (2006), 127-136.
- Olsson, Tord vd. (ed.). *Alevi Identity: Cultural, Religious and Social Perspectives*. Richmond, UK: Curzon, 1998.
- Teber, Ömer Faruk ve Kaplan, Doğan. “Hasan Onat’ın Danışmanlığında Alevilik-Bektaşilikle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi”, *Mezhep Araştırmaları Dergisi* 14/1 (2021), 507-524.
- Öz, Mustafa. *Başlangıçtan Günümüze İslam Mezhepleri Tarihi*. İstanbul: Ensar, 2019.
- Said, Bahâ. “Anadolu’da Gizli Mâbedlerden: Nusayrîler ve Esrâr-ı Mezhebiyeleri”. *Türk Yurdu* 5 (1927), 6-27.
- Said, Bahâ. *Türkiye’de Alevi-Bektaşî, Ahi ve Nusayri Zimreleri*. Kitabevi Yayınları, 2018.
- Salibi, K., Khoury, Y. *The Missionary Herald: Reports from Ottoman Syria 1819-1870*. Royal Institute for Inter-Faith Studies, 1995.
- Salisbury, E. Edward. “The Book of Sulaimân’s First Ripe Fruit, disclosing the mystery of the Nusairian Religion by Sulaimân Effendi of Adhanah; with copious extracts”. *Journal of the American Oriental Society* 8 (1864), 227-308.
- Sandal, Nukhet A. “Solidarity theologies and the (re) definition of ethnoreligious identities: the case of the Alevis of Turkey and Alawites of Syria”. *British Journal of Middle Eastern Studies* 48/3 (2019), 473-491.
- Schwartz, Stephen. “Erdogan, Iran, Syrian Alawites, and Turkish Alevis”, *The Weekly* (29 Mart 2012),

- <https://www.justice.gov/sites/default/files/eoir/legacy/2014/10/14/TUR104391.E.pdf>http://www.shiawatch.com/public/uploads/files/Misc_WeeklyStandard_Mar292012.pdf
- Sertel, Engin. *Dini ve Etnik Kimlikleriyle Nusayriler (Arap Alevileri)*. Ütopya Yayınları, 2005.
- Sinanoğlu, Abdülhamit. *Nusayrilerin İnanç Dünyası ve Kutsal Kitabı: Çağımızda Bâtınîlik Örneği*. Konya: Esra Yayınları, 1997.
- Strothmann, Rudolf. "Esoterische Sonderthemen bei den Nusairi: Geschichten und Traditionen von den Heiligen Meistern aus dem Prophetenhaus". *Abhandlungen der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin* 4 (1958).
- Strothmann, Rudolf. "Maimun Ibn el-Kasim von Tiberias um 968-1035: Festkalender der Nusairier Grundlegendes Lehrbuch im syrischen Alawitenstaat", *Der Islam* 27 (1946).
- Süleyman b. Davud, "Kitab el-usas". *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: Kitabu'l Alevîyyeti'l-Mukaddes*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 9/45-140. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2008.
- Şehristânî, Muhammed b. Abdülkerîm. *el-Milel ve'n-nihal*. Ed. Emir Ali Mehna-Ali Hasan Faur. 1-2 Ciltler. Beyrut: Daru'l-Marife, 1993.
- Şenyurt, Gökhan. "Demir Baba Velâyetnâmesi'nde Derviş Muhammed Yemînî'nin Yeri". *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi* 5/1 (2020), 66-71.
- Şeyh Safi Buyruğu, *Kitâb-ı Menâkıb-ı Şerif Kutbu'l-Ârifîn Hazreti Şeyh Seyyid Safi*. Ed. Doğan Kaplan. Ankara: TDV, 2015.
- Taberânî, Meymûn b. el-Kasim. "Kitâbu'l-Cevâhir fi ma'arifeti el-alîu'l kadr". *Silsiletü't-Turasi'l-Alevî: El-Münazarat ve'l-rudud*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 11/213-382. Lübnan: Dâr li'ecli'l-Marife, 2014.

- Taberânî, Meymûn b. el-Kasım. “Kitabu’l-reddi ala’l-Mürted”, *Silsiletü’t-Turasi’l-Alevî: El-Münazarat ve’l-rudud*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 11/87-212. Lübnan: Dâr li’ecli’l-Marife, 2014.
- Taberânî, Meymûn b. Kâsım. “el-Mesâil Beyrut”. *Silsiletü’t-Turasi’l-Alevî: Resâilü’l-hikme’l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 3/203-208. Lübnan: Dâr li’ecli’l-Marife 2006.
- Taberânî, Meymûn b. Kâsım. “er-Risâletü’l-mürşide”. *Silsiletü’t-Turasi’l-Alevî: Resâilü’l-hikme’l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî, 3/157-180. Lübnan: Dâr li’ecli’l-Marife, 2006.
- Taberânî, Meymûn b. Kâsım. “Kitâb majmu el-ayad”. Festkalendar der Nusairier. Ed. Rudolf Strothmann. Der Islam 27 (1944-1946).
- Taberânî, Meymûn b. Kâsım. “Kitâbü’l-reddi ala’l mürted”. *Silsiletü’t-Turasi’l-Alevî*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 11/87-212. Lübnan: Dâr li’ecli’l-Marife, 2014.
- Taberânî, Meymûn b. Kâsım. “*Kitap el-meşayha*”. *Silsiletü’t-Turasi’l-Alevî: Kitabu’l Alevîyyeti’l-Mukaddes*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 9/141-230. Lübnan: Dâr li’ecli’l-Marife, 2008.
- Taberânî, Meymûn b. Kâsım. “Risâletü’l-zuhûr ve’l-butûn”. *Silsiletü’t-Turasi’l-Alevî: Resâilü’l-hikme’l-Alevîyye*. Ed. Ebû Mûsâ el-Harîrî. 3/15-18. Lübnan: Dâr li’ecli’l-Marife, 2006.
- Taki, Şerif ed-Din. *En-Nusayriyye: Dirasetü’t-Tahliliyyah*. Beyrut: el-Mu’allif, 1983.
- Talhamy, Yvette. “The Alevis and ‘Alawis”. *Brill* 12 (2021), 279-304.
- Tavil, Muhammad Amin Galib. *Arap Alevîleri Tarihi*. Adana: Karahan Kitabevi, 2015.
- Tavil, Muhammad Amin Galib. *Tarih el-Aleviyyin*. Latakia: 1966.
- Tozlu, Selahattin. “Osmanlı Arşiv Belgelerinde Antakya ve İskenderun Nusayrîleri (19. Yüzyıl)”. *Türk Kültürü ve Ha-cı Bektaş Velî Araştırma Dergisi* 54 (2010).

- Turan, Ahmet. "Kitâbu'l-Mecmu'u'nun Tercümesi". *On Dokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8 (1996), 5-18.
- Türk, Hüseyin. *Nusayrîlik: İnanç Sistemleri ve Kültürel Özellikleri*. İstanbul: Kaktüs Yayınları, 2013.
- Uğuz, Sacit. "İhtida/Tashih-i İtikad ve Takiye Tartışmaları Altında Osmanlı'nın Son Döneminde Nusayrîler". *KSÜSBD* 16/2 (2019), 778-802.
- Üçer, Cenksu. "Aleviliğin Neliği ve Şiilik (Caferilik) ile İlişkisinin Çerçevesi". *Marife* 8/3 (2008), 205-238.
- Vaktidolu, Ali Atalay (ed.). *Viranî Divanı ve Risalesi (Buyruğu)*. İstanbul: Can Yayınları, 1998.
- Virânî Baba. *İlm-i Cavidân*. Ed. Osman Eğri. Ankara: TDV, 2008.
- Yakar, Sümeýra ve Yakar, Emine Enise. "The Integrationist Policy of Diyanet towards Sectarian Diversity". *Bilimname* 44 (2021), 671-696.
- Yalçın, Alemdar ve Yılmaz, Hacı. "Kargın Ocaklı Boyu ile ilgili yeni belgeler". *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi* 8 (2002), 13-87.
- Yaman, Ali. *Şah-ı Merdan'a Talip Olanlar: Kızılbaşlar, Aleviler, Bektaşiler*. Ankara: LA Kitap Yayınları, 2022.
- Yaman, Mehmet (Dede). *Alevilik; İnanç, Edep, Ahlak*. İstanbul: Demos yayınları, 2018.
- Yörükân, Yusuf Ziya. *Ebü'l-Feth Şehristânî, Mîlîl ve Nihal Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme ve Mezheplerin Tenkidinde Usûl*. Ed. Murat Memiş. Ankara: 2002.

Eskiyeni Yayınları: 192

MARTIN HEIDEGGER DÜŞÜNÇESİNDE
ÖLÜM FENOMENİ

Fadime Rukiye BAYINDIR

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSM Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 • (Sertifika No: 50732)

1. Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6781-04-7

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Akti, S. (2018). *İbn Arabi'de Varlık ve Kötülük Problemi*. İstanbul: Litera Yayınları.
- Alpyağıl, R. (2003). *Kimin Tarihi? Hangi Hermenötik? Kur'an'ı Anlama Yolunda Felsefi Denemeler*. İstanbul: Ağaç Yayınları.
- Appignanesi, R. ve Zarate. O. (2018). *Varoluşçuluk*. Şükrü Alpagut (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Aristoteles. (2020). *Fizik*. Saffet Babür (çev.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Aşar, H. (2014). Heidegger ve Sartre Felsefesinde “Kaygı” ve “Bulanıtı” Kavramlarının Analizi. Kayseri: *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 17. 85-100.
- Augustinus, A. (2019). *İtirafılar*. Çiğdem Dürüşken (çev.), İstanbul: Alfa Yayınları.
- Aurelius, M. (2020). *Kendime Düşünceler*. Y. Emre Ceren (çev.), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Aydeniz, H. (2012). *Teist Varoluşçularda İman-Ahlak İlişkisi*. İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Aydın, M. (2018). *Din Felsefesi*. İstanbul: İzmir İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Ayten, A. ve S. Düzgüner. (2017). *Tasavvuf Psikolojisine Giriş Bireysel Arınma ve Ahlak*. İstanbul: Sufi Kitap Yayınları.
- Bakewell, S. (2017). *Varoluşçular Kahvesi*. Emre Gözgül (çev.), İstanbul: Domingo Yayınları.
- Bauman, Z. *Ölümlülük, Ölümsüzlük ve Diğer Hayat Stratejileri*. Nurgül Demirdöven (çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

- Belgrano, M. (2021). *World and Paradigm in Heidegger and Kuhn*. Buenos Aries: Universidad Catolica Argentina-Conicet, Vol. 63.
- Berdyayev, N. (2012). *İnsanın Yazgısı*. Hüsamettin Arslan (çev.), İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Blackham, H.J. (2005). *Altı Varoluşçu Düşünür*. Ekin Uşşaklı (çev.), Ankara: Dost Yayınları.
- Blitz, M. (1981). *Heidegger's Being and Time: The Possibility of Political Philosophy*. London: Cornell University Press.
- Bollnow, O. F. (2004). *Varoluş Felsefesi*. Medeni Beyaztaş (çev.), İstanbul: Efkar Yayınları.
- Broggi, J. (2015). *Heidegger in Plain English: The Phenomenology in Being and Time*. Oxford: University of Oxford.
- Bolt, B. (2012). *Yeni Bir Bakışla Heidegger*. Murat Özbank (çev.), İstanbul: Kolektif Kitap Yayınları.
- Camus, A. (2020). *Düşüş*. Hüseyin Demirhan (çev.), İstanbul: Can Yayınları.
- Camus, A. (2016). *Tersi ve Yüzü*. Tahsin Yücel (çev.), İstanbul: Can Yayınları.
- Caputo, D. J. (1986). *The Mystical Element in Heidegger's Thought*. New York: Fordham University Press.
- Cevizci, A. ve Küçükalkp, K. (2010). *Batı Düşüncesi Felsefi Temeller*. İstanbul: İsam Yayınları.
- Cevizci, A. (2014a). *Etik Ahlak Felsefesi*. İstanbul: Say Yayınları.
- Cevizci, A. (2014b). *Felsefe Tarihi*. Bursa: Say Yayınları.
- Cevizci, A. (2003). *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Cevizci, A. (2010). *Paradigma Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Cicero. (2014). *Ölüme Övgü*. Cana Aksoy (çev.), İstanbul: Sel Yayınları.
- Cicero. (2018). *Yaşlılık Üzerine*. Çiğdem Dürüşken (çev.), İstanbul: Alfa Yayınları.
- Critchley, S. (2014). *Ölü Filozoflar Kitabı*. Talip Kabadayı (çev.), Ankara: Bilgesu Yayınları.
- Collins, J. (2001). *Heidegger ve Naziler*. Kaan H. Ökten (çev.), İstanbul: Everest Yayınları.
- Cook, D. (2004). *Filozoflar ve İnanç*. Leyla Güleç (çev.), İstanbul: Haberci Yayınları.

- Çetinkaya, B. A. (2019). *İlkçağ Felsefesi Tarihi*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Çiftçi, E. (2019). Heidegger'in Felsefesi Işığında Greklerdeki Varlık ve Zaman Kavramları. *Ethos: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloğlar*, 12(1). 85-100. (Weiss, Helene, The Greek Conceptions of Time and Being in the Light of Heidegger's Philosophy, *Philosophy and Phenomenological Research*, Vol. 2, No 2, 1941.
- Çilingir, L. (2015). *Ahlak Felsefesi Yazıları*. Ankara: Elis Yayınları.
- Çüçen, A. K. (2014). Heidegger ve Felsefe. Bursa: *Bursa Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1. 7-24.
- Çüçen, A. K. (2003). *Heidegger'de Varlık ve Zaman*. Bursa: Asa Yayınları.
- Çüçen, A. K. (2018a). *Martin Heidegger: Varlık ve Zaman*. Ankara: Sentez Yayınları.
- Çüçen, A. K., Zafer, M. ve Esenyel, A. (2009). *Varlık Felsefesi*. Bursa: Ezgi Yayınları.
- Çüçen, A. K. (2018b). *Varoluş Filozofları*. Ankara: Sentez Yayınları.
- Çüçen, A. K. (2017). *Yaşam ve Ölüm Felsefesi*. Ankara: Sentez Yayınları.
- Dastur, F. (1990). *Heidegger and The Question of Time*. François Raffouled and David Pettigrew (trans.), Paris: Humanity Books.
- Dastur, F. (2019). *Ölümlle Yüzleşmek*. Sinan Oruç (çev.), İstanbul: Pinhan Yayınları.
- Delacampagne, C. (2018). *20. Yüzyıl Felsefe Tarihi*. Devrim Çetinkasap (çev.), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Deleuze, G. (2013). *Foucault*. Burcu Yalım ve Emre Koyuncu (çev.), İstanbul Norgunk Yayınları.
- Demuth, A. (2012). *Heidegger's Concept of "Die Befindlichkeit" and His Role in Human Cognition and Self-Cognition*. Bursa: Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, 18. 11-17.
- Devillairs, L. (2018). *Büyük Filozoflardan 100 Önemli Aforizma*. İsmail Yerguz (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Dilthey, W. (2011). *Hermeneutik ve Tin Bilimleri*. Doğan Özlem (çev.), İstanbul: Notos Yayınları.
- Dostoyevski, F. (2016). *Budala*. Ergin Altay (çev.), İstanbul: İş Bankası Yayınları.
- Dreyfus, L. H. (1995). *Being in The World: A Commentary on Heidegger's Being and Time*. Massachusetts: The MIT Press.
- Eagleton, T. (2012). *Hayatın Anlamı*. Kutlu Tunca (çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Elmalı, O. (2005). *Bertrand Russell'da Ahlak Felsefesi*. İstanbul: Ataç Yayınları.

- Er, S. E. (2014). *Heidegger Paris'te*. İstanbul: Otonom Yayınları.
- Erasmus, D. (2020). *Deliliğe Övgü*. Yücel Sivri (çev.), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Folscheid, D. (2015). *Felsefe Akımları*. Muna Cedden (çev.), Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Foulquie, P. (1991). *Varoluşçuluk*. Yakup Şahan (çev.), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Geçtan, E. (1990). *Varoluş ve Psikiyatri*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Gelven, M. (1989). *A commentary on Heidegger's Being and Time*. Dekalb: Nothern Illinois Press.
- George, A. V. (1998). *Authentic Human Destiny The Paths of Shankara and Heidegger*. Washington USA: The Council for Research in Values and Philosophy.
- Guignon, B. C. (1983). *Heidegger and The Problem of Knowledge*. Indiana USA: Hackett Publishing Company.
- Günbulut, Ş. (1983). *Küçük Felsefe Tarihi*. Ankara: Maya Yayınları.
- Gürsoy, K. (2015). *Jean Paul Sartre Ateizminin Doğurduğu Problemler*. Ankara: Aktif Düşünce Yayınları.
- Gürsoy, K. (2014). *Varoluş ve Felsefe*. Ankara: Aktif Düşünce Yayınları.
- Heidegger, M. (2010a). *Aristoteles Metafizik 0 1-3 Gücün Neliği ve Gerçekliği*. Saffet Babür (çev.), Ankara: Bilgesu Yayınları, Ankara.
- Heidegger, M. (1954). *Das Ding*, in: ders. Pfullingen: Vorträge und Aufsätze.
- Heidegger, M. A. Schopenhauer ve I. Kant. (2015). *Düşüncenin Çağrısı*. Ahmet Aydoğan (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Heidegger, M. (2010b). *Düşünceye Çağırın*. Ahmet Aydoğan (çev.), İstanbul: İstanbul Yayınları.
- Heidegger, M. (2019a). *Düşünmek Ne Demektir*. İlhan Turan (çev.), İstanbul: Dergah Yayınları.
- Heidegger, M. (1984). *Early Greek Thinking The Down of Western Philosophy*. David Farrell and Frank A. Capuzzi (trans.), San Francisco: Harper Collins Publishers.
- Heidegger, M. (2000a). *Elucidations of Hölderlin's Poetry*. Keith Hoeller (trans.), New York: Humanity Books.
- Heidegger, M. (2020). *Hegel'in Tinin Fenomenolojisi*. Kaan H. Ökten (çev.), İstanbul: Alfa Yayınları.
- Heidegger, M. (2006). *Heraklitus Üzerine Dersler*. İbrahim Görener (çev.), İstanbul: Kesit Yayınları.

- Heidegger, M. (1992). *History of The Concept of Time*. Theodore Kisiel (çev.), Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.
- Heidegger, M. (2013a). *Hümanizm Üzerine*. Yusuf Örnek (çev.), Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları.
- Heidegger, M. (2000b). *Introduction to Metaphysics*. Gregory Fried and Richard Polt (trans.), New Haven, London: Yale University Press.
- Heidegger, M. H. Arendt. (2012). *Mektuplar*. Melek Paşalı (çev.), İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Heidegger, M. (2009). *Metafizik Nedir?*. Yusuf Örnek (çev.), Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları.
- Heidegger, M. (2019b). *Nedenin Neliği (Vom Wesen Des Grundes)*. Saffet Babür (çev.), Ankara: Bilgesu Yayınları.
- Heidegger, M. (2001a). *Nietzsche'nin Tanrı Öldü Sözü ve Dünya Resimleri Çağı*. Levent Özşar (çev.), Bursa: Asa Yayınları.
- Heidegger, M. (2013b). *Olmaya Bırakılmışlık*. Mesut Keskin (çev.), İstanbul: Avesta Yayınları.
- Heidegger, M. (1999). *Ontology-The Hermeneutics of Facticity*. John van Buren (trans.), Bloomington: Indiana University Press.
- Heidegger, M. (1997). *Özdeşlik ve Ayrım*. Necati Aça (çev.), Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Heidegger, M. (1993). *Profesör Heidegger, 1933'te Neler Oldu, Derspiegel'in Heidegger'le Tarihi Söyleşisi*. Turhan Ilgaz (çev.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Heidegger, M. (2007). *Sanat Eserinin Kökeni*. Fatih Tepebaşı (çev.), Ankara: De Ki Basım Yayınları.
- Heidegger, M. (2010c). *Tanrılığın Menşei*. İstanbul: Cogito Dergisi Heidegger Özel Sayısı, S.64.
- Heidegger, M. (1998a). *Tekniğe İlişkin Soruşturma*. Doğan Özlem (çev.), İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Heidegger, M. (1998b). *Teknik ve Dönüş*. Necati Aça (çev.), Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Heidegger, M. (1982). *The Basic Problems of Phenomenology*. Albert Hofstadter (trans.), New York: Indiana University Press.
- Heidegger, M. (1985). *Unterwegs zur Sprache*. Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.
- Heidegger, M. (2018). *Varlık ve Zaman*. Kaan H. Ökten (çev.), İstanbul: Alfa Yayınları.
- Heidegger, M. (1985). *Yurdavariş/Hısımlara*. Oruç Aruoba (çev.), İstanbul: *Defter Dergisi*, 25. 20-26.

- Heidegger, M. (2001b). *Zaman ve Varlık Üzerine*. Deniz Kandı (çev.), Ankara: A Yayınları.
- Heidegger, M. (2003). *What Is Philosophy*. Jean T. Wilde; William Klubak (trans.), New York: Rowman & Littlefield Publishing.
- Hökelekli, H. (2008). *Ölüm, Ölüm Ötesi Psikolojisi ve Din*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Hugo, V. (2020). *Bir İdam Mahkumunun Son Günü*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Hume, D. (2017). *İntihar*. Önder Karaçanak (çev.), İstanbul: Tefrika Yayınları.
- Husserl, E. (2017). *Fenomenoloji Üzerine Beş Ders*. Harun Tepe (çev.), Ankara: Bilge Su Yayınları.
- Hühnerfeld, P. (2005). *Heidegger Bir Filozof, Bir Alman*. Doğan Özlem (çev.), İstanbul: İnkılap Kitabevi Yayınları.
- Inwood, M. (1999). *A Heidegger Dictionary*. Blackwell Publishers, Massachusetts, Metin Bal (trans.), Konya: Özne Dergisi Heidegger Özel Sayısı, S. 16, 2012.
- Inwood, M. (2014). *Heidegger*. Nursu Örgö (çev.), Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Inwood, M. (2000). *Heidegger. A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- İnam, A. (2001). Şairane Yurt Tutan İnsandan Yurt Tutamayan Şaire: Bir Kısa Heidegger Yolculuğu. İstanbul: *Tezkire Dergisi*, 21. 67-85.
- İyi, S. (2010). Heidegger’de “Logos”un Yeri. İstanbul: *Cogito Dergisi Heidegger Özel Sayısı*, 64. 124-132.
- Johnson, P. A. (2013). *Heidegger Üzerine*. Adnan Esenyel (çev.), Ankara: Sentez Yayınları.
- Kefeli, İ. (2011). *Fındıklı Çikolata Tadında Felsefe*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.
- Keskin, E. (2010). Varlık ve Zaman’daki Yabancılaşma Kavramının Marksist Bir Analizi. İstanbul: *Cogito Dergisi Heidegger Özel Sayısı*, 64. 165-180.
- Kılıç, R. ve M. S. Reçber. (2018). *Din Felsefesi*. Ankara: Grafik Yayınları.
- Kierkegaard, S. (2013). *Aforizmalar*. Nur Beier (çev.), İstanbul: Pinhan Yayınları.
- Kierkegaard, S. (2014). *Ölümcül Hastalık Umutsuzluk*. M. Mukadder Yakupoğlu (çev.), Ankara: Doğu Batı Yayınları.

- Koç, E. (1999). Yunus Emre ve Egzistansiyalist'lerde Zamansallık ve Ölüm. Ankara: *Felsefe Dünyası Dergisi*, 29, 35-46.
- Koç, T. (2005). *Ölümsüzlük Düşüncesi*. İstanbul: İz Yayınları.
- Krishnamurti, J. (2000). *Yaşamak ve Ölmek Üzerine*. Sinan Öner (çev.), İstanbul: Ayna Yayınları.
- Laertios, D. (2020). *Ünlü Filozofların Yaşamları ve Öğretileri*. Candan Şentuna (çev.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Large, W. (2008). *Heidegger's Being and Time*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Levinas, E. (2010). *Martin Heidegger ve Ontoloji*. İstanbul: Cogito Dergisi Heidegger Özel Sayısı, S.64.
- Levinas, E. (2014). *Ölüm ve Zaman*. Nami Başer (çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Magill, F. (1971). *Egzistansiyalist Felsefenin Beş Klasiği*. İstanbul: Hareket Yayınları.
- Malpas, J. ve C. R. Solomon. (2017). *Ölüm ve Felsefe*. Nur Küçük (çev.), İstanbul: İthaki Yayınları.
- Manav, F. (2014). *Martin Heidegger ve Varoluşçu Hermeneutik*. Ankara: Elis Yayınları.
- Marion, J. L. Monod, J. C., Sommer, C. and Courtine, J. F. (2017). *Çağdaş Fransız Felsefesi ve Fenomenoloji Hareketi*. Emre Şan (çev.), İstanbul: Pinhan Yayınları.
- Marten, R. (1987). *Der Menschliche Tod*. München: Verlag Karl Albers.
- May, T. (2019). *Ölüm Felsefi Bir Deneme*. Emre Keser (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Montaigne. (2020). *Denemeler*. Sabahattin Eyüboğlu (çev.), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Mulhall, S. (1998). *Heidegger ve 'Varlık ve Zaman'*. Kaan Ökten (çev.), İstanbul: Sarmal Yayınları.
- Nalbantoğlu, H. Ü. (1997). *Patikalar Martin Heidegger ve Modern Çağ*. Ankara: İmge Yayınları.
- Nietzsche, F. (2010). *Ecco Homo*. Hasan İlhan (çev.), Ankara: Alter Yayınları.
- Nietzsche, F. (2005). *Gezgin ve Gölgesi*. Mustafa Tüzel (çev.), İstanbul: İthaki Yayınları.
- Nietzsche, F. (2020). *Putların Alacakaranlığı*. Mustafa Tüzel (çev.), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- O'K. T. (2014). *Philosophy in A Dark Time: Martin Heidegger and The Third Reich*. Liber Amicorum Pascal Engel. Switzerland: Université de Geneve.

- Otto, F. B. (2004). *Varoluş Felsefesi*. Medeni Beyaztaş (çev.), İstanbul: Efkâr Yayınları.
- Ökten, H. K. (2010). Giriş'e Giriş: Varlık ve Zaman'ın "Giriş" Kısmı Hakkında Notlar. İstanbul: *Cogito Dergisi Heidegger Özel Sayısı*, 64. 89-105.
- Ökten, H. K. (2012). *Heidegger'e Giriş*. İstanbul: Agora Yayınları.
- Ökten, H. K. (2006a). *Heidegger Kitabı*. İstanbul: Agora Yayınları.
- Ökten, H. K. (2002). *Heidegger ve Üniversite*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Ökten, H. K. (2006b). *Muallakta Var Olmak*. İstanbul: Agora Yayınları.
- Ökten, H. K. (2016). *Ölüm Kitabı*. İstanbul: Agora Yayınları
- Örnek, Y. (2020). *Mektuplardaki Felsefe Arent-Jaspers-Heidegger*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Özlem, D. (2014). *Etik Ahlak Felsefesi*. İstanbul: Notos Yayınları.
- Palmer, R. (2015). *Hermenötik*. İbrahim Görener (çev.), İstanbul: Düşün Yayınları.
- Peters, F. E. (2004). *Antik Yunan Felsefesi Terimleri Sözlüğü*. Hakkı Hünler (çev.), Paradigma Yayınları.
- Pieper, A. (2012). *Etîğe Giriş*. Veysel Atayman ve Gönül Sezer (çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Platon. (2017). *Kriton*. Furkan Akderin (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Platon. (2015). *Phaidon*. Furkan Akderin (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Platon. (2012). *Sokrates'in Savunması*. Furkan Akderin (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Platon. (2018). *Timaios*. Furkan Akderin (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Polt, R. (2005). *Ereignis, A Companion To Heidegger*, Hubert L. D. and Mark A. W. (edits), USA: Blackwell Publishing.
- Pöggeler, O. and Alleman, B. (2001). *Heidegger Üzerine İki Yazı*. Doğan Özlem (çev.), İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Qorbani, Q. (2014). Temporality in Heidegger and Mulla Sadra's Philosophies. Bursa: *Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 22. 133-141.
- Sartre, J. P., (2019). *Bulantı*. Selahattin Hilav (çev.), İstanbul: Can Yayınları.
- Sartre, J. P. (1999). *Duvar*. Eray Canberk (çev.), İstanbul: Can Yayınları.
- Sartre, J. P. (1965). *Gizli Oturum*. Bertan Onaran (çev.), İstanbul: De Yayınları.

- Sartre, J.P. (1985). *Sinekler*. Tahsin Yücel (çev.), Ankara: Kuzey Yayınları.
- Sartre, J. P. (2011). *Varlık ve Hiçlik*. Turhan Ilgaz ve Gaye Çankaya Eksen (çev.), İstanbul: İthali Yayınları.
- Sartre, J. P. (2018). *Varoluşçuluk*. Asım Bezirci (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Saruhan, S. (2006). İslam Filozof ve Düşünürlerinde Ölüm Korkusu ve Tedavisi. Ankara: *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 47(1). 18-36.
- Schatzki, R. T. (2005). *Early Heidegger On Sociality, In A Companion to Heidegger*. Hubert L. Dreyfus and Mark A. Wrathall (edits), USA: Blackwell Publishing.
- Schopenhauer, A. (2010). *Hayatın Anlamı*. Ahmet Aydoğan (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Schopenhauer, A. (2019). *Ölümün Anlamı*. Ahmet Aydoğan (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Schrag, O. C. (1967). "Phenomenology, Ontology and History in the Philosophy of Martin Heidegger", *Phenomenology The Philosophy of Edmund Husserl and Its Interpretation*. Joseph J. Kockelmans, Anchor Book, Doubleday & Company (edit.), New York: Inc. Garden City. (2006) Heidegger Felsefesinde Fenomenoloji, Varlık-bilim ve Tarih. Serdar Şen (çev.), İzmir: Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 5(13). 205-215.
- Schürmann, R. (1973). *Heidegger and Meister Echart on Releasement*. Ptsburgh: Duquesne University.
- Sharr, A. (2017). *Heidegger'in Kulübesi*. Engin Yurt (çev.), İstanbul: Dergah Yayınları.
- Sharr, A. (2013). *Mimarlar İçin Heidegger*. Volkan Atmaca (çev.), İstanbul: Yem Yayınları.
- Sheehan, T. (2005). *Dasein A Companion To Heidegger*, Hubert L. Dreyfus and Mark A. Wrathall (edits), Malden (Massachusetts): Blackwell Companions to Philosophy.
- Sherman, L. G. (2009). *Martin Heidegger's Concept of Authenticity: A Philosophical Contribution to Student Affairs Theory*. New Jersey: Journal of College and Character, William Paterson University, Vol. 10, No. 7.
- Sherratt, Y. (2014). *Hitlerin Filozofları*. Özge Eldaş (çev.), İstanbul: Say Yayınları.

- Soykan, Ö. N. (1999). Varoluş Yolunun Ana Kavşağında: Korku ve Kaygı Kierkegaard ve Heidegger’de Bir Araştırma. İstanbul: *Doğu-Batı Dergisi*, 6. 35-53.
- Soysal, A. (2018). *Heidegger’de Zaman Üzerine*. İstanbul: Monokl Yayınları.
- Spinoza, B. (2011). *Etika*. Hilmi Z. Ü. (çev.), Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Şestov, L. (2017). *Dostoyevski ve Nietzsche*. Kayhan Yükseler (çev.), İstanbul: Notos Yayınları.
- Taminiaux, J. (1973). *Heidegger and Husserl’s Logical Investigations In remembrance of Heidegger’s last seminar*. Zahringen: University of Louvain.
- Taşdelen, V. (2008). *Hermeneutiğin Evrimi*. Ankara: Hece Yayınları.
- Thompson, M. (2012). *Din Felsefesini Anlamak*. Kemal Atakay (çev.), İstanbul: Optimist Yayınları.
- Tillich, P. (2000). *Din Felsefesi*. Zeki Özcan (çev.), İstanbul: Alfa Yayınları.
- Tokat, L. (2018). *Din Felsefesi*. Ankara: Bilimsel Araştırma Yayınları.
- Tolstoy, L. N. (2020a). *Ivan Ilyiç’in Ölümü*. Mazlum Beyhan (çev.), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Tolstoy, L. N. (2020b). *Üç Ölüm*. Günay Ç. Kızıllırmak (çev.), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Topçu, N. (2019). *Varoluş Felsefesi Hareket Felsefesi*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Towarnicki, F. D. (2017). *Martin Heidegger Anılar ve Günlükler*. Zeynep Durukal (çev.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Trawny, P. (2016). *Martin Heidegger Eine Kritische Einführung*. Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.
- Türkyılmaz, Ü. (2003). Albert Camus’nün Caligula’sında Yaşam Ölüm Diyalektiği. Ankara: *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 43(2).109-118.
- Unamuno, M. D. (2017). *Günlükler*. A. Burak Zeybek (çev.), İstanbul: Sel Yayınları.
- Unamuno, M. D. (2016). *Ölümün Aynası*. Mesut Ö. Gözütok (çev.), İstanbul: 1984 Yayınları.
- Unamuno, M. D. (2020). *Sis*. Yıldız Ersoy Canpolat (çev.), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Unamuno, M. D. (2014). *Hayatın Trajik Duygusu*. Mehmet S. Şener (çev.), İstanbul: Divan Kitap Yayınları.

- Ülken, H. Z. (2014). *Varlık ve Oluş*. Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Yaran, C. S. (2017). *Din Felsefesine Giriş*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Yasa, M. (2015a). *Bütüncül ve Eleştirel Din Felsefesi*. Ankara: Elis Yayınları.
- Yasa, M. (2015b). *Bütüncül ve Eleştirel Din Felsefesi Okumaları I*. Ankara: Elis Yayınları.
- Yasa, M. (2015c). *Bütüncül ve Eleştirel Din Felsefesi Okumaları II*. Ankara: Elis Yayınları.
- Yasa, M. (2016). *Din Felsefesi Soru-Sorgu-Sonuç*. Ankara: Elis Yayınları.
- Yasa, M. (2002). *Din Felsefesi Açısından Yunus Emre'de Aşk-Yaratılış-Kendi Olma*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Yasa, M. (2012). Eshab-ı Kehf Kıssası ve Benzerleri Işığında Ölüm-Diriliş İlişkisi Üzerine Teolojik ve Varoluşsal Bir Değerlendirme. Kahramanmaraş: *Uluslararası İnanç Turizmi ve Eshab-ı Kehf Sempozyumu*, 161-166.
- Yasa, M. (2001a). *Felsefi ve Deneysel Dayanaklarla Ölüm Sonrası Yaşam*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Yasa, M. (2017). *Gençlik ve Varoluş -Genç İnsanda Varoluşsal Bilinç Oluşturma Çabası-*. Ankara: Elis Yayınları.
- Yasa, M. (2009). *Hayyam'ın Rubailerini Din Felsefesi Açısından Bir Çözümleme*. Ankara: Elis Yayınları.
- Yasa, M. (2007a). Hayyam'ın Rubailerinde Ölümsüzlük Arzusu. Samsun: *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 24-25. 305-311.
- Yasa, M. (2007b). *İbn Arabî'de 'Tanrı-Merkezli Bütünü Anlamaya Yönelik Bir Metot Olarak Paradoksal Konuşmak*. Ankara: Elis Yayınları.
- Yasa, M. (2021). *İslam Bilimlerinde Anlama ve Yorumlama*. <https://avys.omu.edu.tr/metin.yasa> Ders Notları, 2021.
- Yasa, M. (2020). Kur'an Işığında İnsan Varoluşunun Egzistansiyal Uzantıları Üzerine Teolojik Kısa Bir Sorgu. Isparta: *Tabula Rasa Dergisi*, 34. 16-28.
- Yasa, M. (2001b). Ölümünden Sonra Hayatın Psikolojik Değeri. Ankara: *Tasavvuf: İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, 5. 75-82.
- Yasa, M. (2011). Öte Özleminde Olan İnsana Özgü Varoluşsal Bir Çaba; Ölümü Düşünmek. İstanbul: *Bilge Adamlar Düşünce Kültür Edebiyat Dergisi*, 26. 71-77.
- Yasa, M. (1997). Reankarnasyon Beşeri Ruhun Ölümsüzlük Arzusunu Tatmin Eder mi?. Samsun: *OnDokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9(9). 239-246.

- Yasa, M. (2010). *Rubailerini Işığında Mevlana'da Aşk ve İşlevi*. Ankara: Elis Yayınları.
- Yasa, M. (2019). *Şiirlerle Din Felsefesi*. Ankara: Elis Yayınları.
- Yasa, M. (2004). Tanrı Hakkında Paradoksal Konuşmak: İbn Arabi ve Karl Borth Örneği. Samsun: *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(17). 147-157.
- Yasa, M. (2018). *Varoluşsal İnanç Problemleri*. Ankara: Elis Yayınları.
- Yıldız, M. (2006). *Ölüm Kaygısı ve Dindarlık*. İzmir: İzmir İlahiyat Vakfı Yayınları.
- Yılmaz, E. (2020). *Varlık ve Zaman'ı Anlamak*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Young, J. (2017). *Heidegger'in Geç Dönem Felsefesi*. Elif Korkut (çev.), İstanbul: Dergah Yayınları.
- Wahl, J. (1999). *Varoluşçuluğun Tarihiçesi*. Bertan Onaran (çev.), İstanbul: Payel Yayınları.
- Wartenberg, T. (2018). *Varoluşçuluk*. Nurdan Soysal (çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Weischedel, W. (2014). *Felsefenin Arka Merdiveni*. Sedat Umran (çev.), İstanbul: İz Yayınları.
- West, D. (1998). *Kıta Avrupası Felsefesine Giriş*. Ahmet Cevizci (çev.), İstanbul: Paradigma Yayınları.
- White, C. J. (2005). *Time And Death Heidegger's Analysis Of Finitude*. London: Ashgate Publishing Limited Company.

Eskiyei Yayınları: 193

Bir Memlük Bilgini CELÂLEDDİN es-SÜYÛTÎ

Editör
Sezai ENGİN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6781-05-4

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

Rihle olgusuna yaklaşımı ve düzenlediği ilmî seyahatler açısından Süyûtî'nin böylesi önemli bir ilim ve ziyaret merkezinde yer alıyor olmasının ve aslında kendisine rihleler gerçekleştiriliyor olmasını gözden kaçırmamak gerekir. Hem Kahire'de bulunması hem de öğrencilik döneminde ve sonrasında ekonomik durumunun düşük olması ve semâ ile hadis almayı avâm işi görmesi Süyûtî'nin rihleyi göz ardı etmesinde rol oynayan önemli faktörler arasında sayılabilir.

Şüphesiz bu durum onu ilim yolunda gayret göstermekten alıkoymamıştır. Aksine Süyûtî hem tadrîs ve talim faaliyetlerine devam etmiş hem de eser telif etmekten geri kalmamıştır. Dahası Süyûtî İslâm coğrafyasının farklı uçlarında tanınan ve eserleri okunagelen bir figüre dönüşmüştür.

Bu noktada Süyûtî'nin muasırlarından ve kendisine model aldığı İbn Hacer'den farklı bir tutum geliştirdiği dikkat çekmektedir. Esasen İbn Hacer'in ilmî otoritesinin oluşmasında rihlelerin ve bu rihlelerde gerçekleştirdiği tadrîs faaliyetlerinin etkisi oldukça önemlidir. Bundan farklı olarak Süyûtî'nin ise ilmî otoritesini ve şöhretini inşa ederken ağırlıklı olarak telif faaliyetine öncelik verdiği, öğrencilerinden eserlerini istinsâh etmede yararlandığı ve eserlerini farklı bölgelere göndermek için muazzam bir çaba içerisine girdiği bilinmektedir. Şüphesiz bu durum İslâm ilim ve düşünce tarihinde başka bilginlerde de görülebilir. Ancak Celâlüddin es-Süyûtî'nin bu faaliyeti bilinçli ve istendik bir tercih sonucunda yürüttüğünü söyleyebiliriz.

Kaynakça

- Arjmand, Reza. "İjazah: Methods of Authorization and Assessment in Islamic Education". *Handbook of Islamic Education*. ed. Holger Daun - Reza Arjmand. 136-155. International Handbooks of Religion and Education. Cham: Springer International Publishing, 2018. https://doi.org/10.1007/978-3-319-53620-0_55-1
- Banister, Mustafa. "Casting the Caliph in a Cosmic Role: Examining al-Suyuti's Historical Vision". *Al-Suyuti, a Polymath of the Mamluk Period*. ed. Antonella Ghersetti. 98-117. Leiden: E. J. Brill, 2016.

- Bekiroğlu, Harun. *Tefsir Metodoloji Açısından el-Burhan ve el-İtkan*. Araştırma Yayınları, 2013.
- Berkey, Jonathan Porter. *The Formation of Islam: Religion and Society in the Near East, 600-1800*. Cambridge University Press, 2003.
- Berkey, Jonathan. "Culture and Society During the Late Middle Ages". *The Cambridge History of Egypt: 640-1517*. ed. Carl F. Petry. 1/375-411. Cambridge: Cambridge University Press, 1998. <https://doi.org/10.1017/CHOL9780521471374.015>
- Burge, S.R. "Evidence of Self-Editing in al-Suyuti's Tahbir and Itqan: A Comparison of his Chapters on Asbab al-Nuzul". *Al-Suyuti, a Polymath of the Mamluk Period*. ed. Antonella Ghersetti. 182-200. Leiden: E. J. Brill, 2016.
- Christopher D., Bahl. "Preservation through Elaboration: The Historicisation of the Abyssinians in al-Suyuti's Raf' Sha'n al-Hubshan". *Al-Suyuti, a Polymath of the Mamluk Period*. ed. Antonella Ghersetti. 118-142. Leiden: E. J. Brill, 2016.
- Euben, Roxanne Leslie. *Journeys to the Other Shore: Muslim and Western Travelers in Search of Knowledge*. Princeton University Press, 2006.
- Hatiboğlu, İbrahim. "Rihle". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 35/106-108. İstanbul: TDV Yayınları, 2008. <https://İslâmansiklopedisi.org.tr/rihle--hadis>
- Midilli, Muhammet Enes. "Ulemânın Memlûk Coğrafyasına Yönelmesi ve Memlûkler Döneminde Kahire İlim Kurumları". *İslâm Tetkikleri Dergisi* 10/1 (20 Mart 2020), 389-412. <https://doi.org/10.26650/iuitd.2020.672905>
- Özkan, Halit. *Memlûklerin Son Asrında Hadis - Kâhire 1392-1517*. İstanbul: Klasik Yayınları, 2015.
- Özkan, Halit. *Süyûtî ; Siyerin Öncüleri*. İstanbul: Siyer Yay., 2022.
- Petry, Carl F. *The Civilian Elite of Cairo in the Later Middle Ages*. New Jersey: Princeton University Press, 1981.
- Sartain, Elisabeth M. *Jalal al-Din al-Suyuti: Volume 2, Al-Tahadduth binimat Allah*. Cambridge: Cambridge University Press, 1975.
- Sartain, Elisabeth M. *Celeleddin Suyuti Hayatı ve Eserleri*. İstanbul: Gelecek Yay., 2002.
- Sartain, Elisabeth M. *Jalal al-Din al-Suyuti: Vol. 1 Biography and Background*. Cambridge: Cambridge University Press, 1975.

- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahman b Ebî Bekr. *Hüsni'l-Muhadara fî Tarihi Mısr ve'l-Kahire*. Kahire: Daru İhyâi'l-Kütübi'l-Arabiyye, 1967.
- Tekin, İshak. "İslâm Eğitim Tarihinde Ulemâ Hareketliliği: İbn Hacer el-Askalânî (ö. 852/1449) Örneği". *İslâm İlim Geleneğinde İbn Hacer el-Askalânî*. 51-78. Siyer Yayınları, 2021.
- Touati, Houari. *Ortaçağda İslâm ve Seyahat: Bir Alim Uğraşının Tarihi ve Antropolojisi*. çev. Ali Berktay. İstanbul: Yapı Kredi Yay., 2004.

getirmektedir. Oysa Süyûtî gençlik yıllarında *el-Keşşâfı* okumuş, *Beyzâvî Tefsiri* üzerine yazdığı şerhte ondan ve onun muhtevasını oluşturan belâgat ilimlerinden övgüyle söz etmiştir. Söz konusu bölümde ise Zemahşerî'yi âyetleri kendi mezhebi doğrultusunda tahrife kaçan bidatçilere örnek olarak zikretmiştir. Görebildiğimiz kadarıyla, *Beyzâvî Tefsiri* üzerindeki şerh çalışmasını sürdürmüş olmakla birlikte Süyûtî'nin zamanla hadisçi kimliği ağır basmış, tefsir anlayışı da daha çok Ehl-i hadis merkezine kaymış, bu cümleden olarak *Tercümânü'l-Kur'ân* ve *ed-Dürri'l-mensûr* adlı tefsirlerini kaleme almıştır.⁴⁹ Ancak tefsirde ideal olan rivâyetlere başvurmak olsa da o dirâyet iddiasından da bütünüyle vazgeçmemiş, Taberî gibi rivâyet ve dirâyetin birleştirilebileceği bir tefsirin tekrar kaleme alınabileceğini düşünmüş ancak buna muvaffak olamamıştır.

Sonuç olarak Süyûtî, benzerlerinin yazılmadığını veya yazıldığını, başlayıp eksik bıraktığını söylediği eserleriyle geç dönem Memlûklerin tefsir ilmindeki en kayda değer yazarlarından biridir. Gerek *Nevâhidü'l-ebkâr*'da bir araya getirdiği görüşler gerek *ed-Dürri'l-mensûr*'da derlediği rivâyetler tefsir açısından son derece kıymetli malzemelerdir. Süyûtî ele aldığımız veya ele almadığımız tefsir ve Kur'an ilimlerine dair pek çok eseriyle teşekkürü ve rahmetle anılmayı hak eden bir müelliftir.

Kaynakça

- Ali Ekber Babâî. *Tefsir Ekolleri*. çev. Kenan Çamurcu. 3 Cilt. İstanbul: el-Mustafa Yayınları, 2014.
- Bilmen, Ömer Nasuhi. *Büyük Tefsir Tarihi Tabakatü'l-Müfessirin*. 2 Cilt. İstanbul: Ravza Yayınları, 2008.
- Dihlevî, Şah Veliyyullah, *Fethu'r-Rahmân fî Tercemeti'l-Kur'ân*, haz. Ahmet Aydın, İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, 2022.
- Kaya, Mesut. *Ahmet Necati Yeniel -Hayatı ve Hatıraları-*. İstanbul: Hikmetevi, 2021.

⁴⁹ Konuyla ilgili değerlendirmemiz için bk. Kaya, "Memlûk Dönemi Tefsir Eğitimi ve Çalışmaları", 1009.

- Kaya, Mesut. *Ahmet Necati Yeniel -Hayatı ve Hatıraları-*. İstanbul: Hikmetevi, 2021.
- Kaya, Mesut. "Memlûk Dönemi Tefsir Eğitimi ve Çalışmaları: Tarihsel Bir Değerlendirme". *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi* 24/3 (2020), 993-1015.
- Kaya, Mesut. *Tefsir Geleneğinde el-Keşşâf Şerh ve Hâşiyeleri Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul: İFAV, 2019.
- Kaya, Mesut - Bahçeci, Rabia Hacer. "Memlûklerde Tefsir: Çağdaş Dönemde Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Literatür Denemesi". *Memlûk Entelektüel Tarihine Giriş - I*. 71-99. İstanbul: İlem Yayınları, 2023.
- Mertoğlu, M. Suat. "Süyûtî (Kur'an İlimleri)". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 38/198-201. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.
- Muhammed İbrahim. "el-Hâfız es-Süyûtî ve hâşiyetühû alâ Tefsiri'l-Beyzâvî". *Mecelletü Câmiati el-Melik Abdilâzîz* 29/2 (2021), 91-125.
- Saleh, Marlis, J. "Süyûtî ve Eserleri: Memlûk Döneminden Bugüne İslâmî İlimlerdeki Yeri". çev. Ayşe Nur Yamanus. *Hadis ve Siyer Araştırmaları* 4/1 (2018), 65-81.
- Sehâvî, Şemseddîn es-. *ed-Dav'ü'l-lâmi' li-ehli'l-karni't-tâsi'*. 12 Cilt. Beyrut: Dâru Cîl, t.s.
- Süyûtî, Celâlüddin es-. *Tabakâtü'l-müfessirîn*. ed. Ali Muhammed Ömer. Kahire: Mektebetü Vehbe, 1396.
- Süyûtî, Celâlüddin es-. *Buğyetü'l-vuât tabakâti'l-lugaviyyîn ve'n-nühât*. thk. M. Ebu'l-Fadl İbrahim. 2 Cilt. Lübnan: Mektebetü'l-Asriyye, ts.
- Süyûtî, Celâlüddin es-. *ed-Dürri'l-mensûr fî tefsîr bi'l-me'sûr*. 8 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Fıkr, ts.
- Süyûtî, Celâlüddin es-. *el-İtkân fi ulûmi'l-Kur'ân*. thk. M. Ebu'l-Fazl İbrâhim. 4 Cilt. Mısır: el-Hey'etü'l Mısriyye, 1974.
- Süyûtî, Celâlüddin es-. *et-Tehaddüs bi ni'metillâh*. ed. E. M. Sartain. Cambridge, 1975.
- Süyûtî, Celâlüddin es-. *Hüsni'l-muhâdara fî târihi Mısır ve'l-Kâhira*. 2 Cilt. Mısır: Dâru İhyâi'l-Kütübi'l-Arabiyye, 1967.
- Süyûtî, Celâlüddin es-. *Nevâhidü'l-ebkâr şevâridü'l-efkâr*. 3 Cilt. Suûdi Arabistan: Câmiatü Ümmü'l-Kurâ, 2004.
- Zemahşerî, Ebü'l-Kâsım Mahmûd b. Ömer b. Muhammed el-Hârizmî ez-. *el-Keşşâf an hakâ'iki gavâmizi't-tenzîl ve uyûni'l-ekâvîl fi vücûhi't-te'vîl*. 4 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Kitâbi'l-Arabi, 3. Basım, 1407.

Kaynakça

- Ahmet Madar Hudayr - Süreyyâ Mahmûd Abdulhasen. "el-Esâs fî Menâkıbi Benî'l-Abbâs li Celâleddîn Süyûtî (Dirâse ve't-Tahkîk)". *Mecelletü Câmîatu Tikrit* 21/1 (2014), 319-368.
- Akpınar, Ömer Faruk. "İslâm Edebiyatında Kitâbü'l-Cihâdların Muhteva Gelişimi". *Uluslararası Savaş ve Edebiyat Sempozyumu 2* (2016).
- Bağdatlı İsmail Paşa. *Hediyetü'l-ârifîn esmâü'l-müellifîn ve âsârü'l-musannifîn*. İstanbul: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, 1951.
- Bilge, Mustafa L. "Ârif Hikmet Kütüphanesi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 3/366-367. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.
- Bozkurt, Nebi. "Taç". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 39/362-363. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.
- Brockelman, Carl. *GAL (Geschichte Der Arabischen Literatur)*. Leiden, 1937.
- Burge, Stephen R. "The 'hadit literature': What is it and where is it?" *Arabica* 65/1-2 (2018), 64-83.
- Cerrahoğlu, İsmail. "Şeyhuîslâm Arif Hikmet ve Medine-i Münevverede Kurduğu Kütüphane". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 30 (1988), 111-130.
- Çoban, Mehmet. "Başlangıçtan Yirminci Yüzyılın İlk Yarısına Kadar İslâmî Yazımda Cihâd Literatürü". *İslâm Medeniyeti Araştırmaları Dergisi* 6/2 (2021), 393-444.
- Dâvûdî, Muhammed b. Ali. *Tercemetü'l-Allâme es-Süyûtî*. Wetzstein, 1/20.
- Dumlu, Ömer. "Suhuf". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 37/ 477-478. İstanbul: TDV Yayınları, 2009.
- Geoffroy, E. "Al-Suyuti". *Encyclopaedia of Islam, Second Edition*. Brill, 24 Nisan 2012. https://referenceworks.brillonline.com/entries/encyclopaedia-of-İslâm-2/al-suyuti-COM_1130
- Ghersetti, Antonella. *Al-Suyuti, a Polymath of the Mamluk Period: Proceedings of the Themed Day of the First Conference of the School of Mamluk Studies*. Brill, 2016.
- Goldziher, Ignaz. "Ignaz Goldziher on al-Suyuti". *The Muslim World* 68/2 (1978), 79-99.
- Hammûde, Tâhir Süleyman. *Celâliiddin es-Süyûtî: Asrühû ve hayâtühû ve âsârühû ve cuhûdühû fi'd-dersi'l-lügavî*. Beyrût: el-Mektebetü'l-İslâmiyye, 1989.
- Haznedar, Ahmed Muhammed İbrâhim eş-Şeybani. *Delîlu mahtûtâtî's-Suyûtî ve emâkinu vücûdihâ*. Kuveyt: Mektebetu İbn Teymiyye, 1983.

- İbnü'l-İmâd, Ebü'l-Felâh Abdülhay b. Ahmed b. Muhammed es-Sâlihî el-Hanbelî. *Şezerâtü'z-zeheb fî ahbâri men zeheb*. Dımaşk: Dâru İbn Kesîr, 1986.
- İmamoğlu, Abdullah Taha. “Gevenden ancak diken çıkar”: Süyûtî'nin Gözüyle Ulema ve Siyaset”. *Dîvân: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi* 35 (2013), 199-222.
- İyâz Hâlid et-Tabbâ. *İmâmü'l-hâfız Celâlüddin Süyûtî Ma'lemetü'l-ulûmi'l-İslâmiyye*. Dımaşk: Dârü'l-Kalem, 1417/1996.
- Jalal-Din Suyuti. *Al-Ahadith al-hisan fi fadl al-taylasan*. thk. Albert Arazi. Magnes Press, Hebrew University, 1983.
- Kanat, Cüneyt. “Memlûk Kaynaklarındaki Osmanlı İmajının Değişim Süreci”. *Tarih İncelemeleri Dergisi* 21/1 (2006), 123-134.
- Kandemir, Kandemir, Yaşar. “Kırk Hadis”. *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 25/467-470. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002.
- Karahan, Abdulkadir. “Arba'un Hadith”. *Encyclopedia of Islam* 2. 12/82-83. Leiden: Brill, 2004.
- Kâtib Çelebi. *Keşfü'z-zunûn an esâmi'l-kütüb ve'l-fünûn*. Beyrût: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, ts.
- Kettânî, Abdülhay. *Fihrisü'l-fehâris*. Beyrut: Dârü'l-Garbi'l-İslâmî, 1982.
- Kindinger, Judith. “Al-Suyuti, a Polymath of the Mamluk Period: Proceedings of the themed day of the First Conference of the School of Mamluk Studies”. *Bida or sunna: The taylasan as a Contested Garment in the Mamluk Period (Discussions between al-Suyuti and Others)*. 64-80. Brill, 2016.
- Mâcid ez-Zehebî. “Müellifâtü's-Süyûtî el-Mahtûta fî Dâri'l-Kütübî'l-Zâhiriyye”. *Mecmeu'l-Lugati'l-Arabîyye* 4/68 (1993), 621-677.
- Muslu, Cihan Yüksel. *The Ottomans and the Mamluks: Imperial diplomacy and warfare in the Islamic world*. Bloomsbury Publishing, 2014.
- Özkan, Halit. “Süyûtî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 38/188-198. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.
- Özkan, Halit. *Süyûtî: Siyerin Öncüleri*. Siyer Basım Yayın Dağıtım, 2022.
- Sadî Ebû Cîb. “Süyûtî: Allâmetü Asrih”. *et-Türâsi'l-Arabî* 13/51 (1993), 63-78.
- Saleh, Marlis. “Süyûtî ve Eserleri: Memlûk Döneminden Bugüne İslâmî İlimlerdeki Yeri”. çev. Ayşe Nur Yamanus. *Hadis ve Siyer Araştırmaları* 4/1 (2018).
- Sartain, Elizabeth Mary. *Jalal al-Din al-Suyuti: Biography and background*. Cambridge University Press, 1975.

- Sehâvî, Muhammed b. Abdurrahmân. *ed-Davû'l-lâmi li-ehli'l-(ebnai ayâni ulemâi) karni't-tâsi*. Beyrût: Dâru Mektebeti'l-Hayât, ts.
- Selâme, Nasır b. Suud b. Abdullah. *Mucemu müellefâti's-Süyûtî el-mahûta*. Riyâd: Mektebetü'l-Melik Fahd el-Vataniyye, 1996.
- Seyrevân, Abdulazîz İzzeddîn. *Mucemu tabakâti'l-huffâz ve'l-müfessirîn*. Beyrût: Âlemu'l-Kütüb, 1984.
- Silefî, Ebû Tâhir. *el-Erbaûne'l-büldâniyye*. Dımaşk: Mektebetü Dâriü'l Beyrûtî, 1992.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *el-Ehadis fi raf'i'l-yedeyn fi'd-duâ*. Süleymaniye Kütüphanesi, Süleymaniye, 1030, 95-99.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *el-Ehadisü'l-hisân fi fazli't-taylasân*. Süleymaniye Kütüphanesi, Süleymaniye, 1030, 146-159.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *el-Esâs fi Menâkıbı Benî'l-Abbâs*. Süleymaniye Kütüphanesi, Reisülküttâb, 1150, 1-6.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *el-Esâs fi Menâkıbı Benî'l-Abbâs*. Süleymaniye Kütüphanesi, Reisülküttâb, 1186, 134-140.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *el-Esâs fi Menâkıbı Benî'l-Abbâs*. Süleymaniye Kütüphanesi, Bağdatlı Vehbi, 2098.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *el-Esâs fi Menâkıbı Benî'l-Abbâsel-Esâs fi Menâkıbı Benî'l-Abbâs*. Süleymaniye Kütüphanesi, Râşit Efendi, 0988, 409-415.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *Erbaûne hadîsen fi fazli'l-cihâd*. Süleymaniye Kütüphanesi, Süleymaniye, 001030, 23-25 vr.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *Erbaûne hadîsen fi fazli'l-cihâd*. Süleymaniye Kütüphanesi, Ayasofya, 516, 38-51 vr.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *Erbaûne hadîsen fi fazli'l-cihâd*. Kahire: Dâriü'l-Fazîle, ts.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *Erbaûne hadîsen fi fezâili'l-amel*. Süleymaniye Kütüphanesi, Süleymaniye, 001030, 168-168 vr.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *Erbaûne hadîsen fi kavâid mine'l-ahkâmi's-şer'iyye ve fedâili'l-amel ve'z-zühd*. Cidde: Dâriü'l-Minâra, 1997.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *Erbaûne hadîsen fi't-taylasân*. Süleymaniye Kütüphanesi, Süleymaniye, 001030, 164-167 vr.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *Erbaûne hadîsen min rivâyeti Mâlik An Nâfi An İbni Ömer*. Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih, 005294, 93-96 vr.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *Erbaûne hadîsen mine's-shâhi'l-husân*. Süleymaniye Kütüphanesi, Hekimoğlu, 000678, 245-246 vr.

- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *Erbaûne hadîsen mine's-sihâhi'l-husân*. Süleymaniye Kütüphanesi, Râşit Efendi, 001000, 48-49 vr.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *Erbaûne hadîsen mine's-sihâhi'l-husân*. Süleymaniye Kütüphanesi, Râşit Efendi, 000988, 415-416 vr.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr. *et-Tehaddüs bi nimetillah*. Cambridge: Matbaatü'l-Arabiyye el-Hâdisiyye, 1975.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî. *Hüsnü'l-muhâdara fî (ahbâri) Mısr ve'l-Kahire*. Mısır: Dâru İhyâ'î'l Kütübî'l Arabiyye, 1967.
- Şâzeli, Abdülkâdir b. Muhammed eş-. *Behcetü'l-âbidîn bi-tercemeti hafızı'l-asr Celâlüddîn es-Süyûtî*. Dımaşk: Matbaatu Mecmau'l-Lugati'l-Arabiyye, 1998.
- Şerkâvî, Ahmed İkbâl. *Mektebetü'l-Celâl Süyûtî: Sicill yecmeu ve yesfü müellefâtü Celâlüddin Abdurrahman Süyûtî*. Rabat, 1977.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. *Osmanlı Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1988.
- Yahyâ Mahmûd Sââtî. “Müşkilâtü'l-Unvân fî Müellefâtî's-Süyûtî”. *el-İmâm Celâlüddin Süyûtî el-İhtifâ bi-zikrâ mürûri hamseti kurûn alâ vefâtihî: Bihûsu'n-nedve*. Rabat, 1995.
- Yıldırım, Enbiya. “Süyûtî'ye Yöneltilen Suçlamalar (Sehâvî-Süyûtî Çekişmesi Bağlamında)”. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 10/2 (2006), 149-174.
- Yıldız, Fahreddin. “İslâmi İlimler, Divan Edebiyatı ve Tasavvuf Geleneğindeki Yeriyile Tarihten Günümüze Popüler Hadis Kitapları: Kırk Hadisler”. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi* 21 (2013), 407-455.
- Yiğit, İsmail. “Memlûkler”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 29/90-97. Ankara: TDV Yayınları, 2004.
- Ziriklî, Ebû Gays Muhammed Hayrüddîn b. Mahmûd b. Muhammed b. Alî b. Fâris ez-. *el-Alâm*. Beyrût: Dârü'l-İlm li'l-Melâyin, 2002.
- el-Fihrisü's-şâmil li't-türâsi'l-Arabiyyi'l-İslâmiyyi'l-mahtût: el-hadisü'n-nebeviyyi's-serîf ve ulumühû ve ricâlühû*. Amman: Mecmaü'l-Melekî, 1991.
- el-Fihrisü's-şâmil li't-türâsi'l-Arabiyyi'l-İslâmiyyi'l-mahtût: es-Sira ve'l-Medâih*. Amman: Mecmaü'l-Melekî, 1991.

ve belki de sıradan insanların anlayabileceği metinlerin ortaya çıkmasını hedeflemiştir. Bu nedenle onun çalışmalarını “bütüncül” ve “sistematik” şerhler içerisinde değerlendirmek mümkün görünmemekte. Hem telifte takip etmeyi düşündüğü yöntem hem de kendisinin bariz özelliği olan derlemeci yaklaşım ortaya bu şerhleri çıkarmıştır. Dolayısı ile Süyûtî’nin şerh türü çalışmaları sebab-i telif ve telif tarzı çerçevesinde değerlendirilmeli.

Şerhlere yönelik “orijinallik” eleştirisinin ise telif ortamı, sebab-i telif ve telif tarzı gibi etken unsurlarının göz ardı edilmesinden kaynaklandığı söylenebilir. Aslında şerhler genelde var olanın derlendiği ve okuyucuya öz bilginin bazen de buna ek olarak şahsi yorumların (ictihâdların) sunulduğu metinlerdir. Süyûtî’nin kendisinden önceki birikimi iyi etüt ettiği eser muhtevalarına yansımış bir vakiadır. Telifte merkeze aldığı zabtu’l-elfâz konusunda kimi zaman kaynaklara dayalı kimi zaman kendi bilgisini kullanarak muhataba doyurucu bilgi verdiği de rahatlıkla söylenebilir. Bunu yaparken de mukaddimelerinde kullandığı “ta’lik” ibaresine uygun olarak “ihtiyaç gördüğü” yerlere odaklanmıştır. Hâsıl-ı kelim Süyûtî, ideal ve hacimli şerhlerin kaleme alındığı dönemlerin ardından kendince eksik gördüğü konulara odaklanmış, daha öz içerikler üretmeyi amaçlamış ve ana metinlere bu bakış açısına göre yaklaşmıştır. Onun şerh yazıcılığındaki tutumu ve eserlerinin muhtevası, hadis şerh literatürünün evreleri ve telif türleri dikkate alınarak kritik edilmelidir.

Kaynakça

- Bayrak, Feyzullah. *Süyûtî’nin Hadis Şerhçiliği*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2022.
- Blecher, Joel. “Usefulness without Toil: Al-Suyûtî and the Art of Concise hadith Commentary”. *Al-Suyûtî, a Polymath of the Mamluk Period*, ed. Antonella Ghersetti. 182-200. Leiden: Brill, 2016.
- Kannûcî, Sıddîk Hasan Hân. *el-Hutta fî zikri shâhi’s-sitte*. Beyrut: Dârü’l-Kütübî’l-İlmiyye, 1405/1985.

- Kâtib Çelebi. *Keşfü'z-zunûn an esâmi'l-kütüb ve'l-fintân*. 2 Cilt. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, ts.
- Kettânî, Muhammed Cafer. *Hadis Literatürü*. çev. Yusuf Özbek. İstanbul: İz Yay., 1994.
- Özkan, Halit. *Memlûklerin Son Asrında Hadis*. İstanbul: Klasik Yay., 2015.
- Özkan, Halit. *Süyûtî*. İstanbul: Siyer Yay., 2022.
- Sartain, Elisabeth. *Celâlüddin Suyûtî*. çev. Hasan Nureddin. İstanbul: Gelecek Yay., 2002.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân. *ed-Dîbâc alâ Sahihi Müslim b. el-Haccâc*. nşr. Ebû İshak el-Eserî. 6 Cilt. Suudi Arabistan: Dâru İbn Affân, 1416/1996.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân. *et-Tevşîh şerhu'l-Câmii's-sahîh*. thk. Rıdvan Cami Rıdvan Riyad: Mektebetü'r-Rüşd, 1419/1998.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân. *Kütü'l-mugtezâ alâ Câmii't-Tirmizî*. thk. Nasır b. Muhammed b. Hamid el-Garîbî. Mekke: Câmîyatü Ümmi'l-Kurâ, 1424/2004.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân. *Mirkâtü's-suûd ilâ Sineni Ebî Dâvûd*. nşr. Muhammed Şeyb Şerif. Beyrut: Dâru İbn Hazm, 1433/2012.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân. *Misbâhü'z-züccâc alâ Sineni İbn Mâce*, thk. Ebû İbrahim Hüseyin b. Mahmud. 2 Cilt. (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, ts.).
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân. *Tenvîru'l-havâlik şerhun alâ Muvattai Mâlik*. nşr. eş-Şeyh Muhammed Abdülaziz el-Hâlidî. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1423/2002.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân. *Ukûdü'z-zeberced alâ Müsnedi'l-İmâm Ahmed*. thk. Süleyman el-Kudât. 3 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Cil, 1414/1994.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân. *Zehri'r-rübâ ale'l-Müctebâ*. thk. Heyet. 2 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, ts.
- Süyûtî. Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân. *et-Tehaddüs bi ni'metillâh*, thk. Elisabeth Sartain. y.y: el-Matbaatü'l-Hadise, ts.

Süyûtî'nin asıl özgünlüğü dil bilimsel literatürü derinlemesine okuyup, derleyip, gözden geçirerek bazı eklemeler ve çıkarmalar yaptıktan sonra, literatüre ait birikimi, ilmî, mantıksal ve eleştirel bir metotla yoğurarak yeniden tasnif ve tahkik ederek biçimlendirmek şeklinde ortaya çıkar.

Kaynakça

- Ayderûs, Abdülkâdir b. Şeyh b. Abdillâh el-Ayderûs el-Hüseynî el-Hadramî el-Yemenî el-Hindî. *en-Nûru's-sâfir an ahbâri'l-Karni'l-Âşir*. nşr. Ahmed Hâlû – Mahmûd el-Arnâût – Ekrem el-Bûşî. Beyrut: Dâru Sâdir, 2001.
- Bağdatlı İsmâil Paşa, İsmâil Bâşâ b. Muhammed Emîn b. Mîr Selîm. *Hediyetü'l-ârifîn esmâü'l-müellifîn ve âsârü'l-musannifîn*. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, ts. (İstanbul: 1951 baskısından tıpkıbasım).
- Dakir Muhammed Abdülhalîm. *Tezkire Allâme Celâleddîn Süyûtî – Rahmetüllâhi aleyh*. Karaçi: 2001.
- Dâvûdî, Ebû Abdillâh Şemsuddîn Muhammed b. Ali el-Mâlikî. *Tercemetü'l-Allâme es-Süyûtî*. nşr. Abdülhakîm el-Enîs. İstanbul: Dârü'l-Lübâb, 2021.
- Dereli, Muhammed Vehbi. *Arap Edebiyatında Bedîyye Geleneği ve Süyûtî'nin Nazmu'l-Bedî' Adlı Eseri*. Konya: Palet, 2021.
- Gazzî, Necmüddîn Muhammed b. Muhammed. *el-Kevâkibü's-sâira bi a'yâni'l-mi'eti'l-âşira*. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1997.
- İbn İyâs, Muhammed b. Ahmed b. İyâs el-Hanefî. *Bedâi'u'z-zuhûr fî vekâi'i'd-dühûr*. Nşr. Muhammed Mustafa. Mekke: Mektebü Dâri'l-Bâz, ts.
- İbnü'l-Vekîl el-Mevlevî, Yusuf b. Muhammed. *Hüsni'l-Muhâdara fî ahbâri Mısır ve'l-Kâhira Tercümesi*. Süleymaniye Ktp. Damad İbrahim, nr. 910, vr. 1b-330b. İstanbul: Yazma, 1128/1716.
- Kâtib Çelebi, Mustafa b. Abdillâh (Hacı Halîfe). *Keşfü'z-zunûn an esâmî'l-kütüb ve'l-funûn*. tashih: Şerafeddin Yaltkaya - Rifat Bilge. İstanbul: el-Matbaatü'l-Behiyye, 1941.
- Mahallî, Celâlüddin – Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Tefsîru'l-Celâleyn*. Mısır: Matbaatü'l-Hayriyye, 1308/1890.
- Mekrem, Abdülâl Sâlim. *Celâlüddin es-Süyûtî ve eserihû fi'd-dirâsâti'l-lügaviyye*. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1989.

- Nasr Ahmed İbrahim Abdülâl. "Menhecü's-Süyûtî ve menhecühü'n-nahvî fi kitâbihî Cem'î'l-cevâmi' en-nahvî". *Mecelletü'l-Câmiati'l-İslâmiyye li'l-Buhûsi'l-İnsâniyye* 20/2 (2012). 357-395.
- Selmân, Adnân Muhammed. *es-Süyûtî en-Nahvî*. Bağdat: Dârü'r-Risâle li't-Tıbâa, 1976.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *el-Mühezzeb fîmâ vakaa fi'l-Kur'ân mine'l-muarreb*. Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih, nr. 651, vr. 1b-11b.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Kitâbu'l-Hayevân*. İstanbul: Süleymaniye Ktp., Fatih, nr. 4170, 1b-281b.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *en-Nüket ale'l-Elfiyye ve'l-Kâfiye ve'ş-Şâfiye ve Şüzûri'z-zehab ve'n-Nüzhe*, Süleymaniye Kütüphanesi, Rağıppaşa, nr. 1373, 1b-165b.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *en-Nefhati'l-Miskiyye ve't-Tuhfeti'l-Mekkiyye*. İstanbul: Süleymaniye Ktp. Esad Efendi, nr. 3563, 71a-79a.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Makâmât*. nşr. Yusuf en-Nebhânî. İstanbul: Matbaatü'l-Cevâib, 1298 /1881.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Şerhu Şevâhidi'l-Muğni*. Kahire: el-Matbatü'l-Behiyye, 1322.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Hüsni'l-muhâdara fî târîhi Mısra ve'l-Kâhira*. nşr. Muhammed Ebu'l-Fadl İbrâhim. Kahire: Dâru İhyâi'l-Kütübî'l-Arabiyye, 1967.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Mu'terakii'l-akrân fî i'câzi'l-Kur'ân*. Nşr. Ahmed b. Muhammed el-Bicâvî. Kahire: Dârü'l-Fikri'l-Arabî, 1973.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *el-Metâli'i's-Saîde fî şerhi'l-Ferîde*. nşr. Nebhân Yâsin Hüseyin. Bağdat: Dârü'r-Risâle li't-Tıbâa, 1977.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Buğyeti'l-vuât fî tabakâti'l-lügaviyyîn ve'n-nihât*. nşr. Muhammed Ebu'l-Fadl İbrâhim, Beyrut: Dârü'l-Fikr, 1979.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *el-Müzhir fî ulûmi'l-lüga ve envâihâ*. nşr. Muhammed Ahmed Câdülmevlâ Bek – Muhammed Ebulfadl İbrahim – Ali Muhammed el-Bicâvî. Beyrut: el-Mektebetü'l-Asriyye, 1986.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *el-Eşbâh ve'n-nazâir fî'n-nahv*. nşr. Abdülillah Nebhân – Gâzî Muhtâr Tuleymât – İbrahim Muhammed Abdullah – Ahmed Muhtar eş-Şerif. 1-4. Dımaşk: Mecmai'l-Lügati'l-Arabiyye, 1987.

- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Ğâyetü'l-ihsân fî halkı'l-insân*. nşr. Merzûk Ali İbrahim. Kahire: Dârü'l-Fadîle li'n-Neşr ve't-Tevzî ve't-Tasdîr, 1987.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Ukûdii'z-zeberced fî i'râbi'l-Hadîsi'n-Nebevî*. nşr. Selmân el-Kudâh. Beyrut: Dârü'l-Cil, 1994.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Katfî'l-ehzâr fî keşfi'l-esrâr*. nşr. Ahmed b. Muhammed el-Hammâdî. Doha: Vizâratü'l-Evkâf ve's-Şüûni'l-İslâmiyye, 1994.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *el-İzen fî tevcîhi "Lâhâ Allâhu izen"*. nşr. Abdurrahmân b. Sâlih es-Selûm. *Mecelletü Câmîati'l-İmâm Muhammed b. Suûd el-İslâmiyye* 15 (1416/1995), 207-247.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Hem'ü'l-hevâmi' fî şerhi Cem'i'l-cevâmi'*. nşr. Ahmed Şemsüddîn. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1998.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Şerhu's-Süyûtî alâ Elfıyyeti İbn Mâlik el-Müsemmâ el-Behcetü'l-merzıyye ve meahu et-Tahkîkâtü'l-vefiyye bimâ fi'l-Behcetü'l-Merzıyye mine'n-nikâti ve'r-rumûzi'l-hafıyye te'lifü Muhammed Sâlih b. Ahmed el-Ğarsî*. Kahire: Dârü's-Selâm li't-Tibâa ve'n-Neşr ve't-Tevzî ve't-Terceme, 2000.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *el-Hâvî li'l-fetâvâ fî'l-fıkh ve ulûmi't-tefsîr ve'l-hadîs ve'l-usûl ve'n-nahv, ve'l-i'râb ve sâiri'l-fünûn*. nşr. Abdüllatif Hasan Abdurrahman. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2000.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *el-İktirâh fî usûli'n-nahv*. nşr. Abdülhakim Atiyye – Alâüddîn Atiyye. 2. Baskı. Dımaşk: Dârü'l-Beyrûtî, 2006.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Tühfetü'l-edîb fî nihâtu Muğni'l-lebîb*. nşr. Hasen el-Mulah - Suhâ Na'ce. İrbid: Âlemü'l-Kütübi'l-Hadîs li'n-Neşr ve't-Tevzî - Ammân: Cidârâ li'l-Kitâbi'l-Âlemî li'n-Neşr ve't-Tevzî, 2008.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *el-İtkân fî ulûmi'l-Kur'ân*. nşr. Şuayb el-Arnaût – Mustafa Şeyh Mustafa. Beyrut: Müessesetü'l-Risâle Nâşirûn, 2008.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Cem'u'l-cevâmi' fi'n-nahv*. nşr. Nasr Ahmed İbrahim Abdülâl. Kahire: Mektebetü'l-Âdâb, 2011.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *el-Vefıyye bi'htisâri'l-Elfıyye*. nşr. Hamza Mustafa Hasan. Kahire: Müessesetü İlmi li İhyâi't-Türâs ve'l-Hıdmâti'r-Rakmiyye, 2019.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *Mecâzi'l-fürsân ilâ mecâzi'l-Kur'ân*. Nşr. Abdülmuttalib Erbâ. Ürdün/İrbid: Âlemü'l-Kütübi'l-Hadîs li'n-Neşr ve't-Tevzî, 2020.

- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman. *et-Tehaddüs bi ni'metillâh*. nşr. Abdülhakîm el-Enîs. İstanbul: Dârü'l-Lübâb, 2021.
- Şa'rânî, Abdülvehhâb. *et-Tabakâtü's-suğrâ el-Müsemmâ Levâkihü'l-envâri'l-kudsiyye fi menâkıb'l-ulemâi's-süfyye*. nşr. Abdurrahman es-Sâyih – Tevfih Ali Vehbe. Kahire: Mektebetü's-Sekâfeti'd-Dîniyye, 2005.
- Şâzilî, Abdülkâdir. *Behcetü'l-âbidîn bi tercemeti Hâfız'l-Asr Celâlidîn*. nşr. Abdülhakîm el-Enîs. İstanbul: Dârü'l-Lübâb, 2021.
- Şevkânî, Muhammed b. Ali. *el-Bedrü't-tâll' bi mehâsini men ba'de'l-Karni's-Sâbi'*. Kahire: Dârü'l-Kitâbi'l-İslâmî, ts.
- Tabbâ, İyâd Hâlid. *el-İmâmü'l-Hâfız Celâlüddin es-Süyûtî Ma'lemetü'l-ulûmil-İslâmiyye*. Dımaşk: Dârü'l-Kalem, 1417/1996.
- Tala, Murat. “Bir Varağın Merâmı: 'Fecru's-Semed fi İrâbi Ekmeli'l-Hamd' Adlı Eser Üzerine Bir İnceleme”. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı: 35, 2013, s. 97-122.
- Tala, Murat. “Arap Şiirinde Lügaz ve Mu'ammânın Yapısı: İbnü'l-Fâriz'ın Dîvân'ına Teorik Bir Bakış [The Structure of Lughz and Mu'ammâ in Arabic Poetry: A Theoretical Overview on Ibn al-Fârid's Dîvân]”. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi-Cumhuriyet Theology Journal* 22/2 (December 2018), 939-967.
<https://doi.org/10.18505/cuid.441215>
- Tala, Murat. *Dil Tarih Biyografi Arap Literatürü*. Konya: Palet Yayınları, 2020.
- Tala, Murat. “Kâfiyeci'nin Eserleri ve Arap Dil Bilimine Katkıları: Tespit, Tasnif ve Değerlendirme [The Works of al-Kâfiyâjî and Its Contribution to the Arabic Linguistic: Identification, Classification and Evaluation]”. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi-Cumhuriyet Theology Journal* 24/3 (Aralık 2020), 1081-1111.
<https://doi.org/10.18505/cuid.703882>
- Yemenî, es-Seyyid Muhammed eş-Şillî. *es-Senâü'l-bâhîr bi tekmûli'n-Nûri's-sâfir*. nşr. İbrahim b. Ahmed. Yemen: Mektebetü'l-İrşâd, 2004.
- Ziriklî, Hayrüddîn. *el-A'lâm: Kâmûsü terâcîm li eşheri'r-ricâl ve'n-nisâ' mine'l-Arab ve'l-müstağribîn ve'l-müsteşrikîn*. Beyrut: Dârü'l-İlm li'l-Melâyîn, 2002.
<https://www.alukah.net/culture/0/90767/-/اجازة-الإمام-شمس-الدين-جلال-الدين-السيوطي>
Erişim: 19.03.2023.

Kaynakça

- Abdürrezzak, Macid Abdülhamid. “es-Süyûtî ve menhecühû fi kitâbihî *Târihi'l-hulefâ*”, *Dîrasat Tarihiyye*, (9) 2010, 125-144.
- Altıntaş, Fatma Betül. “Zayıf Hadisle Amel mi, Zayıf Hadise Uygun Hüküm Vermek mi? Hanefilerin İhticaca Elverişsiz Rivâyetlere Yaklaşımları (*el-Hidâye Örneği*)”, 999-1007. Bursa: *II. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı – IV*, 2013.
- Arazi, Albert – El’ad, Amikam. “al-Inâfa fi rutbat al-xılâfa de Ğalâl al-Dîn al-Suyûtî”. *Israel Oriental Studies*, 8 (1978), 230-261.
- Atasoy, Murat. *Süyûtî’nin “Târihu'l-Hulefâ” Adlı Eserin Abbâsiler Kısmının Türkçe’ye Tercümesi ve Değerlendirilmesi*, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Ayyıldız, Erol. “Makâme”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 27/417-419. İstanbul: TDV Yayınları, 2003.
- Bağdatlı İsmail Paşa. *Hediyyeti'l-ârifîn esmâü'l-müellifîn ve âsârü'l-musannifîn*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 1951.
- Bakkal, Ali. “Ebû Bekir’in Halife Seçilmesinde “İmamlar Kureyş’tendir” Hadîsinin Rolü Üzerine”, *İSTEM: İslâm San’at, Tarih, Edebiyat ve Mûsikîsi Dergisi*, 3/6 (2005), 87-104.
- Banister, Mustafa. “Casting the Caliph in a Cosmic Role: Examining al-Suyuti’s Historical Vision”. *Al-Suyuti, a polymath of the Mamlûk period*. ed. Antonella Ghersetti. 98-118. Leiden: E.J. Brill, 2016.
- Çubukçu, Asri. “Çakmak, el-Melikü’z-zâhir”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 8/192-193. İstanbul: TDV Yayınları, 1993.
- Demirci, Selim. *Kriz Döneminde Hadis ve Yorum: Haçlı ve Moğol Saldırıları Gölgesinde Hadis Âlimleri*, İstanbul: İlem Yayınları, 2020.
- Deruni, Semir Mahmud. *Şerhu Makâmâti’s-Süyûtî*, thk. Semir Mahmud ed-Deruni, Beyrut: Müessesetü’r-Risâle, 1989.
- Geoffroy, Eric. “al-Suyûtî”, *The Encyclopaedia of Islam*. ed. C.E. Bosworth vd. 913-916. Leiden: Brill, 2012.
- Güngör, M. Şadi. *Celal al-Din al-Suyuti’nin Fatih Kütüphanesindeki Bir Mecmuada Nr. 5294’te Bulunan Otuz üç Risâlesi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Lisans Tezi, 1967.
- Ebû Habîb. Sa’dî, *Hayâtî Celâleddîn es-Süyûtî maa’l-ilm mine’l-mehd ile’l-lahd*, Dimaşk: Dârü’l-Menahil, 1993.
- Hammûde, Tâhir Süleyman. *Celâleddîn es-Süyûtî: Asrihû ve hayâtühû ve âsârühû ve cühûdühû fi’l-dersi’l-lügavî*. Beyrut: el-Mektebû’l-İslâmî, 1989.

- Hatiboğlu, Mehmed Said. "İslâm'da İlk Siyâsî Kavmiyetçilik: Hilâfetin Kureyslîliği", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23 (1978), 121-213.
- Hayrabadi, Muhammed Ebu-l-Leys. "Modern Dönemde Eleştirilerin Odağındaki Bir Hadis: "İmamlar Kureyş'tendir", çev. Muhammed Kabakoz, *Hadis Tartışmalarına Yeni Yaklaşımlar*, İstanbul: Ensar Neşriyat, 2020.
- Hunwick, John O. "A Note on Askiya el-Hajj Muhammad's meeting with al-Suyuti", *Sudanica Africa*, 2 (1991), 175-176.
- İbn Ebî Şeybe, Ebubekir. *el-Musannef*. thk. Muhammed Avvame. Cidde: Şirketü Dâri'l-Kible, 2006.
- İbn Hacer el-Askalanî, Ebü'l-Fazl Şihâbüddîn Ahmed b. Alî b. Muhammed, *Fethu'l-bârî bi şerhi Sahîhi'l-Buhârî*, Riyad: Dâru Taybe, 2005.
- İkbâl, Ahmed eş-Şerkâvî. *Mektebetü'l-Celâl es-Süyûtî*. Rabat: Dâru'l-Mağrib, 1977.
- İmamoğlu, Abdullah Taha. "Gevenden Ancak Diken Çıkar: Süyûtî'nin Gözüyle Ulemâ ve Siyaset", *Dîvân: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, 18/35 (2013), 199-222.
- Iqbal, Navid – Fehmida, Baloch. "Rivâyetler Çerçevesinde Kureyş'in Durumuna Siyasi Bir Bakış", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 44 (2018) 59-77.
- Kahya, Ahmet. *Al- Suyuti, Hayatı ve Altı Mecmuada Bulunan Kırk dört Risâlesinin Tavsifi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Lisans Tezi, 1965.
- Kara, İsmail. *Hilâfet Risâleleri: İkinci Meşrutiyet Devri*. İstanbul: Klasik Yayınları, 2003.
- Karahan, Abdülkadir. "Süyûtî", *İslâm Ansiklopedisi*, 11/258. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 1997.
- Kavak, Özgür. "Modernleşme Öncesi Dönemde Tecdid Meseleleri: Süyûtî'nin et-Tenbie'si Çerçevesinde Bir İnceleme", *Marife: Dini Araştırmalar Dergisi*, 9/3 (2009), 157-172.
- Lehham, Bedî' es-Seyyid. *el-İmam el-Hafız Celâlüddin es-Süyûtî ve cühûdühû fi'l-hadis ve ulûmuhû*. Dimaşk: Dâru Kuteybe, 1994.
- Mekrem, Abdul'âl Sâlim. *Celâlüddin es-Süyûtî ve eserihû fi'd-dirâsâti'l-lügaviyye*, Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1989.
- Mauder, Christian. "Al-Suyuti's Stance Toward Worldly Power: A Reexamination Based on Unpublished and Understudied Sour-

- ces”, *Al-Suyuti, a polymath of the Mamlük period.* ed. Antonella Gherstetti. 118-143. Leiden: E.J. Brill, 2016.
- Mertoğlu, M. Suat. “Süyûtî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* 38/198-201. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.
- Midilli, Muhammet Enes. “Ulemânın Memlûk Coğrafyasına Yönelmesi ve Memlûkler Döneminde Kahire İlim Kurumları”, *İslâm Tetkikleri Dergisi*, 10/1 (2020), 389-412.
- Özen, Şükrü. “Matürîdi ve Siyaset: Hilâfetin Kureyşiliği Meselesi”. *Büyük Türk Bilgini İmam Matürîdi ve Matürîdilik*, İstanbul: İFAV Yayınları, 2012.
- Özkan, Halit. “Süyûtî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* 38/188-198. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.
- Petrone, Michele. “A note on autorship in as-Suyuti’s works: observations on the ‘Arf al-wardî fî ahbar al-Mahdi”, *Futuh al-buldan*, (2012), 149-153.
- Sartain, Elisabeth. *Jalâl al-dîn al-Suyûtî Biography and Background.* Cambridge: Cambridge University, 1975.
- Sartain, Elisabeth. *Celâlüddin Süyûtî’nin Hayatı ve Eserleri*, çev. Hasan Nureddin, İstanbul: Gelenek Yayıncılık, 2002, s. 60-63.
- Sevgi, H. Ahmet. *al-Suyuti Hayatı ve İki Mecmuada Bulunan Kırk dört Risâlesinin Tavsifi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Lisans Tezi, 1965.
- Seyyid, Eymen Fuad. “Kahire”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* 24/173-175. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.
- Spevack, Aaron. “Jalal al-Din al-Süyûtî”. *Essays in Arabic Literary Biography 1350-1850.* ed. Joseph E. Lowry-Devin J. Stewart. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2009.
- Süyûtî, Celaleddîn. *Ma ravâhü’l-esâtîn fi ademi’l-mecii ile’s-selâtîn.* thk. Ebu Ali Taha Bu Serin. Beyrut: Dâru İbn Hazm, 1992.
- Süyûtî, Celaleddîn. *er-Risâletü’s-Sultâniyye.* thk. Muhtar el-Cübâlî. Beyrut: Dâru Vahyi’l-Kalem, 2004.
- Süyûtî, Celâlüddin. *el-Arfu’l-verdî fi ahbârî’l-Mehdî,* thk. Ebû Ya’la el-Beyzâvî, Beyrut: Dârü’l-Kütübî’l-İlmiyye, 2006.
- Süyûtî, Celaleddîn. *Kitâbü’t-tehaddüs bi ni’metillah.* ed. Elisabeth Sartain. Cambridge: Cambridge University, 1975.
- Süyûtî, Celaleddîn. *el-Ehâdisü’l-münîfe fî fadli’s-saltanatî’s-şerîfe [ve envâu’l-hayrâti’l-me’lûfe.* thk. Mes’ad Abdülhamid Sa’deni. y.y.: Mektebetü’l-Kur’ân, ts.

- Süyûtî, Celâlüddin. *el-Hadîsü's-şerîfe fî's-saltanatî'l-münîfe*, İstanbul: Topkapı Sarayı Kütüphanesi, Mehmed Reşat, 915, 1a-9b.
- Süyûtî, Celeleddîn. *el-Esâs fî menâkıbı Beni'l-Abbâs li Celâleddîn es-Süyûtî*. thk. Ahmed Matar Hudayr-Süreyya Mahmud Abdülhasen. *Mecelletü Camiati Tikrit li'l-ulumî'l-insaniyye*, 21 (2014), 319-368.
- Süyûtî, Celeleddîn. *Ref'u ilbâs an Benî'l-Abbâs*, thk. Yahya Mahmud b. Cüneyd. Tunus: Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 2011.
- Süyûtî, Celâlüddîn. *ed-Dîbâc alâ Sahîhi Müslim b. el-Haccâc*, thk. Ebu İshak el-Huveynî el-Eserî, Suudî Arabistan: Dâru İbn Affân, 1996.
- Süyûtî, Celâlüddîn. *ed-Dürri'l-mensûr fî't-tefsîri'l-me'sûr*. thk. Abdullah b. Abdülmuhsin et-Türkî, Kahire: Merkezi Hicr li'l-Buhûs ve'd-Dirasâtî'l-Arabiyye ve'l-İslâmiyye, 2003.
- Şafîî, Muhammed b. İdris. *Müsned*. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, ts.
- Şek'a, Mustafa. *Celâlüddîn es-Süyûtî*, Kahire: Mustafa el-Babi el-Halebi, 1981.
- Şen, Abdurrahim. "Halifede Aranan Şartlardan Biri Olarak Kureyşiliğin Kavmiyetçilik ile İlişkilendirilmesine Eleştirel Bir Yaklaşım", *İslâm Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 35 (2020), 191-213.
- Şensoy, Sedat. "Süyûtî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 38/201-202. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.
- Tabba, İyâz Hâlid. *Celâleddîn es-Süyûtî: Ma'lemetü'l-ulûmi'l-İslâmiyye*, Dimaşk: Dâru'l-Kalem, 1417/1996.
- Tekdemir, İbrahim. *Al-Suyuti'nin Bayezid Devlet Kütüphanesi'ndeki Üç Mecmuada Bulunan Otuz dört Risâlesinin Tanıtılması*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Lisans Tezi, 1965.
- Tirmizî, Ebû İsa Muhammed b. İsa b. Sevre es-Sülemî. *el-Câmiü'l-kebir/Câmiü's sahih/Sünenü't-Tirmizî*, thk. Beşşar Avvad Ma'ruf. Beyrut: Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 1998.
- Turhan, Halil İbrahim. *İbn Hacer ve "Lezzetü'l-Ayş bi Cem'i Turuki "el-E'immetü min Kureyş"" Adlı Eseri*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Yiğit, İsmail. "Kayıtбай", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 25/80-81. İstanbul: TDV Yayınları, 2002.

Kaynakça

- Abdulazîz el-Buhârî, Alâuddîn Abdulazîz b. Ahmed. *Keşfü'l-esrâr Şerhu Usûli'l-Pezdevf*. b.y.: Dârü'l-Kitâbi'l-İslâmî, ts.
- Beyhakî, Ahmed b. Hüseyin. *el-Medhal ile's-süneni'l-kübrâ*. thk. Muhammed Ziyâurrahmân el-A'zamî. Kuveyt: Dârü'l-Hulefâ li'l-Kütübi'l-İslâmî, ts.
- Birgivî, Mehmed b. Pir Ali. *et-Tarîkatü'l-muhammediyye ve's-sîratü'l-ahmediyye*. thk. Muhammed Rahmetullah en-Nedvî. Dımaşk: Dârü'l-Kalem, 2011.
- Buhârî, Muhammed b. İsmail. *Sahîh-i Buhârî*. Beyrut: Dâru Tavki'n-Necât, 1422.
- Cevherî, İsmâil b. Hammâd. *es-Sihâh Tâcü'l-lüga*. thk. Ahmed Abdulgafûr Attâr. Beyrut, 2. Basım, 1402.
- Cürcânî, Seyyid Şerîf. *et-Ta'rifât*. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1983.
- Dönmez, İbrahim Kâfi. "Sedd-i Zerâi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 24 Şubat 2023. <https://islamsansiklopedisi.org.tr/sedd-i-zerai>
- Ebü Dâvûd, Süleyman b. Eş'as. *Sünenü Ebî Dâvûd*. Dımaşk: Dârü'l-Risâleti'l-Âlemiyye, 2009.
- Ferâhîdî, Halil b. Ahmed. *Kitâbu'l-Ayn*. thk. Mehdi Mahzûmî - İbrahim Sâmerî. Dâru Mektebeti'l-Hilâl, ts.
- Feyyûmî. *el-Misbâhu'l-münîr fi garîbi's-Şerhi'l-kebîr*. Mısır: Mustafa Halebî, ts.
- Gazzâlî, Muhammed b. Muhammed. *İhyâu ulûmi'd-dîn*. Beyrut: Dârü'l-Ma'rife, ts.
- Gözün, Abdulvehhab. *Sünnet-Bid'at Tartışmalarının Mahiyeti ve Değerlendirilmesi*. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2017.
- Hattâbî, Hamd b. Muhammed. *Meâlimü's-sünen*. Haleb: el-Matbaatü'l-İlmiyye, 1932.
- Heyet. *Ma'lemetü zâyid li'l-kavâ'idü'l-fıkhiyye ve'l-usûliyye*. Abudabi: Müessesetü Zâyid b. Sultân, 2013.
- İbn Abdüsselâm, İzzeddin. *Kavâidü'l-ahkâm fi mesâlihi'enâm*. thk. Tâhâ Abdurraûf. Kahire: Mektebetü'l-Kulliyati'l-Ezheriyye, 1991.
- İbn Dakîk el-İd, Takiyyüddin. *İhkâmu'l-ahkâm şerhu Umdeti'l-ahkâm*. thk. Ahmed Muhammed Şâkir. Kahire: Âlemü'l-Kütüb, 1987.
- İbn Fâris, Ahmed. *Mu'cemu mekâyisi'l-lüga*. thk. Abdüsselam Muhammed Harun. Beyrut: Dârü'l-Fikr, 1979.

- İbn Hacer, Ahmed b. Ali. *Fethu'l-bârî şerhu Sahîhi'l-Buhârî*. thk. Muhammed Fuâd Abdalbâkî vd. Beyrut: Dârü'l-Ma'rife, 1379.
- İbn Hazm, Ebû Muhammed Alî b. Ahmed b. Sa'îd. *el-İhkâm fî usûli'l-ahkâm*. thk. eş-Şeyh Ahmed Muhammed Şâkir. Beyrut: Dâru'l-Âfâki'l-Cedîde, 1926.
- İbn Kurkul, İbrahim b. Yusuf. *Metâliü'l-envâr ala sıhâhi'l-âsâr*. thk. Dârü'l-Felâh. Doha: Vizaretü'l-Evkaf ve's-Şuûni'l-İslâmiyye, 2012.
- İbn Mâce, Ebû Abdillâh Muhammed b. Yezîd. *Sünen*. thk. Muhammed Fu'âd Abdalbâkî. Beyrut: Dâru İhyâi Kütübü'l-Arabîyye, ts.
- İbn Manzûr, Muhammed b. Mükerrrem. *Lisânu'l-Arab*. Beyrut: Dâru Sâdır, 1414.
- İbn Teymiyye, Takiyyüddin Ahmed b. Abdülhalîm. *İktizâu's-srâti'l-müstakîm*. thk. Nâsır Abdülkerîm. Beyrut: Dâru Âlemi'l-Kütüb, 1999.
- İbn Âbidîn, Muhammed Emin b. Ömer. *Raddü'l-muhtâr ale'd-Dürri'l-muhtâr*. Beyrut: Dârü'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1994.
- İmam Mâlik, Mâlik b. Enes. *el-Muvatta*. thk. Muhammed Mustafa el-Azamî. Abudabi: Müessesetü Zâyid b. Sultân, 2004.
- Kindinger, Judith. "Bid'a or sunna: The taylasân as a Contested Garment in the Mamlûk Period (Discussions between al-Suyûtî and Others)". *Al-Suyûtî, a Polymath of the Mamlûk Period*. ed. Antonella Ghersetti. 64-80. Leiden: Brill, 2014.
- Mâverdî, Alî b. Muhammed. *el-Hâvî'l-Kebîr fî fikhi mezhebi'l İmâm'ş-Şâfi'î*. thk. Alî Muhammed Mu'avviz Âdil Ahmed. Beyrut: Dârü'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1999.
- Müslim, Müslim b. Haccâc. *el-Müsnedü's-sahîhu'l-muhtasar*. Beyrut: Dâru İhyâi'l-Türâsi'l-Arabî, ts.
- Nesâî, Ebû Abdirrahmân Ahmed b. Şu'ayb b. Alî el-. *el-Müctebâ mine's-Sünen (es-Sünenüs-Suğrâ li'n-Nesâî)*. ed. Abdulfettâh Ebû Gudde. Halep: Mektebetü'l-Matbûâti'l-İslâmiyye, 2. Basım, ts.
- San'ânî, Muhammed b. İsmail. *Semerâtü'n-nazar fî ilmi'l-eser*. thk. Raid b. Sabri. Riyad: Dârü'l-Âsime, 1996.
- Serahsî, Muhammed b. Ahmed. *el-Mebsût*. Beyrut: Dârü'l-Ma'rife, 1993.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman b. Ebû Bekr. *el-Emru bi'l-ittibâ ve'nehyü ani'l-ibtidâ*. thk. Zîb b. Mısrî el-Kahtânî. Metâbiu'r-Reşid, 1409.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman b. Ebû Bekr. *el-Eşbâh ve'n-nezâir*. Beyrut: Dârü'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1990.

- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman b. Ebû Bekr. *el-Hâvî li'l-fetâvî*. Beyrut: Dârü'l-Fikr, 2004.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman b. Ebû Bekr. *Şerhu Süneni İbn Mâce*. Karaçi: Kadîmî Kütübhâne, ts.
- Süyûtî, Celâlüddin Abdurrahman b. Ebû Bekr. *Tenvîru'l-havâlik şerhu Muvattai Mâlik*. Mısır: el-Mektebetü't-Ticâriyyetü'l-Kubrâ, 1969.
- Şâtübî, İbrahim b. Musa. *el-İ'tisâm*. thk. Selim b. İd. Suûdiyye: Dâru İbn Affân, 1992.
- Şevkânî, Muhammed b. Ali. *el-Fevâidü'l-mecmûa fi'l-ehâdisi'l-mevdûa*. thk. Abdurrahman b. Yahya. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, ts.
- Tirmizî, Muhammed b. İsâ. *Sünen-i Tirmizî*. thk. Ahmed Muhammed Şâkir-Muhammed Fu'âd Abdülbâkî-İbrâhîm Utve Avd. Mısır: Şirketü Mektebeti ve Matbaati Mustafa el-Bâbî el-Halebî, 2. Basım, ts.
- Yaran, Rahmi. "Bid'at". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 09 Aralık 2022. <https://İslâmansiklopedisi.org.tr/bidat>
- Zebîdî, el-Hüseyni Muhammed Murtaza. *Tâcu'l-arûs min cevâhiri'l-Kâmûs*. Kuvet: Vizâratü'l-İrşâd, 2001.

ken hususlar arasındadır. İzlediği bu metot *el-Hâvî*'yi fetvâ kitaplarının genel telif tarzlarından ayıran yönlerinden biridir.

Süyûtî fetvâlarının birçoğuna tarih düşme de tespit edilebildiği kadarıyla verdiği en son fetvâ hicrî dokuzuncu asrın sonlarında 898 yılındadır. Hakkında yapılan araştırmalarda bu tarihten çok daha önce onun fetvâ vermeyi bıraktığı, resmi görevlerin yanı sıra insanlardan da uzak kalmaya çalıştığı zâhidâne bir hayat yaşamaya başladığı ifade edilmektedir. Onun biyografisini yazan öğrencisi de bu süreçte daha çok eserleri ile ilgilendiğini söylemektedir. Süyûtî'nin verdiği fetvâları ve furû-i fıkha dair yazdığı risâleleri yaşamının bu yeni evresinde bir araya getirerek fetvâ kitabını hazırladığı anlaşılmaktadır. Onun fikhî faaliyeti incelendiğinde kendisini mutlak müstakil müctehid olarak görmeyen Süyûtî'nin Şâfiî'yi taklid etmeden onun ictihâd yaparken kullandığı usûlü benimseyerek ve bu mezhebe bağlı kalarak ictihâdda bulunduğu görülmektedir. Kendini bu bakımdan Şâfiî mezhebinin tanınmış âlimlerinden Kaffâl eş-Şâfiî'ye (ö. 365/976) benzetmiştir. Az sayıda konuda mezhebin görüşlerine muhalefet ettiğini açıkça dile getiren Süyûtî kendi fikhî faaliyetini mezhebin imamının kadîm ve cedîd görüşleri arasında tercihte bulunmak ve mezhep imamlarının vecihlerinden birini seçmek olarak tanımlamıştır. Mezhep içerisinde onu tesiri altında bırakan ismin Nevevî olduğu anlaşılmaktadır. Süyûtî hocasının babası olan Bulkînî'nin fetvâlarına da büyük önem atfetmekte, kaynak olarak kullanmakta ve birçok meselede onun görüşlerini savunmaktadır. *el-Hâvî* incelendiğinde eserin tamamında söz konusu bu fikhî anlayışın hakim olduğu rahatlıkla söylenebilir. Mezhepleri reddeden ve doğrudan hadislerle amel etmeyi savunan bir tavır Süyûtî'de görmek mümkün değildir.

Kaynakça

Aydın, Ahmet. "Manzum Fıkıh Metinleri II". *Usûl: İslâm Araştırmaları* 27 (2017), 73-100.

- Cebeci, İdris. *Haneî ve Sâfî Fıkıhçıların İttifak Ettikleri Küllî Kâideler: Suyûtî ve İbn Nuceym'in el-Eşbâh Ve'n-Nezâir Adlı Eserleri Özelinde*. Bayburt: Bayburt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Gül, Halim. "Celâleddîn Suyûtî ve el-Hâvî Li'l-Fetâvâ İsimli Eserindeki Tasavvufla İlgili Fetvâları". *İslâmî Araştırmalar Dergisi* 24/1 (2013), 39-55.
- Hasîrî, Ebû Bekr Muhammed b. İbrâhîm b. Enûş el-Buhârî el-Haneî. *el-Hâvî fi'l-fetâvâ*. Millet Kütüphanesi, Feyzullah Efendi, 1012, 1a-195b.
- Hernandez, Rebecca Skreslet. "Sultan, Scholar and Sufi: Authority and Power Relations in al-Suyûtî's Fatwâ on Waqf". *Islamic Law and Society* 20-4 (2013), 333-370.
- Hernandez, Rebecca Skreslet. *The Legal Thought of Jalâl al-Dîn al-Suyûtî*. United Kingdom: Oxford University Press, 2017.
- Kallek, Cengiz. "el-Hâvî li'l-fetâvî". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Ankara: TDV Yayınları, 1997, 16/533-534.
- Kallek, Cengiz. "el-Hâvî's-sağîr". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Ankara: TDV Yayınları, 1997, 16/535-536.
- Kavak, Özgür. "Modernleşme Öncesi Dönemde Tecdîd Meseleleri: Suyûtî'nin et-Tenbie'si Çerçevesinde Bir İnceleme". *Marife Dini Araştırmalar Dergisi* 9/3 (2009), 157-172.
- Koca, Ferhat. "Osmanlılar Dönemi Fıkıh-Tasavvuf İlişkisi: Fakular ile Sofular Mücadelesinin Tarihi Serüveni". *Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi* 1/1 (2002), 73-131.
- Narin, İsmail. "Tahkîku Risâleti "İrşâdü'l-Mühtedîn ilâ Nusreti'l-Müctehidîn" li'ş-Şeyh Celâlüddin es-Süyûtî". *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 36 (2017), 103-131.
- Narin, İsmail. "Celâlüddin es-Süyûtî'nin İctihad Anlayışı". *Usûl: İslâm Araştırmaları* 30 (2018), 85-108.
- Özkan, Halit. *Süyûtî*. İstanbul: Siyer Yayınları 2021.
- Saleh, Marlis J. "Al-Suyuti and His Works: Their Place in Islamic Scholarship from Mamluk Times to the Present". *Mamluk Studies Review* V (2001), 73-89.
- Sartain, Elizabeth Mary. *Jalal al-din al-Suyuti*. 2 cilt. Cambridge: Cambridge University, 1975.

- Savaş, Sümeyye. *Celâlüddin es-Süyûtî'nin ictihad anlayışı -ictihad risâleleri ekseninde-*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, İslâmî İlimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Savut, Harun. "Sirâcuddîn el-Bulkînî ve Çocuklarının Tefsir ilmine Katkıları". *Turkish Academic Research Review* 7/4 (2022), 1024-1051.
- Sehâvî, Ebü'l-Hayr Şemsüddîn Muhammed b. Abdirrahmân b. Muhammed. *ed-Dav'ü'l-lâmi'*. 12 cilt. Beyrut: Dârü'l-Cil, 1992.
- Sehâvî, Ebü'l-Hayr Şemsüddîn Muhammed b. Abdirrahmân b. Muhammed. *el-Ecvibetü'l-merzıyye fîmâ stiüle anhü mine'l-ehâdîsi'n-Nebeviyye*. 3 cilt. Riyad: Dârü'r-Râye, 1997/1418.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahman b. Ebî Bekr. *Kitâbü't-tehad-düs bi-ni'metillah*. Cambridge: Cambridge University, 1975.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahman b. Ebî Bekr. *el-Hâvî li'l-fetâvî*. 2 cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2000.
- Şâzelî, Abdülkâdir b. Muhammed. *Behcetü'l-âbidîn bi-tercemeti hâfızı'l-asr Celâlüddîn es-Süyûtî*. Dimaşk: Matbuatü Mecmai'l-Lügati'l-Arabiyye, 1998/1419.
- Venşerîsî, Ebü'l-Abbâs Ahmed b. Yahyâ et-Tilimsânî el-Fâsî. *el-Mi'yârü'l-mu'rib ve'l-câmiu'l-mugrib*. 12 cilt. Beyrut: Dârü'l-Garbi'l-İslâmî, 1981.
- Yeşilyayla, Şeyma. "Kavâid-i Fıkhiyye Bağlamında Suyûtî'nin el-Eşbâh ve'n-Nezâir İsimli Eseri". *APJIR-Academic Platform Journal of Islamic Research* 6/1 (2022), 82-105.
- Yıldırım, Enbiya. "Suyûtî'ye Yöneltilen Suçlamalar (Sehâvî-Suyûtî Çekişmesi Bağlamında)". *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 10/ 2 (2006), 149-174.
- Zengin, Emine. *Suyuti'nin 'Edebü'l Fütüya' İsimli Eserinin Tahkiki*. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.

Süyûtî'nin, kelâma bakışı açısından Şâfiî mezhebinde hadis ehli kanadı temsil ettiğini ve özellikle müteahhirûn kelâm yöntemi söz konusu olduğunda sert söylemleriyle eklektik bir tutum sergilediğini söylemek mümkündür. Ayrıca bu yaklaşımın onun öze dönüş, dini sonradan eklenen hususlardan ve hurafelerden temizleme olarak ortaya çıkan tecdid düşüncesinin ve içtihad iddiasının bir neticesi olarak kabul etmek mümkündür.

Kendisinden sonra İslâmî ilimler sahasında eserleri ve düşünceleriyle etkili olan Süyûtî'nin kelâm ilmine ve mantık formlarının usûl ilimlerindeki rolüne yönelik eleştirilerinin, 17. asırdan itibaren giderek zayıfladığı düşünülen aklî ilimlerin gidişatı ve bu ilimler hakkındaki tasavvur hakkında bizlere ipucu verici olduğunu söyleyebiliriz. Zira kabul edilmelidir ki mütekellimûn yöntemi usûlün kurucu isimlerinin ve aklî ilimler sahasında Eş'arî kelâmcıların temsil edildiği Şâfiî bir gelenek içerisinde ortaya çıkan söz konusu eleştirel bakış, İbn Teymiyye gibi selefi bir çizgiden çok daha etkili olacaktır. Kuşkusuz Şâfiî gelenek içerisinde hadis ehli kanat her zaman var olagelmıştır. Bununla birlikte Süyûtî ve onun gibi çok yönlü âlimlerin medrese müfredatı ve ilim anlayışı üzerindeki etkisi dikkate alındığında, Kâtib Çelebi gibi isimlerin de dikkat çektiği kelâm ve felsefî disiplinlerin medrese müfredatındaki ağırlığının azaldığına, İslâmî ilimlerin fıkıh ve rivâyet ilimleri merkezli inşa edildiğine dair düşünceler daha vazih bir hal almaktadır.

Kaynakça

- Ali, Mufti. *Muslim opposition to logic and theology in the light of the works of Jalal al-Din al-Suyuti (d. 911/1505)*. Leiden: Universiteit Leiden, 2008.
- Derviş, Adnân. "İttihâmu'l-Celâl es-Suyûtî beyne't-Tebrie ve'l-İdâne". *et-Turâsu'l-Arabî* 13/51 (1993), 79-100.
- Erkol, Ahmet. *Kelâm İlimine Yönelik Eleştiriler: Selef Alimleri ve Gazzali Örneği*. İstanbul: Divan Kitap, 2018.

- İbn Abdülber, Ebû Ömer Yusuf. *Câmiu beyâni'l-İlm ve fadlih*. thk. Ebü'l-Eşbel ez-Züheyrî. Suudi Arabistan: Dâru İbnu'l-Cevzî, 1994.
- İbn Asâkir, Ebu'l-Kâsım Ali b. Hasan. *Tebyînu kezibi'l-müfterî fî mâ nûsibe ile'l-İmâm Ebi'l-Hasan el-Eş'arî*. Beyrut: Dârü'l-Kütübî'l-Arabî, 1404.
- İbn Ebî Ya'lâ, Ebu'l-Hüseyin Muhammed. *Tabakâtu'l-Hanâbile*. thk. Muhammed Hâmid el-Fıki. Kahire: Matbaatü's-Sünneti'l-Muhammediyye, 1952.
- Kiraz, Celil. "Süyûtî'nin Hâşiyesi, Şâmî, Hocazâde ve Zebîdî'nin Risâleleri Bağlamında Beyzâvî Tefsiri ve İ'tizâl Tartışmaları". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 19/2 (2010), 155-185.
- Özerverli, M. Sait. *İbn Teymiyye'nin Düşünce Metodu ve Kelâmlara Eleştirisi*. Ankara: İsam Yayınları, 2. Basım, 2017.
- Özkan, Halit. "Süyûtî". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 38/188-198. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.
- Sa'dî, Ebû Habîb. *Hayâtu Celâleddîn es-Suyûtî maa'l-ilm mine'l-mehd ile'l-lahd*. Dimaşk: Dârü'l-Menahil, 1993.
- Sartain, Elisabeth. *Celâleddîn Suyûtî: Hayatı ve Eserleri*. çev. Hasan Nureddin. İstanbul: Gelenek Yayınları, 2002.
- Sehâvî, Şemsüddîn Muhammed b. Abdurrahman es-. *ed-Dav'ül-lâmi' li ehli'l-karni't-tâsi'*. Beyrut: Dârü'l-Mektebeti'l-Hayat, ts.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahman b. Ebî Bekr. *Mü'teriku'l-akrân fi i'câzi'l-Kur'ân*. Beyrut: Dârü'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1988.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahman b. Ebî Bekr - Mahallî, Celâleddîn Muhammed b. Ahmed b. Muhammed. *Tefsîri'l-Celâleyn*. Kahire: Dârü'l-Hadîs, ts.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâleddîn Abdurrahman b. Ebî Bekr. *el-Kavlü'l-müşrik fi tahrîmi'l-mantık*. thk. es-Seyyid Muhammed Seyyid Abdülvehhâb. Kahire: Dârü'l-Hadîs, 2008.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahman b. Ebî Bekr. *Kitâbü't-tehaddüs bi-ni'metillâh*. Cambridge: Cambridge University Press, 1975.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâleddîn Abdurrahman b. Ebî Bekr. *Savnü'l-mantık ve'l-keâm an fenneyi'l-mantık ve'l-keâm*. thk. Ali Sami en-Neşşâr - Suâd Ali Abdurrâzık. Kahire: Mecmau'l-Buhûsi'l-İslâmiyye, 1970.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâleddîn Abdurrahman b. Ebî Bekr. *Takrîri'l-istinâd fi tefsîri'l-ictihâd*. thk. Fuad Abdülmün'im Ahmed. İskenderiyye, 1983.

- Şâzelî, Abdülkâdir eş-. *Behcetü'l-âbidîn bi-tercemeti hâfızı'l-asr Celâliiddin es-Süyûtî*. Dımaşk: Matbuatu Mecmai'l-Lugati'l-Arabiyye, 1998.
- Şeref, Muhammed Celâl. *Celâleddîn es-Süyûtî: menhecuhu ve ârâuhu'l- kelâmîyye*. Beyrut: Dâru'n-Nahdati'l-Arabiyye, ts.
- Tabba, İyâz Hâlid. *Celâleddîn es-Suyûtî: Ma'lemetü'l-ulûmi'l-İslâmîyye*. Dımaşk: Dârü'l-Kalem, 1996.
- Yavuz, Salih Sabri. "Süyûtî (Kelâm)". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 38/202-204. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

özendirme, cehenneme dair olanlarda ise sakındırma amacının ön planda olduğunu söylemek mümkündür.

Cennetteki nimetlerin dünyadakilerin bir benzerinin olması ve cehennemdeki azapların dünyada karşılaşılan bazı zorlukları andırması cennet ve cehennem hakkındaki tasavvuru güçlendirmekte ve insanın anlayabileceği ve anlamlandırabileceği bir zemine çekmektedir. Dolayısıyla âyetlerdeki kapalılık ve çok anlamlılık rivâyetler yoluyla açığa kavuşturulmaktadır. Rivâyetlerin bazısında Arapların dünyaya bakışının, örf ve anlayışlarının etkisinin olduğu göz ardı edilmemelidir. Yine de hadis uzmanları tarafından hadislerin sıhhat derecelerinin tespit edilmesi ile daha objektif bir bakış açısına sahip olunabilir.

Kaynakça

- Agitoğlu, Nurullah. “Bir Hadîsçi Olarak Süyûtî'nin Bazı Haberî Sıfatlara Yaklaşımı -et-Tevşîh Adlı Eseri Bağlamında”. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 19/2 (2014), 103-123.
- Aktaş, Serhat - Onay, Hamdi. “Molla Sadra Felsefesinde Cehennemin Mahiyeti ve Teodise Problemi”. *Farabi Felsefe ve Din Bilimleri Dergisi* 5 (2022), 69-89.
- Altıntaş, Ramazan. “Kâdî Abdülcebbar'ın (Ö. 415/1024) Sem'iyâtla İlgili Bazı Görüşleri”. *Bilimname* 2/4 (2004), 59-79.
- Aslan, Recep. “Süyûtî'nin Hadis Tenkitçiliği”. *İlahiyat Akademi Dergisi* 7-8 (2018), 187-217.
- Aydın, Hayati. “İslâm Kaynaklarında Cennet Fikri ve Yorumu”. *Akademik Araştırmalar Dergisi* 5/20 (2004), 149-170.
- Bebek, Adil. “Cennet Meyveleri Örneğinde Âhiret Hayatına Kelâmî Bir Bakış”. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 10/2 (2005), 1-18.
- Cürcânî, Ebü'l-Hasen Alî b. Muhammed b. Alî Seyyid Şerîf. *Şerhu'l-Mevâkıf*. thk. Mahmud Ömer Dimyâtî. 8 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1998.
- Cüveynî, İmâmü'l-Haremeyn Ebü'l-Meâlî Rüknuddîn Abdülmelik b Abdullâh b Yûsuf. *el-Akâidetü'n-Nizâmîyye fî erkânî'l-İslâmîyye*. thk. Muhammed Zâhid el-Kevserî. Mısır: el-Mektebetü'l-Ezheriyye li't-Türâs, 1992.

- Cüveynî, İmâmü'l-Haremeyn Ebü'l-Meâlî Rüknu'ddîn Abdülmelik b Abdullâh b Yûsuf. *el-İrşâd ilâ kavâti'l-edilleti fî usûli'l-i'tikâd*. thk. Muhammed Yûsuf Mûsâ - Ali Abdulmun'im Abdulhamîd. Kahire: Mektebetü'l-Hânci, 1950.
- Çelebi, İlyas. "Tezkiretü'l-Kurtubî". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Ek-2/595-596. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2019.
- Devellioğlu, Ferit. "Zeberced". *Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lugat*. Ankara: Aydın Kitabevi, 2012.
- Ebû Hanîfe. "el-Fıkku'l-ekber". çev. Mustafa Öz. *İmâm-ı Azam'ın Beş Eseri*. 53-58. İstanbul: İFAV Yayınları, 2017.
- Eş'arî, Ebu'l-Hasan İbn Ebû Bişr Ali b. İsmail b. İshak. *el-İbâne an usûli'd-diyâne*. Beyrut: Dâru İbn Zeytûn, ts.
- Eş'arî, Ebu'l-Hasan İbn Ebû Bişr Ali b. İsmail b. İshak. *el-Lüma' fi'r-red ala ehli'z-zeyg ve'l-bida'*. thk. Muhammed Emîn ed-Dannâvî. Beyrut: Dârü'l-Kütübî'l-İlmiyye, 2000.
- Fayda, Mustafa. "Cerîb". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 7/402. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- Günay, İlhamî. "Kur'ân-ı Kerim'e Göre Cehennem Suları ve İçecekleri". *EKEV Akademi Dergisi* 19/61 (2015), 115-140.
- Günel, Mehmet Emin. "Gayb Bilgisi Hakkında Kur'an'a Aykırı Yorumların Sebep Olduğu İnanç Problemleri". *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 49/49 (2020), 107-136.
- Karadaş, Cağfer. *İslâm Düşüncesinde Âhiret*. Bursa: Emin Yayınları, 2008.
- Katib Çelebi, Hacı Halife Mustafa b. Abdullah. *Keşfü'z-zunûn an esâmi'l-kütüb ve'l-finûn*. 2 Cilt. Beyrut: Dâru İhyâi Tûrâsi'l-Arabî, 1941.
- Kurt, Fatih. "İmam Mâtürîdî'ye Göre Bazı Âhiret Aşamaları". *Diyanet İlmi Dergi* 55/3 (2019), 641-662.
- Özdemir, Ahmet. "Tefsîru'l-Menâr'da Cennet Tasviri". *Tokat İlmîyat Dergisi* 2/1 (2014), 147-177.
- Özerol, Mehmet Fatih. "Mu'tezile Kelâmında Âhiret Halleri (Eskatoloji): İbnü'l-Melâhimî Örneği". *Trabzon İlahiyat Dergisi* 9/2 (2022), 207-240.
- Özervarlı, M. Sait. *Kelâmda Yenilik Arayışları (XIX. yüzyıl sonu - XX yüzyıl başı)*. İstanbul: İSAM Yayınları, 1998.
- Öztürk, Mustafa. "Kur'an'ın 'Cennet' Betimlemelerinde Yerel ve Tarihsel Motifler". *İslâmîyât* 4/1 (2001), 145-162.

- Sönmez, Mahmut. “Kur’an’da Cennet, Cehennem İle Yapılan Terğib ve Terhib”. *Uluslararası Din ve Dil Sempozyumu*. 211-227. Iğdır: Iğdır Üniversitesi Yayınları, 2018.
- Sönmez, Mustafa. “Zemahşerî’nin ‘Keşşâf’ında Cennetle İlgili İfadelerin Tahlîli”. *EKEV Akademi Dergisi* 13/38 (2009), 137-158.
- Süyûtî, Ebü’l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebi Bekr. *el-Budûrî’s-sâfire fî ahvâli’l-âhire*. thk. Ebû Abdullah Muhammed Hasan İsmâîl eş-Şâfiî. Beyrut: Dâru’l-Kütübi’l-İlmiyye, 1996.
- Süyûtî, Ebü’l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebi Bekr. *Hüsni’l-muhâdara fî târihi Mısır ve’l-Kahire*. thk. Muhammed Ebu’l-Fazl İbrahim. 2 Cilt. Kahire: Dâru İhyâi’l-Kütübi’l-Arabiyye, 1967.
- Süyûtî, Ebü’l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebi Bekr. *Şerhu’s-sudûr bi-şerhi hâli’l-mevtâ ve’l-kubûr*. Kahire: Dâru’l-Müdüni, 1985.
- Süyûtî, Ebü’l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebi Bekr. *Ziyâü’l-basar*. çev. Ahmed. İstanbul: Cemal Efendi Matbaası, 1306.
- Şahin Aynur, Hatice. “Kur’an’da Cehennem Kavramının Tefsîr Müdevvenatına Yansıması Üzerine Genel Bir Değerlendirme”. *Amasya İlahiyat Dergisi* 12 (2019), 283-318.
- Şahin, Mehmet Kenan. “Mâtürîdî Kelâmcısı Hakîm es-Semerkandî’nin (342/953) Sem’iyyât’a Dair Görüşleri”. *Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2/2 (2015), 15-41.
- Şenat, Fatma Asiye. “Kur’an’ın Ayetleri-Tabiatın Âyetleri: İman Konusu Etrafında Bir Bilgi-Duygu Sarmalı”. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 20/20 (2005), 107-127.
- Topaloğlu, Bekir. “Usûl-i Selâse”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 42/212. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012.
- Uludağ, Süleyman. “Sidretü’l-müntehâ”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 37/151-152. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009.
- Yaman, Ahmet. “Zimmî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 44/434-438. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2013.
- Yavuz, Salih Sabri. “Süyûtî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 38/202-204. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010.
- Yavuz, Yusuf Şevki. “el-Budûrî’s-Sâfire”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 6/360. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1992.
- Yazıcı, İshak. “Taberî Tefsiri Işığında Cennet ve Cehennem Ahvaline İlişkin İddialar”. *Bir Müfessir Olarak Muhammed b. Cerîr et-Taberî Sempozyumu*. 109-134. Konya: Ünlem Ofset, 2010.

Yeşilyurt, Temel - Taşdelen, Mehmet. "Âhîret İnançının Pratik Yansımaları". *Kelâm Araştırmaları Dergisi* 10/2 (2012), 55-68.

Yücedoğru, Tevfik. "İtikâdî İlkelerin Tespiti". *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 19/19 (2005), 49-71.

Yüksel, Mukadder Arif. "Kur'ân'da Cennet ve Cennetliklerin Yaşına Dair Tartışmalar". *Tokat İlmîyat Dergisi* 7/2 (2019), 103-122.

Eskiyei Yayınları: 194

LEVANT'IN KUTSAL KİŐİLERİ VE MEKÂNLARI

Halit Ahmet ÇİFTÇİ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Editör
Muhammed ÖZDİL

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA Tel:
(0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6781-07-8

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- 4 *Baruch (Paraleipomena Jeremiou)*. çev. ve not. Jens Herzer. ed. John T. Fitzgerald. ABD: Society of Biblical Literature, 2005.
- Adam, Baki. *Yahudi Kaynaklarına Göre Tevrat*. İstanbul: Pınar Yayınları, 2018.
- Ahmet Mithat Efendi. *Dinler Tarihi*. Yayına hazırlayan Ali Gül. İstanbul: İz Yayıncılık, 2021.
- Antonius, George. "The Tiles of the Church of St. James of Jerusalem". *Jerusalem 1920-1922: Being the Records of the Pro-Jerusalem Council during the First Two Years of Civil Administration*. ed. Charles Robert Ashbee. 57-59. Londra: Hazell, Watson and Viney, 1924.
- Ashkenazi, Jakob. "Holy Man versus Monk – Village and Monastery in the Late Antique Levant: Between Hagiography and Archaeology", *Journal of the Economic and Social History of the Orient* 57 (2014), 745-765.
- Ashkenazi, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. ABD: ABC CLIO, 2003.
- Ataseven, Yusuf. "Hristiyanlıktan Müslümanlığa Akseden Bir Azizin Serencâmı: Hikâyet-i Cercis Peygamber". *ASOS Journal* 5/63 (Aralık 2017), 565-576.
- Aydın, Mahmut. *Tarihsel İsa: İmanın Mesih'inden Tarihin İsa'sına*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 3. basım, 2022.
- Babil Yarattığı Destanı Enuma Eliş*. çev. Selim F. Adalı – Ali T. Görgü. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2018.
- Bacci, Michele. *The Mystic Cave: A History of the Nativity Church in Bethlehem*. ed. Hans Belting – Elİsabetta Scirocco vd. Brno: Filozoficka Fakulta Masarykovy Univerzity Viella, 2017.
- Bartlett, Robert. *Relics and Shrines: Why Can the Dead Do Such Great Things*. Princeton ve Oxford: Princeton University Press, 2013.
- Bîrûnî, Ebû Reyhân Muhammed bin Ahmed. *Tahkîku Mâ li'l-Hind: Bîrûnî'nin Gözüyle Hindistan*. çev. Kıvameddin Burslan. ed. ve not. Ali İhsan Yitik. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2. basım, 2018.
- Bitton-Ashkelony, Brouria. *Encountering the Sacred: The Debate on Christian Pilgrimage in Late Antiquity*. ABD: University of California Press, 2005.

- Bozkurt, Nebi. "Mescid-i Aksâ". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 29/268-271. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2004.
- Burns, Ross. *The Monuments of Syria: A Guide*. Londra: I. B. Tauris, 3. edisyon, 2009.
- Butler, Howard Crosby. *Early Churches in Syria: Fourth to Seventh Centuries*. ed. Earl Baldwin Smith. Princeton: Princeton University Press, 1929.
- Chiovard, F. "Relics". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard L. Marthaler. 12/50-56. ABD: Thomson Gale, 2003.
- Çelebi, İlyas. "Hızır". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 17/406. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- Çift, Pelin – Harman, Ömer Faruk. *Kudüs'ün Gizemli Tarihi*. İstanbul: Destek Yayınları, 54. basım, 2018.
- Çiftçi, Halit Ahmet. *Bir Hristiyan Apolojist Olarak Justin Martyr*. Ankara: Sonçağ Yayınları, 2022.
- Dante Alighieri. *İlahi Komedyâ: Cehennem*. İtalyanca'dan çev. Feridun Timur. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 8. basım, 2018.
- De Voragine, Jacobus. *The Golden Legend: Lives of the Saints*. çev. William Caxton. ed. George V. O'Neill. Londra: Cambridge University Press, 1914.
- Delehaye, Hippolyte. *The Legends of the Saints: An Introduction to Hagiography*. çev. Donald Attwater. New York: Fordham University Press, 1962.
- Demirci, Kürşat. *Eski Mezopotamya Dinlerine Giriş: Tanrılar, Ritüel, Tapınak*. İstanbul: Ayışığı Kitapları, 3. basım, 2017.
- Duygu, Zafer. *İsa, Pavlus, İnciller: Hristiyanlık Neden ve Nasıl Ortaya Çıktı?* İstanbul: Düşün Yayıncılık, 3. basım, 2022.
- Eliade, Mircea. *Kutsal ve Dindışı*. çev. Mehmet Ali Kılıçbay. Ankara: Gece Yayınları, 1991.
- Eliade, Mircea. *The Sacred and the Profane: The Nature of Religion*. çev. Willard Ropes Trask. New York: A Harvest Book, 1956.
- Eliade, Mircea. *Dinler Tarihi: İnançlar ve İbadetlerin Morfolojisi*. çev. Mustafa Ünal. Konya: Serhat Kitabevi, 2005.
- Eliade, Mircea. *Dinler Tarihine Giriş*. çev. Lale Arslan. İstanbul: Kabcacı Yayınevi, 2003.
- Erbaş, Ali. "İslâm Dışı Dinlerde Hac". *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5 (2002), 97-121.

- Erhat, Azra. *Mitoloji Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 6. basım, 1996.
- Erul, Bünyamin. *Kudüs ve Aksa*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 3. basım, 2020.
- Eşmeli, İsmet. *Dinlerde Kutsal Kişi Fenomeni*. Ankara: İlâhiyât, 2020.
- Eusebius. *Life of Constantine*. çev. Averil Cameron – Stuart G. Hall. Oxford: Clarendon Press, 1999.
- Eusebius of Caesarea. *The Proof of the Gospel (Demonstratio Evangelica) Volume II*. çev. William John Ferrar. New York: The Macmillan Company, 1920.
- Ferg, Erica. *Geography, Religion, Gods and Saints in the Eastern Mediterranean*. New York: Routledge, 2020.
- Gaiman, Neil. *İskandinav Mitolojisi*. çev. Alican Saygı Ortanca. İstanbul: İthaki Yayınları, 2. basım, 2018.
- Gaiman, Neil. *Norse Mythology*. New York: W. W. Norton & Company, 2016.
- Gingras, George E. (çev. ve not.). *Egeria: Diary of a Pilgrimage*. New York: Newman Press, 1970.
- Guénon, René. *Alemün Hükümdârı: Dinlerde Merkez Sembolizmi*. Fransızca'dan çev. İsmail Taşpınar. İstanbul: İnsan Yayınları, 2014.
- Guénon, René. *Dante ve Orta Çağ'da Dini Sembolizm*. Fransızca'dan çev. İsmail Taşpınar. İstanbul: İnsan Yayınları, 3. basım, 2014.
- Guerber, Hélène Adeline. *Myths of Northern Lands*. ABD: American Book Company, 1895.
- Güç, Ahmet. *Dinlerde Mabed ve İbadet*. İstanbul: Düşünce Kitabevi Yayınları, 2011.
- Gündüz, Şinasi. *Mitoloji ile İnanç Arasında*. İstanbul: Hikav Yayınları, 2. basım, 2018.
- Gündüz, Şinasi. *Pavlus: Hristiyanlığın Mimarı*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 3. basım, 2011.
- Hachlili, Rachel. *Jewish Funerary Customs, Practices and Rites in the Second Temple Period*. ed. John J. Collins – Florentino Garcia Martinez. Leiden – Boston: Brill, 2005.
- Haldon, John. *The Palgrave Atlas of Byzantine History*. İngiltere: Palgrave Macmillan, 2. basım, 2010.
- Haldon, John. *Bizans Tarih Atlası*. İngilizce'den çev. Ali Özdamar. İstanbul: Kitap Yayınevi, 2007.
- Harman, Ömer Faruk. "Dâvûd". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 9/21-24. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994.

- Harman, Ömer Faruk. “Eyyûb”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 12/16-17. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- Harman, Ömer Faruk. “Hac”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 14/382-386. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- Harman, Ömer Faruk. “İsa”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 22/465-472. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2000.
- Hasluck, Frederick William. *Christianity and Islam under the Sultans*. Oxford: Oxford University Press, 1929.
- Herevî, Ebü'l-Hasan Ali bin Ebu Bekir. *Kitabü'l-İşârât ilâ Mârifeti'z-Ziyârât*. Ed. Ali Amr. Kahire: Mektebetü's-Sekafetü'd-Diniyye, 2002.
- Hesiod. *Theogony & Works and Days*. çev. Martin Litchfield West. İngiltere: Oxford University Press, 1988.
- Hesiodos. *Theogonia & İşler ve Günler*. çev. Azra Erhat - Sabahattin Eyyüboğlu. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2018.
- Hutton, William. “The Construction of Religious Space in Pausanias”. *Pilgrimage in Graeco-Roman and Early Christian Antiquity: Seeing the Gods*. ed. Jas Elsner – Ian Rutherford. New York: Oxford University Press, 2005.
- Irshai, Oded. “The Christian Appropriation of Jerusalem in the Fourth Century: The Case of the Bordeaux Pilgrim”. *The Jewish Quarterly Review* 99/4 (Güz 2009), 465-486.
- Işık, Ceyhan. “Hegel'in Protestan Devleti”. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 26 (Haziran 2021): 69-90.
- Işık, Ceyhan. “Spinoza'da Evrensel Düşünce'den Evrensel Demokrasiye Geçiş”. *Felsefe Dünyası Dergisi* 75 (Yaz 2022), 419-435.
- Izmirlieva, Valentina. “Christian Hajjis: The Other Orthodox Pilgrims to Jerusalem”. *Slavic Review* 73/2 (Yaz 2014), 322-346.
- İbn Battuta Tancî, Ebu Abdullah Muhammed. *İbn Battuta Seyahatnamesi*, çev. ve inc. A. Sait Aykut. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2. baskı, 2004.
- İbn Kalânîsi. *Şam Tarihine Zeyl: I. ve II. Haçlı Seferleri Dönemi*. Arapça'dan çev. Onur Özatağ. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2015.
- Iverach, James. “John the Apostle”. *The International Standard Bible Encyclopaedia*. ed. James Orr. 3/1706-1708. Chicago: The Howard-Severance Company, 1915.

- Jacobs, Louis. "Shavuot". *Encyclopedia Judaica*. ed. Fred Skolnik. 18/422-423. ABD: Thomson Gale, 2007.
- Johnson, Scott Fitzgerald. "The Stone the Builders Rejected: Liturgical and Exegetical Irrelevancies in the Piacenza Pilgrim". *Dumbarton Oaks Papers*. ed. Michael Maas – Margaret Mullett. 70/43-57. Washington: Dumbarton Oaks Research Library and Collection, 2016.
- Jones, Constance A. – Ryan, James D. *Encyclopedia of Hinduism*, ed. John Gordon Melton. 220. New York: Facts on File, 2007.
- Jurji, Edward Jabra. *The Great Religions of the Modern World*. Princeton: Princeton University Press, 1967.
- Justin Martyr. *First Apology & Dialogue with Trypho (The Ante-Nicene Fathers – Translations of the Writings of the Fathers down to A.D. 325 Volume I)*. çev. Alexander Roberts – James Donaldson. New York: Charles Scribner's Sons, 1913.
- Kâdı Beydâvî. *Beydâvî Tefsîri: Envârü't-Tenzîl ve Esrârü't-Te'vîl*. çev ve not. Şadi Eren. İstanbul: Selsebil Yayınları, 2. basım, 2011.
- Karauğuz, Güngör. *Âdem'in Çocukları: Çiviyazılı Kaynaklar, Tevrat, İnciller ve Kur'an'a Göre*. Konya – İstanbul: Çizgi Kitabevi Yayınları, 4. basım, 2022.
- Karesh, Sara – Hurvitz, Mitchell M. *Encyclopedia of Judaism*. ed. John Gordon Melton. ABD: Facts on File, 2006.
- Kaya, Korhan. *Hint Mitolojisi Sözlüğü*. ed. Alaattin Topçu. Ankara: İmge Kitabevi, 2. Basım, 2003.
- Klein, Ernest. *A Comprehensive Etymological Dictionary of the English Language*. 2. Cilt. Amsterdam: Elsevier Publishing Company, 2. Basım, 1969.
- Koch, Guntram. *Türkiye'deki Geç Antik Dönem Önemli Merkezleriyle Birlikte Erken Hıristiyan Sanatı*. çev. Ayşe Aydın. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2015.
- Köksal, Mustafa Asım. *Peygamberler Tarihi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 8. Basım, 2004.
- Kur'an-ı Kerîm Meâli*. çev. Hayreddin Karaman – Mustafa Çağrırcı vd. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010.
- Kutsal Kitap*. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 2003.
- Laertius, Diogenes. *The Lives and Opinions of Eminent Philosophers*. çev. Charles Duke Yonge. Londra: George Bell & Sons, 1853.

- Laertius, Diogenes. *Ünlü Filozofların Yaşamları ve Öğretileri*. çev. Candan Şentuna. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 3. basım, 2007.
- Lavrentyeva, Elena. "The Church of the Holy Sepulchre during the Time of Constantine the Great: The Question of the Golgotha". 41-44. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research* 171 (2017).
- Le Strange, Guy. *Palestine under the Moslems: A Description of Syria and the Holy Land from A.D. 650 to 1500*. Londra: Alexander P. Watt, 1890.
- Levy-Bruhl, Lucien. *İlkel Toplumlarda Mistik Deneyim ve Simgeler*. çev. Oğuz Adanır. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2. basım, 2016.
- Lewis, Agnes Smith (ed. ve çev.). *Apocrypha Syriaca: The Protevangelium Jacobi and Transitus Mariae*. Londra: Cambridge University Press, 1902.
- Liddell, Henry George – Scott, Robert. *A Greek-English Lexicon*. ed. Sir Henry Stuart Jones. Oxford: Clarendon Press, 1996.
- Lings, Martin (Ebubekir Siraceddin). *Muhammad: His Life Based on the Earliest Sources*. ABD: Inner Traditions, 1987.
- Lings, Martin (Ebubekir Siraceddin). *Hız Muhammed'in Hayatı*, çev. Nazife Şişman. İstanbul: İnsan Yayınları, 202. basım, 2014.
- Mansel, Philip. *Levant: Splendour and Catastrophe on the Mediterranean*. ABD: Yale University Press, 2011.
- Marozzi, Justin. *The Way of Herodotus: Travels with the Man Who Invented History*. ABD: Da Capo Press, 2008.
- Marozzi, Justin. *Tarihi İcat Eden Adam Herodotos'la Seyahatler*. çev. Nurretin Elhüseyni. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2015.
- Meri, Josef Waleed. *The Cult of Saints among Muslims and Jews in Medieval Syria*. New York: Oxford University Press, 2002.
- Mesûdî, Ebü'l-Hasan Ali b. el-Hüseyn. *Kitâbü't-Tenbîh ve'l-İşraf: Coğrafya ve Tarih*. çev. Ramazan Şeşen. İstanbul: Bilge Kültür-Sanat, 2018.
- Mesûdî, Ebü'l-Hasan Ali b. el-Hüseyn. *Murûc ez-Zehab (Altın Bozkırlar)*. çev. ve not. Durmuş Ahsen Batur. İstanbul: Selenge Yayınları, 2004.
- Morford, Mark Percy Owen – Lenardon, Robert J. *Classical Mythology*. ABD: Oxford University Press, 2003.
- Murphy, Francis Xavier. "Martyrium". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Berard J. Marthaler. 9/231-232. New York: Thomson Gale, 2003.

- Nâsır-ı Hüsrev, *Sefernâme*, Farsça'dan çev. Abdurrahman Naci Tokmak (İstanbul: Demavend Yayınları, 2020.
- Niccacci, Alviero. "Archaeology, New Testament and Early Christianity". *Studium Biblicum Franciscanum Essays*. Kudüs: 1998. 1-5.
- Olson, Vibeke. "Embodying the Saint Mystical Visions, Maria Lactans and the Miracle of Mary's Milk". *Matter of Faith: An Interdisciplinary Study of Relics and Relic Veneration in the Medieval Period*. ed. James Robinson – Lloyd de Beer – Anna Harnden. Londra, The British Museum, 2014.
- Origen. *Contra Celsum*. çev. Henry Chadwick. Cambridge: Cambridge University Press, 3. basım, 1980.
- Otto, Rudolf. *Kutsal'a Dair*. Almanca'dan çev. Sevil Ghaffari. Kadıköy, Altıkırkbeş Yayın, 2014.
- Ögel, Bahaeddin. *Türk Mitolojisi 2. Cilt*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2010.
- Öz, Mustafa. "Hâkim-Biemrillâh". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 15/199-201. İstanbul: TDV Yayınları, 1997.
- Pagels, Elaine. *The Gnostic Gospels*. New York: Vintage Books, 2. Basım, 1989.
- Pepin, Jean. "Logos". *Encyclopedia of Religion*. ed. Lindsay Jones. 8/5500-5506. ABD: Thomson Gale, 2005.
- Pirenne, Henri. *Medieval Cities: Their Origins and the Revival of Trade*. Fransızca'dan çev. Frank D. Halsey. ABD: Princeton University Press, 2. basım, 2014.
- Platon. *Devlet*. çev. Sabahattin Eyüboğlu – Mehmet Ali Cimcoz. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2018.
- Polat, Kemal. *Katolik Hıristiyanlık'ta Azizlik ve Azizler*. Erzurum: Salkım-söğüt Yayınları, 2008.
- Porter, Josias Leslie. *The Giant Cities of Bashan and Syria's Holy Places*. New York: T. Nelson and Sons, 1866.
- Power, E. "St. Peter in Gallicantu". *Biblica* 12/4 (1931), 411-446.
- Pringle, Denys. *The Churches of the Kingdom of Jerusalem Volume I*. İngiltere: Cambridge University Press, 1993.
- Pringle, Denys. *The Churches of the Kingdom of Jerusalem Volume II*. İngiltere: Cambridge University Press, 1998.
- Pringle, Denys. *The Churches of the Kingdom of Jerusalem Volume III*. New York: Cambridge University Press, 2007.

- Pringle, Denys. *The Churches of the Kingdom of Jerusalem Volume IV*. New York – Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Runciman, Steven. *A History of the Crusades Volume I: The First Crusade and the Foundation of the Kingdom of Jerusalem*. ABD - Cambridge: Cambridge University Press, 17. basım, 1995.
- Runciman, Steven. *Haçlı Seferleri Tarihi I. Cilt: Birinci Haçlı Seferi ve Kudüs Krallığı'nın Kuruluşu*. çev. Fikret Işıltan. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 5. Basım, 2019.
- Sarıkçıoğlu, Ekrem, *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*. Isparta: Fakülte Kitabevi, 2002.
- Sarıkçıoğlu, Ekrem (çev. ve düz.). *Diğer İnciller (Apokrif İnciller)*. Isparta: Fakülte Kitabevi, 3. basım, 2016.
- Sarıkçıoğlu, Ekrem. *Din Fenomenolojisi*. Isparta: Fakülte Kitabevi, genişletilmiş 2. basım, 2011.
- Sarıkçıoğlu, Ekrem. *Kanonik-Apokrif İncillere Göre Hz. İsa, Hayatı ve Mesajı*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2017.
- Seligsohn, Max. "Feast of Tabernacles". *The Jewish Encyclopedia*. ed. Isidore Singer. 11/656-662. New York-Londra: Funk and Wagnalls Company, 1905.
- Shoemaker, Stephen J. *Ancient Traditions of the Virgin Mary's Dormition and Assumption*. ed. Gillian Clark – Andrew Louth. New York: Oxford University Press, 2004.
- Smith, William Robertson. *Lectures on the Religion of the Semites*. ed. John Day. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1995.
- Stemberger, Gunter. *Jews and Christians in the Holy Land: Palestine in the Fourth Century*. Edinburgh: T&T Clark, 2000.
- Sturluson, Snorri. *The Prose Edda*. çev. Arthur Gilchrist Brodeur. New York: Oxford University Press, 1916.
- Suriano, Matthew John. "Historical Geography of the Ancient Levant". *The Oxford Handbook of the Archaeology of the Levant: c. 8000-332 BCE*. ed. Margreet L. Steiner – Ann E. Killebrew. İngiltere: Oxford University Press, 2014.
- Şehristânî, Ebü'l-Feth Tâcüddîn Muhammed. *Milel ve Nihal: Dinler, Mezhepler ve Felsefi Sistemler Tarihi*. Arapça'dan çev. Mustafa Öz. ed. Mehmet Dalkılıç. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2008.
- Şemseddin Sami. *Esatir: Dünya Mitolojisinden Örnekler*. haz. Cengiz Batuk. İstanbul: İnsan Yayınları, 2. basım, 2007.

- Şengül, Fatma. “Orta Anadolu’da Bizans Dönemi Hıristiyan Hac Yolları”. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 7 (Güz 2022), 11-29.
- Taberî, Ebu Cafer Muhammed bin Cerîr. *Milletler ve Hükimdarlar Tarihi III.* çev. Zâkir Kadîrî Ugan – Ahmet Temir. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1991.
- Talbot, Alice-Mary. “Pilgrimage to Healing Shrines: The Evidence of Miracle Accounts”. *Dumbarton Oaks Papers* 56 (2002).
- Taşpınar, İsmail. *Hıristiyanlık ve Mistik Semboller.* İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2019.
- The Elder or Poetic Edda.* ed. ve çev. Olive Bray. Londra: King’s Weigh-house Rooms, 1908.
- The Noble Qur’an.* çev. Usman el-Qurtuby vd. Malezya: Karya Bestari, 6. Basım, 2021.
- The Seven Tablets of Creation.* çev. Leonard William King. Yeni Delhi: Open Books, 2021.
- Treacy-Cole, Diane. “Mary Magdalene”. *Encyclopedia of Religion.* 9/5756-5758. ed. Lindsay Jones. ABD: Thomson Gale, 2005.
- Trigg, Joseph Wilson. *Origen: The Early Church Fathers.* New York: Taylor & Francis e-Library, 2002.
- Tümer, Günay. “Circîs”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.* 8/26. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- Tümer, Günay. *Hıristiyanlıkta ve İslam’da Hz. Meryem.* Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 5. basım, 2021.
- Uygun, Azize. *Hıristiyanlıkta Kutsal Nesnelere (Relikler).* Ankara: Eskiyeeni Yayınları, 2020.
- Vail, Charles Henry. *The Ancient Mysteries and Modern Masonry.* New York: Macoy Publishing and Masonic Supply Co., 1909.
- Van der Horst, Pieter Willem. “Pious Long-Sleepers in Greek, Jewish and Christian Antiquity”. *Tradition, Transmission and Transformation from Second Temple Literature through Judaism and Christianity in Late Antiquity.* PDF: Brill, 2015.
- Vermes, Geza. *The Real Jesus: Then and Now.* Minneapolis: Fortress Press, 2010.
- Werner, Karel. *A Popular Dictionary of Hinduism.* Taylor & Francis e-Library, 2. basım, 2005.
- Wilkinson, John (çev.). *Egeria’s Travels to the Holy Land.* Londra: Ariel Publishing House, 2. basım, 1981.

- Williams, Margaret H. *Jews in a Graeco-Roman Environment*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2013.
- Yâzîcî, Talîb – Özel, Ahmet. “Emeviyye Camii”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 11/108-111. İstanbul: TDV Yayınları, 1995.
- Yazır, Elmalılı Muhammed Hamdi. *Hak Dini Kur'an Dili*. İstanbul: Çelik Şura Yayınları, t.y.
- Yurtseven, Muhammet. “İslam İktisat Düşüncesinde Piyasa Olgusu: Prekapitalist Pazarlardan Küresel Kapitalist Piyasaya”. *Sosyal Bilimler Üzerine Araştırmalar: Ekonomi ve Politika*. ed. Fatih Tuna – Mehmet Fatih Buğan. 149-177. Gaziantep: Özgür Yayınları, 2022.
- Yusuf Has Hacib. *Kutadgu Bilig*. çev. Ayşegül Çakan. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 10. basım, 2020.
- Zemahşerî, Ebu'l-Kâsım Cârullah. *el-Keşşâf 'an Hakâ'iki Ğavâmidi't-Tenzîl ve 'Uyûni'l-Ekâvîl fî Vucûhi't-Te'vîl*. ed. Murat Sülün. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2017.
- Zias, Joe Edward – Puech, Emile. “The Tomb of Absalom Reconsidered”. *Near Eastern Archaeology* 68(4). 149-165.

İnternet Kaynakları:

- https://web.archive.org/web/20201102114623/https://madainproject.com/cave_of_ashab_e_kahf. Erişim Tarihi 9.7.2023.
- <https://www.lonelyplanet.com/jordan/amman/attractions/cave-of-the-seven-sleepers/a/poi-sig/1105549/361068>. Erişim Tarihi 30.6.2023.
- <https://whc.unesco.org/en/list/1446>. Erişim Tarihi 15.10.2023.

Eskiyei Yayınları: 195

TANRI'YI OYNAMAK

Biyoeetikte Güncel Tartışmalar

Nazan YEŞİLKAYA

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6781-06-1

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- “Playing God”. *Encyclopedia of Science, Technology, and Ethics. Encyclopedia.com*. Erişim: 10 Mart 2023.
<https://www.encyclopedia.com/science/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/playing-god>.
- “Bioethics”. *The Internet Encyclopedia of Philosophy*.
<https://iep.utm.edu/bioethics/#H3>
- “Constitutional (germline) vs somatic (tumour) variants”. Erişim: 30 Mayıs 2023.
<https://www.genomicseducation.hee.nhs.uk/genotes/knowledge-hub/constitutional-germline-vs-somatic-tumour-variants/>
- “Economic Incentives”. *EPA*. Erişim: 07 Haziran 2023.
<https://www.epa.gov/environmental-economics/economic-incentives>.
- “Environmental Ethics”. *The Internet Encyclopedia of Philosophy*. <https://iep.utm.edu/envi-eth/>
- “Germline vs Somatic Testing; Genomic vs Genetic Testing- What it Means and Why it Matters”. Erişim: 30 Mayıs 2023. <https://ocrahope.org/news/germline-vs-somatic-testing-genomic-vs-genetic-testing/>.
- “Human Cloning: Religious Perspectives”. *Pew Research Center*. Erişim: 18 Eylül 2023, www.pewresearch.org
- “Prenatal Diagnosis & Testing: There’s been a lot of talk about genetic testing. What is it? Are there any ethical and religious issues associated with it?”. *Institute of Clinical Bioethics*. Erişim 18 Temmuz 2023. <https://www.sju.edu/centers/icb/blog/prenatal-diagnosis-testing-theres-been-a-lot-of-talk-about-genetic-testing-what-is-it-are-there-any-ethical-and-religious-issues-associated-with-it>
- “Recombinant DNA Technology”. *National Human Genome Research Institute* <https://www.genome.gov/genetics-glossary> (Erişim: 10 Şubat 2023).
- “Technology and Ethics”. <https://uen.pressbooks.pub/tech1010/chapter/technology-and-ethics/>
- “What are genome editing and CRISPR-Cas9?”. *MedlinePlus, National Library of Medicine (US)*. Erişim: 18 Şubat 2023.

- <https://medlineplus.gov/genetics/understanding/genomicresearch/h/genomeediting/>.
- Aaltola, Elisa. "Animal Ethics and the Argument from Absurdity." *Environmental Values*, vol. 19, no. 1, 2010: 79–98.
- Aita, M., & Richer, M. C. "Essentials of research ethics for healthcare professionals". *Nursing & health sciences*, 7(2), (2005):119-125.
- Akkuş, Bülent. "Yeni Dünya"nın Babil Kulesi (?): Özne-Bilgi-İktidar İlişkisi Bağlamında Siber Uzay ve Özgür Bilgi Sorunsalı Üzerine", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 71 / 4 (December 2016): 1147-1170.
- Annas, George J. "The mythology of CRISPR". *Science* 354. 2016.
- Aşar, H. "Tıp Etiğinden Bio-Etiğe: Fritz Jahr". *Kilikya Felsefe Dergisi*. (2), H. (2019).
- Bank, Arthur. "Human somatic cell gene therapy." *Bioessays* 18.12 (1996): 999-1007.
- Barcia, Adrian. "Using science to play God", *Quantumrun*. Erişim 10 Mayıs 2023, <https://www.quantumrun.com/article/using-science-play-god>.
- Başdemir, Hasan Yücel. *Epistemoloji: Temel Metinler*. Ankara: Hititkitap Yayınevi, 2011.
- Beauchamp, T. L., and Raymond Gillespie Frey, eds. *The Oxford handbook of animal ethics*. Oxford University Press, USA, 2011.
- Beauchamp, T.L., & Childress, J.F. *Principles of Biomedical Ethics*. Oxford University Press, 2019.
- Besha, Abreham Tesfaye, et al. "Sustainability and environmental ethics for the application of engineered nanoparticles." *Environmental Science & Policy* 103 (2020): 85-98.
- Brando, Sabrina. "Wild animals in entertainment." *Animal Ethics in the Age of Humans: Blurring boundaries in human-animal relationships* (2016): 295-318.
- Brennan. A. "Environmental Ethics". *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. <https://plato.stanford.edu/entries/ethics-environmental/>.
- Briganti, G., & Le Moine, O. "Artificial intelligence in medicine: today and tomorrow". *Frontiers in medicine*, 7, (2020).
- Brunk, C. G., & Coward, H. (Eds.). *Acceptable genes?: religious traditions and genetically modified foods*. State University of New York Press, 2009.
- Buchanan, Allen. "Ethical Issues of Human Enhancement", *Institute for Ethics and Emerging Technologies*.

- Büken, Nüket Örnek. "CRISPR ve Etik". *Bilim ve Ütopya* (Nisan 2019) Sayı: 298, yıl:25), [https://deontoloji.hacettepe.edu.tr/unescobiyoetik/pdf/2019/2%20\(1\)/2\(1\)-2%20n%C3%Bcket%20%C3%Bcrnek%20b%C3%BCken.pdf](https://deontoloji.hacettepe.edu.tr/unescobiyoetik/pdf/2019/2%20(1)/2(1)-2%20n%C3%Bcket%20%C3%Bcrnek%20b%C3%BCken.pdf)
- Callaway, Ewen. "CRISPR plants now subject to tough GM laws in European Union". *Nature* 560, 16 (2018).
- Campbell, C. "Religious Perspectives on Human Cloning", *Cloning Human Beings: Report and Recommendations of the National Bioethics Advisory Commission to the President of the United States*, Vol. II, Rockville, Maryland, 1997.
- Caplan, A. L., & Arp, R. (Eds.). *Contemporary debates in bioethics* (Vol. 23). John Wiley & Sons. (2013).
- Caplan, A. L., et al. "No time to waste-the ethical challenges created by CRISPR". *Science and Society* 16: 2015.
- Caruana SJ, L. "Different religions, different animal ethics?". *Animal Frontiers*, 10(1), (2020): 8-14.
- Cushman, Reid, et al. "Ethical, legal and social issues for personal health records and applications". *Journal of biomedical informatics* 43.5, 2010.
- Dabrock, P. "Playing God? Synthetic biology as a theological and ethical challenge". *Systems and synthetic biology*, 3, 2009.
- Davies, Kevin. *Editing Humanity: The CRISPR Revolution and the New Era of Genome Editing*, New York: Pegasus Book, 2020.
- de Castro, Leonardo D., and Allen Andrew A. Alvarez. "Sakit and Karamdaman: towards authenticity in Filipino concepts of disease and illness." *Bioethics: Asian Perspectives: A Quest for Moral Diversity*. Dordrecht: Springer Netherlands, 2004. 105-112.
- de Melo-Martín, Inmaculada. "When is biology destiny? Biological determinism and social responsibility." *Philosophy of science* 70.5 (2003): 1184-1194.
- Dennett, Daniel C. *Elbow room, new edition: The varieties of free will worth wanting*. Mit Press, 2015.
- DesJardins, Joseph R. *Environmental ethics: An introduction to environmental philosophy*. Cengage Learning, 2013.
- Dhirani, L.L, et al. "Ethical Dilemmas and Privacy Issues in Emerging Technologies: A Review". *Sensors* 2023.

- Doudna, Jennifer A., and Emmanuelle Charpentier. "The new frontier of genome engineering with CRISPR-Cas9." *Science* 346.6213 (2014): 1258096.
- Dworkin, Ronald. "Playing God". *Prospect*. 1999. <https://www.prospectmagazine.co.uk/essays/55905/playing-god>
- Eaves, Audrey. "Genetic Engineering and Ethics: Are We Ready?". *The Voice*, <https://www.eou.edu/voice/2021/10/27/genetic-engineering-and-ethics-are-we-ready/>
- Eckman, Jim. "The Ethics of Gene Editing". *Issues in Perspective*, May 16. 2015.
- Emre, Yusuf. "Cenneti Dünyada Aramak: Ölümsüzlük Arzusu, Uzatılmış Yaşam ve Din". *Din ve Transhümanizm*, Ankara: Eskiye Yayınları, 2021.
- Epting, Shane. "Questioning technology's role in environmental ethics: weak anthropocentrism revisited." *Interdisciplinary Environmental Review* 11.1 (2010): 18-26.
- Frankel, Mark S., and Audrey R. Chapman. "Human inheritable genetic modifications: Assessing scientific, ethical, religious, and policy issues." Washington, DC: American Association for the Advancement of Science, 2000.
- Fraser, David. "A "practical" ethic for animals." *Journal of agricultural and environmental ethics* 25 (2012): 721-746.
- Frey, Raymond G. "Autonomy and the value of animal life." *The Monist* 70.1 (1987): 50-63.
- Fridovich-Keil, J. L. and Diaz, Julia M. (2023, September 21). "Genetically modified organism". *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/science/genetically-modified-organism>
- Fukuyama, F. *Our posthuman future*. New York: Farrar, Straus and Giroux.2002.
- Gaj, Thomas et al. "Genome-Editing Technologies: Principles and Applications." *Cold Spring Harbor perspectives in biology* vol. 8,12 a023754. 1 Dec. 2016.
- Gansmo Jakobsen, T. "Environmental ethics: Anthropocentrism and non-anthropocentrism revised in the light of critical realism". *Journal of Critical Realism*. 16(2), (2017) 184-199.
- Garner, Robert. *Animal ethics*. Polity, 2005.

- Ghaly, M. "Islamic ethical perspectives on human genome editing". *Issues in Science and Technology*, 35(3), (2019).
- Gillon, R. "Medical ethics: four principles plus attention to scope". *Bmj*, 309(6948), (1994).
- Glick, Thomas F., Steven Livesey, and Faith Wallis, eds. *Medieval science, technology, and medicine: an encyclopedia*. Vol. 11. Routledge, 2014.
- Goldsworthy, Adrian. *Augustus: First Emperor of Rome*. Yale University Press, 2014.
- Görgülü, Ü. "Teknoloji Geliştiren İnsandan Teknolojinin Geliştirdiği İnsan-Genetik Müdahale ile İnsan Geliştirmeye Etik ve Fikhî Bakış". *Diyanet İlmî Dergi*, 58(3), (2022).
- Graves, Robert. *The Greek Myths: (Penguin Classics Deluxe Edition)*. Penguin, 2012.
- Gruen, Lori. "The Moral Status of Animals", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta (ed.) Summer 2021.
- Gündüz, M. Muhti. "İnsan ve Eylemleri Arasında Bir Dönüşüm Aralığı Olarak Niyet". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/1 (Mart 2022), 308-327.
- Hamilton, Clive. *Earthmasters: the Dawn of the Age of Climate Engineering*. New Haven, CT: Yale University Press. Hamilton, 2013.
- Hampton, Jordan O et al. "Animal Harms and Food Production: Informing Ethical Choices." *Animals: an open access journal from MDPI* vol. 11,5 1225. 23 Apr. 2021.
- Hargrove, Eugene C., ed. *The animal rights/environmental ethics debate: The environmental perspective*. Suny Press, 1992.
- Harold W. Baillie and Timothy K. Casey, *Is Human Nature Obsolete? Genetics, Bioengineering, and the Future of the Human Condition*, MIT Press, England 2005.
- Harrison, Peter. "Do animals feel pain?." *Philosophy* 66.255, 1991.
- Hasan, Najmul and Savita Saini. "Gene therapy: Current status and future perspectives." *International Journal of Advances in Scientific Research* 5 (2014).
- Hathout, H. "An Islamic perspective on human genetic and reproductive Technologies". *Eastern Mediterranean Health Journal*, 12, (2006).
- Heyden, K. "Dialogue as a Means of Religious Co-Production: Historical Perspectives." *Religions*. 13(2), 150. (2022).

- Horkheimer, Max ve Theodor W. Adorno. *Aydınlanmanın Diyalektiği*. çev. Nihat Ünler. İstanbul: Kabcacı,2010.
- Hsu, Patrick D. et al. "Development and applications of CRISPR-Cas9 for genome engineering." *Cell* 157.6 (2014): 1262-1278.
<https://www.myjewishlearning.com/article/gene-therapy-and-genetic-engineering-in-judaism/>.
- Jennings, Viniece et al. "Finding Common Ground: Environmental Ethics, Social Justice, and a Sustainable Path for Nature-Based Health Promotion." *Healthcare* (Basel, Switzerland) vol. 4,3 61. 25 Aug. 2016.
- Johnson, L. Syd M. "Kürtaj, Ahlaki Perspektifler." Çev. Kamuran Tıbık. *Dini Araştırmalar* 14.39 (2011): 139-160.
- Jones, Peter V., and Keith C. Sidwell, eds. *The world of Rome: an introduction to Roman culture*. Cambridge University Press, 1997.
- Jonsen, A.R. "The Birth of Bioethics". *Hastings Center Report*, 23: (1993), <https://doi.org/10.2307/3562928>
- Jonsen, A.R., Siegler, M., & Winslade, W.J. *Clinical Ethics: A Practical Approach to Ethical Decisions in Clinical Medicine*. McGraw Hill. (2015).
- Jonsen, Albert R. *A short history of medical ethics*. Oxford University Press, 2000.
- Joseph, Andrew M., et al. "Ethical Perspectives of Therapeutic Human Genome Editing From Multiple and Diverse Viewpoints: A Scoping Review." *Cureus* 14.11 (2022).
- Juengst, E., & Moseley, D. *Human enhancement*. (2015).
- Kass, L. "Ageless bodies, happy souls: Biotechnology and the pursuit of perfection". *The New Atlantis*, 1(1), 9–28. (2003).
- Kassiola, Joel J. "Can environmental ethics' solve'environmental problems and save the world? Yes, but first we must recognise the essential normative nature of environmental problems." *Environmental Values* 12.4 (2003): 489-514.
- Khalil, A.M. "The genome editing revolution: review". *J Genet Eng Biotechnol* 18, 68 (2020).
- Khan, Suliman, et al. "Role of recombinant DNA technology to improve life." *International journal of genomics* 2016 (2016).

- Kopnina, H. et al. "Anthropocentrism: More than just a misunderstood problem". *Journal of Agricultural and Environmental Ethics*, 31(1), (2018): 109-127.
- Kozubek, Jim. *Modern Prometheus Editing the Human Genome with Crispr-Cas9*. UK: Cambridge University Press, 2018: 308-309.
- Krone, A. Religion, Animals, and Technology. *Religions*, 13(5), 456. (2022).
- Kulshreshtha, Praveen. "Business ethics versus economic incentives: Contemporary issues and dilemmas." *Journal of Business Ethics* 60 (2005): 393-410.
- Lander, Eric S. "The Heroes of CRISPR", *Cell* 164, 2016. [https://www.cell.com/cell/fulltext/S0092-8674\(15\)01705-5?returnURL=https%3A%2F%2Flinkinghub.elsevier.com%2Fretrieve%2Fpii%2FS0092867415017055%3Fshowall%3Dtrue](https://www.cell.com/cell/fulltext/S0092-8674(15)01705-5?returnURL=https%3A%2F%2Flinkinghub.elsevier.com%2Fretrieve%2Fpii%2FS0092867415017055%3Fshowall%3Dtrue)
- Lanphier, Edward, et al. "Don't edit the human germ line." *Nature* 519.7544 (2015): 410-411.
- Loike, J. D., & Flaum, R. T. "CRISPR Technology: A Jewish Legal Perspective". *Rambam Maimonides Medical Journal*, 13(4) (2022).
- Mann, Charles. "Behavioral Genetics in Transition." *Science* 264 (1994): 1686-89.
- Masci, D. "To count our days: the scientific and ethical dimensions of radical life extension". *Pew Research Center*. (2013).
- Matthews, Qiana L., and David T. Curiel. "Gene therapy: human germline genetic modifications--assessing the scientific, socioethical, and religious issues." *Southern medical journal* 100.1 (2007): 98-101.
- Michael, Sandel. "The Case Against Perfection." *The Atlantic Monthly* 293.3 (2004): 51-62.
- Minteer, Ben A. "Environmental Ethics". *Learn Science at Scitable*. <https://www.nature.com/scitable/knowledge/environmental-et-hics-96467512/#:~:text=Environmental%20ethics%20is%20a%20branch,sustain%20biodiversity%20and%20ecological%20systems>.
- Misra, A. *Challenges in Delivery of Therapeutic Genomics and Proteomics*. Amsterdam, Netherlands: Elsevier; 2010.

- Morrell, Travis J. et al. "Response to a letter to the editor regarding The ethical issue of cherry picking patients". *Journal of the American Academy of Dermatology* 80.5 (2019): e127.
- Mukherjee, Siddhartha. *The Gene: An Intimate History*. Scribner: New York, 2016.
- Nelson, Michael P. "Teaching holism in environmental ethics." *Environmental Ethics* 32.1 (2010): 33-49.
- Olejarczyk, Jacob P., and Michael Young. "Patient rights and ethics." (2019).
- Omobowale, E. B., Singer, P. A., & Daar, A. S. "The three main monotheistic religions and gm food technology: an overview of perspectives." *BMC international health and human rights*, 9, (2009). 1-8.
- Özkan, M. Şükrü. *Yeni Ateizmin Dini: Bilimcilik Bilimci Natüralist Dünya görüşünün Eleştirisi*. Elis: Ankara, 2021.
- Özkaya, Tayfun, ed. *Başka Bir Teknoloji Mümkün*. Vol. 26. Yeni İnsan Yayınevi, 2021.
- Palmer, Clare, et al. "Environmental ethics." *Annual Review of Environment and Resources* 39 (2014): 419-442.
- Paterson, Barbara. "Ethics for wildlife conservation: Overcoming the human-nature dualism." *BioScience* 56.2 (2006): 144-150.
- Pennock, R. T. *Tower of Babel: The evidence against the new creationism*. MIT Press. (2000).
- Peters, T. "Are we playing god with nanoenhancement". *Nanoethics: The ethical and social implications of nanotechnology*. Hoboken, NJ: Wiley, 2007.
- Peters, T. "Should CRISPR scientists play god?." *Religions* 8.4 (2017): 61.
- Peters, T. *Playing God?: Genetic determinism and human freedom*. UK: Routledge, 2014.
- Pfleiderer, Georg, et al. *GenEthics and religion*. Karger Medical and Scientific Publishers, 2010.
- Powell, Alvin. "Stem cells, through a religious lens". *The Harvard Gazette*. 2007. <https://news.harvard.edu/gazette/story/2007/03/stem-cells-through-a-religious-lens/>
- Ramsey, Paul. *Fabricated Man: The Ethics of Genetic Control*. New Haven: Yale, 1970.

- Regan, Tom. "The Case for Animal Rights." *Ethics, Humans and Other Animals*. Routledge, 2013. 179-188.
- Reiser, D. Animal Ethics. In: Idowu, S.O., Capaldi, N., Zu, L., Gupta, A.D. (eds) *Encyclopedia of Corporate Social Responsibility*. Springer, Berlin, Heidelberg. (2013).
- Resnik, D. B. "The moral significance of the therapy-enhancement distinction in human genetics." *Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics* 9.3 (2000): 365-377.
- Resnik, D. B., & Vorhaus, D. B. "Genetic modification and genetic determinism". *Philosophy, ethics, and humanities in medicine*, 1, (2006): 1-11.
- Resnik, D. B., & Kevin C. Elliott. "The ethical challenges of socially responsible science." *Accountability in research* 23.1 (2016): 31-46.
- Rosner, F. "Gene Therapy and Genetic Engineering in Judaism". *My Jewish Learning*. Erişim: 20 Mayıs 2023.
- Rutherford, A. "Synthetic biology: 'playing God' is vital if we are to create a better future for all". *The Guardian*, 07-27. (2012).
- Samsunlu, Elif Tuğçe. *CBU-SBED*, "Terapisinde CRISPR-Cas9", 8(3) (2021): 574-580.
- Sariola, S., & Butcher, "A. In critique of anthropocentrism: a more-than-human ethical framework for antimicrobial resistance". *Medical Humanities*, 48(4), (2022):e16-e16.
- Sass, H-M. "Fritz Jahr's 1927 concept of bioethics". *Kennedy Inst Ethics J* 2007;17(4):279-95; Sass, Hans Martin. "Bio-Ethics-Reviewing the ethical relations of humans towards animals and plants." *Jahr-European Journal of Bioethics* 1.2 (2010): 227-231.
- Sass, H. M. "Asian and European Roots of Bioethics: Fritz Jahr's 1927 Definition and Vision of Bioethics". *Asian Bioethics Review*, 1(3), (2009): 185-197.
- Scanes, Colin G. "Animals in entertainment." *Animals and human society*. Academic Press, 2018.
- Scott, D. "Geoengineering and Environmental Ethics". *Nature Education Knowledge* 3(10):10, (2012).
- Seiler, Frederick. "The Beginnings of Western Science, by David C. Lindberg." *The Objective Standard* 5.2 (2010).
- Shaw, Ian, ed. *The Oxford history of ancient Egypt*. Oxford University Press, USA, 2003.

- Singer, Peter. "Environmental ethics". *Encyclopedia Britannica*, 8 Jun. 2023, <https://www.britannica.com/topic/environmental-ethics-philosophy>.
- Singer, Peter. "Speciesism and moral status." *Metaphilosophy* 40.3-4 (2009): 567-581.
- Sipahi, Y. Algoritmik Perspektiflerin Kesişim Noktalarında Din ve Hukuk: Dijital Dönüşümde İradenin Değişen Yüzü. *Social Sciences Research Journal*. 12 (8), 2023: 1015-1035.
- Slokenberga, S., Minssen, T., & Nordberg, A. *Governing, Protecting, and Regulating the Future of Genome Editing: The Significance of ELSPI Perspectives*. Brill. (2023).
- Soltani, Jalal. "Gene (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 2015)." *Iranian Journal of Biology* 3.Spring & Summer (2019).
- Stewart, Richard B. "Controlling environmental risks through economic incentives." *Colum. J. Env'tl. L.* 13 (1987): 153.
- Stucki, S. "Naturalistic Conceptions of Human and Animal Rights: From Human Exceptionalism to Transspecies Universalism". In: *One Rights: Human and Animal Rights in the Anthropocene*. Springer-Briefs in Law. Springer, Cham. (2023).
- Sunstein, Cass R. "Moral heuristics". *The Behavioral and brain sciences* vol. 28, (2005): 531-541.
- Sylvan, Richard. "Is there a need for a new, an environmental, ethic?." *The Ethics of the Environment*. Routledge, 2017. 3-12.
- Sylvan, Richard. "Is there a need for a new, an environmental, ethic?." *The Ethics of the Environment*. Routledge, (2017): 3-12.
- T. Browne, S. Clarke, "Bioconservatism, Bioenhancement and Back-firing", *Journal of Moral Education*, Vol: 49(2): 2020.
- Tabery, James, "Genetics", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2023 Edition), Edward N. Zalta & Uri Nodelman (eds.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/fall2023/entries/genetics/> > .
- Tanner, Harold M. *China: A History (Volume 2): From the Great Qing Empire through The People's Republic of China, (1644-2009)*. Vol. 2. Hackett Publishing, 2010.
- ten Have, H., Patrão Neves, M. "Designer Babies". *Dictionary of Global Bioethics*. Springer, Cham, (2021).
- Tester, Mark and Edward Craig. "Genetic modification", *Routledge Encyclopedia of Philosophy*, Taylor and Francis, 2000. <https://>

www.rep.routledge.com/articles/thematic/genetic-modification/v-1.

- Thorpe, Jeremy, et al. "Mosaicism in human health and disease." *Annual review of genetics* 54 (2020): 487-510.
- Treves, Adrian. "Scientific ethics and the illusion of naïve objectivity." *Front. Ecol. Environ* 7 (2019): 361.
- Türer, Celal. *Etik ve Etik Sorunlar*. Nobel Yayınları, İstanbul (2019).
- Umud, Tuba Nur. "Bilgiyi Ahlak Sahasında Konumlandırma: Zagzebski'nin Erdem Teorisi." *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 32: 6-35.
- Umud, Tuba Nur. "Uygulamalı Etik Alanında Problemleri Dini Perspektifle Ele Almanın İmkânı", *Teknoloji, Etik ve Din*, Mardin: Mardin Artuklu Üniversitesi Yayınları, 2023.
- Ünaldı, Nilüfer Urlu. "Emmanuel Levinas'ın düşüncesinde Tanrı kavramı." *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*36 (2023): 635-649.
- Ünaldı, Nilüfer Urlu. "Hannah Arendt Düşüncesinde İrade, Özgürlük ve Eylem İlişkisi." *Hitit İlahiyat Dergisi* 21.2 (2022): 1389-1418.
- Warmflash, D. "Religious beliefs shape our thinking on cloning, stem cells and gene editing." *Genetic literacy project* (2019).
- Weckert, John. 'Playing God: What is the Problem?', Steve Clarke, and others (eds), *The Ethics of Human Enhancement: Understanding the Debate* (Oxford, 2016; online edn, Oxford Academic, 17 Nov. 2016), s.87-99.
- Whitehouse, Peter J. "The rebirth of bioethics: extending the original formulations of Van Rensselaer Potter." *American Journal of Bioethics* 3.4 (2003): 26-31.
- Wilkinson, Richard H. "The complete gods and goddesses of ancient Egypt." (*No Title*) (2003).
- Wing, Steve. "Objectivity and ethics in environmental health science." *Environmental Health Perspectives* 111.14 (2003): 1809-1818.
- Yeşilkaya, N. "Yapay Zekaya Dair Etik Sorunlar". *Şarkiyat* 14.3 (2023): 948-963.
- Zaimoğlu, Zeynep. "İklim Değişikliği ve Türkiye Tarımı Etkileşimi." *İklim Değişikliği Eğitim Modülleri Serisi* 7 (2019).

EskiYeni Yayınları: 196

FAİLLİĞİ YENİDEN DÜŞÜNMEK
TEKNOLOJİLERİN FAİLLİĞİ/AHLAKİ FAİLLİĞİ ÜZERİNE

Tuba Nur UMUT

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6781-08-5

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Achterhuis, Hans. "De moralisering van apparaten". *Socialisme en democratie* 52, sy 1 (1995): 3-18.
- Allen, Colin, Gary Varner, ve Jason Zinser. "Prolegomena to Any Future Artificial Moral Agent". *Journal of Experimental & Theoretical Artificial Intelligence* 12, sy 3 (2000): 251-61.
- Anderson, Susan Leigh, ve Michael Anderson. "A Prima Facie Duty Approach to Machine Ethics: Machine Learning of Features of Ethical Dilemmas, Prima Facie Duties, and Decision Principles through a Dialogue with Ethicists". İçinde *Machine Ethics*, editör Michael Anderson ve Susan Leigh Anderson, 476-92. Cambridge University Press, 2011.
- Anscombe, G. E. M. "Modern Moral Philosophy". *Philosophy* 33, sy 124 (1958): 1-19.
- Aristoteles. *Nikomakhos'a Etik*. eviren Saffet Babür. Ankara: Ayra, 1997.
- Bauman, Zygmunt. *Postmodern Etik*. eviren Alev Törker. Ayrıntı Yayınları, 2016.
- Bennett, Christopher. *Ahlak Felsefesi Nedir?* eviren Muhammet Enes Kala. Ankara: Episteme Yayınları, 2021.
- Besteman, Catherine. "Dünyayı Yeniden Yaratmak". İçinde *Algoritmalarla Yaşamak Robosüreler Dünyamızı Nasıl Yeniden Yaratıyorlar?*, editör Catherine Besteman ve Hugh Gusterson, eviren Birol Akmeri, 232-54. İstanbul: The Kitap, 2020.
- Besteman, Catherine, ve Hugh Gusterson, ed. *Algoritmalarla Yaşamak Robosüreler Dünyamızı Nasıl Yeniden Yaratıyorlar?* eviren Birol Akmeri. İstanbul: The Kitap, 2020.
- Braidotti, Rosi. *Göçebe Özneler*. Çeviren Öznur Karakaş. İstanbul: Kolektif Kitap, 2017.
- . *İnsan Sonrası*. Çeviren Öznur Karakaş. İstanbul: Kolektif Kitap, 2021.
- . *İnsan Sonrası Bilgi*. Çeviren Eda aa ve Seyran Sam. İstanbul: Kolektif Kitap, 2021.
- Brey, Philip. "From Moral Agents to Moral Factors: The Structural Ethics Approach". İçinde *The Moral Status of Technical Artefacts*, editör

- Peter Kroes ve Peter-Paul Verbeek, 125-42. Dordrecht: Springer Netherlands, 2014.
- Cengiz, Yunus. “Kâdî Abdülcebbar’ın Eylem Teorisi”. Ankara Üniversitesi, 2010.
- Cevizci, Ahmet. *Etik-Ahlak Felsefesi*. İstanbul: Say Yayınları, 2021.
- Cevizci, Ahmet. “Ahlaki Eylem”. İçinde *Felsefe Ansiklopedisi*, 1:131. İstanbul: Etik Yayınları, 2013.
- Cevizci, Ahmet ve Kasım Küçükalp. *Batı Düşüncesi - Felsefi Temeller*. İstanbul: İsam, 2010.
- Coeckelbergh, Mark. *AI Ethics*. Cambridge, MA: The MIT Press, 2020.
- . “Responsibility and the Moral Phenomenology of Using Self-Driving Cars”. *Applied Artificial Intelligence* 30, sy 8 (2016): 748-57.
- Çelebi, Vedat. “Felsefi Eylem Teorisinde Özgür İrade ve Niyetlilik Sorunu”. *Kutadgubilig Felsefe-Bilim Araştırmaları Dergisi*, sy 26 (2014): 119-35.
- Çetingül, Nursena. “Benjamin Libet’in ‘Özgür İrade Deneyi’, Bilimsel Eleştirileri ve Kelâmî Perspektifi”. *Kader* 21, sy 1 (2023): 320-49.
- Davidson, Donald. “Agency”. İçinde *Philosophy of Action: an Anthology*, editör Jonathan Dancy, Constantine Sandis, 10-20. Malden, MA: Wiley, 2015.
- Davis, Wayne A. “The Causal Theory of Action”. İçinde *A Companion to the Philosophy of Action*, editör Timothy O’Connor ve Constantine Sandis, 32-39. Malden: Wiley, 2010.
- Dennett, Daniel C. “When Hal Kills, Who’s to Blame? Computer Ethics”. İçinde *HAL’s Legacy: 2001’s Computer as Dream and Reality*, editör David G. Stork, 351-65. Cambridge: The MIT Press, 1998.
- Dodig-Crnkovic, Gordana. “Floridi’s Information Ethics as Macro-Ethics and Info-Computational Agent-Based Models”. İçinde *Luciano Floridi’s Philosophy of Technology*, editör Hilmi Demir, 3-22. Dordrecht: Springer Netherlands, 2012.
- Doğan, Mehtap. *Yapay Zeka ve Bilinç Problemi*. Konya: Çizgi Kitabevi, 2020.
- Eriçik, Selçuk. “Zoopolis Ya Da Postmodern Fabl”. *Beytulhikme An International Journal of Philosophy* 10, sy 10:3 (2020): 1081-1119.
- Ess, Charles. “Charles Ess—Commentary on The Onlife Manifesto”. İçinde *The Onlife Manifesto*, editör Luciano Floridi, 17-19. Cham: Springer International Publishing, 2015.

- Fazlıoğlu, İhsan. “Bana Benden Haber Ver... Kend’öz Üzerine”. *Teklif* 6 (2022): 58-64.
- Ferrando, Francesca. “Posthumanism, Transhumanism, Antihumanism, Metahumanism, and New Materialisms: Differences and Relations”. *Existenz* 8, sy 2 (2013): 26-32.
- Ferry, Luc. *Transhümanist Devrim Tekno-Tıp ve Dünyanın Überleşmesi*. Çeviren Kağan Kahveci. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2023.
- Floridi, Luciano. “Artificial Agents and Their Moral Nature”. İçinde *The Moral Status of Technical Artefacts*, editör Peter Kroes ve Peter-Paul Verbeek, 185-212. Dordrecht: Springer Netherlands, 2014.
- . “Introduction”. İçinde *The Onlife Manifesto*, editör Luciano Floridi, 1-3. Cham: Springer International Publishing, 2015.
- . “Luciano Floridi—Commentary on the Onlife Manifesto”. İçinde *The Onlife Manifesto*, editör Luciano Floridi, 21-23. Cham: Springer International Publishing, 2015.
- Floridi, Luciano, ve J.W. Sanders. “On the Morality of Artificial Agents”. *Minds and Machines* 14, sy 3 (2004): 349-79.
- Fogg, B. J. *Persuasive Technology: Using Computers to Change What We Think and Do*. 1st edition. Boston: Morgan Kaufmann, 2002.
- Foucault, Michel. *Özne ve İktidar / Seçme Yazılar 2*. Çeviren Osman Akinhay ve Işık Ergüden. Ayrıntı Yayınları, 2021.
- Frankfurt, Harry G. “Freedom of the Will and the Concept of a Person”. *The Journal of Philosophy* 68, sy 1 (1971): 5-20.
- Fry, Hannah. *Merhaba Dünya*. Çeviren İpek Güneş Çıgay. İstanbul: Hep Kitap, 2019.
- Giardino, Valeria. “I Mean It! (And I Cannot Help It): Cognition and (Semantic) Information”. İçinde *Luciano Floridi’s Philosophy of Technology*, editör Hilmi Demir, 105-22. Dordrecht: Springer Netherlands, 2012.
- Gilbert, Margaret. “Collective Action”. İçinde *A Companion to the Philosophy of Action*, editör Timothy O’Connor ve Constantine Sandis, 67-73. Malden: Wiley, 2010.
<https://doi.org/10.1002/9781444323528.ch9>
- Glock, Hans-Johann. “Animal Agency”. İçinde *A Companion to the Philosophy of Action*, editör Timothy O’Connor ve Constantine Sandis, 384-92. Malden: Wiley, 2010.

- Goldman, Alvin I. *Theory of Human Action*. New Jersey: Prentice-Hall, 1970.
- Guchet, Xavier. "Toward an Object-Oriented Philosophy of Technology". İçinde *French Philosophy of Technology*, editör Sacha Loeve, Xavier Guchet, ve Bernadette Bensaude Vincent, 237-56. Cham: Springer International Publishing, 2018.
- Hansen, Stig Børsen. *Teknoloji Felsefesi*. İstanbul: Ketebe Yayınevi, 2023.
- Hanson, F. Allan. *Technology and Cultural Tectonics*. New York: Palgrave Macmillan US, 2013.
- . "Which Came First, the Doer or the Deed?" İçinde *The Moral Status of Technical Artefacts*, editör Peter Kroes ve Peter-Paul Verbeek, 55-73. Dordrecht: Springer Netherlands, 2014.
- Haraway, Donna. *Simians, Cyborgs, and Women: The Reinvention of Nature*. 1st edition. New York: Routledge, 1991.
- Hirschmann, David. "XI—Inanimate Agency". *Proceedings of the Aristotelian Society* 72, sy 1 (1972): 195-214.
- Hornsby, Jennifer. "Agency and Actions". İçinde *Agency and Action*, editör John Hyman ve Helen Steward, 1-24. Cambridge University Press, 2004.
- Ihde, Don. *Technology and the Lifeworld: From Garden to Earth*. Indiana University Press, 1990.
- Illies, Christian F. R., ve Anthonie Meijers. "Artefacts, Agency, and Action Schemes". İçinde *The Moral Status of Technical Artefacts*, editör Peter Kroes ve Peter-Paul Verbeek, 159-84. Dordrecht: Springer Netherlands, 2014.
- Introna, Lucas D. "Towards a Post-Human Intra-Actional Account of Sociomaterial Agency (and Morality)". İçinde *The Moral Status of Technical Artefacts*, editör Peter Kroes ve Peter-Paul Verbeek, 31-53. Dordrecht: Springer Netherlands, 2014.
- James, William. "Determinizmin İkilemi". İçinde *Rasyonalite Duygusu: Bilgi ve Eylem Üzerine*, editör Celal Türer, çeviren Umut, Tuba Nur, 67-97. Ankara: Fol, 2021.
- Johnson, Deborah G. "Computer Systems: Moral Entities but Not Moral Agents". *Ethics and Information Technology* 8, sy 4 (2006): 195-204.
- . "Software Agents, Anticipatory Ethics, and Accountability". İçinde *The Growing Gap Between Emerging Technologies and Legal-*

- Ethical Oversight*, editör Gary E. Marchant, Braden R. Allenby, ve Joseph R. Herkert, 61-76. Dordrecht: Springer Netherlands, 2011.
- Johnson, Deborah G., ve Merel Noorman. "Artefactual Agency and Artefactual Moral Agency". İçinde *The Moral Status of Technical Artefacts*, editör Peter Kroes ve Peter-Paul Verbeek, 143-58. Dordrecht: Springer Netherlands, 2014.
- Jonas, Hans. *The Imperative of Responsibility: In Search of an Ethics for the Technological Age*. Chicago: The University of Chicago Press, 1985.
- Jonathan Dancy, Constantine Sandis. "Introduction". İçinde *Philosophy of Action: An Anthology*, editör Jonathan Dancy, Constantine Sandis, 5-9. Malden, MA: Wiley, 2015.
- Kant, Immanuel. *Ahlak Metafiziğinin Temellendirilmesi*. Çeviren Ioanna Kuçuradi. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, 2015.
- Karagöz, Latif. "Dil, Eylem ve Aktör: Psikolojide Özne Tartışmaları". İçinde *İnsanı Yeniden Düşünmek: Modern Düşünce'de Temel Tartışmalar*, editör Lütfi Sunar ve Latif Karagöz, 167-200. Ankara: İlem, 2019.
- Karataş, Yaylagül Ceran. *Posthüman: Şehir ve Beden*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2022.
- Kuçuradi, Ioanna. *Etik*. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, 1999.
- Küçükkalp, Kasım. "Yeni Hümanizm ve İnsan Kavramının Küçülmesi". İçinde *İnsanı Yeniden Düşünmek: Modern Düşünce'de Temel Tartışmalar*, editör Lütfi Sunar ve Latif Karagöz. Ankara: İlem, 2019.
- Latour, Bruno. *Biz Hiç Modern Olmadık*. Çeviren İnci Malak Uysal. Norgunk Yayıncılık, 2008.
- . "On Technical Mediation". *Common Knowledge* 3, sy 2 (1994): 29-64.
- . *Pandora's Hope: Essays on the Reality of Science Studies*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1999.
- Latour, Bruno. "Where Are the Missing Masses? The Sociology of a Few Mundane Artifacts". İçinde *Shaping Technology / Building Society*, editör Wiebe E. Bijker, John Law, 225-58. Cambridge, MA: MIT Press, 1994.
- Latour, Bruno, ve Couze Venn. "Morality and Technology". *Theory, Culture & Society* 19, sy 5-6 (2002): 247-60.

- Leopold, Aldo. *A Sand County Almanac*. New York: Ballantine Books, 1986.
- Lowe, E. J. "Action Theory and Ontology". İçinde *A Companion to the Philosophy of Action*, editör Timothy O'Connor ve Constantine Sandis, 1-9. Malden: Wiley, 2010.
- Margolis, Joseph. *Ahlak Felsefesi 11 Eylül Sonrası*. Çeviren Celal Türer. Ankara: Elis Yayınları, 2006.
- Mitcham, Carl. "Agency in Humans and in Artifacts: A Contested Discourse". İçinde *The Moral Status of Technical Artefacts*, editör Peter Kroes ve Peter-Paul Verbeek, 11-29. Dordrecht: Springer Netherlands, 2014.
- Monkey MindPong*, 2021.
<https://www.youtube.com/watch?v=rsCul1sp4hQ>.
- Moor, James. "Four Kinds of Ethical Robots". *Philosophy Now* 72 (2009): 12-14.
- Moral Machine. "Moral Machine". Erişim 23 Ekim 2023.
<http://moralmachine.mit.edu>.
- Paul, Sarah K. *Philosophy of Action: A Contemporary Introduction*. New York: Routledge, 2021.
- Pepperell, Robert. "Posthuman Manifesto". İçinde *Hece: Dijital Kültür*, çeviren Reyhan Baş ve Hayriye Ünal, 67-76. Ankara: Hece, 2016.
- Peterson, Martin. *The Ethics of Technology: A Geometric Analysis of Five Moral Principles*. Oxford, New York: Oxford University Press, 2017.
- Peterson, Martin ve Spahn, Andreas. "Can Technological Artefacts Be Moral Agents?" *Science and Engineering Ethics* 17, sy 3 (2011): 411-24.
- Pickering, Andrew. "Material Culture and the Dance of Agency". İçinde *The Oxford Handbook of Material Culture Studies*, editör Dan Hicks ve Mary C. Beaudry Editör Dan Hicks ve Mary C. Beaudry, 190-208. New York: Oxford University Press, 2012.
- Puech, Michel. *The Ethics of Ordinary Technology*. New York : Routledge, 2016.
- Rosenberger, Robert, ve Peter-Paul Verbeek. "A Field Guide to Postphenomenology". İçinde *Postphenomenological Investigations: Essays on Human-Technology Relations*, editör Robert Rosenberger ve Peter-Paul Verbeek, 9-41. London: Lexington Books, 2015.

- Roth, Abraham Sesshu. “Shared Agency”, 13 Aralık 2010.
<https://plato.stanford.edu/ENTRIES/shared-agency/>.
- Russo, Federica. “The Homo Poieticus and the Bridge Between Physis and Techne”. İçinde *Luciano Floridi’s Philosophy of Technology*, editör Hilmi Demir, 8:65-81. Dordrecht: Springer Netherlands, 2012.
- Schlosser, Markus. “Agency”. İçinde *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, editör Edward N. Zalta, Winter 2019. Metaphysics Research Lab, Stanford University, 2019.
<https://plato.stanford.edu/archives/win2019/entries/agency/>.
- Schlosser, Markus E. “Agency, Ownership, and the Standard Theory”. İçinde *New Waves in Philosophy of Action*, editör A. Buckareff, J. Aguilar, ve K. Frankish, 13-31. New York: Palgrave-Macmillan, 2010.
- Singer, Peter. *Pratik Etik*. Çeviren Nedim Çatlı. İstanbul: İthaki Yayınları, 2015.
- Sneddon, Andrew. *Action and Responsibility*. Dordrecht: Springer Netherlands, 2006.
- Sullins, John P. “Artificial Moral Agency in Technoethics”. İçinde *Handbook of Research on Technoethics*, editör Rocci Luppigini ve Rebecca Adell, 205-21. Hershey: IGI Global, 2009.
- . “When is a Robot a Moral Agent”. *International Review of Information Ethics* 6, sy 12 (2006): 23-30.
- The Onlife Initiative. “Background Document: Rethinking Public Spaces in the Digital Transition”. İçinde *The Onlife Manifesto*, editör Luciano Floridi, 41-48. Cham: Springer International Publishing, 2015. https://doi.org/10.1007/978-3-319-04093-6_11.
- . “The Onlife Manifesto”. İçinde *The Onlife Manifesto*, editör Luciano Floridi, 7-13. Cham: Springer International Publishing, 2015. http://link.springer.com/10.1007/978-3-319-04093-6_2.
- Thompson, Dennis F. “Moral Responsibility of Public Officials: The Problem of Many Hands”. *American Political Science Review* 74, sy 4 (1980): 905-16.
- Turkle, Sherry. *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other*. New York: Basic Books, 2011.
- Türer, Celal. *Ahlâktan Felsefeye Felsefeden Ahlâka*. İstanbul: Dergâh Yayınları, 2017.

- . *Günümüz Düşüncesi*. Ankara: Fecr Yayınevi, 2022.
- Umut, Tuba Nur. *Antik Tekhnê'den Modern Teknolojiye Teknoloji ve Değerler*. İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, 2023.
- . “STS Alanına Metodoloji Sunan Felsefi Bir Yaklaşım: Postfenomenoloji”. İçinde *Türkiye’de STS: Bilim ve Teknoloji Çalışmalarına Giriş*, editör Aydan Turanlı vd., 189-201. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Yayınları, 2021.
- . “Teknoloji İnsan Tasavvurunu Dönüştürebilir mi? Siborg Manifestosu ve Aktör-Ağ Kuramı Üzerine Bir Değerlendirme”. İçinde *Düşünce Bilimleri, Klasik Sorunlar-Güncel Tartışmalar*, editör Nesim Doru ve Ömer Bozkurt, 183-92. Mardin: Mardin Artuklu Üniversitesi Yayınları, 2018.
- . “Yapay Zekâ Etiği Çerçevesinde Özerklik ve Özgür İrade Tartışmaları”. İçinde *Yapay Zekâ Etiği: Disiplinlerarası Bir Yaklaşım*, editör M. İhsan Karaman ve Tayyibe Bardakçı, 81-106. İstanbul: İsar Yayınları, 2022.
- Verbeek, Peter-Paul. “Cultivating Humanity: Towards a Non-Humanist Ethics of Technology”. İçinde *New Waves in Philosophy of Technology*, editör Jan Kyrre Berg Olsen, Evan Selinger, ve Søren Riis, 241-63. London: Palgrave Macmillan UK, 2009.
- . *Moralizing Technology: Understanding and Designing the Morality of Things*. University of Chicago Press, 2011.
- . “Some Misunderstandings About the Moral Significance of Technology”. İçinde *The Moral Status of Technical Artefacts*, editör Peter Kroes ve Peter-Paul Verbeek, 75-88. Dordrecht: Springer Netherlands, 2014.
- . “The Empirical Turn”. İçinde *The Oxford Handbook of Philosophy of Technology*, editör Shannon Vallor, 35-54. New York: Oxford University Press, 2022.
- . “The Irony of Humanism: On the Complexities of Discussing the Moral Significance of Things”. *Philosophy & Technology* 25, sy 4 (2012): 626-31.
- . “Toward a Theory of Technological Mediation: A Program for Postphenomenological Research”. İçinde *Technoscience and Postphenomenology: The Manhattan Papers*, editör Jan Kyrre Berg vd. Friis, 189-204. London: Lexington Books, 2016.

- . *What Things Do: Philosophical Reflections on Technology, Agency, and Design*. Çeviren Robert P. Crease. University Park, Pa: Penn State University Press, 2005.
- Wallach, Wendell, ve Colin Allen. *Moral Machines: Teaching Robots Right from Wrong*. Oxford, New York: Oxford University Press, 2009.
- Winner, Langdon. “Do Artifacts Have Politics?” *Daedalus* 109, sy 1 (1980): 121-36.
- Yeşilkaya, Nazan. *Post-Hümanizm ve Adalet*. Ankara: Episteme Yayınları, 2022.
- Yeşilova, Hüsnüye Dilara. “Autonomous Machines and Machine Ethics: Can Autonomous Cars Be Considered As Moral Agents?” Istanbul Technical University, 2019.

Eskiyei Yayınları: 197

DİN BİLİMLERİ AÇISINDAN EĞLENCE

Editörler

Yusuf EMRE & İsmet TUNÇ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6781-09-2

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

ahlaki konularda daha iyi yere sahip olmasını sağlayabilirken, dezavantajlar ahlaki sınırın dışına çıkmasını kolaylaştırabilmektedir. Söz konusu belirsizliği gidermek adına eğlencenin tanımlanması, dinî hayat açısından değeri ve ahlaki tutumla ilişkisini konu edinen nitel ve nicel çalışmaların yapılması önem arz etmektedir.

Kaynakça

- Alpert, Patricia T. "The Health Benefits of Dance". *Home Health Care Management & Practice* 23/2 (01 Nisan 2011), 155-157.
<https://doi.org/10.1177/1084822310384689>
- Ayaz, Orhan. "Kovid-19 ile Radikalleşen Dijitalleşmenin Gençlerin Dinî Sosyalleşmesine Etkileri:Sakarya/Akyazı Örneği". *Karantinada Din ve Dindarlık*. ed. Hasan Hüseyin Aygül. Nobel Akademik Yayıncılık, 2021.
- Aycan, İrfan. "İslâm Toplumunda Eğlence Sektörünün Ortaya Çıkışı". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 38/1-4 (01 Haziran 1998), 155-194.
- Batuk, Cengiz. "Din ve Müzik: Dinler Tarihi Bağlamında Din - Müzik İlişkisine Genel Bir Bakış Denemesi". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 35/35 (01 Eylül 2013), 45-70.
<https://doi.org/10.17120/omuifd.33403>
- Baumard, Nicolas vd. "Increased Affluence Explains the Emergence of Ascetic Wisdoms and Moralizing Religions". *Current Biology* 25/1 (2015), 10-15. <https://doi.org/10.1016/j.cub.2014.10.063>
- Carlson, Michael vd. "Positive Mood and Helping Behavior: A Test of Six Hypotheses". *Journal of Personality and Social Psychology* 55/2 (1988), 211-229. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.55.2.211>
- Carroll, John - Thomas, John. "Fun". *ACM SIGCHI Bulletin* 19 (01 Ocak 1988), 21-24. <https://doi.org/10.1145/49108.1045604>
- Carver, Charles S. - White, Teri L. "Behavioral Inhibition, Behavioral Activation, and Affective Responses to Impending Reward and Punishment: The BIS/BAS Scales." *Journal of Personality and Social Psychology* 67/2 (Ağustos 1994), 319-333.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.2.319>
- Chentsova-Dutton, Yulia. "What Can We Learn About Pleasure from the Study of Religion". *Religion, Brain & Behavior* 11/2 (03 Nisan 2021), 185-193.

- <https://doi.org/10.1080/2153599X.2021.1881608>
- Csikszentmihalyi, Mihaly. *Akış: Mutluluk Bilimi*. çev. Barış Satılmış. Buzdağı Yayınları, 2022.
- Çakır, Ahmet. *Müziğe Giriş*. Dem Yayınları, 2009.
- Emeritus, Robert S. Ellwood - Gregory D. Alles (ed.). *The Encyclopedia of World Religions*. New York: Facts on File, Revised ed. edition., 2006.
- Erim, Deniz. *Türkiye Selçuklu Devleti'nde Spor ve Eğlence Hayatı*. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- <http://acikerisim.aku.edu.tr/xmlui/handle/11630/3489>
- Fincham, Ben. *The Sociology of Fun*. London: Palgrave Macmillan, 1st ed. 2016 edition., 2017.
- Gordon, Gwen - Esbjörn-Hargens, Sean. "Are We Having Fun Yet? an Exploration of the Transformative Power of Play". *Journal of Humanistic Psychology* 47/2 (01 Nisan 2007), 198-222.
- <https://doi.org/10.1177/0022167806297034>
- Huizinga, Johan. *homo Ludens: Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme*. çev. M. Ali Kılıçbay. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2022.
- İyidoğan, Mustafa. *Hız Peygamber Dönemi Eğlence Kültürü*. Endülüis, 2021.
- Kaeppler, Adrienne L. "Dans". çev. F. K. Fay. *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 1*. Geleneksel Yayıncılık, 2006.
- Karatosun, Musa Osman. "Katolik İbadet Hayatında İlahilerin Yeri ve Önemi". *Artuklu Akademi* 6/2 (30 Aralık 2019), 279-305.
- <https://doi.org/10.34247/artukluakademi.626147>
- Lindqvist, Gunilla. "The Relationship between Play and Dance". *Research in Dance Education* 2/1 (01 Nisan 2001), 41-52.
- <https://doi.org/10.1080/14647890120058302>
- Martin, Rod A. *The psychology of humor: An integrative approach*. San Diego, CA: Elsevier Academic Press, 2007.
- McManus, I. C. - Furnham, Adrian. "Fun, Fun, Fun: Types of Fun, Attitudes to Fun, and Their Relation to Personality and Biographical Factors". *Psychology* 1/3 (25 Ağustos 2010), 159-168.
- <https://doi.org/10.4236/psych.2010.13021>
- Oh, Travis Tae. "What Is the Underlying Psychology of Having Fun?" *Psychology Today*. 29 Haziran 2021. Erişim 23 Ağustos 2023.
- <https://www.psychologytoday.com/us/blog/the-pursuit-fun/202106/what-is-the-underlying-psychology-having-fun>

- Oh, Travis Tae - Pham, Michel Tuan. "A Liberating-Engagement Theory of Consumer Fun". *Journal of Consumer Research* 49/1 (01 Haziran 2022), 46-73. <https://doi.org/10.1093/jcr/ucab051>
- Oh, Travis Tae - Pham, Michel Tuan. "The Psychology of Fun: Inquiry Into Consumers' Fun Experiences". *ACR North American Advances NA-46* (2018). <https://www.acrwebsite.org/volumes/2412293/volumes/v46/NA-46>
- Pırlanta, İsmail. "Hz. Peygamber Döneminde Eğlence Hayatı". *Journal of Turkish Studies* 10/Volume 10 Issue 1 (01 Ocak 2015), 635-635. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.7919>
- Provine, Robert R. "Lauhgtter". *American Scientist* 84/1 (Şubat 1996), 38-47.
- Reis, Harry T. vd. "Fun Is More Fun When Others Are Involved". *The Journal of Positive Psychology* 12/6 (2017), 547-557. <https://doi.org/10.1080/17439760.2016.1221123>
- Robinson, Brian (ed.). *The Moral Psychology of Amusement*. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, 2021.
- Semrud-Clikeman, Margaret. "Development of humor". *Encyclopedia of humor studies 1*. thk. Salvatore Attardo. 197-201. Los Angeles, London: SAGE Publications, Inc., 2014.
- Sönmemiş, Gökçe. "İletişim Aracı Olarak Dans: Ya da dans bir iletişim şekli midir?" *ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi* 5 (17 Şubat 2021), 100-117. <https://doi.org/10.46372/arts.853334>
- Stout, Nathan. "It's All Fun and Games until Someone Gets Hurt: Amusement's Negative Influence on Moral Judgment". *The Moral Psychology of Amusement*. ed. Brian Robinson. 45-63. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, 2021.
- Warren, Caleb vd. "What Makes Things Funny? An Integrative Review of the Antecedents of Laughter and Amusement". *Personality and Social Psychology Review* 25/1 (01 Şubat 2021), 41-65. <https://doi.org/10.1177/1088868320961909>
- Wolfenstein, Martha. "The Emergence of Fun Morality". *Journal of Social Issues* 7/4 (1951), 15-25. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1951.tb02249.x>

Kaynakça

- Akçay, Tuna. *Arkeolojik Veriler Işığında Antik Çağ'da Kurban Ritüeli*. İstanbul: Selenge Yayınları, 2021.
- Ayaz, Orhan. "An Alternative View on Animal Symbolism in the Göbekli Tepe Neolithic Cultural Region in the Light of New Data (Göbekli Tepe, Sayburç)" *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 33 (2023), 365-383.
- Beck, Guy L. *Musicology of Religion: Theories, Methods, and Directions*. New York: State University of New York Press, 2023.
- Beck, Guy L. *Sonic Liturgy: Ritual and Music in Hindu Tradition*. in Religious Studies. Columbia: University South Carolina Press, 2013.
- Bellah, Robert N. *İnsan Evriminde Din: Eski Taş Çağından Eksen Çağına*. çev. Mete Tunçay. 2. Basım. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2021.
- Boas, Frans. *İlkel Sanat*. çev. Semih Gözen Esmer. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2021.
- Budda, Hilmi Ömer. *Kurban ve Tufan Üzerine Makaleler*. nşr. Bekir Zakir Çoban. İstanbul: İnsan Yayınları, 2003.
- Carmell, Aryeh. *Masterplan, Judaism: Its Program, Meanings, and Goals*. Jerusalem: Jerusalem Academy Publication, 1991.
- Çuhadar, Hakan. "Kemanda Çalma Teknikleri". *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 18/1 (2009), 121-132.
- Dieter, Hans. "Libation", *Encyclopedia of Religion*, ed. Lindsay Jones. 8/5432-5435. Detroit: Macmillan Reference USA, 2 Edition, 2005.
- Dönmez, Banu Mustan. "Anadolu'nun Kadim Uygarlıklarından Süzülen Müziksel Anlamı Çözümlemede Arkeo-müzikolojinin Önemi" *Tykhē* 7/13 (2022), 197-212.
- Eliade, Mircea. *Dinler Tarihi: İnançlar ve İbadetlerin Morfolojisi*. çev. Mustafa Ünal. Konya: Serhat Kitabevi, 2005.
- Eliade, Mircea. *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi 1*. çev. Ali Berktaş. İstanbul: Kabcacı Yayınevi, 2012.
- Eliade, Mircea. *Ebedi Dönüş Mitosu*. çev. Ümit Altuğ. Ankara: İmge Kitabevi, 1994.
- Eliade, Mircea. *İnisiyasyon, Âyinler ve Gizli Cemaatler*. çev. Ayşe Meral. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2022.
- Eliade, Mircea. *Şamanizm*. çev. İsmet Birkan. Ankara: İmge Kitabevi, 1999.

- Ercegovic, Romana. "Language of Dignity: Sacred Balance between Feminine and Masculine". *XXIV Valcamonica Symposium Art and Communication in pre-Literate Societies Arte e Comunicazione Nelle Società pre-Letterate*. 161-164. 2011.
- Erhat, Azra. *Mitoloji Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2019.
- Esin, Funda-Demirgen, Emel. "Antik Roma'da Müzik ve Müzik Eğitimi". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 10/51 (2017), 390-399.
- Garrison, James. "The Social Value of Ritual and Music in Classical Chinese Thought". *Teorema: Revista Internacional de Filosofía*. 31/3 (2012), 209-222.
- Gennep, Arnold Van. *Geçiş Ritleri*. çev. Oylum Bülbül Beşler. İstanbul: Nora Yayınları, 2022.
- Gündüz, Şinasi. *Din ve İnanç Sözlüğü*. İstanbul: Vadi Yayınları, 1998.
- Güngör, Kamer. "Nota Yazısının Tarihsel Gelişimi Kamer". *Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma Dergisi*. (2015), 81-89.
- Hodeir, Andre. *Müzik Türleri ve Biçimleri*. çev. İlhan Usmanbaş. İstanbul: İletişim Yayınları, 1992.
- İlim, Fırat. "Aristoteles'te Müzikal Terimlerin Anlamı ve Kullanımı". *Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*. 30/2018, 56-60.
- İmîk, Ünal- Haşhaş, Sinan. "Müzik Nedir ve Hayatımızın Neresindedir". *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*. 6/2 (2020), 196-202.
- Jackson, Anthony. "Sound and Ritual". *The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*. 3/2 (1968), 293-299.
- Karakurt, Deniz. *Türk Söylence Sözlüğü: Türk Mitolojisi Ansiklopedik Sözlük*. PDF: 2011.
- Kınacı, Mesut. "Eskî Yunan Dünyasında Müzik ve Müzisyenler". *Doğu Batı* 15/62 (2012), 11-27.
- Koca, Selçuk Kürşad. "Genel Hatları ile Kültür ve Sembol İlişkisi". *Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi* 12/2 (2010), 87-94.
- Konfüçyüs, *Büyük Bilgi, Müzik Hakkında Notlar*. çev. Muhaddere N. Özerdim. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1963.
- Kramer, Samuel Noah. *Tarih Sümer'de Başlar*. çev. Hamide Koyukan. İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2002.

- Kubicki, Judith Marie. *Liturgical Music as Ritual Symbol: A Case Study of Jacques Berthier's Taizé Music*. Leuven: Peeters, 1999.
- Lewis-Williams, James David. *Mağaradaki Zihin*. çev. Tolga Esmer. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2019.
- Lippman, Edward Arthur. "Symbolism and Music". *The Musical Quarterly*. 39/4 (1953), 554-575.
- Malinowski, Bronislaw. *Büyük, Bilim ve Din*. Çev. Saadet Özkal. İstanbul: Kabalcı Yayınları, 1990.
- Mingana, Alphonse. "Vaftizci Yahyanın Yeni Bir Hayat Hikâyesi". Çev. Mustafa Baş. *Dini Araştırmalar Dergisi*. 19/48 (2016), 235-258.
- Mitchell, Nathan. *Liturgy and the Social Sciences*. Minnesota: the Liturgical Press Collegeville, 1999.
- Morley, Iain. "Ritual and Music- Parallels and Practice, and the Palaeolithic". *Becoming Human: Innovation in Prehistoric Material and Spiritual Cultures*. ed. Colin Renfrew- Iain Morley. 159-175. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Nasry, Radouane. "Rites of Passage: Initiation Masks in French Speaking Black Africa". *Curriculum Units by Fellows of the Yale-New Haven Teachers Institute*. 2/1-18. 2001.
- Nişanyan Sözlük, "müzik". (Erişim Tarihi: 03.07.2023). <https://www.nisanyansozluk.com/kelime/m%C3%BCzik>
- Örnek, Sedat Veyis. *Etnoloji Sözlüğü*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, 1971.
- Örnek, Sedat Veyis. *100 Soruda İlkelerde Din, Biyü, Sanat, Efsane*. İstanbul: Gerçek Yayınevi, 2000.
- Özkan, Ali Rafet. *Dinlerde Kurban Kültü*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2003.
- Park, So Jeong. "Musical Thought in the Zhuangzi: A Criticism of the Confucian Discourse on Ritual and Music". *Dao*. 12/331-350. 2013.
- Quagliuolo, Maurizio. "Comunicare il Messaggio Dell'arte Rupestre: Uno Strumento di Valutazione Dell'informazione al Visitatore". *XXIV Valcamonica Symposium Art and Communication in pre-literate societies Arte e comunicazione nelle società pre-letterate*, 351-353. 2011.
- Ross, Israel J. "Ritual and Music in South India: Syrian Christian Liturgical Music in Kerala". *Asian Music* 11/80-98. 1979.

- Stokes, Martin. "Music". *Encyclopedia of Social and Cultural Anthropology*. ed. Alan Barnard-Jonathan Spencer. 578-583. London & New York: Routledge, 2002.
- Taşpınar, İsmail. *Dinler, Tarih ve Sembolizm*. 2. Basım. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 2020.
- The American Heritage Dictionary, "mask", (20 Eylül 2023). Erişim Adresi: <https://www.ahdictionary.com/word/search.html?q=mask>
- Tunç, İsmet. "Din ve Kültür İlişkisi". *Teoloji ve Antropoloji Perspektifinden Din ve Kültür İlişkisi-I*. ed. İsmet Tunç-Abdulvasıf Eraslan. 9-38. Ankara: Eskiyeeni Yayınları, 2021.
- Türkçe Sözlük, "müzik". 10. Basım. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları,2005.
- Ünal, Ahmet. *Hititlerde ve Eski Anadolu Toplumlarında Din, Devlet, Halk ve Eğlence*. Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları, 2016.

lence araçlarının misyonerliğin önemli ve gerekli bir unsuru olarak görülmesini ve kullanılması söylemiştir.

Yirmi birinci yüzyıldaki Hıristiyanlık için modern eğlence biçimleri ve araçları, misyonerlik bağlamındaki faydalarıyla değerlendirilir. Köktenci ve tümünden bir reddediş yerini, amaçsal bir kabul ediş bırakmıştır. Bununla birlikte, kiliselerdeki ibadetlerde icra edilen kutsal müzik kıymetli ve yüce değerini halen koruyarak profan alana dair hiçbir unsuru bünyesinde barındırmaz. Bu müzik ise tensel zevklerden çok tinsel olanı yansıtır.

Kaynakça

- Athenaeus. *The Deipnosophists*. çev. Charles Burton Gulick. 7 Cilt. London, New York: William Heinemann, G.P. Putnam's Sons, 1928.
- Aune, David E. *Anchor Bible Dictionary*. ed. David Noel Freedman. 6 Cilt. Garden City, New York: Doubleday, 1992.
- Batastini, Robert J. - Edward J. Harris (ed.). *Catholic Community Hymnal*. Chicago: GIA Publications, Inc., Pew., 1999.
- Coxe, A. Cleveland vd. (ed.). "A Plea for the Christians". çev. B. P. Pratten. *Ante-Nicene Fathers. Fathers of the Second Century: Hermas, Tatian, Athenagoras, Theophilus, And Clement of Alexandria (Entire)*. 2/129-148. New York: Christian Literature Publishing Co., 1885. <http://oll.libertyfund.org/titles/1975>
- Coxe, A. Cleveland vd. (ed.). "Irenaeus Against Heresies". çev. Alexander Roberts. *Ante-Nicene Fathers. The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenaeus*. 1/315-567. New York: Christian Literature Publishing Co., 1885. <http://oll.libertyfund.org/titles/1975>
- Coxe, A. Cleveland vd. (ed.). "Justin Martyr". çev. Marcus Dods. *Ante-Nicene Fathers. The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenaeus*. 1/157-187. New York: Christian Literature Publishing Co., 1885. <http://oll.libertyfund.org/titles/1975>
- Coxe, A. Cleveland vd. (ed.). "The Epistle of Barnabas". çev. Alexander Roberts. *Ante-Nicene Fathers. The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenaeus*. 1/137-149. New York: Christian Literature Publishing Co., 1885. <http://oll.libertyfund.org/titles/1975>

- Coxe, A. Cleveland vd. (ed.). "The Epistles of Clement". çev. John Keith. *Ante-Nicene Fathers. The Gospel of Peter, the Diatessaron of Tatian, the Apocalypse of Peter, the Vision of Paul, the Apocalypse of the Virgin and Sedrach, the Testament of Abraham, the Acts of Xanthippe and Polyxena, the Narrative of Zosimus, the Apology of Aristides, the Epistles of Clement (complete text), Origen's Commentary of John, Books 1-10, and Commentary on Matthew, Books 1, 2, and 10-14.* 9/225-248. New York: Christian Literature Publishing Co., 1896. <http://oll.libertyfund.org/titles/1975>
- Coxe, A. Cleveland vd. (ed.). "The Teaching of the Twelve Apostles". çev. M. B. Riddle. *Ante-Nicene Fathers. Fathers of the Third and Fourth Centuries: Lactantius, Venantius, Asterius, Victorinus, Dionysius, Apostolic Teaching and Constitutions, Homily and Liturgies.* 7/369~384. New York: Christian Literature Publishing Co., 1886. <http://oll.libertyfund.org/titles/1975>
- Emre, Yusuf. *Din ve Mizah*. Ankara: Eskiyei Yayınları, 2021.
- Fortescue, Adrian. *The Mass: A Study of the Roman Liturgy*. thk. Bernard Ward - Herbert Thurston. Boonville, New York: Preserving Christian Publications, 2nd Basım, 2007.
- Julian, John. *A Dictionary of Hymnology: Setting forth the Origin and History of Christian Hymns of all Ages and Nations*. 2 Cilt. New York: Charles Scribner's Sons, 1892.
- Karatosun, Musa Osman. *Katolik Kilisesinde Kutsal Müzik Anlayışı ve Türkiye'deki Uygulanışı*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı. Adana: Çukurova Üniversitesi, 2018.
- Lucian. çev. A. M. Harmon. 8 Cilt. London, New York: William Heine-
mann, G.P. Putnam's Sons, 1961.
- Strong, James. *A Consise Dictionary of the Words in The Greek Testament; with Their Renderings in the Authorized English Version*. New York: Abingdon Press, 1890.
- Yıldırım, Münir - Karatosun, Musa Osman. "Katolik Kilisesinin Jübile Anlayışı ve 2016 Merhamet Yılı". *Türkiye'de Dinler Tarihi'nin Kurumsallaşması Sürecinde Prof. Dr. Abdurrahman Küçük*. ed. Ahmet Hikmet Eroğlu. 477-521. Ankara: Berikan, 2016.
- Ancient and Modern Hymns and Songs for Refreshing Worship*. London: Hymns Ancient & Modern Ltd., 2013.

Catechismus Catholicae Ecclesiae. Citta del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2. Basım, 1997.

http://www.vatican.va/archive/catechism_lt/index_lt.htm

Liturgia Horarum I: Tempus Adventus, Tempus Nativitatis. VI Cilt. Chicago: Midwest Theological Forum, 2010.

Kilise Dokümanları

Tra Le Sollecitudini, Papa X. Pius, 22 Kasım 1903. *Acta Sanctae Sedis* 36 (1903-4), 329-339.

De musica sacra et sacra liturgia, Sacred Congregation of Rites, 3 Eylül 1958. *Acta Apostolicae Sedis* 50 (1958), 630-663.

Sacra Propediem, Papa XV. Benedict, 6 Ocak 1921. *Acta Apostolicae Sedis* 13 (1921), 33-41.

Giubileo Del Mondo Dello Spettacolo, Papa II. John Paul, 17 Aralık 2000. *Acta Apostolicae Sedis* 93 (2001), 225-228.

çimleri, sadece eğlenmenin ötesinde kültürel ve toplumsal yönle-
re sahiptir. Eğlence ortamları bazıları dağınık haldeki toplulukla-
rı bir araya getirmiş, sosyal bağları güçlendirmiş ve kültürel kim-
liğin korunmasına katkı sağlamış, tarih ve geleneklerin aktarıl-
masına yardımcı olmuştur. Ancak günümüzdeki artan araştırma
sayısı ve arkeolojik gayretlere rağmen dönemin eğlence hayatını
etraflıca anlamak mümkün değildir. Örneğin müzikte kullanılan
enstrümanların tam şekli, notalar, besteler, müzisyenler ve eğ-
lence mekânları detaylarıyla bilinmez. Lakin eldeki veriler onla-
rın uzun zaman boyunca oluşturdukları köklü bir eğlence anla-
yılarının olduğunu anlamada yeterlidir.

İslâm'ın yayılmasından sonra, Arap dünyasındaki eğlence tür-
lerinde değişimlerin yaşandığı aşikârdır. İslâm'ın getirdiği dinî ve
kültürel değişikliklerle, içki, kumar, fuhuş ve dans gibi bazı gele-
neksel eğlence biçimleri tamamen ortadan kaldırılmış, müzik ise
sınırlandırılmıştır. İslâm öncesi dönemde, Araplar, özellikle şiirin
bir parçası olarak müzik icra ederken İslâm'ın gelmesiyle birlikte
bu pratik büyük ölçüde kısıtlanmıştır. Diğer taraftan, İslâm kül-
türü de kendi sanat ve eğlence anlayışını oluşturmuş ve bunu
yaparken de kadim tecrübeden yararlanmışır. Kendisi için fay-
dalı gördüğü binicilik, avlanma, şiir ve oyunlardan istifade et-
miştir. Bunların zararlı yönlerini törpüleyerek kendine özgü yeni
bir form oluşturmuştur.

Kaynakça

- Âlûsî, Ebü'l-Meâli Cemâlüddîn Mahmûd Şükrî b. Abdillâh b. Mahmûd.
Bulûğu'l-ereb fî ma'rifeti ahvâli'l-'Arab. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-
İlmiyye, ts.
- Beytam, Mustafa. "el-Ginâ' ve envâuhâ inde'l-Arab kable'l-İslâm". *et-
Turasi'l-Arabî* 25/100-99 (ts.), 83-93.
- Cevad Ali. *el-Mufassal fî târihi'l-'Arab kable'l-İslâm*. Beyrût: Dâru's-Sâkî,
1422/2001.

- Çakır, Mustafa Sefa, “Klasik Türk Şiirinde Nağmelerin Tınısı ve Nâilî Divanı'nda Musiki Unsurları”, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 4 (2): 206-220.
- Dayf, Şevkî. *Târîhü'l-Edebi'l-Arabî*. Mısır: Dâru'l-Ma'ârif, 1995.
- Dellû, Burhaneddin. *Ceziretü'l-Arab kable'l-İslâm: et-Târîhü'l-iktisâdî - el-ictimâî - es-sekâfî - ve's-siyasî*. Beyrût: Dâru'l-Farâbî, 2001.
- Farmer, Henry George. *Târîhü'l-mûsiki'l-Arab hattâ Karnî's-sâlisi'l-aşari'l-miladî*. Lübnan: Dâru Mektebetü'l-Hayât, 1975.
- Göl, Yavuz Selim. *Hiz. Ömer*. Ankara: Bir Yayıncılık, 2021.
- İbn Abdürabbih, Ebû Ömer Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed b. Abdürabbih b. Habîb el-Kurtubî. *el-İkdü'l-ferid*. Beyrût: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1404.
- İbn Habîb, Ebû Ca'fer Muhammed b. Habîb b. Ümeyye. *el-Muhabber*. thk. Ilse Lichtenstädter. Beyrut: Dâru'l-Âfâki'l-Cedîde, 1361/1942.
- İbn Kesîr, Ebû'l-Fidâ' İmâdüddîn İsmâîl b. Şihâbiddîn Ömer. *el-Bidâye ve'n-nihâye*. thk. Abdullah b. Abdülmuhsin et-Türkî. Dâru Hecr, 1418/2003.
- İbn Manzûr, Ebû'l-Fazl Cemâlüddîn Muhammed b. Mükerrrem. *Lisânü'l-Arab*. Beyrut: Dâru's-Sadr, ts.
- İbn Sa'd, Ebû 'Abdullâh Muhammed b. Sa'd b. Menîf. *et-Tabakâtü'l-Kübrâ*. Beyrut: Dâru's-Sadr, ts.
- İsfahânî, Ebû'l-Ferec Alî b. el-Hüseyn b. Muhammed b. Ahmed el-Kureşî. *el-Egânî*. Lübnan: Dâru'l-Kutubi'l-Mısriyye, 1935.
- Kaysi, Nûrî Hammûdî. *el-Furûsiyye fî Şi'ri'l-Câhilî*. Bağdât: Mektebetü'n-Nahde, 1384/1964.
- Mes'ûdî, Ebû'l-Hasen Alî b. el-Hüseyn b. Alî. *Mürücü'z-zeheb ve me'âdinü'l-cevher*. thk. Kemal Hasan Mer'î. Beyrût: Mektebetü'l-Asriyye, 1425/2005.
- Nüveyrî, Ebû'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Abdilvehhâb b. Muhammed el-Bekrî et-Teymî el-Kureşî. *Nihâyetü'l-ereb fî funûni'l-edeb*. Kahire: Dâru'l-Kütüb, ts.
- Senânî, Rahime binti Avvâd Ahmed es-. “et-Tâirü'n-Ne'âm fî Rusûmi Şibhi'l-Cezîretü'l-Arab”. *Mecelletü Dırasü't-Târîhiyye ve'l-Hadâriyyeti'l-Mısır* 5/9 (2020), 17-57.

- Süheylî, Ebü'l-Kâsım Abdurrahmân b. Abdillâh b. Ahmed el-Has'amî. *er-Ravdî'l-ünîf*. thk. Mecdî b. Mansûr b. Seyyid eş-Şûrî. Beyrût: Dâru'l-kütübi'l-ilmîyye, ts.
- Temir, Hakan. "Hz. Peygamber Döneminde Çocuk Oyunları ve Eğlence Araçları". *XIV. Uluslararası Mevlid-i Nebi Sempozyumu İslâm ve Çocuk*. 247-264, 2021.
- Temir, Hakan. "İslâm Öncesi Arap Yarımadası'nda Kabile Dışı Unsurlar: Sa'âlik Grupları". *Siyer Araştırmaları Dergisi* 5 (2019), 129-152.

kumar ve fuhuş, haram kılındığı andan itibaren eğlence unsuru olmaktan çıkmış, Allah'a isyan ve toplum düzenini-huzurunu bozan eylemler olarak kabul edilmiştir. Müzik, şiir, oyun gibi bazı eğlenceler ise celb-i menafi' def'i mazarrat ilkesi çerçevesinde yeniden şekillendirilmiştir. Eğlencenin toplumsal hayatın ortak paylaşımlarından biri olduğu kabul edilmekle birlikte onun, İslam inanç ve ahlak sisteminin bütünü içerisinde uyum göstererek varlığını sürdürmesi ana esas olmuştur.

Kaynakça

- Abdürrezzâk, Ebû Bekr Abdürrezzâk b. Hemmam es-San'ânî. *el-Musan-nef*. 11 cilt. Beyrut: el-Meclisü'l-İlmî, 1983.
- Aksu, Zahid. *İslam'ın Doğuşunda Toplumsal Realite*. Ankara: İlahiyat, 2005.
- Antere b. Şeddâd. "Muallaka". *Yedi Askt*. çev. Nurettin Ceviz, Kenan Demirayak, Nevzat H. Yanık. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2010.
- Ateş, Ali Osman. *İslam'a Göre Câhiliye ve Ehl-i Kitab Örf ve Adetleri*. İstanbul: Beyan Yayınları, 1996.
- Aydın, Mehmet Âkif. "Aile". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 2/196-200. Ankara: TDV Yayınları, 1989.
- Azizova, Elnure. "İlk Dönem İslam Toplumunda Eğlence Hayatına Dair Bazı Tespitler". *Bakı Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin Elmi Mecmuası* 10 (2008), 148-177.
- Azizova, Elnure. "Ukâz". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 42/61-62. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.
- Azizova, Elnure. "Zülmecâz". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 44/570-571. İstanbul: TDV Yayınları, 2013.
- Bakkal, Ali. *İslam Öncesi Cahiliyye Çağı Hukuku*. y.y., ts.
- Baktır, Mustafa. "İçki [İslam'da]". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 21/458-462. İstanbul: TDV Yayınları, 2000.
- Bardakoğlu, Ali. "Kumar". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 26/364-367. Ankara: TDV Yayınları, 2002.
- Bayraktar, İbrahim. "Bayram". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 5/259-261. İstanbul: TDV Yayınları, 1992.

- Beyhakî, Ebû Bekr Ahmed b. el-Hüseyin b. Ali. *es-Sünenü'l-kübrâ*. 10 cilt. Haydarabad: Dâiretü'l-Maârifî'l-Osmaniyye, 1353/1934.
- Bozkurt, Nebi. "Def". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 9/83-85. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.
- Bozkurt, Nebi. "Eğlence". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 10/483-488. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.
- Bozkurt, Nebi. "Fuhuş". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 13/211-214. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.
- Bozkurt, Nebi. "İçki", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 21/455-456. İstanbul: TDV Yayınları, 2000.
- Bozkurt, Nebi. "Müsamere". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 32/75-4-76. İstanbul: TDV Yayınları, 2006.
- Bozkurt, Nebi. "Ok". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 33/333-335. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Bozkurt, Nebi. "Oyun". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 34/15-16. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Bozkurt, Nebi. "Sünnette Düğün". *Mehir* 3(1999), 29-39.
- _____. *Hadislerde Sosyal Hayat*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2007.
- Cevad Ali. *el-Mufasssal fî târihi'l-Arab kable'l-İslam*. 20 cilt. y.y.: Dâru's-sâkî, 2001.
- Çelikkol, Yaşar. *İslam Öncesi Mekke*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2003.
- Demirel, Harun Reşit. "Tavla İle İlgili Rivayetlerin Değerlendirilmesi". *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 7/2 (2007), 109-131.
- Durmuş, İsmail. "Münazara". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 31/576-577. Ankara: TDV Yayınları, 2020.
- Erdem, Sargon. "Bayram". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 5/257-259. İstanbul: TDV Yayınları, 1992.
- Ezrakî, Ebû'l-Velîd Muhammed b. Abdullah. *Ahbâru Mekkeve ma câe fîha mine'l-âsâr*. 2 cilt. Beyrut: Dâru's-Sekâfe, 1979.
- Fâkihî, Ebû Abdullah Muhammed b. İshak. *Ahbâru Mekkeft kadimî'd-dehr ve hadisih*. 6 cilt. Mekke: Matbaatü'n-Nehdatî'l-Hadise, 1407/1987.
- Fehd, Tevfik. "Meysir". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 29/509-510. Ankara: TDV Yayınları, 2004.
- İbn Battâl, Ebû'l-Hasan Ali b. Halef b. Abdülmelik el-Kurtubî. *Şerhu Sa-hih-i Buhârî*. 10 cilt. Riyad: Mektebetü'r-Rüşd, 2000/1420.

- İbn Ebî Şeybe, Ebû Bekr Abdullah b. Muhammed b. İbrahim. *el-Musanef*. 26 cilt. Cidde: Darü'l-Kible, 2006/1427.
- İbn Habîb, Ebû Ca'fer Muhammed b. Habîb b. Ümeyye el-Bağdadî el-Hâşimî. *Muhabber*. Beyrut: Darü'l-Afaki'l-Cedide, ts.
- İbn Habîb, Ebû Ca'fer Muhammed b. Habîb b. Ümeyye el-Bağdadî el-Hâşimî. *el-Münemmak fî ahbâri Kureyş*. Beyrut: Alemü'l-Kütüb, 1985.
- İbn Hibbân. *Sahîh: el-İhsan fî takribi Sahihi İbn Hibbân*. 18 cilt. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1988-1991.
- İmruülkays b. Hucr. "Muallaka". *Yedi Askı*. çev. Nurettin Ceviz, Kenan Demirayak, Nevzat H. Yanık. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2010.
- Kallek, Cengiz. "Pazar". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 34/194-203. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Lebîd b. Rebîa. "Muallaka". *Yedi Askı*. çev. Nurettin Ceviz, Kenan Demirayak, Nevzat H. Yanık. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2010.
- Özcan, Abdülkadir. "Güreş". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 14/317-320. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.
- Pırlanta, İsmail. "Hz. Peygamber Döneminde Eğlence Hayatı". *Turkish Studies* 10/1 (2015), 635-658.
- Sâlim, Abdülaziz. *Târihi'l-Arab fî asri'l-câhiliyye*. Beyrut: Dârü'n-Nahdati'l-Arabiyye, ts.
- Sarıcık, Murat. "Câhiliye Döneminde Arap Yarımadası Panayırıları". *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2/31 (2013), 109-140.
- Sarıcık, Murat. *İnanç ve Zihniyet Olarak Câhiliye*. İstanbul: Nesil Yayınları, 2004.
- Sarıcık, Murat. *İslam Öncesi Dönem Câhiliye Kültürü*. Isparta: Fakülte Kitabevi, 2002.
- Sarıcık, Murat, "Câhiliye Kumarı Meysir", *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5 (1998), 33-64.
- Savaş, Rıza. "İslam'dan Önce Hicaz Bölgesindeki Araplarda Tarih". *Doğuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7 (1992), 257-268.
- Şerîf, Ahmed İbrahim. *Mekke ve'l-Medine fi'l-câhiliyye ve ahdi'r-resul*. Kahire: Darü'l-Fikri'l-Arabî, 1985.
- Taberânî, Ebü'l-Kâsım Süleymân b. Ahmed b. Eyyûb. *el-Mu'cemü's-sağır*. 2 cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1983/1403.

- Taberânî, Ebü'l-Kâsım Süleymân b. Ahmed b. Eyyûb. *el-Mu'cemü'l-kebîr*. 25 cilt. Beyrut: Dâru İhyâ'it-Türâsî'l-Arabî, 1984/1404.
- Tarafe b. Abd. "Muallaka". *Yedi Askı*. çev. Nurettin Ceviz, Kenan Demirayak, Nevzat H. Yanık. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2010.
- Tekin, Abdülkadir. "İslâm'da Eğlenceyi Haram Kılan Unsurlar". *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*28 (2016), 455-487
- Temir, Hakan. "Hz. Peygamber Döneminde Çocuk Oyunları ve Eğlence Araçları". *XIV. Uluslararası Mevlid-i Nebi Sempozyumu İslâm ve Çocuk*, 2021, 256-260.
- Ünal, Necdet. "Kur'an'da Meysir Kavramı ve Günümüzdeki Bazı Kumar Türlerinin Bu Çerçeve de Değerlendirilmesi". *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 10/3 (2010), 247-265.
- Ya'kûbî, İbn Vazih Ahmed b. İshak b. Ca'fer. *Tarîhu'l-Ya'kûbî*. 2 cilt. Beyrut: Dâru Sâdır, ts.
- Yaran, Rahmi. "Düğün". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 10/15-16. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.

topluma ve zamana göre büyük değişiklikler ve farklılıklar içermesi mümkündür. Her ne kadar aynı adı taşıyor olsalar da örflerin, âdetlerin ve toplumsal alışkanlıkların değişmesi ile eğlencelerin içeriklerinin ve karşılaması beklenen bireysel ve toplumsal hedeflerin de bir dönüşüme uğraması söz konusudur. Bu sebeple fukahâ hayatın bir parçası sayılan oyun ve eğlencelere toplumsal bozulmaya sebebiyet vermemesi için ihtiyatla yaklaşmış ve genelde yasaklayıcı nitelikte hükümler verme yoluna gitmişlerdir. Yukarıda bahsedilen birçok örnek eğlencenin sınırının özellikle sünnetin belirlediği çerçeve ile çizildiğini göstermektedir. Modern dönemde insanın ruhî ve fitrî arzu ve ihtiyaçlarının giderilmesinin de gerekli olduğunu savunarak belirli kriterler çerçevesinde eğlenmeye, farklı tarzlardaki sporlarla ilgilenmeye ve hoş vakit geçirmek amacıyla müsabakaları izlemeye cevaz veren ve klasik dönemdeki fakihlerin birçoğuna muhalefet ederek bazı oyun, spor ve eğlence türlerinin haram olmadığını savunan fetvalara ulaşılabilmektedir. Modern dönemde bahsedilen bu tartışmalar ve fetvalar müstakil araştırmaları hak edecek genişliktedir.

Kaynakça

- Aydın, Ahmet. *Yavana: İslam Medeniyetinin Büyük Havzası Hint*. İstanbul: Ketebe Yayınları, 2021.
- Bedir, Murteza. “Üsrûşenî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 2012, 42/392-393.
- Çınar, Fatih. “İsmail es-Sivâsi ve Süflerin Raks/ Deveranı Hakkında Verdiği Bir Fetvası”. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 13/1 (2009), 323-340.
- Çiftci, Adem. “Hanefî Fetva Geleneğinin Önemli Bir Halkası: el-Fetâvâ'l-Gıyâsiyye”. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi* 35 (2020), 533-563.
- Dâvud b. Yusuf el-Hatîb. *el-Fetâvâ'l-Gıyâsiyye*. Bulak: el-Matbaatü'l-Emriyye, ts.

- Doğan, Yusuf. “Emevîler Döneminde Mizahı Etkileyen Faktörler”. *İS-TEM: İslâm San’at, Tarih, Edebiyat ve Mûsikîsi Dergisi* 4/8 (2006), 209-236.
- Düzdağ, Mehmed Ertuğrul. *Şeyhülislam Ebusuûd Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Türk Hayatı*. İstanbul: Enderun Kitabevi, 1983.
- Hasrî, Ebû Bekr Muhammed b. İbrâhîm b. Enûş el-Buhârî el-Hanefî. *el-Hâvî fi’l-fetâvâ*. Millet Kütüphanesi, Fezullah Efendi, 1012, 1a-195b.
- Heytemî, Ebû’l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed b. Muhammed es-Sa’dî. *el-Fetâvâ’l-kübra’l-fıkhiyye*. 4 cilt. Kahire: Abdülhamid Ahmed Hanefî, 1938/1357.
- İbn Manzûr, Ebû’l-Fazl Muhammed b. Mükerrrem b. Ali el-Ensârî. *Lisâ-nü’l-Arab*. 15 cilt. Beyrut: Dâru Sâdır, ts.
- İbn Rüşd, Ebû’l-Velîd Muhammed b. Ahmed el-Endelüsî el-Kurtubî. *Fetâvâ İbn Rüşd*. Beyrut: Dâru’l-Garbi’l-İslâmî, 1987.
- İbn Teymiyye, Ebû’l-Abbâs Takıyyüddîn Ahmed b. Abdülhalim. *Mecmu-ati’l-fetâvâ*. 20 cilt. Riyad: Mektebetü’l-Ubeykan, 1997/ 1418.
- İbnü’s-Salâh, Ebû Amr Takıyyüddîn Osmân b. Salâhiddîn Abdirrahmân b. Mûsâ Şehrezûrî. *Fetâvâ ve mesâilu İbni’s-Salâh*. 2 cilt. Beyrut: Dârü’l-Ma’rife, 1986/1406.
- Kâdihân, Ebû’l-Mehâsin Fahrüddîn Hasen b. Mansûr b. Mahmûd el-Öz-kendî. *Fetâvâ Kâdihân*. 3 cilt. Beyrut: Dâru’l-Kütübî’l-İlmiyye, 2009.
- Menteşzâde Abdürrahim Efendi. *Fetâvâ-yı Abdürrahim*. 2 cilt. İstanbul: Darü’t-Tıbaatîl-Ma’mure, 1827.
- Merginânî, Ebû’l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl. *el-Hidâye* (Leknevî’nin şerhi ile birlikte). 8 cilt. Pakistan: İdâretü’l-Kurân ve’l-Ulûmî’l-İslâmiyye 1417/1997.
- Nalbant, Muhammed. “Kahve Hakkında Yazılmış Manzum Bir Fetva Örneği”. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi* 6/2 (2022), 682-706.
- Nevevî, Ebû Zekeriyâ Yahyâ b. Şeref b. Mürî. *Fetâvâ’l-İmâm en-Nevevî*. Beyrut: Dâru’l-Beşâiri’l-İslâmiyye, 1996.
- Okur, Kaşif Hamdi. “17. Yüzyıl Osmanlı Fıkıhçılarının Nevazile Yönelik Fıkîhî Argümantasyonu (Mehmed Fıkîhî el-Aynî ve Risâletü’l-Duhân ve’l-Kahve Örneği)”. *Sahn-ı Semân’dan Dâru’l-fünûn’a Osmanlı’da İlim ve Fikir Dünyası (Âlimler, Müesseseler ve Fikrî Eserler) XVII. Yüzyıl*, 2017, 381-393.

- Orhan, Fatih. “Gınâdan Semâ’ya: Fakihlerin Tasavvuf Mûsikisine Bakışı”. *Hittit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 20/2 (2021), 805-834.
- Özen, Şükrü. “Osmanlı Döneminde Fetva Literatürü”. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi* III/5 (2005), 249-378
- Pîr Mehmed Üskübî. *Fetâvâ-yı Üskübî*. İstanbul: Süleymaniye Kütüphanesi, Şehid Ali Paşa, 1027, 1a-168b.
- Rezavi, Syed Ali Nadeem. “The Dynamics of Composite Culture: Evolution of An Urban Social Identity in Mughal India”. *Proceedings of the Indian History Congress* 72/1 (2011), 408-421.
- Suğdî, Ebû'l-Hasan Ali b. Hüseyin b. Muhammed el-Hanefî. *en-Nütef fi'l-fetâvâ*. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1984.
- Sübkî, Ebû'l-Hasen Takıyyüddîn Alî b. Abdilkâfî b. Alî b. Temmâm. *Fetâvâ's-Sübkî*. 2 cilt. Beyrut: Dâru'l-Ma'rifê, ts.
- Süyûtî, Ebû'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî. *el-Hâvî li'l-fetâvî*. 2 cilt. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2000.
- Şah Veliyyullah ed-Dihlevî. *Huccetullahi'l-baliğa*. Dımaşk: Dâru İbn Kesîr, 2010.
- Şahin, Osman. “Risâle fî Hükmi't-Tütün ve'l-Kahve li-Muhammed Fikhî el-Aynî el-Hanefî Emînü'l-Fetvâ (Dirâse ve Tahkîk)”. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi* 31 (2018), 697-714.
- Şeyh Nizâm. *el-Fetâvâ'l-Hindîyye*. 6 cilt. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2000.
- Üsrüşenî, Ebû'l-Feth Mecdüddîn Muhammed b. Mahmûd b. el-Hüseyin. *Kitâbu'l-kerâhiyye*. İstanbul: Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, 888001, 1a-56a.
- Venşerîsî, Ebû'l-Abbâs Ahmed b. Yahyâ et-Tilimsânî el-Fâsî. *el-Mi'yârü'l-mu'rib ve'l-câmî'u'l-muğrib*. 12 cilt. Beyrut: Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 1981.
- Yenişehirlî Abdullah Efendi. *Behcetü'l-fetâvâ*. haz. Süleyman Kaya, Betül Algın, Zeynep Trabzonlu, Asuman Erkan. İstanbul: Klasik Yayınları, 2011.
- Yıldırım, Taner. “Abbasîlerde Sportif Faaliyetler ve Eğlence Kültürü”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 26/2 (2016), 351-367.
- Zahîrüddîn Ebû Bekr Muhammed b. Ahmed b. Ömer. *el-Fetâvâ'z-Zahîriyye*. Millet Kütüphanesi, Feyzullah Efendi, 1052, 1a-439a.

şanmış ve farklı talepler doğrultusunda saray dışı konular rağbet görmeye başlamıştır. Bu dönemden sonra Osmanlı görsel kültüründe halk eğlencelerinin ve çeşitli raksların izlerine rastlanmaktadır. Osmanlının son yüzyılına kadar saray eğlenceleri ile tarihatların semâ gösterimlerinin yanı sıra sıradan raks sahneleri ile rakkas ve rakkase portreleri eğlence kültürünün görsel sanatlar da çeşitlenmesini sağlamıştır.

Kaynaklar

Resim Listesi

- Resim 1: Dans Eden Figürler, Bhimbetka Kaya Resimleri, MÖ 10000 (<https://www.dsource.in/resource/bhimbetka/paintings/rock-shelter-5>).
- Resim 2: Dans Eden Mısırlılar, MÖ 1648-1550, Dra' Abu el-Naga Mezar Kompleksi (P. Spencer, 2003, 113).
- Resim 3: Dans Eden Çocuk, Koço, 9. Yüzyıl (H. Hartel-M. Yaldiz, 1982, s. 198).
- Resim 4: Dans Eden Kadın Heykeli, Hırbetü'l-Mefcer Sarayı, Emevî Dönemi (R. Ettinghausen, vd, 2003, 47)
- Resim 5: Dans Eden Kızlar, Cevsâkü'l-Hakânî, Abbasi Dönemi, (R. Hillenbrand, 2005, 49)
- Resim 6: Şarap Testisi Üzerinde Bir rakkas, Zengî Hanedanı (R. Hillenbrand, 2005, 49).
- Resim 7: Saray eğlencesinde raks, Makâmât-ı Harîrî, Memlûk dönemi, 1334, Austrian National Library AF. 9
[https://islamicart.museumwnf.org/database_item.php?id=objekt;EPM;at;Mus24;27;en&cp].
- Resim 8: Sultan Süleyman'a Hediye Takdimi, Ârifî, Süleymannâme, 1558, TSMK 1517 y. 412a (Bağcı vd., 2006, 104).
- Resim 9: Müzisyen ve Rakkasların Geçit Töreni, İntizâmî, Sûrnâme-i Hümayûn, 1587, TSMK 1344, y. 18b-19a (Bağcı vd., 2006, 144).
- Resim 10: Rakkaslar, Sûrnâme-i Vehbi, 18. yy, (G. İrepoğlu, 1999, 138).
- Resim 11: Dans eden demonlar, Muhammed Siyah Kalem, TSMK H. 2153, 64b (İpsiroğlu 2004, 45).
- Resim 12: Medresesinde Öğrencileriyle Semâ Halinde Mevlânâ, Tercüme-i Sevâkıb-ı Menâkıb, y. 1590, NPML, M. 466, 21b (H. Haral, 2014, 81).

- Resim 13: Semâ Halinde Sûfiler, Mecâlisü'l-Uşşak, 1552, Bodleian Library MS. Ouseley Add. 24
(<https://digital.bodleian.ox.ac.uk/objects/7f010f0d-a12f-41e9-8eb6-fd9db60eae7d/surfaces/92bd99df-2087-4c8b-8368-cef18f89abd9/>, H. Haral, 2014, s. 390)
- Resim 14: Türbe Önünde Semâ; Havuzda Oyun Gösterisi, Külliyyât-ı Sadî, 1570-71, TSMK R. 924, y. 2b-3a (L. Uluç, 2006, 231-232).
- Resim 15: Gece Eğlencesinde Raks, Albüm, 17. Yy, TSMK B. 408, y. 19a (Bağcı vd., 2006, 231)
- Resim 16: Rakkase, Levnî, TSMK H. 2164 y. 7b (G. İrepoğlu, 1999, 181).
- Resim 17: Acem Çengi, Levnî, TSMK H. 2164 y. 18a (G. İrepoğlu, 1999, s. 200).
- Resim 18: Saray Eğlencesinde Raks, Makâmât-ı Harîrî, Memlûk Dönemi, 1334, Austrian National Library AF. 9
[https://islamicart.museumwnf.org/database_item.php?id=object;EPM;at;Mus24;27;en&cp].

Kaynakça

- Ağaoğlu, Mert. "Osmanlı Tasvir Sanatında Surnameler". *The Journal of Academic Social Science* 66/66 (2019), 318-342.
- And, Metin. *40 Gün 40 Gece: Osmanlı Düğünleri, Şenlikleri, Geçit Alayları*. İstanbul: Toprakbank, 2000.
- And, Metin. *Oyun ve Bügiü: Türk Kültüründe Oyun Kavramı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2012.
- And, Metin. *Ritielden Drama: Kerbelâ- Muharrem-Ta'ziye*. Yapı Kredi Yayınları, 2002.
- Atıl, Esin. *Levni ve Surname: Bir Osmanlı Şenliğinin Öyküsü*. İstanbul: Koçbank, 1999.
- Ayğan, Abdurrahim. *Osmanlılarda Silsile Geleneği ve Resimli Hanedan Silsilenameleri*. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Ayğan, Abdurrahim. "Türk Budist Resim Sanatındaki Dinî Karakterlerle İslâm Resim Sanatındaki Mistik Karakterler Arasında İkonografik Bir Karşılaştırma". *1. Uluslararası Avrasya Türk Sanatları Kongresi Bildiriler (21- 24 Kasım 2012)*, Ed. Yaşar Çoruhlu, Hâlenur Katipoğlu, J. Özlem Oktay. 115-129. İstanbul: MSGSÜ Türk Sanatı Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2014.

- Bağcı, Serpil vd. *Osmanlı Resim Sanatı*. İstanbul: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2006.
- Bulut, Mehmet Reşat. *Osmanlı Minyatürlerinde Sultan Eğlence Sahneleri ve Kullanılan Çalgı Figürlerinin İkonografisi*. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anabilim Dalı Türk Halk Müziği Bilim Dalı, Yüksek Lisans, 2013.
- Can, Şefik. *Klasik Yunan Mitolojisi*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1994.
- Demir, Secil SEVER - İstanbullu, Serenat. "Heft Peyker Mesnevisi Minyatürlerinde Eğlence Sahneleri ve Çalgılar". *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi* 9/1 (2023), 43-65.
- Eliade, Mircea. *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi*. çev. Ali Berktaş. 3 Cilt. İstanbul: Kabaıcı Yayınevi, 2003.
- Enderlein, Volkmar. "Suriye ve Filistin: Emevî Halifeliği". *İslam Sanatı ve Mimarisi*. ed. M. Hattstein & P. Delius. 386-400. İstanbul: Literatür Yayıncılık, 2007.
- Erhat, Azra. *Mitoloji Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1996.
- Ettinghausen, Richard Art and architecture of Islam 650-1250 vd. *Islamic Art and Architecture, 650-1250*. New Haven: Yale University Press, 2001.
- Haral, Hesna. *Osmanlı Minyatüründe Mevlânâ'nın Yaşam Öyküsü: Menâkibü'l-Ârifîn ve Tercüme-i Sevâkıb-ı Menâkıb Nüshaları*. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2014.
- Hartel, Herbert - Yaldiz, Marianne. *Along the Ancient Silk Routes: Central Asian Art From The West Berlin State Museums*. New York: Harry N Abrams, 1982.
- Hillenbrand, Robert. "İslam Sanatı ve Mimarisi". İstanbul: Homer Kitabevi, 2005.
- İrepoğlu, Gül. *Levnî: Nakış, Şiir, Renk*. İstanbul: Kültür Bakanlığı, 1999.
- Karamağaralı, Beyhan. "Anadolu'da XII-XVI. Asırlardaki Tarikat ve Tekke Sanatı Hakkında". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 21/1-4 (1976), 247-276.
- Kealiinohomoku, Joann W. "Dance, Myth and Ritual in Time and Space". *Dance Research Journal* 29/1 (1997), 65-72.
- Kinney, Troy - Kinney, Margaret West. *The Dance: Its Place in Art and Life*. New York: Frederick A. Stokes Company, 1914.
- Nielson, Lisa. "Gender and the Politics of Music in the Early Islamic Courts". *Early Music History* 31 (2012), 235-261.

- Pulver, Jeffrey. "The Music of Ancient Egypt". *Proceedings of the Musical Association* 48 (1921), 29-55.
- Spencer, Patricia. "Dance in Ancient Egypt". *Near Eastern Archaeology* 66/3 (2003), 111-121.
- Tattersall, Ian. *The World from Beginnings to 4000 Bce*. Oxford University Press, 2008.
- Tehrani, Neda Hosse in vd. "Anthropogenic Processes in Caves/Rock Shelters in Izeh Plain (iran) and Bhimbetka Region (india): An Ethno-Archaeological Perspective". *Bulletin of the Deccan College Research Institute* 76 (2016), 237-248.
- Uludağ, Süleyman. *İslam Açısından Müzik ve Semâ*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2012.
- Uzluk, Şahabettin. *Mevlevilikte Resim Resimde Mevleviler*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1957.
- Yılmaz, Banu vd. "Minyatür Sanatında Müzik Unsurunun Kullanılışının Semiyotik Açısından İncelenmesi". *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi* 15/37 (2022), 270-290.

ken ikinci temada video akış platformlarına -telefi edilebilir bazı sakıncalarına rağmen- daha çok boş zamanlarda kafa dağıtılacak bir eğlence aracı olarak görme eğiliminde olmuşlardır. Burada dikkat çeken bir diğer konu da ilgili literatürün de bu çalışmada-ki odak grubun algılarına yakın çalışma motivasyonlarına sahip olmaları ve benzer sonuçlara ulaşmalarıdır. Dolayısıyla yapılan akademik çalışmalara bu algıların ne derece yön verdiği ve çıkan araştırma sonuçlarının bu iki karşıt algıyı ne derece yeniden ürettiği ve güçlendirdiği ayrı bir araştırma sorusu olarak ortada kalmaktadır.

Kaynakça

- Ahmedi, Ekber Şah. "Sekülerleşme Soykütüksel Bir İnceleme". *Akid 1* (2018), 57-70.
- Ademi, Zefir-Ataman, Kemal. "Muhafazakâr Söylemde Öne Çıkan Temalar Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme: Muhafazakâr Düşünce Dergisi Örneği", *Toplum Bilimleri Dergisi* 29 (2020), 123-142.
- Akova, Sibel. "Kültürlerarası İletişim Bağlamında Ötekileştirme Olgusunun Dijital Taşıyıcılığına Dair Netflix Dijital Televizyonu Üzerinden Bir Bakış: 13 Commandments (13 Emir) Dizisi Üzerinden Göstergibilimsel Analizi". *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 15/26 (2020), 4479-4516.
- Alizade, Bike. *Bir Kültür Endüstrisi Olarak Netflix ve İçerikleri: Platformun Endüstri ve İçerik Boyutuna İlişkin Bir İnceleme*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2022.
- Atasoy Aktaş, Ayşe Duygu. *Dijital Platformlarda Kullanılan Yapay Zeka Teknolojilerinin Kullanıcı Motivasyonları Üzerinden İncelenmesi: Netflix Örneği*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Doktora, 2021.
- Ateşalp, Selin Tüzün - Başlar, Gülşah. "İnternette Dizi İzleme Pratiklerinin Dönüşümü: Aşırı İzleme (Bingewatching) Üzerine Bir Araştırma". *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi* 32 (2020), 108-136.
- Ayaz, Orhan. "Kovid-19 İle Radikalleşen Dijitalleşmenin Gençlerin Dini Sosyalleşmesine Etkileri (Sakarya/Akyazı Örneği)". *Karantınada Din ve Dindarlık*. ed. Hasan Hüseyin Aygül. 207-238. Ankara: Nobel Yayıncılık, 2021.
- Aydın, Doğan. "Yerel Kültürün Küreselleşmesi Hala Mümkün mü?: Netflix Türkiye ve Egemen Kültür Üzerine Bir İnceleme". *Gümmüş-*

- hane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi 11/1 (2023), 715-743.
- Aydınhan, Gamzenur. *Toplumsal Cinsiyet Kalıplarının Dijital Platformlarda İşlenmesi Konusunda Nitel Bir Araştırma: Netflix Örneği*. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2021.
- Barker, Cory - Myc Wiatrowski (ed.). *The Age of Netflix Critical Essays on Streaming Media, Digital Delivery and Instant Access*. North Carolina: McFarland&Company, 2017.
- Bauman, Zygmunt. *Parçalanmış Hayat Postmodern Ahlak Denemeleri*. çev. İsmail Türkmen. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2. Basım, 2014.
- Bengochea, E vd. "Understanding and Promoting Fun in Youth Sport: Coaches' Perspectives". *Physical Education and Sport Pedagogy* 9/2 (2004), 197-214.
- Biesen, Sheri Chinen. "Binge-Watching 'Noir' at Home: Reimagining Cinematic Reception and Distribution via Netflix". *The Netflix Effect Technology and Entertainment in the 21st Century*. ed. Kevin McDonald - Daniel Smith-Rowsey. 129-142. New York: Bloomsbury, 2016.
- Blythe, Mark - Hassenzahl, Marc. "The Semantics of Fun: Differentiating Enjoyable Experiences". *Funology: From usability to enjoyment*. ed. Mark Blythe vd. London: Kluwer, 2004.
- Can, Efe Numan vd. "Tüketicilerin Netflix Kullanımları Üzerine Bir Araştırma". *Erciyes Akademi* 35/1 (2021), 323-344.
- Can Maraşlı, Merve. "İsteğe Bağlı Yayın Hizmetlerinde Çocukların Korunması: 'Minnoşlar' Filmi Örneği". *Yeni Medya* 13 (2022), 265-287.
- Castells, Manuel. "The Network Society: From Knowledge to Policy". *The Network Society From Knowledge to Policy*. ed. Manuel Castells - Gustavo Cardoso. Washington, DC: Johns Hopkins Center for Transatlantic Relation, 2005.
- Çağıl, Ferit - Masdar Kara, Funda. "Dijital Dönüşüm Bağlamında Türkiye'de Dizi Sektörü ve Geleceği". *ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi* 1/1 (2019), 8-18.
- Çaycı, Berk. "Aşırı İzlemeyle Değişen Dizi İzleme Biçimlerinin İzleyiciler Üzerindeki Etkileri". *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication* 11/2 (2021), 403-4023.
- Çınar, Ahmet Hamdi. *Din ve Terör: Netflix Dijital Platformundaki İçerikler Üzerinde Bir Din Sosyolojisi Araştırması*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2021.
- Demir, Talip. "Postmodern Perspektiften Popüler Kültür ve Dindarlığın Yeni Formları". *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7/15 (2016), 117-133.

- Dijk, Jan van. *The Network Society*. London: Sage Publications, 2006.
- Dikmen, Ergin Şafak. "Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının Dönüşümü: Sosyal TV Yayıncılığı". *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi* 5/1 (2017), 425-448.
- Ersin, Nimet. "Türkiye'de Netflix Dizilerini Aşırı İzleme [Binge-Watching] Motivasyonları Üzerine Bir Araştırma". *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 61 (2023), 41-64.
- Ertit, Volkan. *Sekülerleşme Dinden Uzaklaşmanın Hikayesi*. Ankara: Liberte Yayınları, 2014.
- Ferah, Nimet. "Dindışı Ölüm Ötesi Arayışında İnsan ve Arzuları: San Junipero Örneği". *Dini Araştırmalar* 26/64 (2023), 311-338.
- Fincham, Ben. *The Sociology of Fun*. London: Palgrave Macmillan, 2016.
- Giddens, Anthony. *Modernliğin Sonuçları*. çev. Ersin Kuşdil. İstanbul: Ayrintı Yayınları, 7. Basım, 2016.
- Giddens, Anthony - Sutton, Philip W. *Sosyoloji*. çev. Mesut Şenol. İstanbul: Kırmızı Yayınları, 7. Basım, 2016.
- Haberli, Mehmet. *Sanal Din Tarihsel, Kuramsal ve Pratik Boyutlarıyla İnternet ve Din*. İstanbul: Açılım Kitap, 2014.
- İleri, Eda Coruh. *Kullanıcı Deneyimi Tasarımı ve Kullanıcıların Netflix ve Disney + Platformlarına Yönelik Kullanıcı Deneyimleri Üzerine Nitel Bir Araştırma*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2023.
- Jenner, Mareike. *Netflix and the Re-invention of Television*. Cambridge: Palgrave Macmillan, 2018.
- Karagöz, Sudet. *Toplumsal Cinsiyet Roller ve Beden İmajının Medya Aracılığıyla Çocuklara Sunumu: Netflix Örneği*. Mersin: Çağ Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2022.
- Kirman, M. Ali. "Din ve Eğlence Kültürü KSÜ İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Mezuniyet Gecesi Hakkında Sosyolojik Bir Değerlendirme". *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi* 6 (2005), 17-42.
- Lobato, Ramon. *Netflix Nations The Geography of Digital Distribution*. New York: New York University Press, Netflix., 2019.
- Macionis, John J. *Sosyoloji*. çev. Vildan Akan. Ankara: Nobel Yayıncılık, 2013.
- Maden, Azize. *Postmodern Bağlamda Netflix'te LGBTIQ+ Söylemleri*. İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2020.
- McDonald, Kevin - Daniel Smith-Rowsey (ed.). "Introduction". *The Netflix Effect Technology and Entertainment in the 21st Century*. 1-11. New York: Bloomsbury, 2016.

- McKelvey, Fenwick - Hunt, Robert. "Discoverability: Toward a Definition of Content Discovery Through Platforms". *Social Media + Society* 5/1 (2019), 1-15.
- Neuman, W. Lawrence. *Toplumsal Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Yayınodası Yayıncılık, 2013.
- Okumuş, Ejder. "Boş Zamanlar ve Din". *Din Sosyolojisi El Kitabı*. ed. Ni-yazi Akyüz - İhsan Çapcıoğlu. 667-723. Ankara: Grafiker Yayın-ları, 2012.
- Özel, Sedat. "Talebe Bağlı Video Servisleri Çağında Netflix Etkisi". *İN-SAN&İNSAN* 26 (2020), 115-138.
- Özgür, Özlem. "Yeni Normal İzleme Biçimi Olarak Seri İzleme Üzerine Nitel Bir Araştırma". *Erciyes İletişim Dergisi* 9/2 (2022), 747-762.
- Podilchak, Walter. "Distinctions Between Fun, Leisure and Enjoyment". *Leisure Studies* 10/2 (1991), 133-148.
- Seyfeli, Canan. *Sinemada Dini Sembolizm: Netflix Filmlerinde Hıristiyanlık*. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi, Doktora, 2023.
- Şahin, Zeynep Burcu. "Netflix'te LGBTİ Temsiline Yönelik Haberler Üze-rine Bir İçerik Analizi". *Journal of Strategic Research in Social Science (JoSReSS)* 7/3 (2021), 135-154.
- Tanyeri Mazıcı, Emel - Can, Efe Numan. "Postmodern Tüketim ve Dijital Ortama Yansımaları: Netflix Üzerine Bir Değerlendirme". *Selçuk İletişim* 14/2 (2021), 832-858.
- Taylor, Charles. *Seküler Çağ*. çev. Dost Körpe. İstanbul: Türkiye İş Ban-kası Kültür Yayınları, 1. Basım, 2009.
- Wolfenstein, Martha. "The Emergence of Fun Morality". *Journal of Social Issues* 7/4 (1951), 15-25.
- Yanat Bağcı, Yelda. "Netflix Filmlerinde Kadın Anlatısı: Marriage Story Filminin Feminist Kuram Bağlamında İncelenmesi". *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi* 4/1 (2021), 52-68.
- Yavuz, Sefer. "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Sosyal Medya Dini Pay-laşım Tutumları". *Dini Araştırmalar* 23/57 (2020), 37-64.
- Zengin, Ferhat. "Dijital Akış Platformlarının 'Yıkıcı' Etkisi: Sinemanın Geleceğine Dair Güncel Tartışmalar ve Bir Değerlendirme". *Selçuk Ün. Sos. Bil. Ens. Der.* 47 (2022), 194-210.
- Zündel, Jana. "Netflix's Business Model and Model Spectators". *Netflix at the Nexus Content, Practice, and Production in the Age of Streaming Television*. ed. Theo Plothe - Ambar M. Buck. 13-27. New York: Peter Lang, 2019.

Eskiyei Yayınları: 198

Bir Erdemin Doğuşu
ANTİK YUNAN FELSEFESİNDE ADALET

Süleyman TAŞKIN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6781-11-5

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Ackah, Emmanuel Kofi. "Socratic Wisdom". *History of Philosophy Quarterly* 2/20 (2003), 123-147.
- Adam, James. *Antik Yunan'ın Din Öğretmenleri*. çev. Özgüç Orhan. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2021.
- Adkins, Arthur W. H. *Merit and Responsibility: A Study in Greck Values*. Chicago and London: The University of Chicago Press, 1960.
- Adler, Felix. "The Moral Value of Silence". *International Journal of Ethics* 3/8 (1898), 345-357.
- Akar, Birdal. *Platon'un Felsefesinde Mitolojinin İşlevi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2019.
- Akarsu, Bedia. *Mutluluk Ahlakı*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1998.
- Akarsu, Bedia. "Sokrates'de Erdem Düşüncesi". *Felsefe Arkivi Dergisi* 13 (1962), 57-73.
- Akhtar, Salman. *Silent Virtues: Patience, Curiosity, Privacy, Intimacy, Humility, and Dignity*. London: Routledge, 2018.
- Aktok, Özgür. "Parmenides'in Milet Doğa Felsefesini Reddedişi: Bir Sözde-Problem Eleştirisi". *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi* 15 (2021), 173-187.
- Albaskan, Işık. "Yunan Mitolojisi'ne Psikanalitik Bir Yaklaşım". *Homeros* 2/3 (2019), 95-102.
- Aristoteles. *Metafizik*. çev. Ahmet Arslan. İstanbul: Sosyal Yayınlar, 2010.
- Aristoteles. *Nikomakhos'a Etik (Ethika Nikomakheia)*. çev. Zeki Özcan. Bursa: Sentez Yayınları, 2014.
- Arslan, Ahmet. *İlkçağ Felsefe Tarihi-1: Sokrates Öncesi Yunan Felsefesi*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013.
- Arslan, Ahmet. *İlkçağ Felsefe Tarihi-2: Sofistlerden Platon'a*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2010.
- Bartlett, Robert C. "Socratic Political Philosophy and the Problem of Virtue". *The American Political Science Review* 96/3 (2002), 525-533.
- Biber, Burcu. *Mitos'tan Logos'a Geçiş Sürecinde Tragedya'nın Yeri ve Önemi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006.

- Birand, Kâmiran. *İlk Çağ Felsefesi Tarihi*. Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1987.
- Bodur, Harun. “Adalet Tanrı(ça)ları: Themis ve Diğerleri”. *HFSA: Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar - V.* ed. Hayrettin Ökçesiz vd. 143-167. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2012.
- Bowra, C. M. “The Proem of Parmenides” 2/32 (1937), 97-112.
- Burnet, John. *Erken Yunan Felsefesi*. çev. Aziz Yardımlı. İstanbul: İdea Yayınevi, 2013.
- Burnett, Cathleen. “Justice: Myth and Symbol”. *Legal Studies Forum* XI/1 (1987), 79-93.
- Cammack, Daniela. “Plato and Athenian Justice”. *History of Political Thought* 4/36 (2015), 611-642.
- Capelle, Wilhelm. *Sokrates'ten Önce Felsefe*. çev. Oğuz Özügül. İstanbul: Pencere Yayınları, 2011.
- Celilzade, Hayyam. “Platon'un Adalet Anlayışının Geçerliliği Üzerine”. *İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi* 5/2 (2020), 349-366.
- Cengiz, Ceyhun Akın. “İnsanın Kendini Gerçekleştirmesinde Adalet Kavramı”. *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)* Güz/26 (2018), 391-410.
- Cevizci, Ahmet. *Felsefe Tarihi: Thales'ten Baudrillard'a*. İstanbul: Say Yayınları, 2012.
- Cevizci, Ahmet. *Paradigma Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2010.
- Ceylan, Tuncay. “Platon Ontolojisinde Metafizik İkilik ve Bunu Hazırlayan Felsefi Ortam”. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 3/22 (2018), 1509-1527.
- Claus, David B. “Defining Moral Terms in Works and Days”. *Transactions of the American Philological Association* 107 (1977), 73-84.
- Copleston, Frederick. *Felsefe Tarihi: Ön-sokratikler ve Sokrates*. çev. Aziz Yardımlı. İstanbul: İdea Yayınevi, 2009.
- Cornford, Francis Macdonald. *Sokrates Öncesi ve Sonrası*. çev. A. M. Celal Şengör, Senem Onan. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2015.
- Cömert, Bedrettin. *Mitoloji ve İkonografi*. Ankara: De Ki Basım Yayım, 2010.
- Çuvalcı, Ali. “Adalet Tanrıçası Themis Figürü Üzerine Bir Deneme”. *Es-kişehir Barosu Dergisi* 9 (2006), 1-4.

- De Ville, Jacques. "Mythology and the Images of Justice". *Law and Literature* 23/3 (2011), 324-364.
- Dickie, Matthew W. "Dike as a Moral Term in Homer and Hesiod". *Classical Philology* 73/2 (1978), 91-101.
- Dodds, E. R. *Greeks and the Irrational*. Berkeley, Los Angeles and Oxford: University of California Press, 1973.
- Dover, K. J. *Greek Popular Morality in the Time of Plato and Aristotle*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1974.
- Durak, Nejdet. *Platon ve Farabi Felsefesinde Erdem Kavramı*. Isparta: Fakülte Kitabevi, 2009.
- Elmalı, Osman. *Bertrand Russell'da Ahlak Felsefesi*. İstanbul: Ataç Yayınları, 2005.
- Erdem, Hüsamettin. *İlkçağ Felsefesi Tarihi*. Konya: Hü-Er Yayınları, 2000.
- Erhat, Azra. *Hesiodos Eseri ve Kaynakları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1977.
- Erhat, Azra. *Mitoloji Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1996.
- Forkosch, Morris D. "Justice". *Dictionary of The History of Ideas*. ed. Philip P. Wiener. II/652-659. New York: Charles Scribner's Sons, 1973.
- Gagarin, Michael. "Dike in Archaic Greek Thought". *Classical Philology* 69/3 (1974), 186-197.
- Gagarin, Michael. "Dike in the Works and Days". *Classical Philology* 68/2 (1973), 81-94.
- Geddert, Jeremy Seth. "Beyond Strict Justice: Hugo Grotius on Punishment and Natural Right(s)". *The Review of Politics* 4/76 (2014), 559-588.
- Gomperz, Theodor. *Greek Thinkers: A History of Ancient Philosophy*. çev. Laurie Magnus. London: John Murray, 1920.
- Grant, Michael - Hazel, John. *Who's Who in Classical Mythology*. London and New York: Routledge, 2002.
- Guthrie, W. K. C. *İlkçağ Felsefesi Tarihi*. çev. Ahmet Cevizci. Ankara: Gündoğan Yayınları, 1999.
- Guthrie, W. K. C. *Yunan Felsefe Tarihi-I: Sokrates Öncesi İlk Filozoflar ve Pythagorasçılar*. çev. Ergün Akça. İstanbul: Kabalıcı Yayınları, 2021.
- Hançerlioğlu, Orhan. *Düşünce Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2013.
- Harrison, Jane Ellen. *Themis: A Study of The Social Origins of Greek Religion*. London: Cambridge University Press, 1912.

- Havelock, E. A. "Dikaosune. An Essay in Greek Intellectual History." *Phoenix* 23/1 (1969), 49-70.
- Havelock, Eric A. *Dike: la nascita della coscienza*. Roma, Bari: Laterza, 2003.
- Havelock, Eric A. *Preface to Plato*. Cambridge, Massachusetts and London: Belknap Press of Harvard University Press, 1963.
- Havelock, Eric A. *The Greek Concept of Justice: From Its Shadow in Homer to Its Substance in Plato*. Cambridge, Massachusetts and London: Harvard University Press, 1978.
- Havelock, Eric A. *The Literate Revolution in Greece and its Cultural Consequences*. Princeton: Princeton University Press, 2019.
- Heninger, S. K. *Touches of Sweet Harmony: Pythagorean Cosmology and Renaissance Poetics*. California: The Huntington Library, 1974.
- Herakleitos. *Fragmanlar*. çev. Cengiz Çakmak. İstanbul: Kabalıcı Yayınları, 2009.
- Herodotos. *Tarih*. çev. Müntekim Ökmen. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014.
- Hesiodos. *İşler ve Günler- Tanrıların Doğuşu*. çev. Furkan Akderin. İstanbul: Say Yayınları, 2014.
- Hesiodos. *Theogonia - İşler ve Günler*. çev. Azra Erhat, Sabahattin Eyüpoğlu. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2016.
- Hoffmann, Martin. *Die ethische Terminologie bei Homer, Hesiod und den alten Elegikern und Jambographen*. Tübingen: Verlag der Buchhandlung Kloeres, 1914.
- Homeros. *İlyada*. çev. Azra Erhat, A. Kadir. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014.
- Homeros. *Odyseia*. çev. Azra Erhat, A. Kadir. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014.
- Hume, David. *İnsan Doğası Üzerine Bir İnceleme*. çev. Ergün Baylan. Ankara: BilgeSu Yayıncılık, 2009.
- Hünler, Solmaz Zelyut. "Adaletin Muadili Nedir?" *HfSA Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi-9*. ed. Hayrettin Ökçesiz. 67-72. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2004.
- Jaeger, Werner. *İlk Yunan Filozoflarında Tanrı Düşüncesi*. çev. Güneş Ayas. İstanbul: İthaki Yayınları, 2012.
- Jaeger, Werner. *Paideia: The Ideals of Greek Culture*. 3 Cilt. New York: Oxford University Press, 1945.

- Jones, W.T. *Klasik Düşünce: Batı Felsefesi Tarihi*. çev. Hakkı Hünler. İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2006.
- Kala, Muhammed Enes. “Auguste Comte’ye Karşı Necati Öner’de Üç Temel Zihniyet Birliği Tezi”. *II. Uluslararası Sosyal Bilimlerde Gelenek ve Bilgi Bütünlüğü Sempozyumu Bildiri Kitabı*. ed. Mehmet Bulut, Aydın Kudat. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, 2019.
- Kant, Immanuel. *Ahlak Metafizğinin Temellendirilmesi*. çev. İoanna Kuçuradi. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu, 2013.
- Kef, Emine. “Themis’in Denge Yasasına Triolojik Yaklaşım: Dike-Eunomia-Eirene”. *Belgü Özel Sayı* (2023), 361-370.
- Keklik, Nihat. *Türk-İslam Felsefesi Açısından Felsefenin İlkeleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1987.
- Kelsen, Hans. “Platonic Justice”. *Ethics* 3/48 (1938), 367-400.
- Kenny, Antony. *Batı Felsefesinin Yeni Tarihi-1: Antik Felsefe*. çev. Serdar Uslu. İstanbul: Küre Yayınları, 2018.
- Kranz, Walther. *Antik Felsefe*. çev. Suad Y. Baydur. İstanbul: Cinius-Sosyal Yayınlar, 2014.
- Ksenophon. *Sokrates’ten Anılar*. çev. Candan Şentuna. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1997.
- Kumaniecki, Kasimierz. “The Structure of Hesiod’s ‘Works And Days’”. *Bulletin of the Institute of Classical Studies* 10 (1963), 79-96.
- Kutluay, Ferhat. “Thrasymakhos’un Adalet Anlayışında ‘Güç’ Kavramı”. *Van İnsani ve Sosyal Bilimler Dergisi-VISBiD* 5 (2023), 60-75.
- Küçükalp, Kasım - Cevizci, Ahmet. *Batı Düşüncesi: Felsefi Temeller*. İstanbul: İsam Yayınları, 2014.
- Küçüктаşdemir, Özgür. “Mitolojide Adalet İmgeleri”. *ViraVerita E-Dergi* 5 (2017), 87-132.
- Laertios, Diogenes. *Ünlü Filozofların Yaşamları ve Öğretileri*. çev. Candan Şentuna. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2013.
- Laing, B. M. “The Problem of Justice in Plato’s Republic”. *Philosophy* 32/8 (1993), 412-421.
- Lloyd-Jones, Hugh. *The Justice of Zeus*. Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press, 1971.
- Martin, Thomas R. *Ancient Greece: From Prehistoric to Hellenistic Times*. New Haven & London: Yale University Press, 2013.
- Mattei, Jean-François. *Platon*. çev. İsmail Yergüz. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, 2008.

- McIntyre, Alasdair. *Erdem Peşinde: Ahlak Teorisi Üzerine Bir Çalışma*. çev. Muttalip Özcan. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2001.
- McIntyre, Alasdair. *Ethik'in Kısa Tarihi: Homerik Çağdan Yirminci Yüzyıla*. çev. Hakkı Hünler, Solmaz Zelyüt Hünler. İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2001.
- McKirahan, Richard D. *Philosophy Before Socrates: An Introduction with Texts and Commentary*. Indianapolis: Hackett Publishing Company, 2010.
- Murteza, Eylem Yolsal. "Platon'un Devletinde Dikaosynê Kavramını Kullanışı". *Felsefi Düşün Akademik Felsefe Dergisi* 1 (2013), 180-195.
- Nutku, Uluğ. "Grekçe Felsefenin Mihenk Taşları ve Tarihsel Uzantıları". *Antik Yunan'da Felsefe ve Çağımıza Etkileri*. ed. Yavuz Kılıç. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2011.
- Odabaş, Uğur Köksal. "Eudaimonia'nın Sokratik Görünümü: Erdem Bilgidir ve Hiç Kimse Bilerek Kötülük Yapmaz". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 23/1 (2019), 93-102.
- Orhan, Özgüç. "Homeros ve Hesiodos'da Adalet Kavramının Kökenleri ve Platon'a Yansımaları". *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)* 1/13 (2012), 11-38.
- Ostwald, Martin. "Ancient Greek Ideas of Law". *Dictionary of The History of Ideas*. ed. Philip P. Wiener. II/673-685. New York: Charles Scribner's Sons, 1973.
- Ökten, Kaan H. "Nikomakhos'a Etik Beşinci Kitapta 'Adalet' ve 'Adaletsizlik' Kavramları". *HFSA Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi-13*. ed. Hayrettin Ökçesiz. 144-149. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2005.
- Önal, Mehmet. "Sokrates Sorunu". *Felsefe Dünyası* 1/45 (2007), 60-72.
- Özden, H. Ömer. "Kendini Bilmek Bilgisi". *Oş Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlmi Dergisi* 6 (2004), 25-37.
- Özden, H. Ömer - Elmalı, Osman. *İlkçağ Felsefesi Tarihi*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat, 2017.
- Özkan, Fatih. "Sokrates'in Entelektüalist Ahlâkı". *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 4 (2013), 35-53.
- Parmenides. *Doğa Hakkında (Şiir)*. çev. Y. Gurur Sev. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2015.
- Parmenides. *Fragmanlar*. çev. Y. Gurur Sev. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2019.

- Peters, Francis E. *Antik Yunan Felsefesi Terimleri Sözlüğü*. çev. Hakkı Hünler. İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2004.
- Platon. *Devlet*. çev. Sabahattin Eyüpoğlu, M. Ali Cimcoz. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2000.
- Platon. *Diyaloglar*. çev. Teoman Aktürel. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2013.
- Platon. *Gorgias*. çev. Furkan Akderin. İstanbul: Say Yayınları, 2011.
- Platon. *Kritias- Kharmides*. çev. Furkan Akderin. İstanbul: Say Yayınları, 2019.
- Platon. *Phaidon*. çev. Furkan Akderin. İstanbul: Say Yayınları, 2013.
- Platon. *Protagoras*. çev. Nurettin Şazi Kösemihal. İstanbul: Sosyal Yayınlar, 2001.
- Platon. *Sokrates'in Savunması*. çev. Ari Çokona. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2012.
- Platon. *Theaitetos*. çev. Furkan Akderin. İstanbul: Say Yayınları, 2018.
- Platon. *Timaios*. çev. Furkan Akderin. İstanbul: Say Yayınları, 2015.
- Room, Adrian. *Room's Classical Dictionary: The Origins of The Names of Characters in Classical Mythology*. London and Boston: Routledge & Kegan Paul, 1983.
- Said, Suzanne. *Homer and the Odyssey*. Oxford: Oxford University Press, 2011.
- Sevil, Ekrem. *Platon'un Tanrı Anlayışı*. İstanbul: Birey Yayıncılık, 2007.
- Skirbekk, Gunnar - Gilje, Nils. *Antik Yunan'dan Modern Döneme Felsefe Tarihi*. çev. Emrah Akbaş, Şule Mutlu. İstanbul: Kesit Yayınları, 2013.
- Solomon, Robert C. *A Passion for Justice: Emotions and the Origins of the Social Contract*. New York: Addison-Wesley Publishing Company, 1990.
- Solomon, Robert C. *Adalet Tutkusu: Toplum Sözleşmesinin Kökenleri ve Temelindeki Duygular*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2004.
- Somalı, Arzu. *Antik Yunan Felsefesinde Anayasal Düzen (Politeia) ve Adalet (Dike) Kavramları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Spencer, Gregory. *Awakening the Quieter Virtues*. Westmont: IVP, 2010.
- Stace, W.T. *A Critical History of Greek Philosophy*. London: Macmillan and Co. Limited, 1920.
- Sullivan, Shirley Darcus. *Psychological and Ethical Ideas: What Early Greeks Say*. Leiden, New York, Köln: E. J. Brill, 1995.

- Sunar, Cavit. *İslam Felsefesinin Yunan Kaynakları ve Kozalite Meselesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1973.
- Şahin, Kamil - Şen, Demet Konur. "Platon ve Aristoteles'in Perspektifinden İlk Çağ'da Adaletin Farklı Görünümleri". *kalemname* 8/15 (2023), 1-17.
- Şekerci, Ahmet Erhan. "Platon'da Mitolojik Düşünce ve 'Er' Mitosu". *Felsefe Dünyası* 2/52 (2010), 263-282.
- Taşkın, Ali. "Hume'un Adalet Kuramı". *Felsefe Dünyası* 2/56 (2012), 94-108.
- Taşkın, Süleyman. *Aristoteles ve Kınalızâde Ali'de Ahlak*. Ankara: Nobel Bilimsel Eserler, 2019.
- Taşkın, Süleyman. "Bilgi Felsefesi". *Felsefeye Giriş: Sistemantik Düşüncenin Kodları*. ed. Fatih Özkan, İlyas Altuner. 31-64. Ankara: İlahiyat Yayınları, 2018.
- Taşkın, Süleyman. "Evrenin Ezeliliği ve Yaratılmışlığı Bağlamında İbn Meymûn'un Aristoteles Değerlendirmesi". *Beytulhükme An International Journal of Philosophy* 3/13 (2023), 65-88.
- Taylor, A. E. *Plato*. London: Constable Company Ltd., 1914.
- Taylor, C.C.W. *Sokrates- Düşüncenin Ustaları*. çev. Cemal Atila. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 2002.
- Thilly, Frank. *Felsefenin Öyküsü: Yunan ve Ortaçağ Felsefesi*. çev. İbrahim Şener. İstanbul: İzdüşüm Yayınları, 2002.
- Thomson, George. *Aiskhylos ve Atina*. çev. Mehmet H. Doğan. İstanbul: Payel Yayınevi, 1990.
- Timuçin, Afşar. *Düşünce Tarihi 1: Gerçekçi Düşüncenin Kaynakları*. İstanbul: Bulut Yayınları, 2010.
- Topakkaya, Arslan. "Adalet Kavramı Bağlamında Aristoteles-Platon Karşılaştırması". *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)* 6 (2008), 27-46.
- Türkyılmaz, Çetin. "Herakleitos'un Adalet Görüşü". *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi* 2 (2015), 51-63.
- Uslu, Cennet. "David Hume: Beşeri Bir Ürün Olarak Adalet". *Muhafazakâr Düşünce* 24 (2010), 226-264.
- Vernant, Jean-Pierre. *Yunan Düşüncesinin Kaynakları*. çev. Hüsen Portakal. İstanbul: Cem Yayınevi, 2002.
- Versenyi, Laszlo. *Sokrates ve İnsan Sevgisi*. çev. Ahmet Cevizci. İstanbul: Gündoğan Yayınları, 2010.

- Vlastos, Gregory. "Equality and Justice in Early Greek Cosmologies". *Classical Philology* 47/3 (1947), 156-178.
- Vorlander, Karl. *Felsefe Tarihi*. çev. Mehmet İzzet, Orhan Saadettin. İstanbul: İz Yayıncılık, 2008.
- Weber, Alfred. *Felsefe Tarihi*. çev. H. Vehbi Eralp. İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1998.
- Webster, T. B. L. "Personification as a Mode of Greek Thought". *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* 17/1/2 (1954), 10-21.
- Yalçın, Şahabettin. "Adaletin Felsefi Temelleri". *HfSA Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi-9*. ed. Hayrettin Ökçesiz. 73-81. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2004.
- Zeller, Eduart. *Greک Felsefesi Tarihi*. çev. Ahmet Aydoğdu. İstanbul: Say Yayınları, 2008.

Eskiyeni Yayınları: 199

**AFET SONRASI
MANEVİYAT**

- Psikolojik ve Dini Destek Süreçleri -

Hatice KOÇ KANCA

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSM Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 • (Sertifika No: 50732)

1.Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6781-13-9

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Abacı, R. (2008). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. 2. Baskı İstanbul: Okutan Yayıncılık.
- AFAD. (2013). *Türkiye afet müdahale planı*, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu>
- AFAD. (2014). *Açıklamalı afet yönetimi terimleri sözlüğü*, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. <https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-mudahale-planı>
- Ağılkaya Şahin, Z. (2020). *Psikoloji ve psikoterapide din*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- Akkuş, Z. ve Efe, T. (2016). Doğal Çevre Felaketlerinin Suça Etkisi. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 7/1
- Aldridge, D. (2000). *Spirituality, healing and medicine: Return to the silence*. Jessica Kingsley Publishers.
- Alshehri, S. A., Rezgui, Y., & Li, H. (2013). Public perception of the risk of disasters in a developing economy: the case of Saudi Arabia. *Natural Hazards*, 65, 1813-1830.
- Altaş, N. (2000). Dini danışmanlığın teorik temelleri. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 41(1), 327-350.
- Altaş, B. (2016). Din hizmetleri ve dini danışmanlık ilişkisi. İçinde Altaş, N. (Ed.), *Dini danışmanlık ve din hizmetleri*. İstanbul: Ensar Yayıncılık.
- Altun, F. (2016). Afetlerde psikososyal hizmetler: Marmara ve Van depremleri karşılaştırmalı analizi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(8-9), 183-197.
- American Psychiatric Association (2013) *Diagnostic and statistical manual of mental disorders*, 5th edn. American Psychiatric Press, Washington, DC.

- Ano, G. G., & Vasconcelles, E. B. (2005). Religious coping and psychological adjustment to stress: A meta-analysis. *Journal of Clinical Psychology, 61*(4), 461-480.
- Arygle, M. (2000). *Din ve psikoloji*. (Çev. Gök, H. B.). İstanbul: İz Yayıncılık.
- Ayten, A. (2021). *Psikoloji ve din: Psikologların din ve tanrı görüşleri*. İz Yayıncılık
- Baron, D., Wenzel, T. & Kienzler, H. (2016). Neglected factors in addressing violence as a man-made disaster. İçinde G. N. Christodoulou, J. E. Mezzich, N. G. Christodoulou & D. Lecic-Tosevski (Eds.), *Disasters: Mental health context and responses* (ss. 203-214). Cambridge Scholars Publishing.
- Barton, A. H. (1969). *Communities in disaster*. New York, NY, USA: Doubleday.
- Beder, J. (2002). Mourning the unfound: How we can help. *Families in Society, 83*(4), 400-403. <https://doi.org/10.1606/1044-3894.9>
- Bergiannaki, J. D., Psarros, C., Varsou, E., Paparrigopoulos, T., & Soldatos, C. R. (2003). Protracted acute stress reaction following an earthquake. *Acta Psychiatrica Scandinavica, 107*(1), 18-24.
- Bergiannaki, J. D., Psarros, C., Varsou, E., Paparrigopoulos, T., & Soldatos, C. R. (2003). Protracted acute stress reaction following an earthquake. *Acta Psychiatrica Scandinavica, 107*(1), 18-24.
- Bertocci, P. A . (1972). Psychological interpretations of religious experience. İçinde M . Strommen (Ed.), *Research on religious development: A comprehensive handbook* (ss. 3-41). New York: Hawthorn.
- Bıçakçı, A. B. ve Ergüney Okumuş, E., (2023). Depremin Psikolojik Etkileri ve Yardım Çalışanları. *Avrasya Dosyası Dergisi Cilt 14 (Sayı 1): 218-248*, İstanbul.
- Bonanno, G. A. (2004). Loss, trauma, and human resilience: Have we underestimated the human capacity to thrive after extremely aversive events? *American Psychologist, 59*(1), 20-28. DOI: 10.1037/0003-066X.59.1.20
- Bonanno, G. A., & Mancini, A. D. (2008). The human capacity to thrive in the face of potential trauma. *Pediatrics, 121*(2), 369-375. <https://doi.org/10.1542/peds.2007-1648>
- Brennan, M. (2008). Mourning and loss: Finding meaning in the mourning for Hillsborough. *Mortality, 13*(1), 1-23.

- Brenner, G. H. (2010). Fundamentals of collaboration. İçerisinde Grant H. Brenner, Daniel H. Bush, Joshua Moses (Ed.) *Creating Spiritual and Psychological Resilience* (pp. 3-18). New York: Routledge.
- Briere, J. N., & Elliott, D. M. (2000). Prevalence, characteristics, and long-term sequelae of natural disaster exposure in the general population. *Journal of Traumatic Stress, 13*(4), 661–679. <https://doi.org/10.1023/A:1007814301369>
- Brooks, S., Amlot, R., Rubin, G. J., & Greenberg, N. (2020). Psychological resilience and post-traumatic growth in disaster-exposed organisations: overview of the literature. *BMJ Mil Health, 166*(1), 52-56.
- Bryant, R. A., Gallagher, H. C., Gibbs, L., Pattison, P., MacDougall, C., Harms, L., ... & Lusher, D. (2017). Mental health and social networks after disaster. *American Journal of Psychiatry, 174*(3), 277-285. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2016.15111403>
- Buechler, S. (1993). Clinical applications of an interpersonal view of the emotions. *Contemporary Psychoanalysis, 29*(2), 219-236. <https://doi.org/10.1080/00107530.1993.10746806>
- Bulut, A. (2023). The Relationship between Natural Disasters and Mental Health, *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology, 5*(3): 265-273.
- Burstein, A. (1984). Treatment of post-traumatic stress disorder with imipramine. *Psychosomatics, 25*(9), 681-687. [https://doi.org/10.1016/S0033-3182\(84\)72977-X](https://doi.org/10.1016/S0033-3182(84)72977-X)
- Burstein, A. (1985). Posttraumatic flashbacks, dream disturbances, and mental imagery. *The Journal of Clinical Psychiatry, 46*(9), 374-378.
- Canbulat, Ş. (2023). Doğal Afetler Ve Olağanüstü Durumlarda Görülen Salgın Hastalıklar. *Tarsus Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi, 3*/1, 47-64.
- Carr, L. T. (1932). Disaster and the sequence-pattern concept of social change. *American Journal of Sociology, 38*, 207–218.
- Casey, J. M. (1996). Gail F. Farwell: A developmentalist who lives his ideas. *The School Counselor, 43*(3), 174-180.
- Catapano, F., Malafronte, R., Lepre, F., Cozzolino, P., Arnone, R., Lorenzo, E., Tartaglia, G., Starace, F., Magliano, L., & Maj, M. (2001). Psychological consequences of the 1998 landslide in Sarno, Italy: a community study. *Acta Psychiatrica Scandinavica, 104*(6), 438–442. <https://doi.org/10.1034/j.1600-0447.2001.00512.x>

- Chester, D. K., Duncan, A. M., & Dibben, C. J. (2008). The importance of religion in shaping volcanic risk perception in Italy, with special reference to Vesuvius and Etna. *Journal of Volcanology and Geothermal Research*, 172(3-4), 216-228.
- Christodoulou, G. N., Paparrigopoulos, T. J., & Soldatos, C. R. (2004). The experience of the Athens earthquake. İçinde J. Lopez-İbor, G. Christodoulou, M. Maj, N. Sartorius & A. Okasha (Eds.), *Disasters and Mental Health*, (ss. 145-151). J. Wiley.
- Clebsch, W. A., Jaekle, C. R. (Ed.). (1994). *Pastoral care in historical perspective*. Northvale: Jason Aronson.
- Clinebell, H. McKeever, B. C. (2011). *Basic types of pastoral care and counseling: Resources for the ministry of healing and growth*. Nashville: Abingdon Press.
- Cohen, L. E., & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. *American Sociological Review*, 588-608.
- Comte, A. (2001). *Pozitif felsefe kursları*. (Çev. Ataçay, E.). İstanbul: Sosyal Yayınları.
- Connor, K. M., & Davidson, J. R. (2003). Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression and Anxiety*, 18(2), 76-82.
- Corsini, R. J., & Wedding, D. (2000). *Current psychotherapies*. Belmont, CA: Thomson Learning.
- Cömert, M. (2021). *Afet ve acil durumlarda görev almış meslek elemanlarının psikososyal müdahale sürecini değerlendirmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Crapps, R. W. (1986). *An introduction to psychology of religion*. Mercer University Press.
- Davis, E. B., Kimball, C. N., Aten, J. D., Hamilton, C., Andrews, B., Lemke, A., Hook, J. R., Captari, L., Granqvist, P., Hook, J. N., Davis, D. E., Van Tongeren, D. R., Cattrell, E. L., Cuthbert, A. D., & Chung, J. (2019). Faith in the wake of disaster: A longitudinal qualitative study of religious attachment following a catastrophic flood. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 11(6), 578-587. <https://doi.org/10.1037/tra0000425>
- Deniz, M. E., & Erözkan, A. (2011). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Maya Akademi Yayın Dağıtım.

- Diyanet İşleri Başkanlığı (t.s.). *Afetzedelere yönelik manevi ilk yardım (İlkeler)*. [https://yayin.diyamet.gov.tr/e-kitap/afetzedelere-yonelik-manevi-ilk-yardim-\(ilkeler\)/komisyon/manevi-destek/5556](https://yayin.diyamet.gov.tr/e-kitap/afetzedelere-yonelik-manevi-ilk-yardim-(ilkeler)/komisyon/manevi-destek/5556)
- Diyanet İşleri Başkanlığı (t.s.). *Afetzedelerde gözlemlenen tepkilere göre manevi ilk yardım*. <https://yayin.diyamet.gov.tr/e-kitap/afetzedelerde-gozlemlenen-tepkilere-gore-manevi-ilk-yardim/komisyon/manevi-destek/5555>
- Dombrowsky, W. R. (1998). Again and again: Is a disaster what we call a disaster? İçinde E. L. Quarantelli (Eds.), *What is a disaster: Perspectives on the question* (ss. 19–30). London: Routledge.
- Drury, J., Cocking, C., & Reicher, S. (2009). The nature of collective resilience: Survivor reactions to the 2005 London bombings. *International Journal of Mass Emergencies & Disasters*, 27(1), 66-95. DOI: 10.1177/028072700902700104
- Düzgüner, S. (2016). Psikoloji literatüründe maneviyat kavramı. İçinde *Maneviyat psikolojisi*, 11-27.
- Dynes, R. R. (1998). Coming to terms with community disaster. İçinde E. L. Quarantelli (Eds.), *What is a disaster: Perspectives on the question* (ss. 109–126). London: Routledge.
- Ekanayake, S., Prince, M., Sumathipala, A., Siribaddana, S., & Morgan, C. (2013). “We lost all we had in a second”: coping with grief and loss after a natural disaster. *World Psychiatry*, 12(1), 69-75. <https://doi.org/10.1002/wps.20018>
- Ekşi, H. (2020). *Manevi yönelimli psikolojik danışma*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Elkins, D. N., Hedstrom, L. J., Hughes, L. L., Leaf, J. A., & Saunders, C. (1988). Toward a humanistic-phenomenological spirituality: Definition, description, and measurement. *Journal of Humanistic Psychology*, 28(4), 5-18.
- Ellis, A. (1971). *The case against religion: A psychotherapists’s view*. New York: Ellis Institute for Rational Emotive Behavior Therapy.
- Eryılmaz, A. Ve Mutlu, T. (2016). *Kuramdan uygulamaya bireyle psikolojik danışma*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Freedly, J., Resnick, H. and Kilpatrick, D. (1992). Conceptual framework for evaluating disaster impact: Implications for clinical intervention. İçinde L. Austin (Ed.) *Responding to disaster: A Guide for Mental Health Professionals* (ss. 3-23). Washington, DC: American Psychiatric Press, Inc.

- Freedy, J., Saladin, M., Kilpatrick, D., Resnick, H. and Saunders, B. (1994). Understanding acute psychological distress following natural disaster. *Journal of Traumatic Stress*, 7,251-274. <https://doi.org/10.1002/jts.2490070207>
- Freud, S. (1991). *The future of an illusion*. London: Broadview Press.
- Freud, S. (1997). *Writings on art and literature*. Stanford University Press.
- Fritz, C. E. (1961a). Disaster. İçinde R. Merton & R. Nesbit (Eds.), *Contemporary social problems* (ss. 651–694). New York, NY, USA: Harcourt Publishers.
- Frolov, I. (1997). *Felsefe sözlüğü*. (Çev. Çalışlar, A.). İstanbul: Cem Yayınları.
- Fromm, E. (1955). *The sane society*. New York: Open Road Integrated Media.
- Fromm, E. (1978). *Psychoanalysis and religion*. New Hawen: Yale University Press.
- Fuller, A. R. (1994). *Psychology and religion: Eight points of view*. Rowman & Littlefield.
- Furley, D. (Ed.). (2016). *From Aristotle to Augustine: Routledge history of philosophy Volume 2* (Vol. 2). Routledge.
- Galea, S., Nandi, A., & Vlahov, D. (2007). The epidemiology of post-traumatic stress disorder after disasters. *Epidemiologic Reviews*, 29(1), 6-12. DOI:10.1093/epirev/mxi003
- García, F. E., Páez, D., Reyes-Reyes, A., & Álvarez, R. (2017). Religious coping as moderator of psychological responses to stressful events: A longitudinal study. *Religions*, 8(4), 62.
- Gerhart, J. I., Canetti, D. ve Hobfoll, S. E. (2015). Traumatic stress in overview: Definition, context, scope, and long-term outcomes. İçerisinde Katie E. Cherry (Ed.) *Traumatic stress and long-term recovery* (ss. 3-24). Switzerland: Springer.
- Gianisa, A., & Le De, L. (2018). The role of religious beliefs and practices in disaster: The case study of 2009 earthquake in Padang city, Indonesia. *Disaster Prevention and Management*, 27(1), 74-86. <https://doi.org/10.1108/DPM-10-2017-0238>
- Giannopoulou, I., Strouthos, M., Smith, P., Dikaiakou, A., Galanopoulou, V., & Yule, W. (2006). Post-traumatic stress reactions of children and adolescents exposed to the Athens 1999 earthquake. *European Psychiatry*, 21(3), 160-166. <https://doi.org/10.1016/j.eurpsy.2005.09.005>

- Gil, T., Calev, A., Greenberg, D., Kugelmass, S., & Lerer, B. (1990). Cognitive functioning in post-traumatic stress disorder. *Journal of Traumatic Stress*, 3(1), 29-45. <https://doi.org/10.1002/jts.2490030104>
- Gilbert, C. (1998). Studying disaster. İçinde E. L. Quarantelli (Eds.), *What is a disaster: Perspectives on the question* (ss. 11–18). London: Routledge.
- Gilbert, P. (2006). *Breathing out-breathing in, reaching the Spirit: Social perspectives network*. London: StudyDaypaper Nine.
- Gladding, S. T. (2009). *Counselling a comprehensive profession*. Pearson.
- Golberg, B. (1998). Connection: an exploration of spirituality in nursing care. *Journal of Advanced Nursing*, 27(4), 836-842.
- Gonçalves, J. P., Lucchetti, G., Menezes, P. R., & Vallada, H. (2015). Religious and spiritual interventions in mental health care: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled clinical trials. *Psychological Medicine*, 45(14), 2937–2949. <https://doi.org/10.1017/S0033291715001166>
- Greer, J. M. G. (1993). Research in pastoral counseling: Definitions, methods, and research training. İçinde Wicks, R. J. vd. (Ed.), *Clinical handbook of pastoral counseling*. New Jersey: Paulist Press.
- Gurin, G., Veroff, J., & Feld, S. (1960). Americans view their mental health: A nationwide interview survey. New York: Basic Books.
- Gürsu, O., Söylev, Ö. F. ve Demirtaş, B. (2021). *Olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik: Disiplinlerarası araştırmalar*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Hackney, H., Cormier, S. (2008). *Psikolojik danışma ilke ve teknikleri: Psikolojik yardım süreci el kitabı*. (Çev. Aydemir Sevim, S. ve Erge, T.). Ankara: Mentis Yayınları.
- Hage, S. M. (2006). A closer look at the role of spirituality in psychology training programs. *Professional Psychology: Research and Practice*, 37(3), 303.
- Hill, P. C., Pargament, K. I., Hood, R. W., McCullough, J. M. E., Swyers, J. P., Larson, D. B., & Zinnbauer, B. J. (2000). Conceptualizing religion and spirituality: Points of commonality, points of departure. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 30(1), 51-77.
- Hood, R. W., Hill, P. C., Spilka, B. (2009). *The psychology of religion*. New York: The Guildford Press.
- İnce, A., Temiz, Y. E., & Erdinç, Z. (2023). 6 Şubat Kahramanmaraş Depremlerinde Din Hizmetleri: Manevi Danışmanlık ve Rehber-

- lik Bağlamında Bir Saha Araştırması. *Eskiyeni*, 50. <https://doi.org/10.37697/eskiyeni.1286299>
- James, W. (1983). *Psychology from the standpoint of a behaviorist*. Dover: Frances Pinter.
- James, W. (1994). *The varieties of religious experience*. Modern Library: New York.
- Johansen, T. (2010). *Religion and spirituality in psychotherapy: An individual psychology perspective*. New York: Springer.
- Jung, C. G. (1998). Psikoloji ve din. (Çev. Karcabey, R.). İstanbul: Okyanus Yayınları.
- Kadar, J. L. (1997). Religion and spirituality: Unfuzzifying the fuzzy. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 549-564.
- Kaniasty, K. (2020). Social support, interpersonal, and community dynamics following disasters caused by natural hazards. *Current Opinion in Psychology*, 32, 105-109. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2019.07.026>
- Karabulut, D. ve Bekler, T. (2019). Doğal Afetlerin Çocuklar ve Ergenler Üzerindeki Etkileri. *Doğ Afet Çev Derg*, 5/2, 368-376, DOI: 10.21324/dacd.500356.
- Karaca, R., İkiz, R. (2014). *Psikolojik danışma ve rehberlikte çağdaş bir anlayış*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kawachi, I., Subramanian, S. V. (2006) Measuring and modeling the social and geographic context of trauma: a multilevel modeling approach. *Journal of Traumatic Stress*, 19(2), 195-203. <https://doi.org/10.1002/jts.20108>
- Kelly Jr, E. W. (1995). *Spirituality and religion in counseling and psychotherapy: Diversity in theory and practice*. American Counseling Association.
- Kılıç, C., Aydın, İ., Taşkıntuna, N., Özçürümez, G., Kurt, G., Eren, E., ... & Zileli, L. (2006). Predictors of psychological distress in survivors of the 1999 earthquakes in Turkey: effects of relocation after the disaster. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 114(3), 194-202. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0447.2006.00786.x>
- Kılınçer, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik üzerine: Psikoloji, İlahiyat ve Tıp alanlarında maneviyat ve MDR algısı. İçinde Ayten, A. (Ed.), *Manevi danışmanlık ve rehberlik teori ve uygulama alanları*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Kızılgeçit, M., Seçer, İ., Yıldırım, M., Karabulut, F., Dağcı, A., Angın, N. Y., Vural, M.E., Bayram, N. N. ve Çinici, M. (2021). Covid-19 Ve

- Dini Başa Çıkma Yalnızlık, Umutsuzluk, Hayatın Anlamı ve Kader Algısı Uygulamalı Çalışma. Erzurum: Ata Yayınevi.
- Kimter, N. (2013). Din ve maneviyatı kavramlaştırma: birleşme ve ayrılma noktaları. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (3), 85-118.
- Koenig H, King D, Carson VB (editors) (2012). Definitions. *İçinde Handbook of Religion and Health*, (ss. 37–38). Oxford University Press: New York.
- Koenig, H.G., Pearce, M.J., Nelson, B. *et al.* Effects on Daily Spiritual Experiences of Religious Versus Conventional Cognitive Behavioral Therapy for Depression. *Journal of Religion and Health* 55, 1763–1777 (2016). <https://doi.org/10.1007/s10943-016-0270-3>
- Koenig, H. G., Pearce, M. J., Nelson, B., Shaw, S. F., Robins, C. J., Daher, N. S., Cohen, H. J., Berk, L. S., Bellinger, D. L., Pargament, K. I., Rosmarin, D. H., Vasegh, S., Kristeller, J., Juthani, N., Nies, D., & King, M. B. (2015). Religious vs. conventional cognitive behavioral therapy for major depression in persons with chronic medical illness: a pilot randomized trial. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 203(4), 243–251. <https://doi.org/10.1097/NMD.0000000000000273>
- Kolaitis, G., Kotsopoulos, J., Tsiantis, J., Haritaki, S., Rigizou, F., Zacharaki, L., ... & Katerelos, P. (2003). Posttraumatic stress reactions among children following the Athens earthquake of September 1999. *European child & adolescent psychiatry*, 12, 273-280. DOI 10.1007/s00787-003-0339-x
- Kreps, G. A. (1998). Disaster as systemic event and social catalyst. *İçinde E. L. Quarantelli (Eds.), What is a disaster: Perspectives on the question* (ss. 31–55). London: Routledge.
- Krystal, H., & Krystal, J. H. (2015). Affect tolerance. *İçinde H. Krystal (Eds.) Integration and Self Healing: Affect--Trauma--Alexithymia* (pp. 21-37). Routledge.
- Kukuoğlu, A. (2018). Doğal Afetler Sonrası Yaşanan Travmalar ve Örnek Bir Psikoeğitim Programı. *Afet ve Risk Dergisi* 1/1, 39-52.
- Lynch, G. (2002). *Pastoral care and counseling*. Londra: Sage Publications.
- Marangoz, M. ve İzci, Ç. (2023). Doğal Afetlerin Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Etkilerinin 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Merkezli Depremler Bağlamında Girişimciler Açısından Değerlendirilmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*. Bahar, 24-52.

- Matthewman, S., & Uekusa, S. (2022). Theorizing disaster communitas. İçinde *Disaster risk reduction in Asia Pacific: Governance, education and capacity* (ss. 251-270). Singapore: Springer Nature Singapore.
- Mattis, J. S., & Jagers, R. J. (2001). A relational framework for the study of religiosity and spirituality in the lives of African Americans. *Journal of Community Psychology*, 29(5), 519-539.
- McFarlane, A. C. & Norris, F. H. (2006)._Definitions and concepts in disaster research. İçinde F. H. Norris, S. Galea, M. J. Friedman & P. J. Watson (Eds.), *Methods for disaster mental health research* (ss. 3-19). New York: Guilford Press.
- McCullough, M. E., Hoyt, W. T., Larson, D. B., Koenig, H. G., & Thoresen, C. (2000). Religious involvement and mortality: a meta-analytic review. *Health psychology : official journal of the Division of Health Psychology, American Psychological Association*, 19(3), 211-222. <https://doi.org/10.1037//0278-6133.19.3.211>
- Milne, A. (2010). *Psikolojik danışmanlığı anlamak*. (ev. Glfidan, F.). İstanbul: Optimist.
- Moberg, D. O. (2010). Spirituality research: measuring the immeasurable?. *Perspectives on Science & Christian Faith*, 62(2).
- Moran, T. P. (2016). Anxiety and working memory capacity: A meta-analysis and narrative review. *Psychological Bulletin*, 142(8), 831.
- Nolan, P., & Crawford, P. (1997). Towards a rhetoric of spirituality in mental health care. *Journal of Advanced Nursing*, 26(2), 289-294.
- Norris, F. H. & Elrod, C. H. (2006). Psychosocial consequences of disaster: A review of past research. İçinde F. H. Norris, S. Galea, M. J. Friedman & P. J. Watson (Eds.), *Methods for disaster mental health research* (ss. 20-44). New York: Guilford Press.
- Norris, F. H., Friedman, M. J., & Watson, P. J. (2002). 60,000 disaster victims speak: Part II. Summary and implications of the disaster mental health research. *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes*, 65(3), 240-260. <https://doi.org/10.1521/psyc.65.3.240.20169>
- Norris, F. H., Perilla, J. L., Riad, J. K., Kaniasty, K., & Lavizzo, E. A. (1999). Stability and change in stress, resources, and psychological distress following natural disaster: Findings from Hurricane Andrew. *Anxiety, Stress & Coping*, 12(4), 363-396. <https://doi.org/10.1080/10615809908249317>

- Norris, F. H., Stevens, S. P., Pfefferbaum, B., Wyche, K. F., & Pfefferbaum, R. L. (2008). Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities, and strategy for disaster readiness. *American Journal of Community Psychology*, 41(1-2), 127-150. DOI:10.1007/s10464-007-9156-6
- North, C. S., Nixon, S. J., Shariat, S., Mallonee, S., McMillen, J. C., Spitznagel, E. L., & Smith, E. M. (1999). Psychiatric disorders among survivors of the Oklahoma City bombing. *JAMA*, 282(8), 755-762. <https://doi.org/10.1001/jama.282.8.755>
- Oikonomou, E., Paparrigopoulos, T., Soldatos, C. & Christodoulou, G. N. (2016). Disaster psychiatry in Greece: Mental disorders and psychological distress associated with earthquakes. İçinde G. N. Christodoulou, J. E. Mezzich, N. G. Christodoulou & D. Lecic-Tosevski (Eds.), *Disasters: Mental health context and responses* (ss. 3-15). Cambridge Scholars Publishing.
- Ok, Ü. (2008). İnanç bakım ve danışmanlığı: Bir model geliştirme denemesi. İçinde Seyyar, A. (Ed.), *Manevi sosyal hizmetler*. İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Ok, Ü. (2012). Dini danışmanlık: Tanım ve tarihi. İçinde Altaş, N ve Köylü, M. (Ed.), *Dini danışmanlık ve din hizmetleri*. Ankara: Gündüz Yayınları.
- Önder, E., Tural, Ü., Aker, T., Kılıç, C., & Erdoğan, S. (2006). Prevalence of psychiatric disorders three years after the 1999 earthquake in Turkey: Marmara Earthquake Survey (MES). *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 41, 868-874. DOI 10.1007/s00127-006-0107-6
- Özcan Araç, F. Ö. ve Ateş Duru, Ö. (2021). Doğal afetlerde gıda ihtiyacı durumunun değerlendirilmesi ve beslenme müdahaleleri: Deprem örnekleri açısından incelenmesi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*. 8/4, 337-341.
- Palmer, M. (1997). *Freud and Jung on religion*. London: Routledge.
- Paloutzian, R. F. (2016). *Invitation to the psychology of religion*. Guilford Publications.
- Paloutzian, R. F., & Park, C. L. (2013). *Din ve maneviyat psikolojisi temel yaklaşımlar ve ilgi alanları*. (Çev. Çapçioğlu, İ. ve Ayten, A.). Ankara: Phoenix.
- Paloutzian, R. F., & Park, C. L. (Eds.). (2014). *Handbook of the psychology of religion and spirituality*. Guilford Publications.

- Paradise, T. R. (2005). Perception of earthquake risk in Agadir, Morocco: A case study from a Muslim community. *Global Environmental Change Part B: Environmental Hazards*, 6(3), 167-180.
- Pargament, K. (1997). *The psychology of religion and coping: Theory, research, practice*. New York: Guilford Press.
- Pargament, K. I., Ensing, D. S., Falgout, K., Olsen, H., Reilly, B., Van Haitsma, K., & Warren, R. (1990). God help me:(I): Religious coping efforts as predictors of the outcomes to significant negative life events. *American Journal of Community Psychology*, 18, 793-824. DOI: 10.1007/BF00938065
- Pearce, M. J., Koenig, H. G., Robins, C. J., Nelson, B., Shaw, S. F., Cohen, H. J., & King, M. B. (2015). Religiously integrated cognitive behavioral therapy: A new method of treatment for major depression in patients with chronic medical illness. *Psychotherapy*, 52(1), 56-66. DOI: 10.1037/a0036448
- Porfiriev, B. N. (1998). Issues in the definition and delineation of disasters and disaster areas. İçinde E. L. Quarantelli (Eds.), *What is a disaster: Perspectives on the question* (ss. 56-72). London: Routledge.
- Psarros, C., Paparrigopoulos, T., Varsou, E., Kostaras, P., & Marinaki, U. (2013). Psychopathological Characteristics of ICD-10 Diagnosed Subjects with Post Traumatic Stress Disorder One Month Following a Destructive Earthquake. *Journal of Traumatic Stress Disorders & Treatment*, 2(4), 1-7. <http://dx.doi.org/10.4172/2324-8947.1000114>
- Pynoos, R. S., Frederick, C., Nader, K., Arroyo, W., Steinberg, A., Eth, S., Nunez, F., & Fairbanks, L. (1987). Life threat and posttraumatic stress in school-age children. *Archives of General Psychiatry*, 44(12), 1057-1063. <https://doi.org/10.1001/archpsyc.1987.01800240031005>
- Quarantelli, E. (1954) "The nature and conditions of panic," *American Journal of Sociology*, 60(3), 267-275.
- Quarantelli, E. L. (1977). Social aspects of disasters and their relevance to pre-disaster planning. *Disasters*, 1(2), 98-107.
- Quarantelli, E. L. (2000). Disaster research. İçinde E. Borgatta & R. Montgomery (Eds.), *Encyclopedia of sociology* (ss. 682-688). New York, NY, USA: Macmillan.

- Raphael, B. (2008). Systems, science and populations effective early mental health intervention following mass trauma: the roles of government, clinicians & communities. İçinde M. Blumenfield & R. Ursano (Eds.), *Intervention and resilience after mass trauma* (1-48). Cambridge UK: Cambridge University Press.
- Rassool, G. H. (2000). The crescent and Islam: healing, nursing and the spiritual dimension. Some considerations towards an understanding of the Islamic perspectives on caring. *Journal of Advanced Nursing*, 32(6), 1476-1484.
- Rassool, G. H. (2015). *Islamic counselling: An introduction to theory and practice*. Routledge.
- Resmi Gazete. (2009, Haziran). Afet ve acil durum yönetimi başkanlığının görevleri hakkında kanun. İçişleri Bakanlığı. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/06/20090617-1.htm>
- Riddle, J. R., Smith, T. C., Smith, B., Corbeil, T. E., Engel, C. C., Wells, T. S., ... & Millennium Cohort Study Team. (2007). Millennium Cohort: the 2001–2003 baseline prevalence of mental disorders in the US military. *Journal of Clinical Epidemiology*, 60(2), 192-201.
- Rodriguez, H., Trainor, J., & Quarantelli, E. L. (2006). Rising to the challenges of a catastrophe: The emergent and prosocial behavior following Hurricane Katrina. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 604(1), 82-101. DOI: 10.1177/0002716205284677
- Rose, S. (2001). Is the Term 'Spirituality' a Word that Everyone Uses, But Nobody Knows What Anyone Means by it?. *Journal of Contemporary Religion*, 16(2), 193-207.
- Rosenthal, U. (1998). Future disasters, future definitions. İçinde E. L. Quarantelli (Eds.), *What is a disaster: Perspectives on the question* (ss. 146–159). London: Routledge.
- Scott, J. C., Matt, G. E., Wrocklage, K. M., Crnich, C., Jordan, J., Southwick, S. M., Krystal, J. H., & Schweinsburg, B. C. (2015). A quantitative meta-analysis of neurocognitive functioning in posttraumatic stress disorder. *Psychological Bulletin*, 141(1), 105–140. <https://doi.org/10.1037/a0038039>
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5–14. doi: 10.1037/0003-066X.55.1.5

- Sevinç, K. (2020). *Kavram Atlası Din Psikoloji 2*, Ankara: Gazi kitapevi
- Shaluf, I. (2007). An overview on disasters. *Disaster Prevention and Management*, 16(5), 687–703. <https://doi.org/10.1108/09653560710837000>
- Sharma, S. (2016). Disasters: An Indian experience. İçinde G. N. Christodoulou, J. E. Mezzich, N. G. Christodoulou & D. Lecic-Tosevski (Eds.), *Disasters: Mental health context and responses* (ss. 25-35). Cambridge Scholars Publishing.
- Sheldrake, P. (1991). *Spirituality and history: Questions of interpretation and method*. SPCK.
- Sherry, J., & Curtis, A. (2017). At the intersection of disaster risk and religion: Interpretations and responses to the threat of Tsho Rolpa glacial lake. *Environmental Hazards*, 16(4), 314-329.
- Sibley CG, Bulbulia J (2012) Faith after an Earthquake: A Longitudinal Study of Religion and Perceived Health before and after the 2011 Christchurch New Zealand Earthquake. *PLoS One*, 7(12). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0049648>
- Silove, D. (1999) The psychosocial effects of torture, mass human rights violations, and refugee trauma: toward an integrated conceptual framework. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 187(4), 200–207. DOI: 10.1097/00005053-199904000-00002
- Skinner, R. (1953). *Science and human behavior*. New York: Macmillian.
- Soldatos, C. R., Paparrigopoulos, T. J., Pappa, D. A., & Christodoulou, G. N. (2006). Early post-traumatic stress disorder in relation to acute stress reaction: an ICD-10 study among help seekers following an earthquake. *Psychiatry Research*, 143(2-3), 245-253. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2005.05.018>
- Sönmez, D. ve Hocaoğlu, Ç . (2023). Post-Traumatic Stress Disorder After Natural Disasters: A Review. *Duzce Med J*, 25/2, 103-114. doi: 10.18678/dtfd.1277673
- Söylev, Ö. F. (2020). *Manevi bakım ve danışma psikolojisi kavram, kuram ve uygulamalar*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Spilka, B. (1993), Spirituality: Problems and directions in operationalizing a fuzzy concept, Paper presented at the meeting of the American Psychological Association. Toronto, Ontario, August).
- Spilka, B., Shaver, P., & Kirkpatrick, L. A. (1985). A general attribution theory for the psychology of religion. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 1-20.

- Stallings, R. A. (1998). Disaster and the theory of social order. İçinde E. L. Quarantelli (Eds.), *What is a disaster: Perspectives on the question* (ss. 127–145). London: Routledge.
- Stanke, C., Murray, V., Amlôt, R., Nurse, J., & Williams, R. (2012). The effects of flooding on mental health: Outcomes and recommendations from a review of the literature. *PLoS currents*, 4, e4f9f1fa9c3cae. <https://doi.org/10.1371/4f9f1fa9c3cae>
- Steinberg, T. (2006). *Acts of God: The unnatural history of natural disaster in America*. Oxford University Press.
- Stough, L. M., Ducey, E. M., & Holt, J. M. (2017). Changes in the social relationships of individuals with disabilities displaced by disaster. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 24, 474-481.
- Şirin, T. (2014). *Dini danışma ve rehberlik ihsan modeli: Manevi danışmalık*. İstanbul: Mim Akademi Yayınları.
- Tang, B., Liu, X., Liu, Y., Xue, C., & Zhang, L. (2014). A meta-analysis of risk factors for depression in adults and children after natural disasters. *BMC public health*, 14, 1-12. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-14-623>
- Tarakcı, H. N. (2023). Afet İletişimi ve Twitter Kahramanmaraş Depremi Özelinde Bir İçerik ve Duygu Analizi Araştırması. *Gümüştane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder)*, 11/2, 1816-1850.
- Tierney, K. J., Lindell, M. K. & Perry, R. W. (2001). *Facing the unexpected: Disaster preparedness and response in the United States*. Joseph Henry Press.
- Thompson, M., Norris, F., & Hanacek, B. (1993). Age differences in the psychological consequences of Hurricane Hugo. *Psychology and Aging*, 8, 606–616. <https://doi.org/10.1037/0882-7974.8.4.606>
- Tüccar, E. ve Yavuz, E. (2023). Kahramanmaraş Pazarcık Depreminin (6 Şubat 2023) Bireyler Üzerindeki Etkilerinin Psikososyal Yönden İncelenmesi. *Journal of Migration and Political Studies*. 1, 54-77.
- Tyler, L. E. (1986). Farewell to guidance. *Journal of Counselling and Human Service Professions*, 1, 155.
- Underwood, R. L. (1993). Pastoral counseling in the parish setting. İçinde Wicks, R. J. (Ed.), *Clinical handbook of pastoral counseling*. New Jersey: Paulist Press.
- UNDRR. (2017, Şubat). *Sendai framework terminology on disaster risk reduction*, United Nations Office for Disaster Risk Reduction. <https://www.undrr.org/terminology>

- Wampold, B. E. (2001). The great psychotherapy debate: Models. *Methods, and Findings*, 62.
- Watson, P. J., Shalev, A. Y. (2005) Assessment and treatment of adult acute responses to traumatic stress following mass traumatic events. *CNS Spectrums*, 10, 125–127.
- Weisaeth, L. (2004). Preventing after-effects of disaster trauma: the information and support centre. *Prehospital and Disaster Medicine*, 19(1), 86-89.
- Welford, A. T. (1947). Is religious behavior dependent upon affect or frustration? *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 42 , 310-319. <https://doi.org/10.1037/h0054723>
- Wessely S. (2005). The London attacks--aftermath: Victimhood and resilience. *The New England Journal of Medicine*, 353(6), 548–550. <https://doi.org/10.1056/NEJMp058180>
- Wilt, J. A., & Exline, J. J. (2022). Receiving a gift from God in times of trouble: Links between gratitude to God, the affective circumplex, and perceived closeness to God. *Mental Health, Religion & Culture*, 25(3), 362-379. DOI: 10.1080/13674676.2022.2033710
- Worthington, E.L., Jr., Hook, J.N., Davis, D.E. and McDaniel, M.A. (2011), Religion and spirituality. *Journal of Clinical Psychology*, 67: 204-214. <https://doi.org/10.1002/jclp.20760>
- Wulff, D. M. (1997). *Psychology of religion: Classic and contemporary views*. New York: John Wiley & Sons.
- Yazıcı, Ö., & Ulu Kalın, Ö. (2018). “Doğal Afet” için Kavramsal Metaforların Karşılaştırmalı Analizi. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5/1, 25-40.
- Zahran, S., Shelley, T. O. C., Peek, L., & Brody, S. D. (2009). Natural disasters and social order: Modeling crime outcomes in Florida. *International Journal of Mass Emergencies & Disasters*, 27(1), 26-52. <https://doi.org/10.1177/028072700902700102>
- Zinnbauer, B. J., Pargament, K. I., Cole, B., Rye, M. S., Butter, E. M., Belavich, T. G., ... & Murdock, N. L. (2013). *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları olgu sunumu yaklaşımıyla*. (Çev. Akkoyun, F.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Zinnbauer, B. J. & Pargament, K. I. (2013). Dindarlık ve Maneviyat. Çev. S Düzgüner, Dindarlık ve Maneviyat. Din ve Maneviyat Psikolojisi Temel Yaklaşımlar ve İlgili Alanları içinde (61-102), (Ed. R. F. Paloutzian & C. L. Park), Çev. Ed. İ. Çapçoğlu & A. Ayten; Ankara: Phoenix Yayınevi.

Eskiyeni Yayınları: 201

ROL MODEL OLARAK DİN GÖREVLİLERİ
-Cami Cemaati Perspektifinden-

Hüseyin Emre DURAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSM Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 • (Sertifika No: 50732)

1.Baskı: Kasım 2023

ISBN: 978-625-6781-14-6

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Akyürek, S. (Ed.). (2020). *Eğitime Giriş*, Kayseri: Kimlik Yayınları.
- Altıntaş, M. E. (2018). Bir Hatip Olarak Din Görevlilerinde Bulunması Gereken Temel Yeterlikler, *AİBÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6(12), 416-429.
- Atay, H. (2018). *Osmanlılarda Yüksek Din Eğitimi*, Ankara: Atayy.
- Aydın, M. Ş. (2018). *Açık Toplumda Din Eğitimi*, Ankara: Nobel Yay.
- Aydın, M. Ş. (2018). *Eğitim Ahlakı*, Ankara: DİB Yayınları.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1975). Analysis of Modeling Processes, *School Psychology Review*, 4(1), 4-10.
- Bandura, A. (1985). "Model of causality in social learning theory". S. Sukemune (ed.). *Advances in Social Learning Theory*. (s. 25-44). Tokyo: Kaneko-Shoho.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1989). "Social cognitive theory". R. Vasta (ed.). *Annals of Child Development*. Vol. 6. *Six Theories of Child Development*. (s. 1-60). Greenwich. CT: JAI Press.
- Bandura, A. (1991a). "Social cognitive theory of self-regulation". *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. 50. 248-287.
- Bandura, A. (1991b). "Social cognitive theory of moral thought and action". W. M. Kurtines & J. L. Gewirtz (eds.). *Handbook of Moral Behavior and Development*. (s. 45-103). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bandura, A. (1999). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Asian Journal of Social Psychology*, 2, 21-41.
- Bandura, A. (1999a). "A social cognitive theory of personality". L. Pervin & O. John (ed.). *Handbook of Personality*. (s. 154-196). New York: Guilford Publications.

- Bandura, A. (1999b). "Moral disengagement in the perpetration of inhumanities". *Personality and Social Psychology Review*. 3/3. 193-209.
- Bandura, A. (2000). "Exercise of human agency through collective efficacy". *Current Directions in Psychological Science*. 9/3. 75-78.
- Bandura, A. (2001a). "Social cognitive theory of mass communication". *Mediapsychology*. 3. 265-299.
- Bandura, A. (2001b). "Social cognitive theory: an agentic perspective". *Annual Review of Psychology*. 52/1. 1-26.
- Bandura, A. et al. (1996). "Mechanisms of moral disengagement in the exercise of moral agency". *Journal of Personality and Social Psychology*. 71. 364-374.
- Batar, Y. (2016). "Kur'an Kıssalarındaki Rol Modellerin Eğitimsel Değeri". *Uluslararası Kişilik ve Karakter İnşasında Dinin Yeri Sempozyumu*. Ordu, Ordu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.
- Bayraktar, M. (2007). Sosyal Öğrenme Kuramı ve Eğitimde Uygulanması, *SAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 198-210.
- Bayraktar, M. F. (2013). *İslam Eğitiminde Öğretmen-Öğrenci Münasebetleri*, İstanbul: İFAV Yayınları.
- Bulut, M. (2009). *İlköğretim Öğrencileri ve Velilerinin Bakış Açısıyla İdeal Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Profili: İstanbul Örneği*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversite Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Burger, J.M. (2021). *Kişilik*, İ.D. Erguvan Sarıoğlu (çev.), İstanbul: Kaknüs Yay.
- Buyrukçu, R. (1991). *Din Görevlisinin Mesleğini Temsil Etme Gücü*, (Doktora Tezi), Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Buyrukçu, R. (2008). *Din Görevlisinin Mesleğini Temsil Etme Gücü*, Ankara: TDV Yay.
- Coşkun Keskin, S. (2019). Değer Eğitimde Özdeşim Kurma: Hz. Muhammed (sav) Örneği, *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17 (37), 175-218.
- Creswell, J. W. (2019). *Eğitim Araştırmaları*, İstanbul: Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*, çev: M. Bütün, S. Demir, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çanakçı, A.A. (2015). Cami Cemaatinin Din Görevlilerine Bakışı: Balıkesir Örneği, *Balıkesir Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1 (2), 253-282.
- Çekin, A. (2011). Mesleki Yeterlilik ve Beklenti Yönüyle Din Görevlisi Cemaat İlişkisi, *Diyanet İlmî Dergi*, 47 (1), s. 89-108.

- Çiftçi, A. (2016). *Nasıl Bir Sosyal Bilim Temel Sorunlar ve Yaklaşımlar*, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Dam, H. (2002). *Yetişkinlerin Din Eğitimi*, (Doktora Tezi), Samsun: Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, Ç. (2015). *Camilerdeki Dini Hizmetlerin Yapılmasında Cami Cemaatinin Din Görevlilerinden Beklentilerinin Değerlendirilmesi (Altınyayla Örneği)*, (Yüksek Lisans Tezi), Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, M. H. (2021). *Yetişkin Din Eğitiminde İletişim*, (Doktora Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DİB. (2014). *Türkiye’de Dini Hayat Araştırması*. Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara.
- DİB (2019). *Cami ve Hayat*, Ankara: DİB Yayınları.
- DİB (2017). *Hadislerle İslam*. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- DİB. (1965). *633 Sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun*.
- DİB. (2019). *İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına Göre Cami Sayısı*. Erişim Tarihi: 05.05.2021.
https://stratejigelistirme.diyenet.gov.tr/_layouts/download.aspx?SourceUrl=/Documents/2_2_istatistiki_bolge_birimleri_siniflamasına_gore_cami_sayisi.xls
- DİB. (2014). *Diyanet İşleri Başkanlığı Personel Yeterlikleri*, Erişim Tarihi: 05.05.2021,
<https://hukukmusavirligi.diyenet.gov.tr/Documents/G%C3%B6rev%20ve%20%C3%87al%C4%B1%C5%9Fma%20Y%C3%B6nergesi.pdf>
- DİB. (2022). *İstatistiksel Tablolar*, Erişim Tarihi: 10.08.2023,
<https://stratejigelistirme.diyenet.gov.tr/sayfa/57/istatistikler>
- Diler, R. (2018). *Din Eğitiminde Rol Model Eleştirisi. Uluslararası İslam ve Model İnsan Sempozyumu*, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Kültür ve Turizm Şube Müdürlüğü.
- Dini Kavramlar Sözlüğü*. (2009). Ankara: DİB Yayınları.
- Doğan, R.ve Ege, R. (Ed.). (2017). *Din Eğitimi El Kitabı*, Ankara: Grafiker Yayınları.
- Doğan, R. (1998). *Cumhuriyet Öncesi Dönemde Yaygın Din Eğitimi Açısından Hutbeler*, *Dini Araştırmalar Dergisi*, 1, (2), s. 5-51.
- Durmuş, Z. ve Özata, H. (2018). *Öğrenme Yöntem ve Tekniği Olarak*

- Kur'an'da Rol Model. *Uluslararası İslam ve Model İnsan Sempozyumu*, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Kültür ve Turizm Şube Müdürlüğü.
- Düzgün, Ş. A. (2013). Çağdaş Meydan Okumalar Karşısında Ulema: İmkanlar ve Riskler, *Kelam Araştırmaları Dergisi*, 11 (1), 1-10.
- Dweck, C.S., Mangels, J.A. and Good, C. (2004). David Yun Dai (ed.). "Motivational Effects on Attention, Cognition, and Performance", *Motivation, Emotion and Cognition*. 41-55.
- Ertürk, S. (2017). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Edge Akademi.
- Gözütok, Ş. (2016). *Hz. Peygamber'in Hadislerinde Eğitim Metodları*, İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Gözütok, Ş. (2016). "İslam'da Karakter Eğitiminde Rol Model". *Uluslararası Kişilik ve Karakter İnşasında Dinin Yeri Sempozyumu*. Ordu, Ordu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.
- Gül, H. (2007). *Sosyokültürel Açından Din Görevlilerinin Toplumdaki İmajı (Kayseri/Kocasinan Örneği)*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gülmez, Ç. (2008). *Sosyal Kognitif Teori Açısından Ahlak ve Din Eğitimine Kuramsal Bir Bakış*, (Yüksek Lisans Tezi), Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gümüş, A. (2014). *Yetişkinlerin Din Eğitimine Bakışları ve Din Eğitimi İhtiyaçları*, İstanbul: İlke Yay.
- Gürbüz S. Ve Şahin F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gürel, R. (2014). Sosyal Pekiştireçlerin ve Model Davranışlarının, Çocukların Ahlaki Yargılarının Şekillenmesindeki Etkisi (Bandura Örneği), *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12 (28), 101-119.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 62-80.
- Kasapoğlu, A. (2006). Kur'an'da Üsve-i Hasne Kavramı-Model Alma Yoluyla Öğrenme, *Diyanet İlmi Dergi*, 42 (3), s. 33-48.
- Kazan, R. (2018). Hz. Peygamber'in Vecizelerinde Model İnsanın Vasıfları. *Uluslararası İslam ve Model İnsan Sempozyumu*, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Kültür ve Turizm Şube Müdürlüğü.

- Kılavuz, M.A. (1993). *Ergenlerde Özdeşleşme ve Din Eğitimi (İHL ve GL Öğrencileri Arasında Karşılaştırmalı Bir Araştırma)*, (Doktora Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koca, M. (2014). *Din Görevlilerinin İletişim Becerileri Konusunda Cami Cemaatinin Algıları ve Beklentileri*, (Yüksek Lisans Tezi), Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koç, B. (2008). Çocuğun Dini Gelişiminde Rol Model Olarak Anne ve Baba, *Dini Araştırmalar Dergisi*, 31 (11), 49-60.
- Köylü, M. ve Koç, A. (2020). *Klasik İslam Eğitimcileri*, İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Köylü, M. ve Gözütok, Ş. (2017). *Ana Hatlarıyla İslam Eğitim Tarihi*, İstanbul: Ensar Yay.
- Köylü, M. (1990). Din Görevlilerinde Bulunması Gereken Nitelikler, *On dokuzmayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 135-153.
- Kur'an-ı Kerim.
- Kümbetoğlu, B. (2021). Niteliksel Araştırmalarda Analiz, İstanbul: Bağlam Yay.
- Memur-Sen. (2015). <https://www.memursen.org.tr/diyanette-rotasyon-iptal>. Erişim Tarihi: 15.06.2023.
- Mücahit, M. (2017). Öğrencilerin Gözüyle İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri ve Meslek Dersleri Öğretmenleri (Sivas İli Örneği), *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 41 (1), 73-99.
- Nazıroğlu, B. (2006). *İslam Eğitim Geleneğinde Öğretmen (Başlangıçtan 16. yy'a Kadar)*, (Yüksek Lisans Tezi), Trabzon: K.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Orhan, F. (2014). *Ergenlerin Dini Kimlik Kazanmalarına Sosyal Öğrenmenin Etkisi*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ormrod, J.E. (2020). *Öğrenme Psikolojisi*, M. Baloğlu (çev.), Ankara: Nobel Yay.
- Ozan, Ö. (2013). *Din Görevlisinin Toplumsal İmajını Etkileyen Faktörler (Samsun Örneği)*, (Yüksek Lisans Tezi), Samsun: Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öcal, M. (2017). *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Din Eğitimi*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Sağlam, İ. (2011). Cami Cemaatine Göre Fransa'daki Türk Din Görevlilerinin İletişim Yeterlikleri, *Değerler Eğitimi Dergisi*, 9 (21), 121-145.

- Senemoğlu, N. (2018). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Schunk, D. H. (2014). *Öğrenme teorileri: eğitimsel bir bakışla*. M. Şahin (çev. ed.). Ankara: Nobel Yay.
- Schunk, D. H. ve DiBenedetto, M.K. (2019). *Motivation And Social Cognitive Theory*. Contemporary Educational Psychology. Elsevier Inc.
- Serinsu, M. E. (2019). *Ailede Değer Eğitiminde Modelleme*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sözen, H. (2018). *Peygamberimizin Hayatı Dersinde Hz. Muhammed'in Örnek Kişiliğinin Model Alma Yoluyla Öğretimi*, *Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4 (8), 101-116.
- Şeker, N. (2018). *Dini Rehberlikte Temsil Sorunu*. *Uluslararası İslam ve Model İnsan Sempozyumu*, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Kültür ve Turizm Şube Müdürlüğü.
- Taşkın, O. (2020). *Öğrencilere Göre Dini ve Ahlaki Bir Model Olarak Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni*, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Taşkın, O. (2013). *Din Görevlilerinin Gözünden Giresun'da Cami Merkezli Din Eğitimi*, *Geçmişten Günümüze Giresun'da Dini ve Kültürel Hayat Sempozyumu*, 592-605.
- Tatlıoğlu, S. S. (2021). *Öğrenmeye Sosyal-Bilişsel Bir Bakış: Albert Bandura*. *Sosyoloji Notları*, 5(1), 15-30.
- Turan, İ. ve Nazıroğlu, B. (2020). *Din Eğitimi*, Ankara: Bilimsel Araştırma Yayınları.
- Türkdoğan, O. ve Gökçe, O. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Konya: Çizgi Yayınları.
- Uluğ, S. (2010). *Çocuğun Din Eğitiminde Taklit ve Özdeşleşme*, (Yüksek Lisans Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uygun, H. (1992). *Halktaki Din Adamı İmajı ve Din Görevlilerinden Beklentileri*, (Yüksek Lisans Tezi), Samsun: Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım ve Şimşek. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yay.
- Yıldız, Z. (2014). *Sosyal Bilişsel Öğrenme Kuramı ve Din Eğitimi*, *S. D. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2 (33), 147-161.
- Yıldız, V. A. (2011). *Bir Sosyal Öğrenme Aracı Olarak Medya ve Ahlaki Gelişim Kuramları Açısından Medya Okuryazarlığına Eleştirel Bir Bakış*,

- (Yüksek Lisans Tezi), Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yılğın, M. (1997). *Din Eğitimi Açısından Din Görevlilerinin Mesleki Yeterlilikleri ve Cemaatle Olan İlişkileri*, (Yüksek Lisans Tezi), Samsun: Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, H. (2020). “Hz. Peygamber ve Öğretmenlik”. Geçmişten Geleceğe Öğretmen ve Öğretmenlik. (ed. Adem Güneş). 47-76.
- Yılmaz, H. K. (2011). Cami Merkezli Din Eğitimi Caminin İhyası Din Görevlisi Algısının Yeniden İnşası. Yecder II. Ulusal Din Görevlileri Sempozyumu, İstanbul.
- Yorulmaz, B. (2013). Pepee Çizgi Filminin Din ve Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (24), 438-448.
- Zengin, Z. S. (2016). Osmanlılar’da II. Meşrutiyet Döneminde Yeni Açılan Medreseler ve Din Görevlisi Yetiştirme Çalışmaları, *İslam Araştırmaları Dergisi*, 36, 33-61.

Eskiyei Yayınları: 202

FÂRÂBÎ FELSEFESİNDE BİLGİ VE KESİNLİK

Muhammed Abdullah HAKSEVER

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Kasım 2023

ISBN: 978-625-6781-10-8

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKLAR

- Akkanat, Hasan. “İslâm Felsefesinde Tikelleri Tümel Tarzda Bilmek”. *Felsefe Dünyası* 51 (2010), 144-185.
- Akkanat, Hasan. *Klasik Dönem İslam Felsefesinde Tümeler (İbn Sina Eksenli Bir Çözümleme)*. Adana: Karahan Kitabevi, 2016.
- Alper, Ömer Mahir. “Akledileni Akletmek: İslâm Mantık Geleneğinde ‘İkinci Akledilirler’in Yorumu ve Osmanlı’da Alınlanması Üzerine Bir İnceleme”. *Nazarîyat İslâm Felsefe ve Bilim Tarihi Araştırmaları Dergisi* 1/2 (2015), 35-68.
- Alper, Ömer Mahir. *İbn Sînâ*. İstanbul: İSAM Yayınları, 2018.
- Alper, Ömer Mahir. “Nefisteki Sûretten Zihindeki Varlığa: İslâm Filozoflarının Zihnî Varlık Kavramını İcadı”. *Varlık ve Zihin: İslâm Felsefesinde Zihnî Varlık Sorununa Metinlerle Bir Giriş*. İstanbul: Klasik Yayınları, 2021.
- Âmilî, Hasan Mekkî. *Nazarîyyetü'l-Marife*. Beyrut: Daru'l-İslamiyye, 1990.
- Aristoteles. “Hafıza ve Hatırlama Üzerine”. çev. Furkan Akderin. *Parva Naturalia (Doğa Üzerine Kısa Yazılar)*. 49-59. İstanbul: Say Yayınları, 2019.
- Aristoteles. *İkinci Çözümlemeler*. çev. Houshiary Ali. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2005.
- Aristoteles. *Metafizik*. çev. Y. Gurur Sev. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2016. Basım, ts.
- Aristoteles. *Ruh Üzerine*. çev. Ömer Aygün - Y. Gurur Sev. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2019.
- Aristoteles. *Yorum Üzerine*. çev. Saffet Babür. Ankara: İmge Kitabevi, 1996.
- Arslan, Ahmet. *İlkçağ Felsefe Tarihi: Aristoteles*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2007.
- Aydın, İbrahim Hakkı. *Fârâbî’de Bilgi Teorisi*. İstanbul: Ötüken Yayınları, 2003.
- Aydın, Salih. “Tabatabâî’de Felsefî ve Mantıkî Kavramların Tasavvurat Temelli Ayrımı”. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 43 (2015), 156-173.

- Aydınlı, Yaşar. “Fârâbî'nin Nübüvvet Öğretisi”. *İslâmî Araştırmalar Dergisi* 2/8 (1988), 35-49.
- Aydınlı, Yaşar. *İbn Bâcce'nin İnsan Görüşü*. İstanbul: MÜİF Vakfı Yayınları, 1997.
- Başdemir, Hasan Yücel. “Gerekçelendirme, Epistemik Seviyeler ve Kesin Bilgi: Farabî Ve Chisholm Karşılaştırması”. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/17 (2010), 39-65.
- Black, Deborah L. “Knowledge (‘İlm) and Certitude (Yaqîn) in al-Fârâbî's Epistemology”. *Arabic Sciences and Philosophy* 16/1 (2016), 11-45.
- Bozkuş, Hatice. *Fârâbî'nin Anlam Teorisi: Epistemolojik Bir İnceleme*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Büyüközkara, Ender - Karakuş, Rahmi. “Fârâbî'ye Göre İnsanın Akletmesi ve Faal Akıl”. *Beytulhikme An International Journal of Philosophy* 12/1 (2022), 47-76.
- Caston, Victor. “Why Aristotle Needs Imagination”. *Phronesis* 41/1 (1996), 20-55.
- Cürcânî, Seyyid Şerîf. *et-Ta'rifât*. Beyrut: Dârü'l-kütübî'l-ilmîyye, 1983.
- Davidson, Herbert A. *Fârâbî, İbn Sînâ ve İbn Rüşd'de Akıl: Kozmoloji, Faal Akıl ve İnsan Aklına Dair Teorileri*. çev. Erkan Kurt. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2020.
- Davis, James Richard. *Aristotle on the Relationship Between Perception and Thought*. ProQuest Dissertations Publishing: Boston University, Doktora Tezi, 2000.
- Dişkaya, Abuzer. *Aklın Sınırlarında Metafizik: Felsefi Akledirler Öğretisi*. İstanbul: Ketebe, 2021.
- Druart, Therese-Anne. “Al-Fârâbî, Emanation and Metaphysics”. *Neoplatonism and Islamic Thought*. ed. Parviz Morewedge. 127-148. Albany: State University of New York Press, 1992.
- Druart, Therese-Anne. “Al-Fârâbî's Causation of the Heavenly Bodies”. *Islamic Philosophy and Mysticism*. 35-45. Delmar, New York: Caravan Books, 1981.
- Fârâbî, Ebu Nasr. “Aristoteles'in Metafizik Eserindeki Amacının Açıklanması”. çev. İlyas Altuner. *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 5 (2014), 11-22.

- Fârâbî, Ebu Nasr. “el-Fusûlü'l-hamse”. *el-Mantık inde'l-Fârâbî*. nşr. Rafik el-Acem. 1/63-73. Beyrut: Dâru'l-maşrik, 1985.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *es-Siyâsetü'l-medeniyye*. çev. Yaşar Aydın. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2020.
- Fârâbî, Ebu Nasr. “et-Tenbîh 'alâ sebîli's-sa'âde”. *er-Resâlü'l-felsefiyyetü's-suğrâ*. nşr. Abdülemîr al-A'sem. 285-310. Dımaşk: Dâru't-Tekvîn, 2012.
- Fârâbî, Ebu Nasr. “et-Tevtî'e”. *el-Mantık inde'l-Fârâbî*. nşr. Rafik el-Acem. 1/55-62. Beyrut: Dâru'l-maşrik, 1986.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *Felsefetü Aristûtâlis*. nşr. Muhsin Mehdî. Beyrut: Dâru Mecelleti Şî'r, 1961.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *Fusûlün münteze'a*. nşr. Fevzi Mitri Najjar. Beyrut: Dâru'l-maşrik, 1986.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *İhsâ'ü'l-ultüm*. nşr. Ali Bû Mülhem. Beyrut: Dâru'l-helal, 1996.
- Fârâbî, Ebu Nasr. “Kitâbü İsâgûcî ey el-Medhal”. *el-Mantık inde'l-Fârâbî*. nşr. Refik el-Acem. Beyrut: Dâru'l-maşrik, 1986.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *Kitâbü Mebâdî'i ârâ'i ehli'l-medîneti'l-fâzıla*. çev. Yaşar Aydın. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2021.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *Kitâbü Tahsîli's-sa'âde*. nşr. Ali Bû Mülhem. Beyrut: Dâru'l-helal, 1995.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *Kitâbü'l-Burhân*. çev. Ömer Türker - Ömer Mahir Alper. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2014.
- Fârâbî, Ebu Nasr. “Kitâbü'l-Cedel”. *el-Mantık inde'l-Fârâbî*. nşr. Rafik el-Acem. 3/13-38. Beyrut: Dâru'l-maşrik, 1986.
- Fârâbî, Ebu Nasr. “Kitâbü'l-Hatâbe”. çev. Ali Tekin. *Kategoriler ve Retorik: Kitâbü'l-Makûlât ve Kitâbü'l-Hatâbe*. 65-103. İstanbul: Klasik Yayınları, 2019.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *Kitâbü'l-Hurûf*. çev. Ömer Türker. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2008.
- Fârâbî, Ebu Nasr. “Kitâbü'l-Kıyâsi's-sağîr”. *el-Mantıkiyyât li'l-Fârâbî: eş-Şurûhu'l-mantıkiyyetü*. nşr. Muhammed Takî Dânişpejûh. 1/152-194. Kum: Menşûrâtü Mektabeti Âyetullahi'l-Uzmâ el-Mar'aşî, 1987.
- Fârâbî, Ebu Nasr. “Kitâbü'l-Makûlât”. çev. Ali Tekin. *Kategoriler ve Retorik: Kitâbü'l-Makûlât ve Kitâbü'l-Hatâbe*. 16-61. İstanbul: Klasik Yayınları, 2019.

- Fârâbî, Ebu Nasr. “Kitâbü'l-Makûlât ey Katâgûriyâs”. *el-Mantık 'inde'l-Fârâbî*. nşr. Refik el-Acem. Beyrut: Dâru'l-maşrik, 1986.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *Kitâbü'l-Mûsîka'l-kebîr*. nşr. Ğattâs Abdülmelik Haşebe - Mahmud Ahmed el-Hıfînî. Kahire: Dâru'l-kâtibi'l-arabiyye, ts.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *Mantıkta Kullanılan Lafızlar (Kitâbü'l-Elfâzi'l-müsta'mele fi'l-mantık)*. çev. Yaşar Aydın. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2021.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *Risâle fi'l-akl*. nşr. Maurice Bouyges. Beyrut: Dâru'l-maşrik, 1983.
- Fârâbî, Ebu Nasr. “Risâletün fi cevâbi mesâ'ilin sü'ile 'anhâ”. *Risâletâni Felsefiyyetâni*. nşr. Cafer Âl Yasin. 79-116. Beyrut: Dâru'l-menahil, 1987.
- Fârâbî, Ebu Nasr. *Şerâ'itü'l-yakîn*. çev. Mübahat Türker Küyel. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1990.
- Fârâbî, Ebu Nasr. “Şerhü'l-İbare”. *el-Mantikiyyât li'l-Fârâbî: eş-Şurûhu'l-mantikiyyetü*. nşr. Muhammed Takî Dânişpejûh. Kum: Menşûrâtü Mektebeti Âyetulahi'l-'Uzmâ el-Mar'aşî, 1433.
- Fazlurrahman. *Prophecy in Islam*. Chicago: Routledge, 2008.
- Gutas, Dimitri. “İbn Sînâ Felsefesinde Hayal-Oluşturucu Güç ve Aşkın Bilgi”. çev. M. Cüneyt Kaya. *İbn Sînâ'nın Mirası*. 179-198. İstanbul: Klasik Yayınları, 3. Basım., 2021.
- Haklı, Şaban. *İslam Felsefesinde Metafizik Bilgi İmkânı ve Değeri*. Ankara: Eskiyei Yayınları, 2022.
- İbn Bâcce. *Kitâbü'n-Nefs*. nşr. Muhammed Sağır Hasan el-Ma'sûmî. Dimaşk: Matbûâtü'l-cem'i'l-ilmiiyi'l-arabî, 1960.
- İbn Bâcce. “Te'âlîku İbn Bâcce alâ Kitâbi'l-Burhân”. *Kitâbi'l-Burhân*. kitap editörü Ebu Nasr Fârâbî, 105-159. Beyrut: Dâru'l-maşrik, 1986.
- İbn Sînâ, Ebu Ali. *el-Mebde' ve'l-me'âd*. nşr. Abdullah Nûrânî. Tahran: İntişârât-ı Dânişgâh-ı Mcgill, 1984.
- İbn Sînâ, Ebu Ali. *Kitâbü'ş-Şifâ: Nefs*. çev. Mehmet Zahit Tiryaki. Ankara: TÜBA, 2021.
- Janos, Damien. “Al-Farabi on the Method of Astronomy”. *Early Science and Medicine* 15/3 (2010), 237-265.
- Kalın, İbrahim. *Varlık ve İdrak: Molla Sadrâ'nın Bilgi Tasavvuru*. çev. Nurullah Koltaş. İstanbul: Klasik Yayınları, 2017.
- Kalyoncu, Rıza Tevfik. “Fârâbî'nin Akıl Risalesinin Felsefi Analizi”. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi* 26 (2018), 61-78.

- Karakaya, Mehmet Murat. “Fârâbî Felsefesinde Sudûr Nazariyesi Ekseninde es-Sevânî ve Faal Akıl”. *Medine’den Medeniyete Fârâbî*. ed. Yaşar Aydın - Mehmet Fatih Birgül. 143-161. Bursa: Yıldırım Belediyesi Kültür Yayınları, 2021.
- Karakaya, Mehmet Murat. “Hatabî (Retorik) Söylemin Felsefi Açından Betime ve Dinî İçerikli Medyatik Dil”. *Dijital Dünyada Din ve Medya*. ed. Mahmut Samar - Ahmet Mekin Kandemir. 15-36. İstanbul: Hikmetevi Yayınları, 2021.
- Karakaya, Mehmet Murat. *Ontolojik Açından Tanrı, Akıl ve Nefs*. Ankara: Elis Yayınları, 2018.
- Kaya, M. Cüneyt. “Şukûk alâ ‘Uyûn: ‘Uyûnü’l-mesâil’in Fârâbî’ye Âidiyeti Üzerine”. *İslam Araştırmaları Dergisi* 27 (Eylül 2012), 29-67.
- Kocakaplan, Nursema. *Fârâbî ve İbn Sînâ’da Tahayyül Kavramı*. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2021.
- López-Farjeat, Luis Xavier. “al-Farabi’s Psychology and Epistemology”. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. ed. Edward N. Zalta. Metaphysics Research Lab, Stanford University, 2020. <https://plato.stanford.edu/archives/sum2020/entries/al-farabi-psych/>
- Matar, Nabil. “Alfârâbî on Imagination: With a Translation of His ‘Treatise on Poetry’”. *College Literature* 23/1 (1996), 100-110.
- Mehdiyev, Nebi. *Bir Bilme Teorisi*. İstanbul: Dergâh Yayınları, 2019.
- Ogden, Stephen R. “Avicenna’s Emanated Abstraction”. *Philosophers’ Imprint* 20/10 (2020), 1-26.
- Özturan, Mehmet. *Fârâbî’nin Epistemolojisinde Kesinlik Problemi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- Özturan, Mehmet. “Fârâbî’ye Göre Bilginin Kesinliği Açısından Yargısal Bilgi Türleri”. *İnsan & Toplum* 3/5 (2013), 135-158.
- Pines, Sholomo. “Fârâbî Fûsus’ül Hikem’in Yazarı mıdır?” çev. Kifayet Özaydın. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 18/1 (1970), 153-161.
- Pirinç, Ahmet. “Ahkâmü’n-nücûm (Astroloji) Eseri Bağlamında Fârâbî’nin Bilimsel Yöntem Anlayışı”. *Eskiye* 41 (2020), 541-569.

- Platon. “Theaitetos”. çev. Macit Gökberk. *Diyaloglar*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2016.
- Pritchard, Duncan. *Bilgi Felsefesi Nedir?* çev. Hasan Yücel Başdemir. İstanbul: Küre Yayınları, 2022.
- Ross, David. *Aristoteles*. çev. Ahmet Arslan. İstanbul: Kabcacı Yayınları, 2011.
- Taylor, Richard C. “Abstraction in al-Fârâbî”. *American Catholic Philosophical Association* 80 (2017), 153-168.
- Taylor, Richard C. “The Epistemology of Abstraction”. *The Routledge Companion To Islamic Philosophy*. ed. Richard C. Taylor - Luis Xavier López-Farjeat. New York: Routledge, 2016.
- Tekin, Ali. *Varlık ve Akıl: Aristoteles ve Fârâbî’de Burhan Teorisi*. İstanbul: Klasik Yayınları, 2017.
- Tepe, Harun. *Platon’dan Habermas’a Felsefede Doğruluk ya da Hakikat*. Ankara: BilgeSu Yayıncılık, 2016.
- Terkan, Fehrullah. “Does Zayd Have the Power Not to Travel Tomorrow? A Preliminary Analysis of al-Fârâbî’s Discussion on God’s Knowledge of Future Human Acts”. *The Muslim World* 94/1 (2004), 45-64.
- Terkan, Fehrullah. “El-Fârâbî’ye Atfedilen Et-Ta’likât İsimli Eser Hakkında Bir Not”. *Diyanet İlmî Dergi* 50/1 (Mart 2014), 213-228.
- Terkan, Fehrullah. “Klasik Dönem İslam Felsefesinde Vahiy ve Peygamberlik”. *Vahiy ve Peygamberlik*. ed. Yusuf Şevki Yavuz. 521-570. İstanbul: Kuramer Yayınları, 2018.
- Türker, Ömer. *İbn Sînâ’da Metafizik Bilginin İmkânı*. İstanbul: İSAM Yayınları, 2019.
- Türker, Ömer. *İslam’da Metafizik Düşünce Kindî ve Fârâbî*. İstanbul: Klasik Yayınları, 2019.
- Üçer, İbrahim Halil. “Özdeşlikten Temsile: İbn Sînâ’ya Göre İnsani Nefste Bilen-Bilinen Özdeşliği Sorunu”. *Nazariyat İslâm Felsefe ve Bilim Tarihi Araştırmaları Dergisi* 4/2 (2018), 1-53.
- Yeşil, Mustafa. *Fârâbî’de ve Quine’da Dil-Anlam ve Doğruluk İlişkisi*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2015.
- Yiğit, Fevzi. “Fârâbî’de Akıl ve İlk Bilgilerin Mahiyeti: Akıl Bilkuvvne Olur mu?” *Journal of Islamic Research* 32/2 (2021), 335-347.

Eskiyeni Yayınları: 203

ALMANYA'DA TÜRKLER

-Yabancılıktan Yerleşikliğe Kimlik Aile Din-

Dr. Irmak BARAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak

FCR

Baskı ve Cilt

NY MATBAACILIK YAYINCILIK

KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Kasım 2023

ISBN: 978-625-6781-15-3

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1

Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Abadan U. N. (1972). Türkiye'den Dış Göç Akımı ve Hareketlilik. *Siyasal Bil Fakültesi Dergisi*, 27(4), 17-52.
- Abadan, U. N. (2002). *Bitmeyen Göç, Konuk İşçilikten Ulus Ötesi Yurttaşlığa*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.
- Akbaş, M. (2012). *So wie ich will, Mein Leben zwischen Moschee und Minirock*. München: cbt Verlag
- Akan, A. (2018). *Almanya Hikayeleri*. Yalova
- Aker, A. (1972). *İşçi Göçü: Nisan 1970 ile 1971 Arasında Almanya'ya Giden Türk İşçileri Üzerinde Sosyo- Ekonomik Bir Örnekleme Araştırması*, İstanbul: Sander Yayınları.
- Akkayan, T. (1981). *Göç ve Değişme*. İstanbul: İstanbul İ.Ü.E.F.
- Appelbaum, P. R. (1970). *Toplumsal Değişim Kurumları*. (Ç. Türker Alkan), Ankara: Türkiye İş Bankası.
- Aslan, A. (2019). Entegrasyon, Çokkültürlülük ve Katılım: Almanya Türklerinin Yaklaşımı. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(3), 74-88. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/farabi/issue/48975/581249>.
- Asligül, A. (2018). *Vom "Gastarbeiter" zum "Deutschtürken" Studien zum Wandel türkischer Lebenswelten in Duisburg*. Baden Baden: Ergon Verlag.
- Aydemir, M. (2017). *Almanya'daki Türkler ve Ben*. Haselau.
- Aydın, F. (2014). *Uluslararası İşgücü Anlaşmaları*. Ankara: T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yay.
- Aydın, M. A. (2001). "Kadın". T.D.V.İ.A., C. 24, (ss. 86-84), İstanbul.
- Bauman, Z. (2013). *Postmodernlik ve Hoşnutsuzlukları*. (İ. Türkmen, Çev.), (2. Baskı), İstanbul: Ayrıntı.
- Bauman, Z. (2014). *Modernity and Ambivalenc, Modernlik ve Müphemlik*. (İ. Türkmen, Çev.), (2. Baskı), İstanbul: Ayrıntı.
- Berger, P. L. (2015). *Kutsal Şemsiye, Dinin Sosyolojik Teorisinin Ana Unsurları*. (A. Çoşkun, Çev.), (5. Baskı), İstanbul: Rağbet.
- Canatan K. (1995). *Avrupa'da Müslüman Azınlıklar*. İstanbul: İnsan.

- Chambers L, (1994). *Migrancy, Culture, Identy, Göç Kültür, Kimlik*. (İ. Türkman, M. Beşikci, Çev.), (2. Baskı), İstanbul: Ayrıntı.
- Connolly, W. E. (1991). *Kimlik ve Farklılık. Siyasetin Açmazlarına Dair Demokratik Çözüm Önerileri*. (F. Lekezizalın, Çev.), (İkinci Baskı), İstanbul: Ayrıntı.
- Creswell, J. W. (2015). *Nitel Araştırma Yöntemleri, Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*. (M. Bütün, S. Beşir Demir, Çev. Ed.), Ankara: Siyasal.
- Çeşme, N. (2016). *Der Wille Versetzt Berge, Aus dem Leben einer Türkischen Gastarbeiterfamilie*. Stuttgart: Dualedition.
- Çetin, A. (2011). Bir Kavramın Kısa Tarihi: 'Mahalle Baskısı'. *Mukaddime*, 3(3), 81-92 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mukaddime/issue/19674/210103>.
- Çınar, A. (2017). *Avrupalı Müslüman Türkler'de Kimlik*. İstanbul: Sentez.
- Çoban, S. (2005). *Küreselleşme, Ulus-Devlet, Azınlıklar ve Dil*. İstanbul: Su Yay.
- Çoştı. Y. (2016). Göçmenlerin Kimlik Arayışı - Avrupalı Türkler Örneği. *Hittit Üniversitesi. SBED*, 9(2), 533-546.
- Dikeçlilil, F. B. (2017). *Ontolojiyi Hatırlamak, Sosyolojide Yöntem Sorunu*. Konya: Çizgi.
- Dik-Thiel, F. (2020). *Göç ve Demans Maziye Bir Bakıver*. (2. Baskı), Köln: ZSU Verlag.
- Flick, U. (2016). *Qualitative Sozialforschung Eine Erfahrung*. (7. Auflage), Hamburg: Rohwohlt Verlag.
- Freyer, H. (2013). *Din Sosyolojisi*. (T. Kalpsüz, Çev., M. Rahmi Ayas, Yay. Haz.), Ankara: Doğu Batı.
- GAV. (2021). *Almanya'da ki Türk Toplumunun 60 Yıllık Serencamı*. Türkiye-Almanya İşgücü Anlaşmasının 60. Yılı, Kesitler Üçüncü Kuşakla Konuşmalar Ankara: GAV Pespektif.
- Gencer, M. (2014). *Almanya'da Türkler ve İslam, Kanaat Önderlerinin Kimlik, Uyum ve Gelecek Tasavvurları*. Bursa: Akademi.
- Giddens A. (1997). *Sosyoloji, Eleştirel Bir Yaklaşım*. (R. Esengün, İ. Öğretir, Çev.), (4. Baskı), İstanbul: Birey.
- Giddens, A. (1984). *The Constitution of Society, Outline of the Theory of Structuration*. (First Published), Reprinted 1991 United Kingdom: Polity Press Cambridge.
- Gitmez, A. S. (1983). *Yurtdışına İşçi Göçü ve Geri Dönüşler*. İstanbul: Alan.

- Glesne, C. (2015). Nitel Araştırmaya Giriş. (A. Ersoy, P. Yalçınoğlu, Çev, ed.), (5. Baskı), İstanbul: Anı.
- Gökçe, O (2006). Almanya'da Uyum ve Dışlanma Arasında Türk Gençleri. *Türk Yurdu*, 2006(224), 9-17.
- Göle, N. (2015). *Gündelik Yaşamda Avrupalı Müslümanlar*. İstanbul: Metis.
- Greil, A. Davidman, L. (2016). Kimlik ve Din. (A. Özpolat, S. Kartopu, Çev.), (Abdullah Özpolat, Mustafa Macit, Ed.) *Kimlik ve Din* içinde (ss. 3-38). Adana: Karahan Kitabevi.
- Günay, Ü. (2000). *Din Sosyolojisi*. İstanbul: İnsan yay.
- Günay, Ü. (2003). Göç Din ve Değişme Batı Avrupa'daki Türk İşçiler Örneği. *Bilimname: Düşünce Platformu*, 1(3), 35-64.
- Hamed A. (2018). *Integration Ein Protokoll des Scheiterns*. München: Droemer Verlag.
- Heckmann, F. (1998). *Göçmenlerin Almanya'da Ulusal Kimliği ve Entegrasyonu*. 3. Türk-Alman Sempozyumu Bildirileri, Hamburg: Körber-Stiftung, (ss. 425-438).
- Herbert, U. (1986). *Geschichte der Auslaenderbeschaeftigung in Deutschland 1880 bis 1980*. Berlin/Boon: Dietz.
- İşsever, A. N. (1987). *Almanca Dediğin*. Gelsenkirchen: Okur.
- İyi, M. M. (2021). *Almanya'da ki Türk Toplumunun 60 Yıllık Serencamı*. Türkiye-Almanya İşgücü Anlaşmasının 60. Yılı, Kesitler Üçüncü Kuşakla Konuşmalar Ankara: GAV Pespektif.
- Kaya, A. (2000). *Sicher in Kreuzberg Berlin'deki Küçük İstanbul Diasporada Kimliğin Oluşumu*. İstanbul: Bûke Yay.
- Kaya, A. (2014). Türkiye'de Göç ve Uyum Tartışmaları: Geçmişe Dönük Bir Bakış. *İDEALKENT*, 5(14), 11-28. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/idealkent/issue/36699/418627>
- Kaya, A. (2016). *İslam, Göç ve Entegrasyon: Güvenikleştirme Çağı*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Keskin, N. (2009). *Probleme der Integration türkischer Migranten der zweiten und dritten Generation Ein Vergleich der Integrationslage türkischer Migrantenin Deutschland, Großbritannien und Australien*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Technische Universität, Dortmund, Dortmund.
- Kılıçaslan, A. (2007). *Göç Sürecinde Almanya'daki Türk Kadınlarının Azınlık Bilinci ve Kadın Kimliğinin Gelişmesinde Sosyo Politik Etkenler*.

- Uluslararası Göç ve Kadın Sempozyumu Bildirileri, İstanbul, Zeytinburnu Belediyesi, (ss. 121-123).
- Kongar, E. (1981). *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*. (9. Baskı), İstanbul: Remzi.
- Korkmaz, A. (2011). *Göç ve Din (İsveç'teki Kululular Örneği)*, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Korkmaz, H. (2022). *Gurbette Dindarlık Boşanma İlişkisi (Almanya Örneğinde)*, Ankara: İlahiyat.
- Kuhn, T. S. (1995). *Bilimsel Devrimlerin Yapısı*. (N. Kuyaş, Çev.), (4. Baskı), İstanbul: Alan.
- Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*. İstanbul: Bağlam.
- Lubeck, P. (2004). *İslami Ağların Meydan Okuması ve Vatandaşlık Talepleri: Avrupa'nın Küreselleşmeye Sancılı Uyumu*, “Müslüman Avrupa ya da Avro-İslam”, (Z. Savan, Çev.), (ss. 105-140), İstanbul: Everest.
- Mardin, Ş. (1991). *Türk Modernleşmesi Makaleler IV*. Ankara: İletişim.
- Marshall, C. R. G. B. (1995). *Deseining Qualitative Research*. (2nd ed.), California: Sage.
- Marshall, G. (2014). *Sosyoloji Sözlüğü*. (O. Akınhay ve D. Kömürcü, Çev.), Ankara: Bilim Sanat.
- Mayring, P. (2016). *Einführung in die qualitative Sozialforschung Eine Anleitung zu qualitativen Denken*. (6. Auflage), Weinheim: Beltz Verlag.
- Merriam, S. B. (2018). *Qualitative Research A Guide to Desing and Implementation*. “Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber”. (S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel.
- Mortan, K. ve Sarfati, M. (2011). *Vatan Olan Gurbet: Almanya'ya İşçi Göçününün 50. Yılı*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Neuman, W. L. (2014). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri, Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. (S. Özge, Çev.), (7. Baskı), Ankara: Yayın Odası.
- Okumuş, E. (2013). *Toplumsal Değişim ve Din. Din Sosyolojisi El Kitabı*. (N. Akyüz ve İ. Çapcıoğlu, Ed.), Ankara: Grafiker.
- Özlem, D. (1990). *Max Weber'de Bilim Sosyolojisi*. İstanbul: Ara.
- Peek, L. (2016). *Müslümanlaşma Bir Dini Kimliğin Gelişimi*. (M. Macit ve F. Öztaş, Çev.), (A. Özpolat ve M. Macit, Ed.) *Kimlik ve Din* içinde (ss. 293-333), Adana: Karahan.

- Perşembe, E. (2005). *Almanya'da Türk Kimliği*. Ankara: Araştırma.
- Polat, H. (2007). Federal Almanya'da Müslümanlar ve Baden-Württemberg Eyaletinde Alman Vatandaşlığına Geçişte Uygulanan Testin Oluşum Hikâyesi. (K. Canatan, Ö. Hıdır, Ed.), *Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslam* içinde (ss. 329- 354), Ankara: Eskiyeşi.
- Sarıca, T. (2018). *Ihr Scheinheiligen ! Doppelmoral und Falsche Toleranz die Parallelwelt der Deuschttürken und die Deutschen*. (4. Baskı), München: Heyne Verlag.
- Schwandt, T. A. (1997). *Dictionary of Qualitative Inquiry*. (2nd ed). USA: Sage Publication.
- Slattery, M. (2015). Sosyoloji'de Temel Fikirler. (Ü. Tatlıcan ve G. Demiriz, yay hz.), (7. Baskı), İstanbul: Sentez.
- Subaşı, N. (2005). *Entegrasyon Politikalarında Yeni arayışlar: Avrupa İslam'ı, Avrupa'da İslam*. (K. Canatan, Ed.), (ss. 38- 66), İstanbul: Beyan.
- Sunar, L. (2018). *Değişim Sosyolojisi Kavramlar Kuramlar ve Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Akademik.
- Şen, F. (1982). *Rentegratıon unter dem Aspekt der nuen türkischen Wirtschaftspolitik*. Gastarbeiter kinder aus der Türkei Zwischen Einliederung und Rückkehr (Helmut Birkinfel Ed) München: Beck (ss. 144-152).
- Tamer, M. G. (2013). Sosyolojik Kuramlar. (İ. Çapcıoğlu ve H. Beşirli, Ed.), *Sosyoloji'ye Giriş* içinde (ss. 363-384), Ankara: Grafiker.
- Tekin. U. (2012). Unutulan Tarih: Almanyada Ford Grevi. (Fındıkçioğlu, Ü. S. ve Güler, E. Z., Ed.), *Almanya'ya Emek Göçü: Bir Bavul, Umut ve Hayalleriyle Çıktılar Yola*. (ss. 71-82), İstanbul: Yazılama.
- Tezcan, M. (1990). *Toplumsal ve Kültürel Değişme*. (2. Baskı), Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fak. Yay.
- Tezcan, M. (2000). *Türk Ailesi Antropolojisi*. Ankara: İmge.
- Toker, İ. (2008). Nitel Araştırma Paradigması ve Din. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (Güz), 55-76.
- Turhan, M. (1987). *Kültür değişmeleri, Sosyal Psikoloji Bakımından Bir Tetkik*. İstanbul: İFAV.
- Turner, S. B. (2000). Statüs. (K. İnal, Çev.), Ankara: Doruk Yayıncılık.
- Vassaf, G. (2010). *Daha Sesimizi Duyurmadık Almanya'da Türk İşçi Çocukları*. (3. Baskı), İstanbul: Bilgi Ün Yay.

- Wallace R. A. W. A. (2013). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları Klasik Geleneğin Genişletilmesi*. (L. Elburuz ve M. R. Ayas, Çev.), (5. Baskı), Ankara: Doğu Batı.
- Wallraf, G. (1986). *En Alltakiler*. (O. Okkan, Çev.), Köln: Milliyet Yayın.
- Wells, C. (1972). *İnsan ve Dünyası*. (E. Onur, Çev.) İstanbul: Remzi.
- Widmann, H. (1982). Reintegration türkischer Migrantenkinder. Bilanz Einer Forschungsreise. *Gastarbeiter kinder aus der Türkei Zwischen Einliederung und Rückkehr (herausgegeben von Helmut Birkinfeld)*, (ss. 132-143), München.
- Wilhelm, G. (2011). *Generation Koffer Die zurückgelassenen Kinder*. Berlin; Orlando Frauenverlag GmbH.
- Yapıcı, A. (2016). Dini Grup Kimliği: Kimlik ve Dini Aidiyet. (A. Özpolat ve M. Macit, Ed.), *Kimlik ve Din* (ss. 41-64), Adana: Karahan
- Yasa, İ. (1979a). *Dış Göçler ve «Alamancı Aile»*. Sosyoloji Konferansları (17), 82-87.
- Yasa, İ. (1979b). *Yurda Dönen İşçiler ve Toplumsal Değişme*. Ankara: TODAİE.
- Yavuz. S. (2013). Göç, Entegrasyon ve din: Avrupa'da Yasayan Türkler Bağlamında Bir Değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(26), 610-23.
- Zuckerman, P. (2009). *Din Sosyolojisine Giriş*. (İ. Çapcıoğlu, H. Aydınalp Çev.), Ankara: Birleşik.

Eskiyeni Yayınları: 204

MİDYAT-İDİL YEZİDİLİĞİ
Tarihsel ve Kültürel Boyutlarıyla

Yunus İBRAHİMOĞLU

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-16-0

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

BİBLİYOGRAFYA

- ABCA, Yurdaer, *Yezidilik ve Osmanlı Yönetiminde Yezidiler*, Eskişehir Orhangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2006.
- ADSAY, Fahriye, *Kültürel Sınırların Edilgen Taşıyıcıları, Kadınlar: Viranşehir Yezidileri Örneği*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2011.
- AKBAŞ, Mehmet, “Hz. Peygamber ve Raşid Halifeler Döneminde, *Uluslararası Geçmişten Günümüze İdil, (12-13 Mart 2011)*, (ed. M. NesimDoru), Şırnak Üniversitesi Yayınları-2, İstanbul. 2011, ss. 45-57.
- AKBAŞ, Mehmet, “Midyat ve Çevresinin İslam’ın Hâkimiyetine Girişi”, *Uluslararası Midyat Sempozyumu, (7-9 Ekim 2011)*, (ed. İbrahimÖzcoşar), Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin, 2012, ss. 91-98.
- AKÇA, Mehmet, *Yezidilerin İnanç Esasları ve Ritielleri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.
- ALKUT, Sabiha Banu, *Melek Tavs’un Halkı Yezidiler*, Metis Yayınları, İstanbul, 2013.
- AYDEMİR, Salih. “Küresel Dünyada Küçük Dini Grupların Varoluşsal Sorunları ve Entegrasyonel Asimilasyonu: Yezidiler Örneği”, *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, (Temmuz-Aralık 2010)*, sayı:24, 2010, ss. 7-32.
- AYDIN, Mehmet, “Şeytana Tapma Yezidilerin İnanç Esasları”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı:28, Ankara, 1986, ss. 359-366.
- BİTLİSİ, Şeref Han, *Şerefnâme 7.Cilt*, (çev. Abdullah Yeğin), Nubihar Yayınları, İstanbul, 2000.
- BOZAN, Metin, “Şeyh Adî’siz Yezidilik: Yezidilerin Adî b. Müsâfir Algısında Yaşanan Farklılaşmalar”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, cilt:53, sayı:2, 2012, ss. 23-41.
- BOZAN, Metin, *Şeyh Adî Bin Müsâfir-Hayati, Menkûbevi Kişiliği ve Yezidi İnançındaki Yeri*, Nubihar Yayınları, İstanbul, 2012.

- BOZAN, Metin, “Yezidilik”, *İslam Mezhepleri Tarihi El Kitabı*, (ed. Hasan Onat vd.) Grafiker Yayınları, Ankara, 2012, ss. 455-481.
- BOZKURT, Abdulkaki, “İslamiyet Öncesi İdil ve Çevresi Tarihi”, *Uluslararası Geçmişten Günümüze İdil (12-13 Mart 2011)*, (ed. M. NesimDoru), Şırnak Üniversitesi Yayınları-2, İstanbul, 2011, ss. 35-44.
- BÜLBÜL, Cemil, “Çivi Yazılı Kaynaklar Işığında Midyat ve Çevresi”, *Uluslararası Midyat Sempozyumu (7-9 Ekim 2011)*, (ed. İbrahim Özcoşar), Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık. Mardin, 2012, ss. 11-17.
- ÇEVİK, Adnan vd., “Roma-Sasani Mücadelesinden İslam Hakimiyetine Kadar İdil ve Yöresinin Tarihi Coğrafyası”, *Uluslararası Geçmişten Günümüze İdil (12-13 Mart 2011)*, (ed. M. NesimDoru), Şırnak Üniversitesi Yayınları-2, İstanbul, 2011, ss.19-33
- ÇUBUKÇU, İbrahim Ağâh, “Yaşayan Yezidilik”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı:28, Ankara, 1986, ss. 23-36.
- EBU ZEHRA, Muhammed, *Mezhepler Tarihi*, (çev. Sıbğatullah Kaya), Çelik Yayınevi, İstanbul, 2013.
- EL-BAGDADÎ, Abdulkadir, *Mezhepler Arasındaki Farklar* (çev. Ethem Ruhi Fiğlalı), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.
- EL-EŞARÎ, Ebu'l Hasan, *Makalatü'l İslamiyyin ve İhtilafu'l Musallinlyen*, (çev. Mehmet Dalkılıç vd.), Kabalcı Yayınevi, İstanbul. 2005.
- EL-MEŞHADANÎ, Halid, “Geçmişten Günümüze Midyat”, *Uluslararası Midyat Sempozyumu (7-9 Ekim2017)*, (ed. İbrahim Özcoşar), Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin, 2012, ss. 19-24.
- ERGUN, Hatice Kübra, *Yezidilerde Sosyo-Kültürel Hayat ve Din-Viraşehir Örneği*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2008.
- FIĞLALI, Ethem Ruhi, *Günümüz İslam Mezhepleri*, İzmir İlahiyat Vakfı Yayınları, İzmir, 2011.
- GUEST, John S., *Yezidilerin Tarihi, Meleke Tawus ve Mushefa Reş'in İzinde*, (çev. İbrahim Bingöl), Avesta Yayınları, İstanbul, 2012.
- GÜNEŞ, Hüseyin, “Emeviler Döneminde İdil”, *Uluslararası Geçmişten Günümüze İdil (12-13 Mart 2011)*, (ed. M. NesimDoru) Şırnak Üniversitesi Yayınları-2, İstanbul, 2011, ss. 59-70.
- GÜNEŞ, Hüseyin, “İslamlaşma Sürecinde Midyat”, *Uluslararası Midyat Sempozyumu (7-9 Ekim 2011)*, (ed. İbrahim Özcoşar), Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin, 2012, ss. 67-90.

- IŞIK, Zehra, *Yezidilik Teolojisi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008.
- İDİZ, Ferzende, “Adî B. Müsâfir, Adeviyye Tarikatı ve Yezidilik”, *EKEV Akademi Dergisi*, 2013, ss. 181-200.
- KAPLAN, Yaşar, *Günümüz Yezidiliği*, Nubihar Yayınları, İstanbul, 2012.
- KUBAT, Mehmet, *İslam Mezhepleri Tarihi*, Kitap Dünyası Yayınları, İstanbul. 2014.
- LESCOT, Roger, *Yezidiler, Din Tarih ve Toplumsal Hayat, Cebel Sincan ve Suriye Yezidileri*, (çev. Ayşe Meral), Avesta Yayınları. İstanbul. 2001.
- MEŞKUR, Cevad, *Mezhepler Tarihi Sözlüğü*, (çev. Mahmut Mahfuz Söylemez vd.), Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 2011.
- OKÇU, Davut, *Yezidilik ve Yezidiler*, Tablet Yayınları, Konya, 2007
- OMERXALİ, Xanna, *Ezdiyatı*, Avesta Yayınları, İstanbul, 2007.
- OMERXALİ, Xanna vd, *Analiza Qevlen Ezdiyan*, Avesta Yayınları. İstanbul, 2009.
- ÖZ, Mustafa, *Başlangıçtan Günümüze İslam Mezhepleri Tarihi*, Ensar Yayınları, İstanbul, 2012.
- ÖZ, Yusuf, *Mardin Yezidileri, İnanç, Sosyal Hayat ve Coğrafi Dağılım*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.
- ÖZKAN, Mustafa, "Cumhuriyet Döneminde İdil, *Uluslararası Geçmişten Günümüze İdil (12-13 Mart 2011)*, (ed. M. Nesim Doru) Şırnak Üniversitesi Yayınları-2, İstanbul, 2011, ss. 71-81.
- RENÇBER, Fevzi, *Hakk Muhammed Ali Aşkı Adıyaman Alevileri*, Gece Kitaplığı Yayınları, Ankara, 2014.
- SARIKAYA, Mehmet Saffet, *İslam Düşünce Tarihinde Mezhepler*, Rağbet Yayınları, İstanbul, 2009.
- SEVER, Erol, *Yezidilik ve Yezidilerin Kökeni*, Berfin Yayınları, İstanbul, 2006.
- ŞEHRİSTANİ, *el-Milel ve'n-Nihal*, (çev. Mustafa Öz) Litera Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- TAŞĞIN, Ahmet, “Yezidiyye”, *DİA*, Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. 2013, sayı:43, ss. 525-527.
- TAŞĞIN, Ahmet, *Yezidiler*, Aziz Andaç Yayınları, Ankara. 2005.
- TEYMUR PAŞA, Ahmet, *Arap Kaynaklarına Göre Yezidiler ve Yezidiliğin Doğuşu*, (çev. Eyüp Tanrıverdi), Ataç Yayınları, İstanbul, 2008.

- TURAN, Ahmet, “Yezidi İnanç ve İbadetleri”, *O.M.Ü.İ.F.D.*, sayı:1, Samsun, 1986, ss. 137-171.
- TURAN, Ahmet, “Yezidiliğin Aslı, Kurucusu ve Tarihçesi”, *O.M.Ü.İ.F.D.*, sayı:3, Samsun, 1989, ss. 42-82.
- TURAN, Ahmet, “Yezidilerin Toplumsal Yaşayışları”, *O.M.Ü.İ.F.D.*, sayı:5, Samsun, 1991, ss. 67-82.
- TURAN, Ahmet, “Yezidi Din Adamları ”, *O.M.Ü.İ.F.D.*, sayı:4, ss. 125-133.
- TUR, Selman, *Ortaçağda Yezidiler*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2012.
- USLU, Laleş, *Yezidiler Üzerine Sosyo-Arkeolojik İnceleme*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2010.
- XELİL CİNDİ REŞOW, PHÎLÎP G. KREYENBROEK, *Tanrı ve Şeyh Adı Kursuzdur -Yezidi Tarihinden Kutsal Şiirler ve Dinsel Anlatılar-*, (çev. İbrahim Bingöl), Avesya Yayınları, İstanbul, 2011.

Eskiyeni Yayınları: 205

NIHAİ GERÇEKLİĞİN
TEZAHÜRÜ OLARAK MAİTREYA BUDA

Mevlüde KÖROĞLU

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSM Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 • (Sertifika No: 50732)

1.Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-17-7

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Abhayakaragupta, Mahapandita, *Nispannayogavali*, ed. Benoytosh Bhattachacharya, Oriental Institute, Baroda 1949.
- Abhidharmakosabhāsyam of Vasubandhu*, Vol. 2, trans. Louis de La Vallee Poussin and Leo M. Pruden, Jain Publishing Company, California 2014.
- Abhidharmasamuccaya: The Compendium of the Higher Teaching (Philosophy) by Asanga*, trans. Walpola Rahula and Sara Boin-Webb, Asian Humanities Press, California 2001.
- Adam, Baki, "Kutsal Toprak Mesih ve Terör", *Dini Araştırmalar*, C. 7, S. 20, 2004, ss. 61-72.
- Ahn, Kye Hyon, "Buddhism in the United Silla Period", *Assimilation of Buddhism in Korea*, eds. Lewis R. Lancaster and C. S. Yu, Asian Humanities Press, Berkeley 1991.
- Akira, Hirakawa, *A History of Indian Buddhism: From Sakyamuni to Early Mahayana*, trans. Paul Groner, University of Hawaii Press, USA 1990.
- Anagatavamsa Desana: The Sermon of the Chronicle-To-Be*, trans. Udana Meddegama, Motilal Banarsidass Private Limited, Delhi 1993.
- Apte, Vaman Shivram, *The Practical Sanskrit-English Dictionary, Containing Appendices on Sanskrit Prosody and Important Literary and Geographical Names of Ancient India*, Motilal Banarsidass, Delhi 1985.
- Arvon, Henri, *Budacılık*, çev. İsmail Yerguz, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara 2006.
- Aydın, Fuat, *Hint Dinlerine Giriş*, Eski Yeni Yayınları, Ankara 2021.
- Aydın, Mahmut, *Ana Hatlarıyla Dinler Tarihi*, Ensar Neşriyat, İstanbul 2014.
- Aydın, Mehmet, *Ansiklopedik Dinler Sözlüğü*, Din Bilimleri Yayınları, Konya 2005.

- Bajpai, K. D., “Maitreya in Early Indian Art”, *Buddhist Studies*, C. 9, 1985, ss. 50-53.
- Baker, Don, “Renewing Heaven and Earth: Spiritual Discipline in Chungsan’gyo”, *Religions of Korea in Practice*, ed. Robert E. Buswell Jr., Princeton University Press, United Kingdom 2007.
- Blackburn, Simon, *The Oxford Dictionary of Philosophy*, Oxford University Press, Oxford 1996.
- Barthes, Roland, *Göstergebilimsel Seriiven*, çev. Mehmet Rifat ve Sema Rifat, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1993.
- Bauman, Zygmunt, *Modernlik ve Müphemlik*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 1991.
- Basham, A. L., “The Evolution of the Concept of the Bodhisattva”, *The Bodhisattva Doctrine in Buddhism*, ed. Leslie S. Kawamura, Wilfrid Laurier University Press, Canada 1981.
- Batuk, Cengiz, “Mit Tarih ve Gerçeklik Sorunu Üzerine Notlar”, *Milel ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, 2009, C. 6, S. 1, ss. 27-53.
- Bayer, Achim, “Emptiness and Liberation in the Pure Land: A Reconsideration of the Views of Asanga and Wonhyo”, *The Eastern Buddhist*, C. 46, S. 1, 2015, ss. 79-138.
- Bhattachacharyya, Benoytosh, *The Indian Buddhist Iconography*, Firma K. L. Mukhopadhyay, Calcutta 1958.
- Blacker, Carmen, “Millenarian Aspects of New Religions”, *Tradition and Modernization in Japanese Culture*, ed. Donald H. Shively, Princeton University Press, New Jersey 1971.
- Buddhaghosa, Bhadantacariya, *Visuddhimagga: The Path of Purification*, trans. Bhikkhu Naoamoli, Buddhist Publication Society, Sri Lanka 2010.
- Bunce, Fredrick William, *Mudras in Buddhist and Hindu Practices: an Iconographic Consideration*, D. K. Printworld (P) Ltd., New Delhi 2005.
- Bunsen, Ernest, *The Angel-Mesiah of Buddhist, Essenes and Christians*, Longmans, Green and Co., London 1880.
- Buswell, Robert E. and Donald S. Lopez, *The Princeton Dictionary of Buddhism*, Princeton University Press, New Jersey 2014.
- Carus, Paul, *The Gospel of Buddha: Compiled from Ancient Records*, The Open Court Publishing Company, Chicago and London 1917.
- Cevizci, Ahmet, *Say Büyük Felsefe Sözlüğü*, Say Yayınları, İstanbul 2017.

- Chapin, Helen B., "The Ch'an Master Pu-tai", *Journal of the American Oriental Society*, Vol. 53, No. 1, 1933, ss. 47-52.
- Chen, Kenneth K. S., *The Chinese Transformation of Buddhism*, Princeton University Press, Princeton 1973.
- _____, *Buddhism in China: A Historical Survey*, Princeton University Press, New Jersey 1964.
- Chiba, Reiko, *Seven Lucky Gods of Japan*, Charles E. Tuttle Company, Tokyo 1966.
- Chong, Key Ray, "Kang Jeungsan: Trials and Triumphs of a Visionary Pacifist/Nationalist, 1894-1909", *Daesoon Jinrihoe: A New Religion Emerging from Traditional East Asian Philosophy*, ed. The Daesoon Academy of Sciences, Daesoonjinrihoe Press, Korea 2016.
- Collins, Steven, "Nirvana, Time, and Narrative", *History of Religions*, 31/3, 1992, ss. 215-246.
- Conze, Edward, *Kısa Budizm Tarihi*, çev. Ömer Cemal Güngören, Yol Yayıncılık, İstanbul 2005.
- _____, *Buddhist Scriptures*, Penguin Books, Baltimore-Maryland 1959.
- _____, *Buddhist Meditation*, George Allen and Unwin Ltd, London 1956.
- Cook, Elizabeth, *Holy Places of the Buddha*, Vol. 9, ed. Tarthang Tulku, Crystal Mirror Series, Dharma Publishing, Berkeley 1994.
- Coomaraswamy, Ananda K., *The Origin of The Buddha Image*, Munshiram Manoharlal, New Delhi 1972.
- Creswell, John W., *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*, çev. eds. Selçuk Beşir Demir ve Mesut Bütün, Siyasal Kitabevi, Ankara 2021.
- Crewe, Jennifer, *Sources of Korean Tradition: From the Sixteenth to the Twentieth Centuries*, Columbia University Press, New York 1996.
- Çelebi, Asaf Hâlet, *Pali Metinlerine Göre Gotama Buddha*, Hece Yayınları, Ankara 2003.
- Daoyuan, *Records of the Transmission of the Lamp, C. 7-Biographies and Extended Discourses*, trans. Randolph S. Whitfield, Books on Demand, Germany 2019.
- Davids, T. W. Rhys, *Eski Hindistan'da Budizm*, çev. Murat İnceayan, Okyanus Yayıncılık, İstanbul 2007.
- Davids, T. W. Rhys and William Stede (eds.), *The Pali Text Society's Pali-English Dictionary*, Pali Text Society, London 1952.
- Davis, Winston, *Japanese Religion and Society: Paradigms of Structure and Change*, State University of America, Albany 1992.

- Dayal, Har, *The Bodhisattva Doctrine in Buddhist Sanskrit Literature*, Motilal Banarsidass, Delhi 1970.
- Divine stories: Divyavadana*, C. 1, trans. Andy Rotman, Wisdom Publications, Boston 2008.
- Divine Stories: Divyavadana*, C. 2, trans. Andy Rotman, Wisdom Publications, Boston 2017.
- Doğan, D. Mehmet, *Doğan Büyük Türkçe Sözlük*, Pınar Yayınları, İstanbul 2008.
- Dutt, Nalinaksha, *Mahayana Buddhism*, Motilal Banarsidass, Delhi 1978.
- Edgerton, Franklin, *Buddhist Hybrid Sanskrit Grammar and Dictionary*, C. 2: Dictionary, Motilal Banarsidass Publishers Private Limited, Delhi 1998.
- Edkins, Joseph, *Chinese Buddhism: A Volume of Sketches, Historical, Descriptive, and Critical*, Kegan Paul, Trench, Trubner&Co. Ltd., London 1893.
- Eliade, Mircea, *Ebedi Dönüş Miti*, çev. Ayşe Meral, Dergâh Yayınları, İstanbul 2018.
- _____, *İmgeler ve Simgeler*, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2017.
- Eliade, Mircea and Ioan P. Couliano, *Dinler Tarihi Sözlüğü*, çev. Ali Erbaş, İnsan Yayınları, İstanbul 2018.
- Endicott-West, Elizabeth, *Mongolian Rule in China*, The President and Fellows of Harvard College, USA 1989.
- Evans, Grant, *A Short History of Laos: The Land in Between*, South Wind Production, Singapore 2002.
- Farmer, Edward L., *Zhu Yuanzhang and Early Ming Legislation*, Brill, New York 1995.
- Faure, Bernard, *The Rhetoric of Immediacy: A Cultural Critique of Chan/Zen Buddhism*, Princeton University Press, New Jersey 1991.
- Filigenzi, Anna, *Art and Landscape-Buddhist Rock Sculptures of Late Antique Swat/Uddiyâna*, Verlag der Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien 2015.
- Fisher, Robert E., *Buddhist Art and Architecture*, Thames&Hudson Limited, New York 1993.
- Foucher, Alfred, *The Beginnings of Buddhist Art and Other Essays in Indian and Central-Asian Archeology*, Indological Book House, Delhi 1972.
- Fremantle, Francesca, *A Critical Study of the Guhyasamaja Tantra*, University of London, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), London 1971.

- Getty, Alice, *The Gods of Northern Buddhism*, Clarendon Press, Oxford 1914.
- Glare, P. G. W. (ed.), *Oxford Latin Dictionary*, Oxford University Press, London 1968.
- Gombrich, Richard, "Is Hope a Form of Delusion? A Buddhist Perspective", *Hope: A Form of Delusion*, ed. Elizabeth J. Harris, EOS, Germany 2013, ss. 45-61.
- _____, *Precept and Practice: Traditional Buddhism in the Rural Highlands of Ceylon*, Clarendon Press, Oxford 1971.
- Gonda, Jan, *Loka: World and Heaven in the Veda*, Noord-Hollandsche Uitgevers Maatschappij, Amsterdam 1966.
- Goodwin, Janet Ruth Durstine, *The Worship of Miroku in Japan*, University of California, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Berkeley 1977.
- Grapard, Allan G., "Geotyping Sacred Space: The Case of Mount Hiko in Japan", *Sacred Space- Shrine, City, Land*, eds. Benjamin Z. Kedar and R. J. Zwi Werblowsky, The Israel Academy of Sciences and Humanities, Jerusalem 1998, ss. 215-249.
- _____, "Flying Mountains&Walkers of Emptiness: Sacred Space in Japanese Religions", *The Sacred Mountains of Asia*, ed. John Einarsen, Shambhala Publications, Boston 1993.
- Grayson, James Huntley, *Korea: A Religious History*, RoutledgeCurzon, New York 2002.
- _____, *Myths and Legends from Korea*, Curzon Press, London 2001.
- _____, *The Emplantation of Religion: The Development of Buddhism and Christianity in Korea*, University of Edinburgh, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Edinburg 1979.
- Grimes, John, *A Concise Dictionary of Indian Philosophy: Sanskrit Terms Defined in English*, State University of New York Press, Albany 1996.
- Gunn, Geoffrey C., *Rebellion in Laos: Peasant and Politics in a Colonial Backwater*, Westview Press, Colorado 1990.
- _____, "A Scandal in Colonial Laos: The Death of Bac My and the Wounding of Kommadan Revisited", *Journal of the Siam Society*, vol. 75, no. 1-2, 1985, ss. 42-59.
- Gündüz, Şinasi, *Din ve İnanç Sözlüğü*, Vadi Yayınları, Ankara 1998.
- Güngören, İlhan, *Buda ve Öğretisi*, Yol Yayınları, İstanbul 1981.
- Habito, Ruben L. F., "On Dharmakaya as Ultimate Reality: Prolegomenon for a Buddhist-Christian Dialogue", *Japanese Journal of Religious Studies*, Vol. 12, No. 2/3, 1985, ss. 233-252.

- Hakeda, Yoshito S., *Kukai: Major Works, Translated, with an Account of His Life and a Study of His Thought*, Columbia University Press, New York 1972.
- Hall, Daniel George, *A History of South-East Asia*, The Macmillan Press Ltd., London-Basingstoke 1981.
- Han, Bong Hee, *A Comparative Study of Maitreya and Jesus Christ, The Messianic Figures in Korean Buddhism and in Korean Protestantism*, Baylor University, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Texas 1995.
- Harari, Yuval Noah, *Hayvanlardan Tanrılara Sapiens*, çev. Ertuğrul Genç, Kolektif Kitap, İstanbul 2017.
- Harris, Elizabeth J. (ed.), *Hope: A Form of Delusion? Buddhist and Christian Perspectives*, EOS, Germany 2013.
- Happold, F. C., *Mysticism: A Study and an Anthology*, Penguin Books, England 1990.
- Hori, Ichiro, "Mountains and Their Importance for the Idea of the Other World in Japanese Folk Religion", *History of Religions*, Vol. 6, No. 1, 1966, ss. 1-23.
- Hopkins, E. Washburn, *Epic Mythology*, Verlag Von Karl J. Trübner, Strassburg 1915.
- Ho Tai, Hue-Tam, "Perfect World and Perfect Time-Maitreya in Vietnam", *Maitreya: The Future Buddha*, eds. Alan Sponberg and Helen Hardacre, Cambridge University Press, Cambridge 1988, ss. 154-170.
- _____, *Millenarianism and Peasant Politics in Vietnam*, Harvard University Press, Cambridge 1983.
- Hsiao, Bea-Hui, *Two Images of Maitreya-Fu Hsi and Pu-tai Ho-shang*, University of London, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), London 1995.
- Huai-Chin, Nan, *Basic Buddhism: Exploring Buddhism and Zen*, Samuel Weiser, York Beach 1997.
- Huntington, Susan L. and John C. Huntington, *Leaves from the Bodhi Tree: The Art of Pala India (8th-12th centuries) and Its International Legacy*, The Dayton Art Institute, Seattle and London 1990.
- Huntington, John C., "The Iconography and Iconology of Maitreya Images in Gandhara", *Journal of Central Asia*, July 1984, ss. 133-178.
- Ilyon, *Samguk Yusa*, C. 1, trans. Tae-Hung Hu, Yonsei University Press, Korea 1972.
- Irons, Edward A., *Encyclopedia of Buddhism*, Facts On File, Inc., New York 2008.

- İlhan, M. Emir, "Folklorik Bağlamda Anlatı: Gelenek Dil ve Yorum", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, Sayı: 4/2, 2015 ss. 738-747.
- Jaini, Padmanabh S., "Stages in the Bodhisattva Career of the Tathagata Maitreya", *Maitreya: The Future Buddha*, eds. Alan Sponberg ve Helen Hardacre, Cambridge University Press, Cambridge 1988, ss. 54-91.
- Jawad, Alia, "Maitreya of Gandhara-An Anticipated Sanguine of Buddhism", *Ancient Pakistan*, Vol. 19, 2008, ss. 43-47.
- Kawamura, Leslie S. (ed.), *The Bodhisattva Doctrine in Buddhism*, Wilfrid Laurier University Press, Canada 1981.
- Kaya, Remzi, "İlahi Kitaplarda Hz. Muhammed", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 6, 1994, ss. 221-239.
- Keown, Damien, *A Dictionary of Buddhism*, Oxford University Press, New York 2003.
- Keyes, Charles F., *The Golden Peninsula: Culture and Adaptation in Mainland Souteast Asia*, Macmillan Publishing Co., Inc., New York 1977.
- Kieschnick, John, *The Eminent Monk: Buddhist Ideals in Medieval Chinese Hagiography*, Kuroda Institute, USA 1997.
- Kim, Inchang, *Bodhisattva Cult&Sculpture: An Iconological Study with Special Reference to Maitreya*, M. S. University of Baroda Faculty of Fine Arts, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Baroda 1994.
- Kim, Yong-bock, "Messiah and Minjung: Discerning Messianic Politics over against Political Messianism", *Minjung Theology-People as the Subjects of History*, ed. Commission on Theological Concerns of the Christian Conference of Asia, The Christian Conference of Asia, Singapore 1981.
- King, Sallie B., "Hope in Engaged Buddhism", *Hope: A Form of Delusion*, ed. Elizabeth J. Harris, EOS, Germany 2013, ss. 159-182.
- King, Winston L., *In the Hope of Nibbana: The Ethics of Theravada Buddhism*, Pariyatti Press, USA 2001.
- Kiraz, Celil, "Hz. Muhammed'in (sav) Önceki Kutsal Kitaplarda Müjdelenmesi (Tebşîrât)", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 10, S. 1, 2001, ss. 231-260.
- Kitagawa, Joseph M., *On Understanding Japanese Religion*, Princeton University Press, United Kingdom 1987.
- _____, "The Career of Maitreya, with Special Reference to Japan", *History of Religions*, C. 21, S. 2, 1981, ss. 107-125.

- Kloetzli, Randy, *Buddhist Cosmology: Science and Theology in the Images of Motion and Light*, Motilal Banarsidass, Delhi 1993.
- Korean Buddhist Research Institute (ed.), *The History and Culture of Buddhism in Korea*, Dongguk University Press, Seoul 1993.
- Kragh, Ulrich Timme, “The Yogacarabhumi and Its Adaptation”, *The Foundation for Yoga Practitioners: The Buddhist Yogacarabhumi Treatise and Its Adaptation in India, East Asia, and Tibet*, ed. Ulrich Timme Kragh, The Department of South Asian Studies Harvard University, USA 2013, ss. 22-289.
- Kuhn, Philip A., *Rebellion and Its Enemies in Late Imperial China: Militarization and Social Structure, 1796-1864*, Harvard University Press, London 1980.
- Kulke, Hermann, *Kings and Cults: State Formation and Legitimation in India and Southeast Asia*, Manohar Publishers&Distributors, New Delhi 1993.
- Kutlutürk, Cemil, *Hinduizm’de Avatar İnancı*, Mak Grup Medya Pro. Rek. Yay. A.Ş., Ankara 2017.
- Kye-hyon, Ahn, “Introduction of Buddhism”, *Introduction of Buddhism to Korea: New Cultural Patterns*, eds. Lewis R. Lancaster and Chai-Shin Yu, Asian Humanity Press, 1988.
- Lamotte, Etienne, *History of Indian Buddhism: From The Origins to The Saka Era*, trans. Sara Webb-Boin, Peeters Press, Louvain-Paris 1976.
- Lancaster, Lewis R., “Maitreya”, *Encyclopedia of Religion*, C. 9, ed. Mircea Eliade, Macmillan Publishing Company, New York 1987.
- Leighton, Tagien Dan, *Faces of Compassion*, Wisdom Publications, Boston 2012.
- Leppert, Richard, *Sanatta Anlamın Görüntüsü*, çev. İsmail Türkmen, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 1996.
- Lessing, Ferdinand Diederich, *Yung-Ho-Kung-An Iconography of The Lamaist Cathedral in Peking With Notes on Lamaist Mythology and Cult*, Vol. 1, The Sino-Swedish Expedition, Stockholm 1942.
- Lewis, Mark Edward, *China’s Cosmopolitan Empire: The Tang Dynasty*, Harvard University Press, USA 2009.
- Ling, Trevor, *Buddhism, Imperialism and War: Burma and Tailand in Modern History*, George Allaen&Unwin Ltd, London 1979.
- Link, Arthur E., “Biograpy of Shih Tao-an”, *T’oung Pao*, 1958, Vol. 46, Livr. 1/2, 1958, ss. 1-48.

- Lotus Sutra-Saddharmapundarika Sutra*, çev. Korhan Kaya, Sujala Yayıncılık, İstanbul 2018.
- Lynch, William F., *Images of Hope*, University of Notre Dame Press, Indiana 1965.
- “Maitreya Cultural Festival of Xuedou Mountain celebrated in Ningbo, Zhejiang”, 2022, http://www.ningbo.gov.cn/art/2022/12/30/art_1229172794_59446932.html, (26.04.2023).
- Mahony, William K., “Cakravartin”, *Encyclopedia of Religion*, C. 3, ed. Mircea Eliade, Macmillan Publishing Company, New York 1987.
- Malalgoda, Kitsiri, “Millennialism in Relation to Buddhism”, *Comparative Studies in Society and History*, Vol. 12, No. 4, 1970, ss. 424-441.
- May, John D’Arcy, “May Buddhists Hope? a Christian Enquiry”, *Loss and Hope Global, Interreligious and Interdisciplinary Perspectives*, ed. Peter Admirand, Bloomsbury, London 2014, ss. 95-108.
- Matsuo, Kenji, *A History of Japanese Buddhism*, Global Oriental Ltd., UK 2007.
- McBride, II, Richard D., *Domesticating the Dharma: Buddhist Cults and the Hwaom Synthesis in Silla Korea*, University of Hawaii Press, Honolulu 2008.
- McGovern, William Montgomery, *An Introduction to Mahayana Buddhism-with Especial Reference to Chinese and Japanese Phases*, E. P. Dutton & Co., New York 1922.
- McNair, Amy, *Donors of Longmen: Faith, Politics, and Patronage in Medieval Chinese Buddhist Sculpture*, University of Hawaii Press, Honolulu 2007.
- Mendelson, E. Michael, “A Messianic Buddhist Association in Upper Burma”, *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, Vol. 24, No. 3, 1961, ss. 560-580.
- Merleau-Ponty, Maurice, *Algün Fenomenolojisi*, çev. Emine Sarıkartal ve Eylem Hacımuratoğlu, İthaki Yayınları, İstanbul 2016.
- Miura, Takashi, *Agents of World Renewal: The Rise of Yonaoshi Gods in Japan*, University of Hawaii Press, Honolulu 2019.
- Miyake, Hitoshi, Miyabi Yamamoto and Gaynor Sekimori, “Japanese Mountain Religion: Shrines, Temples and the Development of Shugendō”, *Cahiers d’Extrême-Asie*, vol. 18, 2009, ss. 73-88.
- Moerman, D. Max, “The Death of the Dharma: Buddhist Sutra Burials in Early Medieval Japan”, *The Death of Sacred Texts-Ritual Disposal and Renovation of Texts in World Religions*, ed. Kristina Myrvold, ss. 71-90.

- Monier-Williams, Monier, *A Sanskrit-English Dictionary*, The Clarendon Press, Oxford 1964.
- Muller, A. Charles and Cuong T. Nguyen (eds), “General Introduction”, *Wonhyo’s Philosophy of Mind*, University of Hawaii Press, Honolulu 2012, ss. 1-45.
- Murakami, Shigeyoshi, *Japanese Religion in the Modern Century*, trans. H. Byron Earhart, University of Tokyo Press, Tokyo 1980.
- Murdoch, John B., “The 1901-1902 ‘The Holy Man’s’ Rebellion”, *Journal of the Siam Society*, C. 62, S. 1, 1974, ss. 47–66.
- Mutçalı, Serdar, *Arapça-Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yayınları, İstanbul 1995.
- Mutlu, Erol, *İletişim Sözlüğü*, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara 2004.
- Nagao, Gadjin M., “The Bodhisattva Returns to This World”, *The Bodhisattva Doctrine in Buddhism*, ed. Leslie S. Kawamura, Wilfrid Laurier University Press, Canada 1981.
- Nakamura, Hajime, *Budha*, çev. Zeynep Seyhan, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2012.
- _____, *Ways of Thinking of Eastern Peoples: India, China, Tibet, Japan*, trans. Philip P. Wiener, East-West Center Press, USA 1964.
- Naquin, Susan, *Millenarian Rebellion in China: The Eight Trigrams Uprising of 1813*, Yale University Press, New Haven 1976.
- National Folk Museum of Korea (ed.), *Encyclopedia of Korean Folk Beliefs: Encyclopedia of Korean Folklore and Traditional Culture*, Vol. II, trans. Jung Ha-yun, National Folk Museum of Korea, Seoul 2013.
- Nattier, Jan, *Once Upon a Future Time-Studies in a Buddhist Prophecy of Decline*, Berkeley, Asian Humanities Press, California 1991.
- _____, Jan, “The Meanings of the Maitreya Myth: A Typological Analysis”, *Maitreya: The Future Buddha*, eds. Alan Sponberg ve Helen Hardacre, Cambridge University Press, Cambridge 1988.
- Nhat, Thich Hanh, *Vietnam: Lotus in a Sea of Fire*, Hill and Wang, Inc., New York 1967.
- Niderost, Heather I., *The Myth of Maitreya in Modern Japan, with a History of its Evolution*, McGill University Faculty of Religious Studies, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Montreal 1992.
- Offner, Clark B. and Henry Van Straelen, *Modern Japanese Religions-with Special Emphasis Upon Their Doctrines of Healing*, Salesian Technical School, Tokyo 1963.
- Okazaki, Joji, *Pure Land Buddhist Painting*, trans. Elizabeth ten Grotenhuis, Kodansha International Ltd. and Shibundo, Tokyo 1977.

- Oppenheim, Robert, *Kyongju Things: Assembling Place*, The University of Michigan Press, USA 2008.
- Osto, Douglas Edward, *The Gandavyuha-sutra: A Study of Wealth, Gender and Power in an Indian Buddhist Narrative*, University of London, (Yaşınlanmamış Doktora Tezi), London 2004.
- Overmyer, Daniel L., *Folk Buddhist Religion: Dissenting Sects in Late Traditional China*, Harvard University Press, Cambridge 1976.
- Paranavitana, S., “Two Royal Titles of the Early Sinhalese and the Origin of Kingship in Ancient Ceylon”, *Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland*, No. 3, 1936, ss. 443-462.
- Paul, Diana Y., *Philosophy of Mind in Sixth-Century China-Paramartha’s “Evolution of Consciousness”*, Stanford University Press, California 1984.
- Peebles, Patrick, *The History of Sri Lanka*, Greenwood Press, USA 2006.
- Peters, Francis E., *Antik Yunan Felsefesi Terimleri Sözlüğü*, çev. Hakkı Hünler, Paradigma Yayıncılık, İstanbul 2004.
- Pholsena, Vatthana, *Post-war Laos: The Politics of Culture, History and Identity*, Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006.
- Prolegomenon to the Commentary on the Amitabha Sutra Spoken by the Buddha*, trans. A. Charles Muller, Wonhyo: Selected Works, Vol. 1, ed. A. Charles Muller, Jogye Order of Korean Buddhism, Seoul 2012.
- Rao, T. A. Gopinatha, *Elements of Hindu Iconography*, C. 1, The Law Printing House, Madras 1914.
- Ray, Nihar-Ranjan, *Sanskrit Buddhism in Burma*, University of Calcutta, New Delhi 1936.
- Ray, Reginald A., *Buddhist Saints in India: A Study in Buddhist Values and Orientations*, Oxford University Press, New York 1994.
- Reynolds, Frank E., “The Several Bodies of Buddha: Reflections on a Neglected Aspect of Theravada Tradition”, *History of Religions*, Vol. 16, No. 4, 1977, ss. 374-389.
- Ricoeur, Paul, “Myth: Myth and History”, *Encyclopedia of Religion*, C. 10, ed. Mircea Eliade, Macmillan Publishing Company, New York 1987.
- Ritzinger, Justin R., “Marketing Maitreya-Two Peaks, Three Forms of Capital, and the Quest to Establish a Fifth Buddhist Mountain”, *Buddhist Tourism in Asia*, eds. Courtney Bruntz and Brooke Schedneck, University of Hawai Press, USA 2020.
- _____, *Anarchy in the Pure Land: Reinventing the Cult of Maitreya in Modern Chinese Buddhism*, Oxford University Press, New York 2017.

- _____, “If We Build It, He Will Come: Eschatology, Hope, and the Reinvention of Maitreya in Modern China”, *Hope: A Form of Delusion?-Buddhist and Christian Perspectives*, ed. Elizabeth J. Harris, EOS, Germany 2013, ss. 207-229.
- Rosenfield, John M., *Dynastic Arts of the Kushans*, University of California Press, Berkeley&Los Angeles 1967.
- Rowland, Benjamin, *The Art and Architecture of India: Buddhist, Hinhu, Jain*, Penguin Books, USA 1954.
- Royall Tyler, “Kofukuji and the Mountains of Yamato”, *Japan Review*, No. 1, 1990, ss. 153-223.
- Ruben, Walter, *Eski Metinlere Göre Budizm*, haz. Lütfü Bozkurt, Okyanus Yayıncılık, İstanbul 2004.
- Rutt, Richard, “The Flower Boys of Silla (Hwarang): Notes on the Sources”, *Transactions of the Royal Asiatic Society*, Korea Branch 38, 1961, ss. 1-66.
- Sadakata, Akira, *Buddhist Cosmology-Philosophy and Origins*, trans. Gaynor Sekimori, Koesi Publishing Co., Tokyo 1997.
- Saito, Hisho, *A History of Japan*, trans. Elizabeth Lee, Kegan Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd, London 1912.
- Sakuma, Hidenori S., “Remarks on the Lineage of Indian Masters of the Yogacara School: Maitreya, Asanga, and Vasubandhu”, *The Foundation for Yoga Practitioners*, ed. Ulrich Timme Kragh, The Department of South Asian Studies Harvard University, USA 2013, ss. 330-367.
- Sangharakshita, Bhikshu, *A Survey of Buddhism*, Narayan International Book House Ltd., Bangalore 1957.
- Sarıçoğlu, Ekrem, “Buda Dininde Mehdi İnancı ve Buda’dan Bir Rivayet”, *Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, S. 4, 1980, ss. 77-90.
- Sarkisyanz, E., *Buddhist Backgrounds of the Burmese Revolution*, Martinus Nijhoff, Netherlands 1965.
- Schmidt-Leukel, Perry, *Understanding Buddhism*, Dunedin Academic Press, Edinburgh 2006.
- Schoun, Frithjof, *Dinlerde Biçim ve Öz*, çev. Salime Leyla Gürkan, İnsan Yayınları, İstanbul 2016.
- Seckel, Dietrich, *The Art of Buddhism*, trans. Ann E. Kemp, Crown Publishers, Inc., New York 1964.
- See, Tony Sin-Heng, “The Doctrine of Buddha-Nature in Mahayana Buddhism”, *The Journal of International Association of Buddhist Universities (JIABU)*, C. 11, S. 2, 2018, ss. 388-402.

- Silva, Anil de, *The Art of Chinese Landscape Painting*, Crown Publishing, Inc, New York 1967.
- Singh, Upinder, *A History of Ancient and Early Medieval India-From the Stone Age to the 12th Century*, Pearson India Education Services, India 2016.
- Smith, R. B., “An Introduction to Caodaism II. Beliefs and Organization”, *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, University of London, Vol. 33, No. 3, 1970, ss. 573-589.
- Slater, Peter, “The Relevance of the Bodhisattva Concept for Today”, *The Bodhisattva Doctrine in Buddhism*, ed. Leslie S. Kawamura, Wilfrid Laurier University Press, Canada 1981.
- Son, İnci, “Eğitimde Yarattıcı Drama”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C. 23, S. 2, 1990, ss. 573-582.
- Soothill, William Edward and Lewis Hodous, *A Dictionary of Chinese Buddhist Terms: With Sanskrit and English Equivalents and a Sanskrit-Pali Index*, Routledge, London and New York 1937.
- Spiro, Melford E., *Buddhism and Society: A Great Tradition and Its Burmese Vicissitudes*, California University Press, London 1982.
- Sponberg, Alan and Helen Hardacre (eds.), *Maitreya: The Future Buddha*, Cambridge University Press, Cambridge 1988.
- Sponberg, Alan, “Wonhyo on Maitreya Visualization”, *Maitreya: The Future Buddha*, eds. Alan Sponberg and Helen Hardacre, Cambridge University Press, Cambridge 1988, ss. 94-109.
- _____, “Meditation in Fa-hsing Buddhism”, *Traditions of Meditation in Chinese Buddhism*, ed. Peter N. Gregory, University of Hawaii Press, Honolulu 1986, ss. 15-45.
- Stcherbatsky, Theodore, *The Conception of Buddhist Nirvana*, Motilal Banarsidass, Delhi 1989.
- _____, “The Central Conception of Buddhism and the Meaning of the Word ‘Dharma’”, *Royal Asiatic Society*, London 1923.
- Strong, John S., “The Legend of the Lion-Roarer: A Study of the Buddhist Arhat Pindola Bharadvaja”, *Numen*, Vol. 26, Fasc. 1, 1979, ss. 50-88.
- Sugiyama, Jiro, *Classic Buddhist Sculpture: The Tempyo Period*, trans. Samuel Crowell Morse, Kodansha International, Tokyo 1982.
- Suzuki, Daisetz Teitaro, *Çin Felsefesi Tarihi*, çev. Ahmet Aydoğan, Say Yayınları, İstanbul 2013.
- Sykes, Jim, *The Musical Gift: Sonic Generosity in Post-War Sri Lanka*, Oxford University Press, New York 2018.

- Tambiah, Stanley, *The Buddhist Saints of the Forest and the Cult of Amulets: A Study in Charisma*, Cambridge University Press, Cambridge 1984.
- Tanabe, Katsumi, “Gandharan Bodhisattva Maitreya Image-Soteriological Function of Ketos and Eros”, *Miscellanies about the Buddha Image*, ed. Claudine Bautze-Picron, BAR Publishing, Oxford 2016, ss. 97-109.
- Tatar, Burhanettin, “Müzik İman ve Felsefe Arasındaki İlişkilerin Yer ve Mekân Kavramları Açısından Bir Analizi”, *Milel ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, C. 8, S. 2, 2011, ss. 7-17.
- Tekin, Şinasi, *Maytrisimit: Burkanlıların Mehdîsi Maitreya ile Buluşma Uyurca İptidaî Bir Dram (Burkanlılığın Vaibhâşka Tarikatine Ait Bir Eserin Uygurcası)*, Sevinç Matbaası, Ankara 1976.
- Tirtha, Swami Sadashiva, *The Ayurveda Encyclopedia: Natural Secrets to Healing, Prevention&Longevity*, Ayurveda Holistic Center Press, USA 1998.
- The Blue Cliff Record*, trans. Thomas Cleary and J. C. Cleary, Shambhala Publications, Inc., Boston 1977.
- The Birth-Stories of the Ten Bodhisattas and the Dasabodhisattuppattikatha*, trans. H. Saddhatissa, Pali Text Society, London 1975.
- The Connected Discourses of the Buddha: A New Translation of the Samyutta Nikaya*, trans. Bhikkhu Bodhi, Wisdom Publications, USA 2000.
- “The Life of Vasu-bandhu by Paramartha (A.D. 499-569)”, trans. J. Takakusu, *T'oung Pao- International Journal of Chinese Studies*, Leiden-London: Brill, Vol. 1: Issue 1, 1900, ss. 269-296.
- The Large Sutra on Perfect Wisdom: with the divisions of the Abhisamayalan-kara*, trans. Edward Conze, University of California Press, London 1975.
- The Long Discourses of the Buddha: A Translation of the Digha Nikaya*, trans. Maurice Walshe, Wisdom Publication, Boston 1995.
- The Lotus Sutra, (Taisho Vol. 9, No 262)*, trans. Tsugunari Kubo and Akira Yuyama, Numata Center for Buddhist Translation and Research, California 2007.
- The Mahavastu*, C. 1, trans. J. J. Jones, Luzac&Company, London 1949.
- The Mahavastu*, C. 3, trans. J. J. Jones, Luzac&Company, London 1956.
- The Middle Length Discourses of the Buddha: A New Translation of the Majjhima Nikaya*, trans. Bhikkhu Nanamoli and Bhikkhu Bodhi, Wisdom Publications, USA 1995.
- The Numerical Discourses of the Buddha: A Translation of the Anguttara Nikaya*, trans. Bhikkhu Bodhi, Wisdom Publications, USA 2012.

- The Questions of King Milinda*, C. 1, trans. T. W. Rhys Davids, The Clarendon Press, Oxford 1890.
- The Sutra That Expounds the Descent of Maitreya Buddha and His Enlightenment*, trans. Shotaro Iida and Jane Goldstone, Bukkyo Dendo Kyokai and BDK America, Inc., United States of America 2016.
- The Suttanipata: An Ancient Collection of the Buddha's Discourses*, trans. Bhikkhu Bodhi, Wisdom Publication, Boston 2017.
- The Vimalakirti Sutra*, trans. John R. McRae, Numata Center for Buddhist Translation and Research, California 2004.
- The Voice of the Buddha: The Beauty of Compassion*, C. 1, trans. Gwendolyn Bays and Edward Foucaux, Dharma Publishing, California 1983.
- Timuçin, Afşar, *Felsefe Sözlüğü*, Bulut Yayınları, İstanbul 2004.
- Tober, Linda M. and F. Stanley Lusby, "Heaven and Hell", *Encyclopedia of Religion*, C 6, ed. Mircea Eliade, Macmillan Publishing Company, New York 1987.
- Toolan, Michael, *Narrative: A Critical Linguistic Introduction*, Routledge, New York 2001.
- Topich, William J. and Keith A. Leitich, *The History of Myanmar*, Greenwood, USA 2013.
- Tucci, Giuseppe, *Tibetan Painted Scrolls*, La Libreria Dello Stato, Rome 1949.
- Tümer, Günay, "Budizm", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 6, TDV Yayınları, İstanbul 1992, ss. 352-360.
- Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük*, C. 1-2, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2023.
- Underwood, Frederic B., "Meditation: An Overview", *Encyclopedia of Religion*, C. 9, ed. Mircea Eliade, Macmillan Publishing Company, New York 1987, ss. 324-331.
- Upanishadlar*, çev. Korhan Kaya, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2014.
- Vidyarthi, A. H. and U. Ali, *Doğu Kutsal Kitaplarında Hz. Muhammed*, çev. Kemal Karataş, İnsan Yayınları, İstanbul 1997.
- Visser, Marinus Willem de, *The Arhats in China and Japan*, Oesterheld & Co., Berlin 1923.
- Vlastos, Stephen, *Peasant Protests and Uprisings in Tokugawa Japan*, University of California Press, London 1986.
- Waddell, L. Austine, *The Buddhism of Tibet or Lamaism*, W. Heffer&Sons, Limited, Cambridge 1934.

- Werblowsky, Zwi, “Eschatology”, *Encyclopedia of Religion*, C. 5, ed. Mircea Eliade, Macmillan Publishing Company, New York 1987, ss. 148-151.
- Wilson, Constance M., “The Holy Man in the History of Thailand and Laos”, *Journal of Southeast Asian Studies*, Vol. 28, No. 2, 1997, ss. 345-364.
- Woo, X. L., *Empress Wu The Great: Tang Dynasty China*, Algora Publishing, New York 2008.
- Woods, L. Shelton, *Vietnam: A Global Studies Handbook*, ABC-CLIO, Inc, California 2002.
- Wright, Arthur F., *Buddhism in Chinese History*, Stanford University Press, California 1959.
- Xing, Guang, *The Concept of The Buddha: Its Evolution from early Buddhism to the Trikaya Theory*, RoutledgeCurzon, London and New York 2005.
- Yamamoto, Chikyo, *Introduction to Buddhist Art*, P. K. Goel Publication, New Delhi 1990.
- Yeonshik, Choe, “The Cult of the Pure Land of Maitreya in Paekche and Silla in the Three Kingdoms Period”, *Journal of Korean Religions*, C. 6, S. 1, 2015, ss. 13-36.
- Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Yılmaz, Hüseyin, *Budist Metafiziği*, Hece Yayınları, Ankara 2007.
- Yin, Meng, *The Future Cakravartin-Maitreyan Soteriology in Early China*, The University of Iowa Religious Studies, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Iowa 2012.
- Yitik, Ali İhsan, *Hint Dinleri*, İzmir İlahiyat Vakfı, İzmir 2005.
- Zhuo, Xinping, *Religious Faith of the Chinese*, Springer, Singapore 2017.
- Zürcher, Erik, *The Buddhist Conquest of China: The Spread and Adaptation of Buddhism in Early Medieval China*, Brill, Leiden 2007.
- _____, “Prince Moonlight’ Messianism and Eschatology in Early Medieval Chinese Buddhism”, *T’oung Pao*, Second Series, Vol. 68, Livr. 1/3, 1982, ss. 1-75.

EKLER

Şekil 3.1. Manusi Budaların yanına yer alan Maitreya imgesi-Hint Müzesi/Hindistan (Bhattachacharyya, 1958)

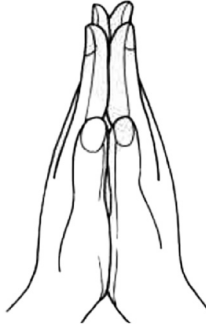
Şekil 3.2. Sakyamuni Buda'nın merkezde olduğu Maitreya Buda imgesi-Hint Müzesi/Hindistan (Bhattachacharyya, 1958)

Şekil 3.3. Kraliyet oturuşunda Maitreya imgesi, muhtemelen Bihar/Hindistan (Huntington and Huntington, 1990)

Şekil 3.4. Ayakta duran Maitreya imgesi-Seattle Müzesi
(Huntington, 1984)

Şekil 3.5. Namaskara mudra
(Bunce, 2005)

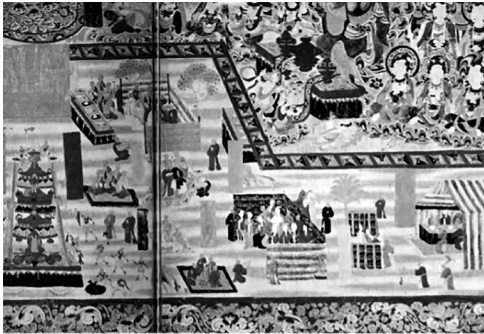
Şekil 3.6. Çapraz bilek pozisyonunda oturan Maitreya imgesi-Lahor Müzesi
(Huntington, 1984)

Şekil 3.7. Abhaya mudra
(Bunce, 2005)

Şekil 3.8. Üç yüzlü dört kollü Maitreya imgesi
(Bhattachacharyya, 1958)

Şekil 3.9. Çin'de Geç Tang dönemine ait bir mağarada yer alan
Tusita Cenneti tasviri (Silva, 1967)

Şekil 3.10. Tusita Cenneti Mandalası,
Myoo-in/Japonya (Okazaki, 1977)

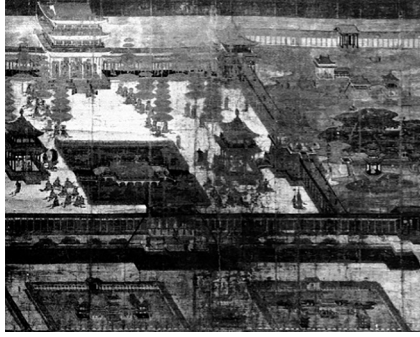
Şekil 3.11. Maitreya'nın yeryüzüne inişinin tasviri,
Kamakura Dönemi, Fukushima Bölgesi/Japonya (Okazaki, 1977)

Şekil 3.12. Düşünen Maitreya imgesi, Kyoto
Ulusal Müzesi-Japonya (Sugiyama, 1982)

Şekil 3.13. Gülen Buda olarak Maitreya imgesi
(Leighton, 2012)

Şekil 3.14. Tusita Cenneti Mandalası, Kamakura Dönemi, Koshō-ji
(Zen Tapınağı)-Kyoto/Japonya (Okazaki, 1977)

Eskiyeni Yayınları: 206

GOTLARIN PİSKOPOSU
ULFİLAS

Mahmut Esat ÖZCAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-18-4

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Agibalova, Ye. - Donskoy, G. *Ortaçağ Tarihi*. çev. Çağdaş Sümer. İstanbul: Yordam Kitap, 2019.
- Altunkanat, Sedat. "Hristiyanlıkta Monofizit ve Diyofizit Kristolojinin Konsiller Açısından Değerlendirilmesi". *Kesit Akademi Dergisi* 6/24 (2020), 389-413.
- Balg, Gerhard Hubert. *The First Germanic Bible Translated from the Greek by the Bishop Wulfila in the Forth Century*. Milwaukee: The Germania Publishing Co., 1891.
- Barnes, Timothy David. *Constantine and Eusebius*. Cambridge: Harvard University Press, 1981.
- Barnes, Timothy David. "Constantine and the Christians of Persia". *Journal of Roman Studies* 75 (1985), 126-136.
- Barnes, Timothy David. "The Consecration of Ulfila". *The Journal of Theological Studies* 41/2 (1990), 541-545.
- Baş, Bilal. "Monoteist Bir Hristiyanlık Yorumu: Aryüsçülük Mezhebi". *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi* 9 (2000), 167-200.
- Bennett, William H. *An Introduction to the Gothic Language*. New York: The Modern Language Association of America, 1980.
- Bonney, Richard. *The Thirty Years' War 1618-1648*. Oxford: Osprey Publishing, 2002.
- Boşkailo, Bisera Suljiç. *Gotlar Bosna'da*. çev. Saffet Atalay. İstanbul: Lutka Kitap, 2021.
- Bradley, Henry. *The Story of the Goths*. New York: G.P. Putnam's Sons, 1888.
- Burns, Thomas Samuel. *A History of the Ostrogoths*. Bloomington: Indiana University Press, 1984.
- Bury, John Bagnell. *Barbarların Avrupa'yı İstilası*. çev. İslam Kavas - Yusuf Akbaba. İstanbul: Kronik Kitap, 2020.
- Caesar, Gaius Julius. *Notlar & Galya Savaşı Üzerine*. çev. Samet Özgüler. İstanbul: Doğu Batı Yayınları, 2019. <https://www.kitapyurdu.com/kitap/notlar-amp-galya-savasi-uzerine/417716.html>
- Canivet, Pierre. "Theodoret of Cyr". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 13/878-879. Detroit: Thomson/Gale, 2003.

- Çayrê, Fulbert. *Kilise Babaları'nın Tarihi ve Doktrinleri*. çev. Mehmet Aydın. 2 Cilt. Konya: Literatürk Academia Yayınevi, 2021.
- Chiovaro, Francesco Paolo. "Sozomen". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 13/372-373. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Craughwell, Thomas J. *How the Barbarian Invasions Shaped the Modern World*. Beverly: Fair Winds Press, 2008.
- Cunliffe, Barry. *The Extraordinary Voyage of Pytheas the Greek*. London: Penguin Books, 2002.
- Davies, Norman. *Avrupa Tarihi*. çev. Mehmet Ali Kılıçbay vd. Ankara: İmge Kitabevi, 1993.
- Di Berardino, Angelo. "Clergy". *Encyclopedia of Ancient Christianity*. ed. Angelo Di Berardino. 1/554-556. Illinois: Downers Grove InterVarsity Press, 2014.
- Doğan, Servet. *Aryüşçi Hristiyanlık: Gotlar Dönemi ve Sonrası*. Ankara: Eskiyei Yayınları, 2021.
- Douse, Thomas Le Marchant. *An Introduction, Phonological, Morphological, Syntactic to the Gothic of Ulfilas*. London: Taylor and Francis, 1886.
- Dressler, Hermigild. "Socrates, Byzantine Historian". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 13/293. Detroit: Thomson/ Gale, 2003.
- Duchesne, Louis. *Early History of the Christian Church*. 2 Cilt. London: John Murray Publishers, 1907.
- Dunn, Marilyn. *Belief and Religion in Barbarian Europe c.350-700*. London: Bloomsbury, 2013.
- Duygu, Zafer. *İsa, Pavlus, İnciller*. İstanbul: Düşün Yayıncılık, 2019.
- Ebbinghaus, Ernst Albrecht. "The Date of Wulfila's Episcopal Ordination". *Neophilologus* 2/75 (1991), 311-313.
- Ebbinghaus, Ernst Albrecht. "Ulfila(s) or Wulfila?" *Historische Sprachforschung / Historical Linguistics* 104/2 (1991), 236-238.
- Epiphanius of Salamis. *The Panarion of Epiphanius of Salamis, Books II and III. De Fide*. çev. Frank Williams. thk. Johannes van Oort - Einar Thomassen. Leiden: Brill, 2013.
- Erpek, Can. "Geç Antik Dönem'de Kapadokya'da Kentler". *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 10/2 (2020), 642-657.

- Eusebius. *Life of Constantine*. çev. Averil Cameron - Stuart G. Hall. Oxford: Clarendon Press, 1999.
- Falluomini, Carla. "The Gothic Version of the New Testament". ed. Bart D. Ehrman - Michael W. Holmes. 329-350. *New Testament Tools, Studies and Documents* 42. Leiden: Brill, 2013.
- Faulkner, Neil. *Roma: Kartalların İmparatorluğu*. çev. Çağdaş Sümer. İstanbul: Yordam Kitap, 2020.
- Fensham, Charles F. *The Books of Ezra and Nehemiah*. William B. Eerdmans Publishing, 1982.
- Fischer, Svante. "Literacy and Text Production in the Age of Germanic Kleptocracy – The Elusive Case of Theoderic". *Wulfila 311-2011 International Symposium*. ed. Anders Kaliff vd. 97-113. Uppsala: Uppsala University, 2011.
- Frassetto, Michael. "Visigoths". *Encyclopedia of Barbarian Europe: Society in Transformation*. 355-361. Santa Barbara: ABC & Clio, 2003.
- Friedrichsen, George Washington Salisbury. *Gothic Studies*. Oxford: Blackwell Publishing, 1961.
- "Denmark". *Worldmark Encyclopedia of Nations*. ed. Timothy L. Gall - Jeneen M. Hobby. 5/169-186. Detroit: Thomson Gale, 2007.
- "Germany". *Worldmark Encyclopedia of Nations*. ed. Timothy L. Gall - Jeneen M. Hobby. 5/261-284. Detroit: Thomson Gale, 2007.
- Gibbon, Edward. *Roma İmparatorluğu'nun Gerileyiş ve Çöküş Tarihi*. çev. Asım Baltacıgil. İstanbul: Bilim Felsefe Sanat Yayınları, 1988.
- Goffart, Walter. *Barbarian Tides: The Migration Age and the Later Roman Empire*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2006.
- Goldsworthy, Adrian. *Caesar*. çev. Efe Kurtluoğlu. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2020.
- Gündüz, Şinasi. *Din ve İnanç Sözlüğü*. Ankara: Vadi Yayınları, 1998.
- Gwynn, David M. *The Goths*. London: Reaktion Books, 2017.
- Halsall, Guy. *Barbarian Migrations and the Roman West, 376-568*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.
- Halsall, Guy. "The Barbarian Invasions". *The New Cambridge Medieval History*. 1/35-56. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
- Hanson, Richard Patrick Crosland. *The Search for The Christian Doctrine of God: The Arian Controversy 318-381*. Edinburgh: T&T Clark, 1988.

- Hawes, James. *Kısa Almanya Tarihi*. çev. Yavuz Alogan. İstanbul: Say Yayınları, 2. Basım, 2019.
- Heather, Peter. "Foedera and Federati of the Fourth Century". *From Roman Provinces to Medieval Kingdoms*. ed. Thomas F. X. Noble. 242-256. London: Routledge, 2006.
- Heather, Peter. *Goths and Romans: 332-489*. Oxford: Clarendon Press, 1991.
- Heather, Peter. *Gotlar*. çev. Erkan Avcı. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2012.
- Heather, Peter. "The Crossing of the Danube and the Gothic Conversion". *Greek Roman and Byzantine Studies* 27/3 (1986), 289-318.
- Heather, Peter. "The Huns and the End of the Roman Empire in Western Europe". *The English Historical Review* 110/435 (1995), 4-41.
- Heather, Peter - Matthews, John. *The Goths in the Fourth Century*. Liverpool: Liverpool University Press, 1991.
- Heil, Uta. "The Homoians". *Arianism: Roman Heresy and Barbarian Creed*. ed. Guido M. Berndt - Roland Steinacher. 85-115. Burlington: Ashgate Publishing Company, 2014.
- Heine, Ronald E. "Cappadocia". *Encyclopedia of Early Christianity*. ed. Everett Ferguson. 213-215. New York: Routledge: Taylor & Francis, 1990.
- Herodotos. *Tarih*. çev. Müntekim Ökmen. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 20. Basım, 2021.
- Hinds, Kathryn. *Barbarians! Goths*. New York: Marshall Cavendish, 2009.
- Irvin, Dale T. - Sunquist, Scott W. *History of the World Christian Movement*. Maryknoll: New York: Orbis Books, 2007.
- Isidore of Seville. *Isidore of Seville's History of the Goths, Vandals and Suevi*. çev. Guido Donini - Gordon B. Ford Jr. Leiden: Brill, 1970.
- Isidore of Seville. *The Etymologies of Isidore of Seville*. çev. Stephen A. Barney vd. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
- James, Edward. *Europe's Barbarians, AD 200-600*. New York: Routledge: Taylor & Francis, 2009.
- Jordanes. *Getica: The Origin and Deeds of the Goths*. çev. Charles Christopher Mierow. North Carolina: Fyrnlore Bookmearsing, 2019.
- Kozan, Mert. "Gotların Anayurdu ve Kökeni". *Tarih Araştırmaları Dergisi* 33/55 (2014), 71-90.

- Krebs, Christopher B. *Dünyanın En Tehlikeli Kitabı: Roma İmparatorluğu'ndan Nazi Almanyası'na Tacitus'un Germania'sı*. çev. Barış Alper Kovan. İstanbul: Runik Kitap, 2021.
- Kulikowski, Michael. *Rome's Gothic Wars*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
- Landon, Edward H. *A Manual of Councils of the Holy Catholic Church*. Edinburgh: John Grant, 1909.
- Le Goff, Jacques. *Ortaçağ Batı Uygarlığı*. çev. Hanife Güven - Uğur Güven. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 3. Basım, 2019.
- Marcellinus, Ammianus. *Roma Tarihi*. çev. Samet Özgüler. İstanbul: Historia Yayınları, 2020.
- Mathisen, Ralph W. "Barbarian 'Arian' Clergy, Church Organization, and Church Practices". *Arianism: Roman Heresy and Barbarian Creed*. ed. Guido M. Berndt - Roland Steinacher. 145-191. Burlington: Ashgate Publishing Company, 2014.
- Mathisen, Ralph W. "Barbarian Bishops and the Churches 'in Barbaricis Gentibus' During Late Antiquity". *Speculum* 72/3 (1997), 664-697.
- McHugh, Michael P. "Ulphilas". *Encyclopedia of Early Christianity*. ed. Everett Ferguson. 1149. New York: Routledge: Taylor & Francis, 1990.
- Metzger, Bruce M. - Ehrman, Bart D. *The Text of the New Testament: Its Transmission, Corruption and Restoration*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Michelson, David A. *The Practical Christology of Philoxenos of Mabbug*. Oxford: Oxford University Press, 2014.
- Milev, Rossen. "Wulfila's Cultural Heritage in Bulgaria and the Eastern Orthodox Tradition". *Wulfila 311-2011 International Symposium*. ed. Anders Kaliff vd. 125-137. Uppsala: Uppsala University, 2011.
- Mitchell, Stephen. *Geç Roma İmparatorluğu Tarihi, MS 284-641*. çev. Turhan Kaçar. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2020.
- Moretti, Paola Francesca. "Orality in the Gesta Concilii Aquileiensis (AD 381)". *Philologia Classica* 14/1 (2019), 107-120.
- Morgan, Giles. *Yeni Roma ya da Konstantin Şehri: Bizans'ın Kısa Tarihi*. çev. Eylem Çağdaş Babaoğlu. İstanbul: Kalkedon Yayınları, 2010.

- Munier, Charles. "Council". *Encyclopedia of Ancient Christianity*. ed. Angelo Di Berardino. 1/625-626. Illinois: Downers Grove Inter-Varsity Press, 2014.
- Murphy, Francis Xavier. "Philostorgius". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 11/307. Detroit: Thomson/Gale, 2002.
- Murphy, Francis Xavier. "Ulfilas". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 14/281. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Nordgren, Ingemar. *The Well Spring of the Goths*. New York: IUniverse Inc., 2004.
- O'Loughlin, T. "Vulgate". *Concise Encyclopedia of Language and Religion*. ed. John F. A. Sawyer - J.M.Y Simpson. 150-151. Oxford: Elsevier, 2001.
- Orosius. *Seven Books of History Against the Pagans*. çev. Andrew T. Fear. Liverpool: Liverpool University Press, 2010.
- O'Shea, W. J. "Ordinations in the Roman Rite". *New Catholic Encyclopedia*. ed. Thomas Carson. 10/634-642. Detroit: Thomson/Gale, 2003.
- Ostrogorsky, Georg. *Bizans Devleti Tarihi*. çev. Fikret İşiltan. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2011.
- Parvis, Sara. "Was Ulfila Really a Homoian?" *Arianism: Roman Heresy and Barbarian Creed*. ed. Guido M. Berndt - Roland Steinacher. 49-65. Burlington: Ashgate Publishing Company, 2014.
- Peterson, Roy - Gravelle, Gilles. "Evangelicals and Bible Translation". *Evangelicals Around The World*. ed. Brian C. Stiller vd. 199-203. Nashville: Thomas Nelson, 2015.
- Philostorgius. *Church History*. ed. John T. Fitzgerald. çev. Philip R. Armidon. thk. William Adler - Everett Ferguson. Atlanta: Society of Biblical Literature, 2007.
- Plinius Secundus, Gaius. *Pliny's Natural History in Thirty-Seven Books*. çev. Philemon Holland. London: George Barclay, 1848.
- Ptolemy, Claudius. *The Geography*. çev. Edward Luther Stevenson. New York: Dover Publications, 1991.
- Rassendren, Etienne. "Little Wolf and the Alphabet: Nationality and its Spaces". *Artha-Journal of Social Sciences* 17/3 (2018), 15-35.
- Rosen, Klaus. *Kavimler Göçü*. çev. Mehmet Yıldırım. İstanbul: Runik Kitap, 2021.

- Roymans, Nico. *Ethnic Identity and Imperial Power: The Batavians in the Early Roman Empire*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2004.
- Rubin, Zeev. "The Conversion of the Visigoths to Christianity". *Museum Helveticum* 38/1 (1981), 34-54.
- Schäferdiek, Knut. "Germanic and Celtic Christianities". *The Cambridge History of Christianity: Constantine to c. 600*. ed. Augustine Casiday - Frederick W. Norris. 2/52-69. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- Scott, Charles Archibald Anderson. *Ulfilas: Apostle of the Goths*. Cambridge: Macmillan and Bowes, 1885.
- Seignobos, Charles. *Avrupa Kavimlerinin Mukayeseli Tarihi*. 2 Cilt. İstanbul: Kanaat Kitabevi, 1939.
- Simek, Rudolf. *Germen Tanrıları ve Kültleri*. çev. Sefa Yıldız. İstanbul: Runik Kitap, 2021.
- Simons, Gerald. *Great Ages of Man: Barbarian Europe*. Virginia: Time-Life Books, 1979.
- Simpson, J.M.Y. "Gothic". *Concise Encyclopedia of Language and Religion*. ed. John F. A. Sawyer - J.M.Y Simpson. 189-190. Oxford: Elsevier, 2001.
- Simpson, J.M.Y. "Wulfila (Ulfilas) (311-382)". *Concise Encyclopedia of Language and Religion*. ed. John F. A. Sawyer - J.M.Y Simpson. 499. Oxford: Elsevier, 2001.
- Sivan, Hagith. "Ulfila's Own Conversion". *The Harvard Theological Review* 89/4 (1996), 373-386.
- Smelova, Natalia Semyonovna. "The Canons of the First Ecumenical Council of Nicaea in the Manuscript IOM, RAS Syr. 34". *Written Monuments of The Orient* 3/1 (2016), 35-63.
- Smither, Edward L. *Mission in the Early Church: Themes and Reflections*. Cambridge: James Clarke & Co, 2014.
- Socrates. *The Ecclesiastical History of Socrates*. çev. Anonymous. London: Henry G. Bohn, 1853.
- Sozomen. *The Ecclesiastical History of Sozomen*. çev. Edward Walford. London: Henry G. Bohn, 1855.
- St. Athanasius. *On the Incarnation*. çev. Archibald Robertson. London: D. Nutt, 1891.

- Steinhauser, Kenneth B. "The Acts of the Council of Aquileia (381 C.E.)". *Religions of Late Antiquity in Practice*. ed. Richard Valantasis. 275-188. New Jersey: Princeton University Press, 2000.
- Tacitus, Cornelius. *Germania*. çev. Mine Sarucan. İstanbul: Alfa Kitap, 2016.
- Tekin, Oğuz. *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2019.
- Tetzner, Riner. *Cermen Tanrı ve Kahramanlarının Efsaneleri I*. çev. Arzu Yarbaş. İzmir: İlya İzmir Yayınevi, 2010.
- Theodoretus. *Ecclesiastical History: A History of the Church*. çev. Anonymous. London: Samuel Bagster and Sons, 1843.
- Thompson, Edward Arthur. "Christianity and the Northern Barbarians". *The Conflict Between Paganism and Christianity in the Fourth Century*. ed. Arnaldo Momigliano. 56-78. Oxford: Clarendon Press, 1963.
- Thompson, Edward Arthur. "Early Visigothic Christianity". *Latomus* 21/3 (1962), 505-519.
- Thompson, Edward Arthur. "Early Visigothic Christianity (Continuation)". *Latomus* 21/4 (1962), 794-810.
- Thompson, Edward Arthur. *The Goths in Spain*. Oxford: Clarendon Press, 1969.
- Thompson, Edward Arthur. *The Visigoths in the Time of Ulfila*. London: Duckworth, 2. Basım, 2008.
- Todd, Malcolm. *Everyday Life of the Barbarians*. London: B.T. Batsford LTD, 1972.
- Todd, Malcolm. *The Early Germans*. Oxford: Blackwell Publishing, 2004.
- Tural, Murat. "Cermenlerin Dini Dönüşümü". *History Studies* 12/1 (2020), 317-329.
- Urbańczyk, Przemysław. "Goths Between the Baltic and Black Seas". *Ancient Europe 8000 BC-1000 AD: An Encyclopedia of the Barbarian World*. ed. Peter Bogucki - Pam J. Crabtree. 2/388-391. New York: Charles Scribner's Sons, 2004.
- Vasiliev, Alexander Alexandrovich. *The Goths in Crimea*. Cambridge, Massachusetts: The Mediaeval Academy of America, 1936.
- Wiles, Maurice. *Archetypal Heresy: Arianism through the Centuries*. Oxford: Clarendon Press, 1996.

- Williams, Rowan. "Arianism". *Encyclopedia of Early Christianity*. ed. Everett Ferguson. 107-111. New York: Routledge: Taylor & Francis, 1990.
- Wolfram, Herwig. *Germanler: Kökenleri ve Roma Dünyasıyla İlişkileri*. çev. Tuğba İsmailoğlu Kacı. İstanbul: Kronik Kitap, 2020.
- Wolfram, Herwig. *History of the Goths*. çev. Thomas J. Dunlap. California: University of California Press, 1990.
- Wolfram, Herwig. "Vulfila pontifex ipseque primas Gothorum minorum". *Wulfila 311-2011 International Symposium*. ed. Anders Kaliff vd. 25-32. Uppsala: Uppsala University, 2011.
- Wolfram, Herwig. "Vulfila pontifex ipseque primas Gothorum minorum, sed non apostolus eorum. Vulfila, Bishop and Secular Leader of His People but not Their Apostle". *Arianism: Roman Heresy and Barbarian Creed*. ed. Guido M. Berndt - Roland Steinacher. 131-144. Burlington: Ashgate Publishing Company, 2014.
- Young, Bailey K. "Merovingian Franks". *Ancient Europe 8000 BC-1000 AD: An Encyclopedia of the Barbarian World*. ed. Peter Bogucki - Pam J. Crabtree. 2/396-401. New York: Charles Scribner's Sons, 2004.

EK-6

Argenteus Kodeksi

Kaynak:

<https://www.atlasobscura.com/articles/silver-purple-bible-codex-mysterious-centuries>

DİZİN

A

Alamanlar, 16
Ammianus Marcellinus, 57, 80
Aorik, 53, 54, 78, 115
Aquileia Konsili, 22, 23, 59
Argenteus Kodeksi, 85, 87, 88,
111, 134
Athararik, 25, 26, 54, 55, 56, 57
Auxentius, 22, 24, 25, 29, 31, 36,
37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45,
46, 48, 53, 58, 59, 80, 84, 96,
97, 99, 102, 104, 105, 106,
108

B

Batı Gotları, 19, 21, 33, 34, 95
Batlamyus, 12

C

Cermen, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14,
15, 16, 17, 68, 85, 88, 93, 110,
115, 116, 117, 126, 133

D

Daçya, 18, 19, 21, 72, 76, 95, 115,
129, 130
Decius, 18
Doğu Gotları, 19, 33, 95

E

Elbe, 14, 131
Eunomius, 99, 105
Eusebius, 19, 21, 27, 40, 41, 43,
44, 45, 46, 47, 50, 51, 52, 63,
94, 96, 105, 115, 119, 121

F

feoderati, 19, 39, 51, 53, 93
Feoderati, 19

Franklar, 16
Fritigern, 25, 26, 55, 56, 57, 90

G

Germania, 11, 12, 16, 85, 93, 110,
119, 123, 126, 133
Gothi minores, 110
Gothia, 18, 21, 32, 34, 36, 37, 38,
39, 41, 46, 48, 53, 54, 56, 57,
63, 65, 68, 69, 71, 72, 73, 74,
75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82,
94, 95, 103, 105, 106, 107,
108, 115, 116, 117, 129

H

Hekateus, 13
Herodot, 13
Hun, 56, 66

İ

İstanbul, 4, 9, 11, 12, 13, 14, 15,
16, 18, 20, 21, 25, 26, 27, 33,
37, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46,
47, 49, 51, 52, 57, 58, 59, 60,
61, 90, 91, 92, 93, 96, 101,
102, 103, 104, 116, 119, 120,
121, 122, 123, 124, 125, 126,
127
İznik Konsili, 23, 26, 74, 75, 92,
93, 94, 95

J

Jordanes, 17, 28, 54, 67, 84, 110,
111, 122

K

Karadeniz, 17, 18, 20
Keltler, 13, 14
Kırım, 33, 74, 95

Kitab-ı Mukaddes, 22, 25, 27, 82,
83, 84, 85, 88, 104, 106, 107,
109, 110, 111, 112, 113, 117
Konstantin, 18, 19, 20, 40, 41, 42,
43, 44, 45, 46, 47, 49, 51, 52,
63, 69, 75, 93, 123
Konstantius, 9, 22, 40, 45, 46, 47,
49, 52, 53, 66, 69, 94, 96, 103,
115

M

Maximin, 22, 24, 42, 108
Mezya, 22, 54, 57, 62, 65, 66, 67,
68, 69, 79, 80, 81, 84, 96, 103,
106, 108, 110, 116, 129, 130

N

Nicopolis, 54, 62

O

Oder, 14, 15, 131
Ostrogot, 20, 85, 109, 111

P

Palladius, 23, 59
Philostorgius, 21, 22, 28, 31, 32,
34, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46,
47, 49, 50, 54, 84, 88, 93, 96,
97, 106, 124
Piktler, 16
Piteas, 13

R

Ren, 11, 12, 14, 15, 16, 131

S

Saksonlar, 16
Sevillalı İsidor, 13, 29, 80, 84
Sezar, 12, 15, 16
Socrates, 25, 26, 27, 28, 31, 51,
55, 56, 57, 58, 65, 66, 79, 84,
90, 93, 94, 102, 120, 125
Sozomen, 26, 27, 28, 31, 55, 58,
66, 84, 90, 91, 93, 102, 120,
125

T

Tacitus, 11, 12, 15, 16, 93, 123,
126, 133
Theodoret, 27, 28, 31, 90, 91, 92,
93, 119
Theodosius, 26, 37, 41, 58
Theophilus, 74, 76, 90, 94, 95
Trakya, 18, 19, 55, 57, 61, 66, 80,
130
Tuna, 15, 16, 18, 19, 22, 25, 27,
32, 33, 34, 35, 53, 55, 57, 61,
66, 72, 75, 79, 91, 92, 103,
108, 131, 133
Tungri, 11, 12

U

Ulfilas Ekolü, 83, 106

V

Valens, 9, 20, 26, 27, 55, 57, 66,
69, 90, 91, 103
Vistül, 15, 131
Vizigot, 20

Eskiyeni Yayınları: 207

TARİHSEL BUDA'DAN TANRISAL BUDA'YA
BUDA'NIN TANRISALLAŞTIRILMA SÜRECİ

Mevlûde KÖROĞLU

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-19-1

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Akira, Hirakawa, *A History of Indian Buddhism: from Sakyamuni to Early Mahayana*, Paul Groner (trans. and ed.), University of Hawaii Press, USA 1990.
- Allan, J., "Jnana-Marga", *Encyclopedia of Religion and Ethics*, c. VII, James Hastings (ed.), T. & T. Clark, Edinburgh 1914.
- Arvon, Henri, *Budacılık*, çev. İsmail Yavuz, Dost Kitabevi, Ankara 2006.
- Ashitsu, Zitsuzen, "The Fundamental Teachings of Buddhism", *The Monist* Vol. 4/2, 1894, Hegeler Institute, ss. 163-175.
- Aydın, Mahmut, *Anahatlarıyla Dinler Tarihi*, Ensar Neşriyat, İstanbul 2011.
- Baruah, Bibhuti, *Buddhist Sects and Sectarianism*, Sarup&Sons, New Delhi 2000.
- Batuk, Cengiz, *Mitoloji ve Tarihsellik: Hıristiyanlığın Aslı Günah Mitinin Tarihsel Dönüşümü*, İz Yayıncılık, İstanbul 2006.
- Bechert, Heinz, "Life of The Buddha", *Encyclopedia of Buddhism*, C, I, Robert E. Buswell (ed. in chief), Macmillan Reference, New York 2004.
- Bhikkhu, Subhadra, *The Message of Buddhism-The Buddha, The Doctrin, The Order*, J. E. Ellam (ed.), Kegan Paul, Trench, Trubner&Co. Ltd., London 1922.
- Boisselier, Jean, *Budanın Bilgeliği*, çev. Feyza Zaim, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2003.
- Brekke, Torkel, *Religious Motivation and The Origins of Buddhism-A Social-Psychological Exploration of the Origins of a World Religion*, Routledge Curzon, London and New York 2002.
- Bronkhorst, Johannes, *Buddhism in the Shadow of Brahmanism*, Brill, Leiden&Boston 2011.
- Bruce, Alexander Balmain, *The Moral Order of The World-In Ancient and Modern Thought*, Hodder and Stoughton, London 1899.
- , *Buda*, Doğan Kardeş Yayınları, İstanbul 1972.
- , *Budanın Öğretileri: Mükemmelliğe Giden Yol: Dhammapada*, çev. Cengiz Durkan, Dergâh Yayınları, İstanbul 2005.

- Budda, A. Hilmi Ömer, *Dinler Tarihi*, Dün ve Yarın Tercüme Külliyyatı, İstanbul 1935.
- Carus, Paul, *Budanın Öğretisi*, çev. Teoman Uçgan, Ruh ve Madde Yayınları, İstanbul 1984.
- , *The Gospel of Buddha*, The Open Court Publishing Company, Chicago and London 1917.
- Conze, Edward, *Kısa Budizm Tarihi*, çev. Ömer Cemal Güngören, Yol Yayınları, İstanbul 2005.
- Coomaraswamy, Ananda, *Hinduizm ve Budizm*, çev. İsmail Taşpınar, Kaknüs Yayınları, İstanbul 2000.
- , *Buddha and The Gospel of Buddhism*, G.P. Putnam's Sons, New York 1916.
- Crangle, Edward Fitzpatrick, *The Origin and Development of Early Indian Contemplative Practices*, Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 1994.
- Çağdaş, Kemal, "Reformcu Yönleriyle Buddha ve Aşoka", *Doğu Dilleri*, 1/4, 1970, ss. 53-91.
- , "Bhagavadgita", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 18/1-2, 1960, ss. 93-121.
- , "Mahabharata Destanından Seçmeler", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 23/3-4, 1965, ss. 195-206.
- , "Upanishad'lar", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 19/3-4, 1961, ss. 143-165.
- Çelebi, Asaf Hâlet, *Pali Metinlerine Göre Gotama Buddha*, Hece Yayınları, Ankara 2003.
- Çiftçi, Ahmet, "Budist Kutsal Metinlerinden The Questions of King Milinda'ya Göre Budizm'in Temel Nitelikleri", *Dokuz Eylül Üniversitesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir 2007.
- David, T. W. Rhys, *Eski Hindistan'da Budizm*, çev. Murat İnceyan, Okyanus Yayıncılık, İstanbul 2007.
- , *Early Buddhism*, Archibald Constable Co. Ltd., London 1908.
- , *Buddhism-A Study of Buddhist Norm*, Williams&Norgate, London, t.y.
- , *Buddhism-Its History and Literature*, G. P. Putnam's Son, London 1907.
- , "The Sects of the Buddhists", *The Journal of the Royal Asiatic Society*, 13, 1891, ss. 409-422.

- Davidson, Ronald M., *Indian Esoteric Buddhism-A Social History Of The Tantric Movement*, Columbia University Press, New York 2002.
- Demirci, Kürşat, *Hinduizmin Kutsal Metinleri Vedalar*, İşaret Yayınları, İstanbul 1991.
- Dutt, Nalinaksha, *Buddhist Sects in India*, Motilal Banarsidass Publishers Private Limited, India 1998.
- Eitel, Ernest J. vd., *Buddhism: Its Historical, Theoretical and Popular Aspects*, Lane, Crawford & Co., Hong Kong 1884.
- Eliade, Mircea, *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi*, 3 cilt, çev. Ali Berktaş, Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2009.
- , *Asya Simyası*, çev. Lale Arslan, Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2002.
- , *Dinler Tarihine Giriş*, çev. Lale Arslan, Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2009.
- , ve Couliano, Loan P., *Dinler Tarihi Sözlüğü*, çev. Ali Erbaş, İnsan Yayınları, İstanbul 1997.
- Eliot, Sir Charles, *Hinduism and Buddhism: An Historical Sketch*, Barnes and Nable Books, New York 1971.
- Floyer, A. M., *The Evolution of Ancient Hinduism*, Chapman&Hall Limited, London 1888.
- Geden, A.S., "Salvation (Hindu)", *Encyclopedia of Religion and Ethics*, James Hastings (ed.), T. & T. Clark, Edinburgh 1914, c. XI., ss. 132-137.
- Ghorı, Shenandoah, *Tanılaşan Prensbuda*, çev. Sedat Memili, Etkin Yayınevi, Ankara 2012.
- Gombrich, Richard, *How Buddhism Began-The Conditioned Genesis of The Early Teachings*, Routledge-Taylor & Francis Group, New York 2005.
- Gowen, Henry Herbert, *A History of Religion*, Morehouse-Gorham Co., New York 1934.
- Günaltay, Şemseddin, *Uzak Şark Kadim Çin ve Hind*, Milli Mecmua Basım Evi, İstanbul 1937.
- Günay, Nasuh, "Tarihî Süreç Açısından Budizm ve Öğretisi", *Arayışlar-İnsan Bilimleri Araştırmaları*, 1/1, 1999, ss. 173-194.
- Gündüz, Şinasi, *Din ve İnanç Sözlüğü*, Vadi Yayınları, Ankara 1998.
- Güngör, Ali İsmail ve Kutlutür, Cemil, "Upanişadların Temel Kavramları, Getirdiği Yeni Yaklaşımlar ve Hint Dinî ve Felsefî Dünyasına Katkıları", *Dinî Araştırmalar*, 12/35, Eylül-Aralık 2009, ss. 31-46.

- Güngören, İlhan, *Buda ve Öğretisi*, Yol Yayınları, İstanbul 2001.
- , *Zen Budizm Bir Yaşama Sanatı*, Yol Yayınları, İstanbul 1995.
- Hanh, Thich Nhat, *Budanın Öğretisi*, çev. Nur Yener, Okyanus Yayınları, İstanbul 2002.
- Harvey, Peter, "Buddhism", *Picturing God*, Jean Holm and John Bowker (eds), Pinter Publishers Ltd., London 1994.
- Hazra, Kanai Lal, *History of Theravada Buddhism in South-East Asia with special reference to India and Ceylon*, Munshiram Manoharlal Publishers, New Delhi 1982.
- Humphreys, Christmas, *Buddhism*, Penguin Books, Middlesex 1969.
- Huntington, John C., "The Origin of The Buddha Image: Early Image Traditions and The Concept of Buddhadar Sanapunya", *Studies in Buddhist Art of South Asia*, A. K. Narain (ed.), Kanak Publications, New Delhi 1985.
- İtil, Abidin, "Buddha Tanrıyla Reddetmiyor Mu?", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. XI, 1963, ss. 11-16.
- Johnston, D. Lilt, *The Buddhacarita or Acts of The Buddha-Part II*, Baptist Mission Press, Calcutta 1936.
- Karataş, Hüsamettin, "Buda'nın Tarihsel Kişiliği ve Öğretisinin Yeni Bir Din Haline Geliş Süreci", *Dinî Araştırmalar*, XVI/42, 2013, ss. 129-142.
- Kaya, Korhan, *Buddhistlerin Kutsal Kitapları*, İmge Kitabevi, Ankara 1999.
- Kern, Hendrik, *Manual of Indian Buddhism*, Karl J. Trübner, Strasburg 1896.
- Klostemaier, Klaus K., *Hinduism: A Short History*, Oneworld Publications, Oxford 2000.
- Knott, Kim, *Hinduizmin Abc'si*, çev. Medet Yodal, Kabalıcı Yayınevi, İstanbul 2000.
- Korkmaz, Mehmet, *Zerdüşt Dini: İran Mitolojisi*, Alter Yayıncılık, Ankara 2010.
- Kulke, Hermann ve Rothermund, Dietmar, *Hindistan Tarihi*, çev. Müfit Günay, İmge Kitabevi, Ankara 2001.
- Küçük, Abdurrahman vd., *Dinler Tarihi*, Berikan Yayınevi, Ankara 2009.
- Lamotte, Etienne, *History of Indian Buddhism-From The Origins to The Saka Era*, Sara Webb-Boin(trans.), Peeters Press, Paris 1988.
- Ling, Trevor, *The Buddha: Buddhist Civilization in India and Ceylon*, Penguin Books, Middlesex 1976.

- Mahaparinibbana Sutta*, Sister Vajira and Francis Story (trans.), 1998, <http://www.accesstosight.org/tipitaka/dn/dn.16.1-6.vaji.html>.
- Manu Kanunnamesi*, George Bühler (trans.), <http://www.sacred-texts.com/hin/manu.htm>.
- McGovern, William Montgomery, *An Introduction to Mahayana Buddhism*, Kegan Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd., London 1922.
- Menzies, Allan, *The Religions of India-Brahmanism and Buddhism*, J. M. Dent&Co., London, t.y.
- Metcalf, Franz, *Sizin Yerinizde Buda Olsaydı Ne Yapardı?*, çev. Nur Yener, Okyanus Yayıncılık, İstanbul 2000.
- Mills, Charles D. B., *The Indian Saint or Buddha and Buddhism: A Sketch, Historical and Critical*, Journal and Free Press co., 1876.
- Mohapatra, A. Ranjan, “Budizm”, çev. Hidayet Işık, *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XVI, 2003, ss. 167-179.
- , “Hinduizm”, çev. Hidayet Işık, *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XII, 2002, ss. 211-227.
- Moore, George Foot, *History of Religions-Vol. I*, Charles Scribner’s Sons, New York 1913.
- Narasu, P. Lakshmi, *The Essence of Buddhism*, Srinivasa Varadachari, Madras 1907.
- Nariman, G. K., *Literary History of Sanskrit Buddhism*, D. B. Taraporevala Sons&Co., Bombay 1920.
- Nattier, Janice J. and Prebish, Charles S., “Mahasamghika Origins: The Beginnings of Buddhist Sectarianism”, *History of Religions*, 16, 1977, ss. 237-272.
- Nikhilananda, Swami, *Ruhun Kurtuluşunda Hinduizm*, çev. Sedat Umran, Ruh ve Madde Yayınları, İstanbul 1978.
- Nisker, Wes, *Budanın Doğası: Aydınlanma İçin Uygulamalı Bir Rehber Olarak Evrim*, çev. Nilüfer Uluç, Dharma Yayınları, İstanbul 2004.
- Omvedt, Gail, *Buddhism in India-Challenging Brahmanism and Caste*, Sage Publications, London 2003.
- Osho, *Buddha-Hayatı ve Öğretileri ve İnsanlık Üzerine Etkisi*, çev. Merve Duygun, Butik Yayıncılık, İstanbul 2013.
- Phillips, Maurice, *The Evolution of Hinduism*, Pblnted at the M. E. Publishing House, Mount Road., Madras 1903.
- Rajacopalachari, C., *Hinduism: Doctrine and Way of Life*, The Hindustan Times, New Delhi, t.y.

- Raju, R. T. vd., *Asya Dinleri*, çev. Abdullah Davudoğlu, İnkılab Yayınları, İstanbul 2002.
- Reed, Elizabeth A., *Primitive Buddhism:Its Origin and Teachings*, Scott, Fores Man&Co., Chicago 1896.
- Rig Veda, Ralph T. H. Griffith (trans.), <http://www.sacred-texts.com/hin/rigveda/index.htm>.
- Robinson, James B., *Hinduism*, Chelsea House Publishers, Philadelphia 2004.
- Ruben, Walter, *Budizmin Tarihi*, çev. Abidin İtil, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Ankara 1947.
- , "Budizma'nın Menşei ve Özü", *AÜDTCF Dergisi*, 9, ss. 115-127.
- , *Eski Metinlere Göre Budizm*, haz. Lütfü Bozkurt, Okyanus Yayıncılık ve Yapımcılık, İstanbul 2004.
- Sangharakshita, *Buda Kimdir?*, çev. Berna Biçen, Hermes Yayınları, İstanbul 2012.
- Sankıtyayan, Rahul, vd.; *Budizm ve Felsefe*, çev. Sibel Özbudun, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul 1998.
- Sarıkoçlu, Ekrem, "Buda Dininde Mehdi İnanıcı ve Buda'dan Bir Rivayet", *Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 4, 1980, ss. 77-90.
- Sarma, D.S., *Hint Dini Tarihine Giriş*, çev. Fuat Aydın, Ataç Yayınları, İstanbul 2005.
- Saunders, K. J., *The Story of Buddhism*, Oxford University Press, Edinburg 1916.
- , *Buddhism in The Modern World*, Society For Promoting Christian Knowledge, London 1922.
- Schmidt-Leukel, Perry, *Understanding Buddhism*, Dunedin Academic Press, Edinburgh 2006.
- Schuman, H. W., *The Historical Buddha-The Times, Life and Teachings of The Founder of Buddhism*, M. O.C. Walshe (trans.), Motilal Banarsidass, Delhi 2004.
- Selimoğlu, M. Kemal, *İlk İnançlar*, Mozaik Yayınları, İstanbul 2009.
- Sharma, Arvind, "Misyoner Bir Din Olarak Klasik Hinduizm", çev. Ali İhsan Yitik, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, X, 1998, ss. 145-161.

- Shastri, Manmatha Nath, *Buddha: His Life, His Teachings, His Order*, The Society For The Resuscitation Of Indian Literature, Calcutta 1901.
- Small, Annie, *Buddhism*, J. M. Dent & Co., London 1905.
- Smith, Jo Burden, *Budizm-Gizli Öğretisi*, Sınır Ötesi Yayınları, İstanbul 2010.
- Sujato, Bhikkhu, *A History of Mindfulness*, Santipada, Australia 2012.
- Suzuki, Beatrice Lane, *Mahayana Buddhism*, The Macmillan Co., Toronto 1969.
- Suzuki, Daisetz Teitaro, *Outlines of Mahayana Buddhism*, Luzac and Company Publishers, London 1907.
- Sümer, İbrahim, *Lotusun İçindeki İnci*, Karakutu Yayınları, İstanbul 2003.
- Şatır, Sabri, *Buda-Suyun Üzerindeki Lotus*, Pan Yayıncılık, İstanbul 2005.
- Tanabe, George J., “Merit and Merit-Making”, *Encyclopedia of Buddhism V. I*, Robert E. Buswell (ed.), Macmillan Reference, New York 2004.
- Taşpınar, İsmail, *Doğu Dinlerinde Hac İbadeti-Hinduizm ve Budizm*, Bilge Kültür Sanat, İstanbul 2014.
- Tezokur, Hadi, “Buda ve Mesajı”, *Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, III/2, 2001, ss. 109-130.
- Thomas, Edward, *Life of Buddha as Legend and History*, Routledge and Kegan Paul, London 1975.
- , *The History of Buddhist Thought*, Routledge and Kegan Paul, London 1971.
- Thompson, Mel, *Budizmin Bilgeliği*, çev. Nilüfer Uluç, Dharma Yayınları, İstanbul 2004.
- Turan, Süleyman ve BATTAL, Emine, *Dünya Dinlerinde Kutsal Metinler*, STS Yayınları, Rize 2015.
- Upanışads*, Max Müller (trans.), 1879, <http://www.sacred-texts.com/hin/sbe01/index.htm>.
- Upanışads*, Max Müller (trans.), 1884, <http://www.sacred-texts.com/hin/sbe15/index.htm>.
- Usta, Sadık, *Dünyayı Değiştiren Düşünürler I -Hint Veda'larından Giardino Bruno'ya*, Yordam Kitap, İstanbul 2013.
- Warren, Henry Clarke, *Buddhism in translations*, Atheneum, New York 1987.

Wood, Thomas E., *Mind Only: A Philosophical and Doctrinal Analysis of the Vijnanavada*, Motilal Banarsidass, Delhi 1994.

Yami, Vedat Şafak, *Japonya'da Budizm*, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2012.

Yen, Sheng, *Buda Zihnini Kazanmak*, çev. Yılmaz Akgünlü, Okyanus Yayıncılık, İstanbul 2000.

Yitik, Ali İhsan, *Hint Dinleri*, İzmir İlahiyat Vakfı Yayınları, İzmir 2005.

-----, "Budizm", *Yaşayan Dünya Dinleri*, Şinasi Gündüz (ed.), Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara 2010.

-----, *Hint Kökenli Dinlerde Karma İnancının Tenasüh İnancıyla İlişkisi*, Ruh ve Madde Yayınları, İstanbul 1996.

-----, ve Arslan, Hammet, "Vedalar ve Kaynağı Üzerine", *Milel ve Nihal*, 8/1, 2011, ss. 225-250.

Eskiyesi Yayınları: 209

KALIN TÜRK'ÜN AMENTÜSÜ
-İsmet Özel'in Din Tasavvuru ve Varoluşsal Boyutu-

Oğuzhan ATEŞ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Editör
Dr. Yasin GÖKHAN

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-21-4

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Acar, R., F. Yüce, “Din Felsefesi Literatüründe Kuşbakışı Bir Gezinti”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, [Türk Felsefe Tarihi Özel Sayısı] (2011) Cilt: 9 Sayı:17
- Aktot, Ö., Bal, M. (Editörler), *Heidegger*, Doğu-Batı Yayınları, Ankara, 2010.
- Albayrak, Mevlüt, *Felsefe ve Din: Din Felsefesine Giriş*, Asil Yayınevi, Ankara, 2007.
- , “Dini Geleneğin Hâkimiyet Alanı/Müslüman Gelenek İçinde Din Felsefesi Yapmak Mümkün Müdür?”, *Tabula rasa -felsefe&teoloji*, yıl: 8, mayıs-aralık 2008 [online/basım 2012], s.34-77.
- Alpyağıl, Recep, *Geleneksel ve Çağdaş Metinlerle Din Felsefesine Dair Okumalar 1*, İz Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- , *Geleneksel ve Çağdaş Metinlerle Din Felsefesine Dair Okumalar 2*, İz Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- , *Wittgenstein ve Kierkegaard’dan Hareketle Din Felsefesi Yapmak*, Anka Yayınları, İstanbul, 2002.
- , *Türkiye’de Otantik Felsefe Yapabilmenin İmkânı ve Din Felsefesi-Paul Ricauer Üzerine Bir Soruşturma-*, İz Yay, İstanbul, 2010.
- Aslan, Adnan, “İslâm Düşüncesi Bağlamında Din Felsefesi Mümkün mü?”, *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 2 (1), 2009, s. 260-271
- Aydın, Mehmet S., *Din Felsefesi*, Selçuk Yayınları, Ankara,1992.
- Bolay, Hayri, *Felsefe Doktrinleri ve Terimleri Sözlüğü*, Nobel Yayınları, İstanbul, 2009.
- Bulaç, A., *İslâm Düşüncesinde Din-Felsefe/Akıl-Vahiy İlişkisi*, Beyan Yayınları, İstanbul, 1994.
- Cerici, Sedat, *İsmet Özel Televizyon Program Yapımı*, Metropol Yayıncılık, İstanbul, 2001.
- Cevizci, Ahmet, *Felsefe Tarihi*, Say yayınları, İstanbul, 2007.
- , *Felsefe Terimleri Sözlüğü*, Paradigma, İstanbul, 2007.
- , *Felsefe Sözlüğü*, 2. Baskı, Ekin Yayınları, Ankara, 1997.
- Çınar, Aliye, *Varoluşçu Teoloji -Paul Tillich’te Din ve Sembol-*, İz Yayıncılık, İstanbul, 2007.
- , *Modern Batı Düşüncesi Ekseninde Rasyonel Teoloji*, Düşünce Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2008.

- Çüçen, A. Kadir, *Heidegger'de Varlık ve Zaman*, Asa Yayınları, 3. bsk, Bursa, 2003.
- Davies, Brian, *Din Felsefesine Giriş* (Çeviren: Fatih Taştan), Paradigma Yayınları, İstanbul, 2011.
- Deleuze, G., F. Guattari, *Felsefe Nedir?* (Çeviren: T. Ilgaz), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2006.
- Demirhan, Ahmet, *Heidegger ve Din*, Gelenek Yayınları, İstanbul, 2004.
- , *Heidegger'de Teoloji*, İnsan Yayınları, İstanbul, 2002.
- Direk, Zeynep, “*Felsefede Modernleşmeci Düşünce*”, *Modernleşme ve Batıcılık*, İletişim Yay, İstanbul, 2002.
- Dimder, *Türk'ün Dili Kur'an Dili*, İstanbul, Tiyo Yayınları, 2013.
- Edisyon, *Azı Dışı Ağrılan Canavar*, Bülten, Ankara, 2013.
- Edisyon, *Bilgi, Bilim ve İslâm 1-2*, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2005.
- , *Hak Hakikat Hakka Tapan Türk Milleti*, Bülten, Ankara, 2013.
- , *Pantolon Uyduramayanlar Gömlek Teklif Ediyor*, Ankara, 2014.
- Edisyon, *Sıkı Adamlar*, Birey Yayıncılık, İstanbul, 2002.
- Ertürk, Ramazan, *Heidegger'in Varlık ve Zaman'ının Dayandığı Temel Varsayım*, İslâmî Araştırmalar (2000), c.13, s.1, ss.13-18
- , *Suflî Tecrübenin Epistemolojisi*, Fecr Yayınları, Ankara 2004
- , *Varoluşsal Din Felsefesine Giriş*, Yarın Yayınları, İstanbul, 2012.
- Eren, Işık, *20. yy'da Felsefe: Karşı Çıkmışlar ve Yeni Arayışlar*, Asa Kitabevi, Bursa, 2005.
- Erdem H. Haluk, “*Karl Jaspers Felsefesi'nde İnsan Problemi*”, *Felsefe Dünyası*, Ankara, 2003, sayı: 37, ss. 173-178.
- , “*Karl Jaspers'in Felsefesi'nde İnsanın Varoluşunu Gerçekleştirilmesi Olarak İletişim*”, *Felsefe Dünyası*, Ankara, (2001), sayı:35, ss.152-159.
- Gökhan, Yasin, *Wittgenstein'in Metafizik Eleştirisi*, Eskiye Yayınları, Ankara, 2022.
- , *John Hick'e göre İnanç ve Bilginin Epistemik Statüsü*. *SBedergi*, 4(7), 2020, ss.172-194
- Hasker, William, Reichenbach, Bruce, Basinger, David; *Akıl ve İnanç, Din Felsefesine Giriş*, (Çeviren. Rahim Acar), Küre Yayınları, İstanbul, 2009.
- Heidegger, Martin, *Varlık ve Zaman*, (Çeviren: H. Kaan Ökten), Agora Kitap, İstanbul, 2008.

- Kierkegaard, Soren, *Kayıgı Kavramı*, (Çeviren: Türker Armaner), Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2003.
- , *Korku ve Titreme*, (Çeviren: İbrahim Kapaklıkaya), Ağaç Kitabevi, İstanbul, 2009
- , *Ölümcül Hastalık Umutsuzluk*, (Çeviren: M. M. Yakupoğlu), Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2004.
- Korlaelçi, Murtaza, “Varlık ve Öz -I”, *Felsefe Dünyası*, Türk Felsefe Derneği Yayınları, Ankara, 2003, sayı: 37, ss. 19-28.
- Magill, Frank, *Egzistansiyalist Felsefenin Beş Klasiği*, (Çeviren: Vahap Mutal), Dergâh Yayınları, İstanbul, 1992.
- Mehdiyev, N., *Çağdaş Din Felsefesinde Epistemolojik Yaklaşımlar ve Tanrı İnancının Rasyonelliği*, İstanbul, İsam Yayınları, 2008.
- Mounier, E., *Varoluş Felsefelerine Giriş*, (Çeviren: Serdar R. Kırkoğlu), Alan Yayıncılık, İstanbul, 1986.
- Musta, M. Celaleddin, *Gabriel Marcel’in Varoluşçuluğu*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988.
- Nietzsche, Friedrich; *Ahlâkın Soykütüğü*, (Çeviren: Zeynep Alangoya), Kabcacı Yayınevi, İstanbul, 2011.
- Ökten, H. Kaan, *Heidegger, Teoloji ve Varoluşçuluk Konferansı*, Din Felsefesi Derneği, İstanbul, 2013.
- Özel, İsmet, *Allah’ın Emri Zaid / Plus Peygamberin Kavli*, Şule Yayınları, İstanbul, 2010.
- , *Bakanlar ve Görenler*, Şule Yayıncılık, İstanbul, 1998.
- , *Başbaş Başbaşa Başabaş*, Şule Yayınları, İstanbul, 2010.
- , *Bileşenleriyle Basit*, Şule Yayınları, İstanbul, 2009.
- , *Bilinç Bile İlginç*, Şule Yayınları, İstanbul, 2004.
- , *Bir Yusuf Masalı*, Şule yayınları, İstanbul, 2004.
- , *Bir Akşam Gezintisi Değil Bir İstiklal Yürüyüşü 1*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2012.
- , *Bir Akşam Gezintisi Değil Bir İstiklal Yürüyüşü 2*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2013.
- , *Cuma Mektupları 1*, Şule Yayınları, İstanbul, 1998.
- , *Cuma Mektupları 2*, Şule Yayınları, İstanbul, 1999.
- , *Cuma Mektupları 3*, Şule Yayınları, İstanbul, 1998.
- , *Cuma Mektupları 4*, Şule Yayınları, İstanbul, 1998.
- , *Cuma Mektupları 5*, Çıdam Yayınları, İstanbul, 1992.
- , *Cuma Mektupları 6*, Şule Yayınları, İstanbul, 2002.

- , *Cuma Mektupları 7*, Şule Yayınları, İstanbul, 2002.
- , *Cuma Mektupları 8*, Şule Yayınları, İstanbul, 2002.
- , *Cuma Mektupları 9*, Şule Yayınları, İstanbul, 2003.
- , *Cuma Mektupları 10*, Şule Yayınları, İstanbul, 2003.
- , *Cuma Mektupları 11*, Şule Yayınları, İstanbul, 2003.
- , *Cuma Mektupları 12*, Şule Yayınları, İstanbul, 2003.
- , *Çenebazlık*, Şule Yayınları, İstanbul, 2006.
- , *Desem Öldürürler Demesem Öldüm*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2012.
- , *Erbain*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2013.
- , *Ebruli Külah*, Şule Yayınları, İstanbul, 2010.
- , *İsmet, Evet Mi, Hayır Mı?*, Şule Yayınları, İstanbul, 2010.
- , *Evlenseydik Boşanacaktık*, Şule Yayınları, İstanbul, 2010.
- , *Faydasız Yazılar*, Şule Yayınları, İstanbul, 1993.
- , *Hayatın Manası Versus Manalı Hayat*, Şule Yayınları, İstanbul, 2010.
- , *Henry Sen Neden Buradasın 1*, Şule Yayınları, İstanbul, 2004.
- , *Henry Sen Neden Buradasın 2*, Şule Yayınları, İstanbul, 2004.
- , *İrtica Elden Gidiyor*, Şule Yayınları, İstanbul, 1998.
- , *Kalın Türk*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2006.
- , *Karz-ı Hasen*, Şule Yayınları, İstanbul, 2010.
- , *Kırk Hadis*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2013.
- , *Küfrün İhsanı Olmaz*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2013.
- , *Muvazzaf*, Şule Yayınları, İstanbul, 2010.
- , *Neyi Kaybettiğini Hatırla*, Şule Yayınları, İstanbul, 1997.
- , *Neredeyizim*, Şule Yayınları, İstanbul, 2009.
- , *Of Not Being a Jew (Ciltli)*, Şule yayınları, İstanbul, 2015.
- , *Siper Beden*, Şule Yayınları, İstanbul, 2010.
- , *Şiir Resitali*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2013.
- , *Şiir Okuma Kılavuzu*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2007.
- , *Sorulunca Söylenen*, Şule Yayınları, İstanbul, 1997.
- , *Surat Asmak Hakkımız*, Şule Yayınları, İstanbul, 1996.
- , *Tahrir Vazifeleri*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2013.
- , *Taşları Yemek Yasak*, Şule Yayınları, İstanbul, 2013.
- , *Tavşanın Randevusu*, Şule Yayınları, İstanbul, 1999
- , *Tehdit Değil Teklif*, Şule Yayınları, İstanbul, 1998.
- , *Tok Kurda Puslu Hava*, Şule Yayınları, İstanbul, 2009.
- , *Toparlanın Gitmiyoruz 1*, Ebabil Yayıncılık, İstanbul, 2008.

- , *Toparlanın Gitmiyoruz 2*, Ebabil Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- , *Toparlanın Gitmiyoruz 3*, Ebabil Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- , *Türkiye Nasıl Laikleştirildi?*, Şule Yayınları, İstanbul, 2000.
- , *Türk Olmadıysan Oldun Amerikalı*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2015.
- , *Üç Mesele*, Şule Yayınları, İstanbul, 2008.
- , *Üç Zor Mesele*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2014.
- , *Ve'l- Asr*, Şule Yayınları, İstanbul, 2000.
- , *Zor Zamanda Konuşmak*, Şule Yayınları, İstanbul, 2011.
- , *Waldo Sen Neden Burada Değilsin*, Şule Yayınları, İstanbul, 1997.
- Parlar, M., *Rasulu Ekrem Söyledi İşiten Türk Oldu*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2015.
- Tüzer, İ., *İsmet Özel-Şiire Damıtılmış Hayat-*, Dergah yayınları, İstanbul, 2008
- Kierkegaard, S., *Kayı kavramı*, (Çeviren: Vefa Taşdelen), Hece yayınları, İstanbul, 2004.
- Sartre, J. Paul, *Varoluşçuluk*, (Çeviren: Asım BEZİRCİ), Say yayınları, İstanbul, 2000.
- Steiner, G., *Heidegger*, (Çeviren: S. Sähra), Hece Yayınları, Ankara, 2003.
- Tasdelen, D. Kurtoğlu, "Kierkegaard'da Varoluşçu Mantık Olarak 'Ya/Ya da':Hegel'in Mantiğı ile Benzerlikler ve Farklılıklar", *Felsefe Dün-yası*, 2003, sayı: 37, s. 159-172.
- Taşdelen, V., *Kierkegaard'da Benlik ve Varoluş*, Hece Yayınları, Ankara, 2004.
- Tillich, P., *Ahlâk ve Ötesi*, (Çeviren: Dr. Aliye Çınar), Elis yayınları, Ankara, 2006.
- Tokat, Latif, *Varoluşçu Teoloji*, Elis yayınları, Ankara, 2013.
- Tunç, M. Şekip, *Bir Din Felsefesine Doğru*, İstanbul: Türkiye Yayınevi, 1959.
- Yalom, Irvın, *Varoluşçu Psikoterapi*, (Çeviren: Z. İ. Babayiğit), Kabcacı Yayınları, İstanbul, 1999.
- Williams, John, *Heidegger'in Din Felsefesi* (Çeviren: Mehmet TÜRKELİ), İzmir İlahiyat Vakfı Yayınları, İzmir, 2005.
- Wilhelm, Weisedel, *Felsefenin Arka Merdiveni*, (Çeviren: Sedat Umran), İz Yayınları, İstanbul, 1997
- Whall, Jean, *Varoluşçuluğun Tarihiçesi*, (Çeviren: Bertan Onaran), Payel Yayınları, İstanbul, 1999.

Eskiyei Yayınları: 208

MODERN CEZA YÖNTEMLERİ VE ISLAH TEORİLERİ
-Çocuk Suçlular Örneği-

Hicran İkbal ERCİYAS

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Editör
Dr. Oğuzhan ATEŞ

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-20-7

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Alacakaptan, U. (1975). *Suçun Unsurları*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları Ankara: Sevinç Matbaası.
- Arabacı, L. Taş, G. Dikeç, G. (2017). Çocuk ve Ergenlerde Madde Kullanımı, Suça Yönelme, Ruhsal Bozukluklar ve Hemşirelik Bakımı. *Bağımlılık Dergisi*. 18(4):135-144.
- Arblaster, A. (1975). What is Violence, in Ralph Miliband & John Saville (eds.), *The Socialist Register*, London Press.
- Atalay, İ. (2007). Osmanlı Ceza Yargılaması Usulü Hukuku Üzerine Bir Deneme. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (239-272).
- Avcı, M. (2008). Tutuklu Çocuklar Üzerine Bir Araştırma: Çocukların Suça Yönelmesinde Etkili Olan Toplumsal Nedenler ve Çözüm Önerileri. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (50-72).
- Avcı, M. (2009). *Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri (Erzurum İli Örneği)*. (Yayınlanmış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Aydoğan Y.- Aydoğan D. (2004). Suça Yönelmiş Çocukların Tahliye Sonrası Toplum Kazandırılması. *Aile ve Toplum Dergisi*. 2(7).
- Bal, H. (2003). *Hukuk-Hukuk Sosyolojisi*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Basımevi.
- Bal, H. (2005). *Kuramsal Çerçeve: Çocuk Suçluluğu*. Isparta: Fakülte Kitabevi.
- Bartollas, C. and Schmallegger, F. (2017). *Juvenile Delinquency*. Didem Yücel, Burak Gönültaş (çev.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Beck, U. (1992). *Risk Society: Towards a new modernity*. London: Sage Publishing.
- Berber, N. (2015). *Türkiye’de Çocuk Suçluluğu ile Mücadele Politikası Analizi: İstanbul Örneği*. (Yayınlanmış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Beşe, E. (2006). Suç İstatistiklerinde Karanlık Sayı ve Mağdurun Rolü, H.İ. Bahar (2006) *Suç Mağdurları*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Bilgin, R. (2009). Diyarbakır’da Sokakta Çalışan Çocuklar Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 8(27):232-244.

- Borlandi, M., Boudon, R., Cherkaoui, M., Valade, B., (2005). *Sosyolojik Düşünce Sözlüğü*. Berna Akkıyal (Ed.) Bülent Arıbaş (Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bowbly, J.,(1953). *Child Care and the Growth of Love*, Penguin Books Press.
- Brantingham, P. J. and Faust, F. L. (1976). A Conceptual Model of Crime Prevention, *Crime and Delinquency*, London: Sage Publications.
- Budak, S.,(2003). *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınevi.
- Cankurtaran, Ö. (2008). Çocuk Adalet Sistemi ve Çocuk Polis İlişkisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*. 19(2):21-37.
- Ciongaru, E. (2014). *Jurisdictional control-social control of public administration*. Supplement Press.
- Civiloğlu, A.S. (2007). Yozlaşan Toplumların Eseri: Çocuk Suçlular ve Çocuk Suçları. *Hukuk Gündemi Dergisi*. (62-67).
- Clerkson, C.M. (1984). *Criminal Law: Text and Material*, London: Sweet and Maxwell Press.
- Cohen (1982). *Images of Deviance*. New York Press.
- Coşar, Y. (2005). Kentleşen Türkiye’de Çocuk Suçluluğu. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. (281-327).
- Çayköylü, A. (2006). Çocuklar, Suç ve Şiddet, *Çocuk ve Suç: Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu*, Şule Erçetin (ed.), Ankara: Hegem Yayınları.
- Çocukların Ceza Hukukundaki Yeri ve Çocukların Korunması: Uluslararası Sözleşme ve Protokoller. https://www.anayasa.gov.tr/files/insan_haklari_mahkemesi/sunumlar/ym_4/Akarca.pdf (Erişim: 22.02.2019).
- Çocuktan Suçlu Olmaz. (2014, 19 Haziran). GazeteKadıköy.
- Dahlberg, L.L., Krug, E.G. (2002). Violence- A Global Public Health Problem, *World Report on Violence and Health*, Etienne G. Krug et al.,(eds.) World Health Organization, Geneva.
- Develioğlu, F. (2003). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, İstanbul: Aydın Kitabevi.
- Dewey, J. (1899). *The School and Society*, University of Chicago Press.
- Dinler, V. (2006) “Mağdur Kavramına Çok Yönlü Yaklaşım”, H.İ. Bahar (2006) *Suç Mağdurları*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Dolgun, U. (2008). *Şeffaf Hapishane Yahut Gözetim Toplumu (Küreselleşen Dünyada Gözetim, Toplumsal Denetim ve İktidar İlişkileri)*, İstanbul: Ötügen Neşriyat Yayınevi.

- Dönmezer, S. (1982). *Kriminoloji*. Ankara: Beta Basım Yayım.
- Durkheim, E. (1952). *Suicide* (Londra: Routledge and Kegan Paul). Özer Ozankaya (Çev.). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayını.
- Durkheim, E. (1958). *Saint Simon and Socialism*. Londra: Routledge Press.
- Ediz, A.-Türe, H. (2015). Ankara İlinde Çocuk Suçluluğuna Yönelten Sebeplerin Chaid Analizi ile İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 54(14):247-250.
- Erten, Y. Habil ve Kabil: Doğan İlk İnsanla Ölen İlk İnsanın, Öldüren İlk İnsanla Öldürülen, İlk İnsanın İlişkisi Üzerine <http://psikomitoji.com/attachments/article/79/habil.ve.kabil.pdf> (Erişim tarihi: 12.04.2019).
- Evcim, H. (2011). *Sosyolojik Açından Afyonkarahisar İlinde Suç ve Suçluluk: Yaralama ve Cinayet Suçları*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Fişek, A., Çiner, C., Akpınar, T. (2008). *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 57(2): 6-18.
- Gander, M.J. ve Gardiner H.W. (2010). “Çocuk ve Ergen Gelişimi”, Ankara: İmge Kitabevi.
- Geleri, A., Bahar, İ. (2013). *Suç Sosyolojisi*. Aytekin Geleri (Ed.), *Suç Mağduriyeti* (s. 138-164). Eskişehir.
- Gibbons, D. C. (1970). *Delinquent Behavior*, Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey Press Association.
- Giddens, A. (2000). *Sosyoloji*. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Gilling, D. (1996). “Policing, Crime Prevention and Partnerships”, in F. Leishman, B. Loveday and S. P. Savage (eds.), *Core Issues in Policing*, London: Longman Publishing.
- Gladstone, T., (1980). *Co-ordinating Crime Prevention Efforts*, London: HMSO Publication.
- Göcek, G. (2009). *Suç Faili Olan Çocuklar Açısından Çocuk Suçluluğu ve Çocuklara Uygulanan Ceza ve Güvenlik Tedbirleri*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Gökhan, Y. (2022a). *Wittgenstein’in Metafizik Eleştirisi*. Eskiyeeni Yayınları, Ankara.

- Gökhan, Y. (2022b). “Wittgenstein’in Anti-Felsefesi”, *Kaygı*, 21 (1), (s. 78-104), Bursa.
- Gökhan Y. (2020a). *Dine Eleştirel Yaklaşımlar Bağlamında Pozitivizmin Serencamı*, *Kaygı*, 19(11)/2020: 542-569. Bursa
- Gökhan, Y. (2020b). *John Hick’e göre İnanç ve Bilginin Epistemik Statüsü*. *SBedergi*, 4(7), 172-194. <http://dx.doi.org/10.29228/sbe.46208>. Antalya.
- Gökmen, S.H. (2008). Çocuk Dostu Kentler Oluşturmak. *Mimarist Dergisi*, 28, 49-55.
- Gökınar, M. (2007). Sosyal ve Kriminal Boyutlarıyla Çocuk Suçluluğu. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. 20(72): 206-233.
- Gölcüklü, F. (1962). *Türkiye’de Çocuk Suçluluğu Hakkında Bir Araştırma*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınevi.
- Göver, İ. ve Şenol, D. (2017). Crime As a Social Fact: A Sociological Analysis. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 7(2), 192-208.
- Güçlü, İ. ve Akbaş, H. (2016). *Suç Sosyolojisi*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Güçlü, İ. ve Akbaş, H. (2016). *Suç Sosyolojisi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Hamon, H. (2006). Avrupa Hukuku’nda Çocuk ve Genç Adalet Sistemi. Çocuk ve Genç Adalet Sistemi Sempozyumu, İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, (51-78).
- Harris, J. (1980). *Violence and Responsibility*. London: Routledge & Kegan Paul Publishing.
- Hendrick, H. (1994). *Child Welfare: England 1872-1989*. London: Routledge Press.
- Henry, S. and Lanier, M. M. (2001). *What is Crime? Controversies Over The Nature of The Crime and What To Do About it*. USA: Rowman and Littlefield publishers.
- Hipp, E. (2000). *Understanding the Human Volcano: What Teens Can Do about Violence, illustrations by L. K. Hanson*, Minnesota: Hazelden Information & Educational Services.
- Hoghughı, M. (1983). *The Delinquent: Direction for Social Control*. Cambridge University Press.
- Illick, J. (1974). Children Rearing in Seventeenth Century England and America, in Lloyd deMause, (ed.), *The History of Childhood*, New York: The Psychohistory Press,
- Işık, H. (2006). Çocuk Suçluluğu ve Okullar ile İlişkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 7(2): 287-299.

- Işıқтаç, Y. (1996). *Sosyolojik Açından Çocuk Suçluluğu ve Bir Hukuk Devleti Olan Türkiye’de Devletin Cezalandırma ve Yetkisini Kullanış Biçimi, Uygulama Esasları*. Hayrettin Ökçesiz (Ed.) *Hukuk Felsefesi ve Sosyoloji Arşivi, İstanbul*.
- İçli, T.G. (1993). *Türkiye’de Suçlular: Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Özellikleri*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Jahic, G. ve Akdaş, A.A. (2007). Uluslararası Suç Mağdurları Araştırması: İstanbul Hane Halkında Suç Mağduriyeti. *TUBİTAK SBB Proje Raporu*. (Proje No: 104K100).
- Jaspers, K. (2015). *Suçluluk Sorunu*, Çev. A. Emre Zeybekoğlu, İstanbul: İthaki Yayınları.
- Jones, H. (1965). *Crime in a Changing Society*, Penguin Books Press.
- Kahraman, F. (2016). Zygmunt Bauman’da Toplum ve Toplumsal Düzen Kavramsallaştırması. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 6 (2), 395-404.
- Kant, I. (1995). *Ahlâk Metafiziğinin Temellendirilmesi*. M. Tunçay (Çev.) İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Keiser, G. (1991). *Victim Related Research at the Max Planck Institute: Victims and Criminal Justice*, Freiburg Press.
- Kluckhohn, C. (1962). *Values and value orientations in the theory of action: an exploration in definition and classification*. Parsons T. And Shils E. (Edts.). *Toward a general theory of action* (s.388-433). Cambridge: Harvard University Press.
- Koç, B. (2011). *Okullarda Şiddet*. İstanbul: Eyazı Yayınları.
- Kunt, V. (2003). *Çocuk ve Suç* (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kunt, V. (2003). *Suç ve Çocuk*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Küt, D. (2006). *1997-2004 Yılları Arasında Güvenlik Birimlerine Gelen/Getirilen Çocukların Durumlarının İrdelenmesi*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Mangır, M. (1992). *Ankara Kalaba Çocuk İslahevinde Bulunan Suça Yönelmiş Çocukların İşledikleri Suç Türleri ile Uyum Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları.
- Marsh, (1986). *Sociology in Focus: Crime*. New York Press.

- Marsh, R. (1986). *Sociology in Focus, Crime* New York Press.
- Marsh, R.(1987). *Crime*. New York Press.
- Marshall, G. (2005). *Sosyoloji Sözlüğü*. O. Akınbay ve D. Kömürcü (Çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Muş, E. (2016). *Kriminoloji: Suç Teorileri ve Uygulamalar*. Ankara: Karınca Yayınları.
- Mutlu, A. (2007). Türkiye’de Çocuk Suçluluğu Önleme Konusunda Yerel Yönetimlerin İlke ve Politikaları. 38. *Uluslararası Asya ve Afrika Çalışmaları Kongresi, Ankara*.
- Öcal, A.-Özalp, A. (2015). *Dezavantajlı Gruplar ve Sosyal Bilgiler: Çocuk Suçluluğu*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ögel, K. (2014). *Çocuk, Suç ve Bireyselleştirilmiş İyileştirme: Çocuk ve Ergenlerde Suç İşleme Riskini Etkileyen Faktörler Dünya Literatürüne Bir Bakış*. Çocuklar İçin Adalet Projesi, Ankara.
- Önder, A. (1992). *Ceza Hukuku Dersleri*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Önkal, G. Sarı, Ö. (2013). *Suçun Sosyolojisi Cezanın Felsefesi: Temel Kavramlar ve Tartışmalar*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Özer, F. (2008). *Çivi Yazılı Hukuk Metinlerinde Suç ve Ceza*. Pamukkale Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- Özök, P. (1996). *Çocuk Suçluluğunun Nedenleri ve Alınması Gereken Tedbirler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Parkins, R.M. (1975). *Criminal Law*. Brooklyn: Foundation Press.
- Plumb, J.H. (1971). The Great Change in Children, *Horizon*, Vol.13, No:1, Winter.
- Popa, V., Dragan,, I. and Lepadat, L. (1998). *Legal psychosociolog*. Bucharest: Lumina Lex Publishing House.
- Postman, N. (1995). *Çocukluğun Yokoluşu*. Kemal İnal (Çev.) Ankara: İmge Kitabevi.
- Rocher, E. M. (1997). *An Educator’s Guide to Violence in Schools*,Canada: Canada Law Book Inc.
- Rock, (2002). *Sociological Theories of Crime*, Maquire, Mike and Morgan, Rod and Reiner, Robert, (eds.) The Oxford Handbook of Criminology. Oxford: University Press.
- Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Values*. New York: The Free Press.
- Schwartz, S.H. & Bilsky, W. (1987). *Toward a Psychological Structure of Human Values*. Journal of personality and social psychology, 53 (3): 550-562.

- Sevük, H. (1998). *Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu ile Mücadelede Kurumsal Yaklaşım*. Ankara: Beta Basım Yayım.
- Siegel, L., Senna, J. (1981). *Juvenile Delinquency, Theory, Practice and Law*. Minnesota Publishers.
- Sokullu-Akıncı, F. (1999). *Viktimoloji*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Sokullu-Akıncı, F. (2018). *Kriminoloji*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Solak, A. Solak, Ö. (2015). *Gündelik Hayat Sosyolojisi Açısından Suç ve Suç Korkusu: "Giresun'da Suç Türlerinin Tespiti ve Suçların Önlenmesinde Uygulayıcı Kuruluşların Önemi Bölgesel Suçların Önlenmesinde Uygulayıcı Kuruluşların Önemi: Giresun Örneği* Solak, A. Solak, Ö. (Ed.) (s.475-485). Ankara: Hegem Yayınları.
- Söyüt, H.E. (2017). Çocuk Suçluluğu Karşısında Belediyelerin Rolü: Ankara Büyükşehir Belediyesi Üzerinden Bir Değerlendirme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* (395-413).
- Sözen, E. (2011). Sosyolojik Açından Çocuk Suçluluğu ve Paşakapısı Cezaevi'nde Bir Deneme. *Istanbul Journal of Sociological Studies*. (261-283).
- Sözer, A.- Lee, D. (2011). *Suç Önleme: Teori, Pratik ve Değerlendirme*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Sözer, A.M. (2003). Çocukluk ve Çocuk Haklarının Tarihsel Gelişimi, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(3): 179-185.
- Stone, L. (1964). *The Educational Revolution in England.. Past and Present Press*.
- Sutherland, E. H.-Cressey, D.R.- Luckenbill, D.F. (1992). *Principles of Criminology*. Lanham: A Division of Rowman and Littlefield Publishers.
- Sutherland, E.H. (1949). *White Collar Crime*. New York: Reinehart Press.
- Swingewood, A. (2014). *Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi*. Osman Akınbay (Çev.) İstanbul: Mesele Yayınları.
- Şafak, A. (1992). *Hukuk Başlangıcı Ders Kitabı*. Ankara: Feryal Matbaası.
- Şengül, H.A. (2012). *Ankara 1. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinde Görülen Dava Dosyalarının İncelenmesi ve Çocuk Suçluluğunun Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Thomson, W.E. & Hickey, J.V. (1999). *Society in Focus*. New York: Longman.

- Thorne, B. (1993). *Gender Play: Girls and Boys in School*. New Brunswick, N.Y. : Rutgers University Press.
- Topçuoğlu, T. (2014). Çocuk Suçluluğu ve Gelişimsel (Risk-odaklı) Suç Önleme, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* (1),(217-226).
- Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı
- Uluğtekin, S. (1991). *Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşma*. Ankara: Bizim Büro
- Uluğtekin, S. (1991). *Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşma*. Ankara: Nadir Kitap.
- Uluğtekin, S. (1991). *Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşma*. Ankara: Bizim Büro Yayınevi.
- Uluğtekin, S. (1994). *Tarihsel Gelişim Süreci İçinde Çocuk Mahkemeleri ve Sosyal İnceleme Raporları*. Ankara: Bizim Büro Yayınları.
- Utech, M.R. (1994). *Violence, Abuse and Neglect: The American Home*. New York: General Hall, Inc.
- Uzun, Z. (2015). *Suç ve Değer İlişkisi: Suça Sürüklenmiş Çocuklar Üzerine Bir Araştırma* (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ürek, O. (2003). Toplumsal Düzen Oluşturmaya İlişkin Üç Yaklaşım: Kant, Popper ve Sartre, *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 4, 43-51.
- Viano, E. (1975). *Victimology*. Massachusetts: Heath and Co. Press.
- Vito, G.F., Maash, J.R., and Holmes, R.M. (2007). *Criminology: Theory, Research and Policy*. Sudbury: Jones and Bartlett Publishers.
- Winslow, R.W. (1972). *The Emergency of Deviant Minorities, Social Problems and Social Change*. California: Consensus Publishers.
- Yaman, M.-Arslan, S. (2009). Çocuk ve Gençlik Suçlarının Önlenmesinde Rekreatif Sporlar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 6(1):446-459.
- Yavuzer, H. (2018). *Çocuk ve Suç*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eskiyeni Yayınları: 210

GÖZETLEME TEKNİKLERİ
Panoptikon-Sinoptikon

Yahya İNCETAHTACI

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-22-1

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Adorno Theodor W., “Minima Moralia”, çev: Orhan Koçak-Ahmet Doğukan, Metis Yayınları, İstanbul 2007
- Agamben Giorgio, Çıplaklıklar, çev: Suna Kılıç, Alef Yayınları, İstanbul 2010
- Arendt Hannah, The Origins of Totalitarianism, Meridian Books The World Publishing Company, Cleveland New York, 1962
- Arendt Hannah, *İnsanlık Durumu*, çev: Bahadır Sina Şener, İletişim Yayınları, İstanbul 2013
- Baker Ulus, *Sanat ve Arzu*, edt: Tansu Açık, İletişim Yayınları, İstanbul 2018
- Bauman Zygmunt, *Modernite ve Holocaust*, çev: Süha Sertabiboğlu, Sarmal Yayınları, İstanbul 1997
- Bauman Zygmunt, *Modernlik ve Müphemlik*, çev: İsmail Türkmən, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2003
- Bauman Zygmunt, *Sosyolojik Düşünmek*, çev: Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2010
- Bauman Zygmunt, *Akışkan Aşk*, çev: Işık Ergüden, Versus Yayınları, İstanbul 2012
- Bauman Zygmunt, *Postmodernizm ve Hoşnutsuzlukları*, çev: İsmail Türkmən, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2013
- Bauman Zygmunt, *Parçalanmış Hayat-Postmodern Ahlak Denemeleri*, çev: İsmail Türkmən, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2014
- Bauman Zygmunt, *Özgürlük*, çev: Kübra Eren, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2015
- Bauman Zygmunt, *Cemaatler Güvenli Olmayan Bir Dünyada Güvenlik Arayışı*, çev: Nurdan Soysal, Say Yayınları, İstanbul 2016
- Bauman Zygmunt, *Kimlik*, çev: Mesut Hazır, Heretik Yayınları, Ankara 2017

- Bauman Zygmunt, *Retrotopya*, çev: Ali Karatay, Sel Yayınları, İstanbul 2017
- Bauman Zygmunt, *Hermenötik ve Sosyal Bilimler*, çev: Hüseyin Oruç, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2017
- Bauman Zygmunt, *Akışkan Modernite*, çev: Sinan Okan Çavuş, Can Yayınları, İstanbul 2017
- Bauman Zygmunt, *Kapımızdaki Yabancılar*, çev: Emre Barca, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2018
- Bauman Zygmunt & Lyon David, *Akışkan Gözetim*, çev: Elçin Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2013
- Bauman Zygmunt & Tester Keith, *Zygmunt Bauman ile Söyleşiler*, çev: Mesut Hazır, Heretik Yayınları, Ankara 2017
- Bauman Zygmunt & Bordoni Carlo, *Kriz Hali ve Devlet*, çev: Yavuz Alogan, İthaki Yayınları, İstanbul 2018
- Bentham Jeremy, *Panoptikon: Gözün İktidarı*, çev: Barış Çoban & Zeynep Özarlan, Su Yayınları, İstanbul 2008
- Çiğdem Ahmet, *Bir İmkan Olarak Modernite-Weber ve Habermas*, İletişim Yayınları, İstanbul 2012
- Descartes, *Aklın Yönetimi İçin Kurallar*, çev: Engin Sunar, Say Yayınları, İstanbul 2016
- Descartes, *Felsefenin İlkeleri*, çev: Mesut Akın, Say Yayınları, İstanbul 2017
- Descartes, *Meditasyonlar*, çev: Engin Sunar, Say Yayınları, İstanbul 2018
- Foucault Michel, *Discipline and Punish-The Birth of the Prison*, Vintage Books, New York 1977
- Foucault Michel, *Ders Özetleri 1970-1992*, çev: Selahattin Hilav, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1992
- Foucault Michel, *Entellektüelin Siyasi İşlevi-Seçme Yazılar 1*, çev: Işık Ergüden-Osman Akınhay-Ferda Keskin, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2000
- Foucault Michel, *İktidarın Gözü*, çev: Işık Ergüden, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2007
- Foucault Michel, *Felsefe Sahnesi- Seçme Yazılar 5*, çev: Işık Ergüden, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2011

- Foucault Michel, *Büyük Kapatılma-Seçme Yazılar 3*, çev: Işık Ergüden, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2011
- Foucault Michel, *Özne ve İktidar-Seçme Yazılar 2*, çev: Işık Ergüden & Osman Akinhay, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2011
- Foucault Michel, *Cinselliğin Tarihi*, çev: Hülya Uğur Tanrıöver, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2013
- Foucault Michel, *Hapishanenin Doğuşu*, çev: Mehmet Ali Kılıçbay, İmge Yayınları, Ankara 2013
- Foucault Michel, *Güvenlik, Toprak, Nüfus*-College de France Dersleri 1977-1978, çev: Ferhat Taylan, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2013
- Foucault Michel, *Akıl Hastalığı ve Psikoloji*, çev: Emre Bayoğlu, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2014
- Foucault Michel, *Kelimeler ve Şeyler*, çev: Mehmet Ali Kılıçbay, İmge Yayınları, Ankara 2015
- Foucault Michel, *Deliliğin Tarihi*, çev: Mehmet Ali Kılıçbay, İmge Yayınları, Ankara 2015
- Foucault Michel, *Biyopolitikanın Doğuşu*-College de France Dersleri 1978-1979, çev: Alican Tayla, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2015
- Foucault Michel, *Öznelik ve Hakikat*-College de France Dersleri 1980-1981, çev: Sibel Yardımcı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2017
- Han Byung-Chul, *Zamanın Kokusu Bulunma Sanatı Üzerine Felsefi Bir Deneme*, çev: Şeyda Öztürk, Metis Yayınları, İstanbul 2018
- Heidegger Martin, *Varlık Ve Zaman*, çev: Kaan H. Ökten, Agora Kitaplığı Yayınları, İstanbul 2008
- <https://dunyadanceviri.wordpress.com/2016/10/27/dunya-multecilerden-neden-korkuyor-zygmunt-baumann>
(15.11.2018 11:30)
- http://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2018_en.pdf
(15.11.2018 11:30)

- Marx Karl, *Kapital*-cilt 1, çev: Mehmet Selik-Nail Satlıgan, Yordam Yayınları, İstanbul 2016
- Özmkas Utku, *Biyopolitika: İktidar ve Direniş Foucault, Agamben, Hardt-Negri*, İletişim Yayınları, İstanbul 2018
- Platon, *Diyaloglar*, çev: Teoman Aktürel & Melih Cevdet Anday & Adnan Cemgil & Tacettin Ünlü & Tanju Gökçöl & Macit Gökberk & Ömer Naci Soykan, Remzi Yayınları, İstanbul 2010
- Rogozinski Jacob, *Ben ve Ten Ego-Analize Giriş*, çev: Melis Aktaş, Pinhan Yayınları, İstanbul 2018
- Talon Carole & Marie Hugon David, *Manet Valazquez ve Estetik Modernizm*, çev: Savaş Kılıç İletişim Yayınları, İstanbul 2018
- Tepe Harun, *Varlık ve Bilgi Ontolojik Yaklaşımla Felsefe Yapmak*, Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, Ankara 2017
- Türer Celal, *William James'in Ahlak Anlayışı*, Elis Yayınları, Ankara 2005
- Türer Celal, *Ahlaktan Felsefeye Felsefeden Ahlaka*, Dergah Yayınları, İstanbul 201

EskiYeni Yayınları: 211

MUHAFAZAKÂRLIĞIN GÖRÜNÜRLÜK ARZUSU

M. Metin ADIGÜZEL

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-23-8

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Abdur R. and Mahmud H. (16 Haziran 2015). *How the Sharia Law Particularly Victimizes Women*, <http://quranonly.com/page/2/>, Erişim Tarihi: 10.10.2020.
- Abdurrahman T. (2020). *Bilgi Ahlaktan Ayrıldığında*. (Çev: A. Keskinsoy). İstanbul: Pınar Yayınları.
- Abdurrahman T. (2021a). *Amel Sorunsalı*. (Çev: T. Uluç). İstanbul: Pınar Yayınları.
- Abdurrahman T. (2021b). *Dini Amel ve Aklın Yenilenmesi*. (Çev: M.E. Güleçyüz). İstanbul: Pınar Yayınları.
- Abdurrahman T. (2021c). *Ahlak Sorunsalı*. (Çev: T. Uluç). İstanbul: Pınar Yayınları.
- Acar F. (2011). “Türkiye’de İslamcı Hareket ve Kadın”. İçinde; *1980’ler Türkiye’sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar*. (5. Basım) (Ed: Ş. Tekeli), ss. 73-90. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Adıgüzel M.M. (2018). *Egemenliğin Dört Hali*. Ankara: Sega Matbaacılık <https://drive.google.com/open?id=1q8hMSBpHVSCqPvcEP4QDCzDN6QZ9jn5j> Erişim Tarihi: 10.10.2020.
- Adorno T.W. (2003). “Kültür Endüstrisini Yeniden Düşünürken”. (Çev: B. Doğan). *Cogito Düşünce Dergisi*, (36), 76-84.
- Adorno T.W. (2011). *Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi*, (6.Basım). (Çev: M. Tüzel vd.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ahmed A. S. (1995). *Postmodernizm ve İslam*, (Çev: O. Deniztekin). İstanbul: Cep Kitapları Yayınları.
- Ahmed C. A. (2000). *Batılılaşma Hastalığı*, (Çev: F. Altun). İstanbul: Yöneliş Yayınları.
- Ahsan M. A., Shahed A.M. and Ahmad A. (2013), Islamization of Knowledge: An Agenda for Muslim Intellectuals. *Global Journal of Management and Business Research*, XIII(X), 33-42.
- Akçaoğlu A. (2020). *Zarif ve Dinen Makbul*. (4.Basım). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Akçay A. S. (2012). *Bellekteki Huriler*. (2.Basım). İstanbul: Metamorfoz Yayınları.
- Akşit B. vd.(2012). *Türkiye’de Dindarlık*. İstanbul: İletişim Yayınları.

- Aktaş C. (2018). *Türbanın Yeniden İcadı*. (3.Basım). İstanbul: İz Yayınları.
- Al-Azmah A. (2003). *İslamlar ve Moderniteler*. (Çev: E. Gen). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Albayrak H.Ş. (2020). “İslam’da Kadın Tartışmalarında Geleneğe Özcü Yaklaşımın Eleştirisi ve Alternatif Bir Gelenek Okuması”. İçinde; *Kadın Olmak*, (3.Basım), (Ed: Ş. Albayrak), ss. 397-419. İstanbul: İz Yayınları.
- Alemdar K. ve Erdoğan İ. (2005). *Popüler Kültür ve İletişim*. (2.Basım). Ankara: ERK Yayınları.
- Alp T. (2001). *Türkleştirme*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Altan M. (2010). *Kent Dindarlığı*. (4.Basım). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Althusser L. (2000). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*. (4.Basım). (Çev: M. Özışık ve Y. Alp). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Altındağ A. (2008). *Kültür Kilo İle Satılmaz*. Ankara: Destek Yayınları.
- Anderson B.(1995). *Hayali Cemaatler*. (Çev: İ. Savaşır). İstanbul: Metis Yayınları.
- Anderson P. (2005). *Postmodernitenin Kökenleri*. (3.Basım). (Çev: E. Gen). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Arendt H. (2012). *Geçmişle Gelecek Arasında*. (4.Basım). (Çev: B. S. Şener). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Arslan H. (2013). “Nisbet’in Sosyolojik Düşünce Geleneğine Derkenar: Etik Cemaat”. İçinde; *Sosyolojik Düşünce Geleneği* (Yaz: Nisbet Robert), (Çev: Y. Kaplan), ss. XI-LV. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Arslan H. (2018). *Epistemik Cemaat*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Asad T. (2007). *Sekülerliğin Biçimleri*. (Çev: F. Aydar). İstanbul: Metis Yayınları.
- Atalay O. (2020). *Türk’e Tapmak*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ataman K. (2020). *Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din*. (2.Basım). İstanbul: Sentez Yayınları.
- Ataman K.(06 Nisan 2021). *Sivil Din*. <https://www.youtube.com/watch?v=Y5MtqD7LLaY>, Erişim Tarihi: 10.10.2021.
- Atay H. vd. (1995). *İslam Gerçeği*. (3. Basım). Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Atay T. (2004). *Yaşasın Meşhûriyet Çağı*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Atay T. (2016). “Popüler Kültür Din ve Sekülerlik– Tayfun Atay’la Söyleşi”. (Haz: B. Özçetin), *Moment Dergi*, 3(1), 1-5.

- Atay T. (2019). *Görünüyorum O Halde Varım*. (3.Basım). İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Atay T. (2020). *Parti Cemaat Tarikat*. (3.Basım). İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Aykut Ş. (1936). *Kamalizm*. İstanbul: Muallim Ahmet Halit Kitapevi.
- Ayten A. ve Düzgüner S. (2020). “Batı’da ve Türkiye’de Dini Gruplar”. İçinde; *Din İstismarı*. (3.Basım), (Ed: DİB), ss. 41-51. Ankara: DİB Yayınları.
- Babacan T. (25 Eylül 2013), *Kur’ani ölçülere göre tesettür kıyafeti yapsam satılmaz!’ Modacı Tanju Babacan*. <https://www.youtube.com/watch?v=zzjkEyqkMG8>, Erişim Tarihi: 31.07.2022.
- Balcı İ. (22 Eylül 2022). *Başörtüsü Farz mı Değil mi? Var mı Yok mu?*. <https://youtube.com/c/CQBs6AVGtQ>, Erişim Tarihi: 28.09.2022.
- Bali R. N. (2018). *Tarz-ı Hayattan Life Steyle’a*. (12.Basım). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Barbarosoğlu F. (2002). *Modernleşme Sürecinde Moda ve Zihniyet*. (2.Basım). İstanbul: İz Yayınları.
- Barbarosoğlu F. (2013). *Şov ve Mahrem*. (2.Basım). İstanbul: Profil Yayınları.
- Barbarosoğlu F. (2020). *İmaj ve Takva*. (15.Basım). İstanbul: Profil Kitap.
- Bardaqui M. (2009). *Osmanlı’da Seks*. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Barthes R. (1993). *Göstergebilimsel Seriven*. (Çev: Rifat M. ve Rifat S.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bassano L. (2015). *Kanuni Döneminde Osmanlı İmparatorluğunda Gündelik Hayat*. (Çev: S. Cangi). (3.Basım). İstanbul: Yeditepe Yayınevi.
- Baudrillard J. (2012). *Kötülüğün Şeffaflığı*. (5.Basım). (Çev: I. Ergüden). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Baudrillard J. (2013a). *Sessiz Yiğınların Gölgesinde*. (5.Basım). (Çev: O.Adanır). Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Baudrillard J. (2013b). *Tüketim Toplumu*. (6.Basım). (Çev: F. Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman Z. (2001). *Parçalanmış Hayat*. (Çev: İsmail Türkmen). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman Z. (2011). *Postmodern Etik*. (2.Basım). (Çev: A. Türker). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman Z. (2015). *Akışkan Modern Toplumda Kültür*. (Çev: İ. Çapcıoğlu ve F. Ömek). Ankara: Atıf Yayınları.

- Bauman Z. (2020). *Sosyolojik Düşünmek*. (22.Basım). (Çev: A. E. Pilgir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman Z. ve Lyon D. (2016). *Akışkan Gözetim*. (2.Basım). (Çev: E. Gen). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bayramoğlu A. (2015). Müzakere. İçinde; *Osmanlı'dan Günümüze Cinsiyet Mahremiyet ve Mekan*. (Ed: B.Yılmaz). ss: 19-21. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Belge M. (2008). *Osmanlı'da Kurumlar ve Kültür*. (2.Basım), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Bellah R. N. (1967). "Civil Religion in America", *Religion in America*. 96(1), 1-21.
- Bennet T. (1999). "Popüler ve Popüler Kültür Politikası". İçinde; *Popüler Kültür ve İktidar*. (Çev: T. Kızılok). (Ed: N. Göngör). ss. 53-73. Ankara: Vadi Yayınları.
- Benvenuto S. (2000). "Book Review of Georg Simmel's Fashion", *Journal of Artificial Societies and Social Simulation (JASSS)*. 3(2) <https://condor.depaul.edu/dweinste/theory/fashion.html>, Erişim Tarihi: 05.11.2020.
- Berger A.A. (2014). *Kültür Eleştirisi-Kültürel Kavramlara Giriş*. (2.Basım). (Çev: Ö. Emir). İstanbul: Pinhan Yayınları.
- Berger P. L. (2011). *Kutsal Şemsiye*. (Çev: A. Coşkun). İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Bigsby C.W.E. (1999). "Popüler Kültür Politikaları". İçinde; *Popüler Kültür ve İktidar*, (Çev: S. Öztürk). (Ed: N. Göngör). ss. 73-97. Ankara: Vadi Yayınları.
- Bilgin A. (2022). "Mahremiyet ve Kazanç Arasında Osmanlı Kadını". *Kadim Dergisi*. (3). 77-105.
- Bilgin B. (1998). "İkna ile Baş Örtmek veya Açmak", *Türk Kadınının Günümüzde ve 2000'li Yıllarda Yeri Konferansı*. İstanbul: Vakıfbank Yayınları.
- Bilgin V. (2003). "Popüler Kültür ve Din: Dindarlığın Değişen Yüzü", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12(1), 193-214.
- Bilici M. (2013). "İslam'ın Bronzlaşan Yüzü: Caprice Hotel Örnek Olayı". İçinde; *İslam'ın Yeni Kamusal Yüzleri*. (4.Basım). (Ed: N. Göle). ss. 216-237. İstanbul: Metis Yayınları.
- Bin Nebi M. (1967). *İslam Davası*. (Çev: E. Göze). İstanbul: Yağmur Yayınları.

- Bin Nebi M. (2014). *Kültür Sorunu ve Bir Toplumun Doğuşu*. (2.Basım). (Çev: S. Özer). Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Bin Nebi M. (2015). *İslam Dünyasında Fikir ve Put*. (Çev: C. Aydın). İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Bora T. (2003). *Türk Sağının Üç Hali: Milliyetçilik-Muhafazakarlık-İslamcılık*. (3.Basım). İstanbul: Birikim Yayınları.
- Bottomore T. (2013). *Frankfurt Okulu ve Eleştirisi*. (Çev: Ü.H. Yolsal). İstanbul: Say Yayınları.
- Bourdieu P. (1997). *Televizyon Üzerine*. (Çev: T. Ilgaz). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bourdieu P. (2006). *Pratik Nedenler*. (Çev: H. Tanrıöver) (2.Basım). İstanbul: Nil Yayınları
- Bourdieu P. ve Passeron J.C. (2014). *Varisler-Öğrenciler ve Kültür*. (Çev: L. Ünsaldı ve A. Sümer). Ankara: Heretik Yayınları.
- Bozkurt M. E. (2000a). *Atatürk İhtilali III*. Yenigün Haber Ajansı Yayıncılık.
- Bozkurt M. E. (2000b). *Atatürk İhtilali II*. Yenigün Haber Ajansı Yayıncılık.
- Böhürler A. (05 Kasım 2011), *Mualla Alışverişte*. <https://www.yenisafak.com/yazarlar/ayse-bohurler/mualla-aliverite-29668>, Erişim Tarihi: 20.10.2020.
- Böhürler A. ve Eker A. (2008). *Duvarların Arkasında*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Buhr M. Schroeder W. ve Barck K. (2006). *Aydınlanma Felsefesi*. (2.Basım). (Çev: V. Atayman). İstanbul: Yeni Hayat Yayınları.
- Burke P. (2008). *Kültür Tarihi*. (2.Basım). (Çev: M. Tuncay). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Büken G. (2004). "Amerikan Popüler Kültürünün Türkiye'de Yayılışına Karşı Tepkisel Düşünceler", *Doğu Batı Düşünce Dergisi* (15), 43-53
- Cahiz (2021). *Giyisiler Kitaplar Öğretmenler ve Şarkıcı Kızlar Kitabı*. İstanbul: Kapra Yayıncılık.
- Caporal B. (1999a). *Kemalizm'de ve Kemalizm Sonrasında Türk Kadını II*. (Çev: E. Eyüboğlu). Yenigün Haber Yayınları.
- Caporal B. (1999b). *Kemalizm'de ve Kemalizm Sonrasında Türk Kadını III*. (Çev: E. Eyüboğlu). Yenigün Haber Yayınları.
- Childe V. G. (1952). *Social Evolution*. (3.İmpression). London: C.A. Whatts and Co.

- Chomsky N. (2010). *Sömürgecilikten Küreselleşmeye*. (Çev: E. Sakıncı).Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Cihangir S. (02 Haziran 2018). *İslamiyette Başörtüsü var mıdır?*. <https://www.youtube.com/watch?v=9KmLLAyXkoA>, Erişim Tarihi:31.07.2022.
- Cipriani R. (2011). *Din sosyolojisi*. (Çev: A. Coşkun). İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Connie D. P. (2011). You Alredy Have Zero Privacy, get over it”, Wold Waren and brandeis Argue for Privacy for social Networking. *Pace Law Review*, 31(1), 146-181 <https://digitalcommons.pace.edu/plr/vol31/iss1/4>, Erişim Tarihi: 20.01.2020.
- Creswell J. W. (2017). *Eğitim Araştırmaları*. (Çev: H. Ekşi). İstanbul: Edam Yayınları.
- Çağan K. (2019). *Postmodernizm ve Mahremiyetin Dönüşümü*. Ankara: Pruva Yayınları.
- Çakır M. (2017). “Sosyal Medya ve Gösteri”. İçinde; *Sosyal Medya*. (Ed: A. Büyükaslan ve A.M. Kırık). ss. 11-68. Konya: Çizgi Kitapevi.
- Çakır R. (1990). *Ayet ve Slogan*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Çakmak S. (10 Mart 2013). *Başörtülü kadın stil sahibi olamaz diye bir kural yok*. <https://www.star.com.tr/politika/basortulu-kadin-stil-sahibi-olamaz-diye-bir-kural-yok-haber-734514/>, Erişim Tarihi: 30.03.2022.
- Çapa İ. (10 Haziran 2012). *Tesettürün Chanel'i*. <https://www.haberturk.com/yasam/haber/749565-tesetturun-chaneli>, Erişim Tarihi: 20.03.2020.
- Çayır K. (2013). “İslamcı Bir Sivil Toplum Örgütü: Gökkuşuğu İstanbul Kadın Platformu”. İçinde; *İslam'ın Yeni Kamusal Yüzleri*. (4.Basım). (Ed: N. Göle). ss. 41-67. İstanbul: Metis Yayınları.
- Çelik H. ve Ekşi H. (2013). “Söylem Analizi”. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 27(27), 99-117.
- Çetinkaya B. (27 Temmuz 2014). *Pınar Küçükşabanoglu: Bütün Çabamız Kadınlar İçin*. <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/yazarlar/burcu-cetinkaya/581596.aspx>, Erişim Tarihi: 25.03.2020.
- Çiçekçi G. (08 Ağustos 2014). *Tesettürlü Moda Dergisi Âlâ'dan İslamcı Tepkilere: Dergi Kapansın Diyorlar, Böyle Bir Faşizm Olabilir mi?*. <https://t24.com.tr/haber/tesetturlu-moda-dergisi-aladan-islamci->

- tepkilere-dergi-kapansin-diyorlar-boyle-bir-fasizm-olabilir-mi,270068, Erişim Tarihi: 29.03.2020.
- Çiğdem A. (2017). *Aydınlanma Düşüncesi*. İstanbul: Dedalus Yayınevi.
- Çimen I. (26 Temmuz 2013). *Muhafazakâr Burjuvazinin Reina'sı*. <https://www.haberturk.com/gundem/haber/863812-muhafazakar-burjuvazinin-reinasi>, Erişim Tarihi: 05.04.2022.
- Davie G. (05 Kasım 2005). *Believing Without Belonging: Just How Secular Is Europe?* <https://www.pewforum.org/2005/12/05/believing-without-belonging-just-how-secular-is-europe/>, Erişim Tarihi: 22.03.2021.
- Davie G. (1993). Believing without Belonging; A Liverpool Case Study. *Archives de Sciences Sociales des Religions* (81), 79-89.
- Davie G. (2004). New Approaches in the Sociology of Religion: A Western Perspective, *Social Compass*. 51(1), 73-84.
- Debord G. (1996). *Gösteri Toplumu ve Yorumlar*. (Çev: A. Ekmekçi ve O. Taşkent). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Demir H. (1998). *İslamcı Kadının Aynadaki Sureti*. İstanbul: Sel Yayınları.
- Deniz E. (2013). *Veiling Fashion, Consumption Culture And Identity: A Qualitative Analysis For Interpreting The Veiled Turkish Women's Changing Clothing Practices*. Unpublished Doctoral Thesis. (Unpublished PhD Thesis). University of Dokuz Eylül, Graduate School of Social Sciences, İzmir.
- Dervişoğlu M. (27 Şubat 2012). *Ceren Bektaş İle Bugün Haftasonu- Hesna - Merve Dervişoğlu*. <https://www.youtube.com/watch?v=WjifandUOE4>, Erişim Tarihi: 25.03.2022.
- DİB. (2017). *Dini Kavramlar Sözlüğü*. (Ed: İ. Karagöz), Ankara: DİB Yayınları.
- DİB. (2019). *Hadislerle Kadın*. (3.Basım). (Ed: H. Martı). Ankara: DİB Yayınları.
- DİB. (T.Y.). *Diyanet İşleri Başkanlığı'nun Başörtüsü Tesettür Örtünme Konusunda Gerekeçli İki Kararının(Fetvasının) Tam Metni*. İstanbul: Bedir Yayınevi.
- Doğan D.M. (2019). *Batılılaşma İhaneti*. (38.Basım). Ankara: Yazar Yayınları.
- Doğramacı E. (1993). *Atatürk'ten Günümüze Sosyal Değişmede Türk Kadını*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

- Dubray C. (1912). *Secularism. The Catholic Encyclopedia*, (13). New York: Robert Appleton Company.
- Duralı Ş. T. (03 Ocak 2017). *Belkis Kılıçkaya İle Bu Ülke*. <https://www.youtube.com/watch?v=DlCyNZNHvhk&list=PLODFttJx9ndQuczTVKYzyBnwOXHM1c8xR&index=164>, Erişim Tarihi: 20.11.2020.
- Duralı Ş. T. (07 Temmuz 2018). *Belkis Kılıçkaya İle Bu Ülke*. <https://www.youtube.com/watch?v=jDQh1vJYsPI>, Erişim Tarihi: 20.11.2020.
- Duralı T. (2019). *Çağdaş İngiliz Yahudi Küresel Medeniyeti*. (10.Basım). İstanbul: Dergah Yayınları.
- Durant W. (T.Y). *İslam Medeniyeti*. (Çev: B. Orhan), Tercüman 1001 Temel Eser No:29.
- Durkheim E. (2016). *Ahlak ve Toplum*. (Çev: D. Çenesiz). İstanbul: Pinhan Yayınları.
- Düzgün Ş. A. (2017). *Çağdaş Dünyada Din ve Dindarlar*. (2.Basım). Ankara: Otto Yayınları.
- Dyhouse C. (2015). *Gösteriş*. (Çev: D. Akın). İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Eagleton T. (2005). *Kültür Yorumları*. (Çev: Ö. Çelik). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Eagleton T. (2014). *Tanrı'nın Ölümü ve Kültür*. (Çev: S. Dingiloğlu). İstanbul: Yordam Kitap.
- Ebu Zehra M. (1968). *İslamda Fikhi Mezhepler Tarihi 1*, (Çev: A. Şener). Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- Edgar A. ve Sedgwick P. (2007). *Kültürel Kuramda Anahtar Kavramlar*. (Çev: M. Kardeşhan). İstanbul: Açılım Kitap Yayınları.
- Einstein M. (2008). *Brands of Faith: Marketing Religion in a Commercial Age*. New York: Routledge.
- El Maarri (2019). *El-Lüzumiyyat*. (Çev: M. Tekin) (Haz: M.Carullah). İstanbul: Endülüs Yayınları.
- El-Attas M. N. (2019). *İslam Sekülerizm ve Geleceğin Felsefesi*. (6.Basım). (Çev: M. Kılıç Mahmud). İstanbul: İnsan Yayınları.
- Eliot T. S. (1987). *Kültür Üzerine Düşünceler*. (Çev: S. Kantarcıoğlu). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Elliott A. (2017). *Çağdaş Sosyal Teoriye Giriş*. (Çev: S. Taşdemir vd.). Ankara: Dipnot Yayınları.

- El-Nefzavi Şeyh Muhammed (2004). *Bahname*. (Çev: M. Yılmaz ve H. İlker). (4.Basım). İstanbul: Çiviyazıları Yayınevi.
- Elteren M. V. (1999). “Amerikan Popüler Kültürünün Etkisinin Global Bir Yaklaşım İçinde Değerlendirilmesi”. İçinde; *Popüler Kültür ve İktidar*. (Çev: E. Aslan). (Ed: N. Göngör). ss. 275-325. Ankara: Vadi Yayınları.
- Er H. D. (2009). “Modanın Yaratım Nesnesi Olarak Tasarı Bedenler”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi* (2), 17-24.
- Eraslan A.V. (2021). “Cariyenin Tesettürüne Delil Gösterilen Rivayetlerin Tespiti Ve Tahlili”, *Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi* 13(3), 1193-1214.
- Erbakan N. (2016). *Yeni Bir Dünya ve Adil Düzen*. (2.Basım) (Haz: T. Çetinkaya). Ankara: MGV Yayınları.
- Erbakan N. (T.Y.). *Davam*. Ankara: Milli Gazete Ankara Kitap Kulübü.
- Ercins G. (2009). “Türkiye’de Popüler Kültür Görünümleri ve Gençliğe Yansımaları”. İçinde; *Toplumsal Dönüşümler ve Sosyolojik Yaklaşımlar Konulu VI. Ulusal Sosyoloji Kongresi*. 1-3 Ekim 2009. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi. ss. 490-511.
- Erdoğan E. (2015). *Manu Kanunnamesi*. Konya: Palet Yayınları.
- Erdoğan İ. (1999). “Popüler Kültür: Kültür Alanında Egemenlik ve Mücadele”. İçinde; *Popüler Kültür ve İktidar*. (Ed: N. Göngör). ss. 18-50. Ankara: Vadi Yayınları.
- Erdoğan İ. (2004). “Popüler Kültürde Gasp ve Popülerin Gayri Meşruluğu”. *Doğu Batı Düşünce Dergisi* (15), 67-96.
- Erdoğan M. (2009). *Fıkıh İlmine Giriş*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Ergenç Ö. (1984). “Osmanlı Şehrindeki Mahalle’nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine”. *Osmanlı Araştırmaları IV*. ss: 69-78. İstanbul: Enderun Kitapevi.
- Erkilet A. (2012). “Mahremiyetin Dönüşümü: Değer, Taklit ve Gösteriş Tüketimi Bağlamında İslami Moda Dergileri”. *Birey ve Toplum Dergisi* 2(4), 27-39.
- Erkilet A. (2015). *Eleştirellikten Uyuma Müslümanların Kamusal Alan Serüveni*. İstanbul: Büyüyenay Yayınları.
- Erkman F. (1987). *Göstergebilime Giriş*. İstanbul: Alan Yayıncılık.
- Esed M. (1999). *Kur’an Mesajı*. (Çev: C. Koytak ve A. Ertürk) Cilt: 1-2. İstanbul: İşaret Yayınları.

- Esed M. (2013). *Yolların Ayrılık Noktasında İslam*. (Çev: H. Karaman). (13.Basım). İstanbul: İz Yayınları.
- Falk R. (2005). *Dünya Düzeni Nereye?*. (Çev: A. Domaniç ve N. Arhan). İstanbul: Metis Yayınları.
- Farabi. (2001). *El-Medinetül Fazıla*. (Çev: N. Danışman). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Farooqi S. (1997). *Osmanlı Toplumunu ve Gündelik Yaşam Ortaçağdan Yirminci Yüzyıla*. (Çev. Kılıç E.). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Faruki İ. R. (2016). *Bilginin İslamileştirilmesi*. (Çev: F. Kuru). (5.Basım). İstanbul: Risale Yayınları.
- Fatma Aliye. (2009). *Osmanlı Kadını*. (Haz: O. Sakin). İstanbul: Bizim Kitaplar Yayınları.
- Fiske J. (1999). *Popüler Kültürü Anlamak*. (Çev: S. İrvan). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Freud S. (2019). *Kitle Psikolojisi*. (Çev: M. Salacak). İstanbul: Olimpos Yayınları.
- Frith S. (2000). “Giriş”. İçinde; *Pop Kültür Oluyor*. (Der: C. McGregor). (Çev: G. Özferendeci). (2.Basım), ss. 1-15. İstanbul: Çivi Yazıları Yayıncılık.
- Fromm E. (1996). *Özgürlükten Kaçış*. (Çev: Ş. Yeğin). (4.Basım). İstanbul: Payel Yayınları.
- Frommkin A.M. (2000). The Death Of Privacy?. *Stan. L.Rev.* (52). 1461-1543 <https://ssrn.com/abstract=2715617>, Erişim tarihi: 10.05.2021.
- Gans J. H. (2005). *Popüler Kültür ve Yüksek Kültür*. (Çev: O.E. İncirlioğlu). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Garaudy R. (1990). *İslam ve İnsanlığın Geleceği*. (Çev: C. Aydın). İstanbul: Pınar Yayınları.
- Garaudy R. (2019). *İslam Dünyasının Yükseliş ve Çöküşleri*. (3. Basım). (Çev: C. Aydın). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Gasset O. Y. (1996). *Kütlelerin İsyanı*. (Çev: N. Muallimoğlu). İstanbul: Birleşik Yayıncılık.
- Gellner E. (1994). *Postmodernizm İslam ve Us*. (Çev: B. Peker). Ankara: Ümit Yayınları.
- Gencebay O. (1999). “Türk Toplumunda Arabesk”. İçinde; *20. Yüzyılın Eşiğinde Sosyoloji Konuşmaları*. (Ed: Ü. Meriç). İstanbul: Timaş Yayınları.

- Gençtürk S. G. (2003). “Bir İletişim Biçimi Olarak Moda ‘Modusun Sınırları’”. *İletişim Araştırmaları Dergisi* 1(1), 65-86
- Giddens A. (1994). *Modernliğin Sonuçları*. (Çev: E. Kuşdil). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Giddens A. (2010). *Mahremiyetin Dönüşümü*. (2.Basım). (Çev: İ. Şahin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Giddens A. (2012). *Sosyoloji*. (Haz: C. Güzel). İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Giet S. (2006). *Özgürleşin! Bu Bir Emirdir*. (Çev: İ. Engindeniz). İstanbul: Drahma Yayınları.
- Göle N. (2008). *Melez Desenler*. (3.Basım). İstanbul: Metis Yayınları.
- Göle N. (2010). *Modern Mahrem*. (10. Basım). İstanbul: Metis Yayınları.
- Göle N. (2012). *Seküler ve Dinsel-Aşınan Sınırlar*. (Çev: E. Ünal). İstanbul: Metis Yayınları.
- Gönenç Y. A. (2005). “Dergicilik ve Gazetecilik Arasındaki Ayrım”. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* (22). 25-28
- Göngör N. (1999). “Popüler Kültür Çıkmazı”. İçinde; *Popüler Kültür ve İktidar*. (Ed: N. Göngör). ss. 9-17. Ankara: Vadi Yayınları.
- Gramsci A. (2014). *Modern Prens*. (Çev: E. Pers). Ankara: Dipnot Yayınları.
- Gültekin M. (2017). *Türkiye-ABD İlişkilerinin Psikolojisi*. İstanbul: Pınar Yayınları.
- Güney M. (21 Aralık 2014). *Ve bal Taşıyoruz*. <https://www.konyayeni.com/roportaj/vebal-tasiyoruz-h93262.html> Erişim Tarihi: 20.08.2021.
- Güngör E. (1997). *İslam'ın Bugünkü Meseleleri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Gürbilek N. (2001). *Vitrinde Yaşamak*. (3.Basım). İstanbul: Metis Yayınları.
- Gürtuna S. (1997). *Osmanlı Kadın Giysisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güvenç B.(1979). *İnsan ve Kültür*. (3.Basım). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Habermas J. (2003). “Mitle Aydınlanmanın Kördüğümü: Max Horkheimer ve Theodor Adorno”. (Çev: B. Doğan). *Cogito Düşünce Dergisi* (36), 85-108.
- Haenni P. (2011). *Piyasa İslam'ı*. (Çev: L. Ünsaldı). Ankara: Özgür Üniversite Kitaplığı.
- Hall S. (1994). “Kültür Medya ve İdeolojik Etki”. İçinde; *Medya İktidar İdeoloji*. (Ed: M. Küçük). ss. 168-196. Ankara: Ark Yayınevi.

- Hall S. (1999). “Popüler Kültür ve Devlet”. İçinde; *Popüler Kültür ve İktidar*. (Çev: Ş. Karasar). (Ed: N. Göngör). ss. 97-135. Ankara: Vadi Yayınları.
- Hallaq W. B. (2019). *İmkansız Devlet*. (2.Basım). (Çev: A. Hikmet). İstanbul: Babil Kitap.
- Hallaq W. B. (2020). *Modernitenin Reformu*. (Çev: T. Uluç). İstanbul: Ke-tebe Yayınları.
- Han B.C. (2017). *Şeffaflık Toplumu*. (Çev: H. Barışcan) İstanbul: Metis Yayınları.
- Hardt H. (1994). “Eleştirelin Geri Dönüşü ve Radikal Muhalefetin Meydan Okuyuşu: Eleştirel Teori, Kültürel Çalışmalar ve Amerikan Kitle İletişim Araştırması”. *Medya İktidar İdeoloji*. Der: Mehmet Küçük. ss. 23-40. Ankara: Ark Yayınevi.
- Harvey D. (1997). *Postmodernliğin Durumu*. (Çev: S. Savran). İstanbul: Metis Yayınları.
- Hobbes T. (2007). *Leviathan*. (Çev: L. Sim). (6.Basım). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Horkheimer M. ve Adorno T. W. (2014). *Aydınlanmanın Diyalektiği*. (Çev: N. Ülner ve E. Ö. Karadoğan). İstanbul: Kabalıcı Yayınları.
- İbn Arabi. (2006). *Arzuların Tercümanı*. (Çev: M. Kanık) (2.Basım). İstanbul: İz Yayınları.
- İbni Hazm (1995). *Güvercin Gerdanlığı*. (2.Basım). (Çev: M. Kanık). İstanbul: İnsan Yayınları.
- İbni Hazm (2022), *Erdemli İnsanın Yol Haritası*, (2.Basım). (Çev: C.Aydın). İstanbul: Sufi Kitap Yayınları.
- İbnul Kayyim el-Cevziyye. (2006). *Âşıklar Kitabı*. (4.Basım). (Çev: F.Demirkıran). İstanbul: Şule Yayınları.
- İbrahim Hakki (1999). *Marifetname*. İstanbul: Bedir Yayınevi.
- İlyasoğlu A. (2013). *Örtülü Kimlik* (4.Basım). İstanbul: Metis Yayınları.
- İskilipli M. A. (2018). *Tesettür*. İstanbul: Beyan Yayınları.
- İslamoğlu M. (2013), *Hayat Kitabı Kur’an, Cilt:1-2*, Düşün Yayıncılık, İstanbul.
- İzzetbegoviç A. (2011). *Doğu Batı Arasında İslam*. (Çev: S. Şaban). İstanbul: Yarın Yayınları.
- Jameson F. (2011). *Postmodernizm ya da Geç Kapitalizmin Kültürel Mantığı*. (Çev: N. Plümer ve A. Gölçü). Ankara: Nirengi Kitap Yayınları.

- Jay M. (2014). *Diyalektik İmgelem*. (Çev: S. Doğan). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Jeanniere A. (1993). “Modernite Nedir?”. İçinde; *Modernite Versus Postmodernite*. (Çev: N. Tural). (Ed: M. Küçük). ss. 10-25. Ankara: Vadi Yayınları.
- Jung C. G. (1999). *Keşfedilmemiş Benlik*. (Çev: C. Sılay). İstanbul: İlhan Yayınevi.
- Kadioğlu A. (1994). Women's Subordination in Turkey: Is Islam Really the Villain?. *Middle East Journal* 48(4), 645-660.
- Kahraman H. B. (2007). *Kitle Kültürü Kitlelerin Afyonu*. (2.Basım). İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Kant İ. (2010). *Yaşamın Anlamı*. (2.Basım). (Çev: A. Sarı ve G. Uyanık). İstanbul: Birey Yayınları.
- Kaplan Y. (2016). “Dijital Medya Ve Özgürlük Problemi”. *TRT Akademi Dergisi* (1), 659-680.
- Karaduman M. (21 Haziran 2013). *Dünya Ekonomi TV Tekbir Giyim*. <https://www.youtube.com/watch?v=rKIZvK0uI4I>, Erişim Tarihi: 29.04.2022.
- Karakaş M. (2013). “Türkiye'nin Kimlikler Siyaseti ve Sosyoloji”. *Akademik İncelemeler Dergisi* 8(2), 1-44.
- Kasper D. V. S. (2005). The Evolution (or Devolution) of Privacy. *Sociological Forum* 20(1), 69-92.
- Kavakçı E. (16 Ekim 2016). *New York Moda Haftasına Damga Vuran İlk Tesettür Defilesi*. <http://www.yesiltopuklar.com/new-york-moda-haftasina-damga-vuran-ilk-tesettur-defilesi.html>, Erişim Tarihi: 08.04.2022.
- Kayayerli D. (20 Ağustos 2011). *Ala Bir Tesettür Dergisi*. <https://www.sabah.com.tr/cumartesi/2011/08/20/1-bir-tesettur-dergisi>, Erişim Tarihi: 10.01.2022.
- Kejanlıoğlu B. D. (2005). *Frankfurt Okulu'nun Eleştirel Bir Uğrağı: İletişim ve Medya*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Kellner D. (2001). “Popüler Kültür ve Postmodern Kimliklerin İnşası”. *Doğu Batı Düşünce Dergisi* (15), 187-219.
- Kellner D. (2010). *Medya Gösterisi*. (Çev: Z. Paşalı). İstanbul: Açılım Kitap.
- Keykavus (2007). *Kabusname*. (Çev: Mercimek Ahmed). (Haz: O. Gökyay). İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.

- Kılıçarslan İ. (02 Eylül 2014). *Âlâ' Dergisi Başörtülü Kadını 'Kedicikler'e Dönüştürme Projesidir!*. <http://www.medyagundem.com/ala-dergisi-basortulu-kadini-kediciklere-donusturme-projesidir/> Erişim Tarihi: 10.01.2022.
- Kılıçbay M. A. (1997). *Biz Zaten Avrupalıyız*. İstanbul: Kesit Yayıncılık.
- Kılıhoğlu İ. (1988). *Ahlak ve Hukuk İlişkisi*. İstanbul: İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Kızılcılık S. (2008). *Frankfurt Okulu*. (2.Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kızıltepe Ü. (15 Temmuz 2007). *Röportaj*. <https://www.yeniasya.com.tr/2007/05/15/roportaj/default.htm> Erişim Tarihi: 01.04.2022.
- Koçer D. (2009). *Demokrat Parti Döneminde Kadın: 1950-1960 Arası Kadın Dergilerinde Kadın İmaju*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul
- Korkmaz N. (2008). "Kültürel İncelemeler Geleneğinde: Kültür, Popüler Kültür ve İdeoloji Sorunu". İçinde; *Medya Popüler Kültür ve İdeoloji*. (Ed: L. Yaylagül ve N. Korkmaz). ss. 171-186. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Koyuncu A. A. (2018). *İslamcılık ve Demokrasi*. İstanbul: Pınar Yayınları.
- Kozanoğlu C. (1995). *Pop Çağı Ateşi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Köse S. (2011). "Hukuk mu Ahlak mı?". *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi* (17), 15-50.
- Kurt A. (1998). *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi 1839-1876*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.
- Kutup S. (1991). *Fi Zilalil Kur'an, Cilt: 1*. (Çev: Y. Çiçek). İstanbul: Hikmet Yayınları.
- Kutup S. (1993). *Fi Zilalil Kur'an, Cilt: 8*. (Çev: Y. Çiçek). İstanbul: Hikmet Yayınları.
- Kuytul A. (29 Ocak 2016). *Peçe hakkında Kur'an'da ve sünnette delil var mıdır?*. <https://youtu.be/xueNVTwqmi0> Erişim Tarihi: 31.07.2022.
- Le Bon G. (2014). *Kitleler Psikolojisi*. (Çev: H. Can). Ankara: Tutku Yayınevi.
- Lefebvre H. (2007). *Modern Dünyada Gündelik Hayat*. (2.Basım). (Çev: Ş. Kaya). İstanbul: Metis Yayınları.
- Letsch C. (18 Aralık 2012). *Turkey's middle-class women mix fashion with Islamic piety*. <https://www.theguardian.com/world/2012/dec/18/turkey-women-fashion-islam> Erişim Tarihi: 20.03.2020.

- Lindbom T. (1998). *Demokrasi Miti*. (Çev: Ö. Baldık). İstanbul: İnsan Yayınları.
- Link H. (2016). *Dine Dönüş*. (2.Basım). (Çev: N. Oralbi). İstanbul: Dergah Yayınları.
- Łodziak C. (1995). *Kapitalizm ve Kültür*. (Çev: B. Kurt). İstanbul: Çitlenbik Yayınları.
- Lotus M. (1991). *Tesettir Meselesi*. İzmir: Nil Yayınları.
- Lowenthal L. (2017). *Edebiyat Popüler Kültür ve Toplum*. (Çev: B. Kejanlıoğlu). İstanbul: Metis Yayınları.
- Luckmann T. (2003). *Görünmeyen Din*. (Çev: A. Coşkun ve F. Aydın). İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Luckmann T. ve Berger L. P. (2016). *Modernite Çoğulculuk ve Anlam Krizi*. (2.Basım). (Çev: M. Dereli). Ankara: Heretik Yayınları.
- Lull J. (2001). *Medya İletişim Kültür*. (Çev: N. Güngör). Ankara: Vadi Yayınları.
- Lundby K. ve Ronning H. (2002). “Medya-Kültür-İletişim: Medya Kültürü Aracılığıyla Modernliğin Yorumlanması”. İçinde; *Medya Kültür Siyaset*. (2.Basım). (Ed: S. İrvan). ss. 5-28. Ankara: Alp Yayınları.
- Lyotard J. F. (2013). *Postmodern Durum*. (Çev: İ. Birkan). Ankara: Bilgesu Yayınları.
- Marcuse H. (1990). *Tek Boyutlu İnsan*. (2.Basım). (Çev: A.Yardımlı). İstanbul: İdea Yayınları
- Mardin Ş. (1991). *Türk Modernleşmesi Makaleler 4*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Mardin Ş. (2018). *Türkiye İslam ve Sekülerizm*. (6.Basım). (Çev: E. Gen ve M. Bozluolcay). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Martı H. vd. (2020). Giriş. *İslam'da Mahremiyet*. (5.Basım) Ankara: DİB Yayınları.
- Marx K. ve Engels F. (2018). *Komünist Manifesto*. (Çev: T. Bora). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Mattelart A. (2001). *İletişimin Dünyasallaşması*. (Çev: H. Yücel). İstanbul: İletişim Yayınları
- Mazhari N. (2016). “Afganistan’da Mahremiyet Algısının Sosyal Yaşamda Yansımaları”. İçinde; *Din, Gelenek ve Ahlak Bağlamında Mahremiyet Algıları Sempozyumu*. 27-29 Mart 2015 Samsun. ss. 361-373.
- Mcgregor C. (2000). *Pop Kültür Oluyor*. (2. Basım). (Çev: G. Özferendeci). İstanbul: Çivi Yazıları Yayıncılık.

- Meriç C. (1986). *Kültürden İrfana*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Meriç C. (2013). *Bu Ülke*. (40.Basım). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Meriç N. (2007). *Adab-ı Muaşeret: Osmanlı'da Gündelik Hayatın Değişimi 1894-1927*. (2.Basım). İstanbul: Kapı Yayınları.
- Meriç Ü. (1987). "Sosyolojik Açıdan Kılık-Kıyafet ve İslam'da Örtünme". *İslam'da Kılık – Kıyafet ve Örtünme*. (2.Basım). İstanbul: İSAV Yayınları.
- Mernissi F. (1995). *Peçenin Ötesi*. (Çev: M. Küpçü). İstanbul: Yayınevi Yayıncılık.
- Mernissi F. (2003). *Kadınların İsyanı ve İslami Hafıza*. (Çev: A. Kantarcı). Ankara: Epos Yayınları.
- Mestrovic S. G. (2004). *Barbar Uygarlık*. (Çev: M. Özay). İstanbul: Açılım Kitap Yayınları.
- Meşe İ. (2015). "İslami Bir Moda Dergisi Örneğinde Moda ve Tesettür: Ne Türden Bir Birliktelik?". *Fe Dergisi* 7(1), 146-158.
- Meşe İ. (2016). "Tüketim, Din ve Kadın Bağlamında İslami Moda Dergileri". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 17(1), 95-110.
- Mevdudi E. A. (T.Y.) *Hicab*. (Çev: A. Genceli). Ankara: Hilal Yayınları.
- Meyer S. ve Sorger J. (30 Mayıs 2019). *Interview with Grace Davie, Keynote Speaker of the 2018 EASR Conference*. Bern. <http://journals.openedition.org/zjr/1164>, Erişim Tarihi: 27.03.2021.
- Miller G. (2012). *Tüketimin Evrimi*. (Çev: G. Vardar Gülçin). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Mills C. W. (1974). *İktidar Seçkinleri*. (Çev: Ü. Oskay). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Modanisa (12 Haziran 2014). *Modanisa Tesettür Giyim Defilesi 2014-Hijab Fashion Show, Turkey*. <https://www.youtube.com/watch?v=QxIpwIw0wo> Erişim tarihi: 29.04.2022.
- Mohler A. (14 Kasım 2011). *Believing Without Belonging? A Conversation With Sociologist Grace Davie*. <https://albertmohler.com/2011/11/14/tip-temp-grace-davie> Erişim Tarihi: 29.04.2021.
- Mutahhari M. (1989). *Hicab*. (2.Basım). (Çev: S. Faik). İstanbul: Dünya Yayınları.
- Mutahhari M. (1997). *Tarih ve Toplum*. Tahran: İslami Kültür ve İlişkiler Merkezi Tercüme ve Yayın Müdürlüğü.

- Mutahhari M. (1998). *İslam'da Kadın Hakları*. Tahran: İslami Kültür ve İlişkiler Merkezi Tercüme ve Yayın Müdürlüğü.
- Mutahhari M. (2016a). *Fıtrat*. (Çev: C. Kırım). İstanbul: Önsöz Yayınları.
- Mutahhari M. (2016b). *İnsan-ı Kamil*. (2.Basım). (Çev: H. Güler) İstanbul: Çıra Yayınları.
- Nisbet R. (2013). *Sosyolojik Düşünce Geleneği*. (Çev: Y. Kaplan). İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Nyitray V.L. (2018). Here There and (Almost) Everywhere: Civil Religion and Cultural Competency. *The Interdisciplinary Journal of Study Abroad* XXX(1), 42-55.
- O'day M. (2006). Postmodernizm ve Televizyon. İçinde; *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*. (Ed: Sim Stuart). (Çev: M. Erkan ve A. Utku). ss. 133-142. Ankara: Babil Yayınları.
- Oğhan Ş. (31 Aralık 2012). *Medyada Örtülü Rekabet*. <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/medyada-ortulu-rekabet-22261377>. Erişim Tarihi: 07.06.2021.
- Oktay A. (2005). *Türkiye'de Popüler Kültür*. (5.Basım). İstanbul: Everest Yayınları.
- Okumuş E. (2017). *Gösterişçi Dindarlık*. (2. Basım). İstanbul: Ark Yayınları.
- Okutan B. B. (2013). *Türkiye'de Popüler Kültür ve Kadın*. İstanbul: Düşün Yayıncılık.
- Okuyan M. (2023). *Geniş Açıklamalı Meal-Tefsir*. İstanbul: Haliç Üniversitesi Yayınları.
- Olgundeniz S. S. ve Çatalcalı A. (2011). "Dergi Kapaklarında Kullanılan Haber Başlıklarının Dili ve Söylemi: Diyet ve Moda Haberleri Aracılığıyla Oluşturulan Kadın Kimlikleri". *Selçuk Üniversitesi Dergisi* 7(1), 174-191.
- Ortaylı i. (2001). *Osmanlı Toplumunda Aile*. (4.Basım). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Osmanoğlu Ş. (2020). *Babam Abdülhamit Saray ve Sürgün Yılları*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Özbek M. (1994). *Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Özbolat A. (2017). "Postmodern Dünyada Din: Yaygınlaşan Dinsellik, Yüzeyselleşen Dindarlık". *Araştırma ve İnceleme Dergisi* 28(3), 265-278.

- Özcan A. (2011). “Muhafazakâr Tarihçiliğin Popüler Yüzü: İnanmıyorum Bana Öğretilen Tarihe! Türk Muhafazakârlığının Eleştirisi”. *Doğu Batı Dergisi* (58), 244-276.
- Özdalga E. (1998). *Modern Türkiye’de Örtünme Sorunu Resmi Laiklik ve Popüler İslam*. (Çev: Y. Alagan). İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- Özdemirci A. (2012). *Popüler Kültür Tüketim Psikolojisi ve İmaj Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Özel C. (2016). “Piyasa Ekonomisi ve Mahremiyet: 1980’lerden Günümüze Değişen Toplum ve Mahremiyet Algısı”. İçinde; *Din, Gelenek ve Ahlak Bağlamında Mahremiyet Algıları Sempozyumu*. 27-29 Mart 2015 Samsun. ss. 267-285.
- Özel İ. (2013). *Üç Mesele*. (18.Basım). İstanbul: TİYO Yayınları.
- Özen H. (1990). *Tarihsel Süreç İçinde Türk Kadın Gazete ve Dergileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Özkan E. (14 Ağustos 2017). *09.08.1994 tarihli Raporaj ATV kırmızı dosya programı*, <https://www.youtube.com/watch?v=fz7jWgEKvtU> Erişim Tarihi: 20.10.2020.
- Öztürk M. (2015). *Kur’an-ı Kerim Meali*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Özyürek E. (2009). *Modernlik Nostaljisi*. (2.Basım). (Çev: F. B. Aydar). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Packard V. (1957). *The Hidden Persuaders*. London: Lowe & Brydone Ltd.
- Pazarlı O. (1980). *İslam’da Ahlak*. İstanbul: Remzi Kitapevi Yayınları.
- Poole R. (1993). *Ahlak ve Modernlik*. (Çev: M. Küçük). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Postman N. (2020). *Televizyon Öldüren Eğlence*. (Çev: O. Akınhay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Poyrazlar E. (24 Ekim 2013). *Âlâ Dergisi: Kuran’ı Uyarlamıyoruz, İslam’ı Kurtarma Misyonomuz Yok*. <https://t24.com.tr/haber/ala-dergisi-kurani-uyarlamiyoruz-islami-kurtarma-misyonomuz-yok,242524> Erişim Tarihi: 10.01.2022.
- Punch K.F. (2011). *Sosyal Araştırmalara Giriş- Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. (Çev: B. Dursun, Arslan H.B. ve Akyüz Z.). Ankara: Siyasal Kitapevi.

- Radway J. (1995). “İdeolojik Çakışmaların Tanımlanması: Kitle Kültürü, Analitik Yöntem ve Siyasal Pratik”. İçinde; *Kadın ve Popüler Kültür*. (Çev: S. İrvan ve M. Binark). ss. 41-71. Ankara: Ark Yayınları.
- Rahman F. (2016). *İslam ve Çağdaşlık*. (8. Basım). (Çev: A. Açıkgeçen). Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Rifat M. (2009). *Göstergebilimin ABC’si*. (3.Basım). İstanbul: Say Yayınları.
- Ritzer G. ve Stepnisky J. (2018). *Modern Sosyoloji Kuramları*. (Çev: H. Hülür). Ankara: De Ki Yayınları.
- Ritzer G.(2011). *Toplumun McDonaldlaştırılması*. (2.Basım). (Çev: Ş.S. Kaya). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Rodgers H. R. Jr. (1967). A New Era for Privacy. *North Dakota Law Review* 43(2), 253-270, <https://commons.und.edu/ndlr/vol43/iss2/4> Erişim Tarihi: 10.10.2020.
- Rorty R. (2009). Dinsel Zümre Karşıtlığı ve Ateizm. İçinde; *Dinin Geleceği*. (Çev: R. Öğdül). ss. 32-44. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Rosenau P. M. (2004). *Post-Modernizm ve Toplum Bilimleri*. (2.Basım). (Çev: T. Birkan). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Rowe D. (1996). *Popüler Kültürler – Rock ve Sporda Haz Politikası*. (Çev: M. Küçük). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Roy O. (1994). *Siyasal İslam’ın İflası*. (Çev: C. Akalın). İstanbul: Metis Yayınları.
- Roy O. (2015). *Kayıp Şarkın İzinde*. (Çev: H. Bayri). İstanbul: Metis Yayınları.
- Sabah A. F. (1995). *İslam’ın Bilinç Altında Kadın*. (Çev: A. Sönmezay). (2.basım). İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Saçan H. P. (24 Şubat 2021). *Civil Religion In Turkey: The Unifying And Diverse Potential Of Material Symbols*. <https://www.thejugaadproject.pub/home/civil-religion-turkey>, Erişim Tarihi:10.01.2022.
- Said Halim Paşa (T.Y). *Buhranlarımız*. (Haz: E. Düzdağ) Tercüman 1001 Temel Eser Yayınları.
- Sakaranaho T. (2006). “Tartışılan Tesettür Türkiye’ de İdeolojik Bir tartışma Konusu Olarak İslami Başörtüsü”. İçinde; *Bedenler, Dinler Ve Toplumsal Cinsiyet*. (Çev: S. Özbudun vd.). (Ed: S. Marcos) Ss. 329-343. Ankara: Ütopya Yayınları.

- Saktanber A. (2006). Women and the Iconography of Fear: Islamization in Post-Islamist Turkey. *Journal of Women in Culture and Society* 32(1), 21-31.
- Sarmış İ. (2016a). *Rivayet Kültürü ve Olumsuz Kadın Algısı 1*. İstanbul: Düşün Yayınları.
- Sarmış İ. (2016b). *Rivayet Kültürü ve Olumsuz Kadın Algısı 2*. İstanbul: Düşün Yayınları.
- Sartori G. (2004). *Görmenin İktidarı*. (Çev. B. Ulukan ve G. Batuş). İstanbul: Karakutu Yayınları.
- Schmitt C.(2005). *Siyasi İlahiyat*.(2.Basım). (Çev: E. Zeybekoğlu). Ankara: Dost Kitabevi.
- Schudson M. (1999). “Popüler Kültürün Yeni Gerçekliği: Akademik Bilinç ve Duyarlılık”. İçinde; *Popüler Kültür ve İktidar*. (Çev: N. Göngör). (Ed: N. Göngör). ss. 168-200. Ankara: Vadi Yayınları.
- Serdar Z. (2001). *Postmodernizm ve Öteki*. (Çev: G. Kaçmaz). İstanbul: Söylem Yayınları.
- Shayegan D. (2002). *Yaralı Bilinç*. (4.Basım). (Çev: H. Bayrı). İstanbul: Metis Yayınları.
- Shayegan D. (2013). *Melez Bilinç*. (Çev: H. Bayrı). İstanbul: Metis Yayınları.
- Simmel G. (1957). Fashion. *The American Journal of Sociology* LXII(6), 541-558.
- Simmel G. (2009). *Bireysellik ve Kültür*. (Çev: T. Birkan). İstanbul: Metis Yayınları.
- Silverman K. (1998). “Moda Bir Söylemden Parçalar”. İçinde; *Eğlence İncelemeleri-Kitle Kültürüne Eleştirel Yaklaşımlar*. (Çev: N. Gürbilek). (Ed: T. Modelski). ss. 179-197. İstanbul: Metis Yayınları.
- Smith P. (2007). *Kültürel Kuram*. (2.Basım). (Çev: S.Güzelsarı ve İ. Gündoğdu). İstanbul: Babil Yayınları.
- Stanley K. La. Jr. (1968). Westin: Privacy and Freedom. *Michigan Law Review* (66), 1064-1075. <https://repository.law.umich.edu/mlr/vol66/iss5/12> Erişim Tarihi: 10.10.2020.
- Stolz J. and Usunier J. C. (2018). Religions as brands? Religion and spirituality in consumer society. *Journal of Management, Spirituality and Religion*. 1-26 <https://doi.org/10.1080/14766086.2018.1445008> Erişim Tarihi: 10.10.2020.

- Story J. (2006). "Postmodernizm ve Popüler Kültür". İçinde; *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*. (Çev: M. Erkan ve A. Utku). (Ed: S. Sim). ss. 171-182. Ankara: Babil Yayınları.
- Subaşı N. (2013). "Devlet, Cemaatler ve İslamcılık". İçinde; *Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri*. 17-19 Mayıs 2013. (Ed: İ. Kara ve A. Öz). ss. 568-578. İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları.
- Subaşı N. (2018). *Gündelik Hayat ve Dinsellik*. (2.Basım). İstanbul: İz Yayıncılık.
- Sue Anderson P. (2006). "Postmodernizm ve Din". İçinde; *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*. (Çev: M. Erkan ve A. Utku). (Ed: S. Sim). ss. 59-66. Ankara: Babil Yayınları.
- Suyuti C. (2016). *Celaleyn Tefsiri, Cilt: 1-3*. (Çev: A. R. Kaşeli vd.). İstanbul: Sağlık Yayınları.
- Swaine L. (2016). Civil Religion. *Britannica Online Encyclopedia*. <https://www.britannica.com/topic/civil-religion> Erişim Tarihi: 10.09.2021.
- Swingewood A. (1996). *Kitle Kültürü Efsanesi*. (Çev: A. Kansu). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Şaylan G. (T.Y). *Laiklik*. Yeni Yüzyıl Kitaplığı.
- Şenlikoğlu E. (23 Şubat 2013). *Emine Şenlikoğlu: Dandik Örtünme Tesettür Değildir!*. <https://www.youtube.com/watch?v=GUKihPdVcD0> Erişim Tarihi: 31.07.2022.
- Şentürk H. (2011). *İslamcılık*. (2.Basım). İstanbul: Çıra Yayınları.
- Şeriati A. (1991). *Çağımızın Müslüman Kadından Beklentisi*. İstanbul: Objektif Yayınları.
- Şeriati A. (1999). *İdeallerin Yenilgisi*. (Çev: A. Özer). İstanbul: Kahraman Yayınları.
- Şeriati A. (2004). *Aydın*. (Çev: İ. Ağacan). İstanbul: Dünya Yayıncılık.
- Şeriati A. (2012). *Kendisi Olmayan İnsan*. (2.Basım). (Çev: E. Okumuş). Ankara: Fecr Yayınları.
- Şeriati A. (2013). *İnsanın Dört Zindanı*. (Çev: E. Okumuş). Ankara: Fecr Yayınları.
- Şimşirgil A. ve İkinci E.B. (2015). *Ahmet Cevdet Paşa ve Mecelle*. İstanbul: Yalın Yayınları.
- Şişman N. (2019). *Başörtüsü*. İstanbul: İnsan Yayınları.

- Tabatabai M. H. (2018). *İslam ve Çağdaş İnsan* (Çev. Yalçın M.). İstanbul: Kevser Yayıncılık.
- Tanrıöver H. ve Eyüboğlu A. (2000). *Popüler Kültür Ürünlerinde Kadın İstihdamını Etkileyebilecek Öğeler*. Ankara: Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü.
- Tanyol C. (1994). *Laiklik ve İrtica*. (2.Basım). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Tattersall A. (05 Haziran 2008). *Allah'ın Terzisi Yargılanacak!*. <http://www.radikal.com.tr/hayat/allahin-terzisi-yargilanacak-881781/> Erişim Tarihi: 25.02.2020.
- Taylor C. (2014). *Seküler Çağ*. (Çev: D. Körpe). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Terebessy L. (2021). *Secularism and Islam: Exploring the Role of Religion in Politics*, *Independently published*. https://www.academia.edu/37462868/Secularism_and_Islam, Erişim tarihi: 15.01.2022.
- Tokay M. (02 Mayıs 2017). *Genç İnkilap-1.Kısım- Kadının Kamusal Ve Toplumsal Alandaki Yeri*. <https://www.youtube.com/watch?v=YWzbjqpW-zA> Erişim Tarihi: 29.04.2022.
- Treske L. G. (2009). "Gösteri Toplumu ve Pencere". *Mimarlar Odası Dergisi Kültür ve Mekân Sayısı* (16), 10-19.
- Tuğal C. (2019). *Pasif Devrim ve İslami Muhalefetin Düzenle Bütünleşmesi*. (4. Basım). (Çev: F. Aydar). İstanbul: Küy Yayınları.
- Turner B. S. (2012). "Post-Seküler Toplumda Din". (Çev: Ö. Güngör). *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 12(3), 199-224.
- Türkmen H. (2014). *Türkiye'de İslamcılık ve Özeleştir*. (3.Basım). İstanbul: Ekin Yayınları.
- Türküsev S. (2004). *Muhafazakâr Çapkınlar*. İstanbul: Akis Kitap Yayınları.
- Türküsev S. (2005). *Muhafazakâr Burjuva*. İstanbul: Akis Kitap Yayınları.
- Türküsev S.(14 Ekim 2021). *Tesettür Modası- Tesettürü ortadan kaldırdı. Son zamanlarda ne çok başını açan var!*. <https://www.youtube.com/watch?v=StZH49I6WU8> Erişim Tarihi: 31.07.2022.
- Uludağ S. (1995). *Sufi Gözüyle Kadın*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Ulus Ç. (10 Ekim 2014). *Mahalle Baskısı Asena'lı Partiyi İptal Ettirdi*. <http://www.gazetevatan.com/mahalle-baskisi-asena-li-partiyi-iptal-ettirdi-646363-gundem/> Erişim Tarihi:30.03.2020.

- Ülger E. (2014). “G. Simmel’de Sınıfsal Farklılığın Nesnelleştiği Bir Alan: Moda Felsefesi”. *Felsefe Düşünce Dergisi* (59), 183-216.
- Ünlü A. M. (11 Ocak 2019). *Kadının Yüzi Avret Değildir Hükmü Namaz Hakkında Geçerlidir*. <https://www.youtube.com/watch?v=5eBSjOL-wZk> Erişim Tarihi:31.07.2022.
- Üresin S. (2010). *İçinizdeki Kadını Uyandırın*. İstanbul: Ferfir Yayınları.
- Vatandaş C. (2015). *Modern Çöküş*. İstanbul: Açılım Kitap Yayınları.
- Veblen T. (2014). *Aylak Sınıfın Teorisi*. (Çev: E. Günsel). Ankara: Tutku Yayınevi.
- Vincent Da. (2017). *Mahremiyet Kısa Bir Tarih*. (Çev: D. Başaraner). Ankara: Epos Yayınları.
- Wallerstein İ. (2012). *Tarihsel Kapitalizm ve Kapitalist Uygarlık*. (6. Basım). (Çev: N. Alpay). İstanbul: Metis Yayınları.
- Warren S. ve Brandeis L. (1890). The Right to Privacy. *Harvard Law Review* 4(5). https://groups.csail.mit.edu/mac/classes/6.805/articles/privacy/Privacy_brand_warr2.html Erişim Tarihi: 10.08.2021.
- Watson N. (2006). “Postmodernizm ve Yaşam Tarzları”. İçinde; *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*. (Çev: M.Erkan ve A. Utku). (Ed: S. Sim). ss. 45-58. Ankara: Babil Yayınları.
- Weber M. (2011). *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhü*. (Çev: E. Aktan). Ankara: Alter Yayınları.
- Williams R. (1993). *Kültür*. (Çev: S. Aydın). Ankara: İmge Kitapevi.
- Yaman A. (2008). “Fıkıh-Ahlak İlişkisi”. *Usul İslami Araştırmaları Dergisi* (9), 87-118.
- Yankaya D. (2014). *Yeni İslami Burjuvazi*. (2.Basım). (Çev: M. Durmaz). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yaşar F. (2022). *Alafranga Halleri Geç Osmanlı’da Adab-ı Muaşeret*. (2. Basım). İstanbul: Küre Yayınları.
- Yazır M. H. (1979). *Hak Dini Kur’an Dili*. Cilt: 6. İstanbul: Eser Neşriyat.
- Yeğin A. (15 Ekim 2015). *Abdullah Yeğin AKP’yi Desteklemek Farzdır, Dinimizin Emridir*. <https://www.youtube.com/watch?v=QkDYPEonNbo> Erişim tarihi: 10.08.2021.
- Yenişafak Gazetesi. (08 Aralık 2021). *Cumhurbaşkanı Erdoğan 40. İl Müftüleri İstişare Toplantısı’nda Konuştu*. <https://www.yenisafak.com/gundem/cumhurbaskani-erdogan-40-il-muftuleri-istisare-toplantisinda-konustu-3724944> Erişim Tarihi: 05.01.2022.

- Yıldırım A.ve Şimşek H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (11. Basım) Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz B. (2010). *1950–1960 Döneminde Türkiye’de Kadının Giyinme Davranışının Dönüşümü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Yılmaz Z. (2015). *Dişil Dindarlık- İslamcı Kadın Hareketinin Dönüşümü*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yüksel M. (2003). “Mahremiyet Hakkı ve Sosyo-Tarihsel Gelişimi”. *Ankara Üniv. SBF Dergisi*. 58(1), 181-213.
- Zabala S. (2009). “Teistleri ve Atesitleri Olmayan Bir Din”. İçinde; *Dinin Geleceği*. (Çev: R. Ögdül). ss. 9-31. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Zengin M. (2020). The Idea of Islamization of Knowledge, Pioneers, Views and Outcomes. *International Journal of Cultural and Social Studies* 6(1), 1-8.

Eskiyeni Yayınları: 212

JAPON YENİ DİNİ HAREKETLERİ

Tanımı, Dini-Fenomenolojik Tarihi, Ortaya Çıkış Nedenleri
ve Karakteristik Özellikleri

Yetkin KARAOĞLU

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-24-5

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Andreasen, Esben vd. *Japanese Religions Past and Present*. Routledge, 2013.
- Aslan, Cahit. *Sosyal Hareketler Sosyolojisi: Toplumsal Fay Hatlarının Anatomisi*, 2016.
- Association, British Sociological - Conference, British Sociological Association Sociology of Religion Study Group. *Of Gods and Men: New Religious Movements in the West: Proceedings of the 1981 Annual Conference of the British Sociological Association, Sociology of Religion Study Group*. Mercer University Press, 1983.
- Astley, Trevor. "An Introduction to The Japanese New Religions". *Nanzan Guide to Japanese Religious*. ed. Paul Loren Swanson - Clark Chilson. Hawaii: University of Hawaii Press, 2006.
- Astley, Trevor. "An Introduction to The Japanese New Religions". *Nanzan Guide to Japanese Religious*. ed. Paul Loren Swanson - Clark Chilson. Hawaii: University of Hawaii Press, 2006.
- Astley, Trevor. "The Transformation of a Recent Japanese New Religion: Ōkawa Ryūhō and Kōfuku no Kagaku". *Japanese Journal of Religious Studies* 22/3/4 (1995), 343-380.
- Baffelli, Erica. "Charismatic Blogger?: Authority and New Religions on the Web 2.0". *Japanese Religions on the Internet: Innovation, Representation, and Authority*. 118-135. Routledge, 2011. <https://research.manchester.ac.uk/en/publications/charismatic-blogger-authority-and-new-religions-on-the-web-20>
- Baffelli, Erica. "Contested Positioning: 'New Religions' and Secular Spheres". *Journal of the International Research Center for Japanese Studies* 30 (2017), 129-152.
- Baffelli, Erica. "Failures and Successes: A Japanese New Religion's Reactions to Uncertainty". *Minority Religions and Uncertain*. 56-69, 2020. <https://research.manchester.ac.uk/en/publications/failures-and-successes-a-japanese-new-religions-reactions-to-uncertainty>
- Baffelli, Erica. "Hikari No Wa: A New Religion Recovering from Disaster". *Japanese Journal of Religious Studies* 39/1 (2012), 29-49.
- Baffelli, Erica. "Japanese New Religions and the Internet: A Case Study". *Journal for the Academic Study of Religion* 23/3 (2010), 255-276. <https://doi.org/10.1558/arsr.v23i3.255>

- Baffelli, Erica. "Japanese New Religions Online: Hikari No Wa and "Net Religion"". *Digital Religion: Understanding Religious Practice in New Media Worlds*. 207-2014. Routledge, 2012. <https://research.manchester.ac.uk/en/publications/japanese-new-religions-online-hikari-no-wa-and-net-religion>
- Baffelli, Erica - Reader, Ian. "Competing for the Apocalypse: Religious Rivalry and Millennial Transformations in a Japanese New Religion". *International Journal for the Study of New Religions* 2/1 (2011), 5-28. <https://doi.org/10.1558/ijsnr.v2i1.5>
- Baffelli, Erica - Reader, Ian. *Dynamism and the Ageing of a Japanese "New" Religion*. Taylor and Francis, 2013. <http://gen.lib.rus.ec/book/index.php?md5=755A7BD26C0F120BB69740249664F2B7>
- Baffelli, Erica - Reader, Ian. *Dynamism and the Ageing of a Japanese "New" Religion: Transformations and the Founder*, 2018. <https://doi.org/10.5040/9781350086548>
- Barker, Eileen. "New Religious Movements". *New Religions Movements: Challenge and Response*. ed. Bryan Wilson - Jamie Cresswell. London: Routledge Press, 1999.
- Barker, Eileen. *New Religious Movements: A Practical Introduction*. H.M. Stationery Office, 1989.
- Barker, Eileen - Warburg, Margit. *New Religions and New Religiosity*. Aarhus University Press, 1998.
- Battal, Emine. *Kıyametin Gölgesinde Yeni Dini Hareketler ve Şiddet*. İstanbul: Okur Akademi, 2. Baskı., 2019.
- Beckmann, George M. - Okubo, Genji. *The Japanese Communist Party 1922-1945*. Stanford: Stanford University Press, 1969.
- Bernstein, Andrew. *Modern Passings: Death Rites, Politics, and Social Change in Imperial Japan*. University of Hawaii Press, 2006.
- Bıyık, Mustafa. "Ômoto". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 393-396. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Bıyık, Mustafa. "Yeni Dini Hareketler". *Dünya Dinleri*. ed. Şinasi Gündüz. İstanbul: Milet-Nihal Yayınları, 2019.
- Biesanz, M. H. - Biesanz, J. *Introduction to Sociology*. New Jersey: Prentice Hall, 1973.
- Bilgin, Vejdi. "Çağdaş Bir Fenomen: Yeni Dinî Hareketler". *Din Sosyolojisi*, 303-333.

- Blacker, Carmen. *Carmen Blacker - Collected Writings*. Routledge, 2013.
- Blacker, Carmen. "Millenarian Aspects of The New Religions Movements". *Tradition and Modernization in Japanese Culture*. ed. Donald H. Shively. New Jersey: Princeton University Press, 1971.
- Blacker, Carmen. "Millenarian Aspects of The New Religions Movements". *Tradition and Modernization in Japanese Culture*. ed. Donald H. Shively. New Jersey: Princeton University Press, 1971.
- Blacker, Carmen. *The Catalpa Bow: A Study of Shamanistic Practices in Japan*. Routledge, 2004.
- Bocking, Brian. *A Popular Dictionary of Shinto*. Routledge, 2005.
- Bostan, Enes. *Modern bir Japon dini akımı: Tenrikyo*. Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Broder, Anne. "Mahikari in Context: Kamigakari, Chinkon Kishin, and Psychical Investigation in Ōmoto-lineage Religions". *Japanese Journal of Religious Studies* 35/2 (2008), 331-362.
- Bunkachō-hen. *2020 Shūkyō Nenkan*. Tokyo: Kabushiki Kaisha, 2020.
- Büyükbaş, Hakkı. "Japon Modernleşmesi Üzerine (1868-1912)". *Bilimname* 2003/3 (2003), 65-86.
- Chan, Wing-Tsit. "Neo-Confucianism: New Ideas in Old Terminology". *Philosophy East and West* 17/1/4 (1967), 15-35.
- Chrystides, George D. *Historical Dictionary of New Religious Movements*. New Jersey: Scarecrow Press, 2011.
- Clarke, Peter. *New Religions in Global Perspective*. London: Routledge Press, 2006.
- Clarke, Peter - Somers, Jeffrey. *Japanese New Religions in the West*. London: Routledge Press, 2013.
- Clarke, Peter - Somers, Jeffrey. *Japanese New Religions in the West*. London: Routledge Press, 2013.
- Cohen, Jean - Arato, Andrew. *Social Movements and Civil Society*. Cambridge: MIT, 1992.
- Cortright, David. *Peace: A History of Movements and Ideas*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- Cresswell, Jamie - Wilson, Bryan. *New Religious Movements: Challenge and Response*. Routledge, 2012.

- Çayır, Kenan. "Toplumsal Sahnenin Yeni Aktörleri: Yeni Sosyal Hareketler". *Yeni Sosyal Hareketler*. ed. Kenan Çayır. 11-30. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2016.
- Daijin, Konko. *Konko Daijin: A Biography*. Amerika: Konko Churches of America, 1981.
- Dessi, Ugo. *The Global Repositioning of Japanese Religions: An Integrated Approach*. Routledge, 2016.
- Devine, Richard. "Hirata Atsutane and Christian Sources". *Monumenta Nipponica* 36/1 (1981), 37-54.
- Dinler, Enbiye Mahbube. *Yeni Bir Japon Dini Hareketi: Oomoto*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Dorman, Benjamin. *Celebrity Gods: New Religions, Media, and Authority in Occupied Japan*. Honolulu: University of Hawai'i Press, 2012.
- Dorman, Benjamin. "SCAP's Scapegoat? The Authorities, New Religions and a Postwar Taboo". *Japanese Journal of Religious Studies* 31/1 (2004), 105-140.
- Earhart, H. Byron. *Gedatsu-Kai and Religion in Contemporary Japan: Returning to the Center*. Indiana: Indiana University Press, 1989.
- Earhart, H. Byron. *Japanese Religion, Unity and Diversity*. Wadsworth Publishing Company, 1982.
- Earhart, H. Byron. "The Interpretation of the 'New Religions' of Japan as Historical Phenomena". *Journal of the American Academy of Religion* 37/3 (1969), 237-248.
- Ehrhardt, George vd. *Kōmeitō: Politics and Religion in Japan*. Institute of East Asian Studies, University of California, Berkeley, 2014. <http://gen.lib.rus.ec/book/index.php?md5=1E0DAEA31FE3C4293D3E8BA8EECB01A8>
- Eşmeli, İsmet - Topal, Sena Sultan. "Yeni Dini Hareketler ve Kurtuluş Öğretisi". *Universal Journal of Theology* 7/2 (31 Aralık 2022), 91-107. <https://doi.org/10.56108/ujte.1201063>
- Flueckiger, Peter. "Reflections on the Meaning of Our Country: Kamo no Mabuchi's 'Kokuikō'". *Monumenta Nipponica* 63/2 (2008), 211-263.
- Fukaya Yoshikazu. "The Scriptures and The Doctrine of Tenrikyo (Genten to Kyoten)". *Tenrikyo*. Erişim 24 Nisan 2022. https://www.tenrikyo.or.jp/en/newsletter/html/tt5/genten_kyoten.html

- Galanter, M. "Charismatic Religious Sect and Psychiatry: An Overview". *American Journal of Psychiatry* 139/12 (1982), 1539-1548.
- Garon, Sheldon. *Molding Japanese Minds: The State in Everyday Life*. Princeton: NJ: Princeton University Press, 1997.
- Garon, Sheldon. "State and Religion in Imperial Japan, 1912-1945". *The Journal of Japanese Studies* 12/2 (1986), 273-302.
- Gluck, Carol. *Japan's Modern Myths: Ideology in the Late Meiji Period*. Princeton University Press, 1985.
- Goodman, Norman - Marx, Gary T. *Society Today*. New York: Random House, 1978.
- Gunaratna, Rohan. "Aum Shinrikyo's Rise, Fall and Revival". *Counter Terrorist Trends and Analyses* 10/8 (2018), 1-6.
- Güç, Ahmet. "Konfüçyüsçülük'te Kutsal Metinler". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 10/1 (2001), 79-94.
- Günay, Ünver. *Din Sosyolojisi*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2005.
- Hambrick, Charles H. "Tradition and Modernity in the New Religious Movements of Japan". *Japanese Journal of Religious Studies* 1/2/3 (1974), 217-252.
- Hambrick, Charles H. "Tradition and Modernity in the New Religious Movements of Japan". *Japanese Journal of Religious Studies* 1/2/3 (1974), 217-252.
- Hannigan, A. John. "Apples and Oranges or Varieties of the Same Fruit? The New Religious Movements and The New Social Movements Compared". *Review of Religious Research* 31/3 (1990), 246-259.
- Hannigan, John. "Culture, Globalization, and Social Cohesion: Towards a De-territorialized, Global Fluids Model". *Canadian Journal of Communication* 27 (01 Şubat 2002).
- Hannigan, John A. "Social Movement Theory and the Sociology of Religion: Toward a New Synthesis". *Sociological Analysis* 52/4 (1991), 311-331.
- Hardacre, Helen. *Kurozumikyo and The New Religions of Japan*. New Jersey: Princeton University Press, 1986.
- Hardacre, Helen. *Shinto: A History*. Oxford: Oxford University Press, 2017.
- Hardacre, Helen. *Shinto and the State, 1868-1988*. Princeton University Press, 1989.

- Hendry, Joy. *Interpreting Japanese Society: Anthropological Approaches*. Routledge, 2002.
- Hoffer, Eric. *Kesin inançlılar*. Plato Film Yayınları, 2010.
- Hogan, Jackie. *Gender, Race and National Identity: Nations of Flesh and Blood*. Routledge, 2008.
- Hori, İchiro. *Folk Religion in Japan*. Chicago: The University of Chicago Press, 1968.
- Hori, İchiro. "Japanese Folk-Beliefs". *American Anthropologist* 61/3 (1959), 405-424.
- Huffman, James L. *Japonya Tarihi*. İstanbul: İnkılap Yayınevi, 2020.
- Imaizumi, Yoshiko. *Sacred Space in the Modern City: The Fractured Pasts of Meiji Shrine, 1912-1958*. BRILL, 2013.
- Inoue, Nobutaka. "Nobutaka İnoue". Arşiv. *Nobutaka İnoue*. Erişim 28 Nisan 2022. <http://www.kt.rim.or.jp/~n-inoue/pub-eng.htm>
- Inoue, Nobutaka vd. *Shinto: A Short History*. Routledge, 2003.
- İnoue, Nabutaka. *Contemporary Japanese Religion*. Tokyo: Foreign Press Center, 2000.
- İnoue, Nabutaka. *Kyōha Shintō no Keisei*. Tokyo: Kōbundō, 1991.
- İnoue, Nabutaka vd. *Shinshūkyō Jiten*. Tokyo: Kōbundō, 1994.
- İnoue, Nobutaka. *Gendai Nihon no Shūkyōshakaigaku*. Tōkyō: Sekai Shisōsha, 2004.
- İnoue, Nobutaka. *Japanese New Religions in The Age of Mass Media*. Tokyo: Kokugakuin University, Institute for Japanese Culture and Classics, 2017.
- İnoue Nobutaka. "Misogikyō". Ansiklopedi. *Encyclopedia of Shinto*. Erişim 24 Nisan 2022. <https://d-museum.kokugakuin.ac.jp//eos/detail/>
- İnoue, Nobutaka. "Shinshinshūkyō - Gainen no Gakujutsutekiyūkōsei Nitsuite". *Shūkyō to Shakai* 3/6 (1997), 3-24.
- İnoue, Nobutaka. *Shinshūkyō Kenkyūjōsa Handobukku*. Tōkyō: Yūzankaku Shuppan, 1987.
- İnoue, Nobutaka. "The Formation of Sect Shinto in Modernizing Japan". *Japanese Journal of Religious Studies* 29/3-4 (2002), 405-427.
- İto, Kōichirō. "Seishin Sekai no Sai Kōsatsu". *Tetsugaku* 36 (2018), 77-114.
- Johnson, Thomas W. *Japan's New Religions: A Search for Uniformities*. San Diego: University of California Press, 1963.

- Kanık, Cengiz. “Batı’da Ortaya Çıkan Yeni Dini Hareketlere Genel Bir Bakış”. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8/17 (2017), 177-188.
- Kaptan, Zeynep. *Japonya’da Bir Yeni Dini Hareket: Aum Shinrikyo*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Karaoğlu, Yetkin. *Japon Yeni Dini Hareketi: Ōmoto*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2022.
- Karaoğlu, Yetkin. “Japon Yeni Dinî Hareketi Ōmoto’nun Dinî-Fenomenolojik Tarihi”. *Journal* 23/1 (2023), 311-336.
- Karaoğlu, Yetkin. “Japon Yeni Dinî Hareketi Ōmoto’nun İnançları”. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi* 22/2 (30 Aralık 2022), 655-683. <https://doi.org/10.33420/marife.1188589>
- Karaoğlu, Yetkin. “Japonya’da Yeni Dini Hareketler”. *USBİK 2020 Online Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin E-Kitabı*. ed. Elshan Gurbanov - Elhan Allahverdiyev. 12-19. Kayseri: USBİK, 2020.
- Karaoğlu, Yetkin - Kuşçulu, Ayhan. “Japon Yeni Dini Hareketlerine Genel Bir Bakış”. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 22/1 (2022), 605-634. <https://doi.org/10.33415/daad.1013324>
- Karataş, Hüsamettin. “Nichiren’in Hayatı ve Temel Öğretileri”. *Dini Araştırmalar* 17/44 (2014), 141-170.
- Kaya, Murat. “Japon Dini ve Milli Uyanışında Motoori Norinaga’nın Etkisi”. *Anasay* 13 (31 Ağustos 2020), 149-165.
- Keane, John J. *Cultural and Theological Reflections on the Japanese Quest for Divinity*. BRILL, 2016.
- Keenan, Baryy C. “Song Dynasty Neo-Confucianism”. *Neo-Confucian Self-Cultivation*. ed. Baryy C. Keenan - Henry Rosemont. 3-19. Hawaii: University of Hawaii Press, 2011.
- Keiji, Nagahara. “The Medieval Origins of the Eta-Hinin”. *Journal of Japanese Studies* 5/2 (1979), 385-403.
- Kirman, Mehmet Ali. *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*. Ankara: Birleşik Yayınevi, 2010.
- Kirman, Mehmet Ali. “Yeni Dini Hareketleri Tanımlama Problemi ve Tipolojik Yaklaşımlar”. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 3/4 (2003), 27-43.

- Kisala, Robert. "Images of God in Japanese New Religions". *Nanzan Bulletin* 25 (2001), 19-32.
- Kisala, Robert. "Norms of War in Japanese Religion". *World Religions and Norms of War*. ed. Vesselin Popovski. 87-105. New York: United Nations University Press, 2009.
- Kisala, Robert. *Prophets of Peace: Pacifism and Cultural Identity in Japan's New Religions*. Honolulu: University of Hawai'i Press, 1999.
- Kitagawa, Joseph M. *Religion in Japanese History*. New York: Columbia University Press, 1990.
- Kitagawa, Joseph Mitsuo. *On Understanding Japanese Religion*. Princeton University Press, 1987.
- Kitagawa, Joseph Mitsuo. *Religions of the East*. Westminster Press, 1968.
- Kitagawa, Joseph Mitsuo. *The History of Religions: Understanding Human Experience*. Scholars Press, 1987.
- Koepping, Klaus-Peter. "Ideologies and New Religious Movements: The case of Shinrikyo and its Doctrines in Comparative Perspective". *Japanese Journal of Religious Studies* 4 (1977), 103-149.
- Köse, Ali. *Milenyum Tarikatları Batı Yeni Dini Akımlar*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2011.
- Kubota, Hiroshi vd. *Religion and National Identity in the Japanese Context*. LIT Verlag Münster, 2002.
- Kyōkai Honbu, Tenrikyō. *The Life of Oyasama, Foundress of Tenrikyō*. Nara: Tenrikyō Headquarters, 1996.
- Masato, Miyaji. "Ōmoto Fukei Jiken: Shinkō Shūkyō to Tennosei İdeorogii". *Nihon Seiji Saiban Shiroku Taishō-hen*. ed. Shigeru Azuma. Tokyo: Daiichi Hoki Shuppan, 1970.
- Masayuki, Numajiri. "Nihon Shūkyō no Bunkateki Tokusei: Kindaika to Jujutsu Matoshi Kōsei". *Kyōto Shakaigakunenpō* 4 (1996), 109-124.
- Masayuki, Numajiri. "The Prospect of Theory of Religious Markets: A New Aspect in the Secularization Debate". *Japanese Sociological Review* 53/2 (2002), 85-101. https://doi.org/10.4057/jsr.53.2_85
- Mateen, Arif. "New Religious Movements of Japan: An Overview of New Paradigm". *IOSR Journal Of Humanities And Social Science* 21/4 (2016), 91-96.
- McFarland, H. Neill. *The Rush Hour of the Gods*. New York: Macmillan, 1967.

- McLaughlin, Levi. "Did Aum Change Everything? What Soka Gakkai Before, During, and After the Aum Shinrikyō Affair Tells Us About the Persistent 'Otherness' of New Religions in Japan". *Japanese Journal of Religious Studies* 39/1 (2012), 51-75.
- McLaughlin, Levi. "Faith and Practice: Bringing Religion, Music and Beethoven to Life in Soka Gakkai". *Social Science Japan Journal* 6/2 (2003), 161-179.
- McLaughlin, Levi. "IN THE WAKE OF THE TSUNAMI: Religious Responses to the Great East Japan Earthquake". *CrossCurrents* 61/3 (2011), 290-297.
- McLaughlin, Levi. *Soka Gakkai's Human Revolution. The Rise of a Mimetic Nation in Modern Japan*. University of Hawai'i Press, 2019. <http://gen.lib.rus.ec/book/index.php?md5=49CB321D767EFFF4BE80FDB607DD2F05>
- Melucci, Alberto. "Çağdaş Hareketlerin Sembolik Meydan Okuması". *Yeni Sosyal Hareketler*. ed. Kenan Çayır. 75-100. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2016.
- Meyer, Milton W. *Japonya Tarihi*. çev. Lizet Deadato. İstanbul: İnkılâp Kitapevi, 2014.
- Miyake, Hitoshi. *Nihon Shūkyō no Kōzō*. Tokyo: Keiō Tsūshin, 1974.
- Miyake, Hitoshi. *Shugendō: Essays on the Structure of Japanese Folk Religion*. Center for Japanese Studies, the University of Michigan, 2001.
- Miyake, Hitoshi vd. *The Mandala of The Mountain: Shugendo and Folk Religion*. Keio University Press, 2005.
- Montrose, Victoria Rose. "Shinnyoen". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 144-160. Boston: Brill, 2018.
- Mori, Koichi. "Yanagita Kunio: An Interpretive Study". *Japanese Journal of Religious Studies* 7/2-3 (1980), 83-115.
- Mullins, Mark. *Handbook of Christianity in Japan*. BRILL, 2018.
- Nagai, Miyoko - Susumu, Shimazono. "Shin shūkyō Niokeru Shūyō-tekina-shi to Jujutsu-tekina-shi". Tokyo: Kōbundō, 1992.
- Nakamaki, Hirochika. *Japanese Religions at Home and Abroad: Anthropological Perspectives*. Routledge, 2012.
- Nishiyama, Shigeru. "Shinshūkyō Niokeru Kyōdan Kiki no Kokufuku Hōhō". *Chūō Gakujuutsu Kenkyūjo Kiyō* 41 (2012), 18-34.

- Norbeck, Edward. *Religion and Society in Modern Japan: Continuity and Change*. Texas: William Marsh Rice University, 1970.
- Numano, Jiro. "Toshi-ka to Shinshūkyō no Kōryū: Sōkagakkai to Nihon no Morumonkyō-kai no Baai". *Gendai Shakaigaku*, 85-96.
- Offe, Claus. *Contradictions of the Welfare State*. Routledge, 2018.
- Offe, Claus. *Europe Entrapped*. John Wiley & Sons, 2015.
- Offe, Claus. *Modernity and the State: East, West*. MIT Press, 1996.
- Offe, Claus. "Yeni Sosyal Hareketler: Kurumsal Politikanın Sınırlarının Zorlanması". *Yeni Sosyal Hareketler*. ed. Kenan Çayır. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2016.
- Oguri, Katsuya. "Chian Ijijo Hantairon no Shoso". *Hōmanabu: Hōritsu, Seiji, Shakai* 68/1 (1995), 509-537.
- Oinas-Kukkonen, Henry. *Tolerance, Suspicion, and Hostility: Changing U.S. Attitudes toward the Japanese Communist Movement, 1944-1947*. Abc - Clio, 2003.
- Okano, Shado. *An Introduction to Kodo Kyodan Buddhism*. Kodo Kyodan, 1967.
- Olupona, Jacop K. *Beyond Primitivism: Indigenous Religious Traditions and Modernity*. New York: Routledge, 2004.
- Parać, Iva Lakić. "Social Context of the fujo: Shamanism in Japan through a Female Perspective". *Asian Studies III* 19/1 (2015), 145-170.
- Parker, Kenneth Wayne. *Okyosama: Documentation of The Founding of Nyorai-kyo, Japan's First New Religion*. Pennsylvania: University of Pennsylvania, Doktora Tezi, 1983.
- Picken, Stuart D. B. *Essentials of Shinto: An Analytical Guide to Principal Teachings*. London: Greenwood Publishing Group, 1994.
- Picken, Stuart D. B. *Historical Dictionary of Shinto*. Scarecrow Press, 2010.
- Picken, Stuart D. B. *Sourcebook in Shinto: Selected Documents*. Greenwood Publishing Group, 2004.
- Ramesh, Sangaralingam. "The Showa Period (1926–1989): War and the Emergence of a Modern Japan". *China's Economic Rise: Lessons from Japan's Political Economy*. ed. Sangaralingam Ramesh. 211-250. Cham: Palgrave Macmillan, 2020.
- Reader, Ian. *New Japanese Religions: An Overview*. Lancaster: University of Lancaster, 2015.

- Reader, Ian. *New Japanese Religions: An Overview*. Lancaster: University of Lancaster, 2015.
- Reader, Ian. "Recent Japanese Publications on the New Religions: The Work of Shimazono Susumu". ed. Shimazono Susumu. *Japanese Journal of Religious Studies* 20/2/3 (1993), 229-248.
- Reader, Ian. *Religion in Contemporary Japan*. Hawaii: University of Hawaii Press, 1991.
- Reader, Ian. *Religious Violence in Contemporary Japan: The Case of Aum Shinrikyo*. Routledge, 2013.
- Rees, Lecturer in History Tim vd. (ed.). *International Communism and the Communist International, 1919-43*. Manchester University Press, 1998.
- Reichl, Christopher A. "The Globalization of a Japanese New Religion – Ethnohistory of Seichō no Ie-". *Japanese Religions* 36/1/2 (2011), 67-82.
- Rots, Aike P. *Shinto, Nature and Ideology in Contemporary Japan: Making Sacred Forests*. Bloomsbury Publishing, 2017.
- Sakamoto, Koremaru. "Shūkyō Dantaihō no Zengo". *Shinshūkyō Jiten*. ed. Nabutaka Inoue. 477-484. Tokyo: Kōbundō, 1994.
- Sakurai, Yoshihide. "Shinshūkyō no Keisei to Shakai Hendō: Chigai – Gendai Nihon ni Okeru Shinshūkyō Kenkyū no Saikendō". *Hokkaidō Daigaku Bungakubu Kyō* 46/1 (1997), 111-194.
- Saliba, J. A. *Understanding New Religious Movements*. Altamira: Walnut Creek, 1982.
- Sanlı, Leyla. *Politik Kültür ve Toplumsal Hareketler*. İstanbul, 2005.
- Sato, Tatsuya. "Rises and Falls of Clinical Psychology in Japan: A Perspective on the Status of Japanese Clinical Psychology". *Ritsumeikan Ningen Kagaku Kenkyū* 13 (2007), 133-144.
- Schwartz, Frank J. vd. *The State of Civil Society in Japan*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- Segal, Ethan. "Meiji and Taishō Japan: An Introductory Essay". *Becoming Modern: Early 20th-Century Japan through Primary Sources*. ed. Colorado Boulder University. Colorado: University of Colorado Boulder, 2015.
- Seval, Hasan Fatih. "Japon Kalkınmasının Temel Taşı: Meiji Restorasyonu ve İwakura Heyeti". *İş ve Hayat* 3/5 (2017), 101-118.

- Sharf, Robert. "Sanbōkyōdan: Zen and the Way of the New Religions". *Japanese Journal of Religious Studies* 22 (1995), 417-458.
- Shimazono, Susumu. "Conversion Stories and Their Popularization in Japan's New Religions". *Japanese Journal of Religious Studies* 13/2/3 (1986), 157-175.
- Shimazono, Susumu. "In the Wake of Aum: the Formation and Transformation of a Universe of Belief". *Japanese Journal of Religious Studies* 22/3/4 (1995), 381-415.
- Shimazono, Susumu. "Soka Gakkai (Value-Creation)". *Encyclopedia of New Religious Movements*. ed. Peter Clarke. 594-596. New York: Routledge, 2006.
- Shimazono, Susumu. "The Living Kami Idea in the New Religions of Japan". *Japanese Journal of Religious Studies* 6/3 (1979), 389-412.
- Shimazono, Susumu - 進島 蘭. "The Expansion of Japan's New Religions into Foreign Cultures". *Japanese Journal of Religious Studies* 18/2/3 (1991), 105-132.
- Staemmler, Birgit. *Chinkon Kishin: Mediated Spirit Possession in Japanese New Religions*. Berlin: LIT, 2009.
- Stalker, Nancy. "Ōmoto". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 52-67. Boston: Brill, 2018.
- Stalker, Nancy K. *Prophet Motive: Deguchi Onisaburo, Ōmoto, And The Rise of New Religions in Imperial Japan*. Honolulu: University of Hawai'i Press, 2008.
- Stockdale, Jonathan. *Imagining Exile in Heian Japan: Banishment in Law, Literature, and Cult*. University of Hawaii Press, 2015.
- Storm, Jason Ananda Josephson. *The Invention of Religion in Japan*. University of Chicago Press, 2012.
- Straelen, Henricus van. *The Religion of Divine Wisdom*, 1957.
- Straelen, Henry Van - Offner, Clark B. *Modern Japanese Religions: With Special Emphasis Upon Their Doctrines of Healing*. E. J. Brill, 1963.
- Susumu, Shimazono. *From Salvation to Spirituality*. Melbourne: Trans Pacific Press, 2004.
- Susumu, Shimazono. "The Expansion of Japan's New Religions into Foreign Cultures". *Japanese Journal of Religious Studies* 18/2/3 (1991), 105-132.

- Şenavcu, Halil İbrahim. “Japon Yeni Dini Hareketlerinde Halk Hekimliği: Sekai Kyusei Kyo Örneği”. *Mizanü'l-Hak: İslami İlimler Dergisi* 13 (2021), 195-219.
- Şenavcu, Halil İbrahim. “Sekai Kyusei Kyo”. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 467-471. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Tanabe, George Joji - Tanabe, Willa Jane. *The Lotus Sutra in Japanese Culture*. University of Hawaii Press, 1989.
- Taşkın, Rümeysa. *Japon Yeni Dini Hareketlerinde Temel İnanç Esasları ve İbadetler*. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Tatsuya, Yumiyama. “Honmichi”. Arşiv. *Kokugakuin*. Erişim 25 Nisan 2022. <https://www2.kokugakuin.ac.jp/e-shinto/>
- Tetsuo, Ōgate. “Amaterasu Ōmikami”. *Kokugodajiten*. Tokyo: Shogakukan, 1990.
- Tilly, Charles. *Explaining Social Processes*. Routledge, 2015.
- Tilly, Charles vd. *Stories, Identities, and Political Change*. Rowman & Littlefield, 2002.
- Tilly, Charles - Tarrow, Sidney G. *Contentious Politics*. Oxford University Press, 2015.
- Touraine, Alain. *Beyond Neoliberalism*. Wiley, 2001.
- Touraine, Alain. *Demokrasi Nedir?* Yapı Kredi Yayınları, 1997.
- Touraine, Alain. *Eşitliklerimiz ve farklılıklarımızla birlikte yaşayabilecek miyiz?* Yapı Kredi Yayınları, 2011.
- Touraine, Alain. *Modernliğin eleştirisi*. Yapı Kredi, 1994.
- Touraine, Alain. “Toplumdan Toplumsal Harekete”. *Yeni Sosyal Hareketler*. ed. Kenan Çayır. 31-46. İstanbul: Kaknüs Yayınevi, 2016.
- Tsushima, Tsushima vd. “The Vitalistic Conception of Salvation in Japanese New Religions: An aspect of Modern Religious Consciousness”. *Japanese Journal of Religious Studies* 6/1-2 (1979), 139-161.
- Turan, Süleyman - Emine Battal (ed.). *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Turan, Süleyman - Sancar, Faruk. *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Ueda, Yoshinaru. *Tenri-O-No-Mikoto: What Is the Character of God?* Tenrikyo Overseas Mission Department, 1976.

- Watanabe, Noriko. "(Shinri-gaku Shugika) Suru Shinshin Shūkyō no Kyō-setsu - GLA o Jirei ni". *Rikkyōdaigaku Daigakuin Shakaigakukenkyūka*, 43-59.
- Waters, Neil L. *Japan's Local Pragmatists: The Transition from Bakumatsu to Meiji in the Kawasaki Region*. Harvard Univ Asia Center, 1983.
- Wilson, Bryan. *Dini Mezhepler: Sosyolojik Bir Araştırma*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2004.
- Wilson, Bryan R. "The New Religions: Some Preliminary Considerations". *Japanese Journal of Religious Studies* 6/1/2 (1979), 193-216.
- Wimberley, Hickman Howard. *Seicho-No-Ie: A Study of a Japanese Religio-Political Association*. Cornell University, September, 1967.
- Winter, Franz. "Japanese New Religious Movements: An Introduction". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 17-32. Leiden: Brill Press, 2018.
- Winter, Franz. "Japanese New Religious Movements: An Introduction". *Handbook of East Asian New Religious Movements*. ed. Lukas Pokorny - Franz Winter. 17-32. Leiden: Brill Press, 2018.
- Wu, Yu-chuan. "Seeking Double Personality: Nakamura Kōkyō's Work in Abnormal Psychology in Early 20th-Century Japan". *Journal of the History of the Behavioral Sciences* 56/6 (2020), 1-20.
- Yamashita, Akiko. "The Eschatology of Japanese New and New Religions: From Tenrikyō to Kofuku no Kagaku". *Japanese Religions* 23/1-2 (1998), 3-21.
- Yasdıman, Hakkı Şah. *Türkiye'de Yehova'nun Şahitleri*. İzmir: Tibyan Yayıncılık, 2011.
- Yenal, Zafer - Kırılı, Biray. "Distopyalar ve Ütopyalar Arasında Karşı Küreselleşme Hareketleri". *Birikim Dergisi* 197 (2005), 10-17.
- Yitik, Ali İhsan. "Misyonerlik ve Yeni Dini Hareketler". 91-102. Ankara: Dinler Tarihi Derneği Yayınları, 2005.
- Yoneyama, Shoko. *Animism in Contemporary Japan: Voices for the Anthropocene from Post-Fukushima Japan*. Routledge, 2018.
- Yukihiro, Ōhashi. "The Revolt of Shimabara-Amakusa". *Bulletin of Portuguese - Japanese Studies (BPJS)* 20 (2010), 71-80.
- Yuri, İnose. "Gender and New Religions in Modern Japan". *Japanese Journal of Religious Studies* 44/1 (2017), 15-35.
- Zhong, Yijiang. *The Origin of Modern Shinto in Japan: The Vanquished Gods of Izumo*. Bloomsbury Publishing, 2016.

- Cengage. “H. Broyn Earhart”. Erişim 28 Nisan 2022. <https://www.cengage.co.uk/author/>
- Cinii. “Hitoshi Miyake”. Erişim 19 Nisan 2022. <https://cir.nii.ac.jp/crid/1030003658417837056>
- “Jinja Honcho”. Erişim 05 Mayıs 2022. <https://www.jinjahoncho.or.jp/en/honcho/index.html>
- PopulationPyramid.net. “Population Pyramids of the World from 1950 to 2100”. Arşiv. Erişim 25 Nisan 2022. <https://www.populationpyramid.net/japan/1958/>
- APA Dictionary of Psychology. “Shinkeishitsu”. Erişim 19 Nisan 2022. <https://dictionary.apa.org/>
- Kōeki Zaidanhōjin Shin Nihon Shūkyō Dantai Rengō-kai. “Shinshuren”. Erişim 25 Nisan 2022. <http://www.shinshuren.or.jp/index.php>
- The Constitution of Japan, The Constitution of Japan. *Constitution and Government of Japan* 1-103. Erişim 20 Ekim 2021. Erişim 20 Ekim 2021. https://japan.kantei.go.jp/constitution_and_government_of_japan/constitution_e.html

Eskiyeni Yayınları: 213

İNSANLIK PROJESİ VE İLAHİ PLAN
- Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın Adaleti Perspektifinden
Kötülük Problemi-

Hasan YÜZER

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Editörler
Doç. Dr. Ergin ÖGCEM
Hicran İkbal ERCİYAS

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSM Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 • (Sertifika No: 50732)

1.Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-25-2

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Abay, M. (2007). *Kur'ân Kıssaları* (1. bs). Ensar Neşriyat.
- Acar, R. vd., (2019). *Din Felsefesi El Kitabı* (R. Kılıç & M. S. Reçber, Ed.; 4. bs). Grafiker Yayınları.
- Ak, U. (2016). *Gazali'de Kötülük Problemi* [Doktora Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Akarsu, B. (1975). *Felsefe Terimleri Sözlüğü* (s. 238). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Albayrak, M. (2001). *İbn-i Sina ve Alfred Nort Whitehead Açısından Tanrı-Alem İlişkisi Ve Kötülük Problemi* (1. bs). Fakülte Kitabevi.
- Arslan, A. (2014). *Felsefeye Giriş* (21. bs). Adres Yayınları.
- Arslan, H. (2021). *Mu'tezile'de İyilik ve Kötülük (Hüsün ve Kubuh) Problemi* (2. bs). Endülüs Yayınları.
- Aslan, A. (2002). "Analitik Pozitif Ateizmin Bir Eleştirisi: Michael Martin". *İslam Araştırmaları Dergisi*, 7.
- Augustinus. (1999). *İtirafı* (D. Pamir, Çev.; 1. bs). Kaknüs Yayınları.
- Aydın, M. (1952). "Ateizm Ve Çıkmazları". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 187-204.
- Aydın, M. S. (2019). *Din Felsefesi* (15. bs). İzmir İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Bircan, H. H. (2021). İbn-i Sina Düşüncesinde Kötülük Sorunu ve Teodise. H. Hemşinli & Y. Kaplan (Ed.), *İslâm Düşüncesinde Kötülük Sorunu ve Teodise I* (1. bs). Elis Yayınları.
- Camus, A. (1974). *Sisyphos Söyleni* (T. Yücel, Çev.; 1. bs). Adam Yayınları.
- Camus, A. (1985). *Başkaldıran İnsan* (T. Yücel, Çev.; 1. bs). Kuzey Yayınları.

- Cebeci, L. (2021). *Kur'an-ı Kerim Açısından Kötülük Problemi* (3. bs). Akçağ Yayınları.
- Cevizci, A. (1999). *Felsefe Sözlüğü* (3. bs). Paradigma Yayınları.
- Cevizci, A. (2007). *Felsefeye Giriş* (2. bs). Sentez Yayıncılık.
- Cevizci, A. (2014). *Etik—Ahlak Felsefesi* (1. bs). Say Yayınları.
- Colette, J. (2017). *Varoluşçuluk* (I. Ergüden, Çev.; 2. bs). Dost Kitapevi Yayınları.
- Corbin, H. (1994). *İslâm Felsefesi Tarihi: Başlangıçtan İbn-i Rüşd'ün Ölümüne* (H. Hâtemî, Çev.; 2. bs). İletişim yayınları.
- Çağlayan, H. (2022). Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır Kötülük Sorunu. H. Hemşinli & Y. Kaplan (Ed.), *İslâm Düşüncesinde Kötülük Sorunu ve Teodise III* (1. bs). Elis Yayınları.
- Çalışlar, A. (1991). *Felsefe Sözlüğü* (s. 543). Cem Yayınevi.
- Çam, T. (2019). *Kötülük Problemi Gerçek Bir Problem Midir?* [Yüksek Lisans Tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Çınar, A. (2005). “Leibniz’de Kötülük Problemi ve Teodise”. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XIV(1).
- Çüçen, A. K. (2018). *Martin Heidegger: Varlık Ve Zaman* (6. bs). Sentez Yayıncılık.
- Demirtaş, M. (2019). *Josiah Royce’un Din Felsefesi* (2. bs). Otorite Yayınları.
- Demirtaş, M. (2020). *Tanrı- Alem İlişkisi* (3. bs). Otorite Yayınları.
- Dostoyevski, F. M. (2007). *Karamazov Kardeşler* (N. Yalaza Taluy, Çev.; 1. bs). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Durak, V. N. (2020). *Kelamda Salah- Aslah Sorunu Ve Günümüz Kötülük Problemi (teodise) Tartışmaları* [Yüksek Lisans Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Durusoy, A. (1999). İbn-i Sina. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (C. 20).
- Eckhart, M. (2021). *Tanrı’nın Tanıtı* (D. Pehlivan, Çev.; 1. bs). Gece Kitaplığı.
- Flew, A. (2005). *Felsefe Sözlüğü* (N. Özsoy, Çev.; 1. bs). Yeryüzü Yayınevi.
- Gazali. (2002). *Felsefenin Temel İlkeleri (Makâsîdu'l-Felâsife)* (C. Erdemci, Çev.; 2. bs). Vadi Yayınları.
- Gazali. (2004). *Ariflerin Yolu* (A. Duran, Çev.). Hikmet Neşriyat Yayınları.

- Gazali. (2004). *Yol Gidenlerin Klavuzu Ve Arayanların Bahçesi* (A. Duran, Çev.). Hikmet Neşriyat Yayınları.
- Gökberk, M. (1985). *Felsefe Tarihi* (5. bs). Remzi Kitabevi.
- Gökhan, Y. (2016). *John Hick'te Din Dili* [Yüksek Lisans Tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Gökhan Y. (2020a). Dine Eleştirel Yaklaşımlar Bağlamında Pozitivizmin Serencamı, *Kaygı*, 19(11)/2020: 542-569. Bursa.
- Gökhan, Y. (2020b). John Hick'e göre İnanç ve Bilginin Epistemik Statüsü. *SBedergi*, 4(7), 172-194. <http://dx.doi.org/10.29228/sbe.46208>. Antalya.
- Gökhan, Y. (2022a). Wittgenstein'in Metafizik Eleştirisi. *Eskiyei Yayınları*, Ankara.
- Gökhan, Y. (2022b). "Wittgenstein'in Anti-Felsefesi", *Kaygı*, 21 (1), (s. 78- 104), Bursa.
- Güzel, S. (2020). "İşrakî Teodisenin İslam Düşüncesindeki Yeri". *Mizanü'l-Hak: İslami İlimler Dergisi*, 6(11).
- Haklı, Ş. (2002). "Kötülük Problemi, Yaklaşımlar ve Eleştiriler". *Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2.
- Hemşinli, H. (2021). Bir Din Felsefesi Sorunu Olarak Kötülük. H. Hemşinli & Y. Kaplan (Ed.), *İslâm Düşüncesinde Kötülük Sorunu ve Teodise I* (1. bs). Elis Yayınları.
- Hemşinli, H., & Kaplan, Y. (Ed.). (2021). *İslâm Düşüncesinde Kötülük Sorunu ve Teodise* (1. bs). Elis Yayınları.
- Hick, J. (1990). *Philosophy of Religion* (4th ed). Prentice Hall.
- Hume, D. (1995). *Din Üstüne* (M. Tunçay, Çev.; 3. bs). İmge Kitabevi.
- İmamoğlu, T. (2005). Seneca ve Kötülük. *Akev Akademi Dergisi*, 9(24), 83-94.
- Kaplan, Y. (2021). Sühreverdî Felsefesinde Kötülük Sorunu ve Teodise. H. Hemşinli & Y. Kaplan (Ed.), *İslâm Düşüncesinde Kötülük Sorunu ve Teodise I* (1. bs). Elis Yayınları.
- Kaplan, Y. (2022). İsmail Hakkı İzmirli'de Kötülük Sorunu ve Teodise. H. Hemşinli & Yunus Kaplan (Ed.), *İslâm Düşüncesinde Kötülük Sorunu ve Teodise III* (1. bs). Elis Yayınları.
- Karakaya, M. M. (2018). Kindî'de Nefs, Beden Ve Kötülük. *Diyanet İlmî Dergi*, 54(2).

- Karaman, H. vd.,(2012). *Kur'an Yolu Türkçe Meâl Ve Tefsir 1* (4. baskı). Diyanet İşleri Başkanlığı.
- Kaya, M. (2003). *İslam Filozoflarından Felsefe Metinleri* (3. bs). Klasik Yayınları.
- Kaya, M. C. (Ed.). (2016). *İslâm Felsefesi Tarih ve Problemler* (3. bs). İsam Yayınları.
- Keklik, N. (2012). Türk-İslam Filozofu İbn-i Sina (980-1037) Hayatı Ve Eserleri. *Felsefe Arkivi*, 22-23.
- Keskin, M. (2021). Eşârî'nin Kötülük Soruna Bakışı. H. Hemşinli & Y. Kaplan (Ed.), *İslâm Düşüncesinde Kötülük Sorunu ve Teodise I* (1. bs). Elis Yayınları.
- Kılıç, H. (2009). *Kur'an'da İnsanın Hayır ve Şerle İmtihanı* [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Kısakürek, N. F. (1998). *Çile* (34. bs). Büyük Doğu Yayınları.
- Kiriş, N. (2008). Tarihsel Olarak Kötülük Problemi Ve Çözüm Yolu Olarak Teodise. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 81-96.
- Koç, T. (2019). *İslam Estetiği* (9. bs). İSAM Yayınları.
- Leibniz. (2021). *Teodise İmanla Aklın Uygunluğu Üzerine Konuşma* (H. Batuhan, Çev.; 2. bs). Fol Kitap.
- Manafov, R. (2009). “Meşşâî Felsefe Ve Kelâm Düşüncesinde ‘Adl-İ İlâhî’(Teodise) Meselesi”. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 28(28).
- Manafov, R. (2019). *John Hick'in Felsefesinde Kötülük Problemi ve Teodise* (2. bs). Elis Yayınları.
- Manafov, R. (2021). Gazali: Mümkün Dünyaların En İyisinde Kötülük. H. Hemşinli & Y. Kaplan (Ed.), *İslâm Düşüncesinde Kötülük Sorunu ve Teodise I* (1. bs). Elis Yayınları.
- Matüridi. (2014). *Kitabü't-Tevhid Açıklamalı Tercüme* (B. Topaloğlu, Çev.; 6. bs). İSAM Yayınları.
- Muhammed Esed. (2013). *Kur'an Mesajı Meal Tefsir* (C. Koytak & A. Ertürk, Çev.; 8. bs). İşaret Yayınları.
- Naim, Ş. (2004). “Hegel Felsefesinde Kötülük Problemi”. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 45(1).
- Öğük, E. (2021). Mâtürîdî'nin Hikmet Merkezli Kötülük Analizi. H. Hemşinli & Y. Kaplan (Ed.), *İslâm Düşüncesinde Kötülük Sorunu ve Teodise I* (1. bs). Elis Yayınları.

- Öktem, Ü. (2018). Platon Felsefesinde Kötülük Problemi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 58(1).
- Özdemir, M. (2013). Kötülük Problemi. Ş. A. Düzgün (Ed.), *Kelam El Kitabı* (3. bs, s. 728). Grafiker Yayınları.
- Özden, H. Ö. (1996). *İbn-i Sina—Descartes Metafizik Bir Karşılaştırma* (1. bs). Dergâh Yayınları.
- Peterson, M. L. (Ed.) vd.,. (2013). *Din Felsefesi Seçme Metinler* (R. Acar, (Çev.) vd.,. 1. bs). Küre Yayınları.
- Peterson, M. L. (Ed.). (2006). *The Problem of Evil: Selected Readings* (Reprinted). University of Notre Dame Press.
- Plantinga, A. (2002). *God, Freedom and Evil*. William B. Eerdmans Yayıncılık.
- Platon. (2001). *Timaios* (E. Güney & L. Ay, Çev.). Sosyal Yayınlar.
- Razi, M. (2016). *Felsefe Risâleleri* (M. Kaya, Çev.). Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.
- Rowe, W. L. (1979). The Problem of Evil and Some Varieties of Atheism. *American Philosophical Quarterly*, 16(4), 335-341.
- Rowe, W. L. (2007). *Philosophy of Religion: An Introduction* (4th ed). Wadsworth/Thomson.
- Russel, J. B. (2000). *İbليس Erken Dönem Hristiyan Geleneği* (A. Fethi, Çev.; 1. bs). Kabcacı Yayınları.
- Said Nursi. (2013). *Lemalar*. Risale-i Nur Külliyyatı.
- Sartre, J. P. (2020). *Varoluşçuluk* (A. Bezirci, Çev.; 30. bs). Say Yayınları.
- Sunar, C. (1969). “İslam Meşşai Felsefesinde İlk Adım”. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(1-4).
- Sühreverdi, Ş. (2017). *El-Elvâhu'l-İmâdiyye Hikmet Levhaları* (A. K. Cihan, vd.,. Çev.; 1. baskı). Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.
- Şimşek, İ. (2018). “William L. Rowe Ve “Kötülüğün Anlamsızlığı””. *Uluslar Arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(55), 1023-1040.
- Şulul, C. (2015). “İlk İslam Filozofu Kindî'nin Hayati Ve Felsefi Düşünceleri”. *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, 11(44).
- Taş, N. (2017). *İhvan-ı Safa Risalelerinde Kötülük Problemi* [Yüksek Lisans Tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Taş, N. (2021). *İhvân-ı Safâ Gözüyle Kötülük Problemi* (1. bs). Kitap Yurdu Doğrudan Yayıncılık.

- Tokgöz, K. (2021). *İbn-i Arabi ve Derrida Düşünceleri Ekseninde Kötülük Problemi* [Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Topaloğlu, B. (2023, Nisan 12). *Kudret*. TDV İslâm Ansiklopedisi. <https://islamansiklopedisi.org.tr/kudret--kelam>
- Topuz, Ş. (2021). *İlahî Adalet İbn-i Arabi Metafizikinde Kötülük Problemi* (1. bs). Kitap Yurdu Doğrudan Yayıncılık.
- Türkben, Y. (2009). “Kötülük Problemi: Gazali-Swinburne Mukayese-si”. *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21, 89-109.
- Türkben, Y. (2012). *İbn-i Sina Ve Thomas Aquinas'ta Kötülük Problemi* (1. bs). Elis Yayınları.
- Türkçe Sözlük* (10. bs, s. 2244). (2005). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türkeri, M. (2006). *Muhammed Hamdi Yazır Elmalı'nın Ahlâk Felsefesi* (2. bs). İzmir İlahiyat Vakfı Yayınları.
- Watt, W. M. (1979). Suffering in Sunnite Islam. *Studia Islamica*, 50, 5-19.
- Yaran, C. S. (2012). *Din Felsefesine Giriş* (1. bs). Dem Yayınları.
- Yaran, C. S. (2021). *Kötülük ve Teodise Batı ve İslam Din Felsefesinde Kötülük Problemi ve Teistik Çözümler* (3. bs). Rağbet Yayınları.
- Yasa, M. (2019). Kötülük Sorunu. R. Kılıç & M. S. Reçber (Ed.), *Din Felsefesi El Kitabı* (4. bs, s. 432). Grafiker Yayınları.
- Yasa, M. (2021). Ömer Hayyam'ın Kötülük Sorununa Bakışı: Bir Şiirsel Anlatım. H. Hemşinli & Y. Kaplan (Ed.), *İslâm Düşüncesinde Kötülük Sorunu ve Teodise I* (1. bs). Elis Yayınları.
- Yasa, M., & Türkmen, D. A. (2007). Hayyam Ve Kötülük: Acı Eksenli Pesimizm İle Umut Eksenli Optimizm Arasında (Rubailer Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23.
- Yazoğlu, R. (2006). Süreç Teolojisinde Kötülük Sorunu. *Akev Akademik Dergisi*, 10, 135-144.
- Yeşilyurt, T. (2013). Matüridilik: Önemli İsimler ve Temel İlkeler. Ş. A. Düzgün (Ed.), *Kelam El Kitabı* (3. bs, s. 728). Grafiker Yayınları.
- Yıldız, İ. (2021). “Olasılık, Tanrı ve Kötülük”. *Din ve Bilim - Muş Alparşan Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*.
- Yüce, F. (2016). “Din Felsefesinde Kötülük Problemi Ve Teodise: Algısal Kötülük Kavramıyla Yeni Bir Perspektif”. *Felsefe Dünyası*, 63.
- Ziya Paşa. (2016). *Tercî-i Bend Terkîb-i Bend*. Süleyman Uzkuç (Ed.), Palet Yayınları.

Eskiyeni Yayınları: 214

İslâm Düşüncesi Bağlamında
EĞİTİMDE BİLGİ PROBLEMİ

Ahmet ÖZALP

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Editör
İsmet TUNÇ

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-26-9

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an-ı Kerim*. 19 Aralık 2023. <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Neml-suresi/3195/36-40-ayet-tefsiri>
- Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları, 1974.
- The Blackwell Dictionary of Twentieth-Century Social Thought*. Oxford: Blackwell Publishers, 1994.
- The Oxford Companion to Philosophy*. Oxford: Oxford University Press, 1995.
- TDK Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları, 10. Basım, 2005.
- Abdülcebbar, Kâdî. *el-Muğnî fî ebvâbi't-tevhîd ve'l-'adl*. thk. İbrâhim Medkûr. 12. Kâhire: el-Müessesetü'l-Mısriyye el-'Âmme, ts.
- Acem, Refik. *Mevsu'âtu mustalahât el-İmâmi'l-Gazzâlî*. Beyrut Mektebetu Lübnan, 2000.
- Açar, Halil Rahman. "Bilgisel (Epistemik) Normlar". *Bilgi ve Değer (Bilgi ve Değer Sempozyumu Bildirileri)*. ed. Şehabettin Yalçın. 83-90. Ankara: Vadi Yayınları, 2002.
- Açıkgenç, Alparslan. *İslâm Medeniyetinde Bilgi ve Bilim*. İstanbul: İSAM Yayınları, 3. Basım, 2007.
- Adıgüzel, Nuri. "İslam Felsefesinde "İllet" (Neden) Kavramı". *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* VI/2 (2002), 157-177.
- Aktaş, Mehmet. *Tanım veya Hakikat: Civeynî'nin Kelâm Sisteminin Analizi*. İstanbul: Ketebe Yayınları, 1. Basım, 2019.
- Akyürek, Yakup. *Siyer Edebiyatı: Endülüs*. İstanbul: Siyer Yayınları, 1. Basım, 2023.
- Alî, Muhammed *'Akdü'l-ferâ'id 'alâ Şerhi'l-'akâ'id*. Karaçi: El-Büşra, 2015.
- Alper, Hülya. *İmam Mâtürîdî'de Akıl-Vahiy İlişkisi*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2009.
- Alper, Ömer Mahir. "'Eş'arîlerin Kavâidi ve Felâsifesinin Gavâili" Ötesinde: Osmanlı Dönemi Mâtürîdî Kelâmcısı Mevlânâ Mehmet İzmîrî'de Bilginin Mâhiyeti Sorunu". *İmam Mâtürîdî ve Mâtürîdiyye Geleneği: Tarih, Yöntem, Doktrin*. ed. Hülya Alper. 257-303. İstanbul: İFAV Yayınları, 2018.
- Alpyağlı, Recep. "Bir Geleneğin Tecrübeleriyle Geleceğin Felsefesini Kurmak". *Darülfünun İlahiyat Sempozyumu 18-19 Kasım 2009 Tebliğleri*. 229-233. İstanbul: y. y., 2010.

- Altaş, Nurullah. "Türkiye'de Zorunlu Din Eğitimini Yapılandıran Süreç, Hedefler ve Yeni Yöntem Arayışları (1980-2001)". *Dinî Araştırmalar* IV/12 (2002), 145-168.
- Altaş, Nurullah-Arıca, İsmail. "Din Eğitiminin Bilimselleşme Süreci". *Din Eğitimi*. ed. Mustafa Köylü-Nurullah Altaş. 48-79. İstanbul: Ensar, 3. Basım, 2014.
- Altıntaş, Ramazan. "Fuzûlî'de (ö. 963/1556) Bilgi ve Tabiat Anlayışı". *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* VI/1 (2002), 37-53.
- Altıntaş, Ramazan. *İslâm Düşüncesinde İşlevsel Akıl*. İstanbul: Pınar Yayınları, 2003.
- Âmidî, Seyfüddin *Ebkârü'l-efkâr*. thk. Ahmed Muhammed Mehdi. 1. Kahire: Darü'l-Kütüb ve'l-Vesâiki'l-Kavmiyye, 2002.
- Askerî, Ebü'l-Hilâl. *el-Furûku'l-lugâviyye*. b. y.: y. y., 1353h.
- Aslan, Abdülğaffar. "Kelâm'da Aklın Epistemolojik Fonksiyonu". *Kelâm'da Bilgi Problemi*. ed. Orhan Ş. Koloğlu vd. 129-138. Bursa: Arasta Yayınları, 2003.
- Aydın, Muhammet Şevki. *Din Eğitimi Bilimi*. Kayseri: Kimlik Yayınları, 1. Basım, 2017.
- Aydınlı, Yaşar. "Farabi'nin Bilgi Anlayışına Genel Bir Bakış". *Bilimname : Düşünce Platformu* II/4 (2004), 5-16.
- Aydınlı, Yaşar "Fârâbî ve Bağdat Meşşâî Okulu". *İslâm Felsefesi Tarih ve Problemler* ed. M. Cüneyt Kaya. 145-183. Ankara: TDV İSAM Yayınları, 3. Basım, 2016.
- Aydoğan, İsmail. "Sekülerizm, Kültür ve Eğitim". *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 7/1 (2017), 1-8.
- Ayhan, Halis. *Din Eğitimi ve Öğretimi*. İstanbul: İFAV Yayınları, 3. Basım, Ayhan,.
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*. Erişim 10 Aralık 2019 <http://lugatim.com/s/yeti>
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*. Erişim 12 Aralık 2019. <http://lugatim.com/s/sezgi>
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*. Erişim 10 Aralık 2019. <http://lugatim.com/s/marifet>
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*. Erişim 10 Aralık 2019. <http://lugatim.com/s/ilham>
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*. Erişim 02 Şubat 2018. <http://lugatim.com/s/Egitim>

- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*. Erişim 12 Aralık 2019. <http://lugatim.com/s/tecrübe>
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*. Erişim 03 Aralık 2023. <http://lugatim.com/s/Zira>
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*. Erişim 11 Aralık 2019. <http://lugatim.com/s/rüya>
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*. Erişim 12 Aralık 2019. <http://lugatim.com/s/vahiy>
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*. Erişim 10 Aralık 2019. <http://lugatim.com/s/keşif>
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*. Erişim 02 Şubat 2018. <http://lugatim.com/s/ilim>
- Bağcı, Hatice Fakioğlu. *Tecrübe ve Eğitim: Dewey ve Gadamer Arasında Bir Karşılaştırma*. İstanbul: Hiperyayın, 2020.
- Bağdâdî, Abdülkâhir *Usûlü'd-dîn*. Beyrut Dârü'l-Kütübî'l-İlmiyye, 3. Basım, 1981.
- Bâkılânî, Ebû Bekr. *et-Takrîb ve'l-irşâd: es-Sağîr*. thk. Abdülhamid b. Ali Ebû Zenid. 3 1. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1993.
- Bakır, Kemal. "Pragmatizm ve Eğitime Yansımaları". *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* 14 (2010), 49-68.
- Baltacıoğlu, İsmail Hakkı. *Din ve Hayat*. sad. Abdullah Özbek. İstanbul: Esra Yayınları, 1996.
- Başer, Hacı Bayram. "Tasavvuf İlmi ve Keşfin Bir Bilgi Yöntemi Olarak Değeri". *Entelektüel Bağlılığı Aşmak: İlim Geleneğimiz Üzerine Araştırmalar*. ed. A. Cüneyd Köksal. İstanbul: Yedirenk, 1. Basım, 2009.
- Başer, Hacı Bayram. *Şeriat ve Hakikat: Tasavvufun Teşekkül Süreci*. İstanbul: Klasik Yayınları, 2017.
- Başkurt, İrfan *Kur'an Açısından Din Eğitiminde Adalet, Ölçü, Denge - Sır'at-ı Müstakim*. İstanbul: İşaret Yayınları, 2000.
- Bayraklı, Bayraktar. *İslâm'da Eğitim*. İstanbul: y. y., 7. Basım, 2002.
- Bayraktar, Mehmet *Dâvûd el-Kayserî Vahdet-i Vücûd Felsefesi*. İstanbul: İfav Yayınları, 2012.
- Bekiryazıcı, Eyüp. "Burhân'dan Keşfe Yöneliş ya da Sühreverdi'de Bilginin Kaynağı Problemi". *EKEV Akademi Dergisi* XIII/38 (2009), 103-114.
- Bilgin, Beyza. *Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1988.

- Bingöl, Abdulkuddüs "Temsil". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 12 Şubat 2020.
<https://islamansiklopedisi.org.tr/temsil--mantik>
- Blackstone, William Thomas. *Dinsel Bilgi Sorunu: Felsefî Çözümlemelerin Dinsel Bilgi Sorununa Etkileri*. çev. Tuncay İmamoğlu. İstanbul: Ataç Yayınları, 2005.
- Bolay, M. Naci. "Bedîhî". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 14 Şubat 2020.
<https://islamansiklopedisi.org.tr/bedihi>
- Bozkurt, Mustafa. "Müslüman Kelamında Haberin Bilgi Değeri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XLVIII/2 (2007), 83-100.
- Bozkurt, Mustafa. "Kelamcılarda Bilginin Tanımı Problemi". *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XII/1 (2008), 253-274.
- Bulut, Nurgül. "Allah İnancı ve Ahlakla İlişkin Algının Eyleme Tezahür Biçimleri". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlahiyat Tetkikleri Dergisi* 55 (2021a), 473-497.
- Bulut, Nurgül. *İnanç ve Ahlak Dini Tavrın Seküler Dönüşümü*. İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları, 2021b.
- Burrel, Gibson-Morgan, Gareth *Sociological Paradigms and Organisational Analysis*. New Hampshire: Heinemann Educational Books InC., 1988.
- Büyükdüvenci, Sabri. "Realizm ve Eğitim". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 22/1 (2019), 135-149.
- Büyükdüvenci, Sabri *Eğitim Felsefesi "Yazılar"*. Ankara: Yargıçoğlu Matbaası, 1987.
- Câbirî, Muhammed Âbid. *Bünyetü'l-akli'l-Arabî*. Beyrut: el-Merkezü's-Sekâfî el-Arabî, 2. Basım, 1991.
- Câbirî, Muhammed Âbid. *Tekvinü'l-akli'l-arabî: Arap Aklın Oluşumu*. çev. İbrahim Akbaba. İstanbul: İz Yayıncılık, 1997.
- Câbirî, Muhammed Âbid. *Arap-İslâm Kültürünün Akıl Yapısı: Arap-İslâm Kültüründeki Bilgi Sistemlerinin Eleştirel Bir Analizi*. çev. Burhan Köroğlu vd. İstanbul: Kitabevi Yayınları, 1999.
- Câbirî, Muhammed Âbid. *Arap-İslâm Aklının Oluşumu*. çev. İbrahim Akbaba. İstanbul: Kitabevi Yayınları, 3. Basım, 2001.
- Cebeci, Suat. *Din Eğitimi Bilimi ve Türkiye'de Din Eğitimi*. Ankara: Akçağ Yayınları, 1. Basım, 1996.
- Cengiz, Yunus. "Kadi Abdülcebbar'ın Bilgi Sisteminde Algı-Akıl İlişkisi". *Mukaddime: Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2 (2010), 1-22.

- Cevzici, Ahmet. *Eğitim Felsefesi*. İstanbul: Say Yayınları, 8. Basım, 2021.
- Ceylan, Yusuf. "Yapılandırmacı Din Öğretimi Modeli: Grimmitt Örneği". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* II/38 (2013), 175-190.
- Chittick, William C. "İslâmî Eğitimin Amacı". çev. Nurullah Kortaş. *Geleneğin Işığında Eğitim*. ed. Jane Casewit. 181-195. İstanbul: EDAM, 2016.
- Cihan, A. Kamil "Sühreverdî ve İsrâkîlik". *İslâm Felsefesi Tarih ve Problemler* ed. M. Cüneyt Kaya. Ankara: TDV Yayınları, 6. Basım, 2018.
- Corbin, Henry. *İslâm Felsefesi Tarihi Başlangıcından İbn Rüşd'ün Ölümüne Kadar*. çev. Hüseyin Hatemî. İstanbul: İletişim Yayınları, 2. Basım, 1994.
- Cürcânî, Seyyid Şerif. *et-Ta'rifât*. Beyrut: Daru'l-Kitabi'l-İlmiyye, 1983.
- Cürcânî, Seyyid Şerif. *Şerhü'l-mevâkıf*. 2 1. Kum: İntişârât-ı Şerif er-Râdî, 1991.
- Cüveynî, İmâmü'l-Haremeyn *Kitâbü'l-İrşâd*. thk. Esad Temim. Beyrut Müessesetü'l-Kütübî's-Sekâfiyye, 1985.
- Çağbayır, Yaşar. *Ötüken Türkçe Sözlük*. İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2007.
- Çakmaklıoğlu, M. Mustafa. "Rasyonel Bilgi ile İlhâmî/Ledünnî Bilginin Özelliği". *Tasavvuf El Kitabı*. ed. Kadir Özköse. 59-63. Ankara: Grafiker Yayınları, 2012.
- Çalışkan, İsmail *Kur'an-ı Kerim'de Din Kavramı*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1998.
- Çamdibi, Hasan Mahmut. *Din Eğitiminde İnsan ve Hayat*. İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2003.
- Çamdibi, Hasan Mahmut-Keskiner, Emine. "Gazzalî'ye Göre Çocuk Eğitimi". *900. Vefat Yılında İmam Gazzalî : Milletlerarası Tartışmalı İlmi Toplantı*. 799-807. İstanbul: M. Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2012.
- Çelebi, Kâtib *Keşfü'z-zünûn*. thk. Şerefettin Yaltkaya-Rifat Bilge. 2 1. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2014.
- Çelik, Sara. *Bilgi Felsefesi*. İstanbul: Doruk Yayıncılık, 2016.
- Çelikkıran, Ahmet. "İnsan, Çevre, Eğitim". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 4/4 (1995), 569-572.

- Çiçek, Mehmet "Semiyojoloji ve Semiyojotik Üzerine Düşünceler". *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication* 6/2 (2016), 137-147.
- Çift, Salih *Hakîm Tirmizî ve Tasavvuf Anlayışı*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2008.
- Çiftçi, Adil. "Sosyal Bilimlerde Köklü Tartışmalar". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 17 (2003), 3-28.
- Dağ, Mehmet. "İbn-i Sina'nın Bilgi Kuramı Üzerine Bazı Notlar". *Uluslararası İbn Türk, Hârezmî, Fârâbî, Beyrûnî ve İbn Sînâ Sempozyumu Bildirileri*. 153-161. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 1990.
- Dağım, Semih. *Mevsuatu mustalahati 'ilmi'l-keîâmî'l-İslâmî*. 2. Beyrut Mektebetu Lübnan, 1998a.
- Dağım, Semih. *Mevsuatu mustalahati 'ilmi'l-keîâmî'l-İslâmî*. 1. Beyrut Mektebetu Lübnan, 1998b.
- Dağım, Semih. *Mevsu'atu mustalahâti'l-imâm Fahriddin er-Râzî (Encyclopedia Of Fakhr al-Din al-Razi's Terminology)*. Beyrut Mektebetu Lübnan, 2001.
- Dalkılıç, Bayram. "Kardeşlik Kavramının Epistemolojik Boyutu". *Kutlu Doğum Haftası "Hz. Peygamber Kardeşlik Ahlakı ve Kardeşlik Hukuku Sempozyumu"*. 23-30. Ankara: DİB Yayınları, 2013.
- Davutoğlu, Ahmet. "Sosyal Bilimlerin Evrenselliğine Yönelik Metodolojik Bir Kritik ve Sosyal Bilimlerin İslâmîleşmesi Meselesi". *Bilgi, Bilim ve İslâm (Tartışmalı İlmi Toplantılar Dizisi)*. 215-232. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005.
- Demir, Osman. "Teselsül". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 19 Haziran 2023. <https://islamansiklopedisi.org.tr/teselsul>
- Demirli, Ekrem *Sadreddin Konevî'de Bilgi ve Varlık*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2005.
- Derin, Necmi. "Vâcib ve Mümkün Kavramlarının Kullanım Farklılığı". *Felsefe Dünyası* 1/55 (2012), 127-145.
- Dewey, John. *Demokrasi ve Eğitim (Eğitim Felsefesine Giriş)*. çev. Tahsin Yılmaz. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi, 1996.
- Dgheim, Samih "Terbiye". *Mawsu'âtu mustalahâti'l-İmâm Fahriddîni'r-Râzî (Encyclopedia Of Fakhr al-Din al-Razi's Terminology)*. Beyrut: Mektebetu Lübnan, 2001.
- Diraz, Muhammed Abdullah. *ed-Din*. Kuveyt: y.y., 1980.

- Dönmez, Süleyman. "Skolastik Üzerine Kavramsal Bir Analiz". *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5/2 (2005), 123-144.
- Draz, Abdullah. *Din ve Allah İnancı*. çev. Bekir Karlağa. İstanbul: Bir Yayıncılık, ts.
- Durmuş, İsmail *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 14 Şubat 2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/taglib>
- Durusoy, Ali. "Kıyas". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 12 Şubat 2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/kiyas#1>
- Durusoy, Ali. "Taksim". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 12 Şubat 2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/taksim--mantik>
- Durusoy, Ali. "İslâm Felsefesi Geleneğinin Anlamı". *Eski Yeni: Üç Aylık Düşünce Dergisi* 16 (2010), 14-17.
- Düzgün, Şaban Ali. *Sosyal Teoloji*. Ankara: Lotus Yayınları, 2. Basım, 2010.
- Egemen, Bedi Ziya. *Terbiye İlminin Problemleri ve Terbiye Felsefesi*. Ankara: AÜİF Yayınları, 1965.
- Eichner, Heidrun. "İbn Sînâ'nın Risale fi Mahiyeti's-Salat'ı". *Uluslararası İbn Sînâ Sempozyumu Bildiriler*. ed. Mehmet Mazak-Nevzat Özkaya. II/183-192. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A. Ş. Yayınları, 2009.
- Ekici, Kübra Kamer. "İbn Sahnun ve Zernuci'ye Göre Din Eğitiminde Kullanılacak Yöntem ve Teknikleri". *Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi* V/2 (2019), 368-412.
- el- Hekîm, Suâd *el-Mu'camu's-sofi*. Beyrut: y. y., 1981.
- el-Askerî, Ebû Hilâl. *el-Evâil*. Beyrut: Dârü'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1987.
- el-Bâkullânî, Ebû Bekr. *Temhîdü'l-evâil ve telhîsü'd-delâil*. thk. İmadüddin Ahmed Haydar. Beyrut: Müessesetü'l-Kütübî's-Sekâfiyye, 1986.
- el-Eş'arî, Ebü'l-Hasan. *Kitâbü'l-lüma'*. thk. Hamudeh Garabeh. Kahire: el-Hey'etü'l-Âmme li'ş-Şu'ûni'l-Metâbi' el-Emiriyye, 1975.
- el-İsfahânî, Râgıb "Rbb". *Müfredâtu elfazi'l-Kur'an*. Şam: Darü'l-Kalem, 2002a.
- el-İsfahânî, Râgıb "Din". *Müfredâtu elfazi'l-Kur'an*. Şam: Darü'l-Kalem, 2002b.
- el-Mâtürîdî, Ebû Mansûr. *Kitâbü't-tevhîd*. thk. Bekir Topaloğlu-Muhammed Aruçi. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM) Yayınları, 2018.

- er-Râzî, Kutbüddin. *Tahrîrül-kavâ'idî'l-mantukiyye fî Şerhi'r-Risâleti's-Semsiyye*. b. y.: y. y., 1911.
- Eraslan, Abdulvasıf. "Kâdî Abdülcebbar'da Mütevâtir Teorisi". *Kader* XVII/2 (2019), 437-473.
- Eraslan, Abdulvasıf. *Mu'tezile'de Haber Teorisi (Kâdî Abdülcebbar Örneği)*. Ankara: İlâhiyât Yayınları, 2020.
- Erdem, Engin. "Hanefî-Mâtürîdî Gelenekte Bilgi ve İman ". *Diyanet İlmi Dergi* LIV/3 (2018), 59-78.
- Ertürk, Selahattin *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelken-tepe Yayınları, 1974.
- Erzi, Mesut. "Kadi Abdülcebbar'ın Düşüncesinde Dilin Yeri". *Kader* XX/1 (2022), 369-397.
- Fârâbî. *İdeâl Devlet*. çev. Ahmet Arslan. Ankara: Vadi Yayınları, 1997.
- Fârâbî, Ebû Nasr. "'Uyûnu'l-mesâil". *el-Mecmu'*. Kahire: Matbaatü's-Saade, 1. Basım, 1907.
- Fârâbî, Ebû Nasr. *Fusûlün münteze'a*. thk. Fevzî Mitrî Neccâr. Beyrut: Dârü'l-Meşrik, 1971.
- Fârâbî, Ebû Nasr. *el-Medinetü'l-fâzılâ*. Beyrut: Dârü'l-Meşrik, 5. Basım, 1985.
- Fazlurrahman. *İslam and Modernity*. Chicago: University of Chicago Press, 1. Basım, 1982.
- Filiz, Şahin. *İslâm Felsefesinin Serüveni*. İstanbul: Öz Eğitim Yayınları, 1996.
- Filiz, Şahin. "Bilgi-İnanç Bağlamında Fârâbî'nin Bilgi Felsefesi". *Uluslararası Fârâbî Sempozyumu Bildirileri*. 15-24. Ankara: Elis Yayınları, 2005.
- Gadamer, Hans Georg. *Hakikat ve Yöntem*. çev. Hüsamettin Arslan-İsmail Yavuzcan. 2 1. İstanbul: Paradigma Yayınları, 2008.
- Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed. *el-Müstasfâ min 'ulmi'l-ustûl*. 1. Beyrut: Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, 1324h.
- Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed. *Makâsidi'l-felâsife*. thk. Muhyiddîn Sabrî. b. y.: y. y., 1331h.
- Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed. *İhyâu 'ulûmi'd-dîn*. 3 Beyrut: Dârü'l-Ma'rife, 1983.
- Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed. *İhyâu 'ulûmi'd-dîn*. 1. Beyrut: Şeriketu Dâri'l-Erkâm İbn-i Ebi'l-Erkâm, 1. Basım, 1998.

- Goldman, Alvin I. "Social Routers to Belief and Knowledge". *The Monist* 84/3 (2001), 346-367.
- Görmez, Mehmet. "Din Nasihattir". *Diyanet Aylık Dergi* 182/(2006), 24-27.
- Gutas, Dimitri. *İbn Sînâ'nın Mirası*. çev. Cüneyt Kaya. İstanbul: Klasik Yayınları, 2. Basım, 2010.
- Gündüz, Muhammed Muhdi. "Gazzâli'ye Göre Niyet Eğitiminin Mahiyeti". *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* X/22 (2019), 134-162.
- Gündüz, Muhammed Muhdi. "Üç Gerilim Ekseninde Din Eğitiminin Ne'liği Problemi". *Ağrı İslâmi İlimler Dergisi* 7 (2020), 155-181.
- Gündüz, Turgay. *İslam, Gençlik ve Din Eğitimi*. Bursa: Düşünce Kitapevi Yayınları, 2003.
- Haklı, Şaban. "İbn Sînâ Epistemolojisinde Bir Bilgi Kaynağı Olarak "Sezgi"". *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* VI/11 (2007), 35-52.
- Haldûn, İbn. *Şifâu's-Sâil: Tasavvufun Mahiyeti*. çev. Süleyman Uludağ. İstanbul: Dergâh Yayınları, 2. Basım, 1984.
- Hanefi, Hasan. "Müslüman Aklının Eleştirisi ya da İslam Düşüncesinin Yeniden İnşası". *II. Uluslararası İslam Düşüncesi Konferansı*. 116-129. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Dair Başkanlığı Yayınları, 1997.
- Harrâz, Ebû Saîd. *er-Resâil = Risaleler*. çev. Naile Baltacı. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2018.
- Hökelekli, Hayati. "Hads". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 05 Kasım 2019. <https://islamansiklopedisi.org.tr/hads>
- Hökelekli, Hayati. "Din Psikolojisi Bilimi". *Din Psikolojisi* ed. Hayati Hökelekli. 3-23. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2010a.
- Hökelekli, Hayati. "Din, Dindarlık ve Boyutları". *Din Psikolojisi* ed. Hayati Hökelekli. 24-45. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2010b.
- Hücvîrî, Ali b. Osman b. Ali. *Keşfü'l-mahcûb*. thk. İ's'ad Abdülhadi Kindil. 2 1. Beyrut: Dârü'n-Nehdati'l-Arabiyye, 1980.
- Hücvîrî, Ali b. Osman b. Ali. *Keşfü'l-Mahcûb: Hakikat Bilgisi*. çev. Süleyman Uludağ. İstanbul: Dergah Yayınları, 1982.

- İbn Fûrek, Ebû Bekr Muhammed. *Mücerred makâlâtî's-şeyh Ebi'l-Hasan el-Eş'arî*. thk. Daniel Gimaret. Beyrut: Dârü'l-Meşrik, 1986.
- İbn Manzûr, Cemâlüddîn. *Lisânü'l-Arab*. 5. Beyrut: Dârü'l-İhyai't-Türasi'l-Arabi, 1997a.
- İbn Manzûr, Cemâlüddîn. *Lisânü'l-Arab*. 9. Beyrut: Dârü'l-İhyai't-Türasi'l-Arabi, 1997b.
- İbn Manzûr, Cemâlüddîn. *Lisânü'l-Arab*. 12. Beyrut: Dârü'l-İhyai't-Türasi'l-Arabi, 1997c.
- İbn Manzûr, Cemâlüddîn. *Lisânü'l-Arab*. 15. Beyrut: Dârü'l-İhyai't-Türasi'l-Arabi, 1997d.
- İbn Manzûr, Cemâlüddîn. *Lisânü'l-Arab*. 3. Beyrut: Dârü'l-İhyai't-Türasi'l-Arabi, 1997e.
- İbn Manzûr, Cemâlüddîn. "Tv". *Lisânü'l-Arab*. 8. Beyrut: Dârü'l-İhyai't-Türasi'l-Arabi, 1997f.
- İbn Manzûr, Cemâlüddîn. *Lisânü'l-Arab*. 2. Beyrut: Dârü'l-İhyai't-Türasi'l-Arabi, 1997g.
- İbn Sînâ, Ebû Alî Hüseyin b. Abdillâh b. Alî. *Ahvâlî'n-nefs*. Kahire: İsâ el-Bâbî el-Halebî, 1952.
- İbn Sînâ, Ebû Alî Hüseyin b. Abdillâh b. Alî. *de Anima*. thk. Fazlurrahman. Durham: University of Durham, 3. Basım, 1970.
- İbnu'l-Cevzî, Ebû'l-Ferec. *Nuzhetu'l-e'yunu'n-nevâzir fî ilmi'l-vücûh ve'n-neâzir*. thk. Muhammed Abdu'l-Kerîm Kâzım er-Râzî. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1987.
- İnal, Kemal. "Eğitim". *Özgür Üniversite Kavram Sözlüğü: Söylem ve Gerçek*. ed. Fikret Başkaya. 151-157. Ankara: Özgür Üniversite Kitaplığı, 2005.
- İsfahânî, Râgıb *Müfredâtu elfazi'l-Kur'an*. Şam: Darü'l-Kalem, 2002.
- İzmirli, İsmail Hakkı *Yeni İlm-i Kelâm*. ed. Sabri Hizmetli, Ankara: Umran Yayınları, 1981.
- Jaques, Francis. "Teolojik Önermelere Analitik Yaklaşım". çev. Zeki Özcan. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* VI/6 (1994), 357-380.
- Kara, İsmail. "İslâm ve Pozitivizm". *Bilgi, Bilim ve İslâm (Tartışmalı İlmi Toplantılar Dizisi)*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005.
- Karadağ, Çağfer. "Birleşen ve Ayrışan Yönleriyle Kelâm İlminin Usûl-i Fıkıh, Tasavvuf ve İslâm Felsefesi ile Olan İlişkisi". *İslâm Düşün-*

- cesinin Kurucu Unsurları: *Usûl-i Fıkıh, Kelâm, Tasavvuf ve İslâm Felsefesi, Tartışmalı İlmî İhtisas Toplantısı*. İstanbul: 2016.
- Kartal, Abdullah *Tasavvufun Oluşumu Şeriat-Hakikat İlişkisi*. Bursa: Emin Yayınları, 2015.
- Katipoğlu, Hasan "Fasil". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 12 Şubat 2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/fasil--mantik>
- Katipoğlu, Hasan "Cins". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 12 Şubat 2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/cins#1>
- Kaya, M. Cüneyt. *İslâm Felsefesi Tarih ve Problemler*. Ankara: TDV Yayınları, 6. Basım, 2018.
- Kaya, Mahmut. "Kindî: İslâm Dünyasının Felsefeyle Tanışması". *İslâm Felsefesi Tarih ve Problemler*. ed. M. Cüneyt Kaya. Ankara: TDV İSAM Yayınları, 3. Basım, 2016.
- Kayıkçı, Halil. "Medrese ve İlahiyat Kavşağında İslâmî İlimler ". *Medrese ve İlahiyat Kavşağında İslâmî İlimler* ed. İsmail Narin. 1. Bingöl Üniversitesi Yayınları, 2013.
- Kaymakcan, Recep. "John M. Hull: Bir Din Eğitimsi". *Değerler Eğitimi Dergisi* 1/2 (2003), 125-148.
- Kazıcı, Ziya-Ayhan, Halis. "Tâlim ve Terbiye". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 13 Şubat 2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/talim-ve-terbiye#1>
- Kelâbâzî, Muhammed b. İbrâhim. *Ta'arruf: Doğuş Devrinde Tasavvuf*. çev. Süleyman Uludağ. İstanbul: Dergah Yayınları, 1979.
- Kelâbâzî, Muhammed b. İbrâhim *et-Ta'arruf li mezhebi ehli't-tasavvuf*. thk. Ahmed Şemsüddin. Beyrut: Darü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2001.
- Kılıç, Muharrem. "Dini Bilginin Doğruluğu Bağlamında Zâhirî Epistemolojinin Dayandığı Dil Kuramı". *Bilimname : Düşünce Platformu* 1/2 (2003), 157-169.
- Kindî, Ebû Yûsuf Yâkub b. İshâk. "İlk Felsefe Üzerine". çev. Mahmut Kaya. *Felsefi Risaleler* İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2015.
- Kindî, Ebû Yûsuf Yâkub b. İshâk "Kitâbü'n fi felsefeti'l-ülâ". *Risâletü'l-Kindî el-felsefiyye*. Kahire: Dârü'l-Fikri'l-Arabi, 1950.
- Kindî, Yâkub b. İshâk "Risaletü'l-Kindî fi hudûdi'l-esyâ-i ve rusûmihâ". *Risâletü'l-Kindî el-felsefiyye*. Kahire: Dârü'l-Fikri'l-Arabi, 1950a.
- Kindî, Yâkub b. İshâk "Risaletü'l-Kindî fi kemiyeti kütubi Aristoteles ve mâ yuhtâcu ileyhi fi tahsili'l-felsefe". *Risâletü'l-Kindî el-felsefiyye*. Kahire: Dârü'l-Fikri'l-Arabi, 1950b.

- Kızılabdullah, Yıldız. "Kavramsal Çerçeve: Eğitim, Öğretim ve Din". *Din Eğitimi*. ed. Recai Doğan-Remziye Ege. 37-52. Ankara: Grafiker Yayınları, 2012.
- Koç, Ahmet. *İhvan-ı Safa'nun Eğitim Felsefesi*. İstanbul: İFAV Yayınları, 1999.
- Korkmaz, Murat -Öktem, Gönül. "Rousseau'nun Eğitim Anlayışı". *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 1/3 (2014), 174-186.
- Kurtubî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Ahmed. *el-Câmi li ahkâmi'l-Kur'an*. 2. Beyrut: Müesseset-ü Risale, 2006.
- Kuşeyrî, Abdülkerim b. Hevâzin. *Tasavvuf İlmine Dair Kuşeyrî Risâlesi*. çev. Süleyman Uludağ. İstanbul: Dergâh Yayınları, 1981.
- Kuşeyrî, Abdülkerim b. Hevâzin. *er-Risâletü'l-Kuşeyriyye*. Cidde: Dârü'l-Minhâc, 2017.
- Kuşpınar, Bilal. *İbn Sina'da Bilgi Teorisi*. İstanbul: MEB Yayınları, 1995.
- Kutluer, İlhan. "İlmü'n-Nefs". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 09 Aralık 2023. <https://islamansiklopedisi.org.tr/ilmun-nefs>
- Kutluer, İlhan. *İslâm'ın Klasik Çağında Felsefe Tasavvuru*. İstanbul: İz Yayıncılık, 1996.
- Kutluer, İlhan. "İslâm ve Bilim Tartışmalarında Temel Yaklaşımlar". *Bilgi, Bilim ve İslâm (Tartışmalı İlmi Toplantılar Dizisi)*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005.
- Kutluer, İlhan. *Yitirilmiş Hikmeti Ararken*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2011.
- Küçük, Abdurrahman, Küçük, Alparslan-Tümer, Günay. *Dinler Tarihi*. Ankara: Berikan Yayınevi, 2020.
- Küçük, Osman Nuri. "Tatbikî Bir İlim Oluşu". *Tasavvuf El Kitabı*. ed. Kadir Özköse. 35-42. Ankara: Grafiker Yayınları, 2012a.
- Küçük, Osman Nuri. "Bilgi Kaynağı ve Vasıtası Olarak "Kalb"". *Tasavvuf El Kitabı* ed. Kadir Özköse. 48-52. Ankara: Grafiker Yayınları, 2012b.
- Lakhani, M. Ali. "Geleneğin Işığında Eğitim: Metafizik Bir Perspektif". çev. Nurullah Kortaş. *Geleneğin Işığında Eğitim*. ed. Jane Casewit. 63-76. İstanbul: EDAM, 2016.
- Locke, John. *İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme*. çev. Vehbi Hacıkadıroğlu. İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 1996.
- Locke, John. *Eğitim Üzerine Düşünceler*. çev. Hakan Zengin. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2. Basım, 2004.
- Lukacs, John. *Modern Çağın Sonu*. çev. İbrahim Kapaklıkaya. İstanbul: Ketebe Yayınları, 2018.

- Ma'lûf, Luvîs. *el-Müncid fî'l-luga ve'l-a'lam*. Beyrut: el-Mektebetü's-Şarkiiye, 1986.
- Mâverdî, Ebü'l-Hasen Alî b. Muhammed *en-Nüket ve'l-'uyûn*. 1. Beyrut: Darü'l-Kütübü'l-İlmiyye, ts.
- Meçin, Mahmut. "İhvân-ı Safâ'da Bilgi, Bilim ve İlimlerin Sınıflandırılması". *Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XVI/1 (2014), 427-458.
- Mehdiyev, Nebi *Çağdaş Epistemolojiye Giriş*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2011.
- Mehmedoğlu, Ali Ulvi. "Klasik Kuramlar ve Modern Araştırmalar Bağlamında Dindarlık ve Kişilik". *Dindarlığın Sosyo-Psikolojisi* ed. Enver Günay. 259-288. Adana: Karahan Kitabevi, 2006.
- Mehmedoğlu, Yurdagül. *İslam Düşünce Geleneğinden Günümüzde Bir Din Eğitimi Felsefesi Oluşturmak*. E-posta 13 Aralık 2013, Alıcı: Ahmet Özalp.
- Mehmedoğlu, Yurdagül. *Erişkin Bireyin Kendilik Bilinci*. İstanbul: Rağbet Yayınları, 1. Basım, 2001.
- Mehmedoğlu, Yurdagül-Mehmedoğlu, Ali Ulvi "Kadim Bir İlğiden Beslenen Meydan Okuma: Ruhsallık (Spirituality)". *XVII. Kelam Anabilim Daları Koordinasyon Toplantısı & Gnostik ve Okültizm Sempozyumu*. ed. Hulusi Arslan-Mustafa Bozkurt. 147-166. İnönü Üniversitesi Matbaası, 2012.
- Mekkî, Ebû Tâlib. *Kutîl Kulûb = Kalplerin Azağı*. çev. Muharrem Tan. 2 2. İstanbul: İz Yayıncılık, 1999.
- Mekkî, Ebû Tâlib. *Kûtü'l-kuliüb*. b. y. : y. y., ts.
- Mert, Muhit. "Kelamcılarının Bilgi Tanımları Üzerine Bir Tahlil Denemesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XLIV/1 (2003), 41-67.
- Moran, Berna. *Edebiyat Kuramları ve Eleştirisi*. İstanbul: Cem Yayınları, 9. Basım, 1994.
- Nasr, Seyyid Hüseyin. *İslam, İdealler ve Gerçekler*. çev. Ahmet Özel. İstanbul: Akabe Yayınları, 1985.
- Nasr, Seyyid Hüseyin. *Bilgi ve Kutsal*. İstanbul: İz Yayıncılık, 1999.
- Nasr, Seyyid Hüseyin. *Bir Kutsal Bilim İhtiyacı*. çev. Şehabettin Yalçın. İstanbul: İnsan Yayınları, 2016.
- Nesefî, Ebü'l-Muîn. *Tebziratü'l-edille fî usûli'd-dîn*. thk. Muhammed Enver Hamid İsa. 2 1. Kahire: el-Mektebetü'l-Ezheriyye li't-Türâs, 2011.

- Oğuzkan, A. Ferhan. *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Gül Yayınları, 1993.
- Okumuşlar, Muhiddin. "Din Eğitimi'nin Bilimselleşmesi/Neliği". *Din Eğitimi* ed. Recai Doğan-Remziye Ege. 59-84. Ankara: Grafiker Yayınları, 6. Basım, 2019.
- Okumuşlar, Muhiddin-Genç, Fatih. "Din Eğitimi'nin Bilimselleşmesi/Neliği". *Din Eğitimi*. ed. Recai Doğan-Remziye Ege. 53-104. Ankara: Grafiker Yayınları, 2012.
- Onat, Hasan "İslâm Bilimleri ve Yöntemi Açısından Tarihin Anlam ve Önemi". *Kur'an ve İslâmî İlimlerin Anlaşılmasında Tarihin Önemi*. ed. M. Mahfuz Söylemez. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2013.
- Osmanoğlu, Cemil. "Ders Kitaplarına Göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin Din Anlayışı". *The Journal of Academic Social Science Studies* 31 (2015), 265-285.
- Osmanoğlu, Cemil. "Cumhuriyet Dönemi Eğitim Literatüründe Din Eğitimi İlişkin Temel Kavramların Kullanılışı Üzerine Bir Araştırma". *Bilimname: Düşünce Platformu* 30 (2016), 157-205.
- Oyman, Nihat. "Din Eğitiminin Önündeki Engeller Araştırması Bağlamında Yeni Yöntem ve Teknikler". *TURKSOSBİLDER: Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi IV/2* (2019), 121-135.
- Öngören, Reşat. "Bir Bilgi Kaynağı Olarak Tasavvufta Keşfin Değeri". *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5 (2002), 85-96.
- Özalp, Ahmet. "Din Eğitimi Bağlamında İnsanın Kutsalla İlişkisinin Araçları Olarak İslam Düşüncesinde Bilginin Kaynakları". *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi XI/24* (2020), 42-68.
- Özalp, Ahmet. "Molla Sadrâ'nın Hareket-i Cevherî Teorisi Bağlamında Eğitimde İnsan Tasavvuru". *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 33 (2023), 36-65.
- Özbek, Abdullah "Din Eğitimi ile İlgili Temel Kavramlar". *Din Eğitimi ve Din Hizmetlerinde Rehberlik*. ed. Mehmet Emin Ay. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2010.
- Özcan, Hanifi *Mâtürîdîde Bilgi Problemi*. İstanbul: İFAV Yayınları, 2. Basım, 1998.
- Özervarlı, M. Sait. "Alâeddin el-Üsmendî'nin Kelâmcılığı ve Bilgi Teorisi: Mâverâünnehir Kelâm Düşüncesine Bir Katkı". *İslâm Araştırmaları Dergisi* 10 (Doç. Dr. Ahmet Gürtaş Hatıra Sayısı)/(2003), 39-63.

- Özköse, Kadir. "Tasavvuf Kültüründe Bâtın ve Bâtınî/Ledünnî Bilgi Kavramlarının Referans Çerçevesi". *Kur'an'ın Bâtınî ve İşârî Yorumu*. ed. Mustafa Öztürk. 59-84. İstanbul: 29 Mayıs Üniversitesi Kur'an Araştırmaları Yayınları, 2018.
- Pazarlı, Osman *Din Eğitim ve Öğretiminde Genel Metotlar*. İstanbul: İrfan Yayınevi, 1967.
- Peker, Hidayet *İbn Sina'nın Epistemolojisi*. Bursa: Arasta Yayınları, 2000.
- Pezdevî, Ebül-Yüsr Muhammed b. Muhammed. *Usûlü'd-dîn*. thk. Hans Peter Linss. Kahire: Dâru İhyai'l-Kütübî'l-Arabîyye, 1963.
- Pierre, Jacob. *L'Épistemologie-L'age de La Science*. Paris: Odile Jacob, 1989.
- Râzî, Fahreddîn. *el-Mahsûl fî 'ilmi usûli'l-fikh*. thk. Taha Câbir Feyyâz el-Alvânî. 4. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 2. Basım, 1992.
- Râzî, Fahreddîn. *Şerhü'l-İşârât ve't-tenbîhât: felsefe, tabi'yyât, ilâhiyyât ve irfân*. thk. Ali Rıza Necefzade. 2. Tahran: Encümen-i Âsâr ve Mefâhir-i Ferhengî, 2005.
- Râzî, Fahreddîn. *Muhassalu efkârî'l-mütekaddimîn ve'l-müte'ehhîrîn mine'l-ülemâ*. Kahire: Mektebetü'l-Küllîyâti'l-Ezheriyye, ts.
- Râzî, Fahreddîn *Mefâtihi'l-gayb*. 2. Beyrut: Darü'l-Kütüb'ül-İlmiyye, 1990.
- Reboul, Olivier *Eğitim felsefesi: La philosophie de l'education*. çev. Işın Gürbüz. İstanbul: İletişim Yayınları, 1991.
- Ricoeur, Paul "Avrupa Bilincinin Krizi ve Avrupa". *Avrupa'nın Krizi: Fenomenolojik Sorun Olarak Avrupa'nın Dönüşümü*. ed. Önay Sözer-Ali Vahit Turhan. Ankara: Dost Yayınevi, 2007.
- Rızâ, Ahmed "Dyn". *Mu'cemu metni'l-luga: mevzuatı lügaviyye hadise*. 2. Beyrut: Dar-u Mektebeti'l-Hayat, 1958.
- Rosenthal, Franz *Bilginin Zaferi: İslâm Düşüncesinde Bilgi Kavramı*. çev. Lami Güngören. İstanbul: Ufuk Kitapları, 2004.
- Rousseau, Jean-Jacques. *Emil Yahut Terbiyeye Dair*. çev. Hilmi Ziya Ülken vd. İstanbul: Türkiye Yayınları, 1996.
- Rüfâî, Abdülcebbar *Dürûsun fi'l-felsefeti'l-İslâmiyye: Şerhün tevdihîyyün li-kitâbi Bidâyeti'l-hikme*. Tahran: Müessesetü'l-Hüdâ, 2000.
- Safâ, İhvân-ı. *Resâil*. 4. Beyrut: Butrus Bustânî, 1957.
- Schuon, Frithjof. "Atma-Maya". *Studies in Comparative Religion* 7/3 (1973).
- Serrâc, Ebû Nasr. *el-Luma'*. thk. Tâhâ Abdülbâki Sürûr. (b. y.): Dârü'l-Kütübî'l-Hadise, 1960.

- Serrâc, Ebû Nasr. *el-Luma'*: *İslâm Tasavvufu*. çev. Hasan Kamil Yılmaz. İstanbul: Altınoluk Yayınları, 1996.
- Seyyar, Ali. *İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri Ansiklopedik Sosyal Bilimler Sözlüğü*. İstanbul: Değişim Yayınları, 2007.
- Simard, Jean-Claude. "Epistemoloji". çev. Ramazan Adıbelli. *Bilimname : Düşünce Platformu* 1/2 (2003), 13-21.
- Sînâ, İbn. *Kitabü'ş-Şifâ: Burhân (İkinci Analitikler)*. çev. Ömer Türker. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2006.
- Sinanoglu, Muattıla. "Muattıla". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 05 Ocak 2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/muattila>
- Somuncuoğlu, Seda Özsoy. *Bilimsel Yöntem Tartışmaları Işığında Bilim Felsefesi*. Ankara: Nobel Yayıncılık, 2019.
- Stachel, Günter-Esser, Wolfgang Gerold. *Was ist Religionspaedagogik?* Köln: 1971.
- Sühreverdî, Ebû'l-Fütûh Şihâbüddîn Yahyâ b. Habeş. "el-Elvâhü'l-imâdiyye". *Mecmua-i musannefât-i Şeyh-i İsrâk*. Tahran Pejûheşgâh-ı Ulûm-i İnsânî ve Mütâlaât-i Ferhengi, 2001a.
- Sühreverdî, Ebû'l-Fütûh Şihâbüddîn Yahyâ b. Habeş. "Kitabu Hikmeti'l-İsrâk". *Mecmua-i musannefât-i Şeyh-i İsrâk*. Tahran Pejûheşgâh-ı Ulûm-i İnsânî ve Mütâlaât-i Ferhengi, 2001b.
- Sülemî, Ebû Abrurrahmân. "Cevâmi'u âdâbi's-süfiyye ". *Tis'atu kütubin fi usûli't-tasavvufi ve'z-zühdi*. Beyrut: en-Nâşir li't-Tıbbâ ve'n-Neşr, 1993.
- Sülemî, Ebû Abrurrahmân. *el-Mukaddime fi't-tasavvuf*. thk. Asım İbrahim el-Keyyâlî. Beyrut: Darü'l-Kütübî'l-İlmiyye, 2005.
- Sülemî, Ebû Abrurrahmân. "Kitabu beyânî'ş-şer'i'ati ve'l-hakikati". *Mecmua-i âsâr-i Ebû Abdurrahmân es-Sülemî*. Tahran: Müessese-i Pejuheş-i Hikmet ve Felsefe-i İran, 2009.
- Şaşa, Mehmet. "Kelim ve Tasavvuf Terminolojisinde Bilgi". *Assam Uluslararası Hakemli Dergi* 2 (2014), 70-92.
- Şentürk, Habil. "Din Psikolojisi Nedir, Ne İşe Yarar?". *Diyanet İlmi Dergi* XXVI/1 (1990), 31-34.
- Tabâtâbâî, Seyyid Muhammed Hüseyin *Şerhu bidâyeti'l-hikme*. thk. Muhammed Mehdi el-Mü'min. 2 2. y. y.: Mektebetü'l-Fıkr, 1422h.
- Taylan, Necip. "Bilgi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 22 Şubat 2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/bilgi>

- Taylan, Necip *Gazzali'nin Düşünce Sisteminin Temelleri*. İstanbul: MÜİF Vakfı Yayınları, 1989.
- Teftâzânî, Sa'düddin. *Şerhü'l-İmâm es-Sa'dü'd-dîn et-Teftâzânî 'ala's-Şemsiyye fi'l-mantık li'l-İmâm el-Kâtibî*. thk. Câdullah Bisâm Sâlih. Amman: Dârü'n-Nûri'l-Mübîn, 2013.
- Teftâzânî, Sa'düddin. *Şerhü'l-'akâidi'n-Neseфіyye*. Karaçi: el-Büşra, 2015.
- Teftâzânî, Sa'düddin *Şerhü'l-makâsıd*. thk. Abdurrahman Umeyre. 1. Beyrut: Âlemü'l-Kütüb, 1989.
- Tehânevî, Muhammed A'lâ. *Keşşâfu ıstılahati'l-fünûn*. 3. Beyrut: Dârü'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1998a.
- Tehânevî, Muhammed A'lâ. *Keşşâfu ıstılahati'l-fünûn*. 2. Beyrut: Dârü'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1998b.
- Tehânevî, Muhammed A'lâ. *Keşşâfu ıstılahati'l-fünûn*. 4. Beyrut: Dârü'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1998c.
- Tehânevî, Muhammed A'lâ. *Keşşâfu ıstılahati'l-fünûn*. 1. Beyrut: Dârü'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1998d.
- Tirmizî, Hakîm. *Beyânü'l-fark beyne's-sadr ve'l-kalb ve'l-fu'âd ve'l-lüb*. thk. Nicholas Lawson. Kahire: Dâru İhyai'l-Kütübi'l-Arabiyye, 1958.
- Tosun, Cemal. *Din Eğitimi Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Yayıncılık, 3. Basım, 2005.
- Tozlu, Necmettin *Eğitim Felsefesi*. İstanbul: MEB Yayınları, 1997.
- Tunç, İsmet. "Din Çalışmalarında Antropoloji". *Journal of Analytic Divinity* 4/1 (2020), 44-66.
- Tunç, İsmet. *Antropoloji ve Din*. Ankara: Eskiyei Yayınları, 1. Basım, 2021.
- Tunçbilek, Hasan Hüseyin. "Bilgi Kaynağı Olarak Haber-i Sâdık". *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5 (1999), 83-140.
- Tûsî, Nasirüddîn. "Seyrû Sülûk/Yolculuk ve İntisap". çev. Murat Demirkol. *e-Şarkiyât İlmi Araştırmalar Dergisi* III/VI (2011), 125-139.
- Tümer, Günay. "Din". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 11.02.2019. <https://islamansiklopedisi.org.tr/din#1-genel-olarak-din>
- Türker, Ömer. "Tarif". *TDV İslam Ansiklopedisi*. 18 Şubat 2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/tarif>
- Türker, Ömer. "Mukaddime'de Aklî İlimler Algısı: İbn Haldûn'un "Bireysel Yetenekler" Teorisi". *İslâm Araştırmaları Dergisi* 15 (İbn Haldun Özel Sayısı I) (2006), 33-50.

- Türker, Ömer. *İbn Sînâ'da Metafizik Bilginin İmkânı*. Ankara: TDV Yayınları, 2. Basım, 2019.
- Uludağ, Süleyman. *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Kabcacı Yayıncılık, 2012.
- Uysal, Enver. *Örnek Metinlerle İhvân-ı Safâ ve İbn Sînâ Felsefesi*. Bursa: Emin Yayınları, 2013.
- Ünal, Mehmet Fatih "Göstegebilimin Serüveni". *Mütefekkir: Aksaray Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Dergisi* 3/6 (2016), 379-398.
- Vâhid, Yusuf. "İslâm Eğitim Felsefesi Mutlaka Doktriner Düşünceye Yol Açar mı?". *İslâmî Sosyal Bilimler Dergisi* III/4 (1995), 59-68.
- Variş, Fatma. *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: AÜEF Yayınları, 2. Basım, 1981.
- Wiebe, Donald *The Irony Of Teology and the Nature of Religious Thought*. Montreal: McGill-Queen's University Press, 1991.
- Yakıt, İsmail-Durak, Nejd. *İslâm'da Bilim Tarihi*. Isparta: Tuğra Matbaası, 2002.
- Yaman, Hikmet. "Varoluşun Makâm ve Hâlleri: Tasavvufta İnsan-Tanrı İlişkisi". *Eski Yeni: Üç Aylık Düşünce Dergisi* 19 (2010), 81-84.
- Yaparel, Recep. "Din Psikolojisi - Sosyal Psikoloji İlişkisi Sosyal Psikoloji'de Konu ve Metod Sorunu (I. Kısım)". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 11 (1998), 113-133.
- Yavuz, Kerim. *Günümüzde Din Eğitimi*. Adana: Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1998.
- Yavuz, Yusuf Şevki. "Kelâm". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 20 Aralık 2019. <https://islamansiklopedisi.org.tr/kelam--ilim>
- Yavuz, Yusuf Şevki. "Teşbih". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 05 Ocak 2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/tesbih--kelam#1>
- Yazır, Elmalılı M. Hamdi. *Hak Dini Kur'an Dili*. 1. İstanbul: Eser Neşriyat, 1979.
- Yenen, Halide. "Sühreverdî Epistemolojisinde Huzurî Bilgi". *Sühreverdî ve İsrâk Felsefesi*. ed. M. Nesim Doru. 225-240. Ankara: Divan Kitap, 2. Basım, 2015.
- Yıldız Yücel, Nurdan-Kabadayı, Talip. "Giambattista Vico: Eğitim ve Bilim". *FLSF Felsefe Ve Sosyal Bilimler Dergisi* 23 (2017), 219-3232.
- Yılmaz, Hasan Kamil. *Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 13. Basım, 2010.

- Yılmaz, Muhsin. "Eğitimin Hermeneutik Boyutu: Eğitim Kavramının Doğasına İlişkin Kimi Sorular". *Felsefe Eğitim Sanat* ed. Sabri Büyükdüvenci. Ankara: Hece Yayınları, 2006.
- Yurdağür, Metin "Devir". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 15 Şubat 2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/devir--mantik>
- Yüksel, Emrullah. *Amid' de Bilgi Teorisi*. İstanbul: İşaret Yayınları, 1991.
- Zebîdî, Ebü'l-Feyz Murtaza Muhammed b. Muhammed. *Tâcü'l-arûs*. 4. Beyrut: y. y., ts.-a.
- Zebîdî, Ebü'l-Feyz Murtaza Muhammed b. Muhammed. *Tâcü'l-arûs*. 8. Beyrut: y. y., ts.-b.
- Zebîdî, Ebü'l-Feyz Murtaza Muhammed b. Muhammed. *Tâcü'l-arûs*. 6. Beyrut: y. y., ts.-c.
- Zebîdî, Ebü'l-Feyz Murtaza Muhammed b. Muhammed. *Tâcü'l-arûs*. 1. Beyrut: y. y., ts.-d.
- Zebîdî, Ebü'l-Feyz Murtaza Muhammed b. Muhammed. *Tâcü'l-arûs*. 10. Beyrut: y. y., ts.-e.
- Zebîdî, Ebü'l-Feyz Murtaza Muhammed b. Muhammed. *Tâcü'l-arûs*. 2. Beyrut: y. y., ts.-f.
- Zebîdî, Ebü'l-Feyz Murtaza Muhammed b. Muhammed. *Tâcü'l-arûs*. 9. Beyrut: y. y., ts.-g.
- Zengin, Zeki Salih. "Başlangıçtan Cumhuriyet Dönemine Din Eğitimi". *Din Eğitimi*. ed. Mustafa Köylü-Nurullah Altaş. İstanbul: Ensar Neşriyat, 3. Basım, 2014.
- Zerkân, Muhammed Sâlih *Fahreddîn er-Râzî ve 'arâ'uhü'l-keîâmîyye ve felsefîyye*. b. y.: Darü'z-Zikr, ts.

Eskiyeni Yayınları: 216

**KONSTANTİN'İN YÜKSELİŞİ
VE HİRİSTİYANLIK**

Fatih EROĞLAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSM Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 • (Sertifika No: 50732)

1.Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6781-28-3

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KAYNAKÇA

- A. Faraone, Christopher. F. S. Naiden. *Greek and Roman Animal Sacrifice: Ancient Victims, Modern Observers*. New York: Cambridge University Press, 2012.
- Adkins, Lesley. Roy A. Adkins. *Handbook to Life in Ancient Rome*. New York: Facts on File, 2004.
- Aldrete, Gregory S. *Daily Life in the Roman City: Rome, Pompeii and Ostia*. Westport: Greenwood Press, 2004.
- Alföldi, Andrew. *Conversion of Constantine*. Trans. Harold Mattingly, Oxford: Oxford University Press, 1969.
- Alkier, Stefan. Annette Weissenrieder. *Miracles Revisited: New Testament Miracle Stories and their Concepts of Reality*. Berlin: De Gruyter, 2013.
- Allies, Thomas William. *The See of st. Peter*. London: Burns and Lambert, 1850.
- Amirav, Hagit. R. B. ter Haar Romeny. *From Rome to Constantinople: Studies in Honour of Averil Cameron*. Leuven: Peeters, 2007.
- Atâu'r-rahim, Muhammed. Ahmed Thomson. *Bir İslam Peygamberi Hz. İsa*. İstanbul: İnsan Yay., 2009.
- Athanasius, *History of Arians (Historia Arianorum)*, erişim tarihi: 06.02.2018<http://www.newadvent.org/fathers/2815.htm>
- Athanassiadi, Polymnia. Michael Frede, *Pagan Monotheism in Late Antiquity*. New York: Clarendon Press Oxford, 1999.
- Atlan, Sabahat. *Roma Tarihi'nin Ana Hatları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2014.
- Attridge, Harold W. Gohei Hata. *Eusebius, Christianity and Judasim*. Detroit: Wayne State, 1992.

- Aune, David Edward. *Apocalypticism, Prophecy and Magic in Early Christianity*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2006.
- Bahar, Hasan. *Roma ve Bizans Tarihi*. Konya: Kömen Yay., 2012.
- Baker, Robert Andrew. John M. Landers. *A Summary of Christian History*. Nashville: Broadman and Holman Publishers, 2005.
- Baker, Todd. *Exodus From Rome Volume 1: A Biblical and Historical Critique of Roman Catholicism*. Vol.1, Bloomington: Universe, 2014.
- Balberg, S. Mira. *Blood for Thought: the Reinvention of Sacrifice in Early Rabbinic Literature*. Oakland: University of California Press, 2017.
- Bardill, Jonathan. *Constantine, Divine Emperor of the Christian Golden Age*. New York: Cambridge University Press, 2012.
- Barker, Ernest. *Bizans Toplumsal ve Siyasal Düşünüş*. çev. Mete Tunçay, Ankara: İmge Kitabevi Yay., 1995.
- Barnes, Michel Rene. *The Power of God: Dunamis in Gregory of Nyssa's Trinitarian Theology*. Washington D.C.: Catholic University of American Press, 2001.
- Barnes, Timothy David. "Lactantius and Constantine". *Journal of Roman Studies*, Vol. 63 (1973): 29–46.
- _____. *Athanasius and Constantius*. Cambridge: Harvard University Press, 1993.
- _____. *Constantine and Eusebius*. Cambridge: Harvard University Press, 1984.
- _____. *Early Christian Hagiography and Roman History*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2010.
- _____. *The New Empire of Diocletian and Constantine*. Cambridge: Harvard University Press, 1982.
- Barrow, Reginald H. *Romalılar*, çev. Ender Gürol. İstanbul: Varlık Yay., 1965.
- Baş, Bilal. 2000, 'Monoteist Bir Hıristiyanlık Yorumu: Aryüsçülük Mezhabi'. *Divan İlmi Araştırmalar*, sy. 9 (2000/2):167-199.
- Baş, Mustafa. "Kıpti Kaynaklarında İznik Konsili'ne Götüren Süreç ve Arius". *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 15 sy. 2 (2015): 89-101.
- Bauer, Susan Wise. *The History of the Medieval World: From the Conversion of Constantine to The First Crusade*. New York: W. W. Norton & Company, 2010.

- Baus, Karl. *From the Apostolic Community to Constantine*. Hubert Jedin, New York: The Crossroad Publishing Company, 1965.
- Batuk, Cengiz. "Millenarianist Bir Hareket Olarak Montanizm". *Milel ve Nihal Dergisi*, sy. 1 (2003): 41-71.
- Baynes, Norman Hepburn. *Constantine the Great and the Christian Church*. New York: Haskell House, 1975.
- Beard, Mary. John North, Simon Price. *Religions of Rome*. Vol. I, Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
- Beck, Roger. *On Mithraism*. England Vermont: Ashgate Publishing, 2004.
- Beckwith, Carl. *Hilary of Poitiers on the Trinity*. New York: Oxford University Press, 2008.
- Beckwith, Christopher I. *İpek Yolu İmparatorlukları*. çev. Kürşat Yıldırım. Ankara: ODTÜ Yay., 2012.
- Benedetto, Robert. James O. Duke. *The New Westminster Dictionary of Church History*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2008.
- Benedict, David. *History of the Donatists: With Notes*. Printed for Maria M. Benedict by Nickerson, Pawtucket: Sibley&Co., Pawtucket, R.I., 1875.
- Bengtson, Herman. *Introduction to Ancient History*. Trans. R.T. Frank, F.G. Gillard, Berkeley: University of California Press, 1970.
- Bennett, J. William. *Tried by Fire*, Nashville: Nelson Books, 2016.
- Berndt, Guido M. *Arianism: Roman Heresy and Barbarian Creed*. Ed. Roland Steinacher, Farnham: Ashgate, 2004.
- Bıyık, Mustafa. *Presbiteryenlik ve Türk Presbiteryenler*. Ankara: Ankara Okulu Yay., 2006.
- Bispham, Edward. Christopher Smith. *Religion in Archaic and Republican Rome and Italy: Evidence and Experience*. London and New York: Routledge, 2000.
- Bjornlie, M. Shane. *Politics and Tradition Between Rome, Ravenna and Constantinople*. New York: Cambridge University Press, 2013.
- Boeve, Lieven. Joeri Schrijvers, Wessel Stoker, Hendrik M. Vroom. *Faith in the Enlightenment: the Critique of the Enlightenment Revisited*. Amsterdam and New York: Rodopi, 2006.
- Bonfante, Larissa. *Etruscan Life and Afterlife: A Handbook of Etruscan Studies*. Detroit: Wayne State University Press, 1986.

- Bosmajian, Haig A. *Burning Books*. North Carolina: McFarland Company, 2006.
- Boutet, M. G. *Celtic Astrology from the Druids to the Middle Ages*. North Carolina: Mc Farland and Company, 2017.
- Bowman, Alan K. Edward Champlin, Andrew Lintott. *The Cambridge Ancient History*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- Bowman, Alan. Peter Garnsey, Averil Cameron. *The Cambridge Ancient History: the Crisis of Empire, AD 193-337*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Boyd, William Kenneth. *The Ecclesiastical Edicts of the Theodosian Code*. New Jersey: The Lawbook Exchange, 2005.
- Brown, Harold O. J. *Heresies*. Grand Rapids: Baker Book House, 1984.
- Brown, Peter R. L. *Augustine of Hippo: A Biography*. Berkeley: University of California Press, 2000.
- Brown, Peter. *Poverty and Leadership in the Later Roman Empire*. University Press of Hannover: New England, 2002.
- Buck, Lawrence Paul. *The Roman Monster: An Icon of the Papal Antichrist In Reformation Polemics*. Kirksville Missouri: Truman state University Press, 2014.
- Buckland, William Warwick. *The Roman Law of Slavery*, New York: Cambridge University Press, 2010.
- Bunson, Matthew. *Encyclopedia of the Roman Empire*. New York: Facts on File Books, 2002.
- Burbank, Jane. Frederick Cooper. *Empires in World History: Power and the Politics of Difference*. Princeton New Jersey: Princeton University Press, 2010.
- Burckhardt, Jacob. *The Age of Constantine the Great*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1983.
- Cairns, Earle E. *Christianity Through the Centuries: A History of the Christian Church*. Grand Rapids: Zondervan, 1996.
- Cameron, Alan. *Last Pagan Rome*. New York: Oxford University Press, 2011.
- Cameron, Averil. *Christianity and the Rhetoric of Empire*. London: University of California Press, 1994.
- Campel, Alexander, *A Debate on the Roman Catholic Religion*. Cincinnati: Published by J. A. James Co., 1837.

- Campell, Brian. *The Roman Army 31 BC-AD 337*. London and New York: Routledge, 2003.
- Carroll, James. *Constantine's Sword: the Church and the Jews*. A Mariner Book, 2002.
- Carter, Craig A. *Rethinking Christ and Culture: A Post-Christendom Perspective*. Grand Rapids: New York Brazos Press, 2006.
- Castex, Jean. *Architecture of Italy*. London: Greenwood Press, 2008.
- Chadwick, Henry. *Selected Writings*. Grand Rapids: Eerdmans Publishing Co., 2017.
- , *The Penguin History of the Church: the Early Church*. London: Penguin Books, 1993.
- Chesnut, Glenn F. *The First Christian Histories*. Macon: Mercer University Press, 1986.
- Cheyne, Jean-Claude. *Bizans Tarihi*. çev. İsmail Yerguz. Ankara: Dost Kitabevi Yay1., 2008.
- Chodorow, Stanley. *Christian Political Theory and Church Politics in the Mid-twelfth Century*. London: University of California Press, 1972.
- Claude, Jean. *An Historical Defence of the Reformation: in Answer to a Book Intituled, Just-Prejudices Against the Calvinists*. Trans. T. B. M. A., London: Printed by G. L. for John Hancock, 1683.
- Codex Theodosianus, erişim tarihi: 5.12.2018 <http://ancientrome.ru/ius/library/codex/theod/liber09.htm#40>
- Cooper, Kate. Julia Hillner. *Religion, Dynasty, and Patronage in Early Christian Rome. 300–900*, New York: Cambridge University Press, 2007.
- Copan, Paul. William Lane Craig. *Come Let Us Reason: New Essays in Christian Apologetics*. Nashville: B and H Publishing Group, 2012.
- Corcoran, Simon. *The Empire of the Tetrarchs: Imperial Pronouncements and Government, AD 284-324*. New York: Clarendon Press Oxford, 2000.
- Cowan, Ross. *Roman Legionary AD 284-337: the Age of Diocletian and Constantine the Great*. New York: Osprey Publishing, 2015.
- Criswell, David. *She Who Restores the Roman Empire: the Biblical Prophecy of the Whore of Babylon*. New York: Writers Club Press, 2002.

- Crook, J. A. Andrew Lintott ve Elizabeth Rawson. *The Cambridge Ancient History*. Vol. 9, Cambridge: Cambridge University of Press, 2003.
- Cross, Frank Leslie. *The Oxford Dictionary of the Christian Church*. New York: Oxford University Press, 2005.
- Curta, Florin. Andrew Holt. *Great Events in Religion*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2017.
- Çavuş, Levent. "Modern Tanrı-Devletin Tarih öncesi: Hıristiyanlıkta ve İslam'da İktidar". *Milel ve Nihal, İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, c. 14, sy. 1 (2017): 201-233.
- Çiftçi, Osman Zahit. "Batıda Din-Devlet ilişkilerinde Ortaya Çıkan Dönemler". *İstem*, 2012, sy. 19 (2012):195-208.
- Daly, Kathleen N. Marian Rengel. *Greek and Roman Mythology. A to Z*, New York: Chelsea House Publishers, 2009.
- Dam, Raymond Van. *Remembering Constantine at the Milvian Bridge*. Cambridge University Press, New York 2011.
- Darcan, Hasan. "Athanasius ve İznik Konsili", *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. c. 15, sy. 28 (2013/2): 169-191.
- Davis, Nathan. *Ruined Cities Within Numidian and Carthaginian Territories*. London: John Murray, 1862.
- De Laet, Sigfried J. Joachim Herrmann. *History of Humanity: From the Seventh Century B.C. to the Seventh Century A.D.* Vol. 3, New York: Routledge, 1996.
- Dehsen, Christian Von. *Philosophers and Religious Leaders*. New York: The Oryx Press, 1999.
- Demacopoulos, George E. *Christianity, Democracy, and the Shadow of Constantine*. New York: Fordham University Press, 2010.
- DeSanctis, Michael E. *Renewing the City of God*. Chicago: Liturgy Training Publications (LTP), 1993.
- Diehl, Charles. *Bizans İmparatorluğu'nun Tarihi*. Trans. A. Göke Bozkurt, İstanbul: İlgı Yay., 2006.
- Digester, Elizabeth Depalma. *Making of a Christian Empire*. Ithaca: Cornell University Press, 2000.
- Dihle, Albrecht. *Greek and Latin Literature of the Roman Empire: From Augustus to Justinian*. Trans. Manfred Malzahn, London: Routledge, 1994.

- Dillon, John Noel. *The Justice of Constantine*. Ann Arbor: The University of Michigan Press, 2015.
- Dillon, Matthew. Lynda Garland. *Ancient Rome: From the Early Republic to the Assassination of Julius Caesar*. New York: Routledge, 2005.
- Dixon, Karen R. Pat Southern. *The Roman Cavalry*. London and New York: Routledge, 2005.
- Dixon-Kennedy, Mike. *Encyclopedia of Greco-Roman Mythology*. California: ABC-CLIO, 1998.
- Donker, Gerald J. *The Text of the Apostolos in Athanasius of Alexandria*. Atlanta: Society of Biblical Literature, 2011.
- Doods, Eric Robertson. *Pagan and Christian an Age of Anxiety*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- Downey, Glanville. *A History of Antioch in Syria from Seleucus to the Arab Conquest*. New Jersey: Princeton University Press, 1961.
- Dörries, Herman. *Constantine the Great*. New York: Harper & Row, 1972.
- Drake, Harold Allan. *A Century of Miracles*. New York: Oxford University Press, 2017.
- . *Constantine and the Bishops*. Baltimore London: The John Hopkins University Press, 2002.
- Drijvers, Jan Willem. *Helena Augusta*. Leiden: E. J. Brill, 1991.
- Duke, Edward. *The Halle of John Halle*. Vol. I., London: W. B. Brodie & Co., 1837.
- Dunstan, William E. *Ancient Rome*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2011.
- Duygu, Zafer. *Hıristiyanlık ve İmparatorluk*. İstanbul: Divan Kitap, 2017.
- Dvornik, Francis. *Konsiller Tarihi, İznikten'ten Vatikan 'a*. çev. M. Aydın. Ankara: T. T. K, 1990.
- Edwards, Mark. *Religions of the Constantinian Empire*. New York: Oxford University Press, 2015.
- Eliot, Samuel. *History of the early Christians*. Vol. II, London: Publisher in Ordinary to Her Majesty, 1853.
- Elliott, T. G. *The Christianity of Constantine the Great*. Scranton: University of Scranton Press, 1996.
- Ellison, Robert Lee. *The Divine Liver: the Art and Science of Haruspicy as Practiced by The Etruscans and Romans*. New York: Dragon's Keep Publishing, 2013.

- Epiphanius. *The Panarion, Selected Passages*. Trans. P. R. Amidon, Oxford: Oxford University Press, 1990.
- Ermatinger, James William. *Daily Life of Christians in Ancient Rome*. Westport: Greenwood Press, 2007.
- Eroğlu, Ahmet Hikmet. "Hıristiyanların Bölünme Sürecine Genel Bir Bakış". *A.Ü.İ.F.D.*, c. 41, sy.1, (2000): 309-325.
- Eusebius. *The Ecclesiastical History (Historia Ecclesiae- Historia Ecclesiastica –History of the Church)*, erişim tarihi: 22.12.2017, <http://www.newadvent.org/fathers/2501.htm>
- _____. *Life of Constantine (Vita Constantini)*, erişim tarihi: 04.08.2018, <http://www.newadvent.org/fathers/2502.htm>
- Fage, J. D. *The Cambridge History of Africa*. Vol. II, New York: Cambridge University Press, 2002.
- Ferguson, Everett. *Backgrounds of Early Christianity*. Grand Rapids: Eerdmans Publishing, 2003.
- Ferguson, John. *The Religions of the Roman Empire*. New York: Cornell University Press, 1985.
- Fitzgerald, Allan D. *Augustine Through the Ages: An Encyclopedia*. Grand Rapids: William B. Grand Eerdmans Publishing Company, 1999.
- Fletcher, Joseph. *Life of Constantine the Great*. London: Albert Cocksaw, 1852.
- Frakes, Robert M., Elizabeth DePalma Digester, Justin Stephens. *The Rhetoric of Power in Late Antiquity*. London-New York: I. B. Tauris Publishers, 2010.
- Frend, W. H. C. *Martyrdom and Persecution in the Early Church*. New York: Anchor Books, 1967.
- Frend, W. H. C. *The Early Church*. Philadelphia: Fortress Press, 1987.
- Gagarin, Michael. *Ancient Greece and Rome*. Vol. 1, New York: Oxford University Press, 2010.
- Garnsey, Peter. Richard Saller. *The Roman Empire: Economy, Society and Culture*. Oakland: University of California Press, 2015.
- Geanakoplos, Deno J. "Bizans İmparatorluğu'nda Kilise ve Devlet". çev. Mustafa Alican, *Tarih Okulu*, sy. 8 (2011):169-198.
- Gerson, Lloyd P. *Companion to Plotinus*. Cambridge University Press, New York 2006.

- _____. *The Cambridge History of Philosophy in Late Antiquity*. Vol. II, Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
- Geffcken, Johannes. *The Last Days of Greco-Roman Paganism*. Trans. S. MacCormack, Amsterdam: North Holland Pub. Co., 1978.
- Gibbon, Edward. *History of Christianity: Comprising All that Relates to the Progress of the Christian Religion in "The History of the Decline and Fall of the Roman Empire," and A Vindication of Some Passages in the 15th and 16th Chapters*. New York: Peter Eckler, 1887.
- _____. *Roma İmparatorluğu'nun Gerileyiş ve Çöküş Tarihi*. çev. Asım Baltacıgil, c. 1, İstanbul: BFS Yay., 1987.
- _____. *Roma İmparatorluğu'nun Gerileyiş ve Çöküş Tarihi*. çev. Asım Baltacıgil, c. 2, İstanbul: BFS Yay., 1987.
- Gill, David W. J. Conrad Gempf. *The Book of Acts in Its Graeco-Roman Setting*. Vol. 2, Grand Rapids: Eerdmans Publishing Company, 1994.
- Goffart, Walter. "Zosimus, The First Historian of Rome's Fall". *The American Historical Review*, Vol. 76, No. 2, (1971): 412-441.
- Gömeç, Saadetin. *Türk-Hun Tarihi*. Ankara: Berikan Yayınevi, 2012.
- Grant, Michael. *Collapse and Recovery of the Roman Empire*. Routledge, London and New York 1999.
- _____. *The Emperor Constantine*. Ankara: Orion Books Ltd, England, 1998.
- _____. *The Severans: the Roman Empire Transformed*. New York: Routledge, 1996.
- Graupner, Axel. Michael Wolter. *Moses in Biblical and Extra-Biblical Traditions*. Berlin: Walter De Gruyter, 2007.
- Green, Bernard. *Christianity in Ancient Rome: the First Three Centuries*. New York: T and T Clark, 2010.
- Grierson, Philip. *Byzantine Coinage*. Washington: Dumbarton Oaks, 1999.
- Grubbs, Judith Evans. Tim Parkin. *The Oxford Handbook of Childhood and Education in the Classical World*. New York: Oxford University Press, 2013.
- Guy, Laurie. *Introducing Early Christianity*. Downers Grove: Intervarsity Press (IVP), 2011.
- Gündüz, Şinasi. *Din ve İnanç Sözlüğü*. Ankara: Vadi Yay., 1998.
- Gündüz, Şinasi. *Hıristiyanlık*, İstanbul: İsam Yay., 2017.

- Gwatkin, Henry Melvill. *The Arian Controversy*. Londra: Longmans, Gren and Co., 1908.
- Gwynn, David Morton. *Arnold Hugh Martin Jones and Later Roman Empire*. Leiden: Brill, 2008.
- _____. *Christianity in the Later Roman Empire*. New York: Bloomsbury, 2015.
- Habib, M. A. R. *Literary Criticism from Plato to the Present: An Introduction*. Chichester: Wiley-Blackwell, 2011.
- Hall, Edward Henry. *Ten Lectures on Orthodoxy and Heresy in the Christian Church*. Worchester: Printed by Charles Hamilton, Palladium office, 1874.
- Halsberhe, Gaston. *The Cult of Sol Invictus*. Leiden: E. J. Brill, 1972.
- Hançerlioğlu, Orhan. *Dünya İnançları Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2000.
- Hançerlioğlu, Orhan. "Uzlaşımçılık", *Felsefe Ansiklopedisi*, c. 7, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1993.
- Hanson, Richard Patrick Crosland. *The Search for the Christian Doctrine of God*. Edinburgh: T and T Clark, 1988.
- Harnack, Adolf Von. *The Expansion of Christianity in the First Three Centuries*. Eugene: Wipf and Stock Publishers, 1998.
- Harries, Jill. *Imperial Rome AD 284 to 363: the New Empire*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2012.
- Harvey, Susan Ashbrook. David G. Hunter. *The Oxford Handbook of Early Christian Studies*. New York: Oxford University Press, 2008.
- Hastings, Adrian. Alistair Mason, Hugh Pyper. *The Oxford Companion to Christian Thought*. New York: Oxford University Press, 2000.
- Hayden, Timothy John. *The Vision by the Tigris*. Teach Services Publishing, Oglethorpe: Fort 2006.
- Hefele, Charles Joseph. *A History of the Councils of the Church*. Eugene: Wipf Stock Publishers, 1894.
- Heiks, Heidi. *AD 508 Source Book*. Oglethorpe: Published by Teach Services Publishing, 2011.
- Hekster, Olivier. Gerda De Kleijn, Danielle Slootjes. *Crises and the Roman Empire*. Leiden: Brill, 2007.
- Herring, George. *Introduction to the History of Christianity*. New York: New York University Press, 2006.

- Hess, Hamilton. *The Early Development of Canon Law and the Council of Serdica*. New York: Oxford University Press, 2002.
- Hessenbruch, Arne. *Reader's Guide to the History of Science*. Chicago: Fitzroy Dearborn Publishers, 2000.
- Heyob, Sharon Kelly. *The Cult of Isis Among Women in the Graeco-Roman World*. Leiden: E. J. Brill, 1975.
- Hill, Jonathan. *Christianity: the First 400 Years*. Oxford: Lion Books, 2013.
- Hillerbrand, Hans J. *A New History of Christianity*. Nashville: Abington Press, 2012.
- Hindson, Ed. Ergun Caner. *The Popular Encyclopedia of Apologetics*. Eugene: Harvest Houses Publishers, 2008.
- Hinson, E. Glenn. *The Church Triumphant: A History of Christianity Up to 1300*. Macon: Mercer University Press, 1995.
- Hooker, Richard. *Of the Laws of Ecclesiastical Polity*. Eugene: Wipf and Stock Publishers, 2003.
- Hough, Lynn Harold. *Athanasius: the Hero*. New York Cincinnati: Jennings and Graham, 1906.
- Humphries, Mark. *Early Christianity*. New York: Routledge Taylor-Francis Group, 2006.
- Hyma, Albert. *World History- A Christian Interpretation*, Lafayette: Sovereign Grace Publishers, 2001.
- Iamblichus. *De Mysteriis*. Trans. Emma C. Clarce, John M. Dillon, Jackson P. Hershbell, Atlanta: Society of Biblical Literature, 2003.
- Inowlocki, Sabrina. Claudio Zamagni. *Reconsidering Eusebius*. Leiden: Brill, 2011.
- İplikçioğlu, Bülent. *Eski Batı Tarihi I*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1997.
- _____, *Helen ve Roma Tarihinin Anahatları*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yay., 2007.
- John (Bishop Of Salisbury). *The Works of John Jewel*. Vol. I, Rev. John Ayre, Cambridge: Cambridge University Press, 1845.
- Jones, Arnold Hugh Martin (A. H. M.). *Constantine and the Conversion of Europe*. Toronto: University of Toronto Press, 1997.
- Jones, Christopher Prestige. *Culture and Society in Lucian*. Cambridge-London: Harvard University Press, 1986.

- Jones, Rufus M. *The Church's Debt to Heretics*. London: James Clarke & Co. Limited, 1925.
- Judge, Edwin A. *Jerusalem and Athens: Cultural Transformation in Late Antiquity*. Alanna Nobbs, Tübingen: Mohr Siebeck, 2010.
- Julian, Terry. *Constantine the Great, Christianity, and Constantinople*. Canada: Trafford Publishing, 2005.
- Jurgens, William A. *The Faith of the Early Fathers*. Vol. I, Collegeville: The Liturgical Press, 1970.
- Kaatz, Kevin W. *Early Controversies and the Growth of Christianity*. Santa Barbara, California: Praeger, 2012.
- Kafesoğlu, İbrahim. *Türk Milli Kültürü*. İstanbul: Boğaziçi Yay., 1995.
- Kaçar, Turhan. "Roma İmparatorluğu'nda Kilise Konsillerinin Siyasallaşması: İznik Örneği». *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sy. 1 (2002): 1-18.
- , *Geç Antikçağ'da Hıristiyanlık*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yay., 2009.
- Kalantzis, George. *Caesar and the Lamb: Early Christian Attitudes on War and Military Service*. Eugene: Cascade Books, 2012.
- Kalas, Gregor. *The Restoration of the Roman Forum in Late Antiquity*. Austin: University of Texas Press, 2015.
- Kaya, Abdullah. "Doğu Roma'nın Bizanslaştığı Devir: I. Justinanus Dönemi". *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sy. 2 (2013): 17-40.
- Kaymaz, Yunus. "Konstantin ve Hıristiyanlık". Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, 2014.
- Kee, Alistair, Constantine versus Christ: The Triumph of Ideology, Eugene: Wipf Stock Publishers, 1982.
- Keightley, Thomas. *History of the Roman Empire, from the Accession of Augustus to the End of the Empire of the West*. London: Printed by Richard and John E. Taylor, 1840.
- Kelly, John Norman Davidson. *Early Christian Doctrines*. London: Adam and Charles Black, 1968.
- Kızıl, Hayreddin. "Mithradan Mithras'ın Sırlarına Mitraizm'in Kuruluş Serüveni", *Ekev Akademi Dergisi*, sy. 55 (2013):113-136.
- Kitab-ı Mukaddes*. Kitab-ı Mukaddes Şirketi, İstanbul 2016.

- Klemme, Heiner F., Manfred Kuehn. *The Bloomsbury Dictionary of Eighteenth-Century German Philosophers*. London: Bloomsbury, 2016.
- Koester, Helmut, History. *Culture, and Religion of the Hellenistic Age*. Berlin: Walter de Gruyter, 1995.
- Kofsky, Arieh. *Eusebius of Caesarea Against Paganism*. Leiden: Brill, 2002.
- Krautheimer, Richard. *Three Christian Capitals*. Berkeley: University of California Press, 1983.
- Lactantius. *On the Deaths of the Persecutors (De Mortibus Persecutorum)*, erişim tarihi: 22.12.2017 <http://www.newadvent.org/fathers/0705.htm>
- _____. *The Divine Institutes (Divinarum Institutionum)*, erişim tarihi: 22.12.2017, <http://www.newadvent.org/fathers/0701.htm>
- _____. *On the Anger of God (De Ira Dei)*, erişim tarihi: 22.12.2018, <http://www.newadvent.org/fathers/0703.htm>
- Lane, Robin. *Pagans and Christians*. Harmondsworth: Viking, 1986.
- Laursen, John Christian. Cary J. Nederman. *Heresy in Transition*. New York: Routledge, 2005.
- Lavinia, Cohn-Sherbok. *Who's Who in Christianity*. London: Routledge, 1998.
- Leadbeater, Charles Webster. *The Christian Creed: Its Origin and Signification*. New York: Cosimo Classics, 2007.
- Lee, A. D. *Pagans and Christians in Late Antiquity: A Sourcebook*. New York: Routledge, 2016.
- Lefebure, Leo D. *Religion, Authority, and the State*. New York: Palgrave Macmillan, 2016.
- Leithart, Peter J. *Defending Constantine: the Twilight of an Empire and the Dawn of Christendom*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2010.
- Lemerle, Paul. *Bizans Tarihi*. çev. Galip Üstün, İstanbul: İletişim, 2004.
- Lenski, Noel. *Age of Constantine*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
- Lenski, Noel. *Constantine and the Cities*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2006.
- Letter and Edicts. erişim tarihi: 22.12.2017, <https://www.ccel.org/ccel/schaff/npnf201.iv.iii.iii.iii.html>

- Libanius. *Sammlung*. Trans. Scott Bradburry, Liverpool: Liverpool University Press, 2004.
- Liebeschuetz, J. H. W. G. (John Hugo Wolfgang Gideon), *Continuity and Change in Roman Religion*. Oxford: Oxford University Press, 1979.
- Lieu, Samuel. Dominic Montserrat. *From Constantine to Julian: Pagan and Byzantine Views: A Source History*. London: Routledge, 1996.
- Liguori, St. Alphonsus M. *The History of Heresies and Their Refutation*. The Right Rev. Dr Mullock, Dublin: Published by James Duffy, 1857.
- Limberis, Vasiliki. *Divine Heiress: the Virgin Mary and the Making of Christian Constantinople*. New York: Routledge, 1994.
- Livius, Titus, *Roma Tarihi I*, çev. Uğur Yılmaz. İzmir: İlya Yay., 2013.
- Livius, Titus. *Roma Tarihi II*. çev. Uğur Yılmaz. İzmir: İlya Yay., 2013.
- Lovano, Michael. *All Things Julius Caesar: An Encyclopedia of Caesar's World and Legacy*. Santa Barbara: Greenwood, 2015.
- Lovelance Rowena. *Byzantium*. Cambridge: Harvard University Press, 2004.
- Lössl, Josef. *The Early Church: History and Memory*. London: T and T Clark, 2010.
- Delbeke, Maarten. Minou Schraven. *Foundation, Dedication and Consecration in Early Modern Europe*. Leiden: Brill, 2011.
- Macmullen, Ramsay. *Constantine*. New York: Routledge, 2014.
- Manders, Erika. *Coining Images of Power*. Leiden: Brill, 2012.
- Marcellinus, Ammianus. *The Roman History of Ammianus Marcellinus*. London: Forgotten Books, 2014.
- Marshall, Jonathan. *Readings in Church History*. Hiram: Hubbard Hill Press, 2009.
- Maureen A. Tilley. *The Bible in Christian North Africa: the Donatist World*. Minneapolis: Fortress Press, 1997.
- McEnhill, Peter. G. M. Newlands. *Fifty Key Christian Thinkers*. New York: Routledge, 2005.
- McFadden, Jeff. *One Baptism*. ş.y.: Lulu.com, 2006. Erişim tarihi: 25.12.2023, <https://www.lulu.com/shop/jeff-mcfadden/one-baptism/ebook/product-18npjm87.html?page=1&pageSize=4>

- McHugh, John S. *Emperor Alexander Severus: Rome's Age of Insurrection. Pen and Sword Military, AD222-235*. South Yorkshire: Pen and Sword Military, 2017.
- McKeown, Simon. *The International Emblem*. Tyne: Cambridge Scholar Publishing, 2010.
- McKitterick, Rosamond. Roland Quinault. *Edward Gibbon and Empire*. New York: Cambridge University Press, 1997.
- McWilliam, Janette. Sonia Puttock, Tom Stevenson. *The Statue of Zeus at Olympia: New Approaches*. Tyne: Cambridge Scholar Publishing, 2011.
- Meijering, E. P. *Orthodoxy and Platonism in Athanasius Synthesis or Antithesis?* Leiden: E. J. Brill, 1968.
- Meyendorff, John. *Christ in Eastern Christian Thought*. New York: St. Vladimir's Seminary Press, 1978.
- Mitchell, Margaret M., Frances M. Young, K. Scott Bowie. *Cambridge History of Christianity*. Vol. 1, New York: Cambridge University Press, 2006.
- Mitchell, Stephen. Peter van Nuffelen. *Monotheism Between Pagans and Christians in Late Antiquity*. Belgium: Peeters Publishers, 2010.
- Moralee, Jason. *Rome's Holy Mountain: the Capitoline Hill in Late Antiquity*. New York: Oxford University Press, 2018.
- Muller, Richard A. *Dictionary of Latin and Greek Theological Terms*. Grand Rapids: Baker Books House, 1985.
- Mullin, Robert Bruce. *A Short World History of Christianity*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2008.
- Munoz, Luis. *Birth, Criminal History and Judgment of the Roman C. Church*. Bloomington: Palibrio, 2013.
- Murdock, D. M. *Christ in Egypt: The Horus-Jesus Connection* US: Stellar House Publishing, 2009.
- Murray, K. Sarah-Jane. *From Plato to Lancelot: A Preface to Chrétien de Troyes*. New York: Syracuse University Press, 2008.
- Nash, Ronald H. *The Gospel and Greeks*. New Jersey: P.R. Publishing, 2003.
- Neale, John Mason. *A History Holy Eartern of Church the Patriarchate of Antioch*. London: Rivingtons, 1873.

- Neander, August. *General History of the Christian Religion and Church*. Trans. Joseph Torrey, Vol. II, London: Published by Crocker and Brewster, Wiley Putnom, 1849.
- Neusner, Jacop. *Judaism in Late Antiquity*. Leiden: Brill, 1995.
- Neusner, Jacob. *Judaism and Christianity in the Age of Constantine*. Chicago: The University of Chicago Press, 1987.
- Newman, John Henry. *The Arians of the Fourth Century*. London: E. Lumley, 1871.
- Norwich, John Julius. *Byzantium: the Early Centuries*. England: Penguin Books, 1990.
- Novak, Ralph Martin. *Christianity and the Roman Empire: Background Texts*. Harrisburg: Trinity Press International, 2001.
- O'Brien, T. C. *Summa Theologiae*. Vol. 7, New York: Cambridge University Press, 2006.
- O'Collins SJ, Gerald. *Christology*. New York: Oxford University Press, 1995.
- Odahl Charles, Matson, *Constantine and the Christian Empire*. New York: Routledge, 2003.
- _____. *Early Christian Latin Literature*. Chicago: Ares Publishers, 1993.
- Orlin, Eric, *Routledge Encyclopedia of Ancient Mediterranean Religions*. New York: Routledge, 2016.
- Ostrogorsky, George. *Bizans Devleti Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yay., 1981.
- Panagiotidou, Olympia. Roger Beck. *The Romans Mithras Cult: A Cognitive Approach*. London: Bloomsburry, 2017.
- Pettersen, Alvyn. *Athanasius*. London: Geoffrey Chapman, 1995.
- Pfizenmaier, Thomas C. *The Trinitarian Theology of Dr. Samuel Clarke (1675-1729)*. New York: Brill, 1997.
- Phang, Sara E. Iain Spence, Douglas Kelly, Peter Londey (edit), *Conflict in Ancient Greece and Rome*, Santa Barbara: ABC-CLİO, 2016.
- Plett, Heinrich F. *Rhetoric and Renaissance Culture*. Berlin: Walter De Gruyter, 2004.
- Plotinus. *Enneadlar (Seçmeler)*. çev. Zeki Özcan, Bursa: Asa Kitabevi, 1996.
- Plutark. İsis ve Osiris. çev. Muammer Tuncer, İstanbul: Ruh ve MaddeYay., 2006.

- Pohlsander, Hans A. *The Emperor Constantine*. London: Routledge Publication, 2002.
- _____. *Helena: Empress and Saint*. Chicago: Ares Publishers, 1995.
- Potter, David S. *The Roman Empire at Bay, AD 180–395*. New York: Routledge, 2004.
- Potter, David. *A Companion to the Roman Empire*. Oxford: Wiley-Blackwell, 2010.
- _____. *Constantine the Emperor*. New York: Oxford University Press, 2013.
- Quodvultdeus (Bishop of Carthage). *Quodvultdeus of Carthage: the Creedal Homilies*. New Jersey: The Newman Press, 2004.
- Rahner, Hugo. *Church and State in Early Christianity*. Trans. Leo Donald Davis, San Francisco: Ignatius Press, 1992.
- Rapp, Claudia. *Holy Bishops in Late Antiquity*. California: University of California Press, 2005.
- Rebenich, Stefan. *Jerome*. New York: Routledge, 2002.
- Rees, Roger. *Layers of Loyalty in Latin Panegyric, AD 289-307*. New York: Oxford University Press, 2002.
- Robinson, Christopher. *Lucian and His Influence in Europe*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1979.
- Rogers, Jay. *Why Creeds and Confessions?* Clermont: Media House International, 2016.
- Rohmann, Dirk. *Christianity, Book-Burning and Censorship in Late Antiquity*. Berlin: Walter De Gruyter (CPI Books), 2016.
- Rohrbacher, David. *The Historians of Late Antiquity*. New York: Routledge, 2002.
- Roldanus, Johannes. *The Church in the Age of Constantine: the Theological Challenges*. New York: Routledge, 2006.
- Roller, Lynn E. *In Search of God the Mother: the Cult of Anatolian Cybele*. London: University of California Press, 1999.
- Rosser, John H. *Historical Dictionary of Byzantium*. Lanham: The Scarecrow Press Publishing, 2012.
- Roth, John D. *Constantine Revisited: Leithart, Yoder, and the Constantinian Debate*. Eugene: Wipf and Stock Publishers, 2013.
- Rubenstein, Richard E. *When Jesus Became God*. New York: Mariner Books, 2000.

- Saint Augustine (Ed. Boniface Ramsey). *Letters 100-155 (The Works of Saint Augustine: A Translation for the 21st Century)*. Trans. Roland Teske S.j., Hyde Park New York: New City Press, 2003.
- _____. (Ed. John E. Rotelle), *Letters 1-99 (The Works of Saint Augustine: A Translation for the 21st Century)*. Trans. Roland Teske S.j., Hyde Park New York: New City Press, 2001.
- Saint Optatus. *Optatus: Against the Donatist*. Trans. Mark Edward, Liverpool: Liverpool University Press, 1997.
- Salzman, Michele Renee. *The Making of a Christian Aristocracy*. Cambridge: Harvard University Press, 2004.
- Salzman, Michele Renee. Marianne Sághy, Rita Lizzi Testa. *Pagans and Christians in Late Antique Rome*. Cambridge University Press, New York 2016.
- Sayar, Mustafa H. "Doğu Trakya'da Epigrafi Tarihi-Coğrafya Araştırmaları". *XIV. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 1, (1996):107-113.
- Sayers, Dorothy L. *The Emperor Constantine: A Chronicle*. Eugene: Wipf and Stock, 2011.
- Schloeder, Steven J. *Architecture in Communion*. San Francisco: Ignatius Press, 1998.
- Schott, Jeremy M. *Christianity, Empire, and the Making of Religion in Late Antiquity*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2008.
- Schroeder, Chad Matthew. *Cygnifiliana*. Germany: Peter Lang Publishers, 2005.
- Sellers, Robert Victor. *Eustathius of Antioch and His Place in the Early History of Christian Doctrine*. Cambridge: Cambridge University Press, 1928.
- Shalev-Hurvitz, Vered. *Holy Sites Encircled: the Early Byzantine Concentric Churches of Jerusalem*. Oxford: Oxford University of Press, 2015.
- Sharp, James. *The Real Truth About Church History*. Bloomington: Authorhouse, 2012.
- Shubin, Daniel H. *The Gospel of the Prince of Peace, A Treatise on Christian Pacifism*. Bakersfield: Peace Church Challenge, 2014.
- Siecienski, A. Edward. *Constantine: Religious Faith and Imperial Policy*. New York: Routledge, 2017.

- Smith, James. *History of the Christian Church: From Its Origin to the Present Time*. Nashville: Cumberland Presbyterian Office, 1985.
- Smither, Edward L. *Rethinking Constantine: History, Theology, and Legacy*. Eugene: Picwic Publications, 2014.
- Socrates (Socrates Scolasticus). *The Ecclesiastical History (Historia Ecclesiae)*, erişim tarihi: 08.02.2018, <http://www.newadvent.org/fathers/2601.htm>
- Southern, Patricia. *The Roman Empire from Severus to Constantine*. New York: Routledge, 2015.
- Sozomenus (Salaminius Hermias Sozomenus). *The Ecclesiastical History (Historia Ecclesiae)*, erişim tarihi: 22.12.2017, <http://www.newadvent.org/fathers/2602.htm>
- Spence, Lewis. *The Mysteries of Egypt: Secret Rites and Traditions of the Nile*. New York: Cosmo Classics, 2007.
- St. Alphonsus M. Liguori, *The History of Heresies and Their Refutation*, The Right Rev. Dr Mullock, Dublin: Published by James Duffy, 1857.
- St. Marcellus. erişim tarihi: 07.12.2017, <https://incommunion.org/2007/10/27/saint-marcellus-military-martyr/>
- St. Maximilian. erişim tarihi: 07.12.2017, http://www.catholic.org/saints/saint.php?saint_id=5018.
- Stanton, Andrea L. *Cultural Sociology of the Middle East, Asia, and Africa: An Encyclopedia*. New Delhi: Sage Publications, 2012.
- Stark, Rodney. *Discovering God*. New York: HarperOne, 2007.
- _____. *The Rise of Christianity*. Princeton: Princeton University Press, 1996.
- Strehle, Stephen. *The Dark Side of Church/State Separation*. New Brunswick: Transaction Publisher, 2014.
- Stephens, Christopher W. B. *Canon Law and Episcopal Authority*. New York: Oxford University Press, 2015.
- Stephens, John. *Ancient Mediterranean Religions: Myth, Ritual and Religious Experience*. Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2016.
- Stephenson, Paul. *Büyük Konstantin*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2016.
- Stephenson, Paul. *The Byzantine World*. New York: Routledge, 2010.

- Stern, Sacha. *Calendars in Antiquity*. Oxford: Oxford University Press, 2012.
- Stevenson, James. *A New Eusebius, Documents Illustrating the History of the Church to AD. 337*. Londra: SPCK Publishing, 1987.
- Stewart, Charles. Rosalind Shaw. *Syncretism Anti-Syncretism*. London and New York: Routledge, 2005.
- Stone, Tom. *Zeus: A Journey Through Greece in the Footsteps of a God*. New York: Bloomsbury, 2008.
- Şenel, Alaeddin. *İlkel Topluluktan Uygur Topluma*. Ankara: A.Ü.S.B.F. Yay., 1982,
- Tanner, Norman. *New Short History of the Catholic Church*. New York: Burns and Oates, 2011.
- Tekin, Oğuz. "Büyük Constantinus". *Toplumsal Tarih Dergisi*, sy. 221 (2012): 64-67.
- Tekin, Oğuz. *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*. İstanbul: İletişim Yay. 2016.
- "The Seven Grades of Initiation", erişim tarihi: 07.11.2017, http://www.cais-soas.com/CAIS/Religions/iranian/Mithraism/m_m/pt8.htm
- Theodoretus (Theodoret of Cyrus). *The Ecclesiastical History (Historia Ecclesiae)* erişim tarihi: 22.12.2017, <http://www.newadvent.org/fathers/2702.htm>
- Toda, Satoshi. "Political Theology of Eusebius of Caesarea". *Hitotsubashi Journal of Arts and Sciences 50(1)*, Hitotsubashi University, (2009): 13-19.
- Turan, Süleyman. *Misyoloji: Hıristiyan Misyon Bilimi*. Ankara: Sarkaç Yay., 2011.
- Turgut, Ramazan. "Donatizm". Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, 2011.
- Turgut, Ramazan. "Donatist Kilise Ayrılığı Nasıl Başladı?". *II. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı – IV*, (2013): 7-16.
- Turner, Harold W. *From Temple to Meeting House*. Great Britain: Mouton Publishers, 1979.
- Urbano, Arthur P. *The Philosophical Life*. Washington D.C.: The Catholic University of America Press, 2013.

- Vaage, Leif E. *Religious Rivalries in the Early Roman Empire and the Rise of Christianity*. Waterloo: Wilfrid Laurier University Press, 2006.
- Vasiliev, A. A. *Bizans İmparatorluğu Tarihi*. çev. A. Müfid Mansel, Ankara: Maarif Matbaa, 1943.
- Verhoef, Eduard. *Philippi: How Christianity Began in Europe*. New York: Bloomsbury, 2013.
- Voltaire. *God and Human Being*. Trans. Michael Shreve, Amherst: Prometheus Books, New York 2010.
- _____. *The Works of Voltaire*. Vol. 13, Trans. John Morley, New York: E. R. Dumont, 1901.
- Vogt, Joseph, *İmparator Konstantin ve Hristiyanlık İlk Çağ Tarihi ve Dünya Tarihi*, çev. Ufuk Esin İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası, 1961.
- Walhout, Edwin. *Godchurch*, y.y.: Lulu.com, 2015.
- Wallace-Hadrill, D. S. *Christian Antioch: A Study of Early Christian Thought in the East*. New York: Cambridge University Press, 1982.
- Ward, Allen M. Fritz M. Heichelheim, Cedric A. Yeo. *History of the Roman People*. New York: Routledge, 2016.
- Watkin, David. *The Roman Forum*. Cambridge: Harvard University Press, 2009.
- Watson, Alaric. *Aurelian and the Third Century*. London and New York: Routledge, 1999.
- Watts, Edward J. *The Final Pagan Generation*. University of California Press, Oakland 2015.
- Weitzman, Kurt. *Age of Spirituality*. New York: Princeton University Press, 1980.
- Wells, Colin Michael. *The Roman Empire*. Harvard University Press, 2004.
- Whitby, Michael. Joseph Streeter. *Christian Persecution, Martyrdom, and Orthodoxy*. Oxford: Oxford University Press, 2006.
- White, L. Michael. *Building God's House in the Roman World*. Baltimore and London: Johns Hopkins University Press, 1990.
- Wiedemann, Thomas. *Greek and Roman Slavery*. Routledge, New York 1994.

- Wienand, Johannes. *Contested Monarchy: Integrating the Roman Empire in the Fourth Century AD*. Oxford University Press, 2015.
- Wilkinson, Philip. *Myths and Legends*. China: Aparna Sharma, 2009.
- Williams, James D. *An Introduction to Classical Rhetoric: Essential Readings*. Chichester: Wiley Blackwell, 2009.
- Williams, Rowan. *Arius: Heresy and Tradition*. London: SCM Press, 2001.
- Williams, Stephen. *Diocletian and Roman Recovery*. New York: Routledge, 2000.
- Wolfson, H. Austryn. *Kelâm Felsefeleri*. çev. Kasım Turhan, İstanbul: Kitabevi, 2001.
- Womersley, David. *Gibbon and the 'Watchmen of the Holy City': the Historian and His Reputation 1776-1815*. New York: Oxford University Press, 2002.
- Worth, Roland H. *Shapers of Early Christianity: 52 Biographies, A.D. 100-400*. North Carolina: McFarland Company, 2007.
- Yalduz, Alparslan. "Konsillerin Hıristiyanlık Tarihindeki Yeri ve İznik Konsili". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12, sy. 2 (2003): 257-296.
- Yarnold, Edward J., M. F. Wiles. *Historia, Biblica, Theologica et Philosophica*. Vol. XXXIV. Leuven: Peeters Publishers, 2001.
- Zanker, Paul. *The Power of Images in Age of Augustus*. Trans. Alan Shapiro, Michigan: University of Michigan Press, 1990.
- Zosimos. *New History (Historia Nova)*. Trans. Ronald T. Ridley, Leiden: Brill, 2006.